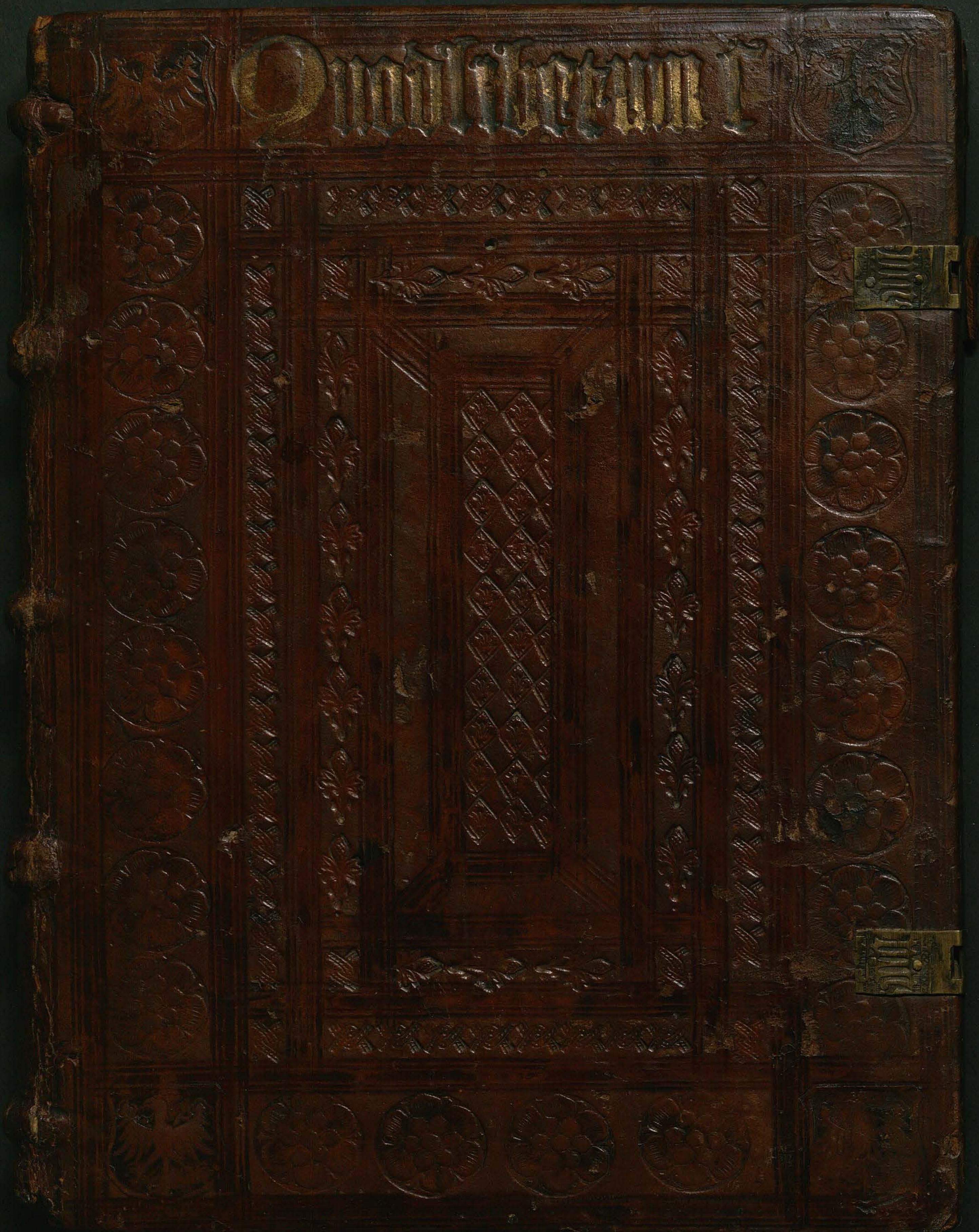
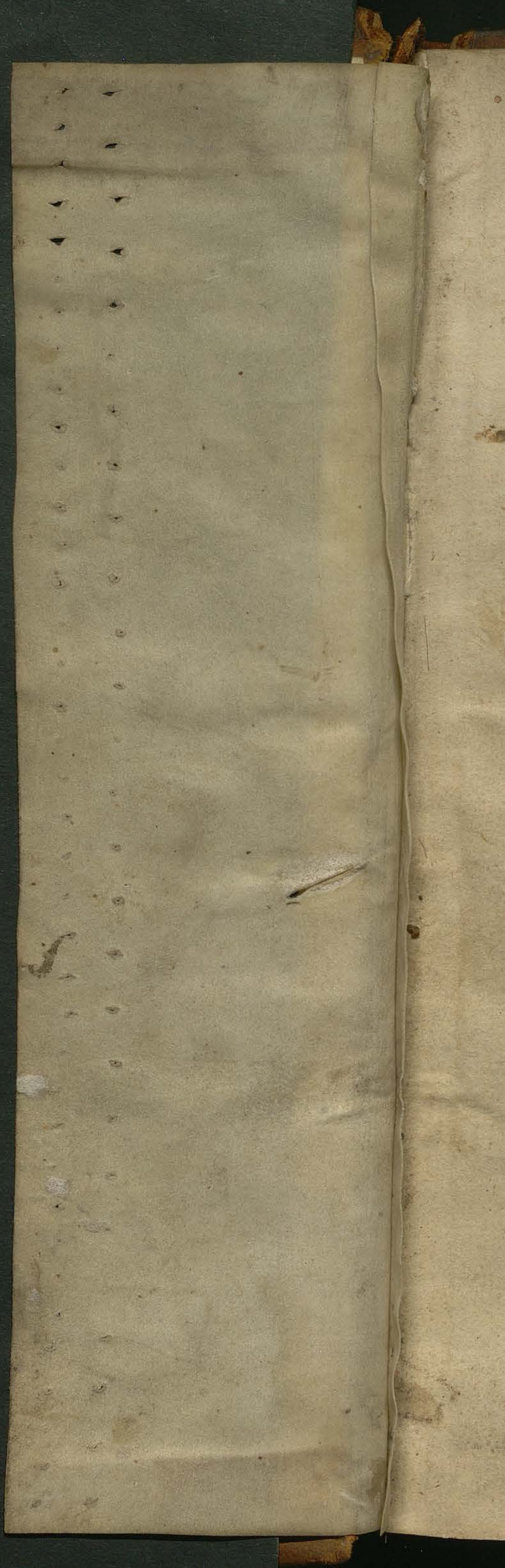

Quodlibetum I

Lib mgri Alb[er]ti de Szwodzijszewicze sacre theologie professoris
Legat[us] pro librari[a] theologoru[m] do[mus] collegij artistarum

Habundet in rem { Innocens . ipse Nocens Insipiens dey
Creator ab alio . ipse . Finitum / Creatum

Quothbent.

Cuncte res difficiles ait salomon Ec.j. & cui intelligat eas esse difficiles subdit: nõ põt eas hõ explicare sermone. 2m igit distictionẽ rez põt accipi distinctio difficiliũ qõnum. Res autẽ priᵃ sui diuisione diuidi potest i rẽ creatã & increatã / siue in rẽ a se & in rez ab alio habentẽ esse / siue in rẽ neciam & rẽ possibilẽ / siue in rẽ finitã & infinitaz. Res autẽ incausata infinita & necessaria deus est. Res autẽ causata possibilis & finita: cõi noie dr creatura. De vtraqz re pposite sunt alique qõnes. Iteruz in diuinis res accipit eẽntialiter & notõaliter: iuxta illud Aug. j. de doc. xpana. c. 2. res quibꝰ fruendũ est sr pr filius & spi. san. eadẽqz trinitas. vna quedaz sũma res cõis oibus fruentibus ea. In pᵃ parte auctoritatis accipit res personalr. In 2ᵃ eẽntialir. Fuerunt igit aliq̃ quesita i diuinis de eẽntiali. aliq̃ d notõnali siue personali. vnicũ ãt quesitũ erat de ordine eẽntialiũ ad notõnalia. Illud vnicuz pꝰponit vtpote ex cuiꝰ solone patebit ordo procedendi circa alia quesita.

Est igitur prima questio.

Utrum in diuinis eẽntialia sint immediatiora eẽntie diuine. vel notionalia: q̃ notõalia pbat. que cõstituũt supposita alicuius nature. sunt immediatiora ipsi nature q̃ iᵃ que sunt pprietates nature. notõnalia ãt in diuinis ɔstituunt supposita nature diuine. eẽntialia nõ. sed sunt quasi proprietates illius nature igit &c / pbaꝰ ma. nã imediate se hz ad suũ suppoᵐ ppriũ. qz de illo dr in priꝰ modo dicendi per se. nõ autẽ de aliqua pprietate. nec ecõuerso. sed tantũ 2ᵒ igit illud quo suppositũ constituit formalis. imediatius se hz ad naturã q̃ proprietas aliqua / pbatio minoris. eẽntialia sunt cõia tribus personis & per cõsequẽs per nullũ eẽntiale cõstituit suppositũ. igit per notõale / sꝫ et eẽntialia pprietates nature sꝫ dama. c. 3. si bonuz inquit si iustũ si sapiẽs si qdcũqz aliud dicas nõ naturã dicis dei. sed que circa naturã / Et Aug. 15. d tri. c. 5. vel. 9. Si dicã eternus imortalis iustus bonus beatus spiritus. horũ omniũ nouissimuz qd posui videt significare sbãm. cetera vero huiꝰ sbe qualitates. Ad oppositũ ipsi eẽntie imediatiora sunt iᵃ que sunt perfectiones simplr: quã que nõ sũt huiusmodi. eẽntialia sunt perfectõnes simplicit: notõalia nõ. g̃ &c / pbaꝰ ma. pme perfectioni imediatiora st iᵃ que magis habẽt ratõz perfectiois simplicit. essentia autẽ diuina ẽ prima perfectio. perfectiones aũt simplr habẽt magis rõem perfectiois q̃ illa que nõ sunt perfectiones simplr / pbaꝰ minoris. Ans. mono. 15. eẽntiale ẽ in q̃lz meliꝰ ipz q̃ nõ ipz. sꝫ tale dr pfecꝰ simplr. notõale nõ est hꝰ qz cũ q̃lz pᵃ careat aliq̃ notõali. carerz aliq̃ qd eẽt in q̃lz meliꝰ ipz q̃ nõ ipz. & ita q̃lz persona nõ eẽt simplicit perfecta qd est inconueniẽs. Responꝰ pꝰ ad intellecᵐ questionis sunt aliqua necessaria pmittenda / scdo questio soluenda / 3ᵒ contra solutionem questionis dubia occurrentia excludenda.

De primo hic queritur de ordie imediatiois istoruz duoruz essentialis & notionalis. in cõparatione ad eẽntiaz diuinã / videat ergo primo intellectus istorz quatuor terminorũ qui ponuntur in tituꝰ s. eẽntia essentiale notionale & imediatius. De pmo. in diuis necessario est aliqua entitas realis siue extra rei. & hoc in existenᵃ actuali. alioqui nihil eẽt ibi reale in actu. Illa entitas realis actualis siue ponatur vnica siue ponatur aliquoꝰ distictio rei vel rationis

sp erit ibi ponē de nēcitate aliquā entita tē realē primā vnicam q̄ non preexigat aliquā priorem. Si eni quelibet p̄exige ret priorem: nulla eēt p̄ma ꝛ p cōsequens nec aliq̄ alia esset posterior. Illā etiaꝫ p̄ mam entitatē oportet eē absolutā: siue ad se: qꝛ f̄m aug. 7. de tri. c. 3. vel. 6. oīs eēntia que relatiue dī est aliq̄d excepto relatiuo. Et f̄m ip̄m ibidē in principio 3°. si non est aliquid ad se: non est oīno qd̄ relatiue dicatur. H̄etur ergo ista cō clusio: q̄ in diuinis oꝫ ponē aliquā enti tatem realē in existētia actuali ꝛ aliquā vnicā primam ꝛ illā esse ad se. Ista real' entitas que est in deo cū sit p̄ma rō eēn di simplicit: rōnabiliter a sanctis vocat eēntia: vn̄ aug. 7. de tri. c. 4. qd̄ est sapi entie sapere: ꝛ qd̄ est potētie posse ꝛ eter nitati eternū esse: ꝛ iusticie iustū eē: h̄ est eēntie ip̄m eē: ꝛ infra. c. 3°. vel. 6. ab eo qd̄ est eē appellat eēntia: ꝑpter qd̄ deus ipse cui ꝓpriissime ꝛ verissime cōuenit esse verissime dī eēntia: ꝛ h° p̄mo dicē te aug. ibidem. c. 8. vel. 13. Manifestuꝫ est deum abusiue vocari s̄bam: vt noīe vsitatiori intelligat essentia: quod vere ac ꝓprie dicitur ita vt fortasse solū deū oporteat dici eēntiam. Est enim vere so lus qꝛ incōmutabilis: idq̧ nomē suum suo famulo enūciauit moysi cum dixit ego sum q̄ sum. sed tn̄ siue eēntia dicat: qd̄ ꝓprie dicitur: siue s̄ba quod abusi ue dicitur vtrūq̧ ad se dicitur: nō rela tiue ad aliquid. hec ille. De ista eēntia siue min⁹ ꝓprie s̄ba q̄ ip̄a sit sola ratio simpliciter eēndi in diuinis cuicūq̧ ha betur ibidem. c. 9. vel. 34. s̄ba p̄ris ipse pater est non quo pater est sꝫ quo ē. hec ille: ꝛ intelligit q̄ eēntia non ē ratio fōrl' p̄ri eēndi p̄reꝫ: sꝫ eēndi simpliciter. huic concordat Damc. c. 9. dicēs sic videtur quidem principalius oīum que de celo dicūtur noīm: eē qui ē. ꝛ h° ꝓbat per illud Exo. 3. qui est ꝛc̄. ꝛ s̄bdit. totū eni in se ꝯprehendens hꝫ eē velut quoddaꝫ pelagus s̄be infinitū: ꝛ interminatū hec il le. Recte ḡ in diuinis i ꝯpatōne ad eēn tiā tanq̄ ad entitatē simplicit primaꝫ ꝛ absolutaꝫ. ꝯsideratur oīs ordo cuiuscū q̧ siue quorūcūq̧ q̄ in diuinis sūt. Cō tra ista que dicta sunt de isto termino eēntia. p̄ōt obiici dupliciṫ p̄mo sic p au ctoritatē Dam. adductam totū in se ꝛc̄. ḡ f̄m istā auctoritatē eēntia includit to tam pfectōem diuinā: sꝫ tota pfectio di uina ꝯsistit in oī pfectōe simplr: qꝛ q̄cū q̧ nō inclusa non h̄etur total' pfectō: n̄ ḡ eēntia ē p̄cise ista p̄ma entitas distincta q̄litercūq̧ ꝯtra eēntialia: imo ē vna tōl entitas vnitiue iclud̄es oīa eēntialia. cui vī ꝯcordare illud vocabulū qd̄ dicit pe lag⁹ ꝑpt imēsitatē ꝯtinētie vnitiue: h° ꝯfirmat p illud anſ. deus ē q̄ mai⁹ exco gitari nō p̄ōt. sꝫ quacūq̧ vnica pfectōe simplici nō includente oēm pfectōnem simplicit: p̄ōt aliq̄d mai⁹ excogitari vt puta entitas aliq̄ oēm pfectōem ꝯtinēs vnitiue: ḡ eēntia diuina ē tal' entitas in cludens vnitiue oēm pfectōem simplr. 2° ad idē arguiṫ sic: In omni creatura eēntia eo mō quo distinguiṫ ab exn̄tia vī eē p̄or illa sicut p̄ōntiale ꝛ susceptm̄ est prius actu suscepto: ḡ vī simili i deo sꝫ f̄m dicta aug. ꝛ dam. iā adducta: eēn tia accipit p exn̄tia actuali sicut appareꝫ p illā auctoritatē exodi qua ambo vtū tur q̄ est ꝛc̄. ḡ f̄m istas auctoritates exn̄ tia est p̄ma entitas ꝛ nō eēntia: vt eēntia vel saltē ille auctēs h̄ n̄ oñdūt. Ad p̄am q̄rō sup p̄ri^m dī. 2. q. 2ª. Aliṫ dī h̄ ista rō si q̄d vꝫ vī eē ꝯtra illud qd̄. q. suppo nit. s. aliquā imediatōem eēntial' ad eēn tiā ꝛ q̄rit quāta. p isto āt supposito ar. quia oīs pfectio simplr ē simplicit sim plex. ꝓbaṫ si ē aliq̄ modo resolubil' in di stincta sint a ꝛ b neutꝝ p̄t eē pfectio sim plicit simplex: qꝛ tūc vnū non faceṫ p se vnū cū reliq̄: qꝛ nō ē p se vnū ex q̄buscū q̧ distinctis nisi vnuꝫ sit actus ꝛ aliud sicut potentia.

De altero termino

.s. eētiale duplex distic° vz. vna q aliꝗ
vtunt coiter hoc noie eētiale phi ⁊ alr
theologi spālr in diuinis/nā in phia acci
pit cōiter eētiale vt distiguit ꝯ accñta
le put accñtale cōtinet sub se oē accñs p
accñs siue accñs cōe. ⁊ accñs per se siue
ppum. vñ ibi eētiale dr qd per se iclu
dit in eēn. queadmodū in ꝓposito rea
li mā ⁊ for° dicunt sibi eētialia. ⁊ in cō
posito rōnis vel in ipso diffinito. gen° ⁊
dria dicūt partes eētiales rōis siue rei
diffinite. Theologi alit vtunt hoc noie
eētiali in diuinis. Cū. n. eētia sit oio pm
vt iā dcm est. ⁊ silr est cōe cōitate reali.
qz dr de qualz p° ⁊ de oib' singulariter
⁊ io qdcūqz et aliud predicet sili mō in
diuinis dr eētiale. qz sile eētie in mō p
dicandi. siue in cōitate reali. Et p oppo
sitū notōale dr illud qd nec sic pdicatur
nec hz talē cōitatē. sed q pertiet ad noti
tiā distictiōis persona. sic g distinguit
thologus eētiale ꝯ notōale: de ho aug.
5. de tri. c. 5. In reb' creatis atqz mutabi
lib' q nō sz sbam dr. restat vt sz accñs
dicat. In deo āt nihil sz accñs dr nec tn
oē qd dr sm sbam dr/dr. n. ad aliqd sic
pr ad filiū: ⁊ fili' ad prem hec ille. Uult
g q in creatur' distiguit eētiale ꝯ accñ
tale. In diuinis āt nō ꝯ accñtale sz ꝯ relati
uum ad intra. q. s. dicit rōnē p° ad pso
nā ⁊ p ꝯns pertiet ad distinctā notitiā
p° a p°. ⁊ io vt dat regula ibi. c. 4. de di
ctis de deo sbalr ⁊ relatiue cōiter dr no
tionale. lz aug. ho vocabulo nō est vsus
sed sit vsus vocabulo relatiui vl ad ali
qd. Ex isto 2° pz breuit de 3° vocabulo
qd sit notōale. qz oē notōale est relatm
ad intra. ⁊ ꝯ° eētiale āt nō est relatm
ad intra. qz tunc eēt cōe ⁊ nō cōe/2° di
stinc° h' vocabuli qd est eētiale put in
diuinis spālr accipit. pt poni tal: q aliqd
est eētiale qd iportat respēm ad extra
⁊ aliqd nō. Isti' distictiōis p° pm mēbz
exponat. postea 2m pbat. qz forsitan ab
aliquib' posset negari/de p° certū est. qz
si de' dicat relatiue ad extra oz q i° re°
ꝯueniat deo sm aliqd fundamem ppuz
qz nō ꝯpat deus ad extra nisi sm aliqd
intriscū sibi: ⁊ illud pt dici fundamem:
Ex isto intriseco cū sit reale ⁊ respcū ad
extra cū sit rōis nō pt eē aliqd hns ꝯce
ptū p se vnū. g si aliqd nomē sil' iportat
illud intriscū deo qd est fundamētum
ꝯpatiois ad extra. ⁊ cū hoc significabit
illam ꝯpationē ad extra. illud nomē vl
nō significabit ꝯcem per se vnū vel nō si
gnificabit ambo i°. sed tm alterz signifi
cabit alterz ꝯnotabit. eētiale g i diuinis
q. s. hz cōceptū per se vnū nō icludit sil'
⁊ per se absolutū ⁊ respectū ad extra. ⁊
p ꝯns si includat respēm ad extra nō p
se illū includit. sed pncipalr. ⁊ p° ⁊ p se
icludit absolutū qd est fundamētū/ illū
āt respectū cōnotando includit. ⁊ ho° in
telligit pm mēbrū h' distinctionis/ de 2°
mēbro h' distictionis dices forte: q nul
lū est eētiale nō includēs respectuz ad
extra sed sola eētia est hi°. quodcūqz
āt aliud cōe trib' vel est respect' ad extra
vel includēs respectū ad extra. Quia
vero solo questionis depender ab ista
distinctione eētialis prius posita. q. s.
aliqd eētiale est absolutū ad intra. ali
qd vero dicit respēz ad extra. io probo
2m mēbrum qd negandū forsitan alicui
videret. s. q aliquod eētiale nō inclu
dit aliquē respectū ad extra/p° per rōez
fundatā in auctoritate ex ratōe simpli
citer perfectionis/2° per rōem sumptaz
ex rōe diuine eētie/3° per rationē sum
ptā ex ratione intellectus diuini/4° ex
ratione potētie vel operationis diuine.
Prima ratio talis est q est perfectionis
simplr nō includit per se relonez ad cre
aturā. sed aliqd eētiale in diuinis est per
fectio simplr. g ⁊c. pbo ma. perfec° sim
pliciter nō includit aliquid per se cui re
pugnat per se rō perfectionis simplr. qz
tunc nō eēt in quolz melius: cū includat
aliquid cui repugnat rō perfectiōis sim
plicit. Sed rōni ad creaturā repugnat
q sit perfectio simplr cū sit ad tminum

īperfectū ⁊ potētialē. ꝙ āt necio coexi-
git aliqđ ens potētiale eo° quo rl̄o coexi
git terminū tanq̄.s. aliquid secū simul
nā vel p̄us. illud sic coexigēs nō est sim
plicit neciuz. nec ꝑ ꝯn̄s simpl'r ꝑfectuz.
mioꝛ pȝ ex itentōne anſ. mono. 15. vbi
ponit talē distictionē q̄cq̄d est p̄ter rl'a.
aut est tale vt oio meli⁹ sit ip̄m q̄ n̄ ip̄z
aut tale vt nō ip̄z in aliq̄ sit meli⁹ q̄ ip̄z
Et exposita ⁊ declarata ista distictione
cōcludit sic̄ nefas ē putare vt s̄ba sūme
nature sit aliq̄d q̄ meli⁹ sit aliquo° n̄ ip̄z
q̄ ip̄m. sic nece est vt sit oio q̄cq̄d meli⁹
est ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Et postea infert in sp̄ali
q̄d nō est. Nō est ḡ inq̄t corp⁹ nec aliq̄d
eoꝝ q̄ corpij sensus discernūt. Et p⁹ s̄b-
dit in sp̄ali q̄d vl' q̄le est. q̄r inq̄t nece est
ip̄m eē viuentē: sapientē: oipotētē: veꝝ
iustū: etnū. ⁊ q̄cq̄d absolute est meli⁹ ip̄z
q̄ nō ip̄m. Planū est āt q̄ multa istoꝝ
s̄t eēntialia in diuinis. Hī ḡ ista minoꝛ q̄
aliqđ eēntiale in diuinis est ꝑfec° simpl'r.
qꝛ melius est in quolȝ ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Ista
s̄nia Anſ. vī posse accipi ab aug. 15. de
tri. c. 4. vel. 5. viuē^a nō viuentib⁹ intelli
gētia nō intelligētib⁹. iniustis iusta. btā
misīs p̄ferēda iudicam⁹. ac p h° q̄m re-
b⁹ creatis creatorē sine dubitatōe p̄poni
m⁹. oȝ vt eū sūme viuē ⁊ cūcta intelligē
iustūq̄ȝ ⁊ benignissimuȝ ⁊ beatissi^m fate
amur: hec ille. Tenet āt hec ꝯn̄^a per ꝑ-
pōem hanc necesse est vt creatoꝛ sit q̄c-
quid in entibus p̄refert ip̄m nō ipsi. vel
vt Anſ. dicit melius est ip̄m q̄ nō ip̄m
¶ Pro ista sentētia potest adduci hilla-
rius. 12. de tri. c. pe. qui loquēs ad p̄rem
ait: perfecta dei qui ⁊ verbū tuū ⁊ sapiē
tia ⁊ v̄tus est absoluta genera° est. vt in-
sep̄abil'r a te sit semp qui in his eternaꝝ
ꝓprietatū tuaꝝ noibus. ex te natus est
hec ille. Nihil āt dei filius per natiuita
tē accepit qđ dicat respc̄m ad extra. Itē
ex eodē me° pōt argui accepta ꝓ maioꝛi
extremitate hoc qđ est relo rōnis. vt sit
maioꝛ ista perfectio simpl'r nō includit
rl'onem rōnis. Minoꝛ que p̄us: ⁊ sequi
tur ꝯ° q̄ aliqđ eēntiale nō includit rela-
tionē rōnis. ois āt respc̄s dei ad creatu
rā est rōnis tm̄. Ex 2^a q̄ōne ordinaria d̄
respectu ad extra. qꝛ reloni rōnis repu-
gnat perfec° simpl'r. qꝛ est ens diminutū
minus habēs de entitate q̄ qđcūq̄ȝ rea
le. qꝛ tm̄ in cōsideratione intellectus est
hn̄s suū esse. Itē 3° ex eodē me° pōt ar
gui accipiēdo ꝓ ma. extremitate rl'oneȝ
in cōi sic perfec° simpl'r nō est rl'o aliqua
nec includit per se relationē aliq̄ȝ vltra
vt p̄us. hec maioꝛ probaẗ. qꝛ rl'o origis
nō est perfec° simpl'r. si tn̄ aliqua rl'o eēt
perfec° simpl'r. maxime de illa videret.
¶ Ad istas rōes que ꝓcedunt ex eodem
me° pōt sic r̄n̄deri q̄ aliud est dicē aliq̄d
eē perfectionē simpl'r ⁊ aliud aliquid eē
perfectionis simpl'r. p̄^m ip̄oꝛtat q̄ illud
essential'r siue quiditatiue sit perfec° sim
pliciter. 2^m ip̄oꝛtat nō q̄ eēntial'r sit per-
fectio. sed q̄ tale denoiatiue soli ꝑfectōi
simpl'r cōueniat. Ip̄z ergo perfectionis
simpl'r est quā req̄rit in 1° de q̄ p̄dicatur
denoiatiue. ⁊ quā ōn̄dit sibi iesse vtpo-
te quā vl'r cōsequitur. ⁊ sic est perfectio-
nis simpl'r triplici mō. s. p̄exigendo: ostē
dēdo siue manifestādo. ⁊ perfectiōȝ sim
pliciter ꝯseq̄ndo. Consil'r exponaẗ illud
Anſ. sic in quolȝ est melius ip̄m q̄ non
ip̄m. qꝛ hoc verū est intelligēdo de p̄di-
catiōe denoiatiua ⁊ p̄exigendo: ōn̄den°
⁊ ꝯsequēdo vel in quolȝ est meli⁹ ip̄z q̄
nō ip̄m queadmodū esse ip̄z denoiatie
ponit illud esse simpliciter perfectū. nō
quidem sicut aliquid esse album ponit
idem esse coloꝛatum: sed sicut quid esse
album vel coloꝛatum ponit idem esse
sup̄ficiatū. vnde si in aliquo nō est me-
lius ip̄m esse sup̄ficiatū. nec per ꝯn̄s erit
meli⁹ ip̄m esse albū. Consil'r exponaẗ di
ctū aug. de p̄ferri: Itē instaẗ ꝯ rōȝ. qꝛ cō
cludit qđcūq̄ȝ eēntiale esse ad se. qꝛ qđ-
cūq̄ȝ illoꝝ est perfectiōis simpl'r. sed illđ
illatū est falsuȝ. vt pȝ in exemplis Anſ.
⁊ Aug. qꝛ augu. ponit potētissi^m iustissi
mū. ⁊ anſ. ponit oipotētē iustū ⁊c̄. ⁊ tn̄
ista dicunt respc̄m ad extra. 2^a rō ad
ꝯcl'onem talis est. In deo est eēntia sub

ꝯpleta actualitate eēntie mãrie ex nã rei
sic intelligēdo ꝙ nec eēnᵃ nec aliq̃d ꝑ se
inclusuꝫ in iᵒ vel actualitate eiꝰ sit ꝑcise
ex cōsideratiōe cuiuscūqꝫ intellectꝰ. hec
ꝓpō sic itellecta satis pꝫ ex dictis in pñᵒ
istius articuli exponēdo q̃d intelligēdū
sit ꝑ istū tminū q̃ ē essētia. Ex hac ꝓpōe
sequit̃ ista que est maior rōis. s. ꝙ si ali
quid est idē essētialr̃ essētie illud ē actu
in deo materie ex nã rei. ⁊ hᵒ siue sit idē
essētialr̃ idēptitate adequata sic in cre
aturis est illud idē qȯ intelligit̃ ꝑ diffi
nitiōeꝫ ei qȯ intelligit̃ ꝑ diffinituꝫ. siue
sit idē tanq̃ inclusuꝫ essētialr̃ in iᵒ. q̃uo
illud qȯ intelligit̃ ꝑ ptē diffinitiōis pos
set dici idē ei qȯ intelligit̃ ꝑ diffinitum.
Nã licꝫ aliq̃d possit esse in re ex nã rei
lꝫ eiꝰ diffiᵒ vel pars diffinitōis nō sit ac
tu cōpleto in re. sed tm̃ in intellectu ꝯsi
derāte. tñ illud qȯ intelligit̃. per diffini
tionē vel ptē diffinitiōis sicut significaᵐ
ꝑ ipm̃ signū nec̃io est in re actu. si illud
qȯ intelligit̃ ꝑ diffinitū sit iã re actu. nã
ꝯdictio vꝫ esse ꝙ aliquid sit realr̃ actu.
⁊ ꝙ illud ꝙ est idē sibi essētialr̃ hoc mō
vel illo nō sit realr̃ in actu. Nūc autē in
tellectualitas siue vita itellectiua vel i
tellectual' est idē essētialr̃ essētie diuine.
sic intelligēdo ꝙ nō tātum est idē realr̃
ipsi essētie ⁊ hoc idēptitate simplici sic̃
forte qȯcūqꝫ attributū ponit̃ idē ipsi es
sētie. sed hoc mō est idē sibi ꝙ si ipsa es
sētia diuina diffiniret̃ vita intellectual'
siue intellectualitas nō esſꝫ extra eꝰ diffi
nitionē. sicut sapiēs vel bonū. Ex parte
essētie arguitur sic. quicquid ꝑsone iclu
ditur in essētia diuina est in deo ex natu
ra rei. ⁊ per cōsequens sine respectu ad
extra. intellectualitas est huiusmodi. g̊
⁊c̃. maior pꝫ. nã ſm iã dicta in prinᵒ istiꝰ
articuli essētia ē ibi ex natura rei. ergo
quicquid includit̃ in rōne essētie. mior
sic intelligitur ꝙ intellectualitas nō ha
bet rōnem attributi. q̃. actus scōi adue
nientis ipsi. sed rōnem perfectionis oīo
intime. queãdmodū vita ēt in deo ē ac
tus nō attributus siue aduenīēs sed oīo
intimus ⁊ idē essētie. Ista vita perfecta
que soli deo ꝯuenit cuiusmodi est vita
intellectualis est idē essētialiter ipsi perᵉ
essētie. hec mior sic intellecta. ꝓbat̃ au
ctoritate ⁊ rōne. auctoritate aug. 15. de
tri. c. 5. vel. 7. Que vita inquit dicit̃ in
deo ipsa est essēᵃ eiꝰ atqꝫ nã. hec ãt vita
nō talis ē qualis īest arbori. nec qualis
inest pecori. qȯ habet sensuꝫ sed nulluꝫ
habet intellectuꝫ. at illa vita qua deus
est sentit atqꝫ intelligit oīa ⁊ sentit mē
tē non corpore. q2 spiritus est deus: hec
ille. vl't ergo dicere ꝙ illa vita que est es
sētia diuina est ꝑsōe intellectualis. Idē
6. de tri. c. vlti. loquens de deo ait sic.
vbi est ꝑma ⁊ sūma vita ibi nō est aliȯ
viuere ⁊ aliud esse. sed idē esse ⁊ viuere
⁊ quale sit illud viuere q2 intellectuale
subdit ꝑmus ac sūmus intellectus cui ñ
est aliud viuere aliud intelligere hec ille
Minor etiam ista ratione probatur sic
Cuicūqꝫ nō repugnat esse idē alicui sb̄
stantie essētialiter. illud nō conuenit ve
rissime alicui substantie nisi conueniat
substātialiter ⁊ essētialiter. sꝫ intellectu
alitati nō repugnat eē idē sb̄stantie cui
conuenit essētialiter. sicut patꝫ in crea
turis. q2 quecūqꝫ sb̄stantia ē intellectu
alis intellectualitas est intra rationē es
sentialē eius. sicut etiã in speciali patet ī
homine. in cuius ratione ponitur rati
onale. ⁊ per consequēs ista intellectuali
tas que per se intelligitur per rationale
est idē homini eēntialiter. imo vt actu
alissimū ⁊ cōpletissimuꝫ in essētia. ergo
cū deus verissime sit intellectualis eius
intellectualitas erit idē eēntialiter eius
essētie. Tertia ratio sumitur ex parte i
tellectus diuini sic. nullus itellectus ha
bet esse propriuꝫ ⁊ ꝑmū intellectus per
aliquē actū intelligēdi cōuenietē sibi vl'
supposito ſm ipsuꝫ. hoc pꝫ q2 oīs actus
intelligēdi vel nãliter ꝑexigit intellectū
cᵘ ē hn̄tē ꝓpꝛuꝫ actuale eē itellc̄us vel sal
tē coexigit. ita ꝙ nulloᵒ tale eē actuale

ꝓpriuz intellectus vt intellectus: nec ali
quid ꝑ se inclusū in tali esse actuali per
actū intelligēdi ipsi intellectui attribuit
q2 oīs actus est posterior: ⁊ iō preexigit
suū prius: g̊ in dō intellectus vt intelle
ctus suū pmū eē actuale nec aliq̄d ꝑ se
inclusū in illo eē nō hʒ p̄cise ꝑ intelligē
diuinū/ sʒ ꝯpatio eēntie diuie ad qdcū
q3 extra hʒ pᵐ eē suū actuale ꝑ intelligē
diuinū: g̊ intellect⁹ in deo vt actu intel
lectus nō includit aliquā ꝯpatōem ad
extra/ ꝓbatio mi. ꝯpatō cuiuscūq3 itrin
seci i dō ad qdcūq3 extrisecū cū sit respe
ctus rōnis hʒ eē suū ꝓpriū ꝑ actū alic⁹
intellect⁹ ꝯpantis: sed qdcūq3 intrinsecū
pōt ad qdcūq3 extrinsecū ꝑ quēcūq3 a
ctū intellect⁹ creati ꝯpari: illud ad idem
ꝯpari p̄t ꝑ actū intellect⁹ diuini: q2 itel
lect⁹ ille p̄t obiectū illud sb oi rōne ex ꝑ
te obiecti itelligē sb q̄ est itelligibile: cuʒ
sit ei adequat⁹ ⁊ ei⁹ ꝯp̄hensiu⁹: sed quic
quid itellect⁹ diuin⁹ p̄t ad qdcunq3 ꝯpa
re intelligendo h° actu itelligēdo ꝯpat:
q2 nulla ē ibi potētia sine actu ad qdcū
q3 intrisecū: g̊ ꝑ actū intellect⁹ diuini a
ctu ꝯpatur qdcūq3 intrisecū ad qdcun
q3 aliud ad qd pōt itelligēdo ꝯpari: ⁊ ꝑ
ꝯñs ꝯpatio cuiuscūq3 talis ad qdcunq3
tale: hʒ etiā suū actuale ꝑ actū intellect⁹
diuini ꝯpantis: nō dico q̄cūq3 ꝯpatio
hui⁹ ad h°: q2 non formalit̄ illa q̄ intelle
ctus creatus ꝯpabit: sʒ aliq̄ ꝯpatio hui⁹
extremi ad h° extremū. Ex hoc vlterius
pʒ 2ᵃ ps minoris. s. ꝙ ꝯpatio alicui⁹ in
trisecī ad aliqd extrisecū hʒ suū pᵐ eē ⁊
ꝓpriū ꝑ illud itelligē: q2 illō itelligē est
pᵐ intelligē respectu hui⁹ obiecti: ⁊ pmi
tate eēntiali siue ꝑfectōis: ⁊ pmitate du
ratōis q2 etnū. nec eni est sil ꝑfectōe cuʒ
itelligē creato nec postei⁹: q2 vtroq3 mō
seq̄tur ꝙ eēt limitatū ⁊ mēsuratū: nec ē
sil nec posteri⁹ duratōe quocūq3 itelligē
creato: q2 tūc seq̄ret ꝙ itelligē in deo vt
itelligē eēt nouū. Uel sic: nulla poᵃ hēt
suū pᵐ eē ꝑ operatōez suā: h° pʒ de se: q2
nihil seipm ꝓducit ad esse vt sit: p° de

tri. nec ꝑ ꝯñs aliq̄ poᵃ ꝑ opatōez q̄ ē ab
ipsa. accipit suū eē pᵐ/ sʒ oē intelligē est
opatio itellect⁹ vt itellect⁹/: g̊ itellect⁹ vt i
tellect⁹ nō hʒ pᵐ eē in deo ꝑ opatōnem
suā/ sʒ q̄cq̄d ē in deo ꝑ ꝯpatōez ad extra
inquātū hmōi hʒ suū eē ꝑ itellect⁹ opa
tōez siue itellectōez: q2 eē ei⁹ ꝯsistit in ꝯsi
deratōe itellect⁹: cū sit eē rl'ois rōis g̊ ⁊c.
4ᵃ rō sumit ex ꝑte opatōis seu act⁹ itel
ligendi ⁊ h° sic: Act⁹ ille q̊ de⁹ ꝯp̄hēdit
eēntiā suā vt obiectū btificū sb rōe q̄ ta
lis. est in deo ex nā rei: sʒ de⁹ ꝑ intelligē
vt itelligē ꝯp̄hendit eēntiā suaʒ vt obie
ctū btificū: g̊/ maior ꝓbat: q2 infinitas i
tēsiua nō ꝯpetit alicui enti rōis: sʒ soluʒ
enti reali ꝙ ar°: q2 oē ens rōis ē sola re°
rōis. sʒ nulli relatōi ifinitas ꝯperit etiaʒ
reali: vt patebit infra. q. 5./ Illud autē q̄
de⁹ ꝯp̄hendit eēntiā suā vt infinitaʒ sub
rōe q̄ est ꝯp̄hensiuū ē infinitū q2 ifinitū
obiectū vt infinitū: ꝯp̄hendi nō p̄t aliq̄
actu nisi ifinito vt ifinito: g̊ cū infinitū
simpl'r in ꝑfectōe nō includit perse ali
q̄d cui intrisece repugnat infinitas: seq̄t
ꝙ infinitū simpl'r nō ē ens rōnis nec in
cludit ꝑ se pmo ens rōis. Istas ꝓpositō
nes expositas ⁊ ꝓbatas ꝯiūgendo loco
maioris ⁊ minoris. i sylogismo arguit
sic: illud qd ē eēntie diuine idē eēntialit
ē actu in deo mē ex nā rei. sed itellectua
litas siue vita itellectualis est hmōi: g̊ ē
in deo mē ex nā rei. Ex hoc vlterius
q̄cq̄d ē actu itellectuale siue viuēs vita i
tellectuali ⁊ h° mē ex nā rei: hʒ actu vel
pōt hr̄e actu intellectū vt itellectū: ⁊ itel
ligē vt itelligē. de⁹ aūt ē actu itellectual
siue viuēs vita itellectuali ex nā rei: sicut
ꝯclusū ē i p° sylogismo: g̊ de⁹ hʒ actu vl
actu pōt hr̄e itellectū vt itellectū: ⁊ itelli
gere vt itelligē: sʒ non p̄t hr̄e actu aliqd
ens reale: siue ex nā rei qd iā ñ hʒ ex nā
rei: q2 h° eēt ꝯtra ei⁹ simplicitatē: g̊ deus
actu hʒ intellectū vt itellectū: ⁊ itelligē
vt itelligē: ⁊ h° mē ex nā rei: sʒ null⁹ re
spectus dei ad extra nec aliq̄d ꝑ se inclu
dēs talē respectū ē in deo actu ex nā rei:

quia respect⁹ e⁹ ad extra non pt eē nisi relatio rōnis: g̃ aliqḋ eēntiale puta itelligē est sic absolutū: qḋ nec ē respect⁹ ad extra nec p se talē respectū icludēs. ma. scḋi sylogismi pbat sic: nā viuēs vē hēt realit̃ vel hēt pōt opatōem vitalez: q̄ sit ens r̄ale sic itelligēdo: qḋ nec sit ens rōis nec p se tale ens includēs: qꝛ opatio tal̃ ē ppꝛia pfectio nē intellectiue: vñ ꝛ i ista ponit̃ psistere btitudo talis nē. ppa aūt pfectio ꝛ pcipue btifica nē hñtis esse viuum ex nā rei: nō pōt eē ens rōis: nec p se includens ens rōis qꝛ ens rōis ē ita diminutum: ꝙ nō pōt eē pfectio pse entis real. nūc aūt itellecti ē ppꝛia opatio nē viuētis vita itellectuali: ꝛ si pteruiādo neget h° in deo. philo. vꝫ specialit̃ h° cōcedē de ipo. 12. metaph. vbi tractās questionē de itellectu ꝛ intelligē diuino ait sic: si nō intelligat supple de⁹ actu: sꝫ hꝫ se queādmodū vt sit dormiēs: qḋ vtiqꝫ inquit esset insigne ꝛ venerabile: siue intelligat nō est aūt hoc ꝙ sua intelligētia sꝫ potētia: nō erit itaqꝫ optima sb̃a. p intelligē eni ei honorabilē inest iō. 10. eth. pfecta felicitas qm̄ speculatiua qdā est opatio apparet ꝛ hinc vtiqꝫ apparebit. deos eni maxīe suspicati sum⁹ btōs ꝛ felices eē. actōes āt q̄les attribuere debitū ē ipis: ꝛ post exclusis ab eis actōnibus v̇tutū moraliū sb̃dit sꝫ tñ viuē oēs suspicati sunt eos ꝛ opari: nō eni oꝫ dormire. ꝛ paulo post cōcludit: q̄re dei operatio btitudine differēs spetulatiua vtiqꝫ erit: ꝛ humanaꝝ vtiqꝫ q̄ huic cognatissima felicissima.

De quarto termio

s. immediatio ē distinguēduz: qꝛ dr̄ immediatius aliqḋ dupliciẗ. vel ita: ꝙ ipꝫ sit mediū int̃ pmū ꝛ vltimū: ꝛ tūc ē immediati⁹ positiue. Exᵐ supficies ē immediatioꝛ sb̃e ꝙ caloꝛ: ita ꝙ hꝫ rōeꝫ mediȳ positiue int̃ illa: sꝫ risibile ē imediatius hōi ꝙ coloꝛ negatiue: nō eni mediat int̃ illa extrema positiue sꝫ magis excludit mediū int̃ hoiem ꝛ risibile ꝙ int̃ hoieꝫ ꝛ colorē/ vt sic breuit̃ dicat̃ illud eē imediati⁹ positiue qḋ tanꝗ mediū int̃ extrema includitur: ꝛ illud imediati⁹ dicat̃ negatiue vbi aliqḋ tanꝗ mediū magis excludit̃. Posset aūt distingui de imediatōꝛi fm rem ꝛ rōem: qꝛ imediati⁹ ꝛ minus imediatū vel imediati⁹ nō sūt sine ordine. ordo aūt nō vꝫ posse intelligi sine distictōe sꝫ qꝛ h̃ nō querit̃ qual̃ est distinctō eēntialiū a notōnalibus vl̄ vtroꝛūqꝫ ab eēntia: iō ista distinctio imediatōis non tractat̃ ad pñs: sꝫ q̄liscunqꝫ sit distinctio eēntialium a notōnalib⁹ vel vtroꝛūqꝫ ab eēntia: fm ista dicet̃ ꝙ istoꝛum sit imediati⁹ ipsi eēntie puta eēntiale aut notōnale. Itaqꝫ recolligendo de isto pmo articulo/ eēntia ē illud ad qḋ fit eoꝝ ꝯpatio quoꝝ querit̃ ordo/ eēntiale aūt ꝛ notōnale sūt illa q̄ꝝ querit̃ ordo in ꝯpatione ad eētiā/ de imediatōe autem istoꝛū ad illud pmū ē questio: ꝛ pncipaliter requirit̃ ppter solōem duplex distictio posita i hoc articulo vna de eēntiali. alia de imediatioꝛi/ pma de eēntiali talis ē: alicui⁹ eēntial̃ rō siue actualitas total̃ ē mē ad intra. alicui⁹ aūt ad extra/ 2ᵃ de imediatioꝛi tal̃ est/ ꝙ aliqḋ dicē est imediati⁹ positiue ita ꝙ ipꝫ ponitur medium. aliquid priuatiue ita scilicet ꝙ non requiritur mediuꝫ aliqḋ inter ipsum ꝛ pmū sicut int̃ aliud extremum ꝛ primū.

De secundo articu

lo dico tres ꝯclōnes: q̄rū due sūt breues 3ᵃ principalis/ pma est ista: nullum notōnale est imediatius ipi essentie diuine aliq̄ eēntiali ꝛ hoc loquendo de imediatōne pmo mō. hoc pbat̃ sic: qḋ ē immediati⁹ pmo nō excedit a 3°. tū sit pse medium int̃ ipm pmū ꝛ 3ᵐ: sꝫ oē eēntiale excedit qḋcunqꝫ notionale qꝛ eēntiale est cōmune trib⁹. notionale vero nō g̃ ꝛc. 2ᵃ ꝯclo est talis. omni essentiali icludēte respēm ad extra: imediatius est

eẽntie aliqđ notionale: ⁊ hoc loquẽdo de imeͤ. 2° mõ h° ꝓbat: q₂ tale eẽntiale non ꝯuenit ipi deo nisi ꝑ opatõem itel‑lectꝰ opantis ad extra: notõnale autẽ ꝯuenit eẽntie ex nã rei absqꝫ oi ꝯpatõe intellectꝰ ad extra: g̊ minꝰ req̄ritur medi um inť eẽntiã ⁊ notõnale q̄ inť eẽntiaꝫ ⁊ tale eẽntiale vbi nccãrio mediat actus itellectꝰ. 3ª ꝯclusio ẽ: oi notionali ẽ ali qđ eẽntiale imeꝰ eẽntie vtroqꝫ mõ ime‑diatõis: h° ꝓbat dupłr. ṗmo sic: q̄lis or do ꝑsõne realis eẽt inť aliqua si eẽnt di‑sticta realiť tal' ꝑsõne ordo ẽ inť illa cor rñdens illi distinctõni quã hñt: vtpote rõnis: si distinguãtur rõe: ⁊ hoc siue rõ ne sũpta ex ꝑte rei siue materie causata ꝑ actũ intellectꝰ: nũc aũt si eẽt distinctõ real' inť ista eẽntia memoria ꝑfecta ⁊ di cẽ ꝑfectũ. memoria eẽt pͨ in ordine rea li imediatior ipi eẽntie q̄ dicẽ: g̊ ⁊ mõ q̊cũqꝫ sit distinctio inť illa eo mõ est im mediatõ corrñdẽs. maior ꝓbat a poste riori sic: vbi ẽ distinctio rõis siue vnoͦ siue alio accipiendo rationem: ibi con‑cludimus ordinem sic distinctorum h° q̄ illa sic distincta haberent talem or dinem realem vbi essent distincta rea‑liter. Nec ista maior inueniť hr̃e instã tiam: nisi forte in aliq̊ qđ non ẽ ad ꝓpo sitũ. Et illud sufficiẽter excluditur per exceptõem istã si addat in maiori sic: q̄ lis ẽ ordo real' tal' ⁊ rõnis: nisi forte i di stinctõe reali illud qđ ẽ posteriꝰ aliq̊ in distictõe minori hr̃et veriꝰ eẽ illo: ⁊ illo qđ sibi corrñdet. 2° ꝓbatur a ṗori illa maior. pͨ ordinẽ intelligo q̄ est ex pͨ rõ nibus extremorꝫ: ⁊ h° accipiẽdo pͨ rõ‑nem eẽntialẽ siue q̄dditatiuam non det minãꝰ illud cuiꝰ ẽ rõ ad eẽ in re vel i in tellectu. siq̄dẽ illud qđ indr̃nter põt hr̃e rõem q̄dditatiuã itelligibilẽ nõ detmi‑nãdo nihil aliud eẽ. Ex h° pꝫ maior: nã vbi manet ꝑ se rõ silis ordinis ibi ma‑net silis ordo: sꝫ in istis distictis. i tali vł i tali eẽ manet pͨ eadẽ rõ ꝯsilis ordinis q₂ rõ q̄dditatiua a: ⁊ rõ q̄dditatiua b: g̊ ⁊c. nõ ei eẽ in intellectu dat ipi a rõeꝫ q̄dditatiuã. minor pꝫ: q₂ si illa ibi posi‑ta eẽnt realiť distincta eẽt tal' ordo real': qđ q₂ eẽt eẽntia nã intellectualis ꝑfecta iõ hr̃et intellectũ ꝑfectũ: ⁊ vlterius hr̃et vel habẽ posset obiectũ actu intelligibi le ꝓportõnabiliť sibi pñs. ⁊ vltra: iõ eẽt vel eẽ posset memoria ꝑfecta. nã hec est rõ memorie ꝑfecte: itellectꝰ hñs obiectũ itelligibile ꝓportionatũ actu sibi pñs: ⁊ ex h° vlteriꝰ ipa eẽt vel eẽ posset sup‑posito hñti eã ꝑfecte ṗnͫ exṗmẽdi: g̊ ex ṗmeret vel exṗmẽ posset noticiã decla ratiuam corrñdenteꝫ illi memorie: nũc aũt ṗͫ notõnale saltẽ qđ includit ṗͫ re spectũ positiuũ ad aliquã ꝑsonã ẽ dicẽ: g̊ ṗmuꝫ notõnale hꝫ eẽntiale aliqđ ime‑diatius eẽntie vtroqꝫ mõ: ⁊ ꝑ ꝯñs qđcũ qꝫ aliud notõnale. sic argutũ est de me moria ⁊ dicẽ: silr̃ posset argui de volũ‑tate ⁊ obiecto sibi pñte ⁊ actu spirandi 2° ad idẽ sic eẽntie mediatior ẽ potentia q̄ actio realiť ꝓductiua ꝯm illã potẽtiã oẽ autẽ notionale ẽ actio ꝓductiua ꝯm aliquã potẽtiaꝫ in nã diuina vel suppo nẽs illã: q₂ ẽ ꝓductio alicuiꝰ suppositi: vel suponẽs ꝓductõem. ois aũt tal' actõ ẽ alicuius potẽtie q̄ hꝫ rõem eẽntial': vel q₂ ẽ ipiꝰ itellectꝰ vel q₂ ẽ ipiꝰ volũtatis: g̊ ⁊c. Sic igiť quãtũ ad istuꝫ articulũ pꝫ q̄ eẽntiali ad extra notõale ẽ imediatiꝰ 2°°: nullo aũt eẽntiali ẽ aliqđ notõnale imediatiꝰ vtroqꝫ mõ. q̊libet aũt notio‑nali ẽ aliqđ eẽntiale ad intra imediatiꝰ vtroqꝫ mõ: q₂ saltẽ itellectꝰ ẽ imediatius q̄ dicẽ qđ est ṗͫ notionale: ⁊ ita ꝯñs q̊‑cũqꝫ notionali: volũtas ẽt imediatior ẽ ipso spirare: ⁊ ꝑ ꝯñs q̊cũqꝫ ꝑtinẽte ad ꝓcessionem. s. s.

De tertio articulo

instat ꝯ istas duas rões positas i 2° ar° ꝓ 3ª ꝯcł'oe. ꝯ ṗmã sicvbi nõ manet eadẽ rõ ordinis nõ oꝫ ponẽ eũdẽ ordinẽ vel ꝯsilẽm: sꝫ i diuinis vbi istorꝫ eẽntia me‑

moria. dicē ē sola distictio rōis ñ manȝ
eadē rō ordinis q̄ ē vbi ista sit disticta re
alit̃ g̃ rc̃/pbatio mi. i creatura rōali iō
memoria p̄cedit dicē qꝛ ipa ē p̄nm dicē
di. nō sic āt i deo loquēdo de memoria
vt memoria siue vt disticta ab eētia: i
mo rō p̄ncipiādi emanatōeȝ psonalē ē
eētia diuina sola s̄b rōe eētie vt ei cō
iūgit respect⁹ real/ qd̄ pbat̃ dupl'r: p̄ sic
v̄bū ē expssiuū oīm illoꝝ q̄ i eētia di
uina q̄si iuolute ptinent: g̃ i v̄bo diuio i
telligit de⁹ qōcūqꝫ disticte itelligit: g̃ nō
p̄t aliq̄lis distictio actual' accipi i itelle
ctu diuio int̃ eētiā ꝛ memoriā p̄cedēs
q̄dā⁹ pductōeȝ v̄bi/p̄m pbat̃ p aug. 6. d
tri. c. vlt/vbi dic: qꝫ v̄bū ē ars p̄ris plena
oīm rōnū viuētiū. Itē distictio s̄m rōeȝ
ñ p̄t eē nisi s̄m aliquē actū itelligēdi: in
deo aūt p̄m⁹ act⁹ itelligēdi ē p̄nm emana
tōis v̄bi supposita pprietate psonali: cuȝ
v̄bū pducit̃ nālit̃ ꝛ actu nāli ipi⁹ itellc̄s
g̃ nullo actu. q. p̄cedēte pductōȝ v̄bi p̄t
hiri distictio ad extra vl' ad itra/ꝛ si q̄ra
tur ab eis qūo g̃ distinguūt i deo itellc̄s
ꝛ volūtas si ñ p̄supponit̃ i deo distictō
pductōib⁹ psonarū: dicūt qꝫ posit̃ istis
pductōib⁹ dictōe ꝛ spiratōe: ꝛ h⁹ p solā
eētiā vt p̄nm fōrle respectu vtriusqꝫ p
ductōis p̄t itellect⁹ diuin⁹ cpare eas ad
aliq̄ silia i creaturis vniuers/ē pductio
itellect⁹ i creatura: qꝛ ipa ē nulla p̄sup
posita/ alt̃i silis ē pductō volūtat̃: qꝛ ip
sa ē alt̃a p̄supposita: ꝛ ita ex tali cpatō
ne ad extra itellc̄s ccipit istas pductōes
vnā. q. itellect⁹ ꝛ aliā. q. volūtatis ppt̃
silitudinē istaꝝ ad istos act⁹: ꝛ ppt̃ illud
istaꝝ pductōnū p̄nm pductm̄ ccepit i
tellect⁹ s̄b rōe istoꝝ duoꝝ p̄ncipioꝝ. s.
itellect⁹ ꝛ volūtatis/ p h⁹ ipedit̃ 2a rō: q̄a
memoria vt memoria vl' itellc̄us ñ hēt
rōem p̄ncipij respectu dicē sȝ ipa eētia
/ꝛ bñ ccedit̃ qꝫ eēna ꝛ eētia prior ē notio
nali. sȝ nō h̄ȝ p h⁹ qꝫ aliqd̄ eētiale aliq̄o
distinctū ab eētia ē imediati⁹ q̄ aliqd̄
notōnale. /Cōtra. ista rō possȝ mltipli
cit̃ iprobari: qꝛ duaꝝ pductōnū alteri⁹
rōis nō vꝫ posse poni idē p̄nm fōrle pdu
ctiuū: ꝛ spēalit̃ taliū pductionū quaꝝ
vna nō p̄ot poni nisi iā altera ponat̃.
Nō vꝫ etiā rō q̄re pductōes sint alicui⁹
dēminate p̄ralitatis respectu q̄ꝝ vnū
est p̄ncipiū formale eiusdē rōis ꝛ h⁹ i p
ductōnibus necessarijs: tñ ista vsqꝫ ad
p̄rimā. q. differatur: ꝛ h̄ tm̄ ratio p̄ma
confirmatur. Cū enim accipitur cōtra
maiorem p̄me rōnis qꝫ nō manēte eadē
ratione ordinis nō manebit ideȝ ordo:
ccedit̃ de illa q̄ est p̄ma ꝛ psōne causa:
ꝛ rō ordinis: sicut vl'r tenet̃ de p̄mo pe
ordine quorūcūqꝫ: ꝛ iuxta h⁹ arguēdo
assumo hāc maiorē/ vbi manet p̄ma pe
rō ordinis eadē ibidē manet idem pe or
do: sȝ p̄ma pe rō istoꝝ ordinis. s. memo
rie ꝛ ipi⁹ dicē: ē ex pe rationibus istoꝝ
s. qꝫ memoria ē memoria ꝛ dicē est dicē
In q̄cūqꝫ g̃ eē reali siue diminuto ista
ccipiūtur stati habet̃ ex rōnib⁹ istoꝝ qꝫ
memoria ē immediatior ipi eētie q̄ di
cere: g̃ manētib⁹ pe rōnib⁹ istoꝝ duoꝝ
extremoꝝ occurrentium intellectui si
ue habentium esse reale siue ratōis qd̄
cunqꝫ semper manet eadem vel similis
pe rō ordinis. Et vlteri⁹ cum dicitur in
minori: qꝫ in diuinis non manet ista ra
tio memorie. dicē q̄ in creaturis qꝛ nō
est ibi rō p̄ncipij ad p̄ncipiatum. esto qꝫ
illa essȝ rō ordinis. s. rō principij forma
lis agendi ꝛ actōnis adhuc habebo p
positum: qꝛ s̄m aug. 15. de tri. c. 15. Sic
g̃ h⁹ v̄bū nr̃m de nr̃a scia nascit̃: queād
modū illō dei v̄bū de scia p̄ris natū est
ꝛ vbiqꝫ vult qꝫ de ratione v̄bi est nasci
de scia que scia ē in memoria: ꝛ sic vbi
qꝫ dicitur verbum nasci de memoria: fi
lius aūt cuius produci est dici s̄m ip̄m
verbum ē. 83. q. q. 63. vbi vult qꝫ optie
positū est illud: in principio erat v̄bum
quantum ad trāslationem nōis 2e pe. ē
g̃ memoria p̄nm pductm̄ 2e pe ꝛ ita ma
net ista rō ordinis int̃ memoriā ꝛ dicē.
Cōfirmo h⁹: qꝛ si nō procedat 2a pa per
mēoriā vt mēoriā: sȝ p mēoriā vt eēna

nō magis ḡ producit precise per actum
memorie q̄ per actū voluntatis. q2 eēn^a
vt eēntia nō mag̃ ē h^o q̄ illud. ḡ pduc^o
e^9 in sua realitate nō est magis dictio q̄
spira^o. nec ipsa magis ex realitate sue p
ductionis fili^9 siue verbū q̄ spūss. qd̄ est
patent ꝯ intentionē aug. Ad arg^a pro-
bā^a q̄ eēntia sub rōe eēntie vt tn̄ coniū
git ei respect^9 realis est p̄n^m formale pri-
mū pducēdi fi^m. Ad p̄^m cuz dicit deus
qd̄cūq3 intellectu disticte intelligit v̄bo
iā pducto intelligit. verū est q̄ verbū ē
etnaliter pductū. sed nō querit h̄ de or-
dine durationis s3 origīs. sic āt intelligē
do q̄ pr̄ nō intelligat quecūq3 disticta i
se vt est p̄or origie v̄bo: flm̄ est: 7 ꝯ rō3 7
ꝯ aug. 15. de tri. c. 7. vbi vult q̄ quel3 p
sona sibi memit: sibi intelligit: sibi dili-
git. 7 sic infert q̄ si filio intelligerz pr̄. pr̄
nō eēt sapiēs de seipso sed de fi^o. Ex h^o
format p̄^a rō sic: q̄cūq3 pfectionē pr̄ hr̄e
p̄t h3 eā vt est origie p̄or filio. q2 h3 ea3
a se. nullā. n. pfectionē p̄t hr̄e nisi a se. ḡ
nec a fi^o. ḡ si pr̄ poss3 noscē disticte actu
oē intelligibile nouit vt est p̄or fi^o origie
nō nouit ḡ aliq̄ intelligibilia disticte p̄ci
se in fi^o. hoc ēt p3 p aug. 15. de tri. c. 14.
nouit deus pr̄ oia in se nouit 7 in fi^o. in
seipso tanq̄ seipsum. Ex hoc format 2^a
rō. pr̄ vt est p̄or origine fi^o nouit seipsu3
nō tm̄ per memoriā siue actu p^o sed p
intelligētiā siue actu 2°: qd̄ probatur q2
cōsilis est ordo originis p̄ris ad filiū in
habēdo intelligentiā perfectā qualis est
in hn̄do memoriā perfectā. q2 vl̄r eius-
dē p^e ē hr̄e intelligentiā perfectā cui^9 est
habē memoriā perfectā: sicut ḡ pr̄ non
precise in filio nouit seip̄3. q. per memo
riā. sed per seipsu3 vt est prior filio. ita 7
de notitia actuali per intelligentiā: 7 tc̄
vltra. sicut ḡ actuali notitia siue intelle
ctione per intelligentiā nouit pr̄ seipsu3
prius origine q̄ in filio: ita actuali intel
lectione per intelligentiā ingenitā nouit
oia distincta in se prius q̄ in filio. Ad
probationē cū dr̄ q̄ verbū est expressi^m
oium que in eēntia diuina. q. inuolute
cōtinent: cōcedo. sed nō precise verbum
nec ipsa precise relucent in verbo. sed eq̄
distincte relucent in intelligentia p̄ris vt
p̄ris est. Quā^o autē probat i^a precise eē
relucen^a in v̄bo per illud. 6. de tri. de ar-
te. ad hoc rn̄det aug. 7. de tri. c. 4. Ita
est verbū ars p̄ris q̄uo sapia p̄ris. 7 q̄li-
ter hoc est ita inquit: dr̄ filius sapia pa-
tris q̄uo lumē patris est. s. vt queadmo
dū lumē d̄ lumie 7 vtrūq3 idē lumē. sic
intelligitur sapia de sapiētia 7 vtraq3
vna sapiētie: hec ille. Si queratur qua-
re verbū dr̄ magis ars p̄ris q̄ ipsemet
pater. Rn̄deo 2^e persone ex vi sue pdu
ctionis cōpetit q̄ est notitia declaratiua
q2 est producta per actū memorie expri
mentis talē notitiā. 7 iō appropriate di
cunt de ea que pertinēt ad perfectionez
cognitionis actualis. magis tamē pro-
prie dr̄ sapiētia sicut loquitur apl̄us q̄
ars sicut loquitur aug. q2 ex productōe
sua mag̃ est notitia declaratiua eterno
rū q̄ factibiliū. 2^a ratio innititur isti p
positioni. primus actus intelligendi in
diuinis est principiū propriū producen
di verbū. Ista est falsa propter duo. p^o
q2 nullus actus intelligendi est proprie
prin^m producendi verbū. 2° q2 nō est p̄-
mus actus intelligendi. sicut ipse inten-
dit loqui de illo, probo q2 actus intelli
gendi cōiter accipitur pro ipsa operatō
ne que est intellectio. si ergo primus ac-
tus intelligendi est princi^m emanationis
vt ipse accipit hoc itelligitur altero isto
rū duorū modorū: aut ita vi3 q̄ est pri-
cipiū formale quo verbū pducitur si-
cut calor in calefaciente respectu calefa-
ctionis est p̄ricipiū: aut ita q̄ est princi-
piu3 emanationis sicut actus producti-
uus sicut calefactio dicitur principium
productiuū caloris pducti: neutro aūt
mō p̄ot intelligi. q2 omne intelligere est
ipsius intelligentie. scd̄m Augus. 14. de
tri. c. 7. Intelligentiā dico q̄ intelligim^9
cogitantes, producere autē verbu3 siue

bře prinm formale producendi nō cōpe-
tit nisi rōe memorie/2m p3 ex dictis. q2 p-
ductionē verbi precedit origine intelle-
ctio distincta que cōuenit patri ꝑm itel
ligentiā propriā ingenitā/non ꝫ pducit
verbū po actu intelligendi loquēdo ꝺ po
origine sicut ipse accipit. cū probat per
hoc ꝙ verbū naturalr̄ producit/ ꝯñtia
nō valet. q2 quorūcūq3 intellectus est
ꝑnm. est ꝑnm oiu3 illoꝝ per modū natu-
re/vel pōt breuiter dici ad istā scd̄am p-
bationē ꝙ l3 verbū producat in diuinis
per pm actū intellectus. loquēdo de prio
actu pductiuo qui tñ nō dr̄ ppe actus in-
telligendi. l3 sit actus intellecto. nō tam
po actu operatiuo: qui ppe dr̄ actus intel-
ligendi. sed prior est origine actus intel-
ligendi. vt est intelligētie patne. ꝛ isto vt
sic priore intelligit pr̄ eēntiā ppā3 disti-
cte. nō tm̄ in verbo producto. Ista disti
ctio de actu productiuo ꝛ opatiuo pa-
tebit post. q. 13. Acto. n. operatiuus nō
h3 terminū pductū sed est vltimus fini
nus: vt p3 ex po. ꝛ. 10. eth. Actus āt pro-
ductiuus semp est alicuio termini per se
qui per ipm accipit eē. Rn̄o ad scd̄am ra
tionē posita ab ipso exclusa est per ho qd̄
probatū est. eēntiā vt eēntiā nō eē ime-
diatū ꝑnm formale pductionis exclude-
do memoriā vt memoriā a rōe talis ꝑn
cipij. Ad argm pncipale supponit ꝙ pa
diuina ꝯstituit per aliqd̄ notionale ꝛ p
nūc supponat. Ad maiorē ꝫ rn̄o per di-
stinctionē. ꝙ aliqñ suppom constituitur
per aliquid eiusdē generis cū ipsa natu-
ra. ꝛ tunc videt posse cōcedi: maior. q2
nō solū natura imediatius se habet ad
suppositū. s3 etiā ad illud formale q̄ cō-
stituitur suppositū. ꝛ hoc aliqua imedi
atione. Si autē suppositū cōstituatur
per aliquid alterius generis. qd̄ ess3 re-
motius a natura q̄ genus illius qd̄ est
proprietas nature. tunc maior eēt falsa.
Si eni sortes ꝯstitueretur per relonem
cū reo plus distet a genere sb̄stantie q̄ q̄
litas vel quantitas. falsu3 esset qd̄ cōsti-
tutū sortis ess3 imediatius humanitati
q̄ qualitas vel quātitas. Nunc āt sup-
posita ista opinione ꝙ relo constituit p-
sonā siue suppositū diuinū opor3 dicē
ꝙ suppositū ibi nō cōstituit per aliquid
eiusdē generis cū natura. eo modo quo
ponit ibi genus. sed illud qd̄ est ad alte-
rū: ꝛ natura est ad se. Illud autē cōstitu
tiuū aliquo mō magis distat a natura
q̄ proprietas nature. q2 si ibi proprie es
sent genera sapiētia pertinēt ad genus
qualitatꝭ ꝛ paternitas ad genus relonis
ꝫ ibi suo mō pprietas potest eē imedia-
tior ipsi nature io qd̄ est cōstitutū suppo
siti. Si querat quare nō pōt hoc suppo
sitū cōstitui per aliquid qd̄ est eiusdē ge
neris cū natura/hec questio est ꝺ eo qd̄
qō supponit. nec per ꝯsequēs est ad pro
positū. sed ad cōstitutionē personaru3.
tamē cōcedo ad p̄sens suppositū. ꝛ tūc
pōt dici ꝙ vbi est aliquid de se hoc. ꝛ tñ
nō incōicabile nō potest intelligi aliqua
determinatio vlterior nisi ad incōicabile.
eēntia autē diuina est de se hoc. ꝛ tamē
cōicabilis. si ꝫ dēt intelligi aliqua deter
minatio ad suppositū cū suppositu3 sit
incōicabile. o3 ꝙ in hoc sit per aliquid
qd̄ est po incōicabile tale non pōt eē qd̄
est ad se. q2 quicquid est ibi ad se ꝑ3 istō
suppositū est perfectio simplr̄. ꝛ sic cōi-
cabile. ꝛ ita o3 ꝯstitutm̄ suppositi differ
re a natura genere. nō qualitercūq3 sed
ea dr̄ia que est inter rē ad se ꝛ rē ad alte
rū/ pbatio autē ma. principalis nō pce
dit nisi de cōstitutiuo suppositi pertinē-
te ad idē genus cū nā. Uiso de ordie
eēntialiū ꝛ notiōaliū in diuinis pat3 ex
hoc ordo pcedēdi in qōnib9 de deo. q2
si aliq̄ fuisset mota de eēntia vel eēntia-
li ad intra ia eēt tractanda añ qōnes de
notōalib9. nulla āt est mota de eēntiali
nisi qd̄ iportat resp̄c3 ad extra. ꝛ qd̄cū-
q3 notōale suoo est pri9 q̄cūq3 tali eēnti
ali. iō po tractāde sr̄ qōes mote de notōa
lib9. notōalia āt vel sr̄ relones vel pdu-
ctiones. siue ia sr̄ idē siue nō. ñ curo. Est

ꝙ̃ pᵒ qõ tal̃ de notiõalibꝰ ſiue ꝓductõibꝰ

QUeritur utruꝫ in deo pñt eẽ plures ꝓductões eiuſdẽ rõis/ arᵒ ꝙ ſic. ꝓductio ſuppoſiti in eẽ nature ſbalis ẽ gñatio: ſꝫ in diuis ẽ duplex ꝓductio ꝑ modũ nature ꝙ̃ duplex gñatio ⁊ ꝑ ꝯñs duplex ꝓductio eiꝰdẽ rõis/ minoꝛ pꝫ. qꝛ oĩs ꝓductõ ſuppoſiti i nã diuĩa ẽ in eẽ nẽ ſbal̃./ ꝓbaᵒ ma. nã ꝑ hᵒ diſtinguit̃ gñatio ab alijs mutatõibꝰ ꝑ phm. 5. phy. qꝛ ipa ẽ ad ſbaꝫ ſiue ad eẽ ſbale ꝙ̃ ⁊c̃. ¶Cõtra. ſi poſſũt eẽ plures ꝓductões eiuſdẽ rõis: vel ꝙ̃ plures gñatões: vel plures ſpiratões: ⁊ per ꝯñs plures filij vel pl̃es ſpũſſancti. ꝯñs falſũ ꝙ̃ ⁊c̃. Hic ꝯcoꝛdãt oẽs theologi i ꝯcl̃oe negatiua ſꝫ oꝫ vidẽ an iſta ſola fide teneat̃. an ꝑ rõem. Ad ipam aũt diuerſi diuerſas afferũt rões/ pmo ꝙ̃ tãgẽtur rões aliquoꝝ q̃ ad ꝯcluſionẽ iſtam ponũtur/ 2ᵒ dicet̃ q̃d magis circa hᵒ vĩ eẽ tenendũ./ 3ᵒ q̃dã dubia occurrẽtia excludent̃ de pmo apponũtur ad hᵒ q̃tuoꝛ rões/ pᵃ ẽ iſta: oĩs foꝛma eiuſdẽ ſpẽi ſiue qõ magis ꝓprie dĩ in diuinis eiuſdẽ rõis nõ multiplicat̃ niſi ſm mãꝫ. mã aũt i diuinis eẽ nõ põt. vñ in diuinis nõ eſt niſi vnica filiatio ſbſiſtẽs ſicut albedo ſbſiſtẽs nõ põt eẽ niſi vna/ 2ᵃ rõ. deꝰ oĩa intelligit ⁊ vult vno actu ſimplici: ꝙ̃ nõ põt eẽ ibi niſi vna pᵃ ꝓcedẽs ꝑ modũ vbi: ⁊ vna ꝑ modũ amoꝛis/ 3ᵃ rõ: qꝛ pſone ꝓcedũt nãlit̃. nã aũt detminat̃ ad vnũ ꝙ̃ ⁊c̃/ 4ᵃ rõ. ex hᵒ ẽ pfectꝰ filiꝰ: qꝛ tõ filiatio diuina in eo ꝯtinet̃: nõ ꝙ̃ põt ibi eẽ aliq̃ alia. Pꝛia rõ videt̃ eẽ trãſcẽdẽs ⁊ aſſumẽ duᵐ ſiue falſũ ſm multos. Illa eni ꝓpoſitio mã. ſ. ꝙ foꝛma eiuſdem rõis non multiplicat̃ niſi ſm mãꝫ q̃ ſm eos eq̃ hẽt locuꝫ de angelo ſic̃ de deo. aut intelligit̃ ſic: ꝙ foꝛma q̃cũqꝫ imãlis ſit de ſe hec ſiue ex rõe ſue q̃dditatis: ſic̃ deꝰ deitate ẽ h: ita ꝙ nihil aliud itelligẽdo niſi deitatẽ ẽ ꝯdictõ fõꝛlis deũ nõ eẽ hũc. Aut itelligit̃ ſic: ꝙ q̃uis fõꝛ imãlis aliq̃ non ſit hec fõꝛlit̃ ſua q̃dditate tñ ipſa in re multiplicari nõ põt qꝛ vnica foꝛ talis ſingularis ſignata hꝫ in ſe totã entitatẽ illius foꝛme ⁊ intẽſiue ⁊ extẽſiue. Si itelligit̃ pmo mõ ſeq̃tur ꝙ rõ foꝛme ſpecifice in angel̃ includit repugnãtiam imo ꝯdictõem ad purificari realiter: ⁊ ita ſicut nõ ſtat cũ ꝯceptu hõis qõ cõcipiatur irrõnalis: vel cũ cõceptu dei: qõ ꝯcipiat̃ tanq̃ indifferẽs ad plures deos ita nõ ſtat cũ ꝯceptu talis ſpeciei qõ cõcipiatur plurificabil̃: ⁊ ꝑ ꝯñs quicunqꝫ poſuerũt ſpeciẽ angeli cauſa poſſe plurificari. habuerũt in itellectu ſuo ꝯceptus formalit̃ repugnãtes: qꝛ ꝯceᵐ talis ſpẽi ⁊ plurificabil̃: ⁊ ꝑ ꝯñs quicũqꝫ cõceperũt ibi eẽ rõnem vl̃is ſimplicit̃. ſ. dicibilis de pluribꝰ: imo ꝯcipiẽdo naturã i tali vniuerſalitate: icludit̃ in illo intellcũ repugnãtia formalis int̃ obiectũ intellectũ ⁊ modũ ꝯcipiẽdi. Iſtud ꝯñs non vĩ ꝓbabile cũ multi theologi ⁊ catholici ſic ꝯcipiẽtes nãm angelicã ⁊ ſpeciem ſic̃ alij ſine omni repugnãtia ꝯceptuũ conceſſerũt ibi plurificatõem ⁊ vl̃itateꝫ predictã/ Sãcti aũt vident̃ ad hãc ꝑtem declinari ſicut dam. in clemẽtaᵒ. caᵒ. 12. dicẽs: ꝙ vnicũ eſt cõicabile ⁊ incõicabile. ipſius aũt ꝙ vniꝰ ſpẽi cõicatio: ⁊ ipa beata nã in tribꝰ ꝯſiſtit hypoſtaſibꝰ. ⁊ ſeq̃tur poſt hoc: ſm vnũquẽqꝫ oꝛdinẽ angeloꝛum ⁊ virtutũ drñtes hyſpoſtaſes cõdidit: non ſolũ hoc: ſꝫ etiã ſm vnumquamqꝫ ſpẽm: vt vtiqꝫ cõicantes adinuicem naturam gaudeant adinuicem: ⁊ naturali beatitudine contẽplati. adinuicem ſecure ⁊ amicabilit̃ diſponant̃. hec dam./ Et articuli dãnati tres videntur iſtũ articulũ pma facie repꝛobare/ vnus eſt a domino ſtephano ꝯdẽnatus: q̃ dicit ſic: ꝙ quia itelligẽtie nõ hñt nãturã deus nõ poſſet eiuſdem ſpẽi facere plures. erroꝛ/ 2ᵒ ꝙ deus nõ põt multiplicare indiuidua ſb vna ſpecie ſiue materia erroꝛ/ tertius: ꝙ foꝛme non recipiunt diuiſionem niſi ſm mãm. erroꝛ/ non intel

ligitur de formis eductis de p oña mē: g de formis nō eductis si deč scōs intellectus ppositōis tūc sequitur q natura specifica michael de se nō est hec: g non repugnat sibi ꝯdictorie non eē hanc vel nō esse in hoc: p illam g potētiam q pōt i quodlibet quod non includit ꝯdictionem pōt natura illi fieri ꝛ non in hoc: dicetur forte q nō posset stāte illo: h° non excludit ppositum: ꝛ tñ est falsum pmū pꝫ: quia destruat iste ꝛ tūc fiat nā in alio. non g oīno ē necesse michaelem eē hunc vnicū 2m pꝫ. quia q simul sunt in potētia actiua agētis nec int se repugnant: illa pñt simul eē in effectu: hmōi sūt iste michael ꝛ ille michael si nā non est de se hec. Esto etiā q scōus intellect' eēt verus. saltē ad ppositū habemus q ista ppositio forma eiusdē rōis non potest plurificari nisi p materiaꝫ non concludit oīmodā impossibilitateꝫ plurificatōis filiatōnis in diuinis: cū tamē illa plurificatio sit impossibilis simpliciter includens cōtradictōem. Ista ergo ppositio non concludit ppositum .s. cōclusionem quam tenemus sicut ipa est vera nisi accepta fm primum itellectum: qui rōnabiliter vr multis esse falsus: vt dictum ē. Nō enim est doctrina conueniens conclusionem certissimam ꝛ sūme necessariam tenē pter rōnes nimis generales q videntur multis hīe pl'es istantias. Preterea instatur de aīa itellectiua q prius nā est terminus creatōis q infundat. pmus aūt terminus creationis vt talis formaliter est hic: g aīa naturalr pus est hec: q vnitur mē: ꝛ pari rōne de ista anima pus nā est hec q vnitur materie: vñ ista aīa est hec sua propria singularitate: ꝛ inde est non illa: ꝛ p ꝯñs prima distinctione singularitatis distinguitur a singularitate disticta ab illa: g distincte sunt iste anime pus nā q vniūtur mē: non g psone ꝛ pmo distinguūtur sua mā pma ppositio probat: quia illud qō sine contradictōne potest esse sine alio: ꝛ non ecōuerso est pr' nāliter illo: hoc accipitur. 5°. metaphy. c. de priori. Aliq inquit fm naturam ꝛ sbam sunt pora: quecūqꝫ contingit esse sine aliis: ꝛ illa nō sine illis: ꝛ in fine capli ad istum modū reducit oēs modos prioris, ꝛ in. 7. metaphy. eē inqt sbe est pmū oīm ꝛ hoc pbatur. alioꝝ eni nullum ē sepabile a sba aīa aūt non soluꝫ fm sbam ꝛ eēntiam sꝫ fm exñtiaꝫ ꝛ vt termin' creatōnis diuie pōt eē sine mā g potest eē sine h° q vniatur mē. nullo° aūt potest esse in materia nec per creationem nec aliq mō qualitercūqꝫ. nisi ipsa sit hec ppria singularitate. seqtur ergo ista ppō pma q fuit h pbanda si dicatur q non ē hec sic p materiam. s. per vnionem actualem: vel per eē actuale i ipa: sed per aptitudinem essendi in ipsa mā: ꝛ ipsa non est prior illa aptitudine Istud non euadit argumētū: qꝛ nā ipsa absoluta ē prior nā ipa aptitudine: qa hec anima habet aptitudineꝫ hanc ad hoc corpus: ꝛ illi anime repugnat aptitudo hmōi ad corpus hoc ꝛ ꝯuenit sibi alia aptitudo ad aliud corpus. Tūc arguo sic: qō ꝯuenit ꝛ repugnat alii eiusdem speciei non ꝯuenit huic persone fꝫ illud quod est cōmune istis: vel saltem preexigit distinctionem in istis necessario. s. huius ab illo. hec aptitudo cōuenit huic ꝛ repugnat illi: ergo necessario preexigit distinctionem huius ab illo: g prima distinctio non est per aptitudinē nec prima singularitas huius ꝛ illius:

Confirmatur ratio aptitudinis formaliter loquendo non est ad se: nec est ratio entis in actu: pmum probatur: qꝛ si intelligeretur ad se: ergo posset intelligi ꝛ non ad aliud vt ad terminum 2m etiam ex h° pꝫ: qꝛ aptitudo possꝫ eē ad tminū nō exñtē. qō āt nēario exigit aliqd ñ exñs: ipm ē ñ exñs i actu. nūc aūt hec aīa ē singulare absolutū: ꝛ singularitate absoluta: ꝛ singularitate in actu: ꝛ singularitate actuali: g aptitudo ñ est

rō formalis sue regularitatis. Ex ista i-
stantia de aīa hic hr̄ ꝙ nō est oīo neciuz
hoc est cuius oppoᵐ includit cōtradicti
onē ꝙ forma eiusd̄ rōnis nō pōt plurifi
cari sine materia realiter. ꝛ licȝ habeat
aptitudinē ad materiā tamē prius natu
ra habet plurificationē. ǧ pma rō pluri
ficationis nō est materialitas generalr.
ꝛ ꝙ imaterialitas nō sit priª rō forme
eiusd̄ rōis essendi hanc nec mālitas pᵃ
ratō plurificationis i forma. probatur
qꝛ quo aliquid est in actu extra cām ꝛ i
tellectū. eo est hoc pᵒ. qꝛ sic esse nō com
petit nisi huic. imo vl̄itas siue nō hoc n̄
pōt alicui cōpetere nisi in intellectu. nūc
autē quecūqȝ entitas precipue absoluta
seipsa pᵒ est in suo esse qꝛ seipa pᵒ recedit
a nō eē ad eē. qꝛ lȝ multa cōcurrant ad
suū eē sicut materia ad eē forme ꝛ forᵃ
ad eē materie. tamē nullū cōcurrēs est
sibi priᵃ rō essendi in suo eē. ǧ seipsa priᵒ
est hec. ꝛ per ꝯñs filiationē diuinaȝ esse
hanc. accipiet pᵒ ex rōe filiationis talis
nō ex imaterialitate que tm̄ aliq̄d pōit
vel excludit aliquid anexum ꝓ pe singu
laritati. Cōfirmat̄ hoc per auctoritateȝ
qꝛ mā nō est perᶜ cā forme lȝ sit mā forᶜ.
ſm Auic. ꝛ nullo modo videt̄ aliquid
eē hoc per illud qd̄ nō est per se eius cā
ꝛ hec est intentio phi. i2. metaᶜ. c. 3. vbi
vult ꝙ tā cā materialis ꝙ formalis ꝛ ef
ficiens hn̄t vnitatē ꝛ distictionē specifi
cā ꝛ numeralē ꝓportionatā ipsis princi
piatis. hoꝝ inquit qui sī in eadē nā di-
uersa nō spē. supple sī pnᵃ. ꝛ subdit. sed
qꝛ singulariū aliud tua mā ꝛ motus ꝛ
mouēs ꝛ spēs numero. rōe aūt vl̄i eadē
hec ille. vtrūqȝ. n. per se prinᵐ cōpositi
oȝ hr̄e indr̄iaȝ cōsilem indr̄ie cōpositi.
ꝛ determinatiōȝ similē determinationi
cōpositi. qꝛ neqȝ indr̄ns cōstat ex deter-
minatis. neqȝ determinatū ex indr̄nti-
bus indr̄ia vl̄itatis. ǧ frustra querit̄ rō
singularitatis. ꝛ hoc priᵃ ratio singula-
ritatis determinate per aliquid extrinse-
cū. tanꝙ per prinᵐ formale quōcunqȝ

extrinsecū sit cā aliqualis cōcomitans.
qꝛ semp oȝ ꝙ priᵃ rō formalis singulari
tatis signate sit per aliquid pᶜ intrinse-
cū singulari. De 2ᵃ rōne ꝯñtia est ēptiᵃ
ꝛ videt̄ isti propositioni initi. vbi n̄ po-
test eē nisi vnicus actus intelligendi. ibi
nō pōt eē nisi vnicū verbū siue vnicum
dicere. hec propositio gratia materie
veritatē hȝ in intellectu creato. nō qꝛ iᵒ
actu intelligendi producitur verbū sic
alias dicet̄. imo actu dicēdi qui non est
aliquis actus intelligendi. sed qꝛ oē in-
telligere in nobis expressuȝ est per actū
dicendi ꝛ per oē dicē exprimit̄ aliquod
intelligere. ꝛ per aliud dicē aliud intelli
gere. iō si vnicū est intelligē vnicū est di
cere. sed ista propō oīo nō hȝ rōȝ verita
tis in deo. qꝛ nō oē intelligē diuinū est
per aliqd̄ dicē. imo intelligē paternum
respectu cuiuscūqȝ obiecti nō est per al
qd̄ dicē. ꝛ iō posset pater quātuȝ ad hᵒ
hr̄e intelligē vnicū respectu oium obie-
ctoꝝ. lȝ habēt singula dicē respectu sin
guloꝝ obiectoꝝ. si singula obiecta ha-
berēt ꝓpa verba. Uel dr̄ hec proposiᵒ
nō videt̄ necīa gr̄a forme. qꝛ lȝ in vno n̄
sit nisi vna forᵃ absoluta eiusd̄ rōis. ipȝ
tn̄ potest habē plures ꝓductiones acti-
uas pluriū termioꝝ. Exᵐ: licȝ sol vna
luce sit luminosus. tamē potest habere
plures actus illuminādi. Intelligē autē
ē perfecᵒ intelligētis: ꝛ forte forma ab-
soluta. saltē est perfectio inexn̄s operā-
ti. nō autē productio alicuius termini.
dicē autē dr̄ actio productiua termini.
nō ǧ gr̄a forme sequit̄ si intelligere non
plurificat̄. ǧ nec dicē. Sed dices ꝙ dicē
nō est actus transiens sicut illuminare.
imo terminᵒ eius ēt manet in eod̄ intel-
lectu. si ǧ intelligere qꝛ imanēs nō est ni
si vnicū in intellectu diuino. pari rōne
nō erit nisi vnicū dicē. Istud quidē ve-
rū est. ꝙ est vnū dicere in intellectu diui
no sicut vnū intelligē. sed querēti rōem
oportet probare ꝯñtia. qui. n. poneret
filiū in diuinis dicere. poneret duo dicē

vnū p̄ris ⁊ alterū filij. q2 non eodē actu dicendi filius producitur ⁊ producit. ⁊ tamē nō poneret nisi vnū intelligere: q2 intelligere est ꝯmunicabile in diuinis sicut ⁊ quodlz essentiale. ⁊ ideo per quoscūq3 actus notōales cōicaretur. semper ipsuz essz indistinctuz. ⁊ tamē ibi actus essent distincti. sicut modo essentia est omnino eadez: quāuis cōicetur plurib9 productionibus magis distinctis q̄ essent duo dicere. q2 distinctis s̄m rōnem formalē. Jsta tñ ꝓpō intellect9 hn̄s vnū intelligē hz vnū dicē: v̄a est in intellcu creato gr̄a mē ꝓ tanto q̄ intelligē est ibi terminꝰ formal' act9 dicēdi. ⁊ ita veꝝ est ibi q̄ alteri9 act9 exprimēdi. ali9 ē t̄minus formal' pp limitationē ipsi9 t̄mini. Jsta rō nō tenet i diuis. q2 t̄min9 formal' act9 exprimēdi est illitatus ⁊ iō n̄ oz q̄ distiguat̄ s̄z distictionē actuū exprimēdi. q2 sīt act9 ꝑsonales. Tn̄ vi q̄ ista ꝓpō vbi vnū intelligē ibi vm dicē posset hr̄e aliq̄ euidētiā ꝯpan9 ad obā. q2 ille intellect9 q̄ p̄t vno actu intelligēdo ꝯphendē pl'a. pari rōe p̄t vno actu exprīmdi exp̄mē notitiā declaratiuā pl'iuz. ⁊ tūc tm̄ ex i ꝯn hr̄ q̄ in diuis n̄ est aliud ⁊ aliō dicē pp distictionē oboꝝ sic nec aliud intelligē. Sed vltra ad hn̄dū tom ꝓpom opz ꝓbare q̄ n̄ est ibi aliud dicē respcu eiusō obi. ⁊ h9 vel alteri9 p9 dicēdi vtpote si ponat fim dicē suū v̄bū vel eiusō p9 vtpote si ponat p̄rez dicē aliud v̄bum. De 3a rōe. ista ꝓpō nā determinat ad vnū n̄ concludit q̄ tm̄ posset vnica pa nālit' siue ꝑ modū nē ꝓduci. q2 non som nā specifica eaō. sed nā vnica in vno singulari p̄t eē p̄nm ꝓductm̄ pl'ium nāliter. sicut ō igne ꝓducēte pl'es ignes nāliter. Est ḡ intellect9 h9 rōnis nā determinat ad vm nō quiō ad vm ꝓducibile. vm inq̄ numero siue singulare sed determinat ad vnū determiatū modū ꝓducēdi. q2 n̄ est ibi p̄nm indeterminatū respectu oppositoꝝ sicut voluntas. Si dicat̄ q̄ iō nā p̄t eē p̄nm pl'iuz ꝓductoꝝ ꝑ mom nature. q2 ꝓducit de pl'ib9 materijs. ⁊ iō ꝑexigit pl'a opposita de quib9 ꝓducit. hic āt ꝓducēs nō ꝓduc de aliq̄ opposito nec ēt p̄nt pl'es eē ma de quib9 fiant ꝓductiones. hoc n̄ obstat q2 si agens nāle qō hz in v̄tute sua actiua effectū suū p̄tialr' q̄m ad formā p̄t in pl'a ꝓducibilia. multo magis agens illō qō in v̄tute sua actiua hz effcm̄ totalit̄ nullā mā3 ꝑsupponē p̄t in eaō vel i tot ꝓducibilia. q2 pfec9 v̄tutis actiue in habēdo effcm̄ totalr' nō limitat ipm respectū ꝓducibiliū. nūc āt ꝑ te agēs nāle qō hz in v̄tute sua actiua effcm̄ suū p̄tialit̄ .s. q̄m ad formā p̄t idē manēs pl'a ꝓducibilia vni9 spēi ꝓducē. ḡ silr posset si haberet effcm̄ suū totalr in v̄tute sua actiua nulla .s. mā ꝑsupposita. Et illud pz manifeste. q2 sicut agens vni9 spēi p̄t generare multa siml'. ita ⁊ de9 creare. nō ḡ solū ꝑ h9 est possibilitas respectu pl'ium possibiliū ab eodē ꝓductiuo ad eadē ꝓducēda. q2 ꝓducit vel ꝓducē p̄t de pluribus p̄ncipijs passiuis. sed pp rōem ipi9 po9 actiue. ⁊ pp cōitatē siue pl'alitatem termini ꝓducibil' oz ḡ ad ꝓbandū vnicū eē terminū ꝓductionis vel ēt eē ꝓductionē vni9 rōnis ꝓbare q̄ terminꝰ productionis nō p̄t ꝯpetē pl'ib9 ꝓductionibus eiusō rōnis siue ꝓduc9 fuerit de aliq̄ siue de nullo siue p̄rim sit nā siue non.

De 4a rōne fili9 est pfect9 deus ⁊ tñ non hz diuinitatē oimō hn̄di eā. imo p̄t diuinitas hr̄i ⁊ si nō alia tñ in alio supposito. ⁊ alio mō hn̄di eā. ḡ ex h9 qō est ꝑfectius filius intēsiue sicut est perfect9 deus. nō sequit̄ q̄ hēat oēm filiationē possibilē extēsiue vel saltē nō oimō possibili. Jn filiatione āt cū nō sit eadē cōicabilis plurib9 nō oz distiguere inter alietatē filiationis ⁊ aliū modū hn̄di. imo sicut diuitas p̄t eē pfecta in aliq̄. ⁊ tñ alio9 haberi in alio. ita filia9 p̄t eē pfecta in aliq̄ ⁊ tñ alia hr̄i in alio. Ad rōnem negatiuā apponit̄ rō talis a quibusdā. Si tota fecūditas ordinata ad gnātionē filij sit exhausta in vnius filij generatione.

ipossibile eēt cū illo aliū generari. qꝛ ille alius generaret sine oī fecūditate ordiata ad filij generationē. sed in deo tota fecūditas ordiata ad filij gnātionē exhaurit in vnī filij generatione. qꝛ vnico actu gnāndi semp manēte pducit vnꝰ filꝰ semp manēs. ⁊ ex eod sp vniformiter se hñte. nō posset ğ restare fecūditas ad alterꝰ filij gnātionē nisi possent simꝰ eē due pductiones oio eiusdē rōnis ⁊ ex eodē qd est ipossibile sicut ipossibile est vnā ⁊ eād māꝫ simꝰ moueri plibꝰ motibꝰ gnātionis vl altatōis i idē fꝫ spēꝫ dntibꝰ āt fꝫ numerū: ⁊ hoc iuxta artē phō. qui determinat. 5. phi. nō eē possibile ꝙ idē simꝰ moueat plibꝰ motibꝰ fm eandē spēꝫ motus hē. ğ minor ꝙ in diuis in generatōe filij exhaurit tota fecūditas ad gnātiōꝫ filij. qꝛ actꝰ ille sp manēs est ex eod semp vniformiꝰ se hñte. Cōfirmat per exᵐ: si vnꝰ hō hīet vnicū semē ⁊ nō eēt possibile aliud q̄ ad gnātionē hois: ⁊ de iº scie sp eēt iste filꝰ genitꝰ. ipossibile eēt alium filiū gnāri. Dic bꝛ formādo arguit sic: actꝰ adequatꝰ pnº ⁊ sp stans nō ꝯpatit se cū aliū eiusd rōis ab eod prinº actiuo. Actꝰ vnicꝰ gnātiōis in diuis est adeq̄tus suo pnº ⁊ sp stat ğ ⁊c. De pª rōe vbū illō exhaurit si ꝑpe accipiat sic accipit i corporalibꝰ denotat nihil illiꝰ qd exhaurit remanē in iº in q̄ pfuit: vt pꝫ de aq̄ i puteo. isto° nō pōt intelligi in ꝑposito. qꝛ fecūditas nō exhaurit sic per pductionē filij qui tota ipsa ead sp mauet in pře. ğ oꝫ ꝙ fꝫ alterā siliťudinē intelligi. vt vel dicat exhauriri ꝑ q̄to ꝙ manet in pře ad aliū actū pductiōis vel gnātiōis alterꝰ filij sic si nō maneret aq̄ in fonte q̄tū ad aliū actū potatiōis posset aliqº dici exhausta p actū potatiōis. cōcedit ergo maior. qꝛ exhausta istoº tota fecūditate ordinata ad gnātionē filij nō possꝫ aliꝰ gnāri. sed illā minorē ꝙ in diuis sic exhaurit in gnātōe vnꝰ filij tota fecūditas q̄ est in diuis ad gnātionē filij: oꝫ pbare Innuit āt pbō eiꝰ per hoc ꝙ gnātio ista sp stat ⁊ est de eod pnº. q. de q̄. ⁊ de eodē pnº. q. passiuo. ⁊ iō nō pñt eē simꝰ ples ꝑductiōes sic nec plures motꝰ. Contra istā pbatiōꝫ ꝙ ñ cōcludit sufficient ppositū pōt argui sic: quecūq̄ poª possꝫ hēe aliū actū si ille actꝰ nō staret sp. iª simpliciter pōt hēe aliū actū. sed poª gnātiua i diuis per te solū ex hºnō pōt hēe alium actū. qꝛ ille actꝰ sp stat. ğ iª poª absolute pōt hēe aliū actū. ita ꝙ in hoc nō ē ꝯdictio: sed si pōt hēe aliū actū. ğ necio hꝫ: nihil. n. est ibi possibile. s. ꝙ nō includit ꝯdictionē qui sit in actu. ğ ibi sī in actu ples gnātiōes. ꝯºfalsa. ğ altera ꝑmissaꝝ nō maior. ğ minor. q̄ vi eē accepta ex rōe argumēti tui ꝑbō maioris, rōe ⁊ exº. rōe sic. poª nālis por est actu. q̄cq̄d āt nō repugnat ꝑori nālꝰ nisi p illud qd est posterꝰ nālꝰ: simplr non repugnat sibi. qꝛ ꝯdicº simplr nō est alicuiꝰ ad priꝰ per hº ꝙ illud hꝫ ꝯdictiōꝫ ad posterꝰ nā. si ğ actus alꝰ nō repugnat potētie nisi qꝛ poª sp ē sub isto actu. absolute nō repugnat potētie alꝰ actꝰ. ⁊ ita sine ꝯdictione simpliciter pōt alius actꝰ sibi cōpetē. Exēᵐ habemus: si sol illuminaret vniuersum vna illumiatione adquata sibi intēsiue qꝛ. s. ita perfecte sicut posset illuminare ⁊ extēsiue. qꝛ. s. illa illuminatio essꝫ totius illuminabilis pd posset eē illumiaᵐ a sole. si ille actus sp staret: ita ꝙ sol nō posset hēe alia illumiatione: hoc ñ eēt. qꝛ simplr repugnat soli vt est pnciᵐ illuminatiuū ꝙ sit pricipiū alterius illuminationis. imo solūº ex hoc qd totale suum passiuū est ꝑportionabiliter actuatū. absolute ğ soli est cōpossibilis alia illuminatio. ⁊ per ꝯñs si sol necio causaret oēm illuminationē q̄ posset cāre. sol haberet aliā illuminationē in actu. nūq̄ est ğ necītas illius simplr vnice ꝑductiōis nec est necītas istius vnitatꝭ ex ex hoc ꝙ vna pductio sp stat. Cōfimat ista rō. qꝛ si poª ex rōe sui nō necio determinat ad istū actū. sed tmº ex hoc ꝙ iste actꝰ sp stat elicitus a poª. iª poª absolute

vt po𝔯 actu posset extendē se ad aliū ac tū. ḡ irrōnabile videt ꝙ ille act' mag' eēt ab ista po^a ꝙ iste. ⁊ per ꝯn̄s cū neut' pos set eē min' necius altero. vel vterq₃ sil' ē a po^a vel neut'. Ur ḡ ꝙ^m ad istā rōe₃ qō nec per h^o ꝙ actus sēp stat. nec per h^o ꝙ vna po^a nō pōt sil' perfici diuersis actib' hꝫ ꝯ rōis sufficient' ꝓbata. sic ipsa ē va. imō oꝫ ꝓbare ꝙ sic est necitas ad vnam ꝓductionē vni' rōis. qō si per ipossibile illa nō sp staret vel nunꝙ eēt adhuc n^a alia posset hr̄i i diuis eiusd̄ rōis. vt quē admodū si hic pr̄ nō eēt in diuis oio ꝯ dictio eēt dicē p̄rem in diuis. ita si h pr̄ hac gnātiōe nō generaret vel per ipossibile gnāret actu transeūte ⁊ ñ stāte. nullā aliā gnātionē posset hr̄e. q2 nō posita absoluta ⁊ oimoda necitate ad vnicā ꝓductionē. ibi possibilitas ponit' ad aliā ⁊ per ꝯn̄s necitas. q2 q̄cq̄d est ibi possibile est necium. Ex hoc p₃ ꝙ 2ª ratō de adeq̄tione abbreuians istā nō ꝯcludit. q2 aut maio𝔯 accipit adequationē intēsiuā tm̄. vel extensiuā ⁊ intensiuā. si intensiuā tm̄. ex tali adequatione nō ꝯclu dit' ꝙ sit vnica ꝓductio possibilis. imō alia pōt eē possibilis l₃ nō sil' stans. hꝫ ḡ tm̄ ꝙ vnica est possibilis sil'. sed vbi nō hꝫ de vnica ꝓductione possibili nisi sic ꝙ alia nō sit sil' possibilis. ibi nō hꝫ qui alia sit simpl'r possibilis. ⁊ per ꝯn̄s in ꝓposito necia simpliciter. Si accipiatur adequatio 2° mino𝔯 non ꝓbatur nisi fo𝔯te innitatur isti ꝙ vnica p𝔯oductio sp stat. ⁊ de hoc tactū est sup𝔯a.

De scd̄o articulo.

dico ꝙ ista ꝯ^o in diuis nō pn̄t eē plures ꝓductiones eiusd̄ rōis. nō sola fide tenetur. sed ēt rōe necia oñdit'. Et pt fo𝔯ma ri rō p^o deducēdo ad ipossibile. 2° ostensiue. 3° pōt ꝯfirmari ꝑ po^m ex intentiōe phi. Fo𝔯mat' ḡ rō sic: si pn̄t eē pl'es ꝓductiōes eiusd̄ rōis. ḡ ⁊ ifinite. ⁊ si sic. ergo necio sr̄ infinite. q2 nihil pōt ibi eē nisi necium. vlti^m ꝯn̄s est ipossibile mãifeste ḡ ⁊ p^m an̄s. ꝓbō p^me ꝯn̄tie auctoritate ⁊ rōe. auctoritas est aug. ꝯ maximinu₃ li^o p^o. Absit vt iō potētio𝔯 sit pr̄ filio. vt putas q2 creato𝔯ē genuit pr̄. fili' āt ñ ge nuit creato𝔯ē. neq₃. n. nō potuit sed non opo𝔯tuit. ⁊ subdit quare nō opo𝔯tuit. immoderata eēt diua gnātio si genit' filius nepotē gigneret pr̄i. q2 nisi ⁊ ipse nepos auo suo ꝓnepotē gigneret. ꝫ viā₃ mirabilē sapiam ipotens diceret. sil'r ⁊ ille ⁊ ille ⁊c̄. Et sb̄dit nec iplere' gnātōis series si sp alter ex altero gigneret nec ēt perfficeret vllus eā. si nō sufficeret vn' oipotēs hec aug. Ex ista intentiōe augu. hꝫ. ꝙ si una ꝑsona ꝓducta ꝓductiōe tali ñ sufficeret ad cōplendā vnā vel totā ꝓductō₃ in diuis. pari rōe nec alia aliq̄ nec q̄tcūq₃. ⁊ ita siue eūdo indirc̄m ꝙ fili' gnāret aliū filiū. siue compando ad eande₃ ꝑsonam patris. qō. s. habeat istum fi^m ⁊ aliū fi^m semper qua rōe ponitur pluralitas pari ratōne. sequitur infinitas eiusde₃ rōnis. p𝔯obatur eade₃ ꝯsequētia ꝑ rōnem sic. q̄cq̄d est plurificabile eiusde₃ rōnis vel ad plura se habens nō determiatur ex se ad certā pluralitatē. hec ꝓposi' patet. siue compando cōe ad sua singularia. siue causa₃ ad sua causata. siue p𝔯in^m ad sua p𝔯icipiata. cōe eni plurificabile eiusdē rationis nō determinat' ex se ad certā pluralitatē inferio𝔯₃. causa etiā nō determiatur ad certa causata ex se. Ex hac p𝔯opositione p𝔯obata seq̄tur ꝙ quodcunq₃ plurificabile eiusde₃ rationis quātum est de se potest extēdi ad infinita nisi determinetur aliunde: nec determinari potest per p𝔯incipium eiusde₃ ratōnis siue p𝔯oductionis. ergo si per aliquod p𝔯incipiū in diuinis p𝔯oductiuū potest esse pluralitas p𝔯oductionū eiusde₃ ratōnis non determinatur talis p𝔯oduc^o ex se siue ex suo p𝔯in^o fo𝔯mali ad certā pluralitate₃. nec ex h^o nec ex illo ꝓpugnat sibi quecūq₃ pluralitas ergo vel poterunt esse infinite. ⁊ per cōsequens sūt infinite: ꝙ est ꝯclusio illata

vel fiet detminatio taliuz ꝑductōnum
ex alio ad certam pl'itatē ꝙ ex se: vl' pri-
cipio productiuo: sed hic non pōt dari
vn̄ fiat ista detmiatio, nō eni ab aliq̄ po
steriori qꝛ a posteriori nihil hꝫ suā enti-
tatē: ḡ nec vnitatē nec certā pl'itatez / nec
ab aliq̄ qd̄ ē sil' nā cū ꝑductōib⁹: qꝛ q̄ rō
ne ipa ꝑductio q̄ est vni⁹ rōis non det-
minat ex se ad certā pl'itatē pari ratōne
nec illud qd̄ est sil' nā cū illa: nec ab aliq̄
priori qꝛ illō pri⁹ vl' ē p̄n^m formale ꝑdu
cendi: vl' p̄n^m ꝑdūcēs quod ē suppositū
a p̄ncipio fōrli ꝑductiuo nō p̄t eē deter
minatō vt pꝫ i ꝑbatōe ma. qꝛ p̄n^m ꝑdu
ctiuū eiusdē rōis nō detminat se ad cer
tā pl'itatē ꝑductionnm eiusdem rōnis.
nec a supposito ꝑducente p̄t detminari
qꝛ in tot ꝑductōnes p̄t suppositū ad q̄t
se extēdit p̄n^m ꝑductiuū qd̄ ē in suppo-
sito / si ḡ nō ē detmiatio a p̄te p̄ncipij fōr
lis ꝑductiui: nec etiā a p̄te ꝑducētis. sic
ḡ pꝫ ista ꝯn̄ia ad ipossibile ꝙ si possent
ibi eē pl'es ꝑductōes eiusdē rōnis: ḡ ꝛ in
finite. 2° arguit ōn̄siue sic: illud nullo°
ē plurificabile i diuis qd̄ n̄ p̄t detmiari
aliq̄ mō ad aliquā certā pl'alitatem eius
dem rōis: sꝫ ꝑductō eiusdē rōis i diuis
nullo° pōt detminari ad certā pl'itatem
aliquaz: ḡ nullo° ē pl'ificabil': qd̄ ē ꝑpo^m
ma / p° exponā. 2° ꝑbabo eā / certā pl'ali-
tatē dico vtputa dualitatē trinitatē q̄ter-
nitatē vel aliquā aliā datā oīo detmina
ri ad certā pl'alitatē. d° ꝙ ipossibile ē il-
lā excedē ꝛ n̄ q̄litcūqꝫ ipossile a posteri
ori vel a sili: sꝫ icludes manifeste ꝯdictō
nē / maiorē sic itellectā ꝑbo. si non p̄t oi
no detmiari quātū ē de se ad certā pl'ali
tatē: ḡ quātū ē de se pōt in qd̄cūqꝫ qꝛ cō
tradictōꝫ nō icludit ꝙ quācūqꝫ pl'atatē
excedat ꝛ h°i ifi^m / sꝫ nih' p̄t eē i diuis pos
sibile sic vltra quācūqꝫ pl'alitatē pl'ifica
ri: qꝛ tunc nc̄cario eēt plurificatuꝫ vltra
quācūqꝫ pl'alitatē ꝛ ita eēt i ifinitis / ꝑba
tio mi. illud nō pōt oīno detminari ad
certā pl'alitatē iferiorꝝ eiusdē rōis qd̄ n̄
necessario p̄exigit aliqua plura alterius

rōnis ꝑ que determinetur ad certā plu
ralitatem / ꝑductio eiusdē rōnis i diuis
nō: necessario p̄exigit aliq̄ plura alteri⁹
rōnis per que determinetur ad certam
pl'alitatē: non ḡ pōt omnino determina
ri ad certā pluralitatē. Isti⁹ rōis probo
ma. ꝛ mi. ma. sic: si ē plurificabile eius-
dem rōnis nō detminat ex se ad certaꝫ
pl'alitatem: hoc prius ꝑbatū est i argu-
endo ad ipossibile: tunc pari rōne illa i
feriora vel singularia q̄ sunt eiusdē rati
onis nō hn̄t ex se certam detminatōeꝫ
ad certam pl'alitateꝫ: qꝛ sicut ignis ex se
non detminatur ad certam pluralitatē
igniū: ita ignes singulares ex se nō deter
minant ad certū numerū vt sint tot vl'
tot ignes. plurificabile ḡ einsdem rōnis
si necessario detminet ad certā pl'alitatē
h° ē ꝑ aliud nō ꝑ posteri⁹ nā: nec ꝑ illō
quod ē sil' nā sicut dictuꝫ ē ꝛ deductum
ad ipossibile: ḡ solo° ꝑ p̄us vel p̄ora nā
nō aūt ꝑ aliq̄d p̄us eiusdē rōis: quia sic
dictū est p̄us deducēdo ad impossibile
illud p̄us nō ē detminās ad certaꝫ pl'ali
tatē illorꝝ q̄ sunt eiusdē rōis: igit oportꝫ
ꝙ hoc sit ꝑ aliq̄ priora non eiusdem rō-
nis quia eadē. q. esset de illis: nec etiam
het possent ex quo eēnt eiusdem rōnis.
habet ḡ ista ꝑpositio ꝙ illud n̄ pōt oīo
detminari ad certā pl'alitatē qd̄ nō pōt
detminari ꝑ aliquam pl'alitatem p̄oreꝫ
alteri⁹ rōis / minor ꝑbat: qꝛ ille ꝑductō
nes plures q̄ ponūtur eiusdē rōnis non
p̄exigūt nisi p̄n^m formale ꝑducēdi ꝛ p̄n
cipium ꝑducēs i neutro istorꝝ ē plurali
tas alterius rōis ꝑ quaꝫ detminet ꝑdu
ctio ad certaꝫ pluralitatē nc̄cario p̄exa
cta. ꝙ non est in principio formali ꝑdu
cendi / patet. ex quo ponuntur ꝑductio-
nes eiusdem rationis: ꝙ etiam non in
supposito preexigatur pluralitas alteri⁹
rationis saltem per quā detminet ꝑdu
ctio ad certā pl'alitatē. pꝫ. qꝛ in tot ꝑdu
ctōnes pōt suppositum ad quot p̄n^m se
potest extendere. Ista ratio ostēsiua sic
ꝑbata pōt sic cōfirmari. oīs pluralitas

neccio finita: est alterius ratōis vel si nō alterius ratōnis necessario preexigit aliquā alterius rationis per quā determinetur. omnis pluralitas in diuinis necessario est finita. est ergo talis vel talis / sed non potest esse pluralitas productionū eiusdē rationis tali vel tali modo se habens / ergo nulla pōt esse pluralitas eiusdem rationis in productōnibus / maior istius rationis declarata est in argumēto ad impossibile ꝛ etiā ostēsiuo / minor primi syl'i satis est manifesta. qꝛ possibilitas in diuinis ponit necessitatez. ꝛ per ꝯñs possibilis infinitas vel nō necessaria certa finitas ponit necessariaz infinitatez / ꝛ minor scđi sylli. hec. s. ꝙ productiones eiusdē rationis nō possunt hoc modo vel hoc se habere: pꝫ. nō eniꝫ sūt alterius ratiōis ex quo sūt eiusdem rationis / nec preexigūt pluralitatem alteri⁹ ratiōis per quā determinētur / hoc ōclaratū est in argumēto ad impossibile / 3° declaratur iuxta intentiōem phi. 12. meta^e. vbi arguit ꝙ nō possūt eē plures celi: quia nō possūt eē plura prima mouētia. hoc probat qꝛ quecūqꝫ sūt numero multa vnū autē specie: habēt materiā. primū autē nō hꝫ materiā. est eni actus purus. vnū ergo ꝛ ratiōe ꝛ numero primū mouēs ꝛ imobile ens / ex hoc infert vnū ergo celū. / Ex ista intētione philo. videtur cōfirmari illa prima rō adducta in primo articulo. ꝙ. s. vnitas numeralis necessario cōpetit cuilibet forme imateriali eiusdē ratiōis / Sed cōsiderādo intentiōem Aris. in diuersis locis diuersimode materiā accipit. ꝛ ex hoc cōfirmari videtur nostrū proposi^m. nec tamē illa prima ratio habebit robur ex intētione Aris. materiā ei quādoqꝫ vocat pricipiū receptiuū faciēs compositiōez cū actu siue cū forma. quō dicit mām ꝛ formā eē duo pri^a. j. phi. ꝛ mult' alijs locis / ꝛ per oppo^m fōma dī illud aliō pricipiū qō hꝫ rōem actus qō cū mā' cōstituit ꝯpo^m / Alio° for^a dī quidditas ſm ipm in multis locis / ꝛ per oppositū mā dicitur quicquid hꝫ rōem ꝯhentis vel ōterminātis ipsaꝫ quidditatē. ꝛ hoc mō differētia indiuidualis quecūqꝫ sit ipsa. dī mā respectu quidditatis spe^e / dī ḡ materia qñqꝫ illō qō recipit formā informātē qñqꝫ illud qō ꝯhit vel determiat q̄dditatē indiñtē. Sed tale ꝯhens vel ōterminās potest intelligi dupliciter. vno° q. intrinsecū inferiori vel ōtermiato sꝫ tali cōi. Alio°. q. presuppositū determinato. Ex^m dr̄ia indiuidualis sortis ꝯhit hoiem. p°° q̄ est intriseca sorti. sed 2°° h° corp⁹ ꝯhit albedinez vel colorē. qꝛ in a° corpe est a^a albedo. ꝛ ſm h° si nō possēt eē nisi tria corpa nō possēt eē nisi tres albedines / ꝯhens ḡ 2°° pōt reduci ad mām p°° vel saltē in diuis q̄si māꝫ / vbicūqꝫ ḡ est pl'alitas eiusō rōnis ibi nece est ponē māꝫ accipiēdo māꝫ nō ꝑ recipiēte. sed ꝑ ꝯhēte sic vl' sic accipiēdo. qꝛ n°° pōt pōi nām q̄ est vni⁹ rōis plificari nisi sit aliq̄d ꝯhēs h°° vel i°: ꝛ ꝑ oppo^m vbi nō est h°° mā ipossibilis est plitas eiusō rōnis. sed nec talis mā est possibilis respectu ꝑductionū in diuinis. qꝛ nihil tale ꝯhēs vl' detmināś posset eē nisi detmiatū ad certā plitatē. ꝛ per ꝯñs pri⁹ hñs plitatē alterius rōis. ꝛ nulla plitas alteri⁹ rōis posset poni ꝑor ꝑductiōib⁹ talib⁹. sic applicata est inten° phi. ad cōclōnē hic intētā Sed inquirēdo qualr ꝛ vbi gnāliter ſꝫ phm hēat veritatē: videt dicēdū ꝙ phs diceret ꝙ nec talis mā poni posset ī aliq̄ qō est in dinis. s. mā 2°° dicta. imo nec in aliq̄ imāli. vñ dic. 7. meta^e. c. 9. ꝙ quid erat eē ꝛ vnūqōqꝫ est in quibusdā idem vt in ꝑmis sbijs. dico āt ꝑmā q̄ nō ꝑ aliud in a° est vt in mā. quecunqꝫ v° accepta cū mā nō idē: hec ille. nō vult ibidē dicē ꝙ in mālib⁹ nō est idē ꝙ quid est ꝛ illud cuius est. Lꝫ aliqui sic exponāt. sed nō ad intētionē eius sicut patere potest exponēdo 3^m ca^m 7. de quo mō transeo seō in nullo māli hoc ē quocūqꝫ modo plificabili est oio idē ꝙ quid ꝛ ipm. qꝛ

ip͂z includit mãz hoc est aliquid ꝯhens ipsaz q̄dditatẽ. qd̄ nõ includit in rõe formali q̄dditatis. ꝯuenimus ḡ cũ pħo in hoc ꝙ for^a n̄ habens mãz 2^{oo} nõ est plurificabilis. ⁊ hoc sufficit ad propo^m nr̄z. qd̄. s. productio eiusdẽ rõis nõ sit plurificabilis. sed n̄ propter hoc cõceditur ꝙ nõ habens mãz que sit pars realis ꝯpositi nõ potest plurificari/⁊ tũc illud pħi ꝙ primũ nõ habet mãz q2 est act^9 pur^9: debet intelligi de materia 2° dicta. q2 n̄ habet eã ad ꝯtrahendũ suã quidditatẽ vt sit hec. q2 sua quiditate est hoc. Utrũ ãt illud qd̄ nõ habet materiã p^{oo} dictaz habeat materiã 2° dictã forte aliter dicetur ſꝫ pħm ⁊ aliter ſꝫ theologos. de q̄ nihil ad p̄ns. nisi ꝙ i^{o} rõ de. 12. meta. n̄ hꝫ p^{e} medio hoc qd est nõ hr̃e materiaz p^{o} dictã. sicut intelligunt illi quoꝝ est p̄ma rõ in p^{o} articulo. sed hꝫ ꝓ p^{e} medio hoc ꝙ est nõ hr̃e mãz 2° dictã. ⁊ sic taz maior q̄ȝ minor vera est ſꝫ pħos ⁊ theologos. ⁊ ꝑ ꝯn̄s q2 nã diuina nõ põt plurificari in diuersis suppositis est ad propositũ etiã vtraq3 premissa vera de ꝓductione eiusdem rationis. ⁊ per consequens ꝯclusio est vera.

De tertio articulo obijcit̃ ꝯ predicta. ⁊ p^{o} contra cõclusionẽ. deinde cõtra premissas. cõtra cõclusionem dupliciter. p^{o} sic: vbi p̄ncipiũ est eiusdẽ ratiõis ⁊ termin^9 formalis eiusdẽ rõis ibi est ꝓductio eiusdẽ ratiõis/sed essẽtia diuina que est eiusdẽ rationis in diuinis est p̄ncipiũ ꝓductiu̅ cuiuscũq3 ꝓductionis. ⁊ etiã termin^9 formalis cuiuscũq3 ꝓductionis/ergo quelꝫ ꝓductio est ibi eiusdẽ ratiõis cũ quacũq3. maior videtur haberi ex. 5. phyſi. q2 nõ videtur productio distingui nisi vel ex p̄n^{o} formali vel ex termĩo ꝑ pħõ mĩo. p^{o} quãtuz ad scd̄aꝫ partẽ de termĩo formali quodlꝫ productũ productione accipit ẽentiaz. q2 sicut filius nihil hꝫ nisi natũ ſꝫ hillariũ hoc est nisi ꝙ nascẽdo accipit ita spũs scũs nihil habet nisi ꝙ procedẽdo accipit. nõ accipit essẽtiã nisi sicut terminũ formalẽ. Confirmat̃ illõ per aug. 15. de tri. c. 26. vel. 25. sicut filio prestat essẽtiaz de p̄re gn̄atio. ita spũi sãcto de vtroq3 ꝓcessio. nõ põt ãt illud intelligi de p̄stando siue cõicando nisi sic de termĩo formali ꝓductionis. nec p̄t intelligi essẽtiã cõicari per ꝓductionẽ nisi sicut p̄rim^9 termin^9 formalis. q2 nõ sicut ꝯn̄s aliũ terminũ formalẽ cũ essẽtia sit p^{m} oium. Ex hac probat̃ alia pars mi. s. ꝙ essẽtia sit p̄in^{m} formale respectu vtriusq3 productionis. q2 termin^9 formalis nõ põt aliquo^{o} ẽẽ prior p̄rin^{o} formali ꝓducẽdi. Si ḡ essẽtia est termin^9 formalis productionis vt iã ꝓbatũ est ⁊ ipsa est p^{m} ens in diuinis. vt iã probatũ est in p̄ri^{a} q̄one. sequitur ꝙ ipsa essẽtia ſm se ẽ p̄ncipiũ formale producẽdi in quacũq3 ꝓductione/minor etiã probatur quãtum ad vtraq3 partẽ per hoc ꝙ illud est p̄ncipiũ formale ⁊ terminus formalis i q̄ producens assimilatur producto. ⁊ precipue quãdo est productio vniuoca. nc̃ autẽ p̄ri^{a} assimulatio ꝓducentis ad ꝓductũ in diuinis est essẽtia ipsa vt essẽtia. ergo ipsa est formalis terminus productionis ⁊ formale p̄n^{m} producendi/2° cõtra cõclusionẽ sic. habens p̄ncipiuꝫ formale ꝓducendi perfectũ potest illã producere. sed filius habet p̄ncipiũ formale dicendi ⁊ generandi perfecte. ergo ⁊c̃. proba^{o} ma. q2 ideo est suppositũ potens agere. q2 habet p̄ncipiuꝫ agendi ⁊ maxime perfectũ/proba^{o} mi. memoria perfecta est primũ p̄ncipiũ dicendi siue generandi. filius autẽ habet memoriã sicut pater. 5. d̃ tri. c. 7. quelibet persona meminit sibi ⁊ perfectã pꝫ/3° cõtra illam ꝑpositionez ꝙ prima distinctio finita est aliquoꝝ alterius rationis instat dupliciter/primo quia vnitati est imediatior distinctio minor q̄ȝ maior. distictio eiusdẽ rationis est minor q̄ȝ alterius ratiõis

2° qꝛ a deo possunt esse imediate plura creata ꝛ in eadez specie. ergo possibile ē ꝙ pluralitas eiusdē rationis essꝫ omnio pꝛima ꝛ imediata vnitati. ꝛ sic in causa ꝛ causatis pari ratione in pꝛincipio ꝛ pꝛincipiatis. Ad pꝛimū duplex est via respondendi. pꝛimo ad maiorez ꝙ licet essentia esset pꝛincipiū elicitiuuꝫ. tamē respectu alterius ꝛ alterius productionis esset aliud pꝛincipiuꝫ ꝛ aliud determiatiuuꝫ. puta alius ꝛ alius respectus. ꝛ tc maioꝛ est falsa. ꝙ vbi est pꝛicipium elicitiuuꝫ eiusdez rationis esset produc⁹ vnius rationis. nisi cuꝫ hoc esset pꝛincipiuꝫ determinatiuuꝫ eiusdez rationis. qđ n̄ est in pꝛoposito. Contra hoc si pꝛincipium elicitiuum nō sufficit sine pꝛincipio determinatiuo hic ꝛ ibi eadez questio ē per quid essentia que est pꝛicipium elicitiuuꝫ indeterminatuꝫ determinatur ad hoc vel ad illud determinatiuuꝫ. si eniꝫ pꝛicipium eiusdez rationis nō potest eē per se pꝛicipium respectu pluriuꝫ alterius rationis nō poterit essentia que ē pꝛicipiū radicale elicitiuuꝫ esse pꝛincipiuꝫ imediatū respectu pluriuꝫ determinatiuoꝝ pꝛincipioꝛuꝫ alterius ratōis. quia qua ratione aliquid eiusdē rationis est pꝛicipium aliquoꝛuꝫ pluriuꝫ diuerse rationis eadez ratione ꝛ alioꝝ. vel si illa precedant alia: erit processus in infinitū vel si ille est impossibilis: determinatio per respectus vt per pꝛicipia determiatiua nō sufficit. Preterea illi respect⁹ sunt productiones: nec autē idem determinat se ad se. dicere eniꝫ essētiaꝫ determinari ad generationē actiuā per respectuꝫ qui nihil aliud est ꝙ̄ generatio actiua vt dicetur postea est dicere ꝙ determinetur ad generationē per generatiōꝫ ꝛ ita ꝙ ideꝫ est pꝛicipium determinatiuum sui. Scđo mō diceretur negādo ma. quia ꝛ si sola essētia sit pꝛicipium ꝓductiuuꝫ ille tamē productiōes possūt esse alterius ratōnis. quia aliqua pluralitas potest esse pꝛima. ꝛ nulla⁹ potest eē actu infinita. nec etiaꝫ in potentia infinita in diuinis. nulla autē potest eē necessario finita. nisi que est alterius ratiōis vel pꝛeexigens aliquā alterius rationis ergo stante pꝛima pluralitate necesse est ꝙ in diuinis sit aliqua pluralitas pmo omnino ꝛ imediata vnitati. ꝛ ita potest poni ꝙ ista pluralitas sit productionū sicut quoꝛūcūqꝫ. falsa est. ergo ista⁹ ma. in diuinis ꝙ vbicūqꝫ est ideꝫ pꝛicipium ꝛ idē terminus ibi est productio eiusdē rationis. vera est tamē in creaturis: vt loquitur philosoph⁹. qꝛ ibi ē pꝛicipiuꝫ foꝛmale productiuū vel est limitatum ad productionē vnius ratiōis sicut ipꝫ est pꝛicipium vnius rationis vel si ē pꝛincipiuꝫ equiuocuꝫ ꝛ ita productiuū plurium alterius ratiōis terminus foꝛmalis vtriusqꝫ limitatus est ita ꝙ non potest esse ideꝫ pꝛicipium ꝛ terminus plurium alterius rationis. neutrū potest esse in pꝛoposito. quia ibi pꝛicipiuꝫ est illimitatum ꝛ etiaꝫ terminus foꝛmalis. Sed contra arguitur sicut argutum est in pꝛima questione. qꝛ tūc pꝛima persona producta nō magis ex productione sua reali esset verbuꝫ ꝙ̄ sanc. spi. nec spiritussanc. magis esset spi. san. ꝙ̄ verbuꝫ Item suppositum habens idem pꝛincipium foꝛmale perfectum aliquaruꝫ productionuꝫ potest ita pꝛimo per illō pꝛicipium in vnam illarum sicut in aliam ꝛ ita pꝛima persona eque pꝛimo posset producere spiri. sanc. sicut ꝛ filiuꝫ. ꝛ ita spiri. sanc. nō necessario est a filio. Tertio modo conceditur minoꝛ ꝙ essentia est pꝛincipium foꝛmale ꝛ terminus foꝛmalis vtriusqꝫ productionis. non tamē sic totale quin aliquid includitur per se ꝛ in pꝛincipio foꝛmali ꝛ in termino. in pꝛincipio quidem foꝛmali quia memoria perfecta ꝛ volūtas perfecta icludit in essen^a ꝛ in termino foꝛmali quod est verbū perfectū ꝛ spi. san. perfect⁹ icludit

etiam eentia et forte respectu vtrorumqz tã in principio q̃ in termino eentia hēt rōnem principalis: et respectu illi' quod ꝯcurrit cum eadē. s. intellect' vel noticie volūtatis vel amoris. ꝑpt' ḡ idētitatē es sentie idē est q̃ producens ꝓducit et ter minus formal'. ꝑpter aūt distinctōnem ꝯcurrētis cū eentia vtpote intellectus et volūtatis i principio ꝓductiuo: sufficit ꝑncipiū hoc et illud ad ꝓduttōes alteri' rōnis et ad terminos quodāmodo alte ri' rōnis: et sic in ꝑncipio hēmus eentiā et intellectū: eentiam et volūtatem. i ter mino aūt habem' eentiā et noticiā: een tiā: et amorē et rōe ei' q̃ꝺ idez ē in ꝑn° for mali cōicatiuo sit idē in termino forma li cōicatum: et rōne eius q̃ꝺ distinctuz ē in ꝑncipio sit formal' ratio distincta ꝓ ductōnis: et illud q̃ꝺ ꝯcurrit in termino sit formalit' distinctū. Si queras istorū duorꝝ ꝯcurrentiū in principio formali nōne alterꝝ ē ꝑncipiū formale et reliquū ꝯcomitans: ḡ ab illo altero formali vel dicetur ꝑncipiū formaliter idem vl' om nino alterꝝ. Rn̄o. duo q̃ concurrūt i ꝑn cipio. s. in memoria ꝑfecta eentia et itel lectus et i volūtate ꝑfecta. volūtas et ob iectum diligibile p̄ns non se habent p accn̄s: nec sicut remotū ꝑncipiū et ꝑpin quum: sꝫ totū hoc itellect' infinit' bn̄s obiectū infinitū itelligibile sibi p̄ns est per se vnū pricipiū: ita q̃ alterꝝ sine al tero non ē principiū ꝓducendi: et ido ē vnicū principiū simpliciter ꝓductiuuz non distinctū i duo ꝑncipia ꝓductiua: ꝯsimilit' de volūtate et obiecto respectu spiratōis: et cōsimilit' de terminis respe ctu ꝓductōnum. Si q̃ras quare nō ꝑt eentia sola vt distinguitur ꝯtra volun tatem et intellectū esse ꝑncipiū cōicandi se. Rn̄o eentia mete intellectual' nō est ꝑncipiū alicui' ꝓductōis nisi vt coin cidit cū memoria et volūtate. Ad 2ᵐ et ꝑmo ad rē. 2° ad formā argumēti. ad rē pōt dupl'r rn̄deri. forma q̃ est in aliquo supposito ꝑncipiū ꝓducēdi ꝓductōe ad equata illi forme nō pōt eē alicui alteri ꝑncipium ꝓducendi. nūc aūt memoria ē pꝛi pricipium ꝓducendi productōne adequata illi ꝑncipio: ḡ si sit in filio n̄ potest esse filio ꝑncipium ꝓducēdi. ma ior probatur exemplum sic: si calor eēt igni principium calefaciēdi lignum cale factōe adequata illi calori: et ille idez ca lor cōicaret ligno: nō posset eē ligno ꝑn cipium calefaciēdi: ꝑbo qꝛ nec calefaci endi se: qꝛ tūc calor eēt ꝑncipium calefa ciendi siue ꝓducendi calorem in eodez supposito nec alterꝝ quia calefactio ista ponitur adequata illi calori. Et ꝓcedit ista ꝓbatio de adequatōe oimoda vbi impossibile actōnez excedere ꝑncipium formale agendi et fm istum intellectum ꝑꝫ minor: qꝛ memoria sic in pꝛe hꝫ dicti onem in pꝛe adequatam q̃ impossibile est principium dictiuū excedere hāc di ctionem: sicut īpossibile ē in diuinis di ctōem esse nisi hanc: qꝛ de se est hec. ꝑꝫ ex solutōe questionis: quia quicquid in diuinis non preexigit pl'alitatē alterius rōnis illud de se ē hoc. dictio in diuinis non necessario preexigit pluralitatē al terius ratōis: ḡ de se ē hec: et p ꝯn̄s ꝑnci pium ei' habet hāc dictōem oino adeq̃ tam sibi: nō pōt ḡ esse ꝑncipiuꝫ in filio.

Ad eandem rōnem probandam acci pienda est ista propositio et redit in ean dem sniam cum alia suppositum acci piens formā p ꝓductōem adequatam illi forme nō ꝑt p illā formā ꝓducere. fi lius recipit memoriā p ꝓductōem ade quatam illi memorie ḡ etc. minor decla ratur sicut in rōne iam facta ꝓbatō ma ioris: quia si fm illam ꝓducēt aut ergo se aut alterꝝ: non se qꝛ hoc est īpossibile fm aug. i. de tri. c. i. nec alterum quia il la ꝓductio illius ponitur adequata ꝑn cipio ꝓductiuo: sic ergo non oportet q̃ rere determinatiuum concurrens cum ꝑncipio elicitiuo vt sit vna dictio: nec etiam aliquam negatōnem potest habe re sic vt sit tale principium formale: sed

esto ꝙ essentia vel quodcunqꝫ positiuū
mere acceptum sit in parte formalis
ratio dicendi vł generandi: tamen non
potest esse in filio ratio dicendi vel gene
rãdi: qꝛ ipm vt in p̃re ē ꝑncipiū ꝓducti
onis adequate quantum ad ꝑmam ra-
tionem ⁊ per illam filio cõmunicatur
quantum ad scd̃az ratõnem. Quan
tum ad scd̃am videlicet ad formã argu
menti põt fieri aliqua difficultas i ma.
⁊ mi. qꝛ haberi põt aliquid dici multi-
pliciter ex p̄ntis. licet proprie non dicit̃
aliquid formam habere in abstracto ni
si habeat eam sicut forma: sic significa
ta nata est haberi hoc est tanꝙ formaꝫ
non enim proprie diceretur hõie albedi
nem qui haberet eaꝫ clausam in bursa
qꝛ non est ille modus ꝑfect⁹: qꝛ albedo
nata ē haberi vt forma iformãs. Ulti⁹
nomen abstractū significãs ꝑncipiū agē
di constructū cū gerundiuo significãte
aliquam actionem natū ē hr̃i a supposi
to vt sit illi ꝑncipiū agendi illa actõne
v̆bi gratia: habeo potẽtiam vidẽdi: ista
potẽtia nõ solū nata est hr̃i a me vt for
ma: sed etiam vt ꝑncipiū mihi operãdi
ƨm illã formam: ⁊ hoc notat illa ꝯstru-
ctio gerundiui cū abstracto tali. Simi
liter ista grãmatica pꝫ ex vsu loquẽdi ⁊
si eni vera sit hec. filius dei scit generati
onem p̃ris nõ t̃n ista: filius habet sciam
generandi ꝯsimilit̃ nec ista. iste hꝫ volū
tatem generãdi: nec est aliq̃ ratio nisi ex
cõstructõne grãmaticali: quia non solū
notatur abstractū haberi ab illo vt for
ma sed vt ꝑn^m talis opatõnis ꝓcedẽtis
ab isto supposito: ꝯsimilit̃ hic michael
scit deum creasse mundum ⁊ creatõem
mundi: non tamen scit creare munduꝫ
quando ergo accipitur in ma. illud qd̃
habet ꝑncipiū dicendi ꝑfectum põt per
illud dicere loquendo de hõie ꝓprie sic̃
dicitur abstractū haberi quãdo habet̃
vt forma suppositi ⁊ etiam de ꝯstructõ
ne ꝓpria nõis significantis principium
actus cum gerūdiuo significante actio-
nem que cõstructio notat illã huic sup
posito esse ꝑncipium agendi. ꝯcedo ma
iorẽ: quia in s̃biecto includuntur illa q̃
requirūtur ad hoc ꝙ predicatum insit:
quando eni in hoc forma habet̃ vt for-
ma huic ⁊ huic principium agendi põt
ꝑ hoc eẽ pricipiuꝫ agendi: sed sic minor
est falsa: quia ⁊si filius hẽt memoriam
perfectam aliquo modo habendi: non
tamen vt formam: ⁊si habet vt formaꝫ
non tamen vt ꝑncipiū agendi: propter
rationem dictã in responsione reali.
Ad ꝓbatõem mi. illa ꝓpositio memo
ria perfecta est principium ꝑfectum di-
cendi posset dici ꝙ est ꝓpositio trunca-
ta ⁊ oporteret eam supplere ꝑ aliqd̃ ad
ditum significãs cui sit ꝑncipium dicen
di: vł quia ē indifferens põt ꝯcedi ꝙ ab-
solute ē principium dicendi: nec pl⁹ po-
nit mi. de memoria: ꝙ filius habet me-
moriam ꝑfectam est manifestum. cõclu
dendo ergo filius hꝫ ꝑncipium ꝑfectuꝫ
dicendi que fuit minor primi sylogismi
fit fallacia amphibologie vel figure di-
ctõnis vel ꝯ̃ntis amphibologie: qꝛ i ma
iore ꝯstructio nõ determinat actū illuꝫ
significatum per gerundi^m procedẽ ab
aliquo supposito detminato: quia nul-
lum suppositum certuꝫ ponebatur ibi
in s̃biecto oĩois: sꝫ t̃m designabatur ꝙ
ꝓcederet ab aliquo ꝑncipio formali. qꝛ
illud ponebatur i ꝓpositõe pro s̃biecto
in conclusione autẽ ponitur ⁊ supposi
tum detminatū ⁊ forma: ⁊ iõ ex vi con
structõnis notat̃ in conclusione ꝙ actus
non tantum cõparatur ad principium
formale: sed etiaꝫ ad suppositū vt egre-
diens ab aliquo. Figura dictõnis: quia
per similitudinem dictõis actus signifi
cati in gerūdiuo in premissa ⁊ in cõclu-
sione cõmutatur habitudo actus ad for
male principium in habitudineꝫ actus
ad suppositum agens: ⁊ sic cõmutatur
quale quid in hoc aliquid. Fallacia con
sequentis: quia in maiore habetur act⁹
significatus in gerundiuo in vniuersali

ad nullum suppositū ꝯparatᷣ. in ꝯclusi
one determinatᷣ ad certū suppositū: ꝛ ñ
sequitur actus ē per hoc pncipium ꝰ est
hmōi suppositi. Ad 3m dī ꝙ illa ꝓpo
sitio est vera ꝙ pma ꝑlalitas necessario
finita ē alteriᷣ rōis: quia quelibet neces-
sario finita si nō est alteriᷣ rōnis necessa
rio preexigit aliquā alterius rōnis per
quam necessario determinetur vt pꝫ in 2°
articulo: pma autem pluralitas in diui
nis ē pma necessario finita ꝙ pma pꝫ.
ꝙ etiam necessario finita pꝫ: qꝛ nulla ē
ibi possibilitas nisi ad illud quod est a
ctum/ sequitᷣ ꝰ cōclusio ꝙ pma plurali-
tas in diuinis necessario est alterius ra-
tionis ꝛ p ꝯñs illa ē ꝓxima vnitati: qñ
ꝰ accipit ma. ꝙ vnitati imediatior ē mi
nor pluralitas ꝙ̄ maior. Rño pōt itelli
gi maior vel minor intensiue vel exten-
siue/ itelligēdo sic itēsiue quātū ad mino
rem rōnem distictōis: sicut minᷣ ꝺistin
guitur mediuꝫ ab extremo ꝙ̄ ꝯrium a
ꝯtrario/ minᷣ extensiue siue minor disti
ctio siue minor ꝑlalitas est que ē maior
paucitas: sicut ternarius est minor ꝑla
litas quaternario: hoc modo maior est
vera: qꝛ vnitati imediatior ē binariᷣ ꝙ̄
quaternarius vel ternariᷣ: ꝛ tñ binariᷣ
non ē minor pluralitas itēsiue ꝙ̄ terna
rius: quia intēsiue tanta distictōne disti
guunt due vnitates in binario ꝙ̄ta tres
i ternario. Extēsiue veꝝ ē: quia ab vni-
tate procedūt pluralitates siue distictō
nes ordinate ita ꝙ semp minor extensi-
ue siue nūer aliter est ꝓpinquior vni-
tati q̄ est principiū: ꝛ sic ꝯcedo ꝙ ista di
stinctō esto ꝙ eēt alterius rōis est tamē
maxime paucitatis qꝛ non sūt nisi due
ꝓductiones: ꝛ non ē ꝑlalitas minor du
alitate. Si tamen loquamur de maiori
vel minori distictōne vel pluralitate in
tensiue adhuc pōt intelligi dupliciter:
quia aut intelligitur per se quātum ad
formalem rationem distinctionis extre
morum. aut per accidens quantum scꝫ

ad maiorem ꝛ minorem distinctionem
eorum que distinguuntur. Exemplum
sortes ꝛ plato magis distiguūtur quātū
ad realitatem extremorum ꝙ̄ iste due i
tentiones genus ꝛ species: quia iste due
possunt concurrere in eodeꝫ vt in colo
re: ꝛ minor est entitas istorum extremo
rum genus ꝛ species ꝙ̄ istorum sortis ꝛ
platonis. Si aūt intelligitur maior de
minore distinctione māliter forte possꝫ
alicubi habere veritatē: quia alicui vni
pmo imediatior est distinctio rationis
ꝙ̄ rei: ꝛ minor est distinctio ratōis quā-
tum ad entitatem extremoruꝫ: ꝛ incom
possibilitas distinctoꝝ ꝙ̄ distinctio rea
lis. sed in proposito non oportet de ista
maioritate siue minoritate curare: quia
non ponitur aliqua distinctio rationis
immediata vni a quo procedit omnis
multitudo. s. ipsi essentie. 2° mō de ista
maioritate intensiue ꝛ per se quantum
ad formalem rationē distinctionis ma
ior est simpliciter falsa: quia oportet
ꝙ vni primo a quo procedit aliqua di-
stinctio siue sit rei siue rationis immedi
atissima sit aliqua distinctio alteriᷣ ra-
tōnis: quia aliqua finita ꝛ quia illa que
est alterius ratōnis est primo finita: vt
argutum est: ꝛ hoc patet quia ꝭm cōeꝫ
opinionem vbi vnitatem realem sequi
tur immediate distictō rationis: ibi ista
ratione distincta habēt distinctioneꝫ al
terius rationis: non eiusdem: ꝛ illa est
maior ꝭm formalem ratōnem distincti
onis licꝫ sit minor duplici modo: ꝛ ma
ioris paucitatis ꝛ minoris realitatis ꝛ i
compossibilitatis in extremis/ per hoc
patꝫ ad illud de pluralitate qui ē imme
diate a deo: quia in creaturis vbi natu
re specifice sunt plurificate in suppositis
nulla est necessario determinata: quia
a sola voluntate agentis sunt tot vł tot
ita ꝙ non repugnat nature esse in pluri
bus: si ergo talia plura eiusdem ratōnis
sunt immediate a deo sunt tamē finita

in actu quia voluntas diuina imponit eis finitatem: sed non sunt necessario finita. quia nihil est intrinsecum creaturis cui contradictorie repugnat maior vel minor pluralitas. quecunqꝫ eni pluralitas est possibilis in diuinis ipsa est omnino finita.

Uiso de productionibus: sequuntur questiones de relationibus: ꝛ pmo de relationibus originis / 2° de relatōibus cōibus de relationibus originis / primo querit in comparatione ad essentiam. / 2° in cōparatōne ad personam / 3° quantum ad perfectionem siue quantitatem ꝑpriaꝫ Est ḡ questio pma vtrū ista duo pñt sil' stare ꝙ relatio vt ꝯparata ad oppositū sit res: ꝛ vt ꝯparata ad eentiam sit ratō tantum: arguitur ꝙ non: quia si vt cōparata ad essentiam sit ratō tm̄ hoc est quia vt sic transit in essentiaꝫ: sed vt cōparata ad oppositum manet eadem ratio: quia vt sic est eadem essentie: quia nullo modo potest esse non eadē propter simplicitatem diuinam: ergo si est ratio vt comparata ad essentiam necessario est ratio vt comparatur ad oppositum. Ad oppositum arguitur sic. vt comparatur ad essentiam est ratio probatur propter simplicitatem diuinam: vt autem comparatur ad oppositum non est ratio sed res: aliter non constitueret realiter distinctū: ergo predicta simul stant. Hic sunt tria videnda. Primo si relatio originis in se sit res ꝛ que res. Secundo si comparata ad essentiam sit res ꝛ que res: ꝛ ex hoc apparebit compossibilitas vel incompossibilitas istorum de quibus queritur. Tertio circa dicta in solutione q̃dam dubia occurrentia dissoluentur.

De primo quia de equiuoco non est simpliciter respondēdum: ꝛ hoc nomen res sicut patet ex auctoritate loquentium de isto nomine: res est equiuocum: ideo primum distinguendum est de hoc nomine res. Sicut autem colligitur ex dictis auctorum. hoc nomen res potest sumi cōmūissime communiter ꝛ strictissimne. Cōissime: prout se extendit ad quodcunqꝫ quod non est nihil: ꝛ hoc potest intelligi dupliciter. verissime enim illud est quod includit contradictionēm ꝛ solū illud: quia illud excludit omne esse extra intellectum ꝛ ī intellectu. quod eni est sic includens contradictionem sicut non potest esse extra animam ita non potest esse aliquid itelligibile vel aliqō ens in anima: quia nunq̄ ꝯtradictoriū cū ꝯtradicto° ꝯstituit vnuꝫ intelligibile neqꝫ sicut obiectū cū obō neqꝫ sic modus cum obiecto. Alio mō dr̄ nihil ꝙ nec est nec eē potest aliqō ens extra animam. ens ḡ vel res isto pmo mō accipitur oino cōissime ꝛ extēdit se ad qōcunqꝫ quod non icludit ꝯtrādictōnem siue sit ens rōnis hoc est precise habēs eē in intellectu ꝯsiderāte siue sit ens reale habens aliquā entitatē extra ꝯsideratōem intellect᷑: sed accipitur in isto 2° mēbro minus cōiter ꝑ ente qō hꝫ vel hr̄e pōt aliquam entitatē nō ex ꝯsideratōe intellectus. ꝛ istoꝝ duoꝝ mēbroꝝ quorum vtrūqꝫ ptinet ad pmū mēbꝝ distictōis pm vr̄ valde extēdē nomē rei: ꝛ tm̄ ex cōi mō loquēdi satis ꝑbat᷑. cōiter eni dicim᷑ intētōes logicas eē res rōis: ꝛ relatōnes rōis eē res rōis: ꝛ tm̄ ista nō pñt eē extra itellectum: nō ḡ nomē rei ꝫ vsū loquēdi determinat se ad rem extra aiaꝫ: ꝛ isto intellectu cōissimo ꝑut res vel ens dicitur quodlibet cōceptibile quod non includit contradictōnem siue illa cōitas sit analogie siue vniuocatōnis de quo non curo mō / cōissime ꝑut se extendit ad quodcūqꝫ quod non est nihil: ꝛ h° potest itelligi dupliciter. vissime ei illō

est nihil qd̄ includit ꝯdictionē ⁊ solū il
lud. qꝛ illud excludit oē eē extra intellcͫ
⁊ in intellectu. qd̄. n. est sic includēs ꝯdi
ctionē sicut nō p̄t eē extra aiaꝫ ita nō p̄t
eē aliq̄d intelligibile vel aliqd̄ ens in aia
qꝛ nunꝙ̄ ꝯdictoriū cū ꝯdicto° cōstituit
vnū intelligibile neqꝫ sicut obm̄ cū obō
neqꝫ sicut mod° cū obō. Alio° dr̄ nihil:
ꝙ nec est nec eē p̄t aliqd̄ ens extra aiam
ens g° vel res isto p°° accipit oīo cōissiue
⁊ extēdit se ad qd̄cūqꝫ qd̄ nō includit ꝯ-
dictionē siue sit ens rōnis. hoc est p̄cise
hn̄s eē in intellectu cōsiderāte siue sit ēs
reale hn̄s aliꝙ̄ entitatē extra ꝯsideratōꝫ
intellect°. sed accipit in isto 2° mēbro mi
nus cōiter ꝓ ente qd̄ hꝫ vel hr̄e p̄t aliꝙ̄
entitatē nō ex ꝯsideratiōe intellect°. Et
istoꝝ duoꝝ mēbroꝝ quoꝝ vtrūqꝫ pti
net ad pm mēbꝝ distictionis. pm videtur
valde extēdere nomē rei. ⁊ tn̄ ex cōi mō
loquēdi satis ꝓbat. cōiter. n. dicim° intē
tiones logicas eē res rōis: ⁊ rl̄onis rōis
eē res rōis. ⁊ tn̄ ista nō pn̄t eē extra intel
lectū. nō g° nomē rei ꝫ vsuꝫ loquēdi de
termiat se ad rē extra aiam. ⁊ isto intel
lectu cōissimo ꝓut res vel ens dr̄ qd̄lꝫ
cōceptibile qd̄ nō includit ꝯdictōꝫ siue
ia cōitas sit analogie siue vniuocatiōis
de quo nō curo mō. posset poni pmuꝫ
obm̄ intellect°. qꝛ nihil pōt eē intelligibi
le qd̄ nō includit rōem entis isto°. qꝛ vt
dictū est p̄ri° includēs ꝯdictionē nō est
intelligibile. ⁊ isto° quecūqꝫ scia q̄ nō so
lū vocat realis. sed et̄ que vocat rōis est
de re siue de ente. In 2° mēbro isti° pmi
mēbri dr̄ res ꝙ hꝫ vel hr̄e pōt entitateꝫ
extra aiaꝫ. Et isto° videt loq̄ auic p° me
ta°. c. 5. ꝙ ea que sr̄ cōia oib° generib° sr̄
res ⁊ ens. nec p̄t illud intelligi de voca-
bulis in vna ligua. qꝛ in vnaq̄qꝫ ligua ē
vn° cōcept° indn̄s ad oia illa q̄ sr̄ extra
aiaꝫ. cōcept°. n. sr̄ idē apud oēs p° pyar-
menias. ⁊ cōiter in q̄lꝫ ligua ē vnū nom̄
ipom tali ꝯceptui cōi q̄liscūqꝫ sit ia cōitas
siue analo° siue vniuocatiōis. Ḡemus g°
pm mēbrū. s. cōissimū bipertitū in illud

qd̄ nō includit ꝯdictionē qualecūqꝫ eē
habeat. ⁊ in illud qd̄ hꝫ vel habere pōt
ꝓpꝛium eē extra intellectū. ⁊ isto mō vel
vtroqꝫ mō vel saltē 2°° accipit auic. rem
⁊ ens: vt dictū est. 2°° accipit boetius di
stinguēdo rem ꝯ modū rei. sicut loquit
li. de tri. pꝫ inquit que sit differentia p̄-
dicationū. qꝛ alie quidē. q. rē monstrāt
alie. q. circūstantiā rei. qꝛ ista predicant
sic. ꝙ ꝫm se rē aliquā monstrant. illa ve
ro nō vt esse sed potius extrinsecus ali-
quid apponunt. vl̄t ergo distinguere rē
cōtra circunstantiā. ⁊ sic ꝫ eū sola tria
genera sb̄a qualitas ⁊ quātitas rē mon
strant. alia vero rei circunstantias. Hoc
nomē res in 2° mēbro acceptū dicit ali-
qd̄ ens absolutū distinctū cōtra circun
stantiā siue modū qui dicit habitudinē
vni° ad alteruꝫ. 3° modus hr̄ a pho: qui
dicit. 7. meta. accidētia dicunt entia qꝛ
sunt entis ⁊ infra. c. 3. sicut de non ente
logice. quidaꝫ dicunt esse non ens. non
quidē simpliciter: sed nō ens. sic ⁊ quali
tatē ⁊ infra quēadmodū non scibile est
scibile ⁊ quēadmodū medicinale eo ꝙ
ad idē quidē ⁊ vnū nō idē autē ⁊ vnuꝫ
sic ⁊ de ente. ⁊ videtur eandē sniam di
cere in pꝛicipio. 4. ꝙ quēadmoduꝫ me-
dicinale ⁊ salubꝛe multipliciter dicitur
ita ⁊ ens. Ens ergo siue simpliciter siue
potissime dictuꝫ. ⁊ hoc siue sit anologū
siue vniuocū accipit ibi philosoph° pꝛo
ente cui per° ⁊ pꝛimo cōuenit esse qd̄ est
sb̄stantia sola. sic ergo sub pꝛimo mēb°
cōissime cōtinentur ens rationis ⁊ ens
qd̄cunqꝫ reale. sub 2° ens reale ⁊ absolu
tuꝫ. ⁊ sub 3° ens reale ⁊ absolutuꝫ ⁊ per°
ens. Ex ista distinctōne patet ꝙ questio
si rl̄o sit res nullaꝫ difficultatē habet de
re 3° modo accipiēdo vel 2° modo: quia
non est sb̄stantia neqꝫ ad se tantuꝫ. ergo
in pmo mēbro. sed nec de ente rationis.
qꝛ pꝫ ꝙ rl̄o ē intelligibilis sine ꝯdictiōe
Est ergo hic sermo si habeat eē siue sit
res habens entitatē realē pꝛopꝛiā extra
aiam. ⁊ de hoc dico ꝙ est res. 2° que res:

ꝙ autē relatio sit res ꝓbo: hitudo ꝯñs extrema realia ꝛ realiť extincta ꝛ hᵒ ex natura rei est real: qꝛ entitas eiᵒ q̄lē hēt nō ē p̄cise i aīa: ꝛ p ꝯñs ipa ſm entitatem ꝓpꝛiaꝫ est res suo mō: ſꝫ habitudo patris ad filiū est talˀ vt pꝫ ex scdā questione ordinaria. Ex hoc apparet q̄ res ipsa sit: qꝛ si sit res singularis vel ē ad se vel ad alteꝝ. ipsa formaliter est res ad alterum: nec ista determinatō ad alteꝝ repugnat ei ꝙ est res isto mō loquēdo. qꝛ isto mō res ñ distinguiť ꝯtra moduꝫ vel habitudinē vel circūstantiā rei: sed includit eam.

De secundo articulo

p̄ᵒ diceť illud qđ ē reale: 2ᵒ quātū ptinet ad logicū ꝯsideratio huiᵒ ꝓpositionis: rl̄o vt ꝯpať ad eēntiā ē res. 3ᵒ ꝯtēbit de ꝯpossibilitate ꝛ icōpossibilitate isto rū de qbᵒ q̄riť. De p̄ᵒ dico ꝙ rl̄o vt ꝯparať ad eēntiaꝫ est res: qđ ꝓbatur sic: q̄ñ aliq̄ quocūqꝫ mō distincta constituunt 3ᵐ nō ꝯstituunt illud nisi vt aliq̄ mō se hn̄t adiuicē vł aliq̄ mō vniūtur: ꝛ hoc apparet de causis extrīsecis q̄ nūq̄ cānt nisi aliq̄ modo ꝯcurrāt ad causandū: ꝛ magis de cāis itrīsecis q̄ ñ ꝯstituūt suppositū nisi vt suo mō vniant/eēnᵃ ꝛ rl̄o sed oēe ꝯstituūt ꝑsonā q̄lecūqꝫ rōeꝫ habeāt ꝑncipꝫ: ḡ hᵒ ē inquātū ꝯcurrūt qđ ñ ꝑt eē nisi vt rl̄o ē i eēnᵃ. ex hoc hēo ꝙ eēntia ꝛ rl̄o ꝯstituūt ꝑsonaꝫ non nisi vt rl̄o ē in eēntia: ſꝫ relatōem eē in eēntia ē relatōem hr̄e ꝯpatōnem ad essentiā verissimā quam pōt hr̄e circa ꝯsideratio nem intellectus: ḡ relatio non ꝯstituit ꝑsonā nisi vt ꝯpata ad eēntiā: sed non cōstituit personam nisi vt res. alioquin ꝑsona vt ꝯstituta formaliter nō esset res ḡ relatio vt ꝯpata ad essentiam est res. 2ᵒ sic: qꝛ ꝯparatio ad eēntiaꝫ ē oīno ipsamet relatio aut aliqđ supueniēs siue rei siue rōnis non curo quātum ad ꝓpositum. si est omnino ipamet pꝫ ꝙ ipa sit res ex p̄mo articulo: ꝛ cum ipamet sit sua ꝯpatio ad eēntiaꝫ: ḡ ipsa vt cōparata ad eēntiā est res. si 2ᵒ mō nulla habitudo adueniens cuicunqꝫ siue absoluto siue respectiuo siue etiam illa habitudo sit realis siue rationis destruit illud cui aduenit ſꝫ potius p̄supponit pꝫ: de intētōibus scdis que non destruūt rōes intētōnum p̄marū quibus adueniūt: ñ ḡ destruiť illa realitas relatōis p hᵒ qđ est ꝯpata: ꝛ p ꝯñs pꝫ ꝓpoᵐ. Ex hoc pꝫ que res sit: qꝛ ad qđcunqꝫ ꝯparatur aliquid ipsum ē ipm. nā ſm phm p̄ᵒ phy. ꝙ vere est nulli accipit. ꝛ esto ꝙ sb̄a bouis ꝯparata ad hominem non sit sb̄stātia hominis: tñ semp est res ꝛ que res ē sb̄a: ꝛ q̄ sb̄a bouis: quia ipa est ipa sic h̄ relatio q̄ essentialiť est ad alteꝝ nunq̄ ē nō res: nūq̄ etiā ipsa est nisi ipamet res ad alteꝝ. ꝯparatio aūt vt dictū est nunq̄ destruit realitatē ꝓpꝛiaꝫ ſꝫ p̄suppōit. Hic tñ est alius modus dicēdi ō. istis relatōibᵒ q̄ talis ē. relatō ꝯpatōeꝫ ipoꝛtat ꝛ ad oppositū ꝛ ad fundamētū. ex alio aūt ordine hꝫ ꝙ sit realis simplr̄. s. ex ordine ad fūdamētū. ex alio ꝙ sit disticta ab alia. s. ex ordie ad obiectū. p̄ᵐᵒ eēntia diuina ē realitas oīm rl̄onū diuiaꝝ: iō ſm huiᵒ ꝯpatōem nō dn̄t realiť: ſꝫ 2ᵒᵒ ḡ ꝛc̄. Cōtra. illud q̄ aliqđ ē ens hac entitate eo tanq̄ fundamento ꝓximo vnitatis est vnū vnitate coꝛrn̄dente tali entitati. ꝛ per ꝯñs distinctū a quocūqꝫ ente non hn̄te hāc vnitatē. a q̄ ḡ relatio ē res in actu extra suā cām ab eo ē distincta realiť a rl̄one q̄cūqꝫ q̄ nō est ipamet siue q̄ non ē ens entitate ꝓpꝛia ipsius. Cōfirmať spālit' de rl̄onibᵒ i diui uis qꝛ q̄lꝫ rl̄o saltē ꝑsonalˀ seipa formalit' ē icōicabilˀ. ꝙ aūt seipo formalit' est incōicabile seipo formaliter a quocūqꝫ cōmunicabili est distictū ḡ relatio a quo hꝫ suā realitatē qua formalit' est incōicabilis ab eo habet distinctōneꝫ. Preterea si essentia vt dicitur est realitas oīm relatōnum ꝛ iō ſm illā ꝯparatioñeꝫ nō differunt realiter ergo cum illa ꝯparatio

sit et i eentia seqt q vt sit i een° n differunt realit: g vt sit in eentia vl nullo° differunt qd oio e irronabile vl sola ratone diffe runt: et si hoc g ostituta p ipas vt sut i een tia sola ratione differut. persone autem constituuntur per ipsas vt sunt in eentia vt dictum est in prima ratione ergo etc.

Quantu g ad istud videt ronabilius q ab eodem habeat q sit realis et q sit distincta a relatione opposita et hoc in telligendo quomodocuq. nam non est itelligibile q sit realis nisi sit realis ha bitudo ad oppositu. et sic realiter distin cta ab opposito: nec ipa potest esse rea liter distincta ab opposito nisi vt habi tudo realis: et sic est res eo modo quo sibi conuenit esse res: seipsa ergo forma liter est res et seipsa formaliter est distin cta ab opposito. A fundamento autem habet vtrunq fundamentaliter et radi caliter. Quatu ad logicum ista ppositio relato vt oparata ad essentia est res videtur distinguenda: q ista inquantu vel fm qz vl vt dupliciter accipiuntur aliqn eni hec dictones notat ratone ac cipiendi illud quod determinat p ipa / ali quando eni non solu hoc: sed ppe im portat causalitatem respectu inherentie predicati. Exeplum motus est actus en tis i potentia fm q in potentia. li fm q iportat ronem fm quam motus e act° mobilis: quia cu sint imobili due roes est eni in actu et est in potentia ad aliud motus est actus eius considerati i poten tia. nec tame ibi hoc qd est fm q est in potetia notat cam inheretie predicati: quia quado sic accipitur infert vlez fm phm pmo poz. vt iusticia e bonu fz q bonu sequitur fm ipm: g iusticia e om ne bonum: et planius a parte sbiecti: vt si homo fm q rationale intelligit: sequit q omne rationale intelligit. hoc modo etia qn idem ponitur determinatio sui ipsi° mediante hac dictione inquantum In pmo sensu osideratur pcisa ro ipsi° qd determinatur in alio sensu notatur q

ro reduplicati sit ratio inheretie pdica ti cu sbo. pmo° dicim° q ho osideratus inquantum homo est precisissime consi deratus. 2° mo ho fm q homo e ronal qz qd osequitur reduplicatoem est ro i herentie predicati. et etiam ocedi pot q homo fm q homo est risibilis: et est ibi ca inherentie 2°° dicendi p se. Ad pro positum cu dico q relatio vt compara ta ad essentiam diuinam est res: potest intelligi dupliciter. pmo mo vt rloi osi derate sb tali oparatone oueniat h° pdi catu res. vel 2°° q illa oparatio sit ro in herentie hui° pdicati qd e res. 2°° ppo sitio est falsa: qz illa coparatio ad essen tiam est sola coparatio rationis. est eni inter extrema non distincta realit. rela tionem. s. et eentiam: que tn pot intelles oparare et ita e int ea relatio ronis. non ergo de isto intellectu loquitur sz de pri mo: et tunc est sensus q paternitas non solum precise accepta fm q paternitas sed etiam fm q osiderata sb ista roe vt comparatur ad essentiam vel vt est in essentia est res: quia ista comparato no diminuit nec destruit pnitatem ee rem sed psupponit sicut procedit 2a rato ad conclusionem scdi articuli. Exm homo vt risibilis intelligit. hec no est vera sic q risibilitas sit ca inherentie predicati: sed sic est vera q homi osiderato sb ro ne risibil non repugnat h° pdicatu itel ligere: sed ouenit. et isto mo quecuq de terminatio sb q consideratur sbm q tn non excludit pdicatu no falsificat ppo sitoem in q predicatu di de sbo sic deter minato. Ex istis pate potest illud qd qritur sz oz pmo videre itellectum hui° qd di q rlo e ro. naz q aliquid dicatur ro pot ad ppositu itelligi duplr. pmo° qz e modus illius cui oparatur et non res tali realitate sic boeci° vocat habitudi nes circustantias et no res: qz no hnt ta le realitatez quale hnt ille qru sut circu statie et quato aliquid recedit a realita te pfecta tato magis accedit ad ronem.

Alio modo aliqd vt accipitur sb rōne formalit: pōt dici rō vel ens rōnis sic si homo vt vl'e dicatur eē rō: ꝑ quāto ɔsideratur sb vlitate q̄ est ꝑ se rō. Istis duobus modis pōt ꝯcedi ꝗ relatō vt ɔparatur ad eēntiam est ratio: quia est modus circa eēntiā ⁊ nō habet talem entitatem formalit q̄lem hȝ eēntia. sȝ est. q. circunstātia respectu eius: ⁊ etiā cum dico vt ɔpaꝛ ad eēntiam hec cōpatio vt dictū est importat rem rōnis: ⁊ sb ea ɔsideratur pnitas: ⁊ ꝑ tāto pnitas vt cōparaꝛ ad eēntiā ē ens rōnis q2 acceptuȝ sb rōe sȝ siue sic siue sic dicaꝛ ꝗ pnitas vt ɔpata ad eēntiā ē rō non tolliꝛ quin pnitas sit res q2 quātū ad primum ipa sui° est res. s. res ad aliud: licet dicaꝛ rō respectu rei ad se quātū ad 2m ipa ɔsiderata sb rōe q̄ est ɔpatio ad eēntiā dī res q2 illud sb q̄ ɔsideraꝛ nō destruit realitatē ei⁹: sȝ ipsam ꝓsupponit. ɔpatio eni alicui⁹ ad alteꝝ ꝓsupponit entitatē fm se. Ex hoc pȝ ꝗ ista stant simul ꝗ ipa relatio ɔpata ad eēntiam sit rō. s. duplici mō pdicto: ⁊ tñ ꝗ ipa vt ɔpatur ad essentiam sit res sicut iā dictū ē. stat etiaȝ ꝗ ipa ɔpata ad oppositū sit res q2 ipsamet est cōparatio ad oppositum ⁊ ipsamet ē ipa res q̄ est talis ɔpatio ⁊ magis vsitate dī res vt ɔpata ad oppositū ⁊ rō vt ɔpatur ad eēntiā: q2 vt cōpaꝛ ad oppositū est eque ⁊ silis entitatis cū opposito nec respectu eius hȝ rōem modi sicut nec ecōuerso silr ipa ē ɔpatio sui ad oppositū ⁊ iō cū dicit vt ɔpata non ɔsideraꝛ sb aliqua rōe q̄ ꝓprie dicaꝛ rō nō eni ē aliud pnitas vt ɔpaꝛ ad filiatō nem ꝗ pnitas vt ɔpatio ad filiatōem: ⁊ h° est in spāli pnitas vt ē pnitas. stāt g̃ simul ꝗ pnitas vt ɔpata ad oppositum sit res nō tñ eo mō q̄ vt ɔpatur ad eēntiā ē res: sȝ vt ɔpa° ad oppositū est res istis duobus mōis q2 silis entitatis distincte cōtra modū ⁊ ē res nō accepta siue ɔsiderata formalit sb ratione: ⁊ ꝗ ipsa ɔpata ad eēntiā sit rō ꝓpt duo opposita: q2. s. mod⁹ eēntie: ⁊ q2 accepta sb rōe q̄ ē ipa ɔpatō ad eēntiā: tñ vtroq3° ⁊ vt ɔpā ad oppm ⁊ vt ɔpā ad eēntiā est res ⁊ eadē res: q2 ipsamet est ɔpatio realis vt ꝓbatū est.

De tertio articulo

arguitur ɔ̄ pdicta p° sic. si rl'o ɔpata ad essentiam est res: aut ergo res ad se aut ad alterū ꝗ relatio sit res ad se q̄litercū ꝗ videꝛ includē ɔtradictionē: g̃ vt ɔparata ad eēntiā est res ad alteꝝ sȝ vt ɔpatur ad eēntiā est idē qδ eēntia: g̃ relatio vt idem ē eēntie vel vt ē eēntia ē res ad alteꝝ: ⁊ tc vltra: g̃ eēntia ē res ad alteꝝ. Ista ɔña ꝓbaꝛ ꝑ sile: qa si hō fm ꝗ rationale itelligit: g̃ rōnale itelligit: ⁊ ratōne etiam quia pdīm qδ ɔuenit alicui per rationem alicui⁹ prius conuenit ei. Item si relatio vt ɔpata ad qδcunq3 sit res ꝓpria realitate: g̃ similiter relatō in creatura vt ɔpata ad fundamētum est res ꝓpria realitate: ⁊ nō pcise realitate fundamēti: g̃ est ibi accñs ꝓpria accñtalitate: q2 non ē ibi sba ⁊ tūc sequitur ꝗ alia est actualitas relationis in creatura: ⁊ accidentalitas absoluti in quo fundatur: ⁊ sic videtur sequi ꝓcessus in infinitum: quia illa accidentalitas relatōnis habet propriam realitatem: ⁊ nō nisi accidentalem: ergo hȝ propam accidētalitatem ⁊ illa similit: ⁊ sic in infinituȝ. Cōsimilit in diuinis si hȝ ꝓpriam realitatem vt ɔpatur ad essentiam: g̃ illa est sbalis vel accñtalis. non accidentalꝭ: quia nullum accedentale est in deo. 5. de tri. c. 5. g̃ habet ꝓpriam sbalitatem: ⁊ tunc pater paternitate habebit esse ꝑ se ⁊ ad se qδ ē incōueniēs: q2 tūc erūt in diuis tria ꝑ se eē: q2 tres rl'oes: cuȝ tamē nō sit ibi nisi vnicū ꝑ se eē. fm btm aug 7. de tri. c. 8. dicētē: ꝗ sba ē q̄ paꝛ est ⁊ q̄ fili⁹ similit habet esse: lȝ non sit q̄ paꝛ est pr. Rño ad pm pȝ in 2° articulo de distictōne isti⁹ ꝓpositōnis relatio vt ɔpatur ad eēntiā ē res: q2 vera est ꝓut li vt vel

inquãtuз denotat determinationẽ vel
specificationẽ siue determinatã accepti
onẽ paternitatis sub ista rõe que est cõ
patio ad eẽntiã. nõ est ãt vera prout de
notat causalitatẽ inherẽtie predicati ad
sbm. In pmo ꝗ intellectu quãdo queri
tur que res sit dici potest ꝙ est res ad al
terũ. qꝛ ꝯpa^o ad essẽtiam nõ facit ꝙ pa
ternitati repugnat sua propria realitas
que est realitas ad alterũ/ nec tamẽ ẽ sic
intelligendũ ꝙ paternitas ꝯpata ad di
uinitatẽ sit res ad alterum ita ꝙ alteruз
sit diuinitas vt sit sẽsus pñitas ẽ res ad
dinitatẽ. sed est sensus paternitas cõpa
ta ad essẽtiã est res rõnis. ⁊ in se res ad
alterũ. s. ad fi^m. qꝛ qui compat pñitatẽ
ad diuitatẽ excludendo filiũ vel non in
cludendo fi^m nõ compat paternitatẽ ni
si habeat duo ꝯtradictoria in intellecu
suo. cũ paternitas ꝼm illud qd est sit p^e
ad fi^m. ⁊ lз paternitas nõ sit seipsa com
pata ad diuinitatẽ sed ad fi^m vt ad cor
relatiuũ. tamẽ paternitatẽ ipsaз inducẽ
do eẽ ad fi^m potest intellectus compare
ad diuinitatẽ. qꝛ intellectus pt aliquid
compate per actũ suuз ad illud qd non
est per^e corre^m ex nã rei/ ꝫ hũc itellectuз
potest dici ꝙ paternitas vt compata ad
essẽtiaз est res ad alterũ ⁊ cũ infert ꝗ vt
est essẽtia vel vt idẽ essẽtie ẽ res ad alteꝝ
cõcedat in sili intellectu. ⁊ vltra cũ dicis
ꝗ essẽtia est res ad alteꝝ. Rñdeo hoc pt
itelligi duplr per idẽptitatẽ vel forma
liter/ p^o possз cõcedi ⁊ est sensus dicti ꝙ
diuitas est res que est ad alterũ. qꝛ ẽ pa
ternitas. nõ ãt est cõcedendũ formalr ꝙ
diuitas ꝼm suaз formã sit ad alterũ/ sз
qꝛ in añ^e fuit predica^o formalis dicendo
pñitas vt compat ad essẽtiã est res ad
altum. iõ si inferat silis predica^o in ꝯñte
ꝙ diuitas est formalr ad altum negãda
est ꝯña. qꝛ nõ oз ꝙ predi^m eo^o ꝯueniat d
terminationi. qũo ꝯuenit alicui inte^o sb
tali detmiatiõe. qñ i^a detmia^o non notat
eẽ rõ inherẽtie predicati ad sbm sic hic.
⁊ p hoc pз ad pbatiões ꝯñtie. hõ ꝼm ꝙ
rõalis ⁊c. Ista ꝯñia tenet prout ly ꝫ ꝙ
notat cãlitatẽ iherẽtie predicati ad sbm
sic ãt nõ accipit in pposito hoc qd dicit
vt compat ad essẽtiã. ⁊ silr ad pbationẽ
sequẽtẽ. esto ꝙ predi^m verius insit illi qd
est rõ inherẽtie alij hoc nõ habet nisi ꝫ
ꝙ ly ꝼm ꝙ tenet ppe reduplicatiue. hic
ãt nõ sic accipit. vt dcm̃ est in illa distin
ctiõe logica i scdo articulo. Sз si obijci
atur. qꝛ illud qd est in aliquo formalr
potest illud denomiare. ergo si relatio
vt compata ad essẽtiã sit in essen^a: essẽ^a
potest denomiari a relone. ⁊ per ꝯseqñs
essen^a formalr refert ad aliud. Rñdeo
aliqua denomiatiua vel cõcreta predi
cant de aliquibus. p^o modo per^e aliqua
de aliquo per^e 2° modo siue per accidẽs
de composito quidẽ ex susceptiuo ⁊ for
ma predicatur denominatiuuз siue cõ
cretũ forme per^e primo modo specialr
si subiectũ est per^e vnum quãtuз ad cõ
ceptũ. sicut homo dicitur rationalis si
ue animatus per^e primo modo. sed cor
pus qd est altera pars compositi dicit
denominatiue animatuз siue per^e scdo
modo siue per accidens. qꝛ illud nõ est
totũ includens formã sed susceptiuum
recipiens formã. vbicunqз ergo est aliq
forma oportet dare predicatiõз forma
lẽ de toto que est per^e primo modo. etiã
in creaturis oportet dare cõmunit pre
dicationẽ que sit proprie denominatia
forme de susceptiuo. In diuinis prima
predicatio nõ negatur. nã pater generat
siue generans generat. pater est. q. com
posituз includens. q. essentialiter for^am
illã que de ipso predicatur. sed denomi
natiuaз predicationẽ. q. forme de. q. su
sceptiuo non oportet dare illi. hoc de
claratur auctoritate ⁊ ratione/ ratione
sic ꝙ itelligitur ibi. q. susceptiuũ forme
est illimitatũ ad oppositas formas vel
relationes. ⁊ tamen non distiguitur ab
eis. ꝙ autez denominatur a forma ali
qua denotatur per hoc esse distictum
ab opposito. quia ergo hic non est susce

ptiuum propriuz forme. sed cõmune sibi et opposito et forma talis denomiare ñ posset nisi ppum susceptiuũ. qz nõ nisi distictũ ab opposito. iõ nulla est pdica° denoiatiua rlonũ de susceptiuo. hoc cõ firmat per dam. li. j. c. 5. vbi vult q rlones determinãt hypostases nõ nãz notant g illud determinare de q pdicat in ccreto qz notant illud cpare ad oppo^m et distiguere ab oppo°. Ad formã g rõis qñ accipit re°e in eẽn°. g eẽn° pt denomiari a rlone. nõ seqt et rõ dicta ẽ. et cũ di omis for° pt denoiare illud in q est. extenden° denoiationẽ ad pdicationẽ denoiatiuã essẽtialẽ in ccreto: sicut hõ est aiatus. et ad denoiationẽ ppe dictã. sic hõ est risibilis. vel lig^m est albũ. vel hõ intelligit. cõcedi pt q ois for° aliq istoz modoz denoiat illud in q est. qz ad min^o de cpo sito pdicat in ccreto. lz illud sit extẽdẽ° denoiationẽ. sed si tu accipias de i°in q est vt in susceptiuo pdi^m pdicat ppe denoiatiue negandũ est. nisi illud suscepti uũ sit limitatũ vel nisi pdica°i° denoiatiua ipoztet sbm eẽ ppum et distictũ ab oppo°. Ad 2^m lz eẽt magna difficultas p se tñ in pposito cã ptraseo. ccedẽ° tñ q rlo q est accñs in creaturis ppam hz accñtalitatẽ. qz i° est p^e res et nõ est i°res in q fundat. hec est res p^e ens sic sba. ita oz dare q ipsamet p^e sit res hñs ppam accñtalitatẽ. q nõ sit accñtalitas entl ad se sed accñtalitas ad alterũ. sicut. n. non est eadẽ entitas ad se et ad alterũ. sic nec eadẽ accñtalitas accñtis entis ad se et accidẽtis entis ad alterũ. et cũ arguit q est pcessus in infi^m. Rñ°standũ est i ipsa rlone: nec vlteri° pcedit. vbi gra. in albedie fundat silitudo ista silitudo hz aliq accñtalitatẽ ppam ab accñtalitate albedis distictã. sicut rlo est gen° distictum a genere qlitatis. Si qras de accñtalita° silitudis si ipsa est alia a silitudie: dico q nõ. qz silitudo est sua accñtalitas ad fun^m et seipsa accidit fundamẽto. sicut seipsa est ad oppo^m. Ultr ei qd cõuenit alicui sic. q oimoda cdic° sit illud eẽ sine hoc. hoc est idẽ realit illi. et per oppo^m vbi nõ est oimoda cdic° nõ oz idez esse oio. nũc ãt cdic° est silitudinẽ eẽ et nõ eẽ fundamẽ^m et ẽt nõ eẽ ad terminũ. iõ accidẽtalitas sua ad fundamẽ^m est idẽ sibi sicut ipsamet est silitudo vel bitudo ad oppo^m. stat° est g qz accñtalitas silitudis nõ est alia res a silitudie. sed silitudo est quedã res a° ab albedie. qz bitudo et ẽt accñtalitas albedis põt poni qdã res a° ab albedie. qz albedo est qdã res abso° et absolutũ põt eẽ sine cdictiõe sine sbo et iõ nõ est idẽ bitudini sue ad sbm. nec seipsa accidit illi. flã est g i° qua rõe silitudo accñtalis albedis hz aliã accñtalitatẽ ab albedie. pari rõe accñtalitas silitudis hẽbit aliã accñtalitatẽ a silitudie. falsa est ẽt i° qua rõe accñtalitas silitudinis est eadẽ sibi pari rõe accñtalitas albedinis ẽ eadẽ sibi. qz albedo est ens absolutũ et similitudo rlo et ex hoc nõ est cdictio albedinẽ eẽ sine cpõe ad superficiẽ. est aũt cdictio silitudinẽ eẽ sine cpatiõe ad fun^m. et iõ illa cpõ nõ est eadem albedini. ista ãt est eadẽ silitudini. nihil autẽ aliud est silitudinẽ eẽ q bitudinez h° ad hoc. nec tñ dico q rlo ad qdcũq cpetur seipsa cpatur. qz põt cpari rlone rõis que nõ est ipsa. sed ẽt forte realr alia a se. sicut pportionabilitas fundat in pportione. sed hoc dico q rlo seipsa et nõ ã cpatione cpatur. si tamẽ cpetur ad qdcũq sine quo est cdictio ipsaz eẽ. Et cũ arguitur vlterius de sbalitate relationis in diuinis. dico q licet phus distinguat in pdicamentis sbam primã a scdã tamen ad propositũ eẽntia habet ratiõem vtriusq sbstantie quãtum ad aliquid. sbstantie qu idẽ scde quo ad h° q ipsa est cõis. nõ tamen quo ad hoc q ipa sit vniuersalis. hoc est diuisibilis vl plurificabilis. est. n. cõis cõitate reali fz dam. c. 4. ibi est cõitas sola sbstantie ñ rõnis sicut ẽ in natura creata. hz autez ratiõem sbstantie prime quãtum ad h°

L

q̄ est eē hoc. siue singulare. q2 eēnᵃ de se
ē hec. nō dico quo ad hoc qđ ē eē incōi-
cabile. q2 hoc eēt iperfectiōis. nō restat
aūt alia rō sbe qualitercūq3 accepte in
diuinis querenᵃ vltra rōem eēntie nisi
rō incōicabilitatis. ista aūt in diuinis ñ
pōt eē perᵉ rō sbe q̄ᵐ ad cōem opini. s3
quā loquimur cōiter in istis qonibus.
qm̄ nō mouet de hoc qō adhuc. q2 q̄c-
quid ē ibi nō tantū sba sed ēt ad se cōi-
cabile ē. p3 g̊ q̄ reᵒ in dinis nullā h3 rō3
sbalitatis. q2 tm̄ᵒ h3 rōem incōicabilita
tis. que nec ē rō sbe scđe nec p̄me q̄ᵐ ad
illud qđ pertinet ad perfectiō3 sbe qđ ē
eē hoc illud eni cōuenit eēntie de se. Si
arguit ↄ̄ hoc q̄cq̄d pertinet ad sbam p̄
mā h3 per se rōem aliq̄ sbalitatis hi⁹ ē
incōicabilitas que nō est ibi nisi per re-
latiō3 g̊ rc̄. Rñᵒ intelligēdo maiorē de
icōicabilitate pertinente ad sbam p̄ᵃᵐ
que ē incōicabilitas singularitatis ipsa
v̇a ē in creaturis nō sic in deo. ⁊ rō ē q2
vltiᵐ ↄ̄hens nām siue ad singularitate3
siue ad incōicabilitatē in creaturi ē eius-
dē generis cū nā ↄ̄cta. ⁊ per ↄ̄ñs ip3 s̄m
rōem suā formalē pertinet ad gen⁹ sbe.
in deo nō ē sic vt dictū ē prius. q2 vt di-
ctū est pri⁹ ad incōicabilitatē ↄ̄here non
pōt aliquid pertinēs ad gen⁹ sbe in diui
nis. q2 qđl3 tale est cōicabile. Sz adhuc
arguit: illud per qđ in diuinis sit ↄ̄ctio
vel determiaᵒ q̄litercūq3 dicta ad incōi-
cabilitatē vel ad incōicabile. s̄m rōnem
suā formalē est sba vel accñs q2 int hec
nō cadit meᵐ: nō āt accñs. p3 g̊ sba. g̊ h3
p̄pam sbalitate3. Rñdeo: hic respōdet
Aug. 5. de tri. c. 6. q̄ nō dē qđ in deo est
s̄m sbam dī vel s̄m accñs. dī eni aliq̄d
ibi qđ nec s̄m sbam dī nec s̄m accñs. vt
pote illud qđ ad alteru3 dī. Si adhuc
3ᵒ replices sic. illud quo formalr suppo
situ in dinis incōicabile ē aut est tale cui
cōpetit formaliter inherere aut cōueni-
re pōt aut cui repugnat oio: si primū. g̊
est accñs: si 2ᵐ cū illud sit sba cui repu-
gnat inherere alteri. ⁊ hoc prout sbstā
tia distinguitur cōtra accidens. sequit
q̄ habet rōem sbe propriā ⁊ ita propri
am sbalitatem qđ est propositum. Rñᵒ
s̄m Auic. 2ᵒ meta. nō inherere ⁊ nō pos
se inherere. nec est ratio sbe vt sbstātia
est genus nec inherere est ratio acciden-
tis. vel alicuius generis accidentis. quia
inherere est dare esse vel actū s̄m quid
alicui termino priori simpliciter enti. s3
sba est illud substractū cui conuenit nō
inherere vel cui repugnat inherere ⁊ ac
cidens vel qualitas vel quātitas est na
tura cui cōuenit inherere. Detur ergo i
diuinis illud mēbrū q̄ quo perᵃ in diui
nis ē formaliter incōicabilis est tale cui
repugnat inherere. repugnat eni illi da
re eē s̄m quid alicui enti simpliciter p̄o
ri. ergo ⁊ inherere. ⁊ hoc s̄m rationem
suā formalē. nec tamē. sequitur q̄ s3 su
am rōem formalē habeat propriam sb
stātialitate3. q2 vt dictū est hoc nō com
plet rōem sbstantie vt distinguitur cō-
tra alia genera. Si. 4. replicet quibus-
cunq3 repugnat inherere. repugnat eis
per aliquā vnā rōem. sbstantie autē cō-
uenit vel alicui de genere sbstantie hoc
⁊ per te proprietati incōicabili in dinis
ergo per aliquid cōmune eis nō per ra-
tionē entis. q2 enti nō repugnat inherer̄
nec per rationē alicuius inferioris ente
nisi sbe. patet discurrendo. ergo illa p̄-
prietas incōicabilis cui s̄m se repugnat
inherere. s̄m se includit propriā ratiōm
sbstantie. ⁊ ita habebit propria3 substā
tialitatē qđ est propositū. Respōdeo i-
perfectio potest repugnare alicui vel q2
includit perfectionē simpliciter vel quia
includit imperfectionē illi imperfectio-
ni repugnantē. siquide3 sunt multe im-
perfectiones repugnantes inter se. verbi
gratia. repugnat deo esse albu3. ⁊ nigro
repugnat esse album. deo autē propter
perfectōnē simpliciter. que repugnat to
ti generi coloris. imo toti generi quali-
tatis. imo toti generi entis causati. nigro
autē repugnat albu3 propter perfectiō3

suā limitataꝫ sub genere coloris que ꝑfectio limitata necessario habet imperfectionē ānexam. aliaꝫ tamen ⁊ in alio gradu a perfectione albi. ergo illa ma. neganda est. quibuscūq; repugnat eadē imperfectō cuiusmōi est inherere vel dependentia ad subiectū eis repugnat per aliquid ideꝫ in ipsis. quia nō oportet ꝙ eis quibus repugnat aliquid ideꝫ sit ali quid vnius rationis ꝙ a parte ipsorum sit ratio illius repugnantie. imo ratio ꝓpria vniuscuiusq; eorum potest esse ratio repugnantie ad aliquid idē. Ad propositum inherere siue dependere ad subiectum est imperfectio. ideo ista repugnat sbstantie cum ipsa talis entitas sit ꝙ sibi repugnat esse entitatē diminutā. quia dat esse simpliciter. siue primum. qō est oppositū ei qō est inherere. cum hoc etiaꝫ repugnare potest relationi in diuinis que licet non det eē simpliciter: siue per se esse. tamen ipsa talis entitas ē ꝙ repugnat sibi eē entitatē diminutā siue actum scōm quid. inherere autem repugnat essentie diuine. quia est perfectio simpliciter. repugnat etiaꝫ relatiōi diuine licet nō sit perfectio. quia ipsa ex ratione sua nō potest eē entitas imperfecta. ⁊ inherere nō potest competere nisi enti dependenti ⁊ per cōsequens impfectio. Ad argumentū principale cū arguitur ꝙ relatio vt compata ad essentiam est ratio. ⁊ ꝙ causa huius est. q: ipsa vt compata ad essentiā transit in essentiam. vtrūq; assumptuꝫ potest habere vnū intellectuꝫ verum ⁊ aliuꝫ falsum. potest eniꝫ intelligi ratio vt ratio opponitur rei siue enti extra animā: ⁊ hoc est falsum. quia ad quodcunq; compatur semper est res extra animaꝫ propria realitate que est ad alteꝝ. Alio modo potest intelligi ratio idem: ꝙ modus siue circunstantia rei: scōm boetiū sic concedenduꝫ est ꝙ relatio sit ratio respectu essentie. nō tamen propter hͦ tollitur ꝗn compata ad ipsam sit res. Consimiliter potest intelligi transire in essētiam. vno modo ita ꝙ nō habeat propriaꝫ entitateꝫ ad alterū. ⁊ iste intellectus est falsus Alio modo transire in essētiaꝫ sic ꝙ nō remanet distincta realiter ab essētia. Et licet nō sit hec questio de idēptitate vel distinctē relationis ⁊ essētie. imo illa est difficilior questione proposita. tamē cōcedi potest ꝙ relatio compata ad essētiam est ratio scōo modo ⁊ hoc modo n̄ manet realiter distincta est tamen res extra animā propria realitate que est ad alterū. ⁊ sic manet prout manere excludit transituꝫ destructiuuꝫ proprie realitatis. Consimiliter si inferatur in cōclusione ꝙ ipsa vt comparaͣ ad oppositū est ratio supple respectu essētie. quia sic accipiebatur in premissa cōceditur. ad nihil eniꝫ cōpari potest qō tollit ab ipa quin sit modus essētie. tamen nō sequitur ergo vt compatur ad oppositū non est res. q: hoc modo eē rōnem nō repugnat ei ꝙ est eē rē. Si arguitur respectu essētie est res: ergo ⁊ alia res. ⁊ sic n̄ trāsit in essētiam quātum ad idēptitatē realē. Respōdeo ꝙ questio de realitate relationis nō est questio de alietate. imo prima pertinet ad problema de accn̄te vel genere. 2ͦ ad problema diffinitionū de eodē vel diuerso: patꝫ ex primo tho. in exemplo etiā patet idē. homo vt cōpatur ad soꝛ. est res. imo soꝛ. vt compatur ad soꝛtē res: ⁊ vtrunq; probatur: q: idēptitas realis nō est nisi rei ad rē. homo est ideꝫ realiter soꝛti ⁊ soꝛ. est idem soꝛ. ⁊ vt dicitur idē soꝛ. compatur soꝛ. patet de se. nec tamen homo vel soꝛ. vt compatur ad soꝛ. est alia res a soꝛ. sic ꝑ in proposito stant ꝙ relatio vt compata ad essētiaꝫ est res ⁊ tamē nō alia res. Et si queratur nūquid ē eadē res cū essētia vel alia. si detur ꝙ eadē realiter hoc tamē nō opoꝛtet propter qōem ꝓpositā. sed sufficit dicē ꝙ ipsa ē res que ē ad alterū. sic ꝑ ad quodcūq; competur trāsit in essentiam ⁊ manet.

Deide queritur

De relatione originis in com
paratõne ad psonam: ⁊ spēa
liter ad psonā pmā. vtꝝ. s. sepata vł ab
stracta relatõne originis posset manere
pma psona diuina ꝯstituta ⁊ distincta:
⁊ arguit ꝙ sic qḋ aduenit psone ꝯstitute
nec ꝯstituit nec distinguit pma distictõne
relatio originis est hmõi respectu pme
psone i diuinis ğ ⁊c. pbõ mi. relatõ ori
ginis sequit actõem vel passionē ex. 5.
metha. illa q̄ ꝯuenit pmē psonē nō pōt
seq nisi actõez qꝛ pma psona nō ē ab a
liquo. actio aūt nō pōt eē nisi suppositi
exn̄tis: ita ꝙ rō actõis psupponit rōem
suppositi: ğ pma psona ē psona vel sup
positū p aliqd pri⁹ ipa relatõe. Oppo
sitū abstracta relatõe nō manet nisi eēn
tia vel sb̄a cōis q̄ nō pōt eē rō ꝯstituēdi
psonaꝫ qꝛ nō ē ppa nec cōicabił ğ ⁊c.
In hac questione q̄ suppōit quoddā di
ctū cōe. s. ꝙ psona diuina ꝯstituit p rło
nem: qḋ dictū nō discutiatur h qꝛ ē dif
ficili⁹ pposito sꝫ sit in istis questionib⁹
suppositū tanq̄ cōiter ꝯcessū. nō eni oꝫ
oīa in dubiū reuocare vbi suppositis di
ctis cōib⁹ ppositū pōt declarari. nā ista
questio nō querit gnālit si psona diuīa
pōt ꝯstitui p relatõem: sꝫ spālit de pma
psona qꝛ de ea vi eē special difficultas
⁊ hoc ppt pozitateꝫ ei⁹ ad alias q̄ vī re
pugnare nē correlatiuoꝝ. ğ supponēdo
cōem opi. de eo qḋ q̄rit spālit de pma p
sona sūt hic tria videnda. pmo supposi
to ꝙ aliqua psona diuina ꝯstituat p re
latõem vt vī questio supponē. an repu
gnet spēalit pme psone. 2° dato ꝙ nō q̄
relatõne posset pma psona ꝯstitui. 3° q̄
liter se hn̄t iste relatões adinuicē q̄ cōit
ꝯcedunt inesse pme psone. ⁊ vltimo pa
tebit. q. p quodā correlario cuꝫ q̄li ab
stractõne vel sepatõne possit stare rō p
me psone.

De primo accipio

hanc ppositõem suppositis eiusdeꝫ nē
non repugnat hēe ppetates hypostati
casq̄ sunt simul natura: pbatur ista qꝛ
supposita eiusdem nature nō hn̄t inť se
prioritatem nature seu pozitateꝫ eēntia
lem ⁊ ꝯfirmat p phm 3°. meta. ꝯcordā
tem in hoc cū p. ꝙ in his q̄ sūt eiusdem
spēi non est pus ⁊ posterius. nūc aūt ex
hypotesi. 2ª psona pōt ꝯstitui p relatio
nem aliquam originis: ğ non repugnat
pme psone constitui p aliquam pprieta
tem q̄ sit simul natura cū illa eiusmodi
est alia relatõ originis. Preterea si spe
cialiter repugnaret pme psone ꝯstitui p
relatõem originis non esset ppt aliqd
cōmune sibi ⁊ alijs qꝛ ex hypotesi non
repugnat alij: ğ ppter aliquid quod est
spēale pme psone sed hoc ē falsum: q̄a
nihil est sibi spēale nisi pozitas originis
ꝑm quā quelibet psona ē ab ipsa ⁊ ipsa
a nulla: sed ppt hanc pozitatem non re
pugnat sibi ꝯstitui p relatõem originis
ad 2ᵃᵐ psonā: quia hoc non eēt nisi ppt
simultatem quam requirit relatõ inter
duo extrema: que simultas videtur re
pugnare illi prioritati in hac persona:
sed hoc non est verum probo: quando
sunt aliqui ordines alterius rationis:
quorum vnus non includit alium: nec
preexigit: nec coexigit necessario illum.
potest iste esse sine illo: immo cum qua
dam simultate opposita illi ordini: pa
tet satis in exemplo. ordo durationis ⁊
nature sunt tales: ꝙ ille qui est nature
non includit illum qui est durationis.
nec necessario preexigit siue coexigit: iō
potest esse sine illo. patet et ratione: q̄a
nunq̄ est impossibilis separatõ nisi per
hoc quod hoc includit siue necessario
coexigit illud. Nunc autem ordo natu
re siue essentialis ⁊ ordo originis sic se
habent ꝙ ordo originis non semper in
cludit ordinem essentialem. nec ipsum
necessario pexigit nec coexigit: ergo po
test stare simultas opposita ordini essen
tiali cum ordine originis: sed simultas

opposita ordini essētiali sufficit ad simltatē correlatiuorū. ergo pnt aliqua esse simul simultate correlatiuorꝝ. que est simultas eētialis ꝛ tamē eē ordo origīs inter ea. minor que est bipartita. s. de ñ includendo ordinē vel nō preexigēdo illū. probatur. qꝛ ordo nature siue eēntialis necīo includit imperfectionē in altero extremorꝝ. s. in posteriore. ordo originis nō requirit nisi ꝙ hoc sit ab hoc. hoc autē eē ab hoc nō includit necessario iperfectionē eius qȯ est ab hoc. qꝛ ñ includit necīo qȯ ꝓcedens sit iperfectiꝰ natura illo a quo procedit. processio ei nō includit de se ꝙ sit equiuoca. nec per ꝯsequēs ꝙ forma imperfectior sit in ꝓducto ꝙ̄ in producente.

Iuxta illud qȯ supponitur de 2ᵒ artiᵒ. dico ꝙ alia relatōne cōstituitur 2ᵃ persona ꝛ alia sibi opposita cōstitnitur pᵃ persona. probatur sic. pᵃ proprieras incōicabilis positiua ē ꝓprietas cōstitutiua prime persone. talis est illa que corrñdet correlatiē prime relationi in persona producta. ꝗ ꝛc. ma. pꝫ. qꝛ cū persona includit essētiā ꝛ entitatē incōicabilē que sunt in qōne supposita ſm Ric. 4. de tri. proprietas pme psone nō oꝫ ꝙ aliquid per se iportet nisi primā entitatē incōicabilē. minor patet qꝛ ſm sniam cōem in ista questiōe supposita nihil potest eē ibi incōicabile nisi proprietas pertinēs ad originē. ꝛ per cōsequēs in pᵃ persona nō est incōicabile nisi proprietas pertinēs ad primā originē. Illa. n. que pertinet ad scdam originē cōicabilis est. qꝛ est duarū personaꝝ producentiū. Illa aūt que pertinet ad pmā productiōꝫ actiuā opponitur illi q pertinet ad primā passiuā sicut. n. filius primā proprietatē habꝫ pertinentēꝫ ad generari siue dici ita pater primā ꝓprietatē incōicabilē habꝫ pertinentē ad dicere siue gignere. qꝛ illa cōuenit patri ſꝫ ꝙ hꝫ intellectū fecundū qui intellectus estꝰ pᵒ rō productiua in patre. Contra istaꝫ rōem instatur cōtra vtranqꝫ istaꝝ premissarū ꝛ pᵒ ꝙ̄ᵐ ad ma. vī eniꝫ ꝙ ingenitū sit prima rō cōstitutiua prime pᵉ ꝛ tunc maior ē falsa. ꝙ prima propetas positiua sit proprietas personalis. hoc probatur auctoritate ꝛ rōne. Auctoritas est dam̄. c. 8. oīa inquit que habꝫ pr̄ filij sunt ꝑter ingnātionē que nō significat dn̄iam ſb̄e sed modū exn̄tie: hec ille. Ratio āt talis est: primū incōicabile est pma ratio cōstituendi primā personā. hoc probatur. qꝛ cū eēntia sit ratio per sone eēndi simpliciter ꝛ cuilibet psone etiā eēndi hec. nihil ergo vltra requirit ad rationē persōnisi incōicabilitas. ꝛ ita incōicabili quocūqꝫ pᵒ habito habet persona. sed ingenitū videt importare primū incōicabile. ꝗ ꝛc. probō mi. qȯ ē ab aliquo ꝛ ab ipso aliud prius respicit illud a quo est ꝙ̄ illud qȯ est ab ipso. hᵒ probatur qꝛ per prius a quo ipsum est habꝫ eē. ordo autē ad posterius presupponit eius eē. Ex ista propositione d ordine positiuo ad pꝛius ꝛ posterius ifertur hoc ꝯsequens ꝙ si aliquid nō habꝫ ordinē ad prius sed tantū ad posterius qȯ est ab ipso per prius sibi conuenit negatio ordinis ad prius ꝙ̄ ordo ad posterius. nunc autē prima persona non habet ordinē ad priorē. ꝛ habet ordinē ad posteriorē. ergo sibi prius conuenit illd qȯ negat ordinē ad suuꝫ prius. tale ē ingenitū. probo. qꝛ non tantū cōtradictoria referuntur ad idē instans durātiōis sed sicut licet loqui ad idē nunc siue signū nature hoc pꝫ inducēdo. qꝛ cū hec sit vera pᵒᵒ dicendi perᶜ hō est rōnalis. hec aūt vera 2ᵒᵒ homo est risibilis. hec aūt per accn̄s hō est albus. ꝛ sic pn̄t assignari instātia nature siue signa nature ꝙ̄ᵐ ad ordinē istarū predicationū si affirmaret hoiem eē rōalē per se in pmo signo nature siue primo mō ꝛ negeꝫ ipꝫ eē rōalē 2ᵒ mō siue in 2ᵒ signo nature nō est cōtradictio. sicut nō est cōtradictio si

dicatur hoiem eē albū in 3° signo ⁊ nō
eē albū in p° signo vel 2°. pȝ ģ ꝙ ista non
est ꝯdictio nisi pro eodē signo nature. ⁊
ita in signis originis eē ab alio ⁊ nō esse
ab alio sūt ꝯtradictoria: patȝ de se. ergo
pro quocūqȝ signo attribueret alicui eē
ab alio. si hoc sibi competeret pro eodē
signo attribueret sibi hoc qd est non eē
ab alio. si hoc sibi cōpetit. sicut ģ ei qd ē
ab alio per prius cōuenit ordo ad illud a
quo est. ꝙ ad posterius sic ei qd nō ē ab
alio prius cōuenit negatio ordinis ad p
us ꝙ ordo positiuꝰ ad posterius. Si ar
guitur cōtra hoc ꝙ negatio nō hȝ cōsti
tuere personā. Rñdet ꝙ illud personale
qd intelligitur supaddi essētie sufficit ꝙ
habeat primā rōem incōicabilitatis. es
sentia. n. per se tribuit eē ⁊ hoc eē ⁊ quic
quid positim est. Si ergo affirmatio vel
negatio possit habere rōem incōicabili
tatis in pria persona sufficit ad cōstituē
dū psonam. illa aūt negatio hȝ vt pro
batum est primā rōem incōicabilitatis
ergo ⁊c. Cōtra istū modū dicendi ar
guitur sic. proprietas cōstitutiua est oio
formalit ⁊ primo incōicabilis, nulla ne
gatio formaliter ⁊ per seipsā est incōica
bilis. ingenitū vt distinguitur formalit
ab eēntia ⁊ relatione positiua ad produ
ctuȝ. nō dicit nisi negatiōȝ formalit. qȝ
fm Aug. 5. de tri. c. 7. cū ingenitum di
citur nō quid sit sed quid nō sit ostendi
tur. ⁊ multe auctoritates ad hoc patēt.
ģ. Prima propositio pȝ qȝ cuȝ persona
sit formaliter incōicabilis existētia opȝ
ꝙ illud quo aliquid est persona primo
sit formaliter incōicabile. ergo ⁊c. 2a
propositio pȝ qȝ negatio propria exigit
positm propriū ad qd cōsequitur. nulla
eni negatio est propria oio alicui. hoc ē
soli illi nccio cōueniens nisi qȝ ei repu
gnat affirmatio opposita. Affirmatio
autē quecūqȝ nulli enti repugnat nisi p
aliqd positiuū. qȝ si per negationē que
ro an illa negatio cōsequitur aliqd posi
tiuū cui repugnat illa alia affirmatō ⁊
sic habetur propositū. aut nō cōsequit
positiuū. ⁊ tunc negatio oio prima est i
illa vnitate siue distinctione. ⁊ entitate
per ꝯñs qd est incōueniēs. aut nccio da
bitur ꝙ negatio cōsequitur positiuū sȝ
nō propriū isti. ģ ⁊c. ⁊ tunc sequit ꝙ ne
gatio nō erit propria isti qȝ illud per qd
negatio cōuenit nō est propriū isti. Rñ
det ad mi. ꝙ ingenitū ñ importat nega
tionē simpliciter sed aliquid pertinēs ad
dignitatē qȝ h° qd est hēe eē a se. Alio°
importat fontalē plenitudinē qd est pfe
ctionis simpliciter in pa persona fȝ Au
gu. 4. de tri. c. 9. Contra pm cū dicit
a se aut intelligitur ꝙ hec prepositio. a.
importat circūstantiā cause vel pricipij
positiue. ⁊ stati pȝ ꝯdictio. qȝ fm Aug.
p° de tri. c. j. nulla mens capit ꝙ aliquid
sit a se aut intelligitur negatiue tm. qȝ ñ
hȝ aliquid pro prin° vel cā ⁊ hī propom
de negatione. Cōtra 2m fontalis pleni
tudo aut dicit negationē ⁊ hī proposim
aut posim. ⁊ tunc vel eēntiaȝ ⁊ sequitur
ꝙ si ingenituȝ sit proprietas personalis
ergo ⁊ eēntia. aut rōnem positiuā. ⁊ pȝ
ꝙ nō nisi ad personā. ⁊ tunc si ad psonā
aut ad vnā aut ad plures. nō ad produ
centē vel producētes. ģ ad pductā vl p
ductas. si ad plures nō poterit eē vnuȝ
formale principiū cōstim per e si ad vnaȝ
⁊ singularē aut relationē ad personam
primā productā aut scdam. ⁊ tunc non
tenet positū. s. ꝙ ingenitū vt distinguit
ꝯ pñitatē vel spirationē ꝯstituat perso
nā aut relationē vnā abstractā ab istis
. s. pñitate ⁊ spiratione. ⁊ tūc si pt aliq
talis rlo cōis abstrahi ab istis duabꝰ. se
quitur ꝙ pa persona nō aliq vna rlone
. s. singulari signata in exñtia sit pa. sed
aliquo° vna abstracta a rlonibꝰ duabꝰ ⁊
hoc alteriꝰ rōis. qȝ pbatū est in qōe pce
dēte ꝙ due productiōes actiue in diuinis
nō pnt eē eiusd rōis. ⁊ tunc pa pa nō cō
stitueret formalr aliq ꝯstitutio vnꝰ rōis
. q. specifice. sed vno abstracto a duobꝰ
. q. alteriꝰ rōis. Nec oȝ hic imorari quia

multi magistri hic cōcedūt ppo^m q^m ad ma. q aliq incōicabili positiuo cōstituitur p^o p^o de q est hic fmo. Cū g argui tur p ista opi. p ingenito p Dam. pz p eū rn^o ibidē. subdit. n. in solis pprietatibus paternitatis z filiationis z processionis differentiā cognoscimus. ergo quādo prius accepit omnia pter ingenerationē zc. intelligendū est q sub ingeneratione cōprehendit paternitatē sicut patet in diuersis capitulis eius. nunc nominat vnā proprietatē prime persone nūc aliā. z per ɔsequens per vnāquācq itelligit quācunq proprietatez propriam. Ad rōem cōcedo q ordo ad prius quodāmodo precedit in aliquo ordinē ipsius ad posterius maxime quādo ordinatum est in se absolutū. concedo etiaz q negatio ordinis ad prius in aliquo precedit ordinē positiuū eiusdez ad posterius. sed nō sic in illo qd constituitur formaliter per ordinē ad posterius qz nullus ordo in illo potest esse prior nec etiā negatio ordinis quā sit ordo quo cōstituitur. si ergo eēt suppositū absolutum posset cōcedi q ingenitū esset quodammodo prius paternitate. sed cuz probatur generaliter de quocunq supposito z de ordine ad posterius z negatiōe ordinis ad prius. illa propositio qua dicitur q cōtradictoria referuntur ad idem nūc nō solum in ordine durationis. sed etiam n^e z originis est vera intelligendo de per^e cōtradictorijs. prout affirmatio cōparatur ad negationē. nō est autē vera intelligendo de affirmatione z negatiōe comparādo ad 3^m de quo dicūtur. Exemplū albū pro. a. z nō albū pro. b. nō cōtradicunt inter se nec ad quodcūq comparātur. z hoc intelligendo per a. z. b. siue signa duratōis siue signa nature vel originis. Sed si ista comparāt ad aliquid cui cōuenit vel cōuenire possunt. nō oportet q si album cōueniret ipsi. c. pro. a. q nō album cōueniret ipsi c. pro. a. Nihil ei est q nō oio primo sit ipsuz sicut homo oio est homo. z si homo esset lapis esset oio primo lapis. sic lapis est lapis tamē nō oio primo est nō lapis. qz nulla negatō pōt eē eadē alicui p^o. sicut ipm est ipm p^o. ɔcedo g q itelligedū est eē ab aliquo z n̄ esse ab aliquo referri ad idez instās siue nūc cuiuslibet ordinis ad hoc q sint cōtradictoria. vt .s. pro quo nūc affirmatur esse ab alio q ponit pro eodem nūc nō esse abneget illud idem. sed nō oportet q illi de quo ista dicūtur cōueniat eque primo nō eē ab. sicut illi cōueniret esse ab si esse ab sibi cōueniret. z per ɔsequens supposito cui cōuenit negatio ordinis ad prius p̄oritate origis nō eque pmo cōuenit ista negatio sicut cōueniret affirmatio ordinis si illum ordinez haberet. Respōdetur aliter ad mi. pricipalis ratōis. z hoc dupliciter. primo sic qz pma proprietas incōicabilis in p^o p^o n̄ est rlo accepta sb ratiōe actuali. sed sub ratione aptitudinali. vtpote nō sub ratiōe paternitatis. vel generationis. sed sub rōe gn̄atiuitatis z pn̄itatis aptitudinalis. z hoc probat qz hec ratio suppōitur cuilibz alteri. ex hoc sequit ad ppo^m q n̄ sub rōe cōicatiōnis vel gn̄atiōis actualis ad pcedēs accipitur cōstitutiū p^e p^e. sed sb rōe hitudis aptitudialis accipiet p^m incōicabile. Alia rn̄sio ad eandē mi. q illud qd est i p^o per^a. q. hitudo ad scdam pōt dupl'r cōsiderari vno mō vt pprietas. alio^o vt relatio. 2° simul est cū cōstitutiuo scdē p^e pp nām correlatiuoz. p^o mō pt cōstituere. nec repugnat sibi ipsa rō simultatis q̄ ɔuenit relatiuis. Cōtra ista sic p^o ɔ ambo ɔiūctim. 2° ɔ vtrūq diuisiz. p^o sic. in p^a p^a oina ē vna entitas formal'r incōicabil' z p^o z h^o in exn̄^a actuali z in re ex nā rei. z h^o pz de se. qz plures eē entitates incōicabiles pmas in eadē p^a oina z ex nā rei est incopossibile. nulla. n. potest esse pprietas psonal' nisi sit entitas incōicabil' formal'r. z p^o z p^e incōicabil' in tali psona. z h^o in exn̄tia actuali. z ex nā rei.

quia persona diuina nō per aliq̄d potētiale: nec per aliquid quodcūq̨ non reale: nec per aliquid cōicabile nec per aliquid non p̄mo incōicabile. potest esse p̄mo hec p̄sona: ḡ qualitercunq̨ itellect⁹ consideret diuersimode ꝙ est in prima p̄sona reale aliq̄d ꝯstitutiū p se: tamen ē habens condiciones p̄dictas: ⁊ ita non opotet distinguere q2 vt accidit maior tale nō potest esse nisi vnicū oio. Ista āt entitas oio vnica quomodocūq̨ ꝯsideratur necesse ē vt in se sit actus nō solū aptitudo vel potentia: q2 nihil ē ibi nisi actualissimū. etiā ē necesse vt i se sit hec entitas vel ad se vel ad alterum. Nulla enim entitas potest esse in existētia actuali quin sit fo2lr̄ ad se vl' ad alte2: ⁊ ita quōcunq̨ distinguitur in consideratōe rō generatōnis vel generatiuitatis i pat̄nitate. necesse ē in re ꝙ ista entitas incōicabilis prima que dicit actualiter habitudinem p̄me persone ad scd̄a3 sit p̄ma entitas incōicabilis in prima persona ⁊ ita p̄mum formale constitutū in p̄ma p̄sona. ¶ Preterea ꝯtra vtrāq̨ viam duplicit: q2 ille disticrōnes fiunt ad vitandum difficultatem istā: quomodo p̄ma p̄sona pōt eē prior scd̄a: ⁊ tamen sil' nulla cum ea: ꝓpter hoc requirit̄ ꝙ ꝯstitutum p̄me p̄sone aliq̄ mō non sit sil' cum scd̄a: quia si constitutiuū sit simul cum scd̄a p̄sona ḡ ⁊ ꝯstitutū. si aūt relatōne ad scd̄am ꝯstituatur illud quod cōstitutū est erit oino simul cū 2ª. ꝓpt̄ hoc eni videt̄ prima via ponere gn̄atiuitate3 ne ponat ꝯstitutū p̄me p̄sone illud quod ē oino simul ⁊ non p̄us 2ª p̄sona. Scd̄a via videt̄ querere aliq̄d ꝯstitutum vt ꝓprietate3 sibi nō vt relatōe3. l3 vt relatō sit simul cū filio tñ sub illa alia ratione vt. s. ꝓp̄etas possit aliquo mō hr̄e ratōnem p̄oris. Est ergo distinctio i vtraq̨ via ꝓpter hanc difficultatem fugiēda3 .i. ne ꝯstitutū prime p̄sone vt cōstitutū sit oino simul cum scd̄a persona: sicut correlatiuum cum correlatiuo. Ista autem difficultas est nulla: ⁊ illud quod itendit fugere non est inconueniens: sed necessarium. primum patet: quia quando vnus ordo p se non includit alium: nec necessario preexigit illu3 nulla est repugnāt̄ istum esse sine illo. patet non solum de origine sed etiam de alijs. nunc autem ordo originis nō per se includit ordinem essentialem: salte3 illū in quo prius potest esse sine posteriori. nec necessario preexigit illu3: ergo potest esse sine illo origine ⁊ cum simultate opposita illi ordini: ergo p̄t ordo originis stare cū hoc qd̄ alte2 extremū vt est extremum huius ordinis nullo modo possit esse sine reliquo: ⁊ ita simul natura cu3 simultate. s. opposita illi ordini. minor probata est prius ꝙ ordo originis nihil includit nisi hoc esse ab hoc: quod potest stare cum simultate nature: q2 non includitur ibi aliqua ratō cause nec aliqua ratio principij. istud potest ostendi per exemplum/sed exemplu3 est aliqualiter dubium. ꝓprietas personalis ē oio p̄ma ⁊ ꝓpria persone cuius est. negatio aūt non est oio alicui enti ⁊ primo propria. ingenitū autem vt distinguit̄ ꝯtra essentiam ⁊ relatōem positiuam i p̄ma p̄sona p se ipo2tat negatōnem ergo ⁊c. ¶ Alit̄ rn̄detur adhuc ad rōem ⁊ ad minore sic: ꝙ licet pͤ prime ad secūdam sit relatio originis sola vna realiter tamen illa distinguitur sm rōnem put est habitudo prime persone ad scd̄am. potest eni intelligi sub ratione aptitudinis ad generandum vt exp̄mitur sb̄ nomie generatiui: ⁊ sb̄ ratōne potētie: vt suppositum exprimitur p hoc ꝙ est potens generare: vel sb̄ ratione actus vt exprimitur per hoc nomen generans: vel sb̄ ratione habentis genitu3 coexistens vt exprimitur nomine p̄ris. illa ergo relatio persone p̄me ad scd̄am que est realiter vna sm illā rationem ꝯstituit primam p̄sona3 sm quā dat ei esse personale: hº aūt est sm primā ista2 rōnū: q2 l3 quā

libet aliã vĩ ꝯpetere persone iam ꝯstitu te.pᵒ aũt oio ẽ rõ generatiui. ğ ⁊c. Hec minor declaratur qꝛ illa ẽ prior ꝭ3 quã immediatius habet ordinem ad oppositum.nam in ordine ad oppositum attenditur ista distictio ratõnum.mediatius autem respicit oppositum ꝭb ratõne ista q̃ est pat ⁊ imediatiꝰ ꝭb ista ratõne gnãntium.hᵒ etiã declarat̃ qꝛ alie rões ꝭm quedã ordinẽ se includũt ⁊ non ecõuerso.nõ ei oẽ gnãtm̃ ẽ potẽs gnãre ꝭ3 ecõuerso:sicut nec oẽ potẽs gnãre generat:sed econuerso.nec oẽ gnãns ẽ pat̃ vtpote si moriat̃ ante formatõem fetus in vtero:sed ecõuerso ois pr̃ q̃ h3 secum gnãtum coexñs gnãt vł gnãuit: vĩ ğ generatiuum esse primum tanq̃ inclusu3 in ceteris vel eis presuppositum. Quñ ğ accipit̃ in mi. rationis pncipalis in isto articulo q̧ generare est prima ꝓprietas incõicabilis in pma persona: hoc est verum loquẽdo de ista relatione ꝭm rem quã importat generãs vel generare sed non loquẽdo de ipsa ꝭb rõne gnãre:sed ꝭb rõe generatiuitatis:qꝛ sic est por/⁊ si huic addatur q̧ 2ᵃ psona ꝯstituit̃ per generari vt gnãri:tũc illa ẽ falsa prima p sona ꝯstituitur p rłonez oppositã illi q̃ ꝯstituit scdam psonã:⁊ hoc intelligẽdo nõ de relatõe eadẽ ꝭm rem: sed de rõne eiusdem rłonis realis. Alit̃ rñdet̃ ad eãdem mi. q̧ ꝯstitutu3 prime persone põt dupliciter ꝯsiderari:vno mõ vt ꝓpetas alio mõ vt rło ꝯstituit aũt vt propetas ⁊ p ꝯsequens non vt relatio corrñdens relatõni i 2ᵃ psona. Cõtra ista arguit̃ dupliciť:pmo ꝯtra ambo ꝯiũcti.2ᵒ contra vtrãq̧ diuisim.ꝯiũctim sic relatõ ñ ꝯstituit psonã nisi ꝭm q̧ est in re ⁊ ex nã rei alioquin nõ ꝯstitueret psonã reale3 qꝛ reale non constituitur nisi p illud qd̕ est in re ⁊ ex natura rei.ista relatõ pme psone nõ est in re ex nã rei nisi i ratione actuaᵐᵃ possibili sibi:ğ quãtũcũq̧ possit ꝯsiderari per intellectũ ꝭb ratõne aptitudinis vel actualitatis cũ non constituat personaꝫ diuinã nisi vt est in re ex nã rei ⁊ hoc non est nisi ꝭb ratõne actualissima sequit̃ q̧ non ꝯstituit nisi ꝭb rõne actuaᵐᵃ. Per idem ꝯtra scdam rñsionem:quia si intellectus possit ꝯsiderare circa pnitatem rõnem ꝓpetatis ⁊ rõnem relatõis:nõ tñ ipsa est in re nisi ꝭb vnica rõne reali:ꝭb ista ğ ꝯstituet ⁊ sub illa non potest esse ad se:ergo relatio: ⁊ non nisi relatio correspondens 2ᵉ psone ⁊ ita sequitur ꝓpositum/2ᵒ sic iõ queritur ista distinctio i vna via principꝫ generati ⁊ in alia ꝓpetatis ⁊ relatõnis vt vitet̃ ꝯstitutũ pme psone eẽ oĩno simul cum cõstitutiuo scõe psone: qꝛ videtur aliq̃ modo esse prius:sed nõ oportet hᵒ vitare tanq̃ inconueniẽs:quia vt argutum est in primo articulo vbi sunt ordines distincti ⁊c.ergo simul stãt ordo originis inter primam personam ⁊ secũdam siue inter constitutum huius ⁊ illius:⁊ simultas correlatõis: non ğ vt vitetur ista simultas oportet ponere illã gnãtiuitatem constitutum pꝛis:vł aliaꝫ ꝓprietatem ⁊ nõ paternitatem. quãtu3 ad pmam viam:nec etiam paternitate3 vt ꝓprietatem nõ vt rłonem.quãtũ ad scdam viam:qꝛ oĩno ꝭb ratõne reali cõstituit ⁊ ꝭb illa est ad scdam psonam: ⁊ ita simul cum illa. Confirmatur quia q̧ necessario dat esse pfecte alteri ex hᵒ necessario est prius origine illo:⁊ simul cum eo ita q̧ non potest esse sine eo. nõ est ğ repugnantia inter esse prius origie ⁊ esse simul natura sed necessario cõcomitantia qñ est perfecta origo ⁊ ꝯpleta.

Confirmatur illud exemplo/sed forsã includit aliquod dubiu3 si sortes est pater platonis nõ solũ sortes est prior origine platonis:sed sor. pater pus est origine pla. filio:ꝓbo qꝛ pnitas ẽ p se cã p oritatis originis.includẽdo ğ totum illud quod est per se causa alicuius prioritatis non per hoc tollitur illa prioritas ergo sor. pater ꝓut includit paternitatẽ que est causa poritatis: adhuc esset por

origine pla. filio vbi icluditur rō poste rioritatis originis: ⁊ tñ sor. vt pater est simul natura cū pla. filio sicut correlatiuum cum correlatiuo. Posset etiam cōfirmari ratō pncipalis ꝯtra vtrāqꝫ rñsionem ad istā mi. quia in 2ª psona nō qritur distinctio aliqua in ꝯstitutiuo nec etiā ꝑm aptitudinē nec ꝑm actualitatez nec ꝑm rōnem ꝓprietatis ⁊ relationis: ⁊ tamē equalit requiritur entitas positiua ⁊ entitas relatiua ad ꝯstituēdū primam psonam sicut scōam: qꝛ vtraqꝫ ē eque incōicabil ⁊ vtraqꝫ ē eque actual: ⁊ ꝑm cōem viam nulla pōt eē ꝑma entitas incōicabil nisi relatio originis. Cōtra ꝑmam viā arguitur spāliter. ꝑmo p hoc ꝙ aptitudo non ē primo icōicabilis. nō enim videt aptitudo incōicabilis nisi vl per fundamentū cᵘ ē vel p terminum ad quem. si enim aptitudo vt aptitudo non est primum sed est alicuius entis cui aptitudo conuenit. nec eiᵘ vnitas siue incōicabilitas erit oīno ꝑma. sꝫ reducetur ad aliquam entitatem que si sit cōicabilis etiā aptitudo ꝯsequens ē cōicabilis. sicut eni natura humana cōicabilis ē ita aptitudo risibilis ꝯñs ē cōicabilis. ⁊ cōiter rñsiones per aptitudinem videntur minus efficiētes: nisi det aliqd p quod sit illa aptitudo alioquin facile eēt soluē oīa: dicēdo hoc sic ē: qa talis aptitudo est non sufficit hoc: si eni queratur quare lapis descendit non sufficit rñdere qꝛ aptᵘ natus est: nisi assignetur que ē ratio aptitudinis: quia. s. grauis: ⁊ hoc quia sic mixtū est: qꝛ. s. in eo dñatur terra: qō est elemētū graue ⁊ terra grauis: qꝛ talis ꝑm aliquā q̄litatē priorem: vel qꝛ talis ꝑm q̄dditate specificā

Qñ ergo arguit per illam rationez ꝙ relatio constituit sꝫ ratōne generatiuitatis. ꝯcedo ma. quia sꝫ ratōne illa constituit sꝫ q̄ dat ꝑmo eē incōicabile. gnātiuitas vt talis. s. vt distinguitur a gnāre est hmōi minor ista dupliciẗ est falsa Et qꝛ vt sic nō dat eē actuᵐ quale soluz pōt eē in diuinis. ⁊ quia vt sic non dat eē incōicabile ꝑmo qō pᵉ referẗ ad eē psonale. pbō illa de mediatiōi ⁊ immediatiōi ꝯcludit ꝓ nobis: quia loquēdo de relatōe originis ꝑme psone ad scōaz ipsa solū sꝫ illa rōne sꝫ qua respicit immediate scōam ē ibi actualissime ⁊ simpliciter icōicabilis: imo circūscpta illa ratōe sꝫ nulla alia essꝫ ibi actualissime nec incōicabiliẗ. Qō innuitur in illa ꝓbatione ꝙ rōnes aliquae eiusdem rōnis q. sunt psone iam constitute: rñdebiẗ in rñsione ad ꝑmū pncipale. posset etiam illud de imediatiōi aliẗ adduci ꝓ ꝯclusiōe nostra: quia 2ª persona formaliter cōstituitur relatōne ⁊ imediate respicit ꝑmā psonaz. nō eni ponitur illa ꝯstituitiua gnābilitate ⁊ pari rōne in proposito.

Qñ ꝯfirmatur illa ratio p hoc ꝙ gnātiuū includitur in quolibet alio nō ecōuerso: hoc nō concludit ꝑoritatem ꝯstitutōnis psonalis: qꝛ nō ꝑoritatē i actualitate incōicabili: sꝫ tm̄modo i ꝓdo: ⁊ vt ꝑlimū que sunt priora in ꝓdo sunt cōiora ⁊ minus incōicabilia: Contra 2ᵐ. nulla entitas vera hec signata potest esse extra animā quin vel sit formaliter ad se vel ad alteꝝ: licet forte ꝑm aliquos possibile eēt aliquem conceptum indifferentē haberi q̄ nec per se essꝫ ad se nec ad alteꝝ: tñ nulla res extra aīam posset eē indifferēs quin p se entitas hec sit ad se vel ad alteꝝ. det illud ğ qō dīciẗ cōstituere vt ꝓprietas dicatur a quero ergo ꝯñter an entitas eius in re sit formaliter ad se vel ad alteꝝ. si formaliter ad se cōstitutū p ipsum est formaliẗ ad se qō ipi negant. si formaliter ad alteꝝ ğ illud sꝫ ratōne formali qua cōstituit ē relatio. qō est ꝓpositum. Preterea cum dicis paternitas vt ꝓprietas: quero quid intelligis: vel reduplicaẗ ibi formale cōstitutum psone. aut aliqd ꝯñs in re vel in intellectu formale ꝯstitutū eius. si 2ᵒ mō da ergo illud formale ꝯstitutū ad qō sequitur illud qō nō ē nisi ꝑnitas vt pa

nitas qꝛ modus ille non ꝯsequitur nisi illā realitatem formalē: ǵ ꝯstitutū est p se entitas ad alteꝝ. si pmo mō cum ꝓpe tas pᵉ relatōꝫ rōnis importat. sequit ꝙ illa pma persona ꝯstituit relatōe ratōis qō est absurdū. ꝙ autem p̄cise importꝫ relatōem rōnis ꝓbat: qꝛ dicit habitudinem pn̄itatis ad patrem. paternitas āt ad patrem nullam habet habitudinem nisi rōnis: qꝛ nec distinctōem. Ista ratō ⁊ p̄ncipal ꝯclō ꝯtra istā distinctōem declaratur sic quantumcunqꝫ sit relatō realis ad oppositū realit̄ distictū tn̄ intellectus pōt ꝯpare illā ad fundamētū vel sb̄m in quo ē: ⁊ si ibi nō sit distictio real nulla potest ibi esse cōpatio nisi p itellectū ⁊ solꝰ ratōnis. Iteꝝ autem intellcs pōt ꝯsiderare illud sb̄ ratione istius cōparatōis vel relatōe rōnis. per hoc eniꝫ ꝙ sic ꝯsiderat nihil variat in rōne illius qō pᵒ ꝯsiderat. Exemplū risibile ꝯparatur ad hoīem sb̄ illa ratōne ⁊ habitudine qua est ꝓprietas eius. ⁊ rationale vt ē dr̄a specifica humanitas ꝯparatur ad hoīem sb̄ rōe qua est natura siue q̄ddītas eius. In omnibus istis ꝯpatōibꝰ nō variat eēntia persōne eiꝰ qō ꝯparat si eī q̄ratur qua rōne risibilitas est demonstrabilis de hoīe vel est p se passio eiꝰ. risibile vt risibile: ita ꝙ si verum ē hoc risibile vt ꝓpetas demonstratur de hoīe p illud vt denotat aliq̄d ꝯn̄s rōeꝫ risibilis. non autē distrahens ab eius ratōne etiā vt ꝯparat ad ip̄m: vn̄ si risibile ꝑm ꝙ risibile est qualitas: etiam vt p se passio demōstrata de hoīe ē qualitas. nō aūt est relatio: licꝫ illud qō dicit modū eius. s. ꝓpetas dicat relatōnem. cōsilr̄ si rōnale vt rōnale sit sb̄a suo mō. rōnale vt dr̄a specifica hoīs est sb̄a silī modo: licet hᵒ qō est esse dr̄am importat quādam relatōem rōis qꝛ ītētōeꝫ scd̄aꝫ ⁊ sic vlr̄ q̄cq̄d reale ꝯuenit alicui ꝯsiderabili ꝑm se ⁊ ꝑm aliquā habitudinē rōnis si dicatur sibi ꝯpetē vt tale. s. vt ꝓpetas vel dr̄a: nō destruit p se rō illius qō sb̄est illi habitudini nec illa habitudo est formalis ratio alicuius p̄dicati realiter īherē̄s. sꝫ tm̄mō est rō sb̄ qua illi quod sb̄est ꝯpetit illud ꝓpꝛium. de ista reduplicatione eiꝰ qō dī vt tale patet ī p̄cedēte. q. articulo 2ᵒ. Ad ꝓpositum pn̄itas vt proprietas: cum non habeat ibi nisi quedam relatio rōnis stabit semp eadē ratio formalis eius de quo dicit ista cōparatio: ⁊ illa p̄cise erit ratio cuiuscūqꝫ ꝓpꝛij dicti de sb̄o: ⁊ ita si pat̄nitas vt paternitas sit relatō paternitas vt ꝓprietas erit relatio. si enim intelligeretur li vt ꝓprie vt causalitas inherentie p̄dicati realis ad sb̄m sicut ista est falsa paternitas vt ꝓprietas est relatio ad filium: ita ista esset falsa paternitas vt ꝓpetas ē relatio real: sꝫ sic ē rl̄o rōis: quia hᵒ qō est eē ꝓpetatem non est ratio inherētie alicuius p̄dicati real: cum ip̄ꝫ dicat formalit̄ relatōnem rōis. spālit̄er aūt de cōstitutōne reali extra aīaꝫ nihil iuuat tale vt qꝛ qō ꝯstituit formalit̄ aliqō reale oportꝫ eē reale ⁊ vt reale. Alit̄ dī adhuc ad mi. q. exponendo istam rn̄sionem secundam de ꝓpetate: ꝙ essentia diuina ꝯstituit personam. non tamen absolute vt eēntia: sꝫ vt sola rōne dr̄ns a rl̄oe: pᵐ ꝓbatur sic: quia psone ꝯuenit p se sb̄sistere. sola autem essentia est ratō sb̄sistēdi: quia ꝑm aug. 7. de tri. c. 8. vel. 9. sb̄a ē qua p se pꝫ ē. ⁊ idē. s̄. c. 8. oīs res ad se sb̄sistit quāto magis deus. p rl̄oneꝫ aūt comparatur psona ad oppositū. Contra illud. cum dicitur ꝙ essentia vt sola rōne differens a relatione constituit psonam primam. aut li vt dicit formalē rōnem respectu predicati. aut quid ꝯn̄s formalem rōnem. si pmo modo cū hoc quod est differre sola ratione a relatione non importet nisi relationem rationis. sequitur ꝙ relatio rationis est ratio formalis constituendi personam. Si secundo modo tunc quero illud respectu cuius illud vt dicit rationem cōsequentem: hoc nō potest poni nisi eēnᵃ

ꝭm se. qꜫ tu dicis ꝙ eſſētia ⁊c̄. ergo eſſēa
ꝭꝫ se erit rō̄ cō̄stituēdi in re qȯ tu negas
Preterea eſſentia vt sola ratō̄e vt dif
ferens a rl̄one aut est cō̄icabilis aut nō̄.
si cō̄icabilis g° cō̄icabile formaliter cō̄sti
tuit incō̄icabile si incō̄icabile ⁊ eſſentia
omnimodo etiā̄ vt eē̄ntia sola rō̄ne dif
fert a relatione tm̄modo est ad se. ⁊ ita
nō̄ formaliter ad alterū̄ sicut relatio. ⁊
tamē̄ nō̄ realiter distincta a relatiō̄e. er
go eē̄ntia oio vt eē̄ntia est sola rō̄e diffe
rens a relatione. ⁊ tunc vt prius eſſena
vt eē̄ntia cō̄stitueret. Consimiliter pō̄t
argui si eē̄ntia vt sola rō̄e differens a re
latione cō̄stituit tunc eē̄ntia aut est ad
se aut ad alterū̄. si est ad se ergo cō̄stitu
tū̄ formaliter est ad se. si ad alterū̄. ergo
eē̄ntia vt eſſētia erit in alterū̄. qꜫ eſſētia
vt eſſētia sola ratione differt a relatō̄ne
sicut probatū̄ est. Preterea generalit
cō̄stitutū̄ est cō̄stituto ratio differēdi vl'
cō̄ueniendi. nō̄ autē̄ ipsum vt cō̄ueniēs
vel differens sed ꝭm se cō̄stituit sicut ra
tionale ꝭm se nō̄ vt cō̄ueniens nec vt dif
ferens cō̄stituit hoiem licet homo cō̄sti
tutus per rō̄nale per ipsum distinguat
formaliter vel cō̄ueniat. distinctio ergo
vel cō̄uenientia cō̄uenit cō̄stitu° per rati
onē̄ formalē̄ cō̄stitutiuā̄. nō̄ autē̄ inclu
ditur in ipsa ratione vt est cō̄stitutiua.
Da ergo hic aliquā̄ rationē̄ cō̄stitutiuā̄
que sit cō̄stitutio ratio cō̄ueniē̄tie vl' dif
ferentie. ita tamē̄ ꝙ in ipsa vt est rō̄ con
stituendi nō̄ includatur perse p° cō̄ueniē̄
tia vel differentia. Ad argm de ista via
de subsistere dico ꝙ subsistere est equo
cū̄. vno modo accipitur pro perse eē̄ pro
ut excludit inherere. ⁊ in alio eſſe vt ps
in toto. ⁊ hoc modo vnū̄ est subsistere
sicut vnum est perse eſſe. ⁊ sic loquū̄tur
auctoritates Aug. Alio modo subsiste
re est incō̄icabiliter perse eē̄. ⁊ hoc mō̄ sꝫ
tres subsistentes sicut sꝫ tres persone qꜫ
tres subsistentes incō̄icabiliter licet non
sit nisi vnum perse ens. maior ergo ista
constim persone dat eſſe subsistere vel est
ratio subsistendi debet intelligi 2° quia
est rō̄ incō̄icabiliter subsistendi.

De tertio articulo

vī̄ ꝙ si aliquid cō̄stituat sub ratione pri
ori ipso sepato per rō̄ꝫ ⁊ rō̄e posteriori.
possit remanere cō̄stitutū̄. qui g° diceret
ꝙ relatio originis ad scd̄am personā̄ cō̄
stituat primā̄ sub rō̄e generatiui que est
prior ratione generationis vt generatio
videtur cō̄sequenter dicere ꝙ separato
siue circunscripto generare poſſet pri
ma persona remanere vel in se vel saltē̄
in intellectu cō̄siderante sed in re nō̄ pos
set fieri circū̄scriptio vnius sine altero.
qꜫ sunt idē̄ realiter. Consimiliter si gene
rare eē̄t prius paternitate ⁊ generare sb
ratione generare cō̄stitueret primā̄ per
sonaꝫ. videretur ꝙ prima persona pos
set remā̄ere circū̄scripta paternitate vt
paternitas est. Hic ergo duo sunt viden
da. primo de re si est aliqua distinctio p
prietatū̄ in prima persona nō̄ quarū̄cū
qꝫ quia de ingenito ⁊ spiratione actiua
nō̄ est hic sermo sed illarum que dicū̄t
relationē̄ originis inter primaꝫ personā̄
⁊ scd̄am. Et scd̄o ex hoc cū̄ quali circun
scriptione vel abstractione poſſet pma
persona remanere. De primo dico du
as cō̄clusiones. Prima est ista vnica so
la ⁊ omnino vnica est relatio originis i
ter primā̄ personā̄ ⁊ scd̄am. ita ꝙ nulla
est distinctio talis realis qualitercunqꝫ
in re ante meraꝫ considerationē̄ intelle
ctus. scd̄o dico ꝙ illa relatio que omni
no vnica est sic in re potest ratione disti
gui siue diuersis rationibus cō̄siderari.
Primuꝫ probatur dupliciter. primo sic
vnica ⁊ sola est vnius ab vno perfecta
origo. ⁊ hoc intelligendo originem acti
uam a parte originantis ⁊ vnicam pas
siuaꝫ a parte originati. lꝫ hec ⁊ illa sint
quodā̄mō̄ due. Relatio autē̄ origis iter
primā̄ personā̄ ⁊ scd̄aꝫ dicit pfectā̄ rō̄eꝫ
originis scd̄e persone a pa. g° est tm̄ vni
ca. ⁊ hoc accipiendo actiue a pte patris

⁊ tunc est vnica actiua in patre: ⁊ quasi
passiue a parte filij ⁊ erit ibi etiam vni
ca passiua. ꝓbatio maioris. illa non est
perfecta originatio vnius ab alio qua
circumscripta nihil minus ipsum esset
perfecte originatum ab illo. sed si sint
plures relationes originis qualitercun
q; distincte a parte rei sint a ⁊ b vna ea
rum circumscripta adhuc secunda per-
sona esset originata a prima: quia alte-
ra vt a ē relatio originis ⁊ non nisi per
fecte originis: ergo b nō est perfecta ori-
ginatio: siue relatio perfecte originis in
ter illas: sed si esset distincta ab a essꝫ re
latio originis perfecta ⁊ distincta. Con-
similiter arguitur de b circumscripta a
⁊ ita vtraq; istarum circumscripta essꝫ
secūda persona a prima: quia per alterā
originem: ⁊ non esset: quia perfecta eiꝰ
originatio est circumscripta. Si dicas
non potest a circūscribi manente b nec
econuerso: istud non valet quia duabꝰ
originibus quarum vtraq; sit perfecta
non potest idem suppositum originari
ab eodem. per vtrāq; enim totum ha-
beret totum esse quod possꝫ accipere a
producente: ⁊ ideo impossibile est ꝙ per
alteram siue manētem cum ea siue quo
cunq; modo accipiat aliquod esse. Hoc
scdo arguitur per quoddam argumen-
tum magis logicum: quia relatōnes di
stincte qualitercunq; in re sic ꝙ nō sint
omnino vnica formaliter realis nō pre-
dicantur de se inuicem in abstracto licꝫ
sint in eodē supposito. hec enim est fal
sa paternitas siue generatio actiua est
spiratio actiua siue inascibilitas ſm au
gust. 5. de tri. c. 6. non est hoc idē dicere
ingenitum: quod est dicere patreꝫ: quia
⁊ si filium non genuisset nisi prohiberet
ipsum esse ingenitum. Ista auctoritas
habet suum intellectum: quia in secun-
do articulo dictum est ꝙ relatio ad se-
cundam personam presupponitur inge
nito: sed saltem tantum habemus ꝙ nō
est hec vera predicatio in abstracto pa-
ternitas est innascibilitas. hec autem ē
vera generatio actiua est paternitas ⁊
econuerso. ⁊ generatiuitas est generatō
actiua sicut paternitas ⁊ ecōuerso. Cō
tra istud. relatō pertinens ad scdm mo-
dum fundatur super actionem ⁊ passi-
onem ex. 5. meta. ⁊ ad propositū vide
tur ibi dicere ꝙ pater dicit quia genuit
sicut filius quia genitus est. sicut ḡ fun-
damentum non est idē relationi nē ecō
uerso sic nec generatio ⁊ paternitas. Hꝰ
confirmatur per hyl. 9. de tri. c. 15. exi-
tio autem a deo est absoluta natiuitas
ꝙ̄ paterni nominis consecuta est confes
sio. Vult ergo dicere ꝙ paternitas con-
sequitur natiuitatem siue generatōneꝫ
⁊ hoc declaratur per hoc quia paī non
est pater ex hoc ꝙ generat: sed precise ꝑ
hoc qd̄ habet genitum coexistens secuꝫ
habere autem genitum coexistens vide
tur differre ab eo quod est generare. qꝛ
in animalibus descindens semen habet
actum generationis sicut sibi conuenit
actus: ⁊ tamen tunc non habet genituꝫ
secum coexistens. ⁊ per consequens tūc
non est pater sed postea. Dico tamē ꝙ i
deo oīno eadem relatio realis est gene-
ratiuitas: generare ⁊ paternitas: qꝛ ſm
aug. de fide ad petrum. c. 12. ꝓprium so
lius patris est: non quia non est natus
ipse sed quia filium genuit ⁊ ſm hyl. 12.
de tri. patri proprium est ꝙ semper est
pater: ⁊ filio ꝙ semper est filius ⁊ ponit
magister sniaꝝ auctes li. p°. di. 26. nō ē
aūt nisi vna ꝓprietas ꝑsonal' vnius ꝑ-
sone: ḡ ē eadē hec ⁊ illa. ē tñ ista ꝓꝑetas
disticte ꝯsiderabil': ⁊ sic potēs hr̄e distin
ctas rōes: ⁊ hec sit 2a ꝯclō h̄ ꝓposita: ⁊
iuuabit ad solutōneꝫ obiectoꝝ. Hic du
plicit̄ qdē possꝫ assignari dr̄ia rōis siue
rōnū sb̄ quibꝰ possꝫ ꝯsiderari ista rela-
tio: vna quātū ad idr̄iaꝫ siue indetmīa
tōem vel abstractionē in cōsiderando.
Alia quātū ad possibilitatē vel actuali
tatē vl' ꝯpletōꝫ siue detminatōeꝫ. quātū
ad p̄mā pn̄t ista ꝯsiderari: ꝓducēs nālif

ꝛ simile in nã ꝓducẽs: ꝛ 3° incõicabilit̃ exñs: ꝛ q̃ ad hec ꝓducẽs: ꝛ p3 ꝙ tertius modus ẽ indeterminatioꝛ 2° ꝛ 2° p̃mo. 2° aũt modo possum ꝯcipẽ hũc hac generatõne gnãtiuum. hunc potẽtem hac gnãtione generare hũc hac generatõne generãtem: hũc quia hac generatõe genuit: hũc quia hac generatõe h3 genitũ secũ coexñs. In creaturis p̃ma dñ̃a ẽ vniuersalitatis sic ꝙ extẽdit se ad plura/ 2ª differentia que est hic rõnis est ibi real' ꝛ cum sepatõne reali. ꝑ eo ꝙ aliquid iperfectõnis impoꝛtat ꝑ se in vno quod nõ in altero: ꝛ l3 in diuinis p̃ma differẽtia rõis possit aliquo modo saluari in vna ꝯsideratõne intellectus ita ꝙ remaneat ꝯceptus indeterminatioꝛ nõ remanente conceptu determinatioꝛi tamen i re non iuuat: quia oĩo idem est in re qȯ sb̃sternitur isti conceptui ꝛ illi. 2ª differentia in diuinis saluat diuersitatem cõceptuum siue diuersoꝝ modoꝝ concipiendi idem. tamen applicando ei qȯ ẽ in re deb3 in quolibet accipi quod est ꝑfectionis: ꝛ omitti quod ẽ imperfectionis. nam in aptitudine ꝛ potentia impfectõnis ẽ separari ab actu. in actu ẽ imperfectionis qȯ non statim hẽt secũ terminum: ꝛ ꝙ non manet sed trãsit: ꝛ in eo ꝙ quasi ꝯsequitur actũ suu3 sicut paternitas est impfectõis quod nõ est semper in summa actualitate cõicatõis nature. pfectionis autẽ est qȯ manet ꝛ habet secum coꝛre^m coexñs. Ablatis ergo imperfectõib' ꝛ retentis his que sunt ꝑfectionis generatio non est tantũ dispositiua ad terminũ: sed complete productiua termini: que quidem generatio ꝑfecta ꝛ generatio ꝯpleta ꝛ generatio nõ transiens sed semper manẽs includit totum qȯ requiritur. paternitas etiam q̃ non sequitur actu3 generandi quasi dispositiuum ꝛ ꝑuium ꝛ ita transeuntem ꝛ manet in sua actualitate completa q̃ semper est incompleta cõicatione nature: ipsa includit totum. gnãtio ergo ista completa ꝛ eterna: ꝛ paternitas illa cõpleta ꝛ eterna: ꝛ paternitas illa ꝯplete ꝛ eterne actualitatis omnino idem dicũt ex parte rei: sed vnam rõne3 pfectionis que est in creaturis magis impoꝛtat h° nomẽ generatio ꝙ paternitas: ꝛ ecõuerso est de alia. Ex his patet ad obiecta i pꝛimo articulo que videntur ꝓbare aliquam distinctõem ex natura rei int̃ generationem ꝛ paternitatem: quãdo pꝛimo arguitur ꝙ paternitas fundatur super generatõem actiuam ex. 5. meta. illud requireret ꝓlixioꝛem tractatum ꝛ de hoc satis dictum ẽ alibi. tamen ad ꝓpositum dico ꝙ si quo modo generatõ est pꝛius paternitate in creaturis non tamen est vt fundamentum: sed ipsa potẽtia generatiua siue natura que generat est fundamentũ: sed est pꝛeuia vt dispositiua sine qua non exñte paternitas nõ inest: ita ꝙ ibi est distinctõ sicut est inter dispositõem pꝛeuiam ꝛ terminu3 completum. P3 g̃ ꝙ ista ratio distinctionis non manet in diuinis: quia ibi non est generatio nisi completa ꝛ necessario secum ponens terminum in esse. nec ẽ paternitas ꝯsequens cõicatõne3 sed perpetue communicatõnis. Ad hyl'. potest responderi ꝙ nomen paternitatis potest dici sequi generatõnem f̃m ꝙ ista i deo comparantur ad generatiõe3 ꝛ paternitatem in creaturis: est quidem tunc quedam cõsecutio f̃m rõnem sicut in creaturis est cõsecutio realis. vbi enim aliq̃ sunt distincta f̃m rõnem simile3 habẽt oꝛdinẽ rõis q̃lem hñt realẽ si essent distincta realit̃ sicut alias dictũ est. Si quis autem ꝓterue insisteret in v̄bis huius auctoꝛitatis poss3 facilit̃ r̄nderi: ꝙ ꝯfessio nois pr̃ni ꝯsecuta ẽ creatõem mundi ꝛ foꝛte nomẽ pr̃nũ ꝛ h° loquẽdo de ꝯfessione ꝛ noie a q̃cũq3 itellectu creato: s3 ipa pr̃nitas nõ ẽ ꝯsecuta nec natitatẽ filij de q̃ intẽdit i aucte hyl': nec etiã gnãtionẽ pr̃is nisi ꝯsecutõe rõis: de qua dcm̃ ẽ ꝑ h° p3 ad aliud qȯ dr̃ de pr̃nitate ꝙ ẽ

habitudo hn̄tis secū̄ genitū ⁊ iō distin
guitur a gn̄atōe in creaturis: ⁊ p oppo-
sitū h nō distinguit nisi rōne.

Existis duabus cō
clusionibus. quomodo .s. vnica ē in re
relatio originis pme p^c ad scdam q̄dāmō
tn̄ distincta fm rōem patē pōt qūo p^a
p^a manē pōt sepata rl̄oe originis ad 2^am
si intelligat de manē in eē reali. pz q̄ nō
nec opz distinguere de ista rl̄one vt fm
vnam rōnem vel aliā accepta: qz quan
tum ad rem vnica ē ⁊ ita vnica sepata
in re: non manet ꝯstitutū p ipaz. Si āt
intelligatur de manere fm ꝯsideratōez
intellectus: ⁊ hoc absq3 implicatōe ꝯdi
ctōis vt sit sensus: an in ꝯsideratōe itel-
lectus sepata relatōe originis int̄ pmaz
psonā ⁊ scdam posset manē sine ꝯdictō
ne intellcs pme p^c. Distictōe illa vī vten
dū q̄ prius posita ē de diuersis rōnibus
eiusdē rl̄onis qz ipa sepata fm oēs illas
rōes: ⁊ hoc in itellectu sic circūscribēte
eam a supposito non manet i intellectu
aliqō suppositū relatū rl̄one tal' origis
qz q̄ cito intellect⁹ ꝯcipit rl̄onem talem
origis fm nullā rōez ineē suppo°. ꝯdcō
ē q̄ sil' ꝯcipiat suppo^m rela^m tali rl̄oe se
pata tn̄ illa re^c apō itellectū fm vnā rō
nē posteriorē nō ē ꝯdictio q̄ maneat i i
tellectu suppositū rela^m fm rōem porē.
Iste aūt rōes i intellectu nr̄o habēt rōez
ꝯceptibil' poris ⁊ posterioris sic nate eēnt
ꝯcipi ab obis pportōabilr motis nr̄i i-
tellect⁹. sepata tn̄ rl̄oe origis ad 2^am p^am
fz quācūq3 rōez ei⁹ siue quātū ad idr̄iā
siue idetmiatōez siue quātū ad actuali-
tatē siue aptitudinē siue p̄itōez: adhuc
forte sine ꝯdictōe possz itelligi q̄s incōi
cabilit' sbsistēs. Sz si q̄rit q̄ fōrlit intelli
gētur eē incōicabilit'. Rn̄o. ab ipo ꝯce-
ptu relatio icōicabili ⁊ ab illa fōr abso-
luta icōicabili forte possz abstrahi q̄dā
ꝯcept⁹ indr̄ntior hec. s. fōr vel entitas in
cōicabil': ⁊ illud in suo singulari pprio
posset intelligi eē q̄ h⁹ p^c: lz nō intelliga
tur i singulari aliq̄ alic⁹ ꝯcept⁹ iferioris
sicut intelligo aliquando nō solum ens
sed hoc ens: vel substantiam hanc non
determinate concipiendo in intellectu
meo singulare alicuius inferioris: puta
hoc animal vel hūc lapidem: sicut quā
do video a remotis prius apprehendo
q̄ est corpus q̄ animal ⁊ animal q̄ hoc
animal. ⁊ istum conce^m indifferentē for
te incōicabil' forte itellexit ille qui cōce-
pit suppositū in diuis nō detminādo i i
tellectu suo illud suppositū eē absolutū
vl' relatm̄ qūo oz dicē ō phis nisi pona
tur q̄ ois eoꝝ de deo ꝯcept⁹ ad extra sit
falsus: qz planū ē q̄ n̄ ꝯcepert h° suppo
sitū relatiuū mouē celū: ⁊ tn̄ aliqō hoc
suppo^m posuerūt mouē celū: qz actio n̄
est nisi suppositi. si ergo nō ꝯceperūt rō
nem suppositi incōicabilis indifferentē
ad suppo^m absolutū ⁊ relatm̄ nccario
ꝯcepert h° suppositū abso^m mouē celū
qō ē flm̄: nec isti qō dcm̄ ē de ꝯceptu ali
cui⁹ idr̄ntis ad abso^m ⁊ relatm̄ ⁊ de ꝯce
ptu incōicabil' suppositi ad suppositūz
absolutū vl' relatiuū repugnat illud qō
dcm̄ ē supra q̄ q̄cūq3 entitas signata in
re vl' ē fōrlit' absoluta vl' fōrlit' ad alteꝝ
qz bn̄ possibile est ab aliquibus abstra-
hi conceptū indr̄ntez. nec absolutū nec
relatm̄ ⁊ tamē quodcūq3 signatū exn̄s
extra aiaz nccio ⁊ detmiate ē h° vl' illō
ita q̄ indr̄ia ꝯcept⁹ abstrahibil' a pluri
bus nō ꝯcludi indr̄am singularis exn̄tis
ad h° vel illud. Ad arg^m pncipale pz
i solutōe questōis q̄ mi. ē negāda. ⁊ ad
pbatōem ei⁹ ꝯcedit q̄ illa rl̄o cōstituēs
pmā psonā ptinet ad originē imo ipsa
ē originatio actiua. ⁊ cū accipit q̄ actio
p̄supponit suppositū. R° q̄ pma enti-
tas incōicabilis non presupponit aliqō
ens incōicabile: nec p ꝯn̄s presupponit
suppositūz: quia suppositū ē ens icōica
bile. Actō aūt prima productiua siue p
ductō pma vel originatio actiua est p^a
entitas incōicabilis i diuinis: qz illaz ni
hil p̄cedit nisi memoria pfecta vel eēn^a

ꝛ totuȝ hoc eſt cōicabile. ſed primū pro ducere nō poteſt cōicari. qꝛ tunc produ ctū per illud producerȝ ſe. qđ eſt impoſ ſibile. nec enim mens hoc capit ꝫ aug. pº de tri. c. j. Cū ergo accipitur ꝙ actio ñ poteſt eſſe niſi ſuppoſiti exiſtentis ſi in telligatur hoc de eē hypoſtatico poteſt intelligi vel ſuppoſiti exiſtentis aliqua entitate priori ipſa actione vel ſuppoſi ti exiſtentis hypoſtatice ipa actione for maliter. ꝛ ſic dupliciter poteſt intelligi. primo mō eſt falſa. qꝛ nō eſt ibi entitas hypoſtatica quia nec incōicabile añ ac tionē. ſcđo modo eſt vera. qꝛ ipſa actōe eſt ens hypoſtatice quia incōicabiliter. Sed arguitur cōtra hoc. quia oē agere preſupponit eē. ergo agere nō poteſt eē prima ratio eēndi ipſius agentis. Re ſpondeo eē in diuinis poteſt accipi vel pro eē ſimpliciter vel pro eē incōicabili ſimpliciter nō eſt ibi niſi vnicū eē. ſicut ſepe dictū eſt per auguſ. vt eēntie. eē au tē incōicabile ſiue hypoſtaticum eſt ibi aliud ꝛ aliud: ſicut alia ꝛ alia perſona. Si ergo accipias in propoſito ꝙ agere preſupponit eē ſimpliciter qđ eſt eē ad ſe cōcedo. Si autē accipias ꝙ agere pre ſupponit eē hypoſtaticū ꝙ i propoſito nō eſt niſi eē ad alerū falſuȝ eſt. quia ipȝ agere eſt primuȝ eē ad alterū. ſicut ipſa actio productiua ē prima habitudo ad alterū. Et ſi arguas ꝙ non ſolum agere preſupponit quodcūq; eē ſed preſuppo nit potens agere. ſi eniȝ nihil eſt potens agere tunc nō erit actio. ſed potens age re nihil eſt in propoſito niſi ſuppoſituȝ ergo vt prius agere preſupponit ſuppo ſitū. Reſpōdeo hic poſſe agere nullo modo a parte rei ꝑſupponitur ipi age re. imo agens eſt primo potens ipſo age re. ſed preſupponit illud quo vt ꝓncipº formali aliquid eſt potens agere. Iſtud ꝛ oia dicta in ſolutione iſtius articuli patere poſſunt ſi cōcipiatur hoc. ꝙ ali qua habitudo realis vnica originis eſt inter primā perſonaȝ ꝛ ſcđam. Illa eniȝ vnica eſt productio actiua ꝛ eſt habitu do producentis ad productū. ſed vt cōi ter loquimur de productione tanꝙ de habitudine vel relatiōe cōcipimus ipſā habere aliquid vt fundamentū. quādo loquimur de ea vt de actione cōcipimº eam habere principiū formale produ ctiuū. ſi ergo alicui nō eſt difficile conci pere ꝙ relatio nō preſupponit ſuppoſi tum. ſed tantū eſſentiā que eſt quaſi fū damentū ſicut cōceditur cōmuniter ꝫ cōmuneȝ viā nō eſt ei difficile cōcipere: ꝙ actio nō preſupponit ſuppoſitū neq; vt agens neq; vt potens agere. ſed tātū preſupponit eēntiaȝ que eſt quaſi ratio formalis agendi. Si cōtra illud argui tur actio in diuinis nō eſt pure relatio: ſed aliquid abſolutū. Hoc dictuȝ licet i creaturis a quibuſdaȝ negaretur ſalteȝ de actione productiua quia nō videtur ꝙ ratio productionis actiue poſſit itel ligi ad ſe ſed ad alterū. tamen quicquid ſit de hoc in diuinis actio productiua ē mere habitudo. quia ſm Auguſt. 5. de trini. c. 5. ꝛ. 10. omne qđ eſt in diuis aut ſm ſbſtantiā dicitur aut ad alteꝝ. ꝛ qđ ſm ſbſtantiā diciur cōmune eſt. origo igitur quecunq; ſiue dicatur actio ſiue paſſio formaliter eſt relatio. Si tandeȝ arguitur logice omnis actio denomiat aliquod agens. ſed in propoſito nō de nominat niſi ſuppoſitū. denominās au tē preſupponit illud qđ per ipſuȝ deno minatur. ergo ꝛc. Ad hoc patet ex re ſponſione ad ꝑmuȝ argumētū in tertio articulo queſtionis precedentis. vbi di ctū eſt ꝙ nulluȝ perſonale in diuinis ꝓ prie predicatur denomiatiue de aliquo ſubiecto incōicabili de quo eſt modo ꝓ mo. licet forte poſſet dici predicari dno minatiue de aliquo ſignificante eēntiaȝ cōiter in cōcreto. vt deus eſt generans. đ tali denominatiōe nō oportet hic loqui quia talis predicatio denominatiua ve rificatur pro aliquo cōtento ſb ſbiecto quare autē nō ſit ibi proprie denomiaº

siue p̄dicaº denoīatiua de sb̓o nō trāscē dēte cā ē. qꝛ ꝓpe p̄dicaº dnoīatiua d̓ sb̓o nō ē nisi i ꝯcreto. ⁊ nō de eo qd̓ includit ꝓpuꝫ: sed d̓ sb̓o receptiuo ꝓpꝛij. ꝓpetas āt ꝑsonal̓ i diuis nō p̄dicat̄ de aliq̊ incō creto nō trāscēdēte nisi de ipsa pª ꝯstituta ꝑ ipsā. ⁊ ita icludēte ipsā. g̊ de iª ñ de noīatiue p̄dicat̄. sola āt eēnª ē ibi. q. sbꝫ receptm̄ tal̓ ꝓpetatis. ❡ Sꝫ de eēnª nō p̄dicat̄ i ꝯcreto ꝑꝑ cāꝫ q̄ tāget̄ in fine p̄mi articuli qōis seq̄nt̄. ❡ Cōseq̄nt̄ q̄rit̄ de rl̓one oꝛigis in diuis q̄tum ad perfectionem suam intrinsecam ⁊ est questio.

Utrū reº oꝛigis sit foꝛmalit̄ ifinita. arguit̄ ꝙ nō. qꝛ q̄cq̄d est foꝛmal̓r infim ē ꝑfecº simpl̓r. qꝛ nō p̄t eē magl ꝑfcm̄ q̄ȝ infim foꝛmal̓r. rl̓o oꝛigis nō ē ꝑfecº simpl̓r. g̊ ⁊c̄. ꝓbō. mi. vna pª hꝫ rl̓onē oꝛigis q̄ȝ aª nō hꝫ. si igr̄ iª eēt perfectō simpl̓r vna pª hr̄et aliq̄ȝ ꝑfectiōꝫ simpl̓r q̄ aª careret ꝙ ē incōueniēs. ❡ Oppoᵐ arguit̄ sic. ens diuidit̄ ꝑ fim ⁊ infim pꝰ q̄ȝ descē dat i. io. gnā. g̊ qd̓cūq; ens ⁊ si ñ sit i aliq̊ genē fim vel infim. reº oꝛigis ñ ē finita qꝛ tc̄ nō eēt idē real̓r eēnᵉ diue. fim. n. ñ pōt eē id̓ real̓r ifinito. igr̄ ipsa est foꝛmal̓r ifinita. Hic sūt tria videndª. pº de itellc̄u qōis 2º quid est tenēdum de questiōe. 3º dubia occurrētia excludētur.

De primo infim fꝫ phuꝫ 3º phi. ē cꝰ q̄titateꝫ accipiētibꝰ sp̄ ē aliq̄d accipe extra. Intelligit̄ sic. cꝰ q̄titatē accipiētibꝰ. i. q̄tūcūq; accipiētibꝰ sp̄ aliq̄d restat accipē. Et rō ē qꝛ infim in q̄titate sic loq̄t̄ phs nō p̄t hr̄e eē nisi in poª i accipiēdo sp̄ alteꝝ pꝰ alterū ⁊ id̓ q̄tūcūq; accipiat̄ illd̓ ñ ē nisi fim ⁊ q̄dā ꝑs totiꝰ ifiniti pōlis. ⁊ id̓ restat aliq̄d alteꝝ ipsiꝰ ifiniti accipiēdū. Ex hº cōcludit ꝙ sic infim hꝫ eē in fieri ⁊ in poª in q̄titate. ita nō hꝫ rōꝫ totiꝰ. qꝛ totū est cꝰ nihil ē extra. sed extra illd̓ infim hº ē extra illd̓ qd̓ hꝫ eē de ipso sp̄ ē aliq̄d extra nec est ꝑfcm̄ qꝛ ꝑfcm̄ ē cui nihil ꝑfectōis deest. sed isti sp̄ aliq̄d deest. Ex hº ad ꝓpoᵐ ꝯmutemꝰ rōꝫ ifiniti in pō in q̄titate in rōeꝫ infiniti i actu in q̄titate si posset ibi eē i actu. si. n. sic nūc necio sp̄ crescēt q̄titas ifiniti ꝑ acceptionē ꝑtis pꝰ partē sic imagiaremur oēs ꝑtes acceptabiles sil̓ acceptas ⁊ sil̓ remanē hērēmꝰ infiām q̄titatē in actu. qꝛ tanta eēt in actu q̄ta eēt in poª. Et oēs ille ꝑtes q̄ i ifinita successiōe eēnt reducte in actū ⁊ hr̄ent eē pꝰ alias. tūc sil̓ eēnt in actu accepte illd̓ ifim in actu v̓e eēt totū ⁊ v̓e ꝑfcm̄ totū. qꝛ nihil sui eēt extra. ꝑfcm̄ esset. qꝛ nihil sibi deessꝫ. imo nihil p̄t addi fm̄ rōꝫ q̄titatl qꝛ tūc posset excedi. Ex hº vltra. Si i entibꝰ intelligamꝰ aliq̄d infim i entitate i actu illud dꝫ itelligi ꝓpoꝛtiōabil̓r q̄titati imaginate ifinite in actu. sic vt ens illd̓ dicat̄ qd̓ nō p̄t ab aliq̊ in entitate excedi ⁊ ip̄ꝫ v̓e hēbit rōꝫ totiꝰ ⁊ ꝑfecti. totiꝰ q̄dē qꝛ lꝫ totū infim actu in q̄titate nulla ꝑte sui nec ēt ꝑte q̄titatis talis careret tam̄ q̄lꝫ ꝑs eēt extra aliā. ⁊ sic totū eēt ex ipfectis. sed ens ifim in entitate sic nihil ētitatis hꝫ extra: ꝙ nec eiꝰ totalitas depēdꝫ ex aliq̄bꝰ ipfectis in entitate. sic. n. totū ē ꝙ nullā hꝫ ꝑtē extrīsecā. qꝛ tūc nō eēt totalit̄ totū. ita ēt q̄uis infim in actu eēt ꝑfectū in q̄titate. qꝛ sibi fm̄ se totū nihil q̄titatis talis deessꝫ. tm̄ cuilꝫ ꝑti eꝰ deessꝫ aliq̄d q̄titatis: q̄. s. eēt in alia. nec ip̄ꝫ eēt sic ꝑfectū nisi qd̓lꝫ eiꝰ essꝫ ipfectū. Sꝫ ens infim sic est ꝑfcm̄. ꝙ nec sibi nec alicui eiꝰ deest aliq̄d. sic g̊ ex rōe ifiniti posita in 3º phi. pº applicādo fꝫ imaginatiōeꝫ ad actualē in q̄titate si essꝫ possibil̓ vlteriꝰ applicādo ad infinitatē actualē in entitate vbi ē possibil̓. Hēmꝰ aliq̄lē intellc̄m q̄lr̄ ꝯcedēdū ē ens infim itēsiue siue ipfectiōe vel in v̓tute. Ex hoc possumus ens infinitū in entitate sic describē. ꝙ ip̄ꝫ est cui nihil entitatis deest eoº q̊ possibile ē illd̓ hr̄i in aliq̊ vno. Et hº ꝓ tāto addit̄ qꝛ ñ pōt in se real̓r. ⁊ foꝛmal̓r per idēptitatē oēm entitatē hr̄e. pōt ēt describi ꝑ excessū ad qd̓cūq; aliud ens finitū sic. Ens ifinitū ē qd̓ excedit qd̓cūq; ens finitū nō

ꝭ aliquā deīatā ꝓportōꝫ:ſꝫ vltra oēꝫ
deīmiatā ꝓportōeꝫ:vel deīmiabilē vbi
grā.accipiat hec entitas albedo.excedit
ab alia entitate q̄ ē ſcia in triplo.iteꝝ ex
cedit ab aīa itellectīa ī ōcuplo.iteꝝ a ſu
pmo anglo:eſto ꝙ ī cētuplo:q̄litcūqꝫ ꝓ
cedis in entib' ſp eēt dare in q̄ ꝓportōe
deīmiata ſupmū excedit īfimū ñ ꝙ ibi
ſit ꝓꝑe ꝓportio tal' q̄li vtunt mathema
tici:q2 nō ꝯſtat angel' ex aliq̄ iferiore cū
aliquo addito cū ſit ſimplicior:ſꝫ itelli
gēdū ē h° ꝭm ꝓportōeꝫ vtutis ⁊ ꝑfectio
nis ſic ē exceſſus ī ſpēb'. H° mō ꝑ op^m
īfinitū excedit ī entitate finitū vltra oēꝫ
ꝓportōem aſſignabileꝫ. Ex h° ſequit ꝙ
īfinitas intēſiua nō ſic ſe hēt ad ens qd
dr̄ īfinitū tanq̄ q̄dā paſſio extrīſeca ad
ueniēs illi enti:nec etiā eo° q° veꝝ ⁊ bo^m
ītelligūtur paſſiones vl' ꝓpetares entis
īmo īfinitas ītēſiua dīc modū ītrīſecū il
li' entitatis cui' ē:ſic ītrīſecū:ꝙ circum
ſcribēdo qdlibet qd ē ꝓpetas vl'.q.ꝓpe
tas ei' adhuc īfinitas ei' ñ excludit:ſꝫ in
cluditur ī ipa entitate q̄ ē vnica.vñ ipa
entitate ꝑciſiſſime accepta abſqꝫ.ſ.q̄cū
qꝫ ꝓpetate veꝝ ē dicē ꝙ aliquā magni
tudinē ꝓpaꝫ vtutis hꝫ ſibi ītrīſecā:⁊ nō
magnitudinē finitā q2 ipa repugnat ſi
bi:g° īfinitā.ipm etiā infinitū ꝑciſiſſime
acceptū nō ſb' aliq̄ rōe ꝓpetatis attribu
tal' vt bonitatꝭ vl' ſapiē pt ꝯpari ꝭm or
dinē eēntialē ad aliq̄ q̄ excedit ⁊ nō ꝭm
aliquā ꝓportōeꝫ deīminatā q2 tūc eſſꝫ
finitū.ītrīſec' g° mod' cuiuſlibet īfiniti ī
tēſiue ē ipa īfinitas q̄ ītrīſece dīc ipm eē
cui nih deeſt:⁊ ꝙ excedit oē finitū vltra
oēm ꝓportōeꝫ deīmiabilē. Et iſtō corre
lariū ꝯfirmat ꝑ dam.c.7. vbi ipe vult
ꝙ eēntia dīc pelag' ſbe īfinitū ⁊ ītermia
tū. ſba g° ꝭm ꝙ hꝫ rōeꝫ oīo ꝑmi ī diuis:
⁊ vocat ab eo pelag' ſic ipa ē īfinita ⁊ ī
īmiata.ſic āt ñ icludit ī ea nec vitas nec
bonitas nec aliq̄ ꝓpetas atributal':g° ipa
īfinitas ē magꝭ mod' ītrīſec' eēntie ꝙ ali
qd attributū. Viſo de īfinito de h° qd
q̄rit videam'.ſ.ſi rl'o fo2lit poſſꝫ eē īfini

ta.h° ei nō ē q̄rē ſi rl'o ſit eadē realit ali
cui īfinito de q° nō ē du^m cōit q2 realit ē
eadē eēntie:nec etiā ē q̄rē ſi rl'o ſit ꝑ idē
ptitatē illō īfi^m. ſꝫ ē q̄rē ſi rl'o fo2lit:h° ē
ꝭm ſuā entitatē ꝓpaꝫ q̄ eſt entitas ad al
teꝝ ſit īfinita ītēſiue īfinitate illi' entita
tis:h° ē ſi entitati ꝓꝑe h' p2nitatis vt eſt
entitas ꝓpa h' p2nitatis ſit īfinitas iten
ſiua mod' ꝑ ſe ītrīſec':ita ꝑ ſe ītrīſec' ꝙ
nō tm̄ rōe alicui' alti' ꝙ ſit realit illi en
titati idē:ſꝫ nō īcludēdo aliquā entitatē
niſi iſtā:īmo circūſcribēdo qdlibet ꝑter
iſtā ad alteꝝ adhuc eēt entitas illa q̄ eſt
ad alteꝝ ītēſiue īfinita ī ſeipa. Ex hoc
pꝫ ſtati ꝙ rñſio illa q̄ cōit dat nō ē ad q̄
ſtionē vtpote dicēdo ꝙ rl'o originis ē ī
finita fo2lit q2 eēntia ē infinita ⁊ illa rl'o
eſt eēntia. Nō eni q̄rit ſi ſit ꝑ idēptitatē
aliq̄ res que ſit fo2lit infinita: ſꝫ q̄rit an
ipa ꝑ ſe ꝑmo° ſit illa res cui' mod' ꝑ^c ī
trīſec' ſit īfinitas. Et iō ſi ſic arguit:diui
nitas ē īfinita fo2lit p2nitas ē diuinitas
g° ⁊c̄.pꝫ ꝙ arg^m nō ꝯcludit q2 maior eſt
va de ꝑdicatiōe fo2li.mior āt nō niſi de
ꝑdicatōe ꝑ idēptitateꝫ. p2nitas ē deitas
ꝭm oēs:g° nō pt iferri ꝯcl'o in q̄ ē ꝑdica
tio fo2l' q2 nō pt maior idēptitas ꝯcludi
ī ꝯcl'one extremoꝝ q̄ ſit idēptitas eoꝝ
ad mediū in ꝑmiſſis. Vñ ex alta de nēca
rio:⁊ altera de ꝯtigēti ñ ſequit ꝯcl'o niſi
ꝯtigēs vl' vnio ꝯtigens extremoꝝ. Niſi
aūt ī ꝯcl'oe hēt ꝑdicatio fo2l' hui'.ſ.p2
nitas ē infinita nō habet ꝓpo^m ſic pꝫ ꝑ
ite^m p' expoſitū:q2 ñ hēt niſi ꝙ ꝑ idēpti
tatē ē res q̄dā q̄ ē īfinita. Si āt īrēdas cō
cludē ꝑdicatōeꝫ fo2lē ⁊ ñ tm̄ ꝑ idēptita
tē ibi eēt ꝯmutatō ꝑdicatōis idēptice in
ꝑdicatōem fo2lē:⁊ iō ī illatōe ē falla^a fi^c
dictōis.ꝯmutat eni q̄le q̄d ī h° aliq̄d .ī.
īterꝑtat mediū qd ē q̄le q̄d eē h° aliq̄d:
q2 ſic ille ex me° dñte q̄le q̄d infert me^m
dicēs h° aliq̄d ita h ex vi illatōis tal' ꝑdi
catōis fo2l' ītēdit īferre ac ſi eēt h° aliq̄d
ex vi illatōis q̄ alit nō tenēt.altera autē
nō fuit niſi ꝑ idēptitatē g° ꝯmutāſ ꝑdica
tōꝫ ꝑ idēptitatē īfo2lē vl' intꝑretari vtrā

q̄3 p̄dicatōe3 i p̄missis fuisse fōrlē: s3 nō ē ibi p̄dicatio formal᷑: q2 nō pōt illa minor v̄ificari nisi p̄ p̄dicatōem idēpticā3 Pōt aūt breuit᷑ dici q̄ ꝯclo ista p̄initas ē īfinita ꝑ̄pe loquēdo non ē v̄a: ⁊ rō est ex mō significandi formali adiectiui: q2 significat formā vt forma ē eius de q̄ dī ꝑ̄pī istā ꝑ̄ꝓetatē adiectīn nō pōt p̄dicari nisi p̄dicatōe fōrli: ⁊ tūc inferēdo ea3 ex p̄missis erit fallatia figure dictōnis ꝟm modū ꝓus assignatū. si ḡ infinitum nō dī formali p̄dicatōe de p̄initate simplicit᷑ ꝯclo est falsa: sic ḡ intelligēdo ꝯclonē de idēptitate reali alicu⁹ īfiniti ad p̄initatē tm̄mō d3 inferri hec ꝯclo. s. q̄ p̄initas ē aliq̄d qd̄ ē infinitū: s3 questio h3 spālē difficultatē ꝟm q̄ alio mō itelligitur. s. de īfinitate q̄ sit formal᷑ mod⁹ itri⁹sec⁹ p̄initatis ꝟm suā entitatē.

De secundo articulo teneo hāc ꝯclō3 ꝟ3 q̄ expositū ē. p̄initas nō ē fōrlit᷑ infinita. Et ad h⁹ sūt tres rōes/ p̄ma rō sumit᷑ ex entis infiniti vnitate/ 2ª ex ei⁹ cōicabilitate/ 3ª ex ei⁹ simplicitate ⁊ incōponibilitate. Si q̄dē ens īfinitū itēsiue ē vnicū iplurificabile ⁊ ñ artatū s3 cōicabile ⁊ cuicūq3 icōponibile. Pria rō sic formatur: nō p̄ñt eē plura realit᷑ dīsticta ⁊ fōrlit᷑ infinita. plures sūt rōes originis realit᷑ dīsticte: ḡ nō sūt formalit᷑ intēsiue infinite: nec p̄ ꝯñs aliq̄ illaꝝ q2 q̄ rōe vna ⁊ q̄libet alia/ maior p̄bat᷑ p⁹ ꝯpando ista p̄la int᷑ se/ 2° ꝯpādo infinitū intēsiue ad entia finita ḡnālit᷑ / ⁊ 3° ad itellc̄3 ⁊ volūtatē spālit᷑. Prio sic īfinito nihil deficit ent᷑ eo mō q̄ possibile ē illud hr̄i in vno: s3 oēm p̄fectōe3 simplicit᷑ possibile ē realit᷑ ⁊ p̄ idēptitatē hr̄i i vno sūme p̄fecto. infi^m ḡ h3 i se realit᷑ ⁊ p̄ idēptitatē oēm p̄fectōe3 simpl'r: s3 nō h3 i se realit᷑ ⁊ p̄ idēptitatē illud qd̄ realiter ē dīstinctū ab eo: ḡ ab īfinito nulla p̄fectio simplicit᷑ siue nullum p̄fectum simpliciter pōt esse realiter distinctum. esset autem perfectio simpliciter distincta realiter si esset aliud infinitum realiter distinctum. Habemus ergo ma. q̄ non possunt esse infinita plura realiter distincta/ sed in ꝓbatione illa ma. scd̄a ꝓpōtio videt᷑ esse ꝓbanda. s. q̄ possibile ē omnem p̄fectōem simpl'r per idēptitate3 haberi in sūmō p̄fecto. ꝓbatur ḡ sic: quia nihil est summe perfectū cui deficit aliqua perfectio simpliciter: qd̄ ꝓbat᷑: q2 nulla p̄fectio simplicit᷑ est incōpossibilis alteri perfectioni simplicit᷑: ⁊ si non posset quelibet haberi in sūmo p̄fecto: hoc esset ꝑ̄pter aliquam incōpossibilitatē earum/ Assumptum. s. q̄ nulla sit incompossibilis alteri ꝓbatur p̄ rōnem perfectionis simpl'r: quia eā ipa ē melior in quolibet q̄̄ non ipsa: hoc est q̄̄ quodlibet incompossibile sibi: sicut exponitur dictum Ans. in rōne secūda p̄ncipali hui⁹ articuli. si sint ḡ due perfectiones simpliciter incōpossibiles inter se dicatur a ⁊ b. erit in quolibet melius ip̄m q̄̄ non ip̄m. hoc est q̄̄ quodlibet icōpossibile sibi ⁊ ita erit meliū̄ b quod ponitur incompossibile sibi: ⁊ pari ratione b si ē perfectio simpl'r erit melius q̄̄ a. talis circulatio est impossibilis: q̄a tunc idem eēt imp̄fectius seipso/ 2° comparādo illa plura inter se ꝓbari potest illa maior p̄ h⁹ q̄ plura bona excedūt i bonitate idem bonum vnū: ⁊ hoc qñ i quolibet istoꝝ pluriū est eq̄lis bonitas sicut in vno illoꝝ. nūc aūt si sint plura infinita in quolibet eoꝝ ē eq̄lis bonitas sic i vno q̄libet eoꝝ: ergo illa plura bona excedūt i bonitate illud bonu3: ⁊ ita illud vnū nō est īfi^m. ⁊ si dicas q̄ sic argueret᷑ q̄ deus ⁊ creatura excedūt deu3 non valet: tū q2 q̄ōlibet illoꝝ pliū nō ē eque bonū cū vno illoꝝ: p̄ inde ē q̄ bonitas cuiuscunq3 illoꝝ alt⁹ ab illo vno eminent᷑ ꝯtinet᷑ i illo vno: ⁊ iō ip̄m cum illo bono acceptū nō auget neq3 excessū facit sup illud bonū i se oppo^m ē i hypotesi: q2 ibi vnū bonū nō ꝯtinent᷑ totalit᷑ eminēter i altero: q2 h⁹ē ꝯ rōem infiniti

Ex ɔpatõe ĩfiniti ad alia finita gnālr ar
guit sic: vnũ ĩfi^m sufficiẽter t̃inat depẽdẽ
tiã oĩm finitoꝝ ⁊ spālit ṗ^m a q̃ depẽdẽt
sꝫ ñ pñt pl'a sufficient̃ t̃miare depẽdẽtiã
ĩ eodẽ ordie depẽdẽtie eiusdẽ depẽdẽtis
g̃ nec pl'a eẽ ĩfinita / ꝓbõ ma. sic depẽdẽ^a
q̃cũqꝫ ẽ rõe ĩpfectõis sic t̃miare depẽdẽ
tiã nõ q̃litcũqꝫ sꝫ ṗ°: ɔuẽit alicui rõe pfe
ctõis. sũma ãt pfectõ ꝙ ĩpossibile ẽ exce
di ẽ in vno ĩfinito ĩtẽsiue. / Appet ẽt illa
maior de facto: qꝛ vnica eẽntia termiat
sufficiẽter oẽm depẽdẽtiã cuiuscũqꝫ de
pẽdẽtis qꝛ tã illã que ẽ ad ṗmã cãm effi
ciẽtẽ: ꝙ illã q̃ est ad cãm exẽplarẽ: ⁊ ad
ṗmã finalẽ / minor. s. ꝙ nõ pñt eẽ pl'a ṗ°
t̃minãtia eandẽ depẽdẽtiã ꝓbat: qꝛ illõ
nõ t̃minat sufficiẽter depẽdẽtiã q̃ circũ
scṗto sufficient̃ terminat illa depẽdẽtia
qꝛ tũc aliq̃d depẽdẽt ab aliq̃ q̃ circũscṗ
to nihil min⁹ hẽet a q̃ sufficient̃ depẽdẽt
⁊ p ɔñs q̃ circũscṗto adhuc possꝫ rema
nẽ in suo esse. sed si plura ĩ eodẽ ordine
possent sufficient̃ termiare depẽdẽtiam
vno eoꝝ circũscṗto adhuc t̃minaret de
pendẽtia ɔplete q̃ ad alteꝝ ⁊ ita illud ñ
terminat. ⁊ pari rõe de altero argueret
⁊ sic neutꝝ vel vtrunqꝫ terminat. Si
cut g̃ ṗma ꝓbõ ma. ꝓcedit ex hoc ꝙ ĩfi
nitũ hꝫ realit̃ ⁊ vnitiue oẽm pfectõnem
simplr: qꝛ ois tal' p̃t h° mõ hñi ĩ eodem
sic ista ꝓbatio ꝓcedit ex h° ꝙ ĩfinitũ hꝫ
in se eminẽter ⁊ ɔtẽtiue oẽm pfectõeꝫ li
mitatã: ⁊ ex h° oẽm depẽdentiã entis li
mitati sufficiẽter t̃minare põt. ⁊ sic iste
due ꝓcedũt ex hoc ꝙ dcm̃ est ĩ ṗmo arti
culo de ĩfinito ꝙ hꝫ oẽm rõeꝫ entitatis
siue oẽꝫ entitatẽ eo mõ q̃ possibile ẽ hñi
ab vno: qȯ ẽ vel idẽtice ꝓ pfectõib⁹ sim
plicit̃ vel eminẽter ꝓ pfectõib⁹ limitatis
Ex ista ãt ɔpatõne ĩfiniti ad alia gnālit̃
p̃t argui breuit̃ sic: In entib⁹ ẜm ordinẽ
eẽntialẽ ascẽdẽdo sp ĩtur ad vnitatẽ: ⁊ p
ɔñs necẽ ẽ illũ ordinẽ statum hẽe ĩ aliq̃
vno. ĩfinitũ aũt ĩtẽsiue ẽ oio sũmũ ⁊ h°
ẜꝫ ordinẽ eẽntialẽ: g̃ ẽ oio vnũ. / 3° ꝓbat
ma. spālit̃ ex ordie ĩfiniti ad ĩtellcꝫ ⁊ vo
lũtatẽ ⁊ h° sic: ens ĩfinitũ ẽ obm̃ ṗ^m ĩtel
lect⁹ infiniti: ⁊ obiectũ ei⁹ etiã btificũ: sꝫ
nõ pñt eẽ eiusdẽ ĩtellect⁹ ĩfiniti pl'a obie
cta ṗma ⁊ btifica. Cõsimilit̃ eni posset
argui de obiecto ṗmo ⁊ btifico volũta
tis. Pria ꝓpositio p̃t intelligi de ṗmi
tate triplici ⁊ de q̃libet ẽ vera: ⁊ ẜm h°
ṗma ꝓpositio cõtinet tria mẽbra. vna
ṗmitas obiecti dr̃ eẽ ṗmitas adeq̃tõnis
qñ. s. potẽtia nõ excedit illud obm̃: quõ
coloratũ vel luminosũ dr̃ eẽ ṗmũ obm̃
visus. Alio mõ ṗ^m põt dici: v̇tute cui⁹ oẽ
aliud ĩtelligit̃ vel cognoscit̃ a tali ĩtellcu
quõ lux ẽ ṗmũ obiectũ visus. 3°° ṗ^m
p̃t dici pfectõis qȯ in se ɔtinet tanꝙ ĩ sũ
mo pfectõem oĩm obiectoꝝ ⁊ v̇tutẽ p
ficiendi potẽtiã. obm̃ aũt btificũ ẽ illud
in quo sũme pficit̃ ⁊ q̇etat̃ ⁊ satiat̃ ĩtelle
ctus. Ex his trib⁹ pñt accipi tres ma.
nã idẽ ĩte⁹ ñ hꝫ distĩcta adeq̃ta obã: qꝛ
nõ p̃t in aliud obm̃ distĩctũ ɔ suũ obm̃
adeq̃tũ qꝛ tũc idẽ obm̃ eẽt adeq̃tũ ⁊ nõ
adeq̃tũ: ⁊ tũc potẽtia excedẽt illud ĩ ope
rãdo circa aliud ex eq̃ distĩctũ. ⁊ etiam
/ nec potẽtia p̃t hẽe pl'a obiecta. q. ṗmita
te v̇tutis q̃ est scd̃s intellectus qꝛ nõ põt
eẽ ꝙ v̇tute a ĩtelligat vl' ĩtellexerit ⁊ ita
b ⁊ ex v̇tute b ĩtelligat q̇cq̇d ĩtellexerit ⁊
ita a: qꝛ ꝙ a sit rõ ĩtelligẽdi b ⁊ econuer
so ẽ circulatio ⁊ ista circulatio ẽ impos
sibil' / nec p̃t etiã ĩtellect⁹ sũme q̇etari in
duob⁹ ex eq̃ distĩctis qꝛ nõ hꝫ ꝓ obõ bti
fico ⁊ q̇etatiuo illud q̃ circũscṗto nihil
minus q̇etaret ⁊ btificaretur sꝫ circũscṗ
to vno adhuc eẽt ĩ alio sũme satiat⁹ q̇e
tat⁹ ⁊ pfectus g̃ in illo nõ possꝫ eẽ pfect⁹
pari rõe nec ĩ alio. Patẽt igit̃ tres ma.
qꝛ eiusdẽ ĩtellect⁹ non pñt pl'a eẽ obã ex
eq̃ distĩcta ṗ^a ṗmitate adeq̃tõis: nec ṗ^a
ṗmitate v̇tutis: nec ṗma ṗmitate pfectõ
nis sic obm̃ btificũ ẽ primũ / minor. s. ꝙ
ĩfinitũ forlit̃ ⁊ intẽsiue ẽ ṗ^m obm̃ intelle
ct⁹ diuini q̃libet istoꝝ moꝝ ꝓbat: / ⁊ ṗ° d
2ª ṗmitate qꝛ qȯ ẽ rõ eẽndi ẽ rõ cognos
cendi infi^m g̃ cũ eminẽter ɔtineat ĩ se qȯ
libet ẜm oẽm entitatẽ etiam eminenter

ꝯtinet in se oēꝫ cognoscibilitatē. sic āt cō
tinēs v̉tualr aliq̄d est ēt motīū ad ei⁹ co
gnitionē. sic ḡ infīᵐ intensiue q̄ðcūq₃ h₃
rōꝫ obiecti p̄mi respectu intellect⁹ diui
ni ⁊ hᵒ p̄mitate v̉tutis. Ex hᵒ seq̄t q̄ ip₃
est obm̄ p̄ᵐ p̄rimitate adeq̄tionis. q₂ sic̄
ōn̄sum est alibi in mā̄ de intellectu diui
no intellect⁹ diuin⁹ nō h₃ obm̄ adequaᵐ
cōe per abstractiōꝫ ab oib⁹ obiectis sed
cōe cōitate v̉tuꝉ ad oīa per͏ᶜ obiecta. ali
as vilescēt ei⁹ intellect⁹. q₂ posset imutāi
ab obō finito. qð ḡ ē sibi p̄ᵐ v̉tualr est ēt
p̄ᵐ adeq̄tū. Ex hoc ēt p₃ 3ᵃ p̄rimitas. s. p
fectiōis. q̄ est obiecti beatifici. q₂ in pfe
ctissimo obō ⁊ sūme ꝯtinēte oēꝫ pfectō
nē oīum obiectoꝝ sūme q̄etat. pficit: ⁊
satiat: ipsa poᵃ: ⁊ ita beatificat. Confir
mat ista rō q̄ᵐ ad ma. ⁊ mi. q₂ sint p̄la i
finita disticta. a. ⁊. b. Intellc̄s diuin⁹ po
terit intelligē vtrūq₃. alioq̄n alterū non
hr̄et rōꝫ entis. neutrū āt pōt itelligi nisi
actu ꝯp̄hensiuo cū sit formalr infinitū.
vnico āt actu ꝯp̄hensiuo nō pn̄t intelli
gi duo disticta hn̄tia p̄p̄aꝫ infinitatē. q₂
vnicū obm̄ intēsiue infīᵐ adequat vnice
ꝯp̄hensioni. ḡ itellect⁹ diuin⁹ duob⁹ acti
b⁹ ꝯp̄hensiuis intelligēt. a. ⁊. b. ḡ h₃ illos
hr̄et sil' duos act⁹ qð est ipossibile. quia
vnica ꝯp̄hensio infinita ⁊ ifiniti adeq̄t
vni intellectui ifinito vel nō sil' ⁊ ita suc
cessio vel mutaᵒ vel nunq̄ cū vtrūq₃ sit
infīᵐ intensiue. 2ᵃ rō p̄ricipalis de cōica
bilitate sic format. oīs pfecᵒ simlr est cōi
cabile. oē infīᵐ intēsiue est perfecᵒ simpli
cit. ḡ ⁊c̄. nᵃ āt p̄prietas p̄sonalis ē cōicabil'
q₂ ē formalis rō incōicabilr exn̄di. ḡ nᵃ
p̄prietas p̄sonalis est infinita intēsiue. mi
nor est māifesta. q₂ nihil pōt eē magis
pfcm̄ q̄ q̄ sit infīᵐ intēsiue. pbō ma. p̄ᶜ.
qð h₃ q̄ colligit ex intētiōe anſ. moñ. 15
pfecᵒ simplr ē q̄ in q̄l₃ hn̄te ip̄aꝫ meli⁹ est
ipsā hr̄e q̄ nō ip̄aꝫ hr̄e. Hec regl'a idiget
duplici expōne. nō. n. intelligit sic meli⁹
ē ip₃ q̄ sua negaᵒ ꝯdictorie. q₂ sic qðlib₃
positiuū eēt pfecᵒ simplr. q₂ qðl₃ positm̄
ē simplr meli⁹ sua negatōe ꝯdictoᶜ oppo

sita. s₃ itelligit ibi nō ip₃ p q̄cūq₃ sibi in
cōpossibili ēt positiue. vt sit sensus pfecᵒ
simplr ē in q̄l₃ melior q̄cūq₃ sibi icom
possibili. 2ᵒ intelligit in q̄cūq₃ nō p q̄cū
q₃ nā. sed p q̄cūq₃ supposito nō intelligē
do vt est tal' nē vel talis. sed absolute ac
cepto vt ē tale suppoᵐ p̄cindēdo rōꝫ nē
c⁹ ē suppoᵐ. hᵒ p₃ q₂ auro sic cōsiderato
vt h₃ nāꝫ auri vel supposito ꝯsiderato
vt subsistēs in nā auri nō ē meli⁹ n̄ auꝝ
q̄ aurū. q₂ incōpossibile vt incōpossibi
le nō ē alicui meli⁹. destruit. n. entitateꝫ
ipsi⁹. imo meli⁹ sic ē auꝝ eē auꝝ q̄ qðcū
q₃ incōpossibile nē auri. Est ḡ itellect⁹
p̄pōis iste pfecᵒ simplr ē tal' q̄ in q̄cūq₃
supposito absoᶜ ꝯsiderato h₃ rōꝫ suppo
siti nō determinādo nāꝫ in q̄ vel c⁹ sit sup
poᵐ meli⁹ est ip₃ q̄ nō ip₃. hᵒ ē q̄ qðcūq₃
incōpossibile ipsi. Ex hᵒ seq̄t p̄poᵐ q̄ nᵃ
pfecᵒ simplr sit formalr incōicabil'. pᵒ ꝯᵉ
q₂ qð ē formalr incōicabile ē formalr i
cōpossibile cuil₃ alt̄i cōsiderādo ēt illud
sb̄ rōe suppositi nō includēᵒ nāꝫ c⁹ ē illð
pbat. q₂ qð repugnat alicui cum vt sibi
repugnat destruat ip₃ vt sic n̄ est meli⁹
ip₃ q̄ nō tale. qð āt ē ð se incōicabile re
pugnat cuil₃ ēt sb̄ rōe suppositi. ḡ nō est
meli⁹ illi ēt vt ꝯsideret sb̄ rōe suppositi
q̄ nō ip₃. Hēm⁹ ḡ istā ma. q̄ nulla pfe
ctio simplr ē formalr incōicabil'. 3ᵒ argu
it ex incōpoibilitate sic pfecᵒ simplr cui
cūq₃ cōpossibili sibi in eodeꝫ suppoito
nc̄cio ē eadē realr. sic itelligēᵒ q̄ i abstra
cto accipiēdo hoc ⁊ illud verū ē dicē hᵒ
est illud. Sed reᵒ origis nō ē cuil₃ ꝯpossi
bili sibi in eoð supposito sic eadē. ḡ ⁊c̄.
minor ē manifesta. q₂ ista nō ē v̉a gnāᵒ
actiua est spiraᵒ actiua. maior pbat idu
ctiue ⁊ rōe iductiue sic: nihil ē in diuinis
qð nō sit idē eēnᶜ diuine. imo ēt ⁊ cuilibet
eēntiali. ita q̄ ꝯsiðrādo vtrūq₃ i abstra
cto simplr veꝝ ē hᵒ ē hᵒ. de eēnᵃ ḡ ⁊ ð es
sētialib⁹ de q̄b⁹ cōit appet q̄ qðl₃ sit ifīᵐ
formalr p₃ ma. q̄ qðl₃ eoꝝ ē idē cuil₃ si
bi ꝯpossibili in eoð suposito. pbat etiā
eadē ma. rōe sic. q₂ infīᵐ n̄ solū ē n̄ ꝯpoᵐ

sed ēt oio īcōpoibile cuiꝰlʒ alri. oē ei cō'
ponibile pōt eē ps. ꝛ p ꝯn̄s excedi. qꝛ to
tū ē maiꝰ sua pte. Infiᵐ āt nullo° pt exce
di. ḡ est oio simplex ꝛ incōpoᵐ ꝛ incōpoi
bile. Si āt aliq̄d ꝯpossibile sibi i eodeʒ
supposito nō eēt oio idē sibi tūc ipʒ nō
eēt oio incōponibile. qꝛ tūc ibi eēt aliq̄
ꝯpōitio saltē aliq° actꝰ ꝛ potētie. Hēmꝰ ḡ
p̄mā ptē ma. s. ꝙ infiᵐ ē idē realr ei qð ē
sibi cōpossibile in eodē supposito/ 2ᵃ ps
ma. s. ꝙ sic sit idē ꝙ sit v̄a p̄dica°i abstra
cto. vtputa dicēdo h° ē h°/ pbat. qꝛ cū p̄
dica° affirmatiua sit v̄a rōe idēptitatis.
ois iᵃ erit v̄a abstracti de abstracto vbi
p abstractionē nō tollit rō idēptitatis:
vbi āt p abstractiōʒ tollit rō idēptitatis
nō ē v̄a: Exᵐ hec ē v̄a albedo ē color. qꝛ
lʒ extrema sint abstracta n̄ tn̄ fit abstra
ctio nisi a sb̄o altius nē. ꝛ illud sb̄ʒ n̄ fu
it p̄cisa rō idēptitatis eoꝝ extrēoꝝ. ma
net ḡ rō idēptitatis nē ad nām i° sb̄o ex'
cluso/ Albedo āt ꝛ musica n̄ hn̄t idēpti
tatē nisi p accn̄s rōe sb̄i. lʒ ḡ hec sit v̄a:
albū ē musicū p tāto ꝙ idē sb̄ʒ denoiat
ab vtroqʒ accn̄te tn̄ abstractione fcā ab
i° sb̄o qð fuit rō idēptitatis eoꝝ hec ē flā
albedo est musica. pʒ ḡ ꝙ p̄dica°i abstra
cto v̄a ē qn̄ extrēoꝝ ē talis idēptitas ꝙ p
abstractiōʒ nō tollit rō idēptitatis eoꝝ
Nō qn̄ vnū extremū ē infiniᵐ p abstra
ctionē a supposito nō tollit rō idēptita'
tis ad ipʒ. ꝛ h° cuiuscūqʒ ꝯpossibil' sibi i
eoð supposito. Et iō pp infinitatē vt iā
argutū est n̄ p̄t eē ꝯpossibilis in eodem
supposito nisi v̄a ꝛ pfecta idēptitate re'
ali. ḡ abstractione fcā a supposito q̄diu
manet rō extremi infiniti formalr sp in
q̄cūqʒ abstractiōe manet rō idēptitatis
extremi ad extremū. ꝛ p ꝯn̄s v̄a p̄dica°i
abstracto h° est h°/ Ex ista rōe pʒ gnālit'
ꝙ q̄dā p̄dicatiōes in dinis sīt v̄e nō solū
in ꝯcreto: sʒ ēt in abstracto. q̄ non sīt op'
positi de opposito. q̄dā v̄e in cōcreto lʒ
nō in abstracto. qꝛ nō loq̄mur de illis q̄
neutro° sīt v̄e. vbi. s. extrema sīt opposita
qꝛ nec pr̄ ē filiꝰ nec p̄nitas filiatio/ Ubi
āt extrema nō sīt opposita sʒ ꝯpossibilia
in eoð supposito ibi sp ad minꝰ ē p̄dica°
v̄a in cōcreto sic pr̄ ē spirās: pr̄ ē ingenitꝰ
nō āt in abstracto. sic p̄nitas ē spiratio
ꝛ tn̄ hec ē v̄a deitas ē p̄nitas. deitas est
spira°. h° nō ē nisi qꝛ dinitas ē formalr i
finita. nō āt p̄nitas nec spiratō. ꝛ iō ab
strahēdo a supposito deitatē cū sp ma'
neat in ipsa rō infinitatis sp manet ratō
idēptitatis simplr ad p̄nitatē ꝛ ad spi'
rationē. ꝛ iō manet rō v̄itatis affirmati
ue p̄dicatiōis in abstracto. sed p̄nitateʒ
q̄ nō ē formalr īfinita abstrahēdo a sup
posito n̄ manet rō idēptitatis eiꝰ ad spi'
ratiōʒ actiuā q̄ ēt nō ē īfinita. qꝛ neutrū
extremū s̄m ppaʒ rōʒ sui hʒ infinitatē.
ꝛ iō lʒ hec sit v̄a pr̄ spirat. qꝛ eidē suppo
sito cōuenit vtrūqʒ. tn̄ abstractiōe ab i°
supposito fcā. qꝛ neutrū eoꝝ ē infiᵐ non
ē v̄a p̄dica° in abstracto p̄nitas ē spira°
Per oppoᵐ ꝯsilis rō est. qn̄cūqʒ aliqð es
sētiale p̄dicat de aliq̄ eēntiali. vel psona
le de eēntiali vel eēntiale de psonali. vt'
pote hec ē v̄a sapia ē p̄nitas. sapia ē spi
ratio ꝛ eꝯ°. qꝛ abstrahendo a supposito
adhuc manet alterū extremū infiniᵐ. s.
sapia. ꝛ iō remanet adhuc rō idēptitatis
extremi ad extremū fcā tali abstractōe
ꝛ p ꝯn̄s rō v̄itatis in p̄dicatiōe affirma
tiua. Pʒ ḡ gnālit ista maior ꝙ nūq̄ ē
negāda p̄dica° in dinis p idēptitateʒ ab'
stracti de abstracto nisi qꝛ neutrū extre
mū est formalr infiᵐ. sicut hec est negā'
da p̄nitas est spira°. Circa tn̄ ma. istam
q̄re p̄dica° aliq̄ in abstracto in dinis ne'
gat. duplr ab aliq̄bꝰ dr̄ qꝛ licʒ p̄nitas ꝛ
spira° sint idē realr tn̄ dn̄t rōe. ꝛ h° suffi
cit ad ipediendū talē p̄dicationē. Qꝛ āt
pbat ꝙ talis dr̄ia nō sufficit qm̄ ista est
v̄a sapia est bonitas. Rn̄det ꝙ sic attri'
butū po° nō ē attributū sapie. Sic nec i
pposito. Sed h° nō vr̄ pbabile. qꝛ attri'
butū vt attributū dicit intētiōʒ scðam
vel rōnē aliq̄ rōis circa illud de q̄ dicit
Un̄ ēt nūerat ꝛ verū est dicē ꝙ bonitas
ꝛ sapia sīt duo attributa. ḡ s̄m illud s̄m

qō ē nūera° nō est verū dicē h° ē h°. qꝛ il lud ē rōis. sed nō pp h° negat ista sapia ē bonitas vbi nō includit illud rōnis qō nūerat in eis. ḡ a sili nō includēdo nisi il lud qō rei est. si oio idē eēt in repꝫnitas ꝛ spira°: eēt hec vā pꝫnitas est spira° lꝫ n̄ ista notō vel ꝓpetas pꝫnitatis est notō vl̄ ꝓpetatis spiratiōis. Quecūqꝫ. n. sit eadē re simplr̄ in deo ipsa significata ēt in ab abstracto ꝛ in oib᷒ ꝑme ipōis siue signi- ficantib᷒ rē ꝑme intētiōis ꝑdicant de se inuicē in abstracto. lꝫ nō in noib᷒ scđe i- positiōis siue accepta ꝫm aliq̄ noia scđe i tētiōis. sic pꝫ in creaturis. vn̄ licꝫ ista sit vā sortes est hō nō tn̄ rō sortis q̄ est sin- gularitas est rō hoīs q̄ est vlītas. Aliē di- cit ali᷒ ꝛ rōabili᷒ vt vꝫ ꝛ ad ꝓpo^m ꝙ ꝓpe- tates in eadē p^a dn̄t ex nā rei pret ꝯside rationē intellect᷒. qꝛ ad h° sufficit dispa° lꝫ nō sint opposite: ꝛ pp h° ꝑdicā° vnius de alia i abstracto nō est vā. Et h° iō qꝛ illa distic° ex nā rei est pp nō infinitatem h᷒ ꝛ illi᷒. qꝛ si h° vel illud eēt infi^m n̄ essꝫ talis distinc° nec ipediret talis ꝑdicatio.

Circa tertiū articu

lū ꝯ predcā arguit quadruplr̄. p° sic qō nō est ꝯꝓhensibile nisi ab intellectu infi nito ē formalr̄ infi^m gnātio illa vt gnā° est formalr̄ incōꝓhēsibilis nisi ab itel- lectu infinito. ḡ ꝛc̄. mi. ꝓbat ꝑ illud ys. 53. gnātionē ei᷒ q̄s enarrabit. qō expo- nēs hier. ome^a p^a sup mat. de gnātione eťna filij qō inq̄t ipossibile ꝓpha dixit af fatu ꝛc̄. sꝫ qō ē ipossibile affatu ē icōꝓhē sibile ab itellcū finito. Cōfirmat ēt ꝑ illō amb. p° de tri. c. 5. q̄rēs a te q̄n̄o putas in quit filiū eē genitū. ꝛ sequit: mihi ipossi bile est generatiōis scire secretū mens de ficit: vox silet: nō mea tm̄ sed angeloꝝ: ꝛ supra cherubin ꝛ seraphi. ꝛ supra oēꝫ sensū est. ꝛ ꝓbat ibi qꝛ scriptū ē. pax xp̄i q̄ erupat oēꝫ sensuꝫ: ad phi. 4. Ex hoc arguit ambro. ex quo pax xp̄i est supra oēm sensum q̄n̄o nō supra oēm sensum est tanta generatio. Preterea 2° arguit sic. ois actio adequata principio ꝛ ťmi- no infinito est formaliter infinita: gene ratio in diuinis est actio adequata prin cipio formali infinito ꝛ termio infinito qꝛ ꝑn^m est eēntia vel memoria infinita. ꝛ prim᷒ termin᷒ est fili᷒ qui est infinitus. termin᷒ ēt formalis est eēntia cōicata. si ue notitia declarata. quoꝝ vtrūqꝫ est i- finitū. Et pꝫ ꝙ ista actio est vtriqꝫ ade- quata. qꝛ nō pōt eē nisi vnica huius pri cipij ad hunc terminū. ergo ꝛc̄. Pre- terea 3° rō subsistēdi est rō perfectissime essendi. relatio originis prime persone ē rō subsistendi. ergo est ratio perfectissi- me essendi. ꝛ per cōsequens infinita. qꝛ esse in diuinis est formaliter infinitum. Preterea itellectus diuinus est forma- liter infinitus. Alioqui nō cōprehendēt infinitā essentiā diuinā de qua tactū est qōne pri^a articulo p°. ꝙ intellectus vt in tellectus eā cōprehendit. nō est aūt infi- nitus. nisi qꝛ est idē eēntie diuine que est p° infinita. sed pr̄nitas est eadē illi. ergo pr̄nitas pp eandē rōem est formaliter i- finita. Ad p^m istoꝝ quādo alicuius itel lectus est aliqō primum obm̄ primita^e virtutis per illud qōlibet aliud obm̄ in telligitur ꝫm ordinē quē vnūqōqꝫ obie ctū bꝫ ad illud ꝑn^m. Ista pꝫ ex rōne i^a q̄ facta est in i^a. q. articuli 2° de intellectu ꝛ volūtate. Ex^m qn̄ alic᷒ intellect᷒ est aliqō ꝑ^m obm̄ primitate v̄tutis imediati᷒ itel- ligit v̄tute ei᷒ illud qō est per^e idē illi q̄ꝫ illud qō ē ꝑ accn̄s idē illi. nūc āt intellc᷒ diui est oio idē obm̄ ꝑ^m ꝑmitate v̄tutis ꝛ adequatiōis sicut tactū est. eēn^a. s. sub rōe eēntie. n^m ḡ personale est illi intelle- ctui h°° obm̄ primū. ꝓpinqui᷒ tn̄ est pri° obiecto q̄ꝫ aliqō creatū pro quāto ꝙ est idē obiecto p°. ꝛ iō propinquius in enti tate. ꝛ per ꝯn̄s in cognoscibilitate. Ad formā argumenti maior est vera sic itel ligendo. ꝙ si obiectū est incōprehensibi le propria incōprehensibilitate est ēt in- fi^m ꝓpa infinitate. sed sic maior ē fl̄a. s. ꝙ gnātio illa vt gnātio ē incōprehēsibil

sed illa minor posset hic verum intellectum per accñs vel secundum aliquod concomitans vel adhuc et magis ad propositum secundum illud quod est ro intelligendi ipam. ipa eni nata est primo intelligi per eentiam tanquam per primum obiectum tam ab intellectu diuino quam bto: quia eentia vt eentia est primum obm tam illius quam istius. ista aut ro intelligendi gnatõem est icõprehẽsibil: et ita quanto posset dici incõprehensibil pncipatiue siue causaliter possz etiam dici est cõprehẽsibil concomitater siue quantum ad illud quod icludit: quia gnatio icludit cõicatõez eentie quae fit per ipam vel per naturam psone ad psonam. Ista aut cõicatio presuppositiue icludit ifinitatem eentie quia ipa non posset sic cõicari plibus suppositis nisi eet ifinita: et ideo gnatio est incõprehẽsibil quantum ad presupposi tum.s. cõicatõez eentie quae reqrit ee infinitum Cõtra istas rñsiones arguit: quia sp restat vis de ppa rõne gnatõis vt gnatio est per quodcunque pncipium itelligendi intelligatur: et quae quidem pexigit in intelligendo et cõicando sp ipsa in ppa itelligibilitate sua vr icõphẽsibil per auctoritates adductas: et cuiuscunque itelligibilitas ppria est incõprehẽsibil illud est intelligibile ifinitum. Rñ possz dici quod cõphẽsibile itellectui finito est necessario finitum: et icõprehẽsibile illi itellectui nõ est finitum: et sic cõcedit minor quod gnatio vt gnatio est icõprehẽsibil intellectui creato: et ita secundum ppriam entitatem et cõphensibilitatem nõ est ifinita: sed ex hoc nõ sequitur quod sit ifinita: de quo tangetur i rñsione ad pncipale argumentum: secundum hoc ergo maior huius argumenti est negãda accipiendo incõprehẽsibile negatiue pro nõ possibili cõphẽdi: quia ad hoc quod eet vera optet illud itelligere priue.s. pro hñte quãtitatem vtualem extendentem se vltra oem cõphensibile vel oem cõphensibile excedentem quod nõ est i pposito. Ad 2m adeqtio dicitur ppe eqlitatem duorum in eadem quantitate: et sic nõ est adeqtio in pposito. Alio modo adeqtio dicitur nõ secundum quãtitatem sed secundum pportõez: et sic dicitur aliquid adeqtum alteri quod est sũme pportionatum sibi.si ibi sit adeqtio vtpote effectus adeqtus cause quae est pporti onatus i rõe effectus: licet ille nõ sit simpliciter sibi adeqtus eqlitate quãtitatis. Hoc modo illuminatio dicetur adeqta soli quam maior ee nõ posset: licet lumen nunquam sit eqle etiam secundum pfectionem quãtitatis ipi soli: quia est effectus equocus. Ad formam: tunc maior est vera de adeqtõe primo modo si illa eet: sed sic minor est falsa: et pcise vera de adeqtõe 2o nec adhuc de adeqtõe illo modo quae.s. est secundum itensionem sed secundum extensionem. quia.s. vnum pncipium gnandi nõ pt extendi ad aliam gnatõnem quam ad istam. Nõ est ergo adeqtio quãtitatiua: nec est ppe adeqtio secundum pportõem quantum ad itesionem sed tantum quantum ad extensionem: et ita nullo modo includit ifinitatem quãta est in illo cui adeqtur. Ad 3m sic tactum est i precedenti qstione articulo 3o subsistere equocum. vno modo accipit pro per se ee vt sic loqtur aug. 7 de tri. c 8. ois res ad se subsistit quãto magis deus. Alio modo pro incõicabiliter per se ee. sicut dicitur cõicabile intelligitur nõ. q. subsistens: sed quasi inherens subsistenti et q. modum inherentie habens. primo modo cõcedo quod subsistere formaliter dicit perfectissimum esse et non dicit nisi eentiam secundum aug. 2o subsistere presupponit perfecte esse sed non formaliter includit: sed tantum addit incõicabilitatem supra per se ee primo modo acceptum: et illud sic est rõ subsistendi quod est ratio icõicabiliter per se essendi: et talis est rõ. rõ aut eendi icõicabiliter non est ratio pfectissime essendi. Ad vltimum cõcedo quod intellectus est formaliter infinitus ppa infinitate quae est modus itrisecus sue ppe entitatis.s. intellectualitatis vt itellectualitatis: et tamen pimitas nõ sic est infinita. cum hoc tamen pimitas est eadem realiter eentie aliquo modo sicut intellectus: et cum additur quod infinitas intellectus est propter idemptitatem eius ad essentiam.

Rño. primum omnino in diuinis vt tactum est in prima questione est essentia vt eentia: quae secundum dam. est pelagus ppter cõprehẽsionem oim pfectõnum diuinarum. ista est ifinita nõ tamen itensiue in se: sed etiam vtualiter primo et per se cõtinens oia itrinseca: quocunque

ãt illud cōtinet p idēptitatē aᵃ sed ñ pᵒ oia. qꝛ nec a se sed vtute eēntie a qua ēt hꝫ suā infinitatē. Uidet̃ g̃ ꝙ eēntia hꝫ infinitatē ⁊ formaliter: ⁊ ꝑpam: ⁊ primā: qꝛ a se. qꝛ respectu oium dī pelagus: qꝛ oēꝫ perfectissime cōtinet entitatē intrinsecā vt possibile est eā cōtineri i vno formalit̃. Ab hac āt pᵒ sicut lꝫ loq̃ emanāt oia ordinate. pᵒ quid intriseca eēntialia que nō dicunt respectū ad extra. 2ᵒ notionalia. 3ᵒ ⁊ vltimo creata siue extriseca ⁊ qðlꝫ emanans recipit illud ꝑfectionis ab ea cᵘ est capax si sibi ñ repugnat. ⁊ illius recepti cā. q. effectiua ⁊ primaria ē infinitas eēntie. cā āt siue rō formalis ē ipsa entitas ꝑpa cuiuslꝫ emanātis eēntiale g̃ recipit ab ea infinitatē formalē. qꝛ talis eēnᵃ sufficit in rōe ꝑncipij ⁊ fundamenti ad dandū talē q̃titatē ⁊ talis q̃titas vtual̃ ipsi nō repugnat sicut nec cōicabilitas ipsi āt rl̃oni ꝑsonali cōpetit ꝑ eēntiā eē ad alterū: nec cōpetit sibi ifinitas itensiua ꝑpa. qꝛ ipsa nō est capax talis q̃titatis sic nec cōicabilitatis. Etiā i genere pricipij formalis est stat⁹. hᵒ enīꝫ accipit infinitatē illud nō qꝛ hᵒ est hᵒ: ⁊ illud est illud. sicut hoc accipit cōicabilitatē illud incōicabilitatē. qꝛ hoc est hoc ⁊ illud est illud. repugnātia. n. formalis ⁊ nō repugnātia pᵒ reducit̃ formal̃r ad rōꝫ ei⁹ cui dī eē repugnātia. Tandeꝫ ab eēnᵃ creature recipiūt entitatē finitā. qꝛ talis sola eis ꝯpetit. Ad formā igi argumenti dico ꝙ sola idēptitas eēntie nō ē sola rō hn̄di infinitatē formal̃r. sed ē rō sufficiens oi ei cui formal̃r nō repugnat infinitas. formal̃r āt repugnat rel̃oni ꝑsonali vt ꝓbatū est: ⁊ nulli eēntiali. Et si q̃ras q̃re cōpossibilis est ifinitas huic ⁊ nō huic. pōt q̃ri in oppoᵐ q̃re huic repugnat incōicabilitas ē huic nō qð oēs ꝯcedūt. ⁊ est eað rn̄sio: qꝛ in rōe ꝑncipij formalis. qꝛ. s. formal̃r hᵒ ē hᵒ ⁊ illud est illud formal̃r. qꝛ āt in rōe pricipij fūdamentalis ipsa eēnᵃ est vnū pricipiū illimitatū a q̃ multa sīt ordinate nata ꝓcedere ⁊ qðlꝫ in pᵒ istanti in q̃. q. emanat vel ꝓcedit i eē. suā hꝫ entitatē. hᵒ talē ⁊ illud talē. ⁊ huic sua entitas est rō repugnātie alicui⁹: cᵘ tñ illi nō est rō repugnātie entitas sua. Ad argᵐ pricipale sic declaratū fuit in priᵒ arti infinitas in entitate dicit totalitatē in entitate ⁊ per oppositū suo mō finitas dicit ꝑtialitatem entitatis. oē. n. finitū vt tale mius ē ifinito vt tali: fm euclidē. 7. cōclone. 4. ois nūerus mior maioris nūeri ps ē vel ptes. Hoc nō sic itelligendū est ꝙ iste binari⁹ sit ps illi⁹ t̃narij: qꝛ nihil est sic i diuinis. sed q̃ᵐ ad ꝓportiōes oēs attendēdas i q̃titatib⁹ ille binari⁹ se hꝫ ad illum t̃nariū sic ps vel ptes ad totū. q. sil̃i mō excedit̃ ab iᵒ t̃nario sic excedit̃ ali⁹ binarius ab aᵒ t̃nario cᵘ ē ps. Ita dico ħ nulluꝫ creatū est ps dei cū de⁹ sit simplicissim⁹. sed oē finitū cū sit mius iᵃ entitate infiᵒ ꝯformit̃ pōt dici ps. lꝫ nō sit fm aliq̃ ꝓportionē deīminatā qꝛ excedit̃ in infiᵐ. ⁊ hᵒ aliud ens ab ente infinito dī ens ꝑ ꝑticipatiōꝫ. qꝛ capit ptē illi⁹ entitatis q̃ ē ibi total̃r ⁊ ꝑfecte. Hoc g̃ volo dīe ꝙ oē finitū cū sit mius ifinito est ps. cui g̃ repugnat eē ps vel excedi real̃r ab aliq̃ ei repugnat eē finitū. nūc āt p̄nitati huic repugnat eē ps diuinitatis illoᵒ vel excedi a diuinitate. qꝛ pp infinitatē diuinitatis paternitas cū sit cōpossibilis sibi in eodeꝫ supposito est simpl̃r idē sibi. ⁊ p ꝯñs realit̃ excedi nō pōt nec ē ps nᵉ rōꝫ ptl̃ hīe nō g̃ est finita nec infinita sic pᵒ ꝓbatū ē qꝛ sic finitū hꝫ rōꝫ ptis mō pdcō ita infinitū hꝫ rōꝫ toti⁹ hᵒᵒ. s. ex plenitudie q̃titatis vtualis sue mensurās oē alið vt mai⁹ p accessū ad ipꝫ ⁊ mius p recessū. sꝫ nec p̄nitas hꝫ rōꝫ totalitat̃. qꝛ mēsuratio hꝫ gradū quēdā ꝑfectiōis stat ad aliqð pᵐⁱ ordie mēsurādi. qð ē eēnᵃ absoᵗᵃ. Dico g̃ breuiter ꝙ p̄nitas nec formal̃r est finita nec formal̃r infinita. Et cū arguis ex diuisione imediata entis in ista ēt anteꝙ descēdat in. 10. gnā. cōcedo hn̄ ꝙ ista nō diuidunt ens vt iā ꝯctū ē ad aliqð

genꝰ.imo qȯlꝫ genꝰ ⁊ ens vt imediate in
differẽs ad.io.gnā est ꝑcise ens finituꝫ.
finituꝫ tñ ⁊ infiᵐ nō diuidunt ens nisi ens
q̄tū.qꝛ sicut ꝓm phm.j.phi.finitū ⁊ in
finitū q̄titati ꝯgruūt qȯ est verū de fini
to ⁊ īfinito ꝓpe ⁊ q̄titate ꝓprie accepti
ita ēt extēsiue loquēdo finitū ⁊ infinitū
vt sᵗ passiōes entis cōueniunt ꝑcise enti
q̄to in se hn̄ti q̄titatē aliq̄ ꝑfectionalē
talis āt q̄titas nō cōuenit entitati nisi q̄
pōt eē ꝑtialis vel totalis inᵗ eēntias.q̄
titatē.n.ꝯꝑatā ad aliā stati oꝫ excedē vl
excedi ⁊ eē ꝑtiale vel totale sic̄ h loquiᵎ
mur de ꝑtiali ⁊ totali:pr̄nitas āt vt pr̄ᵎ
nitas nō pōt eē inᵗ entitates totalis nec
ꝑtialis.Possꝫ ēt dici q̄ q̄titas v̄tualis n̄
cōuenit nisi entitati q̄dditatiue.vt.s.diᵎ
stiguit ab entitate hypostatica. ⁊ p ꝯn̄s
nec finitas nec infinitas.Jsta āt entitas
lꝫ sit in se quodāᵒ q̄dditatiua tñ vt ē talʼ
est tm̄ hypostatica.3ᵒ dici pōt q̄ q̄titas
virtualis nō cōuenit nisi entitati absoᵉ.
Sed ille due rn̄siōes vltime ꝯcedūt ali
qua dubia de entitate hypostatica ⁊ en
titate relatiua.q̄.s.n̄ hēant q̄titatē virᵎ
tualē.Uiso de relatiōe origis in diuis se
quit qō de relatiōibus cōibꝰ ⁊ est vnica.

Utrum equalitas i di
uinis sit relo
realis.arguit q̄ sic.illa relo est
realis que hꝫ fundamētū reaᵎ
le ⁊ extrema realiter distincta.ista ē hᵎ
g̊ ⁊c̄.ꝓbō mi.ibi est magnitudo realʼ.s.
eēntie.⁊ ꝑsone realiᵗ sūt disticte que diᵎ
cunt ad inuicē equales. Contra ois reᵒ
realis fundat super actiōꝫ ⁊ passiōꝫ vel
supra q̄titatē.5.meta. in deo nulla rlo
realis fundat sup q̄titatē.qꝛ ꝓꝫ augu.5.
de tri.c.2.deꝰ est magnꝰ sine q̄titate.g̊ nᵃ
est ibi reᵒ realis nisi fundata sup actionē
⁊ passionē.talis aūt ibi est sola reᵒ origi
nis.equalitas aūt nō est relaᵒ origis qꝛ
eiusdē rōis in vtroq̄ȝ extremo.Jtē eadē
est magnitudo in tribus personis sicut
eadē essētia.g̊ extrema nō sᵗ realiᵗ distin
cta nec per ꝯn̄s relaᵒ realis.Hic sᵗ tria vi
dēda.ꝑmo si equalitati i diuis sit aliqȯ
fundameᵐ reale.scȯo si sit realis disticᵒ
extremoꝝ.3ᵒ si illa equalitas ex natura
rei insit extremis ꝓm fundamētum.

Primus articulus

habet tria.pᵒ vidēdum de fundamēto
equalitatis in cōi.2ᵒ quid posset assigna
ri fundamētum equalitatis in diuis.⁊
si sint plura fundamēta que ⁊ quot ⁊ 3ᵒ
de quocūq̄ȝ eoꝝ si sit ibi reale.pᵐ videt
accipi a pho q̄ fundamētum equalitatis
sit q̄titas.ait.n.in predicamētis q̄ proᵎ
priū est q̄titati ꝓm eā equaleꝫ vel ineq̄lē
dici.Jstud 2ᵐ notat fundamētum illius
relationis.sicut ipe loquit.c.de qualita
te q̄ ꝓpum sibi est q̄ aliquid ꝓm eam di
cat sile vel dissile.Jstud dictū de funda
mēto equalitatis vel silitudis videt ma
gis explicare.5ᵒ.metaᵉ.c.de adaliquid:
equale:sile.idē ꝓꝫ vnū dicunt oia.eq̄lia
quoꝝ quātitas est vna.silia quorū qua
litas est vna.idē quoꝝ sba est vna.h ipe
vr̄ innuere q̄ nō sola quātitas ē fundaᵐ
equalitatis sꝫ requirit vnitas q̄titatis.
⁊ tūc est qō gnālior qōe ꝓposita duplex
vna an vnitas sit formale in fundamēto
eq̄litatis.⁊ si daret q̄ sic an imediatior
q̄ ipsa q̄titas cᵘ est vnitas:vel eꝯᵒ.2ᵃ qō
an vnitas sit perᵉ pertinēs ad fundamēᵎ
tū equalitatis īportet perᵉ aliq̄d posiᵐ
vel solū priuatiōꝫ.vel negatiōꝫ q̄ si diᵎ
ceret solā negatiōꝫ īportare ⁊ cū hᵒ eē pᵉ
de fundamēto equalitatis siue tanq̄ rō
ꝓxima siue remota sequit q̄ gnālit eq̄ᵎ
litas nō eēt rlo realis.Jstā cōclusiōeꝫ ge
neralē ⁊ istas duas premissas ex q̄bus se
quit nō oꝫ hic discutē qꝛ trāscendūt qōꝫ
ꝓpositā.cōcedentes.n.equalitatē eē ali
bi relationē realē adhuc negāt spāliter
de equalitate diuina. Esto igi q̄ eq̄litas
gnāliter sit rlo realis vel positiua nec̄io
siue nō adhuc inquiret si q̄tum est ex p
te eoꝝ que requirunt ad relationē realē
pn̄t ēt eque saluari in eq̄litate diua sic̄ i
equalitate creata. De 2ᵒ in isto articulo

.s. de equalitate in diuinis in spāli quid sit eiꝰ fundamētū. Illud videt augu. assignare 2ᵒ de fide ad petrū vbi loquens ꝺ tribus personis diuinis dicit. nulla iquit alterā pcedit eternitate. aut excedit magnitudie: aut superat ptāte. qꝛ nec filio pr̄ anterioꝛ aut maioꝛ est. Et pōt addi aut ēt potētioꝛ. Illud dictū Aug. probatur ex dictis phi. qꝛ si equalitas est ꝭm q̄titatē cū q̄titas pᵒ diuidat in contiᵐ ꝛ discretā in diuinis nō pōt eē equalitas ꝭʒ q̄titatē discretā. qꝛ nulla est ibi nisi trinitas. q̄ nō est nūerus. vel si est pl'alitas minoꝛ ps est quodāᵒ maioꝛis. ꝛ ita ineq̄lis sibi. Quātitas āt cōtinua diuidit i permanētem ꝛ successiuā. in deo nō est q̄titas successiua. est tn̄ aliq̄ que est sibi coꝛrespōdens q̄ est q̄titas duratiōis. ꝛ illa ꝑpe dī eternitas. q̄titas permanēs in creaturis dī cōiter magnitudo mol'. ꝛ ois sibi coꝛn̄dens in diuinis dī magnitudo v̄tutis. Sequit ḡ ex dicto phi dcm aug. ꝙ ad hoc ꝙ equalitas sit in diuinis aut est ꝭm magnitudinē. aut ꝭm eternitatē. 2ᵒ dcm̄ aug. exponit. qꝛ tunc ex dictis v̄r superfluere 3ᵐ qō addit ꝭm ptātem. Sʒ est rn̄sio ꝙ equalitas aliquoꝝ attendit ꝑpe ꝭm aliquid eiꝰ intrinsecū ꝛ ad se. ex ꝯn̄ti tn̄ equalitas attendi pōt in ꝯpatōe ad extriseca. Unde ex ꝯsequēti ex hoc ꝙ aliqua foꝛmā aliquā habent in equali gradu sequitur ꝙ ꝭm eaʒ possunt equaliter agere in compatione ad extrinseca equalitas ergo potestatis pꝛopꝛie nō est alia ab equalitate magnitudinis. ꝛ hoc ex equo distincta. sed est q. explicans q̄dā equalitatē magnitudinis. que. s. magnitudo est foꝛme actiue. sic in creaturis que habēt equalē magnitudiem caloꝛis habēt potētiam equalē calefaciēdi. sic ḡ sunt tria cōnumerādo equalitatē que ē in cōpatione ad extrinseca cū equalitate que est ꝭʒ intrisica. ꝑpꝛie āt ꝛ ex equo sunt tm̄ᵒ duo que sunt ad se ꝛ ad ītra ꝭʒ que attēdit equalitas. s. ꝭʒ magnitudieʒ ꝛ eternitatē. Et foꝛte pꝛopter ista Aug. in replicando tm̄modo ista duo replicat. nō potētiam cū ait nō est pater filio anterioꝛ aut maioꝛ. nō dicit aut potentioꝛ. Est etiaʒ aliud duᵐ circa illud dictum augus. quare nō scōm plura attēditur equalitas. sunt eniʒ pater ꝛ filius equales scōm sapiētiā: ꝭm bonitateʒ: ꝭʒ iusticiaʒ ꝛc. talia. Respōdeo non sunt equales ꝭm sapiētiam nisi vt habentes vnā magnitudinē. ꝛ iō ꝭm quācūq̄ꝫ perfectionē essentialē sunt equales. sp prima rō equalitatis est magnitudo illius perfectiōis. ꝛ iō per solā magnitudiem itelligit ipse quācūq̄ꝫ perfectionē essentialē. quātum. s. ad illud qō est fundamētum equalitatis. qꝛ nulla fūdat nisi sub ratiōe magnitudinis. De 3ᵒ in isto articulo pʒ ꝙ ad illud vidēdum oʒ tria vidre. pꝛiᵒ an magnitudo sit ibi ex nā rei: 2ᵒ an eternitas. 3ᵒ an potestas. De pᵒ opoꝛtʒ tria videre. pᵒ qualiter magnitudo poni posset in diuinis. 2ᵒ qꝛ magnitudo ē alicuius magnitudo. iō ad hoc ꝙ hēamus magnitudinē ex nā rei oʒ pᵒ habere aliquid ex natura rei cuius sit magnitudo Et 3ᵒ an illa magnitudo eiꝰ sit ibi ex nā rei. vt sic pꝛiᵐ istoꝝ qō. s. est de magnitudine requirat tria ad hn̄dum cōplete propoᵐ. De pᵒ phs. 5. meta. c. de quātitate dicit. Sunt autē magnū ꝛ paruum ꝛ maius ꝛ minus ꝛ ꝭm se ꝛ ad inuicem dicta quāti passiones ꝭm se. trāsferunt ēt ꝛ ad alia hec noia. vl't dicere ꝙ maᵐ ꝛ paruū siue accipiant absolute. ꝛ ꝭm se siue respectiue ꝭm se cōueniunt q̄titati ꝑpe dicte. translatiue autē alijs. Et hoc apparet satis per rōem quia nō negarʒ phs equalitatē esse indiuiduoꝝ eiusdeʒ spēi in quolʒ genere ꝛ inequalitatē specierū. ꝛ per ꝯn̄s cū ꝭm ipm equale ꝛ inequale nō dicant nisi ꝭm quātitatē q̄titas aliquoᵒ cōuenit omni enti cuiuscūq̄ꝫ generis. ꝛ per ꝯn̄s licet magnū ꝛ paruū ꝭm eum sint passiones pꝛopꝛie quātitatis tamen translatiue accepta sunt transcendentia ꝛ passiones totius entis.

aug. aūt. 6. de tri. c. 7. istā magnitudinē quā phs dicit trāslatiue dictā dicit esse magnitudinē nō mol' sȝ bonitatis ⁊ pfectōnis. In his inqt q non mole magna sūt idē ē mai' eē qd meli' esse. Patet g̊ ꝙ magnū pmo° ſȝ arist. ꝓpe dcm̄: ⁊ ſȝ aug. magnū mole nō est i deo nec i aliq̊ spūali: sȝ magnū trāslatiue ſm phm: ⁊ magnū bonitate ⁊ v̊tute vel pfectōe pt poni ibi: qꝛ illd ē trāscēdēs ꝯueniēs suo mō oi enti. Quātū ad 2m ꝑe de dubijs asserat certū. certū est qd ē ibi eēntia ex nā rei. qd etiā declaratū ē in primo articulo pme questōis. Et stati ex h° infert 3m. s. ꝙ ipa eēntia vt eēntia hȝ ex nā rei ꝓpa magnitudinē ⁊ h° ꝓbat auctoritate ⁊ rōe duplici. auctoritas est dam. c. 9. vbi vult ꝙ eēntia ē pelag' qdā sbe infinitū ⁊ intminatū. eēntia vt sep: dcm̄ ē dr ab eo pelag' qdā. q. ꝑoritatē ⁊ pmā ꝯphensionē hn̄s oim ⁊ vt sic ſm ipm ē ifinita ⁊ itermiata: sic g̊ ē infinitas eēn^c vt eēntia. Ex his sic arguit: eēntia ē infinita ex nā rei vt accipit ex auctē dam. qꝛ vt ē pelag' ē infinita: ⁊ vt ē oino p^a ex nā rei dr pelag'. ifinitas aūt eēntie dicit magnitudo ei' ꝓpa: g̊ hȝ ꝓpam magnitudinē ex nā rei. minor quātū ad aliqd satis pȝ: qꝛ sicut quātitatiua ifinitas ꝓprie dicit magnitudinē: imo extēsiue illimitatōem quātitatis ꝓpe ita infinitas intēsiua: ⁊ i pfectōe dicit sūmā pfectōeȝ vel magnitudinē pfectōis: Per rōem arguit sic: ifinitas intēsiua ꝯuenit eēntie ex nā rei. illa ē ꝓpa magnitudo eēntie g̊ ⁊c. maior ꝓbat: qꝛ sicut declaratuȝ ē in questione pcedēte ifinitas intēsiua non dicit ꝓpetatē vel passionē ei' cui' est sed modū itrisecū ei' circūscripta etiā quacunqȝ ꝓpetate. nulli g̊ pōt ꝯuenire nisi cui ex nā rei intrinsece ꝯuenit/ꝓbō mi. qꝛ entitati qdditatis absolute q̄ nata est hr̄e rōem mēsure vl' mēsuralis vel ꝯuenit finitū vel ifinitū cui g̊ repugnat finitū ei ꝯuenit infinitū. tal' ē eēntia diuina Posset g̊ argui ad ꝓbandū ma. p h° ꝙ relatio rōis nō pōt ꝯpetē infinitas intēsiua: qꝛ tūc relatio rōnis eēt pfectio simplicit: g̊ nec ifinitas pōt alicui cōpetē ex relatōe rōis sȝ tm̄ ex nā rei. 2° arguitur sic p rōem mod' obiecti btifici vt obiectū btificū ē: ē i re ⁊ ex nā rei. Infinitas itensiua ē talis mod' i eēntia diuina g̊ ē ibi ex nā rei: ⁊ p ꝯn̄s magnitudo. maior ꝓbat ex pfectiōe alicui' act' btifici q̄ vt meli' capiat distinguat de duplici actu intellectus ⁊ h° loquēdo de simplici apphēsione siue intellectōe obiecti simplicis: vnus indr̄nt pōt eē respectu obiecti exn̄tis ⁊ nō exn̄tis: ⁊ indifferēter etiā respectu obiecti nō realit pn̄tis sic ⁊ realit pn̄tis: istū actū frequēter expimur i nobis qꝛ vlia siue qdditates rex̄ itelligim' eque siue habeāt ex nā rei esse extra in aliq̊ supposito siue nō. ⁊ ita de psentia ⁊ absētia. ⁊ etiā h° ꝓbat a posteriori qꝛ scia ꝯclusionis vel itellect' pncipij eq̄ in intellectu manet re exn̄te ⁊ nō exn̄te pn̄te vel absente: ⁊ eq̄ pōt hri act' sciēdi cōclusionē ⁊ itelligēdi pncipiū: g̊ eq̄ pt hri itell'cō extremi illi' a q̊ depēdet illud itelligere ꝯplexum ꝯcl'onib' vel pncipij. iste actus intelligēdi q̄ sciētific' dici pōt: qa puius ⁊ reqsit' ad itelligē pncipij pt satis ꝓpe dici abstractiu': qꝛ abstrahit obiectū ab exn̄tia ⁊ n̄ existētia: pn̄tia ⁊ absētia. Ali' act' intelligēdi ē queȝ tn̄ non ita certitudinalit expimur i nobis. possibil' tamē ē talis q̄. s. pcise sit obiecti pn̄tis vt pn̄tis: existentis vt existētis hoc ꝓbatur: qꝛ ois pfectio cognitōnis absolute q̄ pōt cōpetē potētie cognitiue sensitiue pōt eminēter cōpetē potētie cognitiue intellectiue. nūc aūt pfectōis ē i actu cōgnoscēdi vt cognitio ē pfecte attigē p^m cognitū. nō aūt pfecte attigitur qn̄ nō i se attigit sȝ tm̄mō in aliq̄ diminuta vel deriuata silitudine ab ipo. sensitiua āt hēt hāc pfectōem in cognitōe sua: qꝛ pt obm̄ attigere in se vt exn̄s ⁊ pn̄s ē in existētia reali: ⁊ nō tm̄ diminute attigēdo ipm in qdā pfectōe diminuta: g̊ ista pfe

ctõ ꝯpetit ītellectiue ī cognoſcẽdo:ſꝫ nõ
poſſꝫ ſibi ꝯpetẽ niſi cognoſcẽt exñs ⁊ vt
in exiſtẽtia ꝓpa pñs ẽ vel ī aliq̄ obiecto
intelligibili eminent̃ ipm̄ ꝯtinẽte de q̊ ñ
curam⁹ ad pñs. talẽ aũt actũ cognitõis
de exiſtẽte vt exiſtẽs ⁊ pñs ẽ hꝫ angelus
de ſe:nõ tm̄ eni intelligit michael ſe eo°
q̊ intelligẽt gabrielẽ ſi gabriel adnichila
retur ītellectõe.ſ.abſtractiua:ſꝫ ītelligit
ſe vt exñtẽ ⁊ vt exñtẽ eũdẽ ſibi: ſic etiaꝫ
intelligit ſuam intellectõem ſi reflectat
ſup eã: ñ ſolũ ꝯſiderãdo intellectõeꝫ ſic̃
qõdã obm̄ abſtractũ ab exñtia ⁊ nõ ex
iſtẽtia:qꝛ ſic ītelligit ītellectõem alterius
angeli ſi nulla ītellectõ e⁹ eẽt:ſꝫ intelligit
ſe ītelligẽ h° eſt intellectõem ſibi inexiſtẽ
tem:g̊ iſta intel° poſſibil' angelo ẽ poſſi
bil' ſimplicit̃ intellectiue nr̃e: qꝛ ꝓmittit̃
nobis ꝙ erim⁹ eq̄les angelis.iſta inquã
intellectio põt ꝓpe dici intuitiua: qꝛ ip
ſa ẽ intuitio rei vt exiſtẽtis ⁊ pñtis. Ex
iſta diſtictõe ad ꝓpoſitũ. Act⁹ btificus
ītellect⁹ nõ põt eẽ cognitio abſtractiua:
ſꝫ nccĩo intuitiua:qꝛ abſtractiua ẽ eque
exiſtẽtis ⁊ nõ exiſtẽtis:⁊ ſic btitudo poſ
ſet eẽ obõ nõ exñte:qõ ẽ impoſſibile ab
ſtractiua etiã poſſet hr̃i lꝫ obm̄ nõ atti
gatur ī ſe ſed ī ſĩlitudine. btitudo auteꝫ
nunꝙ̄ habet niſi ipm̄ obiectũ btificum
immediate ad ſe attingat:⁊ h° eſt qõ ali
qui vocãt ⁊ bñ ipam ītuitõem viſioneꝫ
facialẽ: ⁊ accipit ab aplõ p̊ᵃ ad coꝛ.iꝫ.
videm⁹ nũc ꝑ ſpeculũ in enigmate: tũc
aũt facie ad faciẽ. Ex his pꝫ maioꝛ qꝛ ſi
actus btific⁹ ẽ nccĩo intuitiu⁹ ipi⁹ obiecti
g̊ eſt ei⁹ vt exñtis ⁊ in exñtia ꝓpa pñtis:
g̊ ois ꝯditio q̄ eſt obiecti ꝑ ſe btifici ẽ ei⁹
ꝑ ſe vt in exñtia reali:imo vt ī ipſa rea
li exñtia pñtis:ex q̊ habem⁹ ma./ꝓbatõ
mi.ꝙ.ſ.infinitas ſit ꝑ ſe cõditio obiecti
btifici.null⁹ ītellcẽs nec etiã volũtas ī ali
q̊ obõ ꝑfecte q̄etat niſi ſit ī eo tota pleni
tudo p̊mi obiecti quãta.ſ.ꝯpoſſibil' ẽ p̊°
obõ:tal' plenitudo p̊mi obi ītellcẽs vl' vo
lũtatl nõ p̃t eẽ niſi īfinitas:g̊ nulla potẽ
tia btificabil' p̃t q̄etari ī aliq̊ niſi ſit īfini
tũ ⁊ ꝑ ꝯñs īfinitas ẽ ꝑ ſe ꝯditio obi q̄eta
tĩ:⁊ ita btifici:ma. ꝓbat p̊° qꝛ cũ poᵃ nã
lit̃ iclinat ad p̊ᵐ obm̄ ſuũ. vbi autẽ nõ ẽ
plenitudo obi p̊mi:ſꝫ defect⁹ plenitudi
nis ibi nõ eſt q̄etudo:imo poᵃ vlteri⁹ in
clinat vbi vlteri⁹ ẽ rõ p̊mi obiecti. Pꝛo
batio mi. cui nõ repugnat īfinitas illud
nõ hꝫ totalẽ plenitudinẽ ſibi poſſibileꝫ
niſi ſit infinitũ. hoc pꝫ qꝛ ſola infinitas
ẽ ſũma plenitudo ei⁹ cui ẽ ꝯpoſſibil'. nc̃
aũt p̊mo obiecto tã ītellect⁹ ꝙ̄ volũtatl
īfinitas nõ eſt icõpoſſibil':qꝛ ſiue ſit ens
ſiue veꝝ vl' aliqõ tale abſtractuꝫ ab oĩ
bus ſiue p̊mũ ens vel p̊mũ veꝝ qõ v̊tu
alit̃ ꝯtinet alia pꝫ ꝙ īfinitas ñ repugnat
ſibi:g̊ nõ hꝫ totalẽ plenitudinẽ ſuã niſi
hẽat infinitatẽ. Sic g̊ quãtũ ad iſtum
articulũ de magnitudĩe habem⁹ ꝙ ibi
ſit aliq̄d ex nã rei cui⁹ ſit magnitudo vt
eẽntia:⁊ ꝙ ei⁹ ſit magnitudo ex nã rei ⁊
q̄lis magnitudo qꝛ nõ ꝓpe ſm phm: ſꝫ
trãſũptiue ⁊ nõ mol'. ſm aug. ſꝫ ꝑfectõis
Cõtra iſta arguit ſic. 5. de tri. c. 2°. Idẽ
inq̄t aug. ẽ illi eſſe ⁊ magnũ eẽ:g̊ magni
tudo trãſit ī eẽntiã:⁊ ꝑ ꝯſequẽs nõ ma
net ibi magnitudo ſm ꝓpꝛiaꝫ rõeꝫ ma
gnitudinis. nõ aũt fũdat eq̄litatẽ niſi ſb
rõne magnitudinis:nõ dico mol' ſꝫ v̊tu
tis. Rñõ dico ꝙ oĩ ꝓpetate ꝑ ipoſſibi
le vl' poſſibile circũſcpta ab eẽntia diui
na ipa hꝫ ꝓpã magnitudinẽ.ſ. ꝓpaꝫ īfi
nitatẽ. hꝫ eni gradũ intrĩſecũ:ſic̃ res fini
ta hꝫ ꝓpaꝫ finitatẽ:imo magis ſic̃ ſi cir
cũſcribas ab hõie oẽm ꝓpetatẽ adhuc
hꝫ ꝓpam finitatẽ in oꝛdine entiuꝫ. ſic g̊
ꝯcedo ꝙ eſt idẽ deo eẽ qõ magnũ eẽ:⁊ a
liq̊ mõ ſic̃ lꝫ dicẽ magis intrĩſece ꝙ̄ deo
iuſtũ eẽ vel ſapiẽtẽ eſſe:qꝛ nõ ita dic̃ ma
gnã ꝓpꝛietatem vl' attributũ ſic̃ iuſtuꝫ
vel ſapiẽs. trãſit ergo ī ipm̄ ꝓpt̃ ſũmaꝫ
idẽptitatẽ magnitudinis ad eẽntiã cũ ī
fers:g̊ nõ manet ſm ꝓpaꝫ rõem magni
tudinis:neganᵃ ẽ ꝯñia: ĩmo ī creaturis
ſic trãſit magnitudo ꝑfectõnis ꝙ nõ eſt
aliud realit̃ ab eo cui⁹ eſt: ⁊ tñ mãꝫ ſm
ꝓpaꝫ rõem magnitudinis vt ꝓpꝛium

fūdamētū eq̄litatis vel ieq̄litatis. Est ei vna species entiū q̄ atūcūq; imālis al/teri spēi imāli eq̄lis vl' ineq̄lis ꝑm pfecti onē: ḡ manet in eam magnitudo ꝑm p/fectōez vt fūdās istā eq̄litatē: ⁊ tñ trāsit ista magnitudo in eēntiaʒ p idēptitatē: q2 ait aug. 6. de tri. c. 7. de ista magni/tudine idē est mai⁹ eē qd̄ melius eē. boni tas enim eēntialis q̄ vna spēs est melior alia nō ē res addita eēntie. Nō sūt ḡ op posita in diuinis imo nec i creaturis trā sire ⁊ manē si recte intelligat: trāsire ,p/pter realē idēptitatē: ⁊ manē ,ppt ,ppaʒ q̄dditatē: nec seq̄tur: manet ḡ manet re aliter distictū: sʒ sic aliq̄d manet qñ sua ,ppa q̄dditas nō ē dstructa siue p corru ptionē siuē p reductōem ad possibilita tē siue p ↄfusionē/ p°° trāsit ignis i aquā /2°° si p potētiā diuinā resolueret i mām ꝑmā ꝑm se manētē/3°° si ex eo ⁊ aqua gnētur mixtū neutri⁹ actualitate manē te nullo istoꝝ modoꝝ trāsit aliq̄d in di uinis ⁊ solo mō sic trāsire infert nō ma nē. Non ḡ seq̄tur ,ppt oppositū manet hoc ē in ,ppa ⁊ pfecta ⁊ plena actualita te: ḡ manet realit' distictū: qd̄ declarari posset si eēt questio de alietate reali. sed ex h° seq̄tur aliud dubiū: q2 sicut se hēt magnitudo ad essentiā sic se vi' hr̄e eq̄li tas ad idēptitatē. si ḡ magnitudo trāsit in eēntiā eq̄litas trāsibit i idēptitateʒ: ⁊ ita nō erūt tres r'ones cōes i diuinis .s. eq̄litas similitudo ⁊ idēptitas. Hic pōt ↄcedi q̄ eq̄litas ñ eque distiguit ab idē ptitate ⁊ sili'tudine sic ista duo distiguū tur int' se: sʒ q̄ eq̄litas dicat modū ,ppuʒ vtriusq; r'onis ad h°. s. q̄ tā idētitas q̄ sili'tudo sit pfecta. Si eni p ipossibile pr̄ hr̄et diuinitatē maiorē ⁊ filius minorē eēt q̄dā idēptitas ibidē. sʒ q2 fun^m nō ha bēt eādē magnitudineʒ nō eēt ibi pfecta idēptitas q2 nō cū eq̄litate. Cōsimilit' duo hñtes sciaʒ maiorē ⁊ minorē sūt ali quo mō sil'es: sʒ nō pfecte sil'es: q2 nō eq̄/les in scia i q̄ assil'ant. magnitudo igitur eadē cuiuscūq; fūdamēti siue idēptitat̄ siue similitudinis dat cuicūq; idēptita/ti ⁊ sili'tudini q̄ ipa sit pfecta eq̄litas: ḡ dicit modū sili'tudinis: q̄ ipa sit pfecta ⁊ modū idēptitat̄ q2 q̄ ipa sit pfecta sic magnitudo eadē dicit modū fūdamēti s. q̄ ipʒ sit pfectū. Ultio i isto articulo viso de magnitudie videndū ē q̄ est vni tas q̄ vt ꝑus dcm̄ ē videt' requiri siue p se siue q̄cūq; mō in fūdamēto eq̄litatis Et ē sciēdū q̄ si vnitas magnitudinis a licubi sit real' ⁊ realit' h verissime ē real' q2 hec vnitas ē numeralis siue singula/ris magnitudinis i duob⁹. in alijs non ē vnitas numeral': lʒ ꝑʒ aliq̄s forte sit vni tas aliq̄ v'lis siue rōis de q̄ nō curo mō. tñ certū ē q̄ nulla vnitas veri⁹ ē real' q̄ vnitas numeral': ⁊ q̄ ista sit ,ppe i dō ali cui⁹ cōis oib⁹ psonis dicit dam. c. 8. In oib⁹ inq̄t creatis hypostasib⁹ qd̄ diuer/sum ē re cōsiderat'. cōicatio aūt ⁊ copu/latio ⁊ vnū rōe siue cognitōe ↄsiderare in sācta vō ⁊ icōprehēsibili trinitate ecō uerso ē. illic eni cōe q̄dē ⁊ vnū re cōside rat'. vnūq̄dq; eni hoꝝ se hʒ ad alteꝝ ni hilomi⁹ q̄ ad seipm. cognitōne vō ē q̄d diuisū. Ad ,ppositū ē etiā rō: q2 ex. io. metha. vnū ⁊ multa imediate diuidūt ens: ḡ si ex nā rei in pr̄e ⁊ filio sit magni tudo eēntie vt ,pbatū ē illa magnitudo vel erit vna vel pl'es: nō pl'es q2 nō alte/ri⁹ rōis pʒ nec etiā pl'es eiusdē rōis q2 ea dē eēntia numero nō est magna pl'ibus magnitudinib⁹ eiusdē spēi vl' rōis: ḡ bre uit' hēm⁹ ↄcl'onē ꝑmā hui⁹ ꝑmi articuli s. q̄ eq̄litatis idiuinis ,put di' ꝑm magni tudinē ē fūdamētū reale ⁊ ex nā rei quā tū ad qd̄libet qd̄ req̄rit' ad fūda^m eq̄lita tis: ⁊ h° eq̄ sic in q̄libet fūdamēto cuius/libet eq̄litat̄ siue magis idiuinis. Restat nūc vidē de eternitate. pʒ q̄dē q̄ ipa ē ali/cui⁹ qd̄ ē ibi ex nā rei: q2 ipa ē exn̄tie vt exn̄tia. exn̄tia aūt ē ibi ex nā rei. alioq̄n nih eēt ibi exn̄s ex nā rei. hēm⁹ ḡ aliq̄d ex nā rei cui⁹ ē eternitas. sʒ oʒ q̄rē an ex nā rei ↄueniat sibi eternitas vt eternitas: vi' q̄ sic: q2 sic infinitas intēsiua dicit moduʒ

intrinsecū eēntie vt eēntie ita eīnitas vt eīnitas dicit modū intrinsecū exn̄tie vt exn̄tie: ꝛ tunc cū ibi sit ꝫ exn̄tia ex nā rei. pari rōe mod⁹ itrisec⁹ illi⁹ ꝛ h⁹ ex nā rei sicut mod⁹ intrisec⁹ alteri⁹: ꝓ h⁹ ē diony sius de diui. nōi. c. 5. ptis. 3ª. de⁹ nō qdā mō est exn̄s: sꝫ simplr ꝛ icircūscptiue to tū eē accipit in seipo ꝛ ꝑaccipit: ꝓpt qd dicit rex scloꝝ: ꝛ seqtur: ipe ē eē exn̄tib⁹ ꝛ ipm ē exn̄tiū: ꝛ exn̄s an̄ scla. ipe ē eni euū euoꝝ q̄ est an̄ scla. Cōsili mō vi sibi attribuere euū euoꝝ p qd intelligit eter nitas ſm ꝙ ipe ē exn̄s simplicit ꝛ icircū scpte. Cōtra illud obijcit p illō boecij 5. de ꝯso. ꝓsa. 6. vbi vult ꝙ eīnitas ē in t̄minabil⁹ vite tota siml⁹ ꝛ pfecta posses sio: ꝛ silis snīa hētur ab ansel. moñ. 27. ꝛ ſm istā corrigēda ē snīa. ricar. 2. tri. 9. Carē inqt initio ꝛ fine ꝛ oī mutabilita te dat eīnū eē: sic supplēda ꝛ itelligēda ē ista snīa ſm descriptōem p̄dictā in q̄ po nit vita q̄ accipit ꝓ exn̄tia actuali pfe cta quō Joh. 5. sic pr̄ hꝫ vitā in semetip so sic dedit ꝛc. h̄ g̊ ponit tanq̄ ꝯnotatū qꝛ q̄si ſbm vl fūdamētū eīnitatis: ꝛ illō certū est eē in deo ex nā rei sicut exn̄ia p fecta: sꝫ alia tria. s. iterminabil⁹ qd exclu dit desitōeꝫ: ꝛ tota sil⁹ qd excludit succes sionē: ꝛ pfecta possessio qd excludit de pēdentiā ꝛ participatōem. illa eni nō vi dentur dicē vltra vitā nisi rl̄oem positi uā vel negatiuā. negatiuā quidē negati one termiatōis: negatōe successionis: ꝛ negatōe depēdētie. et rl̄oeꝫ positiuā po tētialē vel aptitudinalē qꝛ inīminabilis vī dicē posse p se coexistē cuicūqꝫ dura tōni vel exn̄tie tota siml⁹ sine variatōne ꝛ successione posse coexistē cuicūqꝫ pfe cta possessio a seipo existē ꝛ nō depēdē in exn̄do. Si g̊ hec ē ꝓpissima descptio eīnitatis quā iuenim⁹: ꝛ h̄ ē vnuꝫ tm̄ ex nā rei. s. vita/3ª aūt q̄ ꝯplēt rōem ei⁹ nō sūt ibi ex nā rei vt vī qꝛ p se iportāt vel negatōem alicui⁹ iperfectōis extrisece vl̄ rl̄onē aliquā aptitudinē vel potentialē ad aliqd extrisecū ꝛ nec sic nec sic est ali

qd eoꝝ ibi ex nā rei: ꝛ p ꝯn̄s nec eīnitas vt eīnitas erit ibi ex nā rei. Hec cōcedo ꝛ si ꝯcedit̄ pōt r̄ndeti ad illud qd arguit ī ꝯtrarium ꝙ. s. eīnitas sit ꝓpus modus exn̄tie diuine sicut infinitas essentie di uine: hec ē neganda qꝛ si p impossibile essentia diuina raptim transiret adhuc haberet tam essentia q̄ exn̄tia modum intrisecum. s. infinitatem intensiuam: sꝫ nō haberet illa exn̄tia eīnitatē p quam intelligimus infinitatem duratiuā: q̄ vl tra infinitatē intensiuam non addit ni si negatōnem deficiendi vel relatōnem ratōis potentialitatis. s. coexistēdi cui cūqꝫ possibili: que relatō non est nisi rō nis. hoc ptꝫ hoc modo quia si angelus annihilaret cras nō h̄ret alium moduꝫ intrinsecuꝫ in nā sua q̄ si maneat ī eter num sicut manebit ꝛ ſm aliqs sine suc cessione: quia illam negant de euo: nō est g̊ possibile vltra infinitatem intensi uam eēntie vel exn̄tie que infinitas dici tur magnitudo siue sit huius siue illius intelligere ibi aliquā quantitatem q̄ sit ibi ex nā rei q̄. s. sit duratōnis ꝑpetue: sꝫ quicquid intelligitur super additū ad dit relatōnem rationis vel negatōnis. Uerum est igitur ꝙ exn̄tia hēt modum sibi intrinsecum sicut essentia: sed illud non est nisi infinitas intensiua. eternitas auteꝫ vt eternitas siue itīnabilis dura tio vt itīnabil⁹ duratio n̄ ē ifinitas. Ad ꝑio. ꝯcedo ꝙ ex nā rei de⁹ ē exn̄tia icir cumscripta: hoc est infinita intensiue: ita ꝙ magnitudo proprie exn̄tie est infi nitas: ꝛ ita esset si per inpossiblie de us statim desineret esse. Sed quod ad dunt vlterius ꝙ ipse est euum euorum hoc est eternus vl̄ eternitas verum qui dem est hoc: quia sua existentia habet repugnantiam ad desinere esse: ꝛ funda mentuꝫ illius repugnantie est ibi ex na tura rei scꝫ existentia: sed formalis ratō repugnantie ad desinere esse siue sit ne gatio desitionis siue necessitas coexistē di cuicumqꝫ compossibili: hoc vltra

illud qḋ est ex nã rei addit negatiõz im pfectiois ad respectũ ad extra. nec dio. dicit ꝙ ibi ex nã rei est euũ euoꝝ sic̃ est exñs. sicut ꝺz aug. dicim᷒ deũ eẽ magnũ esse sapientẽ bo^m ꝛc̃. sicut freq̃nter dicit nõ tñ pp h°oz ꝙ illi ex nã rei ꝯueniat h° vel illud sine oi negatiõe vel rl̃one rõis.

Quãtũ ğ ad istũ articulũ hĩ c᷒ sit eĩni tas. s. exñtie. De ista eĩnitate an insit ex nã rei teneat alt̃a via duaꝝ dictaruꝫ i^a que videt inquirẽti ꝓbabilior. De vni tate eĩnitatis tanq̃ q̃titatis fundant eq̃ litatẽ ꝛ hoc sḃ rõe vni᷒ nõ oꝫ hic alit̃ di scutẽ q̃ dcm̃ est prius de vnitate magni tudis. De 3°. s. ptãte. ptãs maxime im portat rl̃onẽ ad possibile. ꝛ p ꝯñs rl̃onẽ rõis. qꝛ sicut alibi ꝓbatũ est de᷒ ad nihil aliud a se põt referri reał̃r. si ğ ptãs vt ptãs ponat fundamẽtũ q̃^m ad illud fun damẽtũ nõ est ibi eq̃litas ex nã rei. Si ãt accipiat ptãs ꝓ i° ꝺz qḋ iste respect᷒ dĩ de deo qḋ forte est voluntas qꝛ illud est absolutũ qḋ est pricipiũ oium possibili um. si volũtas vt volũtas ponat ibi ex nã rei de q̊ tactũ est aliq̃d in p^a qõe. seq̃t ꝙ illud fundamẽtũ qḋ ẽ reale est ibi ex nã rei. sed tñ illud nõ est fundamẽtũ eq̃ litatis ꝺm ptãtẽ vt absolute accipit̃. sed vt accipit sḃ rõe ptãtis ad obã extriseca Nã ꝺm volũtatẽ absolute pr̃ ꝛ filius ñ st̃ eq̃les nisi ꝺz magnitudiem intrĩsecam volũtatis. ꝛ illud est p^m ꝺz qḋ attẽditur eq̃litas. nõ ãt 3^m. ꝺz ğ volũtatẽ vt 3^m sũt eq̃les ꝓut volũtas est eq̃lis pri^m possibi lis. ita ꝙ eq̃litas ptãtis est sp̃ eq̃litas pri cipij vt pricipij. ꝛ p ꝯñs eo° q̊ aug. inten dit assignare eq̃litatẽ ꝺz ista 3^a sp̃ includi tur in fundamẽto eq̃litat̃ 3^e ptãs vt po testas siue cãlitas actiua. ꝛ cũ i^a nõ sit ni si rõis nunq̃ fundamẽtũ qḋ assignatur 3^m eq̃litatis est ibi ex nã rei. Sed obijcit qꝛ rl̃o nõ põt fundari in rl̃one. ğ nec eq̃ litas in ptãte. p^m ꝓbat̃. qꝛ si sic. eẽt ꝓces sus in infi^m. tũ p aug. 7. de tri. 3°. oẽ qḋ relatiue dĩ est aliq̃d excepto relatiuo. ğ oꝫ reducere ad aliqḋ absolutũ. ꝛ oꝫ rl̃o nez fundari i aliq̃ absoluto. Diceret̃ for te ꝙ añcedẽs ñ est verũ qꝛ. 5. geometrie diffinit euclides ꝓportiõabilitatẽ sic. ꝓ portiõalitas est sil̃itudo ꝺz ꝓportiõem. Sil̃itudo ista dicit rl̃onez formal̃r ꝛ est ꝓportio ꝛ ꝓportiõis vt duoꝝ fũdamẽ toꝝ sil̃ium. ꝓportio ãt mãifeste impor tat relatiõz. Sed q̃cq̃d sit de h°. Ad ꝓ positũ põt dici ꝙ re° rõis põt bñ fũdari in relatiõe rõis. sicut ista est v̊a loq̃ndo de intẽtiõib᷒ scḋis gen᷒ est spẽs. hec intẽ° gen᷒ cõcipit sḃ intẽtiõe vl̃iori q̃ spẽs qḋ est vl̃e. ꝛ ꝯcipit sicut dĩns spẽ ab hac in tẽtione spẽs ꝛ ab hac q̀ est dĩa. ꝛ ñ hñs sub se per^e iferiora nisi nũero dĩa. Naꝫ hec intẽtio generis in colore ꝛ i^a in aiali nõ dĩnt nisi nũero solũ. Fũdatur ğ hec intẽtio que est spẽs in hac intẽtiõe que ẽ gen᷒. ꝛ rõ h᷒ possibilitatis ẽ in relatõib᷒ rõis. qꝛ ipsa rõ p̃t ꝯpari ad aliã. possuꝫ ãt relatiõz rõis intelligere ꝛ eã ad aliaꝫ ꝯpare. ğ i^a 2^a rl̃o fundatur in relatiõe p^a rl̃o ãt equalitatis que fundatur in pote state est tãtum rl̃o rõis sicut illud in fũ damẽto est tãtum relatio rõis.

De scḋo articulo principali tria dico. p° ꝙ eq̃li tatis in diuis extrema st̃ real̃r distincta. 2° ꝙ ipsa ẽt requirit distinctiõem realeꝫ extremoꝝ illoꝝ. 3° ꝙ ipsa ñ qualitcũq3 requirit puta cõcomitanter. sed preexi git illã distictiõem. Primũ pꝫ qꝛ ꝑsone 1 dicũtur equales ista equalitate vna al teri. nõ autẽ dĩ essẽtia equalis sibi vel ꝑ sone vel ecõuerso. persona ãt a persona distiguitur realit̃. 2^m ꝓbat̃ per auctorita 2 tẽ hil̃. qui dicit. 3. de tri. Sil̃itudo sibi ipsi ñ est. Si ãt sil̃itudo ñ requireret di stictiõem extremoꝝ posset aliquid ideꝫ eẽ sibi sil̃e. sic̃ est de idẽptitate. idẽ. n. ẽ si biipsi idẽ ꝓ eo ꝙ idẽptitas nõ req̃rit ex tremoꝝ distictiõz. Hoc ãt ꝓbat̃ auctori tate aug. 6. de tri. c. 9. vbi vult ꝙ in filio est p^a equalitas. Si ãt equalitas ñ req̃ reret distictiõem extremorum possꝫ pa ter esse equalis sibi. ꝛ per ꝯñs cuꝫ pr̃ sit

po: origine filio pma eq̄litas eēt in p̄re. nūc aūt ꝓ tāto dictū aug. ē verū q: nō ē ibi eq̄litas nisi int̄ psonas distictas: ⁊ idō nō ē ibi nisi genito filio. In ipo ḡ est pᵃ eq̄litas ⁊ termiatiue q̄. s. p̄r ē eq̄lis sibi: ⁊ pma eq̄litas. q. denoiatiue v̄l relatiue q̄ s. nō ē ad t̄minū aliq̄ͦ s̄bseq̄uētē. /3ᵐ ꝓbat. s. ꝙ distictio p̄exigit rōi eq̄litatis: h̄ ꝓbat rōe fūdata i auctate accepta. ioh. 5. p̄rem suū dicebat deū eq̄lē se faciēdo deo. ⁊ inuit tal̄ demōstratō xp̄s dicebat ⁊ v̄issime p̄rem suū deū eē: ḡ se faciebat hᵒ ē se asserebat eq̄lem deo. cōicatio āt pfecta nē nō pōt eē sine cōicatōe eiᵒ in ꝓ pria sua magnitudie: ⁊ p̄ p̄ñs nē sine eq̄ litate int̄ cōicantez ⁊ illū cui cōicat: ⁊ ꝙ ipa cōicatio siue gn̄atio q̄ importat i hᵒ ꝙ p̄rem suū dicebat deū p̄exigat ipi eq̄ litati ꝓbat p̄ hᵒ q: q̄lis ordo real̄ eēt int̄ aliq̄ si illa eēnt disticta realit̄ tal̄ ordo ē int̄ ea vbi sūt eadē solū disticta rōe. hec rō est supᵒ sepe declarata. nūc āt si eēn tie magnitudo differret realit̄ ab ipa es sētia: eēntia po: eēt realit̄ magnitudie: ⁊ p̄ p̄ñs cōicatio eēntie cōicatōne sue ma gnitudinis: ḡ q̄liscūq; distictio sit int̄ il la i ꝓposito tali mō cōicatio eēntie erit prio: cōicatōne magnitudinis ⁊ p̄ p̄ñs eq̄litate: q: nō est in altero extremo nisi f̄m magnitudinē cōicatā. /2ᵒ arguit ad idē q: pl̄alitas eiusdē rōnis nc̄c̄io finita nc̄c̄io p̄exigit pl̄alitatē alteriᵒ rōnis f̄m quā ipa determinet. Ista fuit declarata i solutōe 2ᵉ q̄ōnis. mō aūt eq̄litatis i pso nis diuis pl̄alitas ē eiusdē rōis ⁊ nc̄c̄io finita: ḡ ipa p̄exigit pl̄alitatē alteriᵒ rōis p̄ quā ipa determinat ad certaz pl̄alitatez Ista pl̄alitas alterius rōnis preexacta n̄ p̄t poni nisi in ꝓp̄etate psonali. mino: quātū ad pmā p̄tē. s. ꝙ eq̄litatis i p̄sōis diuinis ē aliq̄ pl̄alitas ꝓbat: q: relatiue opposita nc̄c̄io sūt disticta ⁊ p̄ p̄ñs plu ra ⁊ cū r̄lōēs i eis sint rōes oppositōnis ille eq̄ vel multomagis erūt opposite ⁊ disticte: ⁊ si idē nō p̄t eē sil̄e sibi vt. s̄. di ctū ē f̄m byl. multomagis eq̄litas i vno

eq̄li ē disticta ab equalitate in alio eq̄li. Alia ps mi. s. ꝙ illa ē eiusdē rōis satis ē euidēs: q: sic ē in q̄libet eq̄litate. /3ᵃ ps mi. s. ꝙ ē nc̄c̄io finita p̄z: q: alioq̄ui pos sent eē infinite eq̄litates i diuinis ⁊ per p̄ñs nc̄c̄io eēnt/ ⁊ si instet ꝙ maio: ꝓpo sitō ē v̄a ō pl̄alitate reali ⁊ nō alia. si āt mino: sic accipiat pl̄alitatē eq̄litatū esse realē in diuis tūc petit p̄ncipiū. Cōtra hᵒ maio: ē v̄a de q̄cūq; pl̄alitate siue rei siue rōis. mi. etiā ꝓbata ē q̄liscūq; sit. s. ꝙ nc̄c̄io ē pl̄alitas q: nō solū i r̄lōibᵒ re alibᵒ nō pōt eē eadē r̄lo real̄ in vtroq; extremo s; alia ⁊ alia: imo hᵒ verū ē i re latōibᵒ f̄m rōem. quāuis eni r̄loes rōis sint diminute entitatis respectu r̄lonuz realiū: tn̄ in sua entitate h̄nt oppositōez ⁊ distictōem corr̄ndentē sue entitati: vt p̄z in exᵒ satis ꝯueniēti. r̄lo eniz cē vt dī de deo ē tm̄ rōis: ⁊ tn̄ ipa cā suo modo oppositōez ⁊ incōpossibilitatē tātā h̄et ad cātū sicut p̄nitas ad filiuz. nō eni pe titur ꝯc̄lo i mi. accipiēdo i mi. ꝙ ista sit pl̄alitas realis: s; tm̄ accipit gn̄alit̄ ꝙ sit distictio eq̄litatis i relatiuo ⁊ suo corre latiuo q̄d verū ē siue relatio sit realis si ue rōis ⁊ ē pl̄alitas nc̄c̄ario finita ⁊ eius dē rōnis. seq̄tur ḡ ꝯc̄lo: ꝙ nc̄c̄io p̄exigat aliquā distictōez alteriᵒ rōis p̄ quā det̄ minet: ⁊ nō iuenit tal̄ alteriᵒ rōis nec re alis nec rōnis nisi pl̄alitas ꝓp̄etatū per sonaliū. Iuxta illud p̄z correlariū ꝓp̄t q̄d r̄loes cōes ꝯcludūtur de psonis i di uinis p̄ r̄loes originis: sic dc̄m ē in 2ᵒ ar ticulo pᵉ q̄ōnis ꝙ p̄ ꝓp̄etates eēntiales ꝯcludūt de psonis h̄ntibᵒ illas ꝓp̄etates psonales ꝓp̄t q̄d: vtpote p̄ meōriaz pfe ctā ꝓp̄t q̄d ꝯcludit de psona h̄nte talez meōriā a se ꝙ sibi ꝯuēit dicē v̄bū pfc̄m ⁊ p̄ voluntatē pfc̄āz ꝯcludit ꝙ h̄nti eā a se ꝯuēit spirare: quēadmodū ꝯcludēt si meōria differrz a dicē: ⁊ volūtas a spira re: ita i ꝓposito ꝯp̄ādo r̄loes psōales ad cōes ē silis pcessus q: si differrent realit̄ h̄re istā nāz eadē p̄ gn̄atōz ⁊ eē idē vel p̄ gn̄atōz h̄re magnitudinē eadē ⁊ eē eq̄lia

sic p h° qd̄ ē a ꝑducē b ꝑfecte ipsca͞ magnitudine demōstraret eq̄litas a ⁊ b ita vbi ē dīa q̄liscūq₃ rōnis sp manēt idē ordo ꝯceptuū quātū ad noscibilitatē: ⁊ p ꝯn̄s idem ordo scibilitatis.

Contra dicta i isto

arti. ob. dupl'r. p° ꝯ ꝯcl'oez. 2° ꝯ illā t'tiā ꝓbatōz de ꝑexigētia illa. Cōtra p^m sic eq̄litas aliq̄ꝝ n̄ ē nisi r'lo ſm magnitudines eorūdē ꝯmēsuratas int' se: n̄ ē g̊ eq̄litas eoꝝ nisi ſm plures magnitudines adiuicē ꝯmēsuratas: g̊ cū ſm magnitudinē eētie dī eē ꝑsonaꝝ eq̄litas cum h nō possit eē pl'alitas rei: s₃ tm̄ rōis oꝫ ꝙ magnitudo bis accipiat ſm itellectū ad h° ꝙ fūdet eq̄litatē semel. s. vt i hac p^a ⁊ semel vt i illa: g̊ nō ē distictio fūdamēti q̄ req̄rit nisi per tm̄ iteratā acceptōnem itell'cs ⁊ ita rōis tm̄. Preterea for eiusdē rōis nō distiguit nisi p distinctōem mē: ex. 12. meth. eq̄litas ē for tm̄ ⁊ eiusdē rōnis ⁊ vt acceptū ē i arguēdo nō ē ibi mā aliq̄: g̊ nō ē ibi alia ⁊ alia eq̄litas: nō g̊ ē h solū n̄ distictio fūdamēti ſm p^m arg^m s₃ nec distictō r'lonū oppositaꝝ ſm istō arg^m. Preterea 3° ꝓbat ꝙ nec ē distictio extremoꝝ iquātū sūt extrema q̄ tm̄ req̄rit. nā extrēa n̄ sūt extrema nisi iquātū t'mināt r'loez. nō āt t'miant nisi iquātuz hn̄t fūdamtū eq̄litat' ⁊ iquātū hn̄t illō nō distiguūt. 4° ⁊ vltio. qd̄ ꝯueni ꝑsonis diuis ſm sb̄a₃ nō distiguit i eis. nūc aūt ſm aug. 5. de tri. 7. q̄rim' s₃ q̄d pr̄i sit eq̄l' fili'. nō āt ſm h° ꝙ ad pr̄em dī filī'. Restat g̊ vt s₃ illō qd̄ ad se dī sit eq̄l: hec aug. hr̄ g̊ hec mi. assūpta. s. ꝙ eq̄litas ꝯueniat ꝑsōis ſm sb̄a₃. Istaꝝ q̄tuor rōnū 3^a ꝯfirmat p'mā: ⁊ 4^a scd̄a₃ ⁊ pn̄t tāgi ꝓ distict' rōib'. Pria rō vī eē fūda^m vni' opiniōis ⁊ iō ꝯ illō qd̄ accipit i ea ꝓ fūdamēto. s. ꝙ eq̄litas real' req̄rit distinctas magnitudīes ⁊ ꝯmēsuratas. arguit p° sic: R'lones q̄ fūdāt in aliq̄ fūdamēto vt ipm ē vnū nō magis req̄rūt distictōnē ei' q̄ꝫ ille q̄ fūdant in aliq̄ nō vt vnuz ⁊ h° loquēdo hincinde eq̄lit'. s. quātū ad illud qd̄ ē eē relatōz realē s₃ relatōes originis fūdātur in eētia diuia nō vt vna ita ꝙ vnitas nō ē rō ꝓxima fūdādi ⁊ relatōnes cōes p oppositū fūdant in fūdamēto illo vt vnū ē: g̊ nō maiorē distictionē req̄rūt i fūdamto r'loes cōes vt sint reales q̄ꝫ r'loes originis. s₃ iste nō req̄rūt ſm oēs: g̊ nec ille. Preterea eēn^a ſm se ⁊ nō vt bis accepta ſm itell'cm fundat distictas relatōes reales originis ꝓ tāto vt vī q2 ipa vt secūda in rōe p'ncipȳ cōicatiui ⁊ t'mini cōicabil' est ifinita for'lit': sed ipa vt quāta v'tualit' ē ifinita for'lit': imo ipa ē quātitas ifinita: g̊ pari rōe ipa vt sic quāta p̄t fūdare r'lones cōes opposi tas reales: ⁊ nō tm̄ vt bis accepta p ꝯsideratōez itellect'. Preterea qd̄ addit de quātitatib' distictis ꝯmēsuratis. Quero quid intelligit p illud qd̄ ipe dicit eq̄litatē realē nō eē nisi ſm magnitudines sic ꝯmēsuratas. aut eni p h° qd̄ est eē cōmēsuratas itelligit rō for'l eq̄litatis. aut aliq̄ rō ꝑuia fūdamētal'. si p°° ē manifesta petitio: nō ē real' ꝯmēsuratō: g̊ non ē real' eq̄litas. si 2°° nō vī ꝓbabile ꝙ sit rō i fūdamēto ꝑsupposita eq̄litati: imo cōmēsuratio actual' vī eē posterior eq̄litate q2 vī iportare coextētōez ⁊ applicatōnē aliq̄ꝝ eq̄liū ⁊ modū talē extēdēdi siue hn̄di quātitatē s₃ quā pn̄t coextēdi ⁊ applicari ad hoc ꝙ sint ꝯmēsurabilia Vn̄ corp' xp̄i in eucharistia nō ē ꝯmensuratū alicui hn̄ti quātitatē: s₃ nec ꝯmēsurabile potētia ꝓpinq̄ sb̄ eo mō q̄ hēt ibi eq̄litatē. nō est g̊ arg^m aliq̄°a p'ori nō est real' ꝯmēsuratio: g̊ nō ē real' eq̄litas.

Ad arg^m igit r̄ndeo ꝙ si eēnt due magnitudines q̄rū neutra alia₃ excedēt hērēt tn̄ vltra rōem quātitatis fūdātis eq̄litatē vnitatē l₃ diminutā ⁊ ſm q̄d. qn̄ aūt ē in duob' suppositis eade₃ magnitudo numero tūc cū distictōe extremorū ē ibi vnitas simpl'r. hētur g̊ simpl'r extremoꝝ distictio ⁊ simpliciṫ vnitas forme ſm quā referūtur: ⁊ ita veri' ē ibi il

lud qõ reqrit ad relatõem cõem q si nõ eēt vnitas forme i extremis nisi sm qd: nã relatio cõis hº hȝ gnãle cũ aliis q rlo reqrit distictõem extremorum: sȝ hº habȝ spãle q reqrit vnitatē fũdamẽti: negãda ē g illa ppositio q eq̃litas nõ ē real nisi sm plures magnitudines: imo illa q̃ est sm plures magnitudines ē sm qd eq̃litas real: qr ē sm vnitatē magnitudinis sm qd: g vbi ē vna magnitudo simpliciter ppt eq̃litatē simplr ⁊ realē nõ opȝ q illa vnitas sit bis accepta vt rõ fũdãdi: qr iterata acceptio nihil adderet ad illud qõ ē rõ fũdandi: sȝ mag distrahēt tm̃mõ sufficit q ipa realit sit vna habita i extremis realit distictis. Ad 2m de illa ppositõe maiore dictũ est in questione. 2ª. ⁊ exposita ē intentio phi. 12. metaphy. quõ accipit mãr ⁊ hº mõ eq̃litas hȝ mãm: qr plalitas eq̃litatis nccio pexigit plalitatē alterꝰ rõnis sm quã nccio determinat ad certã plalitatē: vt pȝ i 3º cõclusione istꝰ articuli q̃ ē q eq̃litas pexigit rlões originis. Ad 3m cũ dr extremum inquãtũ extremũ terminat põt diuersimode itelligi ista reduplicatio vel qr reduplicat relatm̃ qõ dr oppositũ vel correlatiũ: vl reduplicat rõ sõrl vltima: q̃ s. vltiate sõrlit ē relatm̃ vel correm: vel q reduplicat rõ sõrl nõ vltima sȝ fũdamẽtalis. q. puia pmoº ⁊ scdo maior ē va q s. extremũ inquãtũ extremũ oȝ realiter distingui ab extremo/ 2º falsa ē: ⁊ soluȝ illo modo minor ē vera. vñ pbatõ q̃ accipit q extremũ inquãtũ ē extremũ terminat. Adhuc ibi li iquãtũ hȝ tantã reduplicatõem quãtã priꝰ ⁊ solũmõ in 3º sensu pbat p hº q ẽminat inquãtũ hēt i se fũdamẽtũ. Ad 4m dico q hec ppositio sm qñ sit cõpatio ad pdicatuȝ respectiuũ non sp notat suum casuale esse rõem formalē vltimatã inherẽtie pdicati: sȝ cõius vel saltē cõiter notat ipm eē rõnem fũdamẽtalē. dico eni sor. sm albedinem esse similem pla. cum tamē albedo non sit rõ formalis proxima essē di similem pla. sed similitudo essendi similem sicut albedo essendi album. Pro tanto tamen hoc concedit quia albedo est rõ fundamẽtalis similitudinis dico tũc q aug. intelligit ibi q eq̃lis est patri filiꝰ sm sbam qr pñitas ⁊ filiatio non sunt proprie rationes fundamentales ipsius equalitatis: sȝ aliqd qõ ē cõeis ⁊ aliquid quod est ad se: quando ergo accipit in ma. illud quod dicitur sm sbam in personis non numeratur in eis ista est vera prout li sm notat proximã ratõem formalem: ⁊ sic minor est falsa nec ad intentionem aug. sed tm̃modo itelligit prout casuale huius prepositionis sm: notat eē ratõ fundamentalis respectu relationis q̃ predicat/ ⁊ si obiiciatur quare ergo pater non dicitur pater sm sbstantiam cum sbstantia sit ratio fundamentalis respectu paternitatis ⁊ immediatiꝰ q respectu equalitatis per te. Dici potest q cum dicitur sm sbaȝ ibi accipitur sbstantia prout est vna. ē autem fundamentũ vtriusq relationis vna qdē exñs sȝ nõ vt vna imo vt vna in tribus est fundamentum equalitatis ipsa autem que est vna ⁊ non vt vna in tribus est fundamentum paternitatis: siue filiationis: immo vt secunda in ratõne principii ⁊ termini cõicabilis quasi proximo fundat. Aliter potest dici logice q nihil dicitur vere competere alicui sm a si a sit ratio transcendens ⁊ hoc siue rõ formalis siue fundamentalis: vnde hec ē falsa sor. sm colorē est albus. hec aũt est vera sor. sm albedinē ē albus: nunc aũt essentia est ratio fundamentalis paternitatis. est tamē trãscendens. est autē equalitatis ratio fundamẽtalis non trascendens sed adequata: ⁊ ideo scdm logicam augusti. proprie locutus est: vt hec sit vera aliquo modo pater secundum essentiam est equalis qñ ista non est vera sm essentiam est pater: imo ista est vera sm memoriam est pater: qr ista ratio fundamentalis ē

adequata relationi illi. 2° ꝯdicit his q̄ dicta sūt in 2° arti° de ꝑexigē^a. Di. n. ꝙ eq̄litas nō ē aliq̄ realis re° disticta a ꝑsona'lib'. sed i suo intellectu icludit illas ꝛ essentie vnitatē ꝛ h° sic deducit. In diuinis ñ est ꝯsiderare nisi essētiā ꝛ rōnes reales qb' sit distinc°. idē āt ad se nō refert. nec re° refert ad aliā rōnē ꝑ aliq̄ rōnē aliā. Cū. n. di ꝙ pr̄nitas opponit relatiue filiatiōi opposito ñ est re° media int̄ filiatiōꝫ ꝛ pr̄nitatē. q2 isto° re° multiplicaret i infi^m. ꝛ iō eq̄litas vtrūqꝫ iportat ꝛ. s. ꝑsonaꝝ distictiōꝫ ꝛ essētie vnitatē. q2 ex h° sūt eq̄les q2 sūt eiusdē siue vni' magnitudinis. includit g̊ eq̄litas i suo itellectu ꝛ rōnes distiguētes ꝛ essētie vnitatē. Cōtra istud: si. n. itelligat per se icludere ꝛ nō tm̄ mālit siue ꝑexigēdo h° vī. flm. p° q2 essētia ꝛ re° nō faciūt ꝯceptū p^e vnū. nullus. n. ꝯcept' vn' ē ꝑ se ad se ꝛ ꝑ se ad alteꝝ. eq̄litas āt vī hr̄e cōceptū p^e vnū.

Preterea qđ p^e icludit alīa alīus rōis nō est per eiusdē rōnis. eq̄litas āt est ꝑ se vni' rōis in pr̄e ꝛ fi°. g̊ nō includit per se rōnes origis istaꝝ ꝑsonaꝝ. q2 ille rōes sūt alīus rōis. Dico g̊ ꝙ eq̄litas fundamtalit iportat essētiā. ꝑexigitiue āt cōnotat rōnes personales. sed nec ꝑ se h° vel illud iportat. sed per se iportat rōnem aliq̄ ēt alteri' rōis a rōnib' origis. q̄ re° hꝫ idē fundamētū remotū qđ a^a re° hꝫ fundamentū ꝓpiquū. ꝛ ſm hanc relationē cōem ꝑsone ꝯstitute ꝑ rōnes origis referunt. Et ꝑ h° ad ar^a cōcedo eni ꝙ ſꝫ eq̄litatē essētia nō refert ad se. neqꝫ ēt ſꝫ eq̄litatē pr̄nitas refert ad filiationē. sed nō sequit. g̊ pr̄nitas nō est a^a re° ab eq̄litate. imo ſm eq̄litatē refert pr̄ hn̄s essētiam ꝛ pr̄nitatē ad filiū. nec apparet ꝓbabilitas in ista ꝯn̄tia eq̄litas est re° a^a ab illis origis. g̊ ſꝫ illā vel idē refert ad se vl̄ re° ad rōnē oppositā. imo ꝙ plus est ſꝫ pr̄nitatē nec refert idē ad se nec re° ad relationē oppositā. sed relatiuū ad correlatiuū oppo^m ꝛ sic est in ꝓposito. nisi ꝙ ibi relatiuū cōstituit primo relatione q̄ refert. hic autem tm̄ denomiat a relatōne qua refertur q̄si aduenticia.

De tertio articulo

dico ꝙ ista re° q̄ inest extremis istis inest ſꝫ fundamentū qđ ē in eis ex nā rei. Et h° ꝓbat duplici auctoritate euangelij ꝛ duplici auctoritate Aug. ꝛ duplici rōe. pri^a auctoritas est Joh. 5. pri' allegata. prem suū dicebat eē deū eq̄lē se faciēdo deo. qua. n. necītate ꝛ realitate pr̄ genuit filiū eadē genuit sibi equalē dicēte augu. ꝯ maxi^m li. 3°. c. 2. vel. 29. Si dicim' inquit ꝙ pr̄ maior est filio. q2 pater genuit filius nō genuit. cito respondebo. imo ideo pater maior non est filio. quia equalē genuit filiū. ꝛ hoc iudei ceci itellexerūt ſm ꝙ pertractat Criso. sup Jo. 5. q2 xp̄s in dicēdo se filium patris dicebat se ex hoc eē equalē patri. Et hoc iterū probatur ex 2^a auctoritate euāgelij ꝛ 2^a aug. illa euangelij est Joh. 20. qđ đdit mihi pater maius omnibus est. ꝛ verbum Augu. huic cōsonans est. 15. de trini. c. 14. pater inquit genuit filium per omnia equalem sibi non enim seipsum integre perfecteqꝫ dixisset si aut minus aut amplius esset in verbo q̄ꝫ in seipso. Ex istis formatur talis ratio. perfectissima cōmunicatio non est nisi perfectissimi termini cōmunicabilis ꝛ imperfectissima magnitudine scđm quā omnio sit equalis productus producendi. Si ergo ex natura rei ē ꝯmunicatio illa in generatione diuina est necessario perfectissima sicut terminus perfectissimus cōmunicatur in magnitudine perfectissima qua datur filio qđ est maius oībus sicut ipse dicit. sic ex natura rei data est sibi equalitas ipsi patri habenti eandeꝫ essentiaꝫ in eadeꝫ magnitudine. Huic concordat tertia auctoritas scripture q̄ est ad philo. scđo non rapinaꝫ arbitratus est esse se equaleꝫ deo. Et cum hac tertia auctoritate concordat Augu. sup Joh. ome^a. 16. sup illđ eq̄lē se faciēs deo

Sed non ipe se faciebat eqlē sȝ ille illuȝ genuerat eqlem. si ipe se facēt equalem deo cadēt i rapinā. Aug. vult dicē nō se fecē eqlem dō rapiēdo vł vsurpādo eqlitatē sȝ faciebat. i. asserebat se eqlē deo ꝑpter hᵒ qḋ dixit se natū ex deo. vn̄ dicit ibidē xp̄s eqlis p̄ri natᵘ ē. Vn̄ sic illuȝ cōmēdat apłs. q̄ cū in forma dei eēt nō rapinā arbitratᵘ ē eē eqlē deo: qd ē non rapinā arbitratᵘ. nisi ꝙ nō vsurpauit eqlitatē dei: sed erat i illa in q̄ natᵘ ē vn̄ pmisit añ. ecce inq̄t intelligūt udei qḋ nō intelligūt arriani q̄ dei filiuȝ ineqlē p̄ri dicūt: nec iudei itellexerūt p̄rem eē eqleȝ filio: sȝ tn̄ intellexerūt i verbis qꝛ talꝫ ꝯmēdaret filiᵘ q̄ eqlis eēt p̄ri. Ex oibᵘ istꝫ verbis scp̄ture ⁊ aug. vꝫ hr̄i ꝙ sic ꝑ nālē generatoȝ cōicata ē filio nā eadē ⁊ magnitudo sb̄e sic ⁊ eqlitas. Ad ꝯclonē istaȝ rō p̄ma ē ista: si eēt alia magnitudo in p̄re ⁊ in filio fm̄ arrianos filiᵘ eēt mioꝛ p̄re minoꝛitate q̄ eēt relatio realis ⁊ nō tm̄ ratōis. rłones eni de p̄mo mō fūdate sup quantū nō vt vnū sunt reales: iō magis vel eq̄ si eadē magnitudo cōicatꝫ erit eqlitas realꝫ. 2ª rō est q̄ q̄si ꝯfirmat istā: qꝛ nō vꝫ ꝓbabile ꝙ oppᵐ ipfectū sit i entibᵘ ex nā rei. ⁊ nō possit ibi eē oppᵐ pfectuȝ ex nā rei: Nūc āt eqlitas ē oppᵐ pfectū ⁊ ieqlitas oppᵐ ipfectū fm̄ aug. dē quātitate aīe vbi loqꝫ ad discipulū sic: eqlitatē inq̄t in eqlitati iuris añponis: nec q̄sq̄ ē vt estimo hūano sensu ꝑditᵘ cui illud nō vedeat. Nūc aūt in entibᵘ ē pfecta ieqlitas qꝛ maioꝛitas ⁊ mioꝛitas ex nā rei ⁊ realꝫ: ḡ vꝫ irrōnabile ꝙ in entibᵘ nō sit pfecta eqlitas realꝫ ⁊ ex nā rei. nusq̄ aūt ē perfecta nisi i personis diuinis: qꝛ nusq̄ alibi est magnitudo pfecta Consiłr posset argui de idēptitate ⁊ diuersitate: qꝛ idēptitas ē extremū siue oppositū pfectiᵘ. ē aūt fm̄ multos aliq̄ diuersitas pfecta i entibᵘ q̄ sit relatio realꝫ ḡ aliq̄ idēptitas pfecta q̄ sit relatio realꝫ nusq̄ aūt est ita pfecta sicut in ꝑsonis diuinis. illa eni q̄ est eiusdē suppositi ad se nō est relatio realꝫ. illa aūt q̄ ē in creaturis alterius ad alteꝝ nō ē pfecta: qꝛ non est ibi nisi diminuta vnitas. Ex his tribus articulꝫ ꝯcludiꝫ solutō questōnis. si eni fm̄ cōem sn̄iaȝ relatio realis nō req̄rat nisi ista tria. p̄mū fūdamentū reale qḋ. s. sit i re ⁊ ex nā rei. 2ᵐ ⁊ extrema realia ⁊ realiꝫ distīcta. 3ᵐ ⁊ ꝙ ipa ex nā rei insit extremis. absq̄. s. oi ꝯsideratōe itellectᵘ vel absq̄ operatōne potentie extrīsece. ⁊ ista tria conueniunt equalitati in diuinis eque sicut cuicunq̄ equalitati i entibus: vel magis vt patet de se in articulꝫ p̄missis sequitur ꝙ hec equalitas erit relatio realis sicut alia quecunq̄ realis ⁊ magis ista ꝙ quecunq̄ alia. Ad primum argumentum principale patꝫ ex prima sententia que ponitur de magnitudine in primo articulo: quia non est illa magnitudo mołꝫ sed perfectionis: ⁊ sic deus est magnus fm̄ augusti. non sine quacunq̄ magnitudine: quia esset contradictio nec per consequens sine quantitate quacunq̄: sed est magnᵘ vno modo sine quantitate. alio modo non. Ad secundum argumentum patet ꝙ magnitudo nō numeratur: respōdeo ad primam obiectionem contra dicta in scḋo articulo. 3ᵒ arguitur sic: illa relatio non inest ex natura rei q̄ eque inesset si inesset ex sola consideratione intellectus circumscripta existentia realiꝫ. sed circumscripta per impossibile existentia reali diuinarum personarum posita tamen sola considerari in intellectu earuȝ: adhuc intelligitur equalitas quemadmodum nunc in entibus rationis intelligitur que non excedunt se fm̄ suam entitatem: eqlitas ḡ personaꝝ nō necessario req̄rit exn̄tiam realeȝ ꝑsonarum sic quin sine ea possit itelligi esse. Rᵒ ꝙ oio necessario ꝯseq̄tur aliq̄d siue exn̄s siue fm̄ exn̄tiā ꝯseq̄tur illḋ vt exn̄s ita ipm̄ vt itellēm n̄cario ꝯseq̄tur illud vt itelligiꝫ vt queādmodū ad hōieȝ realiꝫ exn̄tē ꝯseq̄ꝫ ipm̄ eē risibilē exn̄ ita si

telligat hō siue sit. siue non sit nccario intelligit risibile ꝯñs ipz in itellectu nec tñ sequit ꝙ risibile nō sit eiꝰ passio realis ita hic pp neciaz ꝯsecutionē equalitatꝭ ad supposita distincta in nā dina siue iᵃ existant eqlitas ꝯuenit eis exñter siue iᵃ intelligant circūscribēdo exñtiaz vel ab strahēdo ab exñᵃ in itellectu ꝯsequit eqˡitas. Ad formā ꝰ argumēti dico ꝙ iᵃ maior ꝗ accipit rōnē nō eē realē ꝗ ꝯpetit extremis hñtibꝰ oīo eē rōis ꝯcedi pt si itelligat ꝙ eis tm̄ ꝯpetēt vt hñtibꝰ esse rōis. sed sic mior est flā. nō. n. tm̄ ꝯuenit istꝭ vt hñtibꝰ eē rōis sz eē reale ꝛ iō realr

Viso de his ꝗ cōueniunt deo p ꝯpationē ad itra ꝛ spālir de his ꝗ iportāt respcm psone ad psonā restat vidē de his ꝗ cōueniūt deo p ꝯpationē ad extra. siue ꝗ iportant respcm dei ad creaturas. Et pᵒ de respectu pt eē difficultas. vno ꝰ ꝙᵐ ad extremū cui ꝯuenit. 2ᵒ ꝙᵐ ad extremū siue oppoᵐ qd respicit. De respcu ad extra ꝙtū ad illō cui ꝯueīt duo sꝛ ꝗsita. pᵒ de iᵒ extrēo in gnāli. 2ᵒ ispāli pᵃ qd ē ista

Utrum deū eē oipotentē possit nāli rōe ꝛ necia demōstrari. Et hᵒ in gnāli intelligēdo non descendēdo ad aliꝗ psonā i spāli. 2ᵃ qd est spālir ꝯpando ad vnā psonā. vtrum vbū dei vel filiꝰ in diuis hēat aliꝗ cālitatē ꝯpaz respcu creature. Ad pᵐ sic pcedit. vī pᵒ ꝙ deū eē oipotentē possit nāli rōe demōstrari. qꝛ nāli rōe demonstrat deū eē infinite potētie. ꝰ ꝛ oipotētie. añs pbat. qꝛ phs pbat. 8. phi. deū eē infinite potētie ex hᵒ ꝙ mouet tpe infinito. ꝯ bo ꝯñtiā. infinita poᵃ nō pōt ab aliqua poᵃ excedi: nec intelligi excedi. qꝛ tūc aliqua posset eē maior iᵃ. ꝛ ita iᵃ nō essꝫ infinita. sed oīs poᵃ ꝗ nō est oipotenᵃ pōt intelligi excedi a poᵃ que est oipotētia.

Ad oppoᵐ si pōt demōstrari deū eē oipotentē. ꝰ ꝛ deū posse gnāre filiū: ꝯñs falsum. qꝛ est mere credibile. ꝛ per ꝯñs nō nāli rōe demōstrabile. ꝯñᵃ pbat per Aug. ꝯ maxiᵐ li. 3. c. 7. vbi arguit sic. si pꝛ nō genuit filiū sibi equalē aut qꝛ non potuit aut qꝛ nō voluit. Et vltius arguit si ñ voluit eū inuidū dixisti. si ñ potuit vbi est oipotētia dei patris. Uult ꝰ arguere si pꝛ nō potuit gignē filiū sibi eqˡlē nō fuit oipotēs. ꝰ ex opposito si est oipotēs pt gignē filiū sibi eqlē. ꝛ ita si añs est demōstrabile ꝛ ꝯñs. Preterea si sic posset demōstrari deū posse creare oīe creabile. ꝯñs est flm̄. qꝛ angelus ē ꝗddā creabile ꝛ tñ nō pt demōstrari nāli rōe vt vꝛ ꝙ angelꝰ sit ab eo creabilꝭ. qꝛ phs sequens rōem nālē nō posuit intelligentias creatas a dō. imo eas necio a se posuit. hoc est nō ab aᵒ effectiue. 12. meta. c. 5. Ubi postꝙ oñdit sbam sepatā nullā hēe magnitudinē per hoc mediū. qꝛ hꝫ poᵃᵐ infinitā ꝛ infinita poᵃ nō pōt eē i magnitudie querit vtꝝ ponēdū sit vnā talē aut plures ꝛ detmiat ꝙ plures. Est ꝰ nō solū sꝫ ipm pᵃ sbā imālis sed ꝗcunꝗ infinita ꝛ pari rōe est a se necia. Hic pmittende sꝛ due distictiones necie. Et 2ᵒ iuxta mēbra distictionis soluenda est qō. Prima distincᵒ est nō ex pᵒ posteriori que est ꝙ demōstrationū aᵃ est ꝯpꝛ ꝗd siue per cām: alia qꝛ: siue per effcm. Probat ista distincᵒ per rōem. qꝛ omne necium verū nō euidēs ex īminis hñs tñ ꝯnexionē neciam ꝛ euidētem ad aliō vt ꝯñs necium euidens ex īmīnis pt demōstrari per illud verū euidens. nūc āt aliqō verū necū nō euidēs ex īmis hꝫ cōnexionē neciaz ad aliqō veꝝ accepᵐ a cā ꝛ aliqō ad verū acceptū ab effectu. nō solū. n. vitates de causis nō pñt esse sine quibusdā veris de effectibꝰ. sed nec eꝯ igꝛ pōt aliqō verū deberi per aliqō verū euidens acceptū a cā. ꝛ tūc pp ꝗd vel per aliqō verū acceptū ab effectu ꝛ tūc qꝛ. Et vꝫ hic sequi corrlariū ꝙ pricipia imediata siue euidenᵃ ex īminis ñ pñt demonstrari demōstratione qꝛ. qō si verū est tūc quedā media vera iter pᵃ

vera ꝛ cōclusiones vltimas ꝛ soluꝫ illa
sunt demonstrabilia. quia per vera vlti
ma/ qualiter autē verū acceptū ab effe
ctu possit esse euidens ꝛ tamē veruꝫ ac
ceptū a causa nō euidens patere potest:
si aliquis cōsideret modū illū acquiren
di sciam pᵒ meta. ꝛ 2ᵒ posteriorū per ex
perientiā. qꝛ per experientiā est frequen
ter notū de effectu. qꝛ ē ex multis singu
larib' acceptis a sensu ꝛ nullo modo sci
tur propter quid ita est. qꝛ illud nō hꝫ a
sensu nisi mediante vlteriore inquisitōe
2ᵃ distictio est de oīpotentia. ꝛ illa pre
supponit cōfusum intellectū huius tmi
ni oipotentia: qui talis est. ꝙ oipotentia
ñ ē passiua sꝫ actiua nō quecūqꝫ sꝫ cāti
ua per hoc hꝫ ꝙ ipsa est respectu alteri'
in eēntia cābilis. qꝛ nō est cālitas nisi re
spectu diuersi simplr. ḡ est poᵃ respectu
possibilis nō gnāliter vt opponit impos
sibili. nec etiā vt opponit necessario oi
mō a se prout cōuertit cum producibili
sed respectu possibil' prout possibile idē
est qd̄ cābile. qꝛ tminus potētie causati
ue. includit ēt oipotentiā quādā vniuer
salitatē nō quidē ipsius potentie. nō eni
oipotentia est quecūqꝫ poᵃ formalit. qꝛ
nō est poᵃ aliqua creature. Sed ista vni
uersalitas est ipsius potētie nō simplicit
sed respectu huius qd̄ est possibile siue
creabile. vt sit sensus oipotentia est ipsa
poᵃ actiua respectu cuiuscūqꝫ creabilis
Et hoc pt intelligi duplr. vno modo ꝙ
sit cuiuscūqꝫ creabilis imediate vel me
diate. alioᵒ ꝙ sit cuiuscūqꝫ creabilis ꝛ i
mediate saltē imediatiue cause. hoc est
nulla alia causa actiua mediante.

De scdo articulo

videndū est de demonstratione. ꝛ pmo
de demonstratione pp quid. 2ᵒ de demō
stratione quia. de demonstratione pp
quid sīt tres cōclusiones. Prima ē ista
deū esse oipotentē vtroqꝫ modo accipi
endo oipotentiaꝫ est verū demonstrabi
le in se demonstratōne propter quid/ 2ᵃ
cōclusio istud verū est demōstrabile vi
atori stante simpliciter statu vie. 3ᵃ cō
clusio: illud verum nō potest demōstra
ri viatori ex notis sibi naturaliter ꝛ de
lege cōi/ de demonstratione quia sīt due
cōclusiones. Prima est ista deū esse oī
potentē omnipotentia respiciente īme
diate quodcūqꝫ possibile. licet sit veruꝫ
nō tamen est nobis demonstrabile de
monstratione quia/ 2ᵃ cōclusio deuꝫ eē
omnipotentē omnipotētia imediate vł
mediate quodcūqꝫ possibile respiciente
potest demonstrari a viatore demōstra
tione quia. sic ergo sunt. 5. cōclusiones
ex quibus integratur solutio questiōis

Prima cōclusio probatur sic. illud est
verū demonstrabile in se propter quid
per aliud verū prius gnāliter qd̄ ex ter
minis suis habet ꝙ sic posset demōstra
ri. tale est istud verū deus est omnipotēs
vtroqꝫ modo ergo ꝛc/ maior patet. qꝛ
tale verū est in se quale est ex ratiōe ter
minorꝫ. vnde illud est in se verū notum
per se qd̄ ex rationibus terminorꝫ est pᵉ
notuꝫ. ex hoc sequitur ꝙ tale verū in in
tellectu cōcipiente sic terminos sit per se
notuꝫ/ minor probatur. quia verū illud
qd̄ ex terminis suis est necessariuꝫ ꝛ me
diatuꝫ ex terminis etiā habet ꝙ in se sit
demonstrabile propter quid. tale veruꝫ
est istud deus est omnipotens vtroqꝫᵒ
intelligēdo oipotentiā. probaᵒ patꝫ. n. ꝙ
sit verū ꝛ necessariū. nec hoc hic proba
tur. qꝛ de hoc nō est questio sed tm̄ mō
de modo quo illud verū possit ostendi
siue innotescere. Qd̄ ēt sit verū necīum
mediatū probat. qualis est ordo realis
inter aliqua distincta realit. talis ē ordo
cognoscibilitatis int eadē qualitercūqꝫ
distincta in esse cognoscibili. nunc āt si
eēt distincᵒ real' int nāꝫ. inteᵐ voluntatē
ꝛ pōm ad extra eēt tal' ordo realis ꝙ qꝛ
nā hꝫ talē intellēꝫ ꝛ talē voluntatē. iō ē
sic potens respcū taliū ad extra. ḡ qlit
cūqꝫ est hic distincᵒ sp est ordo cogscibi
litatis talis ꝙ qꝛ natura diuina hꝫ talē

intellcm ⁊ talē volūtatē. iō hȝ talē pōȝ
que est oipotētia. pȝ ḡ ꝙ hͦ verū necīuȝ
hȝ mediū ⁊ qȯ mediuȝ. qꝛ intellcm vel
volūtatē vel vtrūqꝫ. Hoc idē. s. ꝙ illud
verū sit mediatū. ꝓbatur sic. qꝛ oē verꝝ
necīum vel est mediatū vel imediatum
illud āt nō est imediatū ḡ ⁊c̄. ꝓbaͦ mi.
qꝛ notiōale imediatiꝰ vī ꝯuenire eēntie
ꝙ illud qȯ dicit respc̄m ad extra. vt hī
ex solone ꝑme qōis. nūc āt notiōale nō
ita imediate cōuenit eēntie diue sic ali
qȯ essētiale. sicut ꝓbat in solutōe eiusdē
qōis. qꝛ dicē cōuenit per hͦ mediū qȯ ē
perfecta memoria. ḡ multomagis oipo
tētia q̄ dicit respectū ad extra. nō cōue
nit deo siue cuicūqꝫ ꝑsone diuine oīo i
mediate. Prima ꝓbō istaꝝ duaꝝ possȝ
hr̄e quādā declarationē anexaȝ. que. s.
poᵃ sit formalr̄ oipotētia. vel magis ꝓ
prie loquēdo imediatū fundamētū re
spectu oipotētie. an. s. itellectꝰ in deo an
volūtas. sȝ hiꝰ explaͦ nō est ad ꝓpositūȝ
simplr̄ necīa. qꝛ ex vtroqꝫ mēbro eque
hr̄ intētū. 2ᵃ ꝯͦ sic intelligit ꝙ viator nil
hn̄s qȯ repugnet statui vie nec simpliciṫ
nec ēt ad tp̄s ꝑmanēs cuiusmodi poniṫ
raptus pauli p̄t hr̄e istā notitiā ꝑ medi
um ꝑꝑ q̄d deꝰ est oipotēs. intelligēdo de
vtraqꝫ oipotētia. hec ꝯͦ ꝓbaṫ sic. In q̊
cūqꝫ intellectu p̄t hr̄i ꝯceptus simplex
v̓tualr̄ includēs v̓itatē imediatā ⁊ vlte
riꝰ mediatā. in tͦ intellectu hr̄i p̄t notitia
ꝑꝑ q̄d v̓itatis mediate. sed stāte simplici
ter statu vie citra. s. oēȝ notitiā ꝑmanē
tē vel transeuntē. que. s. repugnat statui
vie p̄t hr̄i talis ꝯceptꝰ simplex v̓tualiṫ i
cludēs istā deꝰ est oipotēs. ⁊ ēt v̓tualiṫ in
cludēs suā imediatā p̄cedentē. ḡ ⁊c̄. mi
nor ista q̄tū ad hͦ ꝙ aliq̄s ꝯceptus sim
plex v̓tualr̄ includit istā mediante aliq̄
aͦ imediata. pȝ ex hͦ ꝙ in ꝓbatiōe ꝑme
ꝯclusionis ōn̄sum est istā eē mediataȝ.
Sed restat hͦ ꝓbare ꝙ talis ꝯceptꝰ in i
tellectu viatoris possit hr̄i stante simplr̄
statu vie. hoc est citra cognitionē n̄ tm̄
beatificā sed ēt raptꝰ. Hoc āt probaṫ pͦ
exemplo. 2ͦ rōe. Exemplo sic: aliquid i
telligiṫ per accn̄s sicut intelligitur hō in
telligēdo albū vl̄ risibile. vlterius aliq̄d
intelligitur per se sed in vl̄i vt intelligiṫ
hō intelligendo aial. 3ͦ intelligiṫ aliq̄d
perᶜ ēt in particulari. sed adhuc quodāͦ
cōfuse. sicut inteͦ hoiem anteq̄ intelligā
diffinitionē. ⁊ quotcūqꝫ gradus ponāṫ
qꝛ licet primus gradus posset distingui
per absolutū ⁊ respectiuū vltimus tam̄
gradus cognoscendi aliqȯ incōplexum
cognitione scientifica siue preuia sciētie
est cognitio diffinitiua. qꝛ ipsa est cogni
tio perᶜ in particulari distinctissima. ex
cedēs ēt illā cōfusaȝ cognitionē de qua
loquiṫ ph̄s pͦ phi. sustinent autē hec ⁊
noia ad rōem ⁊c̄. Saltē in hac cognitō
ne diffinitiua habeṫ cōceptus euidenṫ ⁊
virtualiter includens oēs veritates ne
cessarias ȯ tali obō. Ex hͦ arguiṫ. Cogni
tio distictissima preuia actui scie siue cō
ceptꝰ maxime euidenṫ includēs v̓itates
ꝑcipioꝝ ⁊ cōclusionū qui p̄t hr̄i citra
visionē clarā siue cognitionē intuitiuaȝ
eꝰ obiecti sufficit ad hn̄dum sciam de ta
li obō. Sed quecūqꝫ cognitio de deo q̄
sit citra visionē clarā vel cognitionē in
tuitiuā est simplr̄ possibilis statui vie. ḡ
talis cōceptus pōt simpliciṫ hr̄i de deo
stāte simpliciṫ statu vie qui sufficiat ad
cognoscendū verū cōplexū. Huius syll̄i
maior apparet exemplo iaȝ posito. ⁊ cū
hoc ex quadaȝ distinctione inter intelle
ctionē abstractiuā ⁊ intuitiuaȝ que po
sita est questione. 6. articulo primo. Et
breuiter hic repetitur. quia etsi cognitō
abstractiua possit esse nō existentis eq̄:
sicut ⁊ existentis tamen intuitiua nō est
nisi existentis vt existens est. Cognitio
autē hominis abstractiua ⁊ diffinitiua
potest esse nō existentis ⁊ existentis. pȝ
ex dictis ibi: ⁊ patet ex se. quia ita habe
tur si res nō existat: sicut si existat. ergo
illa cognitio diffinitiua est citra cogniti
oneȝ intuitiuaȝ obiecti diffiniti vniuer
salis. minor ēt pȝ ex dictis ibidem quia

sola cognitio intuitiua diuine essentie ē
illa que ponit hoiem extra statum vie.
si simpliciter simplicit͛. si ad tempus ad
tempus. Quod ꝓbatū est exēplo ꝓba
tur etiā ratione sic. de quocūqꝫ obiecto
scientie pōt haberi cognitio simpliciter
distinctissima abstractiua obiecti citra
intuitiuā. deus aūt est pͤ obiectū alicu-
ius scie. g͛ de ipso pōt haberi talis notiᵃ
distinctissima citra intuitiuaꝫ. ⁊ p ꝯñs
ꝓpositum. qꝛ illa nō po neret aliquem
extra statū vie. ⁊ tñ virtualiter ⁊ euidē
ter est includens omnes v͛itates necessa
rias de deo. ꝓbō ma. omnis scia est de
re nō precise vt exñs est. quod intelligo
sic. ꝙ ipsa exñtia ⁊ si sit ratio intellecta
in obiecto vl' circa obiectū tñ nō neces-
sario requirit͛ vt actualit͛ ꝯueniēs obie
cto inquantū obiectū est scibile. Istud
ꝓbat͛ ex intentione phi. 7. meth. c. 13°.
Demonstratio inquit est necessarioꝝ ⁊
diffinitio scientifica. ⁊ nō contingit sic
nec sciam quandoqꝫ sciam quandoqꝫ
ignorantiā esse ita nec demōstrationeꝫ
nec diffinitionē. supple qñqꝫ ꝯtingit eē
talem quādoqꝫ nō esse talem. Ex hoc
cōcludit. palam aūt ipsorum. s. singula
rium corruptibiliū neqꝫ scia neqꝫ diffi
nitio. neqꝫ enim sunt manifesta corru-
pta sciam habentibus cum a sensu ab-
cesserint ⁊ saluatis in aīa ratiōibus eis
dem non erit demōstratio neqꝫ diffini
tio. Intelligo sic rationē phi. ꝙ si de cō
tingenti siue de corruptibili vt tale essꝫ
diffinitio vel demōstratio cū illud tale
possit qñqꝫ eē qñqꝫ nō. saluata tñ rōe
in aīa sequit͛ ꝙ esset qñqꝫ scientia de il-
lo obiecto qñqꝫ ignorantia ⁊ qñqꝫ de-
monstratō ⁊ quādoqꝫ nō. qͦd est impos
sibile. Ex hoc g͛ habeo istā ꝓpositiōeꝫ
ꝙ cum ratio in aīa possit manere non
manēte exñtia actuali obiecti sequit͛ ꝙ
exñtia non est p se rō obiecti vt scibile
est. qꝛ rō scientifica non pōt manere ea
dem in aīa non manente eodē qͦd est p
se scibil' vt scibile est. siue autem scibile
possit͛ existere in re siue non saltē ratio
eius vt scibile est pōt manere eadem in
aīa non manēte existētia. Abstrahit g͛
scientia ab existentia ita ꝙ nō includit
eam in ratione scibilis. Juxta istā cō
clusioneꝫ haberi potest correlariū quō
theoᵃ potest eē sciētia in intellectu via
toris stante simplicit͛ statu vie. qꝛ intel
lectus potens habere ꝯceptū virtualit͛
includentē omnes veritates de ipso ne
cessarias ordinatas imediatius. s. ⁊ me
diatiꝰ potest de illo obiecto habere sci
entiam ꝯpletam. Sic autē potest intel
lectus viatoris habere de deo. ergo ⁊c̄.
minor pꝫ. qꝛ distinctissimus conceptu s
subiecti theoͤ qͦd est deus potest habe
ri citra cognitionem intuitiuā. ⁊ ille cō
ceptus ⁊ virtualiter ⁊ euident͛ continet
omnes v͛itates necessarias de subiecto.
Contingentes aūt non potest includere
quia ille non sunt nate includi in ratio
ne alicuius subiecti. Quecūqꝫ enim ve
ritas includit sufficienter in aliquo sim
plici conceptu est necessaria. Tamē de
contingentibus sunt quedaꝫ veritates
necessarie non quidem de actu eorum
sed d͛ possibilitate. ⁊ ille etiā modo pre
dicto sciri possunt. vtpote deus est po
tens creare. potens resuscitare. potens
beatificare. ⁊ sic de aliis articulis fidei
respicientibus ꝯtingentiaꝫ. nec vltra il
lud verum necessariū ꝫ de eo quod est
deum posse est aliquid proprie scienti
fice cognoscibile quantū ad tale ꝓpri
um. Esset g͛ viator perfecte scientifice
theologus. qui per conceptū distinctis
simum diuinitatis possibilem haberi
citra cognitionē intuitiuam cognosce
ret ordinate veritates omnes necessari
as. siue illas que sunt de intrīsecis que
neccio insunt siue illas q̄ sunt de possibi
li cōpando ad extrinseca. Ex hͦ sequit͛
ꝙ si poneret͛ theologiā eē ꝓprie sciaꝫ in
q̊dā lumine citra lumen glorie ⁊ supra
lumen fidei ⁊ illud lumē poneret͛ talis
cognitio siue cōceptus obiecti vera eēt

opinio. Sed sic ñ vr̃ intellexisse qui po
suit lumen. q₂ videt posuisse lumẽ in q̊
cognosceret obiectũ. nõ autẽ qȯ cẽt for
malis ratio siue formalis cognitio ipsi⁹
obiecti sicut hic est positũ. 3ª ꝯclusio
est ista. ꝙ hõ viator ex puris naturali-
bus nõ possit demõstratiue ꝓpt̃ q̇d co
gnoscere istã deus est oipotens. hoc ꝓ-
batur sic. q₂ ꝓpositio mediata non po-
test cognosci ꝓpter quid nisi ꝑ propriã
immediatã. nec illa potest simplicit̃ co-
gnosci nisi ex terminis. ꝛ specialiter nisi
ex rõne termini subiecti. quod. s. subie
ctuꝫ includit predicatum ꝛ ꝓpter hoc
includit veritatẽ siue noticiã illius im
mediate. Coordinatio g̊ sciẽtie ꝓpter
quid nõ est possibilis intellectui nisi ha
benti ꝯceptum ȯ subiecto virtualiter ꝛ
euidenter includentem totã illam coor
dinationẽ/ sed talis ꝯceptus de deo nõ
est possibilis viatori ex puris naturali
bus ꝓ statu isto/ probatio hui⁹. q₂ non
est sibi possibilis ex nãlibus nisi ꝯcept⁹
qui põt causari virtute intellectus agẽ
tis ꝛ fantasmatũ. nihil. n. aliud ẽ natu
raliter mouens intellectũ viatoris ȯ le
ge cõmuni. Istoꝝ autẽ virtute. s. fanta
smatum ꝛ intellectus agentis non põt
causari in nobis ꝯceptus distinctus de
deo qui virtualit̃ ꝛ euidenter includit
veritates ordinatas vsqꝫ ad istã deus ẽ
omnipotens vtroqꝫ modo. Cuius ꝓba
tio dependet ex solutione questiõis illi
us. quõ deus ẽ cognoscibilis a viatore
Sed nunc breuiter põt sic oñdi. viator
habens cõceptum simplicẽ ꝛ perfectissi
mum ad quem attingit hõ ex naturali
bus nõ transcẽdit cognitionẽ perfectis-
simaꝫ simplicẽ de deo possibilẽ metha
phisico. Cognitio eniꝫ fidei nõ tribuit
conceptum simplicẽ de deo. sed tantũ
inclinat ad assentiendũ quibusdã ꝯple
xis que nõ habent euidentiaꝫ ex termi
nis simplicibus apprehẽsis. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑ
fidem nõ habet conceptio simplex trã
scendens oẽm ꝯceptum simplicẽ apud
methaphysicũ. Hoc etiam patꝫ. q₂ me
thaphysicus infidelis ꝛ alius fidel' eun
dem ꝯceptũ hñt. Cum iste sic affirmãs
de deo. ille vero negãs non tm̃ ꝯdicunt
sibiinuicẽ ad nomen sed etiam ad intel
lectum. Nunc aũt ꝯceptus simplex ꝑ
fectissimus ad quẽ attingit methaphisi
cus de deo nõ includit euident̃ verita-
tes ordinatas ad istã deus est oipotens
vtroqꝫ modo. q₂ phy multi attingẽtes
vt supponit̃ ad conceptus ꝑfectissimos
possibiles viatori ex nãlibus de deo. ad
noticiã huius veritatis attingẽ non po
tuerunt. qȯ tñ fuisset eis possibile si ta-
lem ꝯceptum simplicẽ habuissent. imo
fuisset eis. q. necessariũ. quia ex virtute
illius vidissent illam veritatẽ. q. imedi-
atam. ꝛ vlterius applicando per illam
ex ista necessaria deductione sciuissent
veritatẽ illam mediatã. Probat̃ hoc
aliter. q₂ primũ ṗncipiũ ad quod attin
git methaphysicus ꝛ hoc ꝓpriũ de deo
non est sibi notũ nisi tm̃ quia. esset aũt
notum sibi ꝓpter quid si posset habe-
ri cõceptio de deo v̇tualit̃ ꝛ euident̃ in-
cludentẽ veritates ordinatas de deo. g̊
ꝛc̃. Prima ꝓpositio ꝙ metaphysicus
non attingit ad ṗncipium ꝓpriũ ȯ deo
magis notum ꝙ̃ quia. ꝓbat̃. q₂ ṗmissa
media ad ꝯcludendũ qȯcunqꝫ ꝓpriuꝫ
de deo est aliqua ꝓpositio ꝑticularis af
firmans de ente ꝑticularit̃ aliqȯ predi-
catum qȯ ꝯpetit enti creato. ꝛ ex tali ṗ
missa ꝯcludit methaphysicus de ente ꝑ
ticularit̃ ṗdicatũ ꝓpriũ de deo. vtpote
si arguit̃ aliqȯ ens ẽ cãtum. g̊ aliqȯ ens
est cã non cãta/ vel aliqȯ ens est finituꝫ
g̊ aliqȯ ens est infinitũ./ vl' aliquod ens
est possibile. g̊ aliqȯ est necessariũ. Oẽs
iste ꝯᵉ ꝓbant̃ ꝑ h° ꝙ ꝯditio impfecta ñ
inest alicui enti nisi alicui enti insit con
ditio ꝑfectior. cum impfectũ depẽdeat
a ꝑfecto. Oẽs iste ꝯñie nõ ꝓbant aliq̇d
nisi quia. sicut manifestũ est. Contra
illud obijcit̃. quia cum voluntas sit me
dium ad ꝯcludendũ omnipotentiaꝫ de

deo. ⁊ hoc demōstratione ꝓpter quid. sicut dictū est in prima ꝓbatiōe prime ꝯclusiōis. ⁊ intellectus viatoris pōt co-gnoscere ibi eē voluntatē. imo eē ṗmaȝ ⁊ ꝑfectissimaȝ voluntatē. ğ per hoc medium pōt cognoscere ꝓpter quid oipotentiam in deo eē. Item ois ꝓpositio vera ⁊ nec͞ia de extremis habētibus cō-ceptus simpl'r simplices ē ꝑ se nota. tal' est illa que affirmat de deo passionē aliquam. ğ ⁊c̄. Preterea passiones note de ente naturali ꝯcludunt aliquas ꝑfe-ctiones de deo. q₂ imꝑfectio in mobili ꝯcludit de ṗ° mouēte ꝑfectiōeȝ. physic⁹ ğ pōt attingere ad cognitionē habendā de deo. quia. ꝑ effectus nāles. nō ğ videtur ꝙ cognitō methaphysici possit trā-scendere physicā si methaphisicus possit tm̄ hr̄e cognitionē quia. ꝑ tales effe-ctus. Rn̄siones ad ista quere alibi.

Iam consequenter

videndū est de demōstratione q₂. ṗmo videndum est ȯ omnipotentia imediata respectu ois possibilis. vbi primo intellectus illius imediationis exponetur 2° positio phōrum videbit̄. ⁊ 3° quid sit tenendū. De primo sicut mediatō cāe respectu effectus pōt intelligi dupliciť vel. s. quia causat per causam mediaȝ. vel quia causat mediāte aliquo effectu.

Non eniȝ omnis effectus medius ad alium effectū est semꝑ causa illius effe-ctus. ita pōt intelligi immediatio cause actiue. vel excludēdo causam actiuam mediā vel excludendo effectū medium priorem illo effectu. De vtraqȝ imediatione simul. dico ꝙ nō solum phī. sed etiam theologi negarēt deum eē omnipotentem imediate. quia nō cōceditur deum posse causare relationē nisi ṗus vel duratione vel natura cāndo fundamentuȝ ⁊ ita non pōt in quēcunqȝ effectuȝ imediate. sic ꝙ nullo effectu. q. medio prius natura cāto. Est ğ difficultas de imedatione vt excludit solūmodo causam efficientē mediam. ⁊ intelligendo effectiuā generaliter siue illa causa mere in cāndo attingat effectū principalem siue tm̄ aliqueȝ effectū ṗuium vel disponentē ad illum. 2m. s. de positione phōꝝ. circa hoc phī vident̄ sentire non solū ꝙ nō sit demonstrabile deum esse oipotenteȝ imediate sed etiā ꝙ hoc sit impossibile. Et vr̄ ṗm eoꝝ in ista propositione stare ṗnm necessariuȝ ⁊ oino perfectū ad nihil imediate ꝯtingēter se habet. hec probat̄. q₂ nulla nouitas seu ꝯtingentia pōt assignari in principiato immediate a tali ṗncipio. nō. n. quia illud principiū alit̄ se habet. cum sit simpliciter nec͞ium. nec quia illo vniformiter se habente aliquid aliud requirit̄ vl' impedit. quia non ē principiū imperfectum. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec impedibile nec insufficiens siue aliud requirēs. Si ista ꝓpositio iam probata vera eēt. s. ꝙ nihil potest eē immediate ⁊ cōtingenter a ṗncipio necessario ⁊ sufficiente. statim sequitur ꝙ non pōt causare omne possibile immediate. Ista ꝯn̄tia probat̄ primo in spāli de motu. quia sequit̄ ꝙ deus non pōt immediate causare motuȝ. siue specialiter motum localē siue specialissime circulationē celi. Et hoc videtur ꝭm intentionē phōꝝ probari. ṗmo generaliter. quia si posset omnē effectū imediate causare sine causa secunda sic posset facer̄ ꝙ nulla causa secūda haberet actionē propriā. Sed ꝭm ꝯmentatorem. 9°. methaͤ super illud. igit̄ possibile. Cum enim entia nō habeāt actiones ꝓprias nō habebunt essentias ꝓprias. Manifestum est ꝙ apud phm̄ inconueniēs est deum posse essentias omnium alioꝝ destruere. Cum ꝭm ipsum aliqua alia a deo sint formalit̄ necessaria. Confirmat̄. q₂ si preter ordinē cāruȝ in vniuerso possit quēcūqȝ effectū causare. ğ ordo cālitatis in causis non esset simpliciter necessarius. ğ nͤ eēntialis. quod est inconueniens apud phōs.

2° specialiter videtur hoc ostendi de
motu. qꝛ ẜm phm̄. 8. phiẜ. potentia in
finita nō pōt imediate mouere corpus
in tempore. qꝛ si sic aliqua potētia fini
ta posset mouere corpus in equali tem
pore. sicut ipse deducit ibi. eo ꝙ augmē
tata virtute motiua minuit tempus in
quo mouet. Habet ergo ex intentōe Ari.
ꝙ deus non pōt imediate cāre motū ꝓ
prie dictū. qꝛ cū sit successiu⁹ necīo erit
in tēpore. Si dicat ꝙ pōt rem motus
cāre sed sine successione. qꝛ per mutatō
nem subitā ad illud ad qȯ finitum mo
uens moueret in tempore. Cōtra hoc
non soluit. qꝛ deus nō pōt imediate cā
re motum circularē celi qꝛ non in tem
pore vt ꝯcedit. nec in instanti quia in il
lo instanti totū celum esset in eodeꝫ lo
co ⁊ quelibet pars sui in eodeꝫ loco in
quo prius. ergo in isto instanti celum non
mutat. 3° hoc videt ostendi de q̄cūqꝫ
effectu māli. quia ꝑ transmutationem
materie vt videt habet ꝓduci. Videt
enim Ari. 7. meth. ꝯtra pla. ꝓbare ꝙ
separatū a materia nō possit imediate
transmutare mām. Et ꝯmentator ibi
dem. impossibile est ꝙ forme separate
transmutēt mām. nihil. n. transmutat
mām nisi quod est in mā. ⁊ hoc conue
nit dicentibus mundū generari ꝙ trās
mutans ipsuꝫ sit aliqȯ indiuiduoꝝ vl
indiuiduū vt corp⁹ ꝑticulare hec ꝯmē
tator. Ultimo videt istas ꝓbationes
posse cōfirmari ⁊ ex intentione phi. 8.
phiẜ. vbi videt velle ꝙ quicq̄d deus pōt
immediate cāre ⁊ h° totalit̄ necessario
causat. quia nō videt posse poni ꝯtin
gentia ad causandū ⁊ nō cāndū nisi ꝓ
pter aliquam mutabilitatē in agente. ⁊
hoc qn̄ effectus totalit̄ ⁊ precise depen
det ab agente. Nunc aūt si deus posset
immediate in qȯlibet causabile quodli
bet dependet totalit̄ ⁊ ꝑcise ab eo. ⁊ per
ꝯn̄s necīo qȯlibet cāret. ⁊ tūc sequitur
magis ꝙ cāe secunde priuent actiōibus
suis. quod tangit ꝑma rō. ⁊ ꝙ deus im
mediate cāret omnē motum. quod tan
git secūda rō. ⁊ ꝙ deus imediate causa
ret omnē effectū mālē. qȯ tangit 3ª rō.

De 3° tenendū est ẜm cōmunē sniam
theologoꝝ deum sic esse omnipotentē
ꝙ sine quocūqꝫ alio agente possit cāre
quodlibꝫ causabile. nec tn̄ istud potest
demōstrari demōstratione quia. Pri
mum probat auctoritate. In principio
creauit deus celū ⁊ terrā. Adducitur
etiaꝫ ad hoc ratio. qꝛ virtus actiua cu
iuscunqꝫ cause secūde eminentius ē in
prima cā ⁊ in primo agēte q̄ in ipsa cā
secunda. hn̄s autē eminentius v̄tutem
actiuaꝫ videt posse in effectū absqꝫ illo
ꝙ diminute habet v̄tutē illā. Non eniꝫ
ad ꝓductionē effectus requirit impfe
ctio v̄tutis actiue. qꝛ nulla impfectio ē
ratio agendi. sed est magis impedimen
tum actiōis. Cōfirmat qꝛ videm⁹ cau
sas eq̄uocas ita pfectos effectus ꝓduce
re sicut vniuocas. qȯ nō esset nisi habe
rent virtutē actiuā eo modo quo suffi
cit ad causandū pfecte. non aūt habent
virtutē vniuocā sed tm̄ eminentē. ergo ⁊c̄.
Ista rō licꝫ videat ꝓbabilis non tn̄ es
set pho demonstratio. negaret. n. istaꝫ
ꝓpositionē quicq̄d in se eminenter vel
virtualit̄ habet virtutē actiuā cause ꝓ
xime ipsum pōt imediate effectū illius
cause causare. Diceret. n. ꝙ eminentio
ri mō hn̄s talē virtutē pōt q̄deꝫ in suo
ordine in effectū talis v̄tutis. sed ordo
suus est ꝙ sit causa superior ⁊ remotior
Cum adducit ꝙ impfectio non requi
ritur ad causandū. dicerē ꝙ cum dico
immediate cāre 2° dico. s. cationē: ⁊ ille
requirit pfectionē ⁊ modū siue imedia
tionē causandi ⁊ ille requirit impfectō
nem annexā. ergo ad imediate cāndū req
ritur impfectio nō sicut rō causandi sꝫ
sicut ꝯditio necessaria in agente. Ubi
enim est ordo essentialis ibi non potest
aliquid esse ꝓximū impfectissimo nisi
ipsum sit aliqualiter imperfectū. quia
si perfectū esset ꝓximuꝫ impfectissimo

esset eque imediatuȝ cuilibet aliꝫ a se. ⁊ tunc ista non haberet ordinē essentialē sicut nō esset ordo essentialis in spēbus numeroꝝ si quelibet eque imediate ꝓcederet ab vnitate. Ex quo pꝫ ꝙ istā ꝓpositionē negaret phs perfectior cā ime diatius cāt. intelligēdo per imediatius exclusionē cause ꝓpinque actiue. imo diceret ꝙ sicut pfectior est causa superior ita p plures causas medias causat. nec iste cause medie reqrunt vt addat perfectio cālitati que tota pfectissime ē in sola pma sed magis requirunt vt habeat ordinata pfectio descendē ad vltimum impfectū. ordinata aūt pfectō ñ habet sine diminutiōe pfectionis ⁊ cuȝ impfectione annexa. 2m. s. ꝙ illud verū non pōt demōstrari demonstratōe qr. probat pº aucte. qr phi ad noticiā taliū veroꝝ. i. possibim demōstrari demonstratione quia deuenire potuerūt. non aūt ad noticiā huius veri. imo eiº oppm tenuerunt. qd nō est verisile de aliq demonstrabili demonstratione quia. 2º hoc ꝓbat rōe. qr ordo causalitatis nō cōcludit ꝙ supior possit sine inferiori i effectū in quē pōt cum inferiori. sic sol non pōt per se generare hoiem sine patre sicut cum pře. g pari rōne ordo iste nō ꝯcludit ꝙ pma cā possit sine secūda in effectū istum in quē pōt cum secūda Hoc etiā manifestius est in aliꝫs generibus causaꝝ. Si. n. fm aliquos esset ordo essentialis in materiꝫs puta ꝙ pma mā aie intellectiue ꝓpinqua sit corpus organicuȝ. ⁊ sic vlterius vsqꝫ ad mām simplicit primā que sit ꝓpria mā respectu forme pme fbalis. nō oꝫ ꝙ mā simpliciter pª possit eē imediata respectu cuiuscūqꝫ forme cuius pōt esse alia mā secunda hoc etiā pꝫ in formis. nō. n. oꝫ ꝙ pª forma possit esse imediata forma cuiuscūqꝫ informabilis cuius pōt esse imediate alia forma 2ª. ⁊ hoc siue pma forma ⁊ 2ª accipiant ordine generationis siue pfectionis. Ista que dicta sunt de cā māli ⁊ formali habent maiorem euidentiā si vera sit opinio ō pluralitate formaruȝ. de quo mō nō est questio. Sed ad ꝓpositum sufficit ꝙ si in causis malibus ⁊ formalibus esset ordo: non oporteret ꝙ pmū eēt cā immediata cuiuscunqꝫ causabilis. g mō vbi talis ordo est puta in causis efficiētibus nō oꝫ ꝙ pma possit esse cā immediata cuiuslibet. Hoc etiā pꝫ in causis efficientibus respectu cognitōis. nā pncipª ponuntur cause respectu cognitionis ꝯclusionis. vt habet 2º phys. lꝫ pmum principium habeat veritatē euidentissimā ⁊ etiam cōtineat eminenter ⁊ virtualiter veritates omniū posterioꝝ: non tñ oꝫ ꝙ possit esse imediate causa cognoscendi qd cunqꝫ posterius. imo oꝫ per media ordinate ꝓcedere ad hoc vt acquirat cognitio ꝯclusionis remote. Hoc tandē patet in ordine causaꝝ finalium. accipiendo enim vltimū in aliqua coordinatione finium non oꝫ ꝙ illud possit esse causa finalis imediata respectu cuiuscunqꝫ qr aliquod remotuȝ nō ordinat ad ipsum nisi mediante fine ꝓpinquiore. sic organa exteriora ordinata ad potionem vel incisionē nō ordinant ad sanitatem nisi mediantibus istis finibus ꝓpriꝫs. Sed licꝫ hec ꝯclo nō sit demonstrabilis. quia tñ cum vera sit oppm demonstrari non pōt ideo ad rōnes adductas ꝓ opinione phoꝝum rñdendū est.

Ad pmam. theologus bene ꝯcederet ꝙ causa pma pōt ista causata non solū priuare suis actibꝰ sed etiam ꝓpriꝫs entitatibus. quia ea pōt annihilare. Nec ꝯcordat cum pho in ista ꝓpositione ꝙ omne sempiternū est formalir neciūm. ⁊ hoc vocādo omne euiternū sempiternum. qr euiternū simpliciter potest nō esse. licꝫ non tali potētia passiua intrinseca qualis est in corruptibilibus. Aliter licꝫ deus priuet entia 2ª actiōibus suis preueniēdo cālitatem eoꝝ ⁊ cāndo effectus quos illa possent cāre nō oportet

ꝙ priuet illa suis entitatibus. manent enim ⁊ nõ causant suos effectus qꝛ alia causa imediate causat illos. possent tñ illos causare. sicut manet iste ignis ⁊ tñ non causat ignem in hoc ligno si aliud agens fortius ꝑueniat in igniendo. posset tamẽ causare quia formã que ẽ pncipium igniendi habet. ⁊ ita potest intelligi dictum ꝯmentatoris cum ait. Cũ entia nõ habent actiones ꝓprias: non habebunt eẽntias ꝓprias. quod in antecedente neget habere actionẽ ꝓpriaꝫ. debet intelligi non tm̃ actualiter quia tunc argueret a destructione posterioris ad destructionẽ prioris ⁊ eẽt fallacia cõsequentis. quia pluribꝰ alijs modis potest poni destructio istius posterioris. puta per fortius agens preueniens vel per contrariũ impediens. Sed debet intelligi in antecedente nõ habent actiones ꝓprias. nec actualiť nec aptitudinaliter nec virtualiter. ⁊ bene sequiť ꝙ nõ habebunt ꝓprias eẽntias. qꝛ quodlibet actm̃ per ꝓpriã formã ⁊ virtuteꝫ habet virtualiť suam actionẽ etiaꝫ qñ non actualiter ꝓducit. Et ista expositõ añtis põt haberi ex illo verbo ꝯmentatoris quod ꝑmittit. ꝯuenit istis vt nullum ens habeat actionẽ ꝓpriam naturalem. ⁊ subdit. Cum entia non habebunt actiões ꝓprias supple naturaliť vel aptitudinaliť ꝭm ꝓpriã naturã nõ habebunt eẽntias ꝓprias. Illi aũt ꝯtra quos arguit ibi. s. moderni ponũt vnũ agens omnia entia sine medio. sed non sicut xpiani. qꝛ ꝭm Aug. 7. de ci. c. 3. Sic deus res quas ꝯdidit administrat vt eas agere ꝓprios motus sinat. lꝫ. n. posset agere oĩa ⁊ sic agendo entitates quideꝫ rerum nõ destrueret. sed eas. q. otiosas ⁊ vanas relinqueret maluit tñ eis sicut entitatẽ sic ⁊ virtuteꝫ actiuã ⁊ ꝓpriam tribuere actionẽ. non. n. vliter ꝑfectionẽ rebus subtraxit cuius sunt capaces. Ad secundã. formã mãlẽ nõ negat theologus imediate induci i mãꝫ a deo. imo inferius in qõne de bona fortuna dicet qđ Arl. sensit de aĩa intellectiua. de intentiõe eius. 7. meth. vbi adducit ꝯmẽtator. ⁊ vř dicere ꝙ nullũ immãle possit trãsmutare mãm imediate Et si intelligat de deo sicut vř specialiť per illud vbũ dicentibꝰ mundũ gñari. negaret eũ theologus. ⁊ eandẽ sniaꝫ dicit ꝯmento. 3. post illud qđ mouet mãꝫ necio est corpus hñs qualitatẽ actiuaꝫ aut potentiã que agit ꝑ corpus hñs qlitatẽ actiuã. ⁊ imponit Arl. ꝙ idẽ sentit Sed meliꝰ vř ꝙ qñ lrã Arl. põt hře sanum intellectũ. ⁊ lrã ꝯmen. sanũ intem hře non põt: ꝙ dicat Auer. nõ hře intẽtionẽ Arl. ⁊ saluet eius intentio. qđ hic etiã vř posse fieri. Nam de hoc ad pñs breuiť transeundo dici põt. ꝙ Arl. ibi arguit ꝯ pla. ꝓbãdo ꝙ idee nõ sunt necessarie ad gnationẽ. qꝛ sufficit hoc aliquid ad generandũ hoc aliqđ. sed nec idee pñt generare hoc aliqđ. qꝛ si generans nõ est hoc aliqđ nec genitũ erit hꝰ aliqđ. Utraqꝫ ꝯñtia satis tenet ꝯtra ideam pla. nec tñ extẽdenda est ad ꝓpositum nřm. s. de deo. qꝛ si idea generaret eẽt gnãns vniuocũ qꝛ eiusdẽ spẽi. nõ est aũt aliq̃ cã vniuoca necessaria nisi ꝯposita ⁊ mãlis sicut genituꝫ est ꝯpositũ ⁊ mãle. Hoc ꝓ pª parte rõnis. s. ꝙ idee ñ sunt necie. Pro 2ª parte. s. ꝙ idee nõ pñt gnãre fač illud qđ si gnãns vniuocum nõ sit hoc aliqđ ꝯposituꝫ ⁊ mãle: nec genitũ erit hoc aliquid. deus aũt ⁊ põt eẽ cã gnãtionis ⁊ reqriť ad generationẽ. nõ sicut cã vniuoca sed equoca. ⁊ hoc sup̃ma in cuiꝰ vtute agit oĩs alia cã tam vniuoca q̃ equoca. Ad 3m. absolute ꝓcedendũ est tam Arl. q̃ Auer. deum posse imediate moueř corpus negasse. Et in hoc hꝫ theologus vtrunqꝫ negare. Posuerũt tñ deũ mouere celum mediate. s. mediãte intelligentia q̃ est ꝓpria motrix celi. de hoc amplius tanget rñdendo ad 3m arm ꝑncipale ad questionẽ. Ad 4m quod confirmat

istas tres ꝓpositiones dici pōt ꝙ nō est de intentione Arl. ꝙ deus absolute necessario causet quicq̄d imediate causat hoc est sine cā media agente. sicut dicet inferius de aia intellectiua in q̄ōne de bona fortuna. sed ƒm ipsuȝ deus necio agit quicq̄d pōt agere imediate. hoc est sine oi medio siue agente ad ipsuȝ. siue ad aliq̄d p̄uium disponēs ad illud. ⁊ si ne oi medio cāto siue p̄uio ad illud. illud ğ q̄d sine oi medio cāto p̄uio siue cānte p̄uio pōt agere hᵒ necio agit. Et rō huius est apud eum qꝛ ex quo istud a solo deo imediate oino depēdet ipsius nouitas in eēndo siue ꝯtiᵃ nō reduceret ƒm ipsum vltimate nisi in aliquā nouitatē in deo. Et sic intendit ipse arguere. 8. phyſ. qꝛ illa nouitas motus i vli siue oino primi motus siue etiā oio primi causati quodcūq̄ȝ illud eēt. esset imediate a deo sine oi cā mē agente vel disponente ⁊ sine oi cāto medio. De illo aūt q̄d pōt deus imediate cāre: sine s. cā mē agente attingente illud dum tñ sit aliqua cā dispositiua ad illud vl' saltem aliq̄d causatū p̄uium req̄situm ad illud nō diceret Arl. ꝙ deus necessario simpliciter illud causaret. sed tantūmō necessitate ineuitabilitatis. ⁊ hᵒ posito illo p̄mo vel p̄uio quod requirit. In neutro aūt istoꝝ concordat cum eo theologus. quia ponit ꝙ deus per voluntatē liberē ⁊ ꝯtingenter se habet ad quodcūq̄ȝ causabile extra. ⁊ hoc exclusa necessitate non solum imutabilitatis sed etiam ineuitabilitatis. Concedo ğ ꝙ Arl. ƒm sua principia negaret deum multa posse imediate causare. puta oia illa in quorum ꝓductione est simpliciter cōtingentia absq̄ȝ vtraq̄ȝ necessitate predicta. sed in hoc theologus cōtra dicit sibi. sicut dictum est. Est ğ de demonstratione quia cōclusio p̄ncipalis ⁊ in ordine 4ᵃ ista. s. ꝙ deū habere omnipotentiā imediate respectu cuiuscūq̄ȝ causabilis licȝ sit verum nō tamen nobis demōstrabile demōstratione quia.

¶ Quinta ꝯclusio principalis est ista ꝙ demonstrabile est viatori demōstratione quia deum esse omnipotentē mediate vel imediate. hoc est ꝙ possit causare quodcūq̄ȝ causabile vel imediate vel ꝑ aliquod mediū quod subsit causalitati eius. Hec ꝯclusio ꝓbatur per hoc ꝙ necesse est statum eē in causis efficientibus. ⁊ hoc ꝓbatur 2ᵒ meth. ⁊ ꝓbatio Arl. breuiter nunc tangēdo stat i hoc. tota vniuersitas causatoꝝ causaȝ habet. non autē aliquid istius vniuersitatis. quia tunc idem esset causa sui. ğ aliquid extra totam vniuersitatē illā. Si ğ in causis nō ascendat in infinituȝ non soluȝ quelibet est causata sed tota multitudo erit causata. ⁊ ꝑ ꝯsequēs ab aliquo extra totā illam multitudinem ğ in illo erit status tanꝙ in simpliciter primo causante. Pōt autē illius ꝯclusionis adduci alia ꝓbatio talis. Causa effectiua quāto superioꝛ tanto ꝑfectioꝛ in causalitate. ğ si supra istā datam est alia in infinitū superioꝛ i causando illa erit in infinitum perfectioꝛ in causalitate. ⁊ ꝑ ꝯsequens habebit causalitatē infinite perfectā. causalitas autē cāta vel dependens in cāndo nō est infinite ꝑfecta. qꝛ est imperfecta respectu illiᵒ a quo dependet. ğ si in infinitum ascendat in causis aliqua erit oino incāta nec depēdens in cāndo. ⁊ per ꝯñs in illa erit status. sic ꝙ ipsa erit effectiua nō cāta nec dependēs in causando. ⁊ ab ipso est oīs causalitas cause inferioris. vel saltēȝ in virtute eius causat. Ex hoc ad ꝓpositum sequit ꝙ in q̄ocunq̄ȝ causatuȝ pōt aliqua causa inferioꝛ mediate vel imediate: in illud idem pōt illa causa superioꝛ. ⁊ hoc saltē mediate cā ꝓxima. ⁊ ꝑ ꝯsequens prima causa habet oipotentiam ƒm intellectū pertinentē ad istū articulum. Ista ratio videtur dupliciť posse impediri. Primo qꝛ diceretur ꝙ in ordine cārum efficientiuȝ licȝ status

sit ad vnum primũ efficiens tñ istud nõ est deus. sed aliqua intelligẽtia mouẽs primũ celum. nec rõ nãlis deducit q ultra tale mouẽs: deus imediate moue at nisi rõne cause finalis. Sicut videt phs illum modũ mouendi appropriare ipsi deo. 12. meth. vbi ait q mouet sicut amatum ꝛ desideratũ. 2° diceret q efficiens pmũ quodcũqꝫ sit non pbatur hre potentiaꝫ respectu ois causabilis qualitercũqꝫ. s. imediate ꝛ mediate. sed tm̃ respectu oium causabiliũ in sua coordinatione. ozꝫ g̃ pbare q preter illa nõ essent alia possibilia cãri extra illaꝫ coordinationẽ. Ista duo excludunt per hoc q non est nisi vnicum ens a se siue non ab alio. Ex hoc. n. sequit q nõ est nisi vnicum agens nõ dependẽs in agẽdo. quod. n. depẽdet in essendo si agat dependet in agendo.

Ad argumẽta principalia. Ad primũ p° videndũ est ð antecedente ꝛ postea de ꝯñtia. De añte dicunt quidã q Arl. non intellexit pmũ ens esse infinite potentie intensiue siue vigorl. sed tm̃ extensiue siue duratione rõ. n. sua nõ plus ꝯcludit. s. q ipsũ mouet motu infinito. qꝛ motus ille nõ est infinitus nisi duratione. Et ad hoc videtur sufficere virtus infinita in duratione. Contra duplr. p° cõtra illud qð imponit Arl. ex hoc q deus est infinite potentie ꝯcludit q non potest eẽ in magnitudine nec habere magnitudinẽ qꝛ nec infinitã cum nulla talis sit: nec finitam qꝛ quacunqꝫ po^a in magnitudine finita posset aliqua esse maior. intelligit g̃ in añte talẽ infinitatẽ potentie cuꝫ qua ꝓm intentionẽ eius nõ posset stare op^m ꝯñtis. s. habere magnitudineꝫ vel esse in magnitudine. qꝛ hoc esset dicere q faceret ꝯñtiã que ꝓm intentionẽ eius nõ teneret si op^m ꝯñtis posset stare cuꝫ añte. Nunc aũt cum potentia infinita ꝓm durationẽ põt stare op^m ꝯñtis. s. eẽ in magnitudine ꝓm intentionẽ eius cũ manifestum sit celũ habere magnitudinem. ꝛ tñ ꝓm ipsum hꝫ potentiã infinite durationis. imo ꝓm ipsum. 9 meth. ꝛ p° ce. ꝛ mun. ꝛ multis aliꝯ locis. Oẽ sempiternũ est formalit necessarium. ꝛ ita si actiuũ habet potentiã actiuã infinitam ꝓm durationeꝫ. g̃ in añte nõ tm̃ intelligit ille de potentia infinita duratione sed de aliqua alia que repugnat magnitudini illa aũt nõ est nisi infinitas intensiua. Concedo g̃ cum ista ꝯclusione q Arl. siue sufficient pbauerit intentum suũ siue nõ. intellexit de infinitate potentie intensiua. Sed tũc restat 2^m. s. de pbatione. qualit. s. eius pbatõ pcedat. De h° dico q tanta pfectio põt ꝯcludi de potentia ex hoc q sufficient põt in talẽ actũ quẽ cãt quanta põt cõcludi ex hoc q exit in talẽ actũ. Et si g̃ añs Arl. s. q deus mouet motu infinito falsuꝫ sit ꝓm theologos: tñ multi eorum cõcedunt q põt mouere motu infinito etiã a parte ante. sicut oẽs ꝯcedũt q a parte post. tñ differunt a pho in h° qꝛ phs ponit istaꝫ potentiã necessario ꝯiunctã actui. qꝛ inter extrema ꝓm se imutabilia est hitudo oino necessaria. talia ꝓm eos sunt deus ꝛ celũ. g̃ int ista est habitudo necia imutabilitatis ad quã sequit motũ qui cãtur ab hoc illo esse necessariũ. ñ illa necitate que repugnat motui. sed necitate ineuitabilitatis. non põt g̃ cessare. Nec ꝯcordat se cum theologus in pma ꝓpositione int extrema ꝛc. nec in 2^a de celo. qꝛ nõ ponit mouẽ n ecio ꝯpetẽ deo actualit. ponit tñ posse infinito tpe mouẽ. Ex isto posse sicut ex ipso mouere. ꝯcludi põt infinitas potẽtie. Sed nunqd intensiue Dico q sic. nulla. n. virtus põt p infinitum tẽpus mouere nisi vel a se vel virtute alterius ꝛ tandẽ ozꝫ stare ad aliquã primam que mouet ex seipsa. Arl. g̃ arguit de potentia pmi mouẽtis qui non mouet vtute alterius sed a se. Et ex h°

pōt inferre q ipsa sit infinita intensiua qō aūt habet a se potentiā actiuā hꝫ a se entitatē. qō aūt hꝫ a se aliqd hꝫ illud in tota plenitudine que sibi oꝫ ꝓpetere nihil.n.habet limitatē in aliq nisi habeat ab aliquo agente determinante illud ad certū gradū. qꝛ si vnū ens habeat a se plenitudinē entitatis ꝛ aliud ens nō hēt a se talem plenitudinē sed entitatem limitatā oino nulla esset rō quare illud plus hēt plenitudinē entitatis q istud. sed videt esse casus qui nō pōt esse in his que sunt a se. Ex hoc igit q primū mouens mouet a se. ꝛ p ꝯñs est a se cū tota plenitudo poᵉ actiue ꝛ entitatis: nō possit eē sine infinitate intensiua. sequit q ipsum sit infinite potētie intensiue. Cōtra hoc qō accipit in antecedēte q mouet motu infinito. quia eque habet ꝓm te ꝓpositū si moueret motu finito sed a se. Cōcedo q vis pnci palis in hoc stat q est mouere a se. sed aliquā euidentiā hꝫ rō de motu infinito. qꝛ ꝓm Ari. motus pmus est primo ī finitus. ꝛ ita ille est magis ꝓprius primo mouēti. primitas aūt motionis est mediū ꝓpriū ad ꝓpositū si intelligat in antecedēte mouet motu infinito prima infinitate. que.s. non est ab infinitate motus alterius sed a sola virtute illius mouentis. De ꝯñtia licꝫ infinita potentia actiua sit vere omnipotentia: non tamē sequitur si ratione naturali potest cōcludi hoc habere infinitā potentiam.ꝫ ꝛ omnipotentiā. quia nō est notum ratione naturali infinitam potentiam esse omnipotentiā. ꝛ hoc totū intelligendo de omnipotentia imediata respectu cuiuscūqꝫ possibilis. Cum ꝓbatur q infinita potētia sit omnipotentia. quia infinita potentia nō potest excedi nec intelligi excedi. quecūqꝫ aūt potentia que non est omnipotentia potest intelligi excedi. Responderet phs q potentia suꝑma nō est omnipotētia: sicut intelligimus omnipotentiaꝫ. ꝛ tn̄ est infinita potentia. non ꝫ potest intelligi excedi ꝓm intensionem. quia sic infinita est. sed licꝫ possit intelligi excedi aliquo modo ꝓm extensionē. quia non est omnipotentia nō tamen ꝓprie hoc intelligi potest. quia nō sine cōtradictione. quia diceret phs omnipotētiā immediataꝫ respectu cuiuslibet in aliquo eodem esse includeret cōtradictionem. quia destrueret ordineꝫ eēntialem causarum. Uerum est ꝫ q suprema potētia actiua siue potentia infinita est omnipotentia. sed nō est notum per rationem naturalē q suprema potentia possibilis etiaꝫ intensiue infinita sit omnipotentia proprie dicta. que.s. potest in quodcūqꝫ possibile imediate. Ad primum argumentū in cōtrarium. quod scilicꝫ est de generatiōe filij. Rn̄deo q potentia actiua potest intelligi ꝓprie. quia ꝓ potētia causatiua cui correspōdet possibile: idest causabile. Alio modo potest intelligi magis extensiue pro potentia ꝓductiua cui correspōdet possibile.i.obiectū ꝓducibile. ꝛ ita omnipotentia potest intelligi dupliciter. Primo modo potētia causatiua omis causabilis. 2ᵒ modo potētia ꝓductiua omnis producibilis. Si secūdo modo intelligeret solus pater eēt omnipotens quia solus pater habet fontalē fecunditatem ad ꝓducendum omne ꝓducibile. Sancti vero nō sic loquunt ō omnipotentia. sed tn̄ pmo modo. vt.s. importat potentiā causatiuaꝫ omnis causabilis.i. possibilis. quō nec filius ē possibilis nec spiritus sanctus. licꝫ sit ꝓducibilis. qꝛ nō est causabilis. nec in alieta te nature ꝓducibilis. sed ꝫ q sancti loquuntur de omnipotētia.s. pro potentia causatiua omnis causabilis que est cōmunis tribus personis absolute concedenduꝫ est q omnipotētia non respicit actum notionalē intrinsecum. ꝛ si ꝫ posset demōstrari deum eē omnipotentem. nō tamen potentem in tales actus

notionales. Sed cōtra hoc est difficultas in auctoritatibus Aug. et Richar. adductis. Ad auctoritatē Aug. que allegata fuit prius in contrariū dici potest. quod ista ɔsequētia si pater nō potest generare filium vel nō equalē filium non est omnipotens nō est formalis. eo modo quo arguit a destructione parti in quantitate ad destructionē totius. sed est a destructione posterioris necio consequentis ad destructionē prioris. quia si nō posset generare filium aut filium equalem: aut hoc esset quia non cōpetit eius perfectioni eēntiali: aut quia nō competit eius ꝓprietati personali. non secūdo modo quia illa psona est a se. et ideo non repugnat ꝓprietati sue aliqd actiue producere. Si primo mō. ergo non habet naturam perfectam cui possit in aliquo supposito competere potētia ꝓductiua omnis producibilis. et si ergo negatio actus notionalis nō infert formaliter negationem omnipotētie: tamē gratia materie tenet ɔsequentia de ista persona cui nō repugnat ratione ꝓprietatis sue actus talis notionalis. Sed cōtra hoc arguitur per hoc quod omnipotētia videtur proprie respicere deum vel personam diuinā pro obiecto. Iuxta illud Richar. ii. de tri. vbi arguit quod si duo eēnt omnipotentes: vnus faceret alium nullipotentem. quod nō sequeretur nisi respectu omnipotentie in vno eorum obiectum eēt alter omnipotens. Ad hoc potest dici sicut dictum est ad argumentū Aug. quod non tenet illa consequentia tanquam a toto in quātitate. est oīpotens: ergo est potēs circa alium siue circa aliū deum oīpotentē. quia alius deus si poneret non esset obiectum omnipotentie ꝓprie dicte. sed necessario esset a se. Sed ɔsequentia sic tenet per locū extrinsecum. vno modo quia vnus omnipotens posset sua volūtate omnia possibilia et cōpossibilia ꝓducere. Alius vero omnipotēs posset sua voluntate eadem possibilia impedire. ergo ille faceret illum nullipotentē. nō agendo aliquid circa ipsum sed circa obiectū potētie ipsius. Si dicas illum cum isto in obiectis volitis vniuersalit ɔcordare. Contra quamquam illud videat esse pura fictio de illis respectu quorum vtraque voluntas mē contingenter et eque independenter se habet. tamen ex hoc sequitur quod ille faciat istum nullipotentē. quia nō possunt eē due cause totales cāntes idem causatū quia vel illud bis acciperet esse vel nō vtraque vt distincta ab alia esset cā completa. Iste autē qui per te ponitur concordare cum illo in volitis per suam ꝓpriam voluntatē potest eē causa totalis et completa volitorum. ergo ille nō potest eē causa totalis distincta respectu eorundem. Et sicut est de duobus ita de omnibus. ergo per voluntatem illius ex parte obiectorum potest ille fieri nullipotens. hoc est nō potens aliqd ponere in actū voluntate illius ɔueniente vt distincta et totaliter causante idem. Sed cōtra rñsiones istas datas ad auctates Aug. et Richar. arguit per hoc quod formaliter sequit si filius est omnisciens: ergo est sciēs generationem patris. et ɔsimiliter ē omniuolens est volens istam generationē ergo a simili de omnipotentia sequit in ɔsequentia vera et formali: est omnipotēs. ergo est potens in generationē illam. et non tamen grā mē sic dicit rñsio. Hic pōt dici quod in omnibus istis noibus. omnipotēs. omnisciens. omniuolens est distributio nō actus sed obiecti ipsius actus. ergo formalit inferri potest de obiecto hoc et illo. et ita de quibuscunque obiectis actus talis. Nūc autē scientie et voluntatis diuine in quacunque persona diuina obiectū simpliciter est actus notionalis. nō sic est obiectum potentie. igit formaliter omnisciens et omniuolens inferunt scire et velle actum notionalē. non sic omnipotēs posse actum notionalē. Ratio illius differentie est. quia actus notionalis est quid

scibile ⁊ volibile. non aũt simplr possi bile prout possibile intelligit causabile. quia ⁊ si habeat rõnem boni ⁊ veri nõ tñ rationem causabilis ⁊ causati. Ad aliud arm de creatione angelorum. ꝯcedo ꝙ sicut ista demonstrat ꝙ deus potest i omne causabile mediate vel imediate. ita potest demõstrari in particulari ꝙ possit in hoc. qñ minor mediante qua infert talis ꝯo est euidens vel demõstrata. aliter non. qꝛ ꝑm phm pº prioꝝ. Cõtingit scire de omni mula esse sterilez ⁊ ignorare de hac mula. si hec minor est ignota. s. hanc esse mulã. Nunc aũt minor respectu huius ꝯclusionis deus potest cãre angelum est ista angelus est cãbilis. De ista minore dicit ꝙ tm̃ est credita ⁊ non demonstrabilis ⁊ ideo ꝯclo sequens est tm̃ credita. licꝫ maior vniuersalis sit demõstrata. Dicit secũdo. ꝙ ista minor neganda esset ꝑm phm ⁊ ita ꝯclusio. Posuit. n. phs vt dicũt isti omnẽ intelligentiã esse a se. quia posuit omnẽ intelligentiã esse necessariã. sicut patet. 12. meth. Causatum autẽ ab alio est ex se nõ ens ⁊ de se possibile. qd̃ aũt est simpliciter necesse eẽ nullo modo est possibile. non g̃ posuit Arl. ista cõtradictoria. s. intelligentiã esse necessariã qd̃ plane posuit ⁊ tamen eam esse causatã ab alio. Dicit etiam a quibusdam ꝙ Arl. posuit intelligentiaꝫ eẽ infinitam. ⁊ ex hoc sequit etiam ꝙ ipsa sit a se. qꝛ quod est ab alio est finitũ. antecedẽs ꝓbatur. quia. 12. meth. c. 4. repetit ostensum esse ꝙ non cõuenit primũ mouens habere magnitudinẽ. quia habet potẽtiam infinitã. ⁊ finitum nõ habet potẽtiam infinitã. Post illud statim in ꝓncipio. 5. c. querit vtrum ponendum sit vnam talez substantiã aut plures ⁊ determinat ꝙ plures ꝑm numerũ latiorum. intentio g̃ sua est cõparando conclusionem ꝓcedentem ad conclusionez sequentem ꝙ plures sint substãtie sine magnitudine qꝛ infinite potentie. Itẽ c. 5. post principiũ. palam inquit est qꝛ tot substãtias necesse est eẽ natura sempiternas ⁊ imobiles ꝑm se ⁊ sine magnitudine ꝓpter predictã causam in. 4. c. s. habere potentiã infinitam. quia illa nõ potest eẽ in magnitudine nec finita nec infinita quia nulla est. Sed quia nulli auctori imponenda est sententia falsa vel multũ absurda nisi habeat expresse ex dictis eius vel sequat euidenter ex dictis eius. Et cum istud angelũ esse ens a se sit nõ tm̃ falsum sicut patꝫ sed etiaꝫ valde absurdum quia oppom eius potest demonstrari vt patebit. nec istud legatur expresse ex littera Arl. nõ vr̃ hoc sibi rõnabilr imponi. Dico g̃ õ ista minore angelus ẽ cãbilis duo opposita ꝑdictis. pm ꝙ illa ẽ demõstrabil ꝑm ꝙ illud fuit ab Arl. ꝯcessum. Primum probo sic non possunt eẽ due nature intellectuales simpliciter infinite. sed quecunqꝫ natura intellectualis si est a se siue incãta ipsa est simpliciter infinita. g̃ non possunt eẽ plures nature intellectuales simpliciter incausate. pª est incausata alioquin non esset prima. g̃ quelibet alia est causata. Prima propositio istius deductionis ꝓbatur diffusius in questione õ vnitate dei. nunc tango vnam ꝓbationem. quia vtraqꝫ illarum intelligeret alteram perfectissime tantuꝫ. s. quantũ ipsa est intelligibilis. ⁊ cõprehensibilis. ⁊ similiter vna diligeret aliam quantũ ipsa est diligibilis ⁊ sic etiam vtraqꝫ seipsam cõprehendit ⁊ diligit. ⁊ ita vtraqꝫ tam ꝑm intellectũ q̃ ꝑm voluntatẽ beatificatur tam in se ipsa q̃ in alia. eandem autẽ potentiam simul cõprehendere duo obiecta adequata infinita est impossibile. quoniã vtrunqꝫ obiectum toti virtuti potẽtie totaliter adequatur. immo nec vna potentia potest habere duo obiecta eque prima. essentia autem istius eẽt primũ

obiectum sui intellectus. nõ ergo essentialius erit pmū obiectum istius. sȝ nec obiectum secundariū: qꝛ nõ est entitate posterius ꝙ sit eẽntia illius cum sit infinita sicut ista. nec p ꝯñs est posterius ea intelligibilitate. potentiã etiã ita pfecte cõprehendere essentiã alterius sicut proprịaȝ est impossibile. pcipue qñ natura propria nõ includit eminent naturã alterius nec dependet essentialit ab illa altera. nec est eiusdẽ speciei cum illa que oĩa sunt vera in ꝓposito de deo. s. ⁊ intelligentia. 2ª propositio huius deductionis. s. ꝙ nã que est a se est infinita. patȝ ex illo qδ dictū est. s. qualiter phs probat pmū mouens esse infinite potẽtie qꝛ est a se potens. ⁊ iõ hȝ plenitudinẽ potentie. 2m. s. ꝙ Arl. ꝯcessit istam minorem. pbo. ⁊ pmo ex intentione eius 12. meth. ꝯcedit. n. oĩa habere ordinem essentialẽ inter se ⁊ magis ordinẽ eẽntialem ad vnum pm. Nunc ãt infinitū intensiue nõ põt eẽ subordinatū eẽntialit alicui alteri. nec sic ad finẽ. qꝛ bom infinitum nõ est propter alteruȝ bonū. bonum aũt totius vniuersi vtroqȝ mõ se habet. ⁊. s. in ordine entiuȝ inter se ⁊ in ordine eorum ad opm sepatū. nec infinitum põt eẽ subordinatū alteri vt pncipaliori. qꝛ habet virtutẽ actiuaȝ infinitam. Et ẽt ₰m ipsum in fine. 12. Entia non volunt male disponi vn̄ ꝙ pnceps Rñdetur ꝙ ordinẽ ꝯcessit in entibus separatis. qꝛ 2ª cã dependet a pª. lȝ nõ sit cãliter ab ea. sicut ẽ in spẽbus numerorum ⁊ figuraꝝ. Cõtra hoc nihil est dependẽs ab aliquo i essendo a quo nõ habet in aliquo genere cause eẽ. ⁊ similiter de pmanentia. ⁊ nõ obstat illud δ numeris. qꝛ numerus minor potentialiter seu mãliter acceptus ẽ pars maioris. ps aũt habet rõnem materie. vt habet. 5. meth. partes inquit totius vt ex quo cause sunt. ⁊ idem ibidẽ. hoꝝ autẽ hec quidẽ q. subiectū vt partes. numerus võ minor actualit ⁊ formalit acceptus nõ est ps maioris. nec ab ipso sic accepto depẽdet maior in eẽndo. Preterea in eodẽ. 12. c. 4. de primo mouẽte dicit ꝙ mouet sicut appetibile ⁊ intelligibile. hiꝰ aũt mouent non mota. Sic aũt deus mouet intelligentiã sibi proximam. ꝙ causat intelligere ipsius intelligentie. sed illud intelligere vt isti dicũt ₰m Arl. est idem qδ sbã intelligentie. Si dicat ꝙ illud mouere ẽ methaphoricum ⁊ nõ proprie aliqd cãre. Cõtra ois intellectio que non est eadẽ obiecto causat ab obiecto ⁊ videt ꝙ effectie ₰m ꝯmen. ibi dicentẽ. ꝙ balneum in mẽte mouet vt efficiens. ⁊ vt extra mouet vt finis. probat idẽ 2º ₰m intentionẽ Arl. 8. phys. quia ibi probat ꝙ mouẽs infinite potentie nõ põt imediate mouẽ celum. mouet igit imediate ab aliq mouente potentie finite. illud aũt est intelligẽtia propria motrix. vult ꝙ ꝙ illa sit finita ⁊ per ꝯñs nõ a se. hec ꝯñtia est superius ostensa. Preterea ex eodẽ. 8. arguit sic. phs vult ibi ꝙ mouens infinite potentie moueat celū motu infinito ⁊ nõ imediate vt dictū est. ꝙ mediate. s. mediãte intelligẽtia. Et hanc esse eiꝰ intentionẽ. s. mouens finitū mouere celū imediate ⁊ mouens infinituȝ mediate. dicit ꝯmentator. 12. meth. ꝯmento. 41. sunt igit respectu celi duo mouẽtia ordinata. Nunc arguo sic. qñcunqȝ sunt agentia essentialit ordinata. aut 2m accipit esse a pº. exẽplū de celo ⁊ igne. aut 2m lȝ nõ accipiat eẽ a pº tñ accipit aliqͣ influentiã. exm. Baculus motū accipit a manu vt possit vlterius mouẽ pilaȝ. aut 3ºº ambo attingũt eundẽ effectū. lȝ ordine quodã. pm. s. principaliꝰ. ⁊ 2m minus pncipalit. tñ ipsū eundẽ effectū attingit. Exm de pr̃e ⁊ mr̃e respcu gnãtionis ꝓlis. ₰m opioneȝ ponentẽ mr̃em eẽ actiuã. Quero ꝙ quõ istoꝝ triū moꝝ se hñt ista duo agẽtia in mouẽdo celū. non 3ºº. qꝛ statim sequit ꝙ in eqli tpe imo in codeȝ tpe moueat vtus finita ⁊

infinita. qꝛ vtraq͡ʒ attingit motuʒ immediate tanq̄ propriū effectum. Si dēt 2ᵐ cum nihil ſm̄ Arl. recipiat ab intelligētia aliud ab eius eſſentia habet ꝓpoſitum. Si dēt primū patʒ q̄ hoc eſt ꝓpoſitum. pʒ ḡ q̄ Arl. ſic intellexit iſta agentia eſſe ordinata q̄ 2ᵐ eēt a p̄mo. ꝛ tūc primū mouet mediate qꝛ dat eſſe ꝛ virtutem ꝓximo moueti. ꝛ qꝛ ppe᷒ dat illud eſſe ꝛ virtutē ideo eſt cā ꝑpetuitatꝭ in motu. finitas aūt v̄tutis que nō ē aliud a nā angeli eſt cā ſucceſſionis motuſ qꝛ illi virtuti pōt eſſe aliqua reſiſtentia in mobili que nō poſſet eē virtuti infinite. 3ᵒ probat hoc ideʒ ex intentione Auer. qui de intentione Arl. loquēs in tractatu de ſb̄a orbis. c. 3. dicit ſic. Corpus celeſte nō indiget tm̄ v̄tute mouēte in loco ſed etiam virtute largiēte eſſe ꝛ ſb̄am ſuam ꝛ pmanentiā eternaʒ ꝛc̄. ꝛ poſt. dixerūt quidā ipſum. ſ. Arl. nō dicere cām agentē ceᵐ ſed tm̄ cām mouētem. ꝛ illud fuit ualde abſurdū. Ita aūt poſuit Arl. ceᵐ eē formalit̄ neceſſariuʒ ſicut intelligentias. qꝛ vl̄iter oēm ſb̄am ſempiternā dixit formalit̄ eſſe neceſſariam. vt pʒ. 9. meth. c. 7. eſt aūt potentia nihil ſempiternū ꝛc̄. ꝛ. 12. meth. ſatꝭ habetur intētio eius de hoc. c. 5. ḡ ita ſtaret cū intentione eiuſ q̄ deus eſſet cā eē ꝛ ſb̄a ipſius intelligentie ſic ſm̄ Auer. fuit intentio ei᷒ de celo. Preterea hec eſt intentio Auicen. exp̄ſſe. 9. meth. c. 4. q̄ oīs intelligētia cāta eſt a primo. ꝛ forte in hoc nō ſolum n̄ ꝯtradicit Arl. ſed explicat illud de modo ꝛ ordine ꝓductionis qō Arl. non explificauit. Et ſi dicat Arl. poſuiſſe oēm intelligentiā a p̄mo imediate ꝓductam: tunc Auic. quantū ad ordinē quē ponit ꝯtradicit ei. ſed ad ꝓpoſitū q̄ intelligentia ſit ꝓducta habet ꝯcordia. De mō illius cauſationis ſatis haberi pōt ex intentione Auic. quo ad hoc. ſ. q̄ nō poſuit eaʒ p motū vel mutationē, vel cum aliq̄ nouitate. ſed q̄ totuʒ eſſe intelligētie ſp̄ eſſet a p̄mo. ꝛ in diuerſitate eſſentie ſic̄ nos ponimuſ q̄ filius eſt a patre ſemper in eadē eſſentia. ꝛ ſm̄ Arl. ſempiternū eſt lumen in illis corporibus pſpicuis que nunq̄ cadūt in vmbra alic᷒ corporis. ſ. corpoꝝ cātiū vmbram in vniuerſo. ꝛ tn̄ illud lumē perpetuū in corporib᷒ illuminatis poneret a ſole effectiue. Nō eni lumen illud diceret a ſe formalit̄. qꝛ tunc nō eſſet eiuſdē rōnis cum lumine in illa parte que aliqn̄ nō illuminat. nā illud lumen cuʒ ſit nouū certū eſt q̄ cātum eſt a ſole. qō aūt cātū eſt nō eſt eiuſdem rōis cum eo qō eſt a ſe. Qn̄ ḡ ꝓbatur ſm̄ intentioneʒ Arl. angelū non eſſe cauſatū qꝛ ſm̄ ipſuʒ eſt formaliter neceſſariū. Dico q̄ ipſe nō poſuit iſta inter ſe repugnare cātum ꝛ formalit̄ neceſſariū. cum dicat 2ᵒ meth. ſempiternorum p̄ncipia ſemꝑ eſt veriſſima neceſſe eſt. qꝛ ſunt alijs cā veritatiſ. Sempiterna ḡ que ipſe poſuit formaliter neceſſaria ꝯceſſit p̄ncipia habere. Iteʒ. 5. meth. c. de neceſſario nihil ꝓhibet neceſſariorum quorundā eſſe alteras cās. Hoc etiā pʒ in veritatibus p̄ncipiȷ̄ ꝛ ꝯcluſionis. ſi tn̄ p̄ncipiū ſit cā ꝯcluſionis in eſſendo verū. Cum arguit cātū eſt de ſe non ens ſed poſſibile eſſe. ꝓprie dō eſſʒ q̄ nō eſt de ſe ens. vel magis nō eſt a ſe ens. ita q̄ cāto nō oʒ q̄ ꝯpetat aliq̄ non entitas ſed negatio modi eſſendi qui eſt a ſe eſſe ꝛ iſta negatio eſt ꝯpoſſibilis neceſſario. licʒ negatio entitatis nō ſit cōpoſſibilis ei. Qō etiā dicit̄ q̄ cauſatū eſt de ſe poſſibile ſi intelligit̄ de potenᵃ que eſt dr̄ia entis oppoſita actui: talis potentia non nec̄io inuenit̄ in cāto niſi qō cauſat̄ cum nouitate. nō aūt nec̄iuʒ fuit apud Arl. ꝯnexio cātionis ꝛ nouitatis. ſicut nec apō illos theologos qui dicunt deuʒ poſſe ꝓduxiſſe aliquid ab eterno. eſt tn̄ omne cātuʒ poſſibile hoc eſt obiectū potētie cātiue. ſed iſta poſſibilitas licʒ repugnet nec̄itati a ſe non tn̄ ſm̄ Arl. repugnat neceſſitati formali.

Ad aliud cum imponit Ari.ȯ infinitate intelligentie opᵐ est verꝫ. ⁊ etiaꝫ in se demõstrabile. ⁊ ꝯnsum est ꝑus ꝙ sit de eius intentione. Ad illas ḡ auctes eius ꝑ hoc adductaſ. Ad ꝑmã ꝯ° vltima. 4. c. nõ est illa ꝙ ꝑmũ ẽ sine magnitudine qꝛ infiᶜ potentie. sed pᵒ illã seqͣt alia ꝯ°. q. recitata vt prius ꝯnsa. ſ. ꝙ est impassibilis ⁊ inalterabilis. oẽs. n. aliȷ̃ motus sunt posteriores illo qui est ẜm locũ. hec ille. Nõ est aũt illa sᷣa mobilis ẜm locuꝫ: qȯ ꝓbari põt ex ꝓbabitis ibi. ⁊ tunc ꝯcludit ḡ nõ est mobilis aliq̃ posteriori motu ⁊ ita inalterabil̃. ⁊ tũc sequit̃ ꝑnᵐ. 5. c. vtꝝ aũt vnã talẽ ⁊c̃. ita ꝙ talitas ista refert̃ ad esse inalterabile de quo imediate ꝑcessit sermo. Nõ aũt refert̃ ad esse poᵉ infinite de quo fuit sermo in ꝑcedente ꝑagrapho. que. n. cõtinuatio esset sermoniſ ꝙ esse tale referatur ad ꝯditionẽ prius habitã mediate ⁊ non ad illã que prius imediate habetur. vel posset dici ꝙ si tale referat̃ ad illam ꝯditionẽ mediate ꝓpositã referenda est ad illud qȯ fuit in ꝯclusiõe. ſ. nõ habet̃ magnitudinẽ. ⁊ ꝯcedo ꝙ plures sunt tales sine magnitudie sicut plures sunt inalterabiles ⁊ impassibiles. Ad aliam auctem dico ꝙ negatio põt per tot meͣ propter quid de aliquo ꝯcludi qȯ possunt eẽ in ipso cause repugnãtie ad affirmationẽ oppositã. ⁊ si aliquid vnum sit cã adeq̃ta repugnantie illud erit meᵐ adequatũ ad ostendendũ talẽ negationẽ. infinitas intẽsiua est vna cã repugnantie ad hr̃e magnitudinẽ ſꝫ nõ adeq̃ta. hr̃e ãt intellectualitatẽ sine mã est rõ adeq̃ta. Ista aũt duo oꝫ cõiungi. ſ. intellectualitatẽ ⁊ imãlitatẽ ad hñdũ mediũ sufficiens. qꝛ sicut nõ sufficit intellectualitaſ sola ẜm mentẽ Ari. sicͭ pꝫ in hoie sic nec imãlitaſ sicut pꝫ in celo. Ad istã ḡ auctem dico ꝙ nõ hr̃e magnitudinẽ põt ꝯcludi ex infinitate potẽtie. ⁊ sic ꝯcludit̃ ibi. c. 4. ꝯclusiõe penl̃. ⁊ etiã ꝯcludit. 8. phyſ. Põt etiã ꝯcludi ex alio. ſ. imãlitate cũ intellectualitate. purum. n. intellectuale nõ põt hr̃e magnitudinẽ. qꝛ forma intellectualis non est extẽsibilis. sed si aliqȯ intellectuale sit quantũ habet mãm que ꝑficit a forma intellectuali. ⁊ tunc recipit quãtitatem nõ rõe intellectualitaſ sed rõe mãlitatis quã ꝑficit forma intellectualiſ. sicut est in hoie. Hec ḡ est vera nã hñs infinitã potentiã non hꝫ magnitudinẽ. ⁊ hec. nã intellectualis nõ hñs mãm non hꝫ magnitudinẽ. Ibi ḡ versus fineꝫ. 4. c. probat̃ nõ hr̃e magnitudinẽ ꝑ hr̃e potentiã infinitã. sed illud nõ est meᵐ adequatũ respectu ꝑdicati. ibi ãt. c. 3° post principiũ habet̃ de substãtiȷ̃ imobilibꝫ ꝙ oꝫ eas esse sine mã. sempiternitas. n. eaſ esse oꝫ. Et si aliq̃d est actu sempiternum. ḡ actu sine mã. ⁊ postea in ꝑnᵒ. 4. c. habet̃ quõ iste sᷣe mouentes sunt nature intellectualis. Ex istis hr̃ 2ᵐ meᵐ ad remouendũ magnitudineꝫ qȯ est eẽ intellectuale sine mã. ⁊ istud ẽ medium adequatũ respectu ꝑdicati. qñ ḡ dr̃. c. 4. ꝙ oꝫ tot sᷣas esse sine magnitudine ꝓpter causam ꝑdictã. hoc oꝫ intelligi de illa cã adeq̃ta que. ſ. est intellectualitas sine mã que dicta ẽ in ꝑnᵒ. 3. c. ⁊ in ꝑnᵒ. 4. c. non aũt oꝫ referri ad illã propositionẽ que tacta ẽ in fine de infinitate potentie. nec hoc videt̃ destruere sententiã lr̃e cuꝫ intellectualitas imãlis sit ꝓpria cã imo adeq̃ta respectu ꝑdicati. hoc aũt qȯ est hr̃e infinitã potentiã vel non est eius cã vel non est adequata. qꝛ predicatum omni intelligentie ꝯuenit. mediũ autem conuenit soli deo. cui honor est ⁊ gloria in se. se.

Utrum filius vel verbuꝫ diuinũ habeat cãlitateꝫ ꝓpriã respectu creature. arguit̃ ꝙ sic. qꝛ ars dicit respectum causalitatis ad artificiatũ ⁊ idea ad ideatum. sed verbo diuino ꝯpetit ꝓprie esse artem ⁊ habere in se ideas om

nium factibiliū. ḡ rc. minor p3 p Aug. 6. de tri. c. 9. vel 37. verbū inquit perfectum cui nō deest aliquid est ars quidē omnipotentis ⁊ sapientis dei. hoc pro prima parte minoris. ⁊ sequit. plena omnium rationū viuentiū incōmutabiliū ⁊ hoc pro secunda parte minoris. quia per rōnes illas intelligit ideas vt p3 ex intentione eius. 83. q. q. 46. ⁊ sequitur ibi. nouit deus omnia que fecit p ipsū hoc p vtraq3 parte minoris. intelligendo sic. nouit tanq̄ i arte in qua relucēt rōes artificiatorꝝ. Ad opm Aug. 2. de tri. c. 8. loquens de filio incarnato. mitti inquit a patre sine. s. s. non potuit ⁊ sequit paucis interpositis. Fortasse aliquis cogitat vt dicamus etiam a seipso missum eē filium. q2 ille Marie conceptus ⁊ partus opatio trinitatis est qua causante omnia causant. Et istā ꝯclusionem concedit implicite cum rn̄det ad obiectionē que posset fieri ꝯtra eam dicens. quō inquit pater filiū misit si ipse se misit cui primo respondeo rc. Item ibidem intelligit istam incarnationem vna eadēq3 operatione patris ⁊ filij inseparabiliter esse factam. nō vtiq3 inde separato. s. s. Item ibidem. li. 4. c. 9. vel. 28. plane fidenter dixerim patrē ⁊ filiū ⁊. s. s. vnius eiusdēq3 substātie deū creatorem trinitatē omnipotentē inseparabiliter operari. Questio ista generaliter ꝓposita intelligi pōt de quacunq3 causalitate que deo ꝯuenit respectu creature. sed argumenta magis tangunt de causalitate effectiua. De ista causalitate ꝑmo inquirēda sunt tria videnda. ꝑo vtꝝ aliqua rō formalis causandi sit ꝓpria verbo. 2o vtꝝ aliq̄s modus vl' ordo in cālitate seu cāndo sit ꝓ prius sibi. 3o vtrū aliq̄s respectus causalitatis vl' aliq̄s alius respectus ad creaturam includat per se in eius ꝓprietate ꝯstitutiua.

De primo dici pōt q̄ non est propria sibi aliqua ratio formalis agendi ad extra. Et hoc pōt tripliciter ostēdi. ꝑmo auctoritate. secūdo rōne sumpta a posteriori. ⁊ tandē ratione sumpta a priori. Auctoritas est Aug. 5. tri. 17. vl. 34. vbi dicit sic. ad creaturā pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus sunt vnum ꝑncipiū sicut vnus creator ⁊ vnus deus. Ex ho videt q̄ sicut est in eis vna formalis deitas per quā dicunt vnus deus: sic ē vna formalis rō cāndi ⁊ principiādi p quā dicunt vnus creator ⁊ vnū principiū. Hoc idem vult Dio. de di. no. dicēs cōmunia totius diuinitatis sunt cābilia oia. Ratio a posteriori sumit ab actu cāndi de quo actu ait saluator. Joh. 5. quecūq3 ille. s. pater fecerit hec ⁊ filius silr facit. p hoc q̄ ait quecūq3 p3 q̄ non se hn̄t pater ⁊ filius in agendo sicut cā vl'is ⁊ particularis. sicut sol ⁊ pater in generatiōe aialis. Ex hoc q̄ ait h. pat3 q̄ non sunt cause varie respectu aliorꝝ causatorum. sed eorundē: ex hoc q̄ ait facit. p3 q̄ nō se hn̄t sicut agens ⁊ ratio agendi. ratio quippe agēdi nō proprie agit. Ex eo q̄ agit simili. p3 q̄ nō hn̄t se in agendo sicut cā superior ⁊ inferior. que nō agit virtute ꝓpria sed vtute alterius. puta depēdent ⁊ imꝑfecte respectu eius: nec etiā agunt sic due cāe ꝑtiales cōtinentes vnam cālitatē ꝯpletā. siue sint eiusdē rōis vt duo trahētes nauem: siue sint alterius rōnis. vt intellectus agens ⁊ fantasma fm aliquos in mouendo intellectū possibilē. q2 in talibus neutra causa pōt dici cōplete facere sed ambe faciunt complete ⁊ totaliter. vtraq3 autē per se non nisi diminute ⁊ partialiter. vnde magis ꝓprie dici potest vtraq3 alteri coagere q̄ facere effectum. similiter tales due cause non omnino simili causant effectū. His ḡ differentijs ⁊ imꝑfectiōibus exclusis intellexit xp̄s q̄ pater filius ⁊ pari rōne tota trinitas quecūq3 causata simul causant. ⁊ hoc eque perfecte ⁊ complete.

Ex hoc sequit q verbo nō est ppria aliqua ratio formalis agendi, ɔñtia ista ꝓbatur. nullū suppositū formaliter agit nisi sit actu per illud qd est sibi formaliter ratio agēdi ꝛ intēº sic. vel q habeat illud tanq formā informantez vt est in creaturis. ppter qd Arl. 2º de aia. ɔcludit aiam esse actum ꝛ formā corporis. quia est principiū quo ɔueniunt ei operationes corpori aiati vel sic q illud qd est principiū agendi sit omnino idē supposito agenti. sicut est in forma simplici subsistente que se tota statim ē illud qd est ex. 8. methaᶜ. ꝛ ita se tota agit. Nunc āt illud qd est ppriū vni psone non pōt esse actus alterius psone nec ꝓmo mō nec 2ºº. sic vult Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 19. vbi vult q pater nō pōt eē sapiens sapientia genita. sequit ğ si illō quod est rō formalis agendi in aliqua actione sit ppriū vni psone q alia persona non agit formalit illa actione. Si dicat ad illud fm vnā opinionē q tres persone in suo intellectu cōmuni ꝛ essētiali habent vnum verbū quod est formale pncipiū causandi. q. primᵐ ꝛ essentia. q. remotū. sed pat habet illud verbum a se. q. dicēdo ipsum. filius. ꝛ. s. s. habet ipsum a solo patre. qui vice omnium vnicū verbū dicit ad pficiendum intellectum essentialē. Et similit dicit de. s. s. respectu voluntatis. Cōtra certum est q pater nō habet vbū vt actuz suum formalē altero pdictoꝝ modoꝝ ğ tantūº habet ipsum vt correᵐ vel cōsubstātiale. distinctū tamen in supposito. sed neut modus hñdi sufficit ad hoc vt sic hñs dicatur formaliter agere ista actione respectu cuius illud qd sic habetur est ppriū formale pnᵐ. quia neuter modus hñdi saluat hoc pnᵐ formale haberi tanq formā vel actum hñtis. qd tamen requirit ad hoc q hñs posset dici agere tali actione. Istud pz de creaturis non tm de correlatiuis sed qbuscunq distinctis hypostatice ɔparatis ad eandē actionē. 3º arguit ad ppositum a pori primo per mediuz ppriū sic. formalis ratio cādi i deo ꝛ prima est intellectus vel volūtas vel aliqs actᵘ intellectus vel voluntati. sed triuz psonarum est idē intellectus ꝛ eadē voluntas. ꝛ per ɔñs coꝝ est oīno idem actus intelligēdi ꝛ volendi ꝛ idem obiectū siue pmarium siue secundariū. ğ ꝛ eadez ratio formalis cādi ēt prima est cois tribus psonis. Hanc rōnē tangit Aug. 2. tri. 8. quō inquit pat eum. s. filiū sanctificauit si ipse seipsū scificauit. vtrūq enim ipse dñs ait sicut pbat ibi. ꝛ post quō pater eum tradidit si ipse se tradidit. vtrūq. n. dicit aplus. sicut ipse probat ibi. Et subdit rñsionem credo rñdebis si pbe sapis. qz vna voluntas ē patris ꝛ filij ꝛ inseparabilis opatio. quasi dicat hiᵒ veri q pater agit ꝛ filius similiter agit cā est ppter eandē rōnē agendi. qz vna voluntas est pris ꝛ filij. ꝛ ex hoc sequit insepabilis opatio. Hoc etiam cōfirmat per illud. 3. tri. 6. volūtas dei prima est ꝛ summa cā omniū. i. formalis rō cādi. Diceret ad hoc q lz voluntas vel intellectᵘ sit formalis rō causandi: nō tamen in qualibet psona. sed aliqua pprie habet potentiā vt est pncipium formale vel primū cādi. Cōtra hoc. si est eadē potentia. ꝛ hñs eundem actū ꝛ circa idem obiectuz ipsa in quocunq supposito sit semp habebit eandē rōnem cālitatis respectu obiecti causabilis per ipsaz potentiā. nam suppositum nō tribuit aliquā rōnem cau salitatis ipsi rōi formali agēdi fm ipm habet rōnem cause agenti precise per hoc q habet rōnē formalē agendi. quecunq ğ persona habet eandē potentiā habebit eandē habitudinē ad obiectuz causabile. Aliud mediū ppriū accipitur ad ppositū ipsum. s. esse diuinū. ꝛ ex hoc medio arguit sic. esse diuinū cōmune est tribus. qz ipsa essentia cōmunis est tribus. esse aūt diuinū est ppriū

principiū causandi. ꝓbo esse rerum ꝓ
prie est esse cātū ⁊ oȝ ꝙ causet a suo siīi.
ḡ per se cāt ab esse diuino. Cōtra hoc
essentia vt essentia nō est ṗncipiū agen
di nisi ꝑ modū nature. deus aūt ad ex
tra nihil agit hoc mō. Ultimo potest
ostendi ꝓpositū ꝑ mediuȝ cōe a ṗori ⁊
hoc sic. oē cātum ꝑ se dependet a cā ṗa
sic impfectū ⁊ possibile a pfecto ⁊ sim
plicit necessario. ḡ illud quod ē forma
lis ratio causandi ē formalis ratio ter
minādi istā depēdentiā causati. ⁊ ꝑ ꝯñs
formalis rō eēndi pfectū ⁊ neciū. sȝ ne
cessitas ⁊ pfectio eadē est cois tribus ꝑ
sonis. ḡ ⁊ rō tiandi depēdentiā cāti erit
cois. ⁊ per ꝯñs formalis rō agendi erit
cois. Cōtra ista potest argui notiª ⁊
amor in diuis ꝟm qđ sunt ꝓcedētes sī
rōes ꝟm q̄s creaͤ producunt. ⁊ hᵒ ꝟm ge
nus cause formalis. sine qbꝫ inteꝫ ⁊ vo
luntas eēntiales ñ sufficient disponerēt
ad ipsas creaturas producēdas. Nūc āt
noticia ꝓcedens v̄bū est. ⁊ amor proce
dens. s. s. est. ḡ v̄bo ē aliq̄ rō formal' cān
di ꝓpa. ⁊ silr. s. s. maior oñdit q̄druplī
citer. Primo sic. sapia vt est eēntial' nō
est nisi speculatia. sed vt est psonalis est
practica respectu opandoꝝ ꝯtinēs in se
ideas q̄ sunt ṗnª opatiui. Nūc aūt nō
sufficit ad operādū aliq̄ notiª tanq̄ rō
ꝓxima nisi sit practica. ḡ ⁊c. 2º ostendit
per exēplū ð artifice creato. Artifex. n.
in sapia artis duplicē hȝ noticiā de ar
tificiato. vnā simplicis notiͤ in arte vlī
qua intuet opanda pure speculatiue. ⁊
aliā hȝ noticiā dispositiuā ad opus. q̄ i
arte pticulari ꝯcepta de arte vlī: intuet
ordinē ꝓductionis sue in opus ⁊ ē coḡ
practica sine q̄ ipossibile est artificē ꝓce
dere in opus. Silr deus i notiª simpli
ci eēntiali nouit singula simplr ⁊ abso
lute tanq̄ in manifestatiōe quadā. In
noticia v̄o ꝓducta nouit eadē intrinse
ca ⁊ extrinseca tanq̄ in q̄daȝ declatiuo
⁊ spālit nouit factibilia i eo tanq̄ in q̄
dā dispositiuo eoꝝ ad opꝫ. sic ḡ notiª
artis vlis nō sufficit sine notiª artis pti
culari que ē dispositia ⁊ practica ita in
deo nō sufficit notiª eēntialis siue noti
cia ꝓducta. 3º ostendit ista maior per
qōdā sile in nālibus. qꝛ sic forma nālis
nō est ṗnm actionis ꝟm ꝙ ē pfectio eius
in q̄ ē: sed solūᵒ ꝟm ꝙ hȝ rem ad effectū.
silr sapia vel amor solūᵒ ꝟm ꝙ hȝ rem
ad effectū est ṗnm opandi. sapia aūt di
sponens ⁊ amor affectās q̄ respiciūt ef
fectū nō sunt nisi sapia ⁊ amor ꝓceden
tes. 4 oñdit eadē maior ex ordine ꝓ
ductionis intrinsece ad extinsecā ⁊ hoc
sic. vbi in diuinis tiat ordo rōnis in eēn
tialibus: ibi incipit ordo originis in pso
nis. ḡ pari rōne vbi tiat ordo originis i
personis ibi incipit ordo originis crea
turaꝝ nō pōt ḡ pꝛ creaturam ꝓducere
nisi ṗus productis v̄bo ⁊. s. s. Si aūt pꝛ
hr̄et in se formalit oēȝ rōnē cāndi crea
turā ita ꝙ in v̄bo non eēt aliq̄ ꝓpria rō
cāndi vr̄ ꝙ posset pr̄ cāre lȝ non produ
ceret filiū. Cōfirmat istud ꝑ Aug. 15.
de tri. c. 12. vel. 28. pōt eē inquit verbuȝ
nr̄m ꝙ nō sequat opꝫ. opus aūt eē non
pōt nisi p̄cedat v̄bū. sic v̄bū dei eē potu
it nulla exn̄te creaª. creaª āt nulla esse
pōt nisi ꝑ ipsum ꝑ quē facta sunt oia.

Ad ista. maior ṗme rōnis neganda ē
qꝛ vt dictū ē ṗus notiª ⁊ amor ꝟm que
deus est cā creature sunt coēs formalit
tribus psonis. Ad ṗmā ꝓbationē istiꝫ
maioris. notiª in memoria ⁊ notiª ver
bi nō differūt in nobis vt speculatia ⁊
practica. qꝛ ñ differunt nisi sic hitualis
noticia ⁊ actualis. que ꝯueniūt sp in rō
ne speculatiui ⁊ practici. Si ḡ notiª eēn
tialis in pr̄e se hȝ sicut noticia i memo
ria respectu noticie que ē in v̄bo ñ erit
illa in pr̄e speculatiua ⁊ alia practica. sȝ
vel vtraqȝ practica vel vtraqȝ specula
tiua. Qō addit ibi de ꝯtinentia idearū
soluet rn̄dendo ad argum principale.

Ad 2m. noticia in pr̄e de creatura non
se habet sicut noticia arti vlis respectu
noticie eiusdē in verbo. patȝ hoc ex p̄di

ctis. quia se habent sicut noticia memo
rie ⁊ intelligentie. ⁊ licȝ prima sit. q. ha
bitualis. ⁊ 2ª. q. actualis. tñ vtraqȝ est
eque vl̄is vel particular̄. Illud etiam
quod dicit̄ de arte vl̄i ꝙ ipsa sit specu
culatiua. ⁊ ars particular̄ practica nõ
videt̄ verum. qꝛ ꝺm diffinitionē artis
6. ethi. Ars est hitus cum recta rõne fa
ctiuus. patet ḡ ꝙ ois ars ē habitus pra
cticus. qꝛ ois habitus factiuus ē practi
cus. Hoc etiam arguit̄ ex eo qđ dicitur
artem particularē ꝯcipi de arte vl̄i. qꝛ
cõclusiones practice resoluunt̄ in prinª
practica saltem vt in ṗncipia ꝓxima.
imo videt̄ ꝙ nõ possint resolui aliquo°
in ṗnª speculatiua: nisi practica sit sub
alternata speculatiue. qꝛ ois doctrina
ꝯclusiões ꝓprias resoluit in ṗncipia ꝓ
pria nisi sit subalternata alicui superio
ri cuius cõclusiones habet ꝓ principijs
Si quandoqȝ ḡ inueniat̄ dictũ ab aliq̄
auctore ꝙ̄ ars vl̄is est speculatia ⁊ par
ticularis practica. Hoc indiget exposi
tione ⁊ põt sic intelligi. quãto aliqđ me
dium recedit magꝭ ab vno extremo tã
to non solũ accedit ad alterũ sed dicit̄
habere rationē alterius. sicut pȝ ex. 5.
phy. ꝙ rubeũ respectu albi dicit̄ nigrũ.
Nunc aũt cognitio mē speculatiua est
illa que nullo mõ est directiua in opus
Cognitio vero mere practica est illa q̄
imediate est directiua in opus. quecũqȝ
ḡ cognitio media ꝓ quãto magis rece
dit ab vno extremoꝝ tanto magis põt
dici ꝯtineri sub altero. Nunc autē co
gnitio artis vl̄is non est imediate dire
ctiua in opere. quia opationes sunt cir
ca singularia. ṗ° meth. Noticia aũt ar
tis particularis est imediate directiua.
pro tanto igr̄ noticia artis vl̄is põt di
ci speculatiua ꝓ quanto nõ est imedia
te directiua in opus sicut ē particular̄.
nec tñ est simpliciter speculatiua. sed di
rectiua: licȝ mediate. quia particularis
virtute eius est imediate directiua. Qꝛ
additur igit̄ ꝙ in verbo tanꝙ̄ in dispo
sitiuo nouit deꝰ factibilia qđ intelligit̄
per noticiã dispositiuam in deo. In no
bis video vnā noticiã de agibili deter
minantē quid sit agendũ. ⁊ hanc sequi
tur actus voluntat̄ qua recte volo sic
agere sicut rõ dictat agendũ esse. Istā
volitionē sequit̄ quedã cognitio q̄ scio
me sic velle. Et si scirē voluntatē meā
esse imutabilē ⁊ nõ impedibilē scirem
me aliqñ sic facturũ eē. In deo aũt nõ
possumus hr̄e distinctos actus re sed
quasi rõne. Aut ḡ per noticiã dispositi
uam intelligis in deo noticiã. q. p̄ceden
tem oēm actũ voluntat̄. siue illũ quo
vult se sic facturū esse. ⁊ tunc sequit̄ ꝙ
si talis noticia in deo dispositiua est in
vna persona ⁊ in alia. qꝛ ois noticia in
deo. que. q. p̄cedit oēm actũ voluntatis
habet̄ in intellectu diuino v̄tute primi
obiecti mouent̄. illud aũt mouet nec̄io
intellectũ diuinũ ad quãcunqȝ noticiã
precedentē actũ volũtat̄. qꝛ in tota ista
motione nõ inuenit̄ ṗnm motiuũ nisi ꝑ
modũ nature. ⁊ ꝑ ꝯñs nec̄io. Aut ꝑ no
ticiam dispositiuã intelligis illã que se
quit̄ determinationē voluntat̄. ⁊ tunc
sequit̄ ꝙ cum quelibet ꝑsona nouit de
terminationē voluntatis in q̄cũqȝ ꝑso
na sicut in seipa: ꝙ quelibet hȝ eque no
ticiam dispositiuã de q̊libet operabili.
Nec valet dicere ꝙ hec ꝑsona nouit il
lam sic disponere de opabili. sed nõ se
ipsam. qꝛ sicut argutũ est ad ꝯclusionē
principalē istius articuli vnius volun
tatis vna est dispositio. ⁊ ita si vna per
sona disponat de hoc operabili ꝑ ꝯñs
⁊ alia que habet eandem voluntatem
eodem modo imo eodē actu disponit
⁊ per ꝯsequens reflectendo se per actũ
intellectus super actum voluntatis. si
cut vna scit se sic disponere de hoc ope
rabili sic ⁊ alia. ⁊ sic noticia dispositia
isto modo intellecta ē cõmunis tribus
personis. Ad tertiam probationem
que est de forma naturali actiua. Rñ°
licet forma naturalis actiua habeat re

spectum quendam ad pductuz qui respectus significatur per nomen principij vel potentie. tamen illud quod dicitur esse principium vel potentia tanq̃ substratū huic respectui est aliqua forma absoluta. quod probatur quia nō minus formale principiū actionis vel motus est aliquod absolutuz q̃ terminus. Et precipue si ista ppositio est vera illud est formale principium agendi in quo agens ⁊ pductuz assimilantur nunc autem terminus formalis actionis vel motus non solum potest eē forma absoluta. sed necessario videt ex. 5 phyß. q̃ est forma absoluta non includens aliquam relationem. ğ vel est necessarium vel saltem possibile q̃ illud quod est principiuz formale agendi sit forma absoluta ⁊ vt forma absoluta. hoc declaratur in exemplo. quia licz calor sit potētia calefaciendi. ⁊ hoc qō dico potentia importat respectum in cōcreto: tamen ille respectus per se non includitur in ratione principij actiui. sicut loquimur de principio actiuo. accipiendo pro illo quod immediate denominatur ab illo respectu. Hoc patet in alio exemplo magis remoto hoc quod est subiectum importat ex significatiōe nominis respectū. Si tamē queratur quid sit primū obiectū visus nō responderur per aliquod relatiuuz. quia tunc esset facile assignare omnia obiecta potentiarū. puta q̃ primum obiectum visus est visibile. ⁊ auditus audibile. ⁊ sic de alijs. sed oportet assignare p primo obecto aliquod absolutum substratuz illi relationi que importat per hoc qō est obiectuz. cuius absoluti forma sit p se motiua talis potentie. sicut lux vł color respectu visus. ⁊ sonus respectu auditus. ⁊ sic de alijs. hoc est quod dicit Aristo. 2° de anima. cuius inquit est visus hoc est visibile. ⁊ sequit. visibile est color hoc aūt est ßm se visibile. sed seipsum autē non ratione. sed quoniā in se ipso habet causam esse visibile. omnis enim ⁊c̃. vult dicere q̃ si color est pmū obiectuz visus ipsum ßm se est visibile non per se primo modo. ⁊ hoc est q̃ dicit nō ratione. hoc est. hoc predicatum quod est visibile nō cadit in ratiōe subiecti. sed per se 2° modo quia i subiecto est causa predicati. ⁊ hoc intendit cum subdit. sed quoniaz in seipso habet causam. Consimiliter est in multis alijs. ⁊ specialiter in pposito. quia cum querimus principium actiuum respectu alicuius actionis non intelligim⁹ de respectu qui importatur in concreto per h° quod est principiū actiuum. tunc enim facile esset ostēdere respectu omnis actionis suum principium. quia principiū actiuum respectu calefactiōis est calefactiuum. ⁊ illuminationi illuminatiuū ⁊ sic de singulis. Sed intelligimus de illo quod est pximum fundamentum illius respectus. illud aūt est forma absoluta. ⁊ hoc nō includendo aliquē respectum. quia respectus ille non posset alicui esse prior natura termino respectus forma aūt actiua est por natura termino actionis saltem in actionibus equiuocis. Applicando ğ ad ppositū si noticia que est ratio formalis producendi creaturam non plus includat rationez respectus ad eam q̃ ratio respectus includitur in forma in ratione principij actiui naturalis ⁊ ibi nō includitur sed tm̄ consequit. videtur sequi q̃ in ratione noticie vt est formale principiū pducendi creaturā non includit respect⁹ ad eam. Alit breuissime pōt dici q̃ in noticia pducta nō ē alicꝫ respect⁹ ad creabile qui nō sit in noti° cōi tribus personis. sicut pus pbatū est. Ad quartā pbationē maiorl. licz ista ɔgruen° de poritate pductionis intrin° ad extrinsecā possꝫ multipliciꝉ ipediri: tm̄ ɔcedit ɔ° q̃ vera est. s. q̃ pr̄ nō posset pducē creaturas nisi pus pductis filio ⁊. s. s. ⁊ rō h⁹ est. qꝛ qn̄ ab eodē vnū simplr̄ nec̄io pro

ducit ꝛ aliud ꝯtingenť nō pōt ꝑducere
illud ad qꝺ ꝯtingent se hꝫ nisi ṗus ꝑdu
cto illo ad qꝺ nečio hꝫ. ꝛ maxͤ qn̄ eadē
est nečitas ꝑducti ꝛ ꝑducentꝭ. ꝑductū
extrinsecū ꝯtingenť ꝑducit. Intrinsecū
vero nečio sic ꝙ ipsum ē nečiū eadē ne
cessitate q̄ ꝛ ꝑducēs. Nō pōt g̊ inchoa
ri ordo ꝑductoꝝ extra nisi prius ĩiato
ordine ꝑductoꝝ intra. Alia rō est. qꝛ
ꝑducto ṗori coicať cālitas respectu po
sterioꝝ si n̄ repugnet ꝑprie rōi illiꝰ ꝑ
ducti. naꝫ ex ordine ꝑductoꝝ nᵃ repu
gnat sibi cālitas cū ipsū sit ṗus ꝑductū
Cū g̊ pᵃ ꝑducta vt tactū ē in rōe ṗore
sit ꝑducta ṗus q̄cūqꝫ creatura ꝛ cū nō
repugnat sibi ex rōe ꝑductiōis cālitas
respectu creͤ sequiť ꝙ ē ṗus creatura n̄
tm̄ ṗus ꝑducᵃ ꝙ̄ ipsa sꝫ ꝛ vt ꝑductiua
ipsiꝰ. Ex hoc dupliciť rō ṗoritatis pōt
hri ex v̇bis Aug. ibi adductis. ṗᵃ rō in
hoc ꝙ ait verbū dei cē potuit nō exn̄te
creaᵃ. nō āt eꝯ°. 2ᵃ in hoc ꝙ subdit per
quē oia facta sunt. Nec tn̄ ex istis dua
bus rōnibus nec ex ista auc̄te sequiť ꝙ
verbo sit aliqua ꝑpria rō formalis cau
sandi. qꝛ absqꝫ tali ꝑprietate rōnis cau
sandi pōt stare tam ṗoritas persone ad
creaturā tanꝙ̄ ꝑducti ad ꝑductum: ꝙ̄
prioritas tanꝙ̄ ṗncipij ꝑductiui ad ꝑ
ductū. nō. n. oportet ꝙ ꝑductū imedia
tius ꝑducenti vel ꝑductioni ꝛ etiā ꝑ
ductiuū tertij habeat ꝑpriā rōnē ꝑdu
cendi illud tertiū. sed sufficit ꝙ habeat
rōnē coēm eandē cum primo ꝑducēte
sic ꝙ nečio sibi illam coicat anteꝙ̄ vlti
mum ꝑductū ꝑducať. ꝛ sic est in ꝑpo
sito. per hoc apparet quare patre filio
ꝛ spiritui sancto nō ꝑductꝭ non posset
creare. qꝛ nō ꝑducto illo ad qꝺ produ
cens nečio se habet non pōt produci il
lud aliud ad qꝺ cōtingēter se habet. nō
producto etiā illo qꝺ natuꝫ est habere
eandē causalitatē respectu tertij cum ꝑ
ducente non pōt produci illud tertiuꝫ.
g̊ illa ꝑpositio assumpta si verbū non
haberet ꝑpriam rōnē cāndi pater ꝛ si
nō produceret verbuꝫ tn̄ posset creare.
falsa est ꝑpter duplicē rōnem predictā.

Si arguiť ꝯtra h°. qꝛ ꝭm auc̄tē Aug.
allegatā creatura nečio ṗexigit v̇buꝫ in
rōne cause. vnde ait creatura nulla esse
possit nisi ꝑ ipsum ꝑ quē oia facta sunt
s. verbū. nō aūt nečio ṗexigereť in rōne
cause si totalis ꝛ ꝯpleta cālitas esset in
patre. R° ꝙ verbum nečio ṗexigať in
rōne cāe ad ꝑductionē creaͤ pōt dupli
citer intelligi. vel tanꝙ̄ cālitatē ꝑficiens
vel tanꝙ̄ in eadē cālitate cum ṗmo pre
exacto ꝯueniens. Primo° nō requiriť
filius qꝛ nō ꝑficit cālitatē patris sed pa
ter in se ꝛ a se habet cālitatē perfectā. ꝛ
eam coicat filio. ꝛ iō filius hꝫ qꝛ pať ha
bet. 2°° requiriť filius. qꝛ. n. ṗus ꝙ̄ crea
tura ꝑducať coicať sibi eadē nā cuꝫ pa
tre. ꝛ ꝑ ꝯn̄s eadem v̇tus actiua respectu
cuiuscūqꝫ posterioris. sequitur ꝙ filius
tanꝙ̄ cōueniens in eadē cālitate cuꝫ pr̄e
ṗexigať ad ꝑductionē creature. Aliter
pōt dici ꝛ redit in idem ꝙ effectū ṗexi
gere aliq̄d in rōne cause pōt eē dupliciť
Uno° ex parte ipsius effectus simpliciť
quantū est de se. ita. s. ꝙ effectus nō ha
beret a quo sufficienť posset ꝑduci nisi
illud esset cā. Alio° ex parte nečie ꝯco
mitantie in cā. ṗ° mō filius non ṗexigiť
in rōne cause. sed 3° mō qꝛ eandē ꝑfecti
oneꝫ totalē cāndi hr̄et pater si ꝑ impos
sibile solus eēt. sed non pōt in actū illiꝰ
causalitatꝭ exire nisi prius filiꝰ ꝯcurrat
secū vel coicat secū in eadeꝫ ꝑfectione ꝛ
ꝭm eam exeat in eundē actum.

De secūdo articu.

principali dico ꝙ filius negat a se auc̄tē
primariā cāndi. Joh. 5. nō pōt filius a
se facere quicꝙ̄. cōcedit aūt subauctori
tatem in cāndo. cum subdit. nisi qꝺ vi
derit patrē faciētē. ꝛ. j. ibidē opera que
dedit mihi pater vt ꝑficiā ea ipa opera
que ego facio g̊ ꝛc̄. Dedit mihi pater ec
ce subauctoritas. ego facio. ecce cālitas.

Consimiliter respectu spiritus sancti.

habet filius auctoritatē in agendo. Et ratio vtriusq; est. quia a quo aliqd habet principiū agendi ab eo habet ⁊ agere. ⁊ p ꝯsequens virtute illius agit. non virtute eius tanq̄ cause superioris. quia non habet virtutē distinctaȝ ab eo. sed virtute illius tanq̄ principij cōmunicātis sibi causalitatem. ⁊ ideo habētis auctoritatem in ista causalitate in qua recipiens habet subauctoritateȝ. Sed hic obijcit quia si pater prius origine causat q̄ filius. ḡ filius nō causat illud causatum. quia quod prius causatū est posterius causari non pōt. nisi ideȝ bis causaret. quod est impossibile. Similiter potest argui de ordine originis sic de ordine causalitatis. quia si pater facit a se ⁊ filius non a se. ḡ pater causat ṗus origine. ⁊ tunc vt prius nō poterit causari a filio. q. in secundo signo originis quia idem nō potest bis causari. Ad istaȝ rñdeo q̄ ordo in causando potest intelligi vel vt actio respicit ꝑducens. vel ut respicit ꝑductum. Si primo mō est ordo auctoritatis ⁊ subauctoritatis in proposito. quia ille est inter supposita agentia in habendo principiū formale agendi ꝑ quanto. s. vnum illoꝝ habet illud ab altero. 2° modo non est hic ordo quia nō prius ponit creatura in esse per actionē patris ⁊ postea sequitur actio filij. sed v̄tus causandi ordinate fm ordinem originis habet in vtroq; ṗus natura q̄ terminus ꝑducatur. Et ista virtute habita a tribus in eodem signo nature. cōpleto tn̄ toto ordine originis ponitur effectus omnino simul a trib⁹. Q6 ḡ dicitur q̄ prius causatū nō potest posterius causari. ꝯcedat referendo prius ⁊ posterius ad ipsuȝ causari ⁊ sic probat propositio. sed nō propter hoc est negandum quin ṗus habens virtutem causandi ⁊ posteri⁹ origine habēs eandem possunt per ipsam simul natura habitā in vtroq; simul effectuȝ causare. Aliter posset dici specialiter ad 2m. q̄ prius origine causare est causare a se. posterius origine causare est causare ab alio. sicut aūt ab alio habet virtutem causandi vel a se: sic ⁊ causare. nec est veruȝ q̄ sic prius causatū ab aliquo non possit posterius causari ab alio. qꝛ hi⁹ intellectus est iste q̄ aliquid nō possit causari ab vno a se: ⁊ ab alio nō a se qui intellectus falsus est vbi eadē virt⁹ actiua est in ꝑducente ⁊ ꝑducto.

De tertio articulo

principali dico q̄ null⁹ respc̄us ad creaturam pōt per se includi in cōstitutiuo persone verbi. tum qꝛ quicq̄d in ea includitur per se est reale. distinguēdo reale contra ens rationis. qꝛ constitutū est sic reale. ⁊ per ꝯn̄s quicq̄d in ipso per se includitur est hoc mō reale. Nunc aūt quicunq; respectus in diuinis ad creaturam est tm̄modo ens rationis. ḡ ⁊c. tum qꝛ quicunq; respectus dei ad creaturam habet ꝑ fundamēto ꝑximo aliquid cōmune tribus. nō dico sic proximo q̄ ex natura fundamēti oriat relatio illa. quia tunc esset relatio realis. sȝ sic proximo q̄ illud sit ꝑxima ratio cōparandi per actum intellectus diuini ꝑsonas diuinas ad creaturam. Sicut etiam tactum est in ṗmo articulo d intellectu ⁊ voluntate. sic posset probari de quocunq; fm q̄d deus per actum intellectus est cōparabilis ad creaturā. Qn̄ autē fundamentū ꝑximum est cōmune tribus: respectus non potest esse proprius vni. nō ergo respectus ad creaturam includitur per se in ꝓprietate alicuius persone. quia quicquid includitur sic est ꝓpriuȝ illi persone. Tum tertio. quia iuxta primā viaȝ posset argui q̄ quicquid est in persona diuina ē necesse esse a se. ⁊ hoc excludendo p li a se aliud in ratione cause. non aūt in ratione principij. quia quicquid est ibi est incausatum. licȝ aliq̄d ibi posset poni ꝑncipiatum. Nunc aūt respectus ad crea-

turam etiam in quocunqꝫ esse reali vel cognito nõ potest eẽ necessarius a se hꝰ modo. qꝛ nec terminus respectus põt esse necessarius sic. quia in quocũqꝫ eẽ creatura est vel possibilis vel saltẽ non necessaria a se. ğ nullus respectꝰ ad creaturam in quocũqꝫ esse potest per se includi in persona diuina. Sed ista ratio licꝫ forte ꝓcedat ex veris tñ apparenter posset multipliciter improbari ⁊ impediri. ⁊ nõ euidenter solui nisi cum prolixitate tanta quantã hic aggredi non intendo. Sed obijcit contra istud quia verbum importat per se ꝓprietatem secunde persone. ⁊ cum hoc ꝑ se importat respectũ ad creaturam. ğ ⁊c̃. Prima ꝓpositio patꝫ ex principio euangelij Joh. Jn principio erat verbum. vbi euangelista per hoc quod est verbũ intendit exprimere ꝓprie secundã ꝑsonaꝫ in diuinis. Et Aug. 7. trini. c. 4. eo verbum quo filius. 2ª propositõ ꝓbatur per illud. 83. q. q. 63. vbi exponit illud Jn principio erat verbũ. Aug. qꝺ grece inquit logos dicitur. latine verbũ ⁊ rationem significat. hic tamen verbũ melius interpretatur vt significetur nõ solum ad patrem respectus sed etiam ad illa que per verbuꝫ facta sunt operatia potentia. Uult ğ ꝙ cum dicitur verbũ importet respectus ad creaturã. Jteꝫ cõtra rationem factam obijcitur. quia si verum sit hoc quod accipit in illa ratione ꝙ creatura in quocũqꝫ esse nõ est necessaria a se. nec per ꝯsequẽs quicũqꝫ respectus ad creaturã est sic necessarius tunc sequitur ꝙ nec respectus dei vt intelligentis ad creaturam intellectã. nec respectus eius vt creatiui ad creaturaꝫ vt creabilẽ sit necessarius a se. sed deus nihil est formaliter ⁊ necessario nisi illud sit necĩuꝫ a se. ğ sequeretur ꝙ deus non necessario est intelligẽs creaturam nec causatiuus creature: quoꝝ vtrũqꝫ est falsum. Ad ista ad primũ posset esse duplex difficultas. vna ex re. alia ex significato huius nominis verbuꝫ.

Quantũ ad primuꝫ dico ꝙ in ꝓprietate secunde ꝑsone nõ includitur aliqs respectus per se ꝓprius ad creaturam: propter rõnes ad hoc positas. Quantum ad secundũ dico ꝙ respectꝰ realis ⁊ respectus ratiõis nõ faciunt aliquid per se vnuꝫ. ⁊ ideo si tales duo respectꝰ importentur per hoc nomen verbũ sequitur ꝙ illud nomen nõ precise significat vnum ꝑ se conceptum quia respectus ad patrem vt dicentẽ est realis respectus ad creaturam vt dictaꝫ vel causatam est rationis tantuꝫ. ğ si hoc nomen verbum per se importat tm̃ vnuꝫ conceptum sequitur ꝙ alterum illoꝝ significabit ⁊ alterum ꝯnotabit tantũmodo quod si uerum est ꝓbabiliter dici potest ꝙ sicut idem significat filius ⁊ filiatio licꝫ alio modo significandi: sic idem significat verbum vt est. q. cõcretum ⁊ eius abstractum si licet fingere. quod. s. est verbatio qꝺ significat idem licꝫ alio modo. verbari enim est idem quod dici siue intellectualiter exprimi. ⁊ per ꝯsequens verbum importat in cõcreto hoc quod est intellectualit̃ expressum. ⁊ tunc cõnotabit relationem ad illud quod dicitur per verbum. ꝓ tanto ꝙ cõnotat noticiam perfectam que noticia habet respectuꝫ rationis ad cognita per eam. ꝼm hoc igitur quantũ ad significatum huius vocis verbum esset iste ordo ꝙ primo ⁊ per se significatur respectus originis. s. exꝓssio intellectualis passiua. sed modo cõcreto. Secũdo cõnotatur noticia. q. terminꝰ formalis cõmunicatus per istam expressionem. ⁊ illa est cõmunis tribus tamen appropriata verbo. Tertio vero ꝑ hoc ꝙ ista noticia habet respectum ad noscibilia ꝯnotaretur in nomine verbi talis respectus. ꝼm hoc neganda esset secunda ꝓpositio assumpta in argumento. ⁊ cum

probatur per Aug. 83.q.q.63. dici potest q pro tanto melior est translatio huius quod est logos in hoc quod est verbum q in hoc quod est ratio. quia hoc nomen ratio nec respectum originis proprium nec illum consequentem appropriatum qui est ad creaturam ita importat sicut hoc nomen verbum. quare verbum vt verbum potest comparari per intellectum ad quodcunque. et per consequens habere propriam relationem rationis. Quod vero ait vt significatur ad patrem respectus. hoc debet intelligi de eo quod primo et principaliter significatur. quod autem addit ad ea que facta sunt ibi debet intelligi significare pro connotare.

Ad secundum potest dici q necessarium a se absque omni repugnantia quantum est ex parte sui potest esse sine esse reali cuiuscunque non necessarii a se. quia non est contradictio quantum est ex parte prioris absoluti: q ipsum sit sine posteriori. tamen illud necessarium non potest esse sine esse cognito cuiuscunque alterius. quia esse eius necessario requirit cognitionem alterius. et per consequens alterum in esse cognito. et consimiliter est de esse possibili. Non igitur persone diuine competere aliquid reale potest. nisi illud sit necessarium a se. hoc est incausatum. quicquid autem includitur in proprietate persone competit persone vt aliquod reale. potest tamen persone diuine competere aliquod cognoscere vel aliquid posse licet illud non sit necium a se. sicut nec terminus. Aliter potest dici q deus est sic necessario intelligens creaturam et causatiuus creature: q vtrunque istorum formaliter dicitur aliquid necessarium a se put a se excludit causam. sed non necessarium in esse reali sed in aliquo esse diminuto: quicquid autem includitur in proprietate persone sic est necessarium a se: q est in esse reali. Nunc autem necium a se non necessario coexigit aliquid aliud in esse reali: licet coexigat aliquid aliud in esse cognito vel esse diminuto. Tertio modo posset dici q alio modo est necessarium illud quod necio requiritur et hoc siue preexigatur siue coexigatur ad esse necessarii. Alio modo est necium illud quod ad esse necii necio consequitur. Ex dictis de causalitate effectiua patet solutio questionis de causalitate exemplari et finali. quia cum causa exemplaris sit aliqua ratione formali exemplans et causa finalis sit aliqua ratione terminans siue finiens sicut causa efficiens aliqua ratione formali efficiens: sequitur ex consimili ratione q nulla istarum causalitatum potest esse propria nisi ratio formalis causandi sit propria non potest alicui persone esse propria ratio exemplandi siue finiendi. sicut nec formalis ratio agendi. Hoc posset probari hic sicut prius probatum est de causa effectiua sed de probationibus prius positis euidentior ad propositum videtur illa vltima. quia ratio formalis terminandi dependentiam causati ad causam in quocunque genere cause de quo est hic sermo est aliqua perfectio. et loquendo de causa prima in quocunque illorum generum est aliqua perfectio simpliciter. Si ergo quecunque perfectio simpliciter eadem est in tribus: sequitur q quecunque causalitas in quocunque generum illorum sit communis. Ad argumentum in oppositum dico: ad minorem dico q quelibet persona sicut est creatrix sic est artifex. et cum sit simplex in qua non differt habens et illud quod habetur. quelibet est ars. et ars eque particularis et eque actualis. sicut patet respondendo ad obiectiones in primo articulo. tamen appropriate verbum dicitur ars sicut sapientia siue noticia. pro tanto quia ex modo sue processionis competit sibi q sit notitia actualis procedens de memoria prima declarans omne intelligibile quod in memoria illa continetur. Hoc patet per

Aug. 7. trini. c. 4. ita dicitur filius sapientia patris. quemadmoduz dicitur lumen patris. ⁊ qualiter hoc sit statim subdit. s. queadmoduz lumen de lumine ⁊ vtrunqꝫ idem lumen. sic intelligit sapientia de sapientia ⁊ vtraqꝫ vna sapientia. consimiliter dico ars de arte ⁊ vtraqꝫ vna ars. Ad illud quod addit in minore de ideis patz prius in rñsione ad primam obiectionē in primo articulo. quia idee sunt cōmunes cuilibet persone: licꝫ appropriētur verbo ꝓpter modum ꝓprium emanationis eius. qꝛ procedit vt noticia actualis declaratiua omnis obiecti quod. q. habitualiter continetur in memoria paterna.

Consequenter queritur de omnipotentia in cōparatione ad obiectuz quod respicit. ⁊ sunt tres questiões. prima questio de omnipotētia vt respicit substantiā immaterialē: ⁊ est ista. Utrꝫ deus possit facere angelum informare materiam. 2ª questio est de omnipotētia vt respicit formam accidentalē sed habentez eē modo supernaturali. ⁊ est ista. Utrum deus possit species i eucharistia conuertere in aliquid p̄existens. 3ª est de omnipotentia ꝓut respicit formam accidentalez habentem eē modo naturali. ⁊ est hec. Utrum deus possit facere ꝙ manente corpore ⁊ loco: corpus non habeat vbi: siue esse in loco. Ad primam questionē arguitur ꝙ sic deus potest facere formam materialez esse sine materia. ergo ⁊ formam imaterialez eē in materia ⁊ per ꝯsequens angeluz esse in materia ⁊ informare materiā. antecedens sic. quia deus facit accidens materiale sine subiecto in sacramento altaris. ꝯsequentia ꝓbatur. quia nō magis videtur repugnare forme imateriali eē in materia ꝙ̄ forme materiali esse sine materia. Contra si angelus informaret materiam: aut daret ei actum simpliciter siue substantialez: aut actu ſm quid siue accidentalem. non p̄mo modo. quia cum sit per se subsistens nō potest facere per se vnum cum alio. actus autē substantialis facit per se vnū cum illo quod informat. nec secūdo modo. quia ſm Aristo. p̄mo phys. quod vere est nulli accidit. angelus est id quod vere est. ergo ⁊c. Hic sunt tria vidēda. primo intellectus questionis exponat. 2º solutio eius ꝓut possibile fuerit declaratur. 3º aliqua dubia dissoluantur.

De primo breuiter h non queritur si angelus habeat materiam partez sui. quia tunc angelus non informaret materiam. sed forma que est altera pars eius informaret eam. sicut ignis non informat materiā sed forma que est altera pars eius. nec queritur vtrum angelus possit informare materiam hoc est effectiue transmutare mām ad formā. ⁊ hoc virtute dei: licꝫ forte virtute sui non possit. vt sic deus faciat angelū effectiue informare materiā. sicut ſm aliquos facit corpus effectiue agere in spiritum. Sed queritur de informatione formali. an. s. deus possit facer angelum esse formam informantez. De secundo cōclusio negatiua est tenenda. ⁊ ad hoc possent poni due rationes. quarum prima sumitur ex medio cōmuni secunda ex medio magis ꝓprio. Adduntur postmoduz rationes inquirēdo de eis si cōcludant. Prima ratio ē ista illud quod est simpliciter per se subsistēs non potest esse forma materie. angelus est huiusmodi. ergo ⁊c. maior declaratur. Ens p se potest intelligi tripliciter. vno modo intelligitur ens per se solitarie. ꝓut accipitur p̄mo posteriorꝫ in tertio modo per se. ⁊ hoc modo accidens potest esse ens per se quādo nō est in subiecto. Secūdo modo dicit ens per se pro ut distinguitur cōtra ens in alio. ⁊ sic p se ens est idem qđ nō inherens actualiter nec aptitudinaliter. ⁊ hº modo quecunqꝫ

substantia non tm̄ ꝯposita sed etiā materia ⁊ forma est ens per se. quia forma substātialis licꝫ insit materie informando. non tñ inheret: quia inherere dicit nō per se informare. q2 inherens nec est actus simpliciter sꝫ actus ꝫm quid. nec cum illo cui inheret facit p se vnuꝫ. opposita ꝯueniunt ei quod p se informat Tertio modo ens per se dicit illud qȯ habet actualitatē vltimaꝫ ita ꝙ nō est per se ordinabile ad aliquē actum simpliciter vltra istum quē habet qui quidem actus vlterior possit esse actus ei⁹ per se. ⁊ hoc vel primo vel participatiue. qȯ hoc modo est p se ens ꝯmuniter dicitur suppositum ⁊ in natura intellectuali dicitur psona. hoc modo intelligitur maior de ente per se. Istud soluꝫ dicitur ꝓprie subsistens. sicut phus loquitur 2° de aia dicens. ꝙ materia ē potentia hoc aliquid. species aūt ꝫm quā aliquid dicitur hoc aliquid. 3m ꝙ est ex ipsis qȯ simpliciť est hoc aliquid. s. per se subsistens habet actualitatē vltimaꝫ non ordinabilē per se ad aliquē actum vlteriorē. maior sic intellecta ꝓbatur. quia forma substātialis p se ordinať ad esse totius. Illud aūt esse est actus simpliciter ꝯpositi quidē per se primo. sed forme participatiue q2 pars dicit esse p se per accñs hoc esse per se pticipatiue. totū aūt primo. qȯ igitur est per se subsistens nec pōt ordinari ad aliqȯ esse p se illud non pōt eē p mse forma. ꝓbatiȯ minoris. angelus est pfectus in specie pfecta imo pfectiore ꝙ sit aliqua species substantie materialis. ordo. n. specierū est vt ordo numerorꝫ. 8. meth. nunc autem aliqua sƀa materialis ē ita in actu vltimo ꝙ nō est p se ordinabilis ad aliquem actuꝫ vlteriorē. alioquin posset esse ꝓcessus in infinitū in substātijs materialibus. vt quelibet posset eē ps alterius. ğ multo magis angelus ē p se subsistens ꝫm intellectū predictuꝫ. Hec rō ꝓcedit ex medio cōi. q2 mediū illud qȯ est per se subsistens eque ꝯcludit ꝓpoem de igne sicut d angelo. imo de quocūqꝫ qȯ est ꝯplete in aliqua spē sƀe. Hinc pꝫ ꝙ nō vnibile non ē dria distinguēs angelum ab aia. q2 est cōe angelo ⁊ igni. Hinc etiā pꝫ quare aia separata nō est persona. licꝫ. n. non sit nata inherere: ⁊ ideo sit ens p se 2° predicto. lꝫ etiā posset eē ens per se p°. i. solitarie: ñ tm̄ per virtutē cause extrinsece sic pōt accñs vł forma mālis: sed virtute nature sue sibi derelicte. ⁊ hoc q2 nō necio dependet a mā in ꝓprio suo esse tñ non pōt eē ens per se 3° pdicto. ⁊ solū illud quod ē sic per se ens dicit suppositū. in nā autē intelligibili dicit psona. ⁊ sic est psona incoīcabilis. q2 sibi repugnat coīcari non tm̄ vt vłe singularib⁹: sed vt forma mē actuande per ipsaꝫ. 2a rō ad ꝓpositū est hec. quicqd pōt esse forma sƀalis h⁹ sibi cōpetit imediate p essentiā suam. s. posse dare actū simpliciť ipsi mē. q2. 8. meth. pꝫ ꝙ nō est alia rō quare h⁹ posset facere per se vnū cuꝫ mā: nisi q2 hoc est p se actus ⁊ illud p se poa. ⁊ huius ñ est aliqua rō vlterior nisi ꝓpria rō huius ⁊ illius. ğ cui repugnat eē actuꝫ mē hoc pcise repugnat sibi per rōnē ꝓpriā ꝯñtia ista ꝓbať. q2 maiori perfectiōi attestať ꝙ alicui repugnat eē formam mē ꝙ ꝙ sibi ꝯueniat. si ğ non pōt hoc sibi ꝯuenire nisi p suam ꝓpriā rōneꝫ: sequitur ꝙ cui repugnat maxime repugnabit per ꝓpriam rōnem formalē ipsius. Si igitur ratiȯ ꝓpria quidditatiua angeli eēt nota: per illam ꝓpter quid posset ōndi ꝙ sibi repugnat informare materiam. Ista ratio licꝫ ostendat ꝙ medium esset ꝓprium ad cōclusionem si ipsa esset uera: tñ non ostēdit ꝯclusionē esse veraꝫ. vnde negās eam diceret ꝙ ñ repugnat huic īformare. nec eēntia sua propria est ratio p se repugnātia. Ideo vlterius confirmať rō sic. cuilibet actui simpliciť per rōnem ꝓpriā vel cōuenit aptitudo ad p se informandū vel repu

gnat informare de eentia angeli nō est dare primū. ḡ 2m. ⁊ tunc vltra vt argutum est: ipsa essentia ē ꝓpria ratio repugnantie. ꝓbatio minoris. aptitudo non ē sine actualitate quin sit imperfectio aliqua. 3a ratō posset poni talis ordo pfectionis in formis videtur esse per recessuʒ earū a materia. sicut actus perfectior plus recedit a potentia. sʒ aīa intellectiua tantū recedit a mā ꝙ nature sue relicta pōt habere eē suum ꝓprium sine ea. ḡ angelus qui est perfectior quacunqʒ anima intellectiua plus recedit a mā sed non videt ꝙ plus possit recedere nisi sibi repugnet in eē materie. ista ratio nō videtur multū probare qꝛ multiplex daf excellentia actuſ ad actū alia ꝙ ista sic recedere a materia. imo anima intellectiua lʒ possit eē sine materia: tamē ita perfecte potest vniri materie sicut aliqua forma inferior. ita diceretur ꝙ angelus potest quideʒ eē sine materia etiā pfectiori modo ꝙ anima intellectia. sed tñ potest esse in materia quia licʒ dependere a materia sit impfectionis: nō tñ est euidenſ ꝙ posse cōmunicare actualitatē suam mē sit imperfectionis. ⁊ precipue qñ talis ꝯmunicatō potest esse sine depēdentia. sicut ponere tur in ꝓposito. 4a ratio videt sumi ƒm aliquos ex operatione angeli que ē intelligere. ⁊ hoc sic. intelligere est operatio imaterialis. ḡ intellectus est potētia imaterialis. ⁊ vlteriꝰ ḡ natura intellectualis est natura imaterialis. Prima ꝯsequentia ꝓbatur per hoc. ꝙ operatio inest operanti ƒm potentiam propriam vt ƒm rationem ꝓximam operandi. ⁊ p ꝯsequens si potentia sit materialis illa operatio nō est imaterialiſ. 2a ꝯñtia ꝓbat quia potentia non excedit ƒbam ⁊ videt ista ꝯñtia ꝑcipue tenē de natura illa que ē mere intellectualis cuiusmodi ē natura angelica. nō sic manifeste tenet ꝺ natura que est diminute intellectualis. ⁊ cum hoc sensitiua quātum ad aliquā potentiam. sicut est aīa nostra. qꝛ illa dependet a mā in operādo saltem aliqua operatione. sed nā mere intellectualis nullo modo depēdet a mā in operando. nec per ꝯñs in eēndo Videt etiam ꝯñtia a primo ad vltimū cōfirmari per cōmentū ꝓpositionis penultime ꝺ causis vbi habetur. Impossibile nanqʒ est vt sit res cuius substantia cadat sub tempore. ⁊ eius actio sub eternitate. sic enim eius actio melior eēt ipsius substantia: hoc est impossibile. Primum añs ꝓbatur ex obiecto. quia ab obiecto actus quilibet recipit speciē ⁊ perfectionē. nunc aūt obiectum intellectus inquantū huiusmodi a materia abstrahit. quia forme in materia sunt indiuiduales quas nō apprehendit ƒm ꝙ huiusmodi. Si huic rationi instet quia simili ratione posset ꝯcludi p operationeʒ ⁊ vlterius per potentiā ꝙ anima intellectiua esset imaterialꝭ. ⁊ tamē ꝯclusio est falsa. hoc est ꝙ non est perfectio materie. licʒ ƒm aliquos vera sit ꝺ immateriali hoc est nō cōposita ex materia ⁊ forma. Diceret ꝙ bene potētia intellectiua est imaterialis ⁊ etiam anima hoc modo est imaterialis. quia nō est imersa materie nec a materia totaliter apprehensa. ⁊ hoc declarat qꝛ quanto forma est nobilior tanto magis dñatur materie corporali ⁊ minus ei ꝯiungitur ⁊ magis eam sua virtute excedit anima aūt nostra vltima in nobilitate formaruʒ. vnde in tantū sua virtute excedit materiā corporalem: ꝙ habet aliquam operationem ⁊ virtutem in qua nullo mō cōmunicat cum materia corporali. ⁊ hec virtus dicitur intellectus.

Contra istud. homo nō est homo ƒm animam siue per animā nisi ƒm ꝙ anima informat materiam. ergo nec operatur operatione propria hominis secundū animaʒ nisi vt anima informat materiam. ḡ vel intelligit ƒm animam vt ƒm formam que sit principiū huiuſ

operationis. vł intelligit ſm eam vt in
format materiam. Prima ꝓpositio
probatur. quia compositum non est il-
lud quod est nisi ex partibus. ⁊ hoc nõ
vt diuisis sed vt vnitis. vt patet ex. 7.
metha͛. respectu huius syllabe ab. de a
⁊. b. ⁊ ita vniuersaliter de partib᷒ ⁊ to-
to. nec solum est hoc verum de parti-
bus materialibus quas vocat ibi elemē
ta. sed etiam de partibus essentialibus
que sunt materia ⁊ forma. compositū
enim ex hoc vnum est. quia hoc est po
tentia ⁊ illud actus. sicut vult. 8. meth.
hoc est quia vna pars que est potentia
lis informatur. ⁊ alia que ē actus infor
mat ipsam. Item secūdo cõtra idē.
Anima ſm supremum gradum perfe-
ctionis sue essentialis informat materi
am. sed intelligere non potest compete
re sibi ſm aliquem gradum superiorē
ꝙ͂ sit supremus: non ergo competit sibi
vt excedit materiam. intelligendo ꝑ ex-
cedere nõ informare. prima patet quia
alioquin homo non esset supremū ens
corporale. nec per cõsequens ꝓximum
angelo in ordine specierum. quia nõ es
set actu formaliter per illud quod ē su-
premum in anima intellectiua que est
proxima forma angelo. De ista quar
ta ratione videndum est primo ꝺ ante
cedente. Illud antecedens. s. ꝙ intelle-
ctio est operatõ immaterialis: potest in
telligi tripliciter. Uno modo per op-
positum ad operationes sensitiuas que
dicuntur organice. quia exercentur per
organa determinata. ⁊ sic materiales:
quia requirunt determinatam partem
corporis determinate cõplexionatam.
⁊ per oppositum intellectio est operatõ
non organica. nõ enim per aliquā par-
tem corporis determinatam exercetur.
⁊ hoc modo intellectus dicitur esse nul
lius partis corporis actus. intelligendo
sic vt in nulla parte vel per nullam par
tem ꝓprie exerceat operationem suam
sicut potentie sensitiue. Sed ex isto in-
tellectu antecedentis non videtur sequi
immaterialitas forme. forma enim pu
re materialis dum tamen sit vniformis
in toto ⁊ in qualibet parte: non dicitur
operari per organum. sicut ignis nõ di-
citur operari per organum. ⁊ ꝯmenta-
tor. 7. metha͛. super illud ergo sicut di-
ctum est. Uirtutes iste assimilantur in-
tellectui in hoc ꝙ non agunt per orga-
num. ⁊ loquitur ꝺ virtutibus que sunt
in seminibus. ⁊ paulopost. virtutes que
sunt in corporibus animalium agunt
per instrumenta determinata ⁊ mem
bra propria. virtus autem formatiua
non agit per membrum ꝓprium. ⁊ ra
tio huius est. quia sola forma dicitur
princiᵐ operādi organice. que. s. quodā
modo illimitata in agendo: potest esse
principium difformium actionū que
tamen non possunt elici nisi medianti
bus partibus dissimilib᷒. ⁊ ideo requi
ritur ꝙ perfectibile a tali forma habeat
partes dissimiles per quas operatiões
ille organice exercentur. ⁊ talis forma ē
proprie sola anima que propter sui per
fectionem vltra formas inferiores po-
test esse principium plurium operatio
num per ipsam cõuenientium suo toti
⁊ ideo requirit pro suo perfectibili ade
quato corpus habens partes maioris
dissimilitudinis que conueniunt pluri
bus operationibus dissimilibus qua-
rum potest esse principiū. Immo ex
isto intellectu antecedentis videtur pos
se argui ꝙ intellectio est operatio eque
materialis sicut visio. quia visio potest
exerceri per partem materialem deter
minatam. intellectio autē non per ali
quam partem sed est totius primo. nõ
enim manus intelligit sed homo. sed si
anima non vt perficiens totum possit
esse principiū intelligendi: ergo ipsa vt per
ficiens quamcunqꝫ partem eque posset
esse principiū intelligendi sicut ipsa vt

perficiens totum. ⁊ tunc dici posset ita digitus intelligere sicut homo. quia ita esset in actu per formam vt est principium intelligendi. Si ergo totū est eque materiale sicut pars vel magis sequitur quod ista operatio que non competit forme nisi vt ē in toto sit eque materialis sicut illa que sibi competit vt est in parte. Rn̄deo ad hoc operatio que competit forme vt est quodāmodo illimitata perfectio si cōmunicetur materie vel toti: cōmunicatur ei quod est in actu per formam sic illimitatam. tale est totum ⁊ non aliqua pars eius respectu anime intellectiue cui vt sic illimitata est competit intellectio. Alio modo posset intelligi antecedēs quod intellectio est imaterialis terminatiue. hoc est tendit in obiectū abstractū a materia. ⁊ in hoc intellectu videtur antecedens pbatum fuisse per imaterialitatem obiecti. sed ista pbatio non concludit imaterialitatem simpliciter etiam terminatiue siue obiectie. quia sm omnes quidditas rei materialis potest esse per se obiectū intellectus nostri: sed tantūmodo si requiritur in obiecto imaterialitas: hoc est abstractio a materia indiuiduali. ⁊ ex hoc sequitur quod operatō sit imaterialis terminatiue. hoc est indifferēs ad obiecta singularia materialia. ⁊ tunc ad habendum cōclusionē intentam oportet probare quod operatō que respicit vniuersale pro obiecto nō posset aliquo modo cōmunicari materie. Tertius intellectus antecedentis est iste intellectio nō est primo alicuius materialis tanquam pximi receptiui. sed eius receptiuū primum ⁊ pprium est forma non illa totius que est quidditas sicut est humanitas. sed illa que est simplex ⁊ altera pars compositi. quelibet autē operatio sensitiua est primo compositi ex materia ⁊ forma sicut pprij receptiui. sicut patet in pncipio de sensu ⁊ sensato. non enim ipsa anima est imediate receptiua visionis. sed ipsum organū quod est cōpositum ex anima ⁊ determinata pte corporis est pxima ratio recipiendi visionem. nec est aīa nec aliquid anime nec illa forma mixtionis que est in determinata parte corporis sed forma totius organi eo modo quo humanitas est forma totius hominis est pxima ratio recipiendi visionē. Ex hoc patet quod si organum dicatur illa pars totius animalis in qua tanquam in pximo receptiuo recipitur sensatio. organū dicet aliqd cōpositum ex anima vt est pncipiū talis operationis ⁊ ex parte corporis sic mixta. ⁊ tunc patet quare oculus cecus nō est oculus nisi sm quid. quia nō est nisi altera pars cōpositi quod natum esset dici oculus carens alia parte qua cōplete oculus est oculus. Ex hoc etiam patere potest quod si potentia dicatur illud quod est ratio pxima recipiēdi actum: potentia visiua nō erit aliquid precise anime sed vel erit forma totalis ipsius organi vel aliquid ꝯsequens illam formā. Patet etiam quare anima separata nō potest sentire. quia nō habet receptiuum sensationis quod est organum. nec formalem rationem recipiendi que est forma totalis ipsius organi. Per oppositum est de intellectione quia receptiuū eius pximum ⁊ pxima ratio formalis recipiendi eam est anima vel aliquid ex parte anime precise nō includendo aliquam materiā ⁊ ppter hoc possunt ipsa ꝯpetere anime separate. quia ibi manet pximum eius receptiuum. Scdm etiam istum tertium intellectum qui plus continet veritatis intelligere ē operatio imaterialis. quia pximum receptiuum habet non includens materiā. saltem corporalem. ⁊ ideo sine tali materia potest ipsa operatio haberi. nunc autem potens habere operationē sine materia potest habere eē sine materia. ergo natura illa cuius est ista operatio ppria potest habere esse sine materia.

Ex hoc ḡ medio .s. operatiōe potest
concludi ipsius nature talis immateria
litas hoc est a materia in essendo sepa
rabilitas. nō autem illa imaterialitas
vlterior que est impossibilitas informā
di materiā. et hoc est rationabile q̄ ex
intellectione que est mediū cōmune ani
me et angelo possit concludi imateriali
tas cōmunis vtriusq;. De tertio pnci
pali obijcitur cōtra pmam rationē. qr
ex .7. metha. forma est magis ens q̄ cō
positum. ḡ illa non ordinat ad esse toti
us tanq̄ ad aliquid perfectius. Pre
2 terea specialit de anima videtur q̄ ipsa
sit per se subsistens. quia ipsa per se ope
ratur. operatio enim qua cōpositū ope
ratur per se non cōpetit soli forme. ani
me autē separate competit intelligere.
3 Preterea esse anime est esse cōpositi
ḡ non ordinatur ad illud esse. Antecedēs
probatur. pter hoc enim anima huma
na remanet i suo esse. totius esse destru
cto. non autē alie forme quia hoc idem
esse quod est totius: est ipsius anime nō
4 sic in alijs. Preterea hec aqua potest
esse pars alicuius totius aque. et ita est
ordinabilis ad esse pfecti quod sit eius
participatiue. et per cōsequens hec aqua
5 nunc non est per se subsistens. Prete
rea idem nō repugnat eidem nisi per eā
dem rationē repugnātie. si ḡ angelo re
pugnet informare materiā: hoc est per
aliquam vnam rationē in angelo pro
pter quā sit ista repugnātia. non ḡ sunt
due ratiōes. vna cōmunis sicut pcessit
prima ratio. et alia ppria sicut pcessit
secunda ratio. Preterea ſm phos ce
li vident esse animati. nō autem potest
poni ibi anima intellectiua. quia intel
lectiua inferior angelo nō potest pficere
corpus nisi perficiat ſm perfectionē ve
getatiue et sensitiue quas includit. vl ni
si ille si sint distincte simul pficiant.
Preterea angelus quādoq; sumit sibi
corpus per quod exercet act vite. ergo
cum agere psupponit esse dabit illi cor
pori esse viuum. et per cōsequens infor
mabit illud. Ad ista quinq;. Ad pri
mum nō intelligitur prius et magis ſm
perfectionē sed ſm principalitatem et in
dependentiā. quia esse principij princi
palioris est independens respectu prin
cipiati et respectu principij minus pnci
palis. Ad 2m quāuis ista ponatur ra
tio fundamētalis p conclusione ista q̄
anima intellectiua est subsistens. tamē
conclusio nō uidetur vera loquendo p
prie de subsistente eo modo quo prius
dictum est q̄ ens per se tertio modo ibi
accipiendo dicit subsistens. sed nec ani
ma intellectiua vnita est per se subsistēs
idest solitarie sicut accidens in altari di
citur per se ens. quia tunc vnita nō in
formaret corpus. separata enim quia sic
est per se ens nō informat. si ḡ vnita eēt
sic per se ens eundē modum essendi ha
beret informans et nō informans. Ad
rationem ḡ illam intellectio que est ope
ratio imanens in operante potest dici
cōpetenter per se alicui dupliciter. Uno
modo sicut pximo susceptio. Alio mo
do sicut remoto. exemplum primo mo
do superficies dicitur alba. secūdo mo
do non. sed bene dicit homo est albus.
sic anima dicitur per se intelligere tanq̄
proximū receptiuum intellectionis. sed
non primū quando est vnita. qr quan
do est vnita est ratio ſm quam intelle
ctio cōuenit homini tanq̄ toti per for
mam. homo autē dicitur per se intelli
gere tanq̄ receptiuum remotum. quia
nō recipit intellectionem nisi per hoc q̄
anima que ē eius forma pximius reci
pit eam. quando ḡ accipitur in maiore
quod per se operat est per se subsistens
verum est d primo operāte. quod .s. sic
operatur q̄ non est vlterius alicui ratō
operandi illa operatione. Si autem nō
esset subsistens sed forma informās nō
posset operari quin vlterius esset ratio

operãdi suo toti. sed isto modo minor est falsa q̄ anima per se intelligit. hoc enim non est verum nisi eo modo quo operatio cõuenit forme sicut proximo susceptiuo. Ex ista patet quomodo intellectio est imaterialis. s. non q̄ non sit ipsi⁹ anime vnite ꝓut informat materiaȝ sed quia ipsa est solius anime vt proximi susceptiui. totius autẽ compositi tanq̄ remoti susceptiui ⁊ tantũ ꝭm partem formaleȝ sui. Ad aliud. habens omnino idem esse non videt̃ simpliciter imperfectum per hoc q̄ non cõmunicat alteri illud esse. si g̊ anime eẽt idem esse quod ⁊ totius: quare anima separata esset imperfecta in essendo cũ tunc nihil sibi tollatur nisi q̄ suuȝ esse non cõmunicat alteri. quare etiã idem esse habens anima eẽt imperfecta in essendo ⁊ totuȝ habens idem esse eẽt perfectum in essendo. quomodo etiaȝ manet eẽ totius nisi maneat totum habẽs illud eẽ. Dico g̊ q̄ eẽ anime manet ideȝ dum anima manet ens illo esse. ⁊ hoc siue sit coniuncta siue separata. ⁊ consimiliter videtur q̄ esse totius non manet idem nisi dum totum manet idem illo esse. quia nullius esse actuale videtur manere ideȝ: nisi illo actualiter habente illud esse. Videtur ergo ista negãda q̄ eẽ anime est idem quod esse totius. quia habens esse videtur pars habentis esse. cõsimiliter videtur eẽ se habere ad eẽ. Et illa probatio que adducitur ad propositum. s. q̄ anima remanet in suo eẽ non sic alie forme: non concludit ꝓpositum imo oppositum. ideo enim remanet in suo eẽ. quia esse eius est omnino incorruptibile ⁊ per se ⁊ per accidens videretur autem corruptibile si eẽt idem cum esse compositi. compositum enim vere corrumpitur. sicut enim generatõ videtur terminari ad eẽ generati: ita eẽ corrupti videt̃ esse terminus a quo corruptionis. ⁊ per cõsequens nõ manere. Alie autẽ forme materiales nõ manent in suo eẽ corrupto toto. non quia eẽ earum fuit aliud ab eẽ compositi corrupti. sed quia ipse corrumpunt̃ per accidens hoc autẽ est vel quia agens corrũpens per principium suum actiuũ contrariuȝ illis attingat illas vt contraria: vel saltem attingit cõpositum corrũpendo ipsuȝ ⁊ forme tales sunt inseparabiles a composito in eẽndo. neutrum aũt istoꝝ verum est de anima intellectiua. Si etiam vt isti dicunt anima intellectiua sit incorruptibilis quia eẽ per se cõuenit forme que est actus. quod aũt ꝭm se conuenit alicui inseparabile est ab illo. sicut g̊ impossibile est q̄ forma separet̃ a seipsa: sic ipossibile ẽ q̄ forma subsistens desinat eẽ. Si inquã ista sit ratio incorruptibilitatis anime intellectiue: sequitur q̄ non est incorruptibilis ꝓpter hoc q̄ idem est eẽ eius ⁊ totius. est enim separabilis a toto manẽs tamen inseparabilis a seipsa. Potest tamẽ ad clarius videndũ responsiones ad duo argumẽta p̄dicta distingui de eẽ. vno modo eẽ potest intelligi illud quo primo formaliter aliquid recedit a nõ eẽ. primo autem receditur a nõ eẽ: per illud per qd̊ aliquid est extra intellectuȝ ⁊ potentiã sue cause. h⁹ modo cuiuslibet entis extra intellectũ ⁊ causam est ꝓprium eẽ. Alio modo dicitur eẽ vltimus actus cui. s. nõ aduenit aliquis alius dans eẽ simpliciter. ⁊ ipsum dicit̃ simplicit̃ habere eẽ cui primo cõuenit eẽ sic dictum primo inquã sic. q̄ non sit alicui alteri ratio eẽndi illo eẽ. Isto modo cõpositum ꝑfectum in specie dicitur eẽ ⁊ solum illud. pars aũt eius dicitur eẽ per accidens tantũmodo vel magis ꝓprie participatiue isto esse totius. sic igitur solum compositum est per se ens accipiendo eẽ secundo modo. Anima autem intellectiua nõ dicitur subsistẽs ni

si improprie ꝛ s̄m quid licꝫ dicatur ens ꝛ per se ens primo modo accipiedo eē. ꝛ hoc pro responsione ad primū argumentum. Per eandem distinctionē patet ad secundū quia primo modo accipiendo eē forme ꝛ totius non est idem esse omnino. 2° modo est idem eē. sed illud non est vtriusqꝫ eodem modo. sed totius primo ꝛ partis participatiue. Ex hoc patꝫ quomodo anima separata dicitur imꝑfecta in essendo. quia eo modo quo ipsa est vnita pōt dici perfecta in eēndo. non essentialiter ꝛ primarie sed participatiue. suo quidēꝫ ꝓprio esse est eque perfecta separata ꝛ coniuncta sed cōiuncta perfecta est esse totius participatiue licꝫ non primarie. ꝛ quātum ad hoc separata est imperfecta. qꝛ caret ipso esse totius. ꝛ possꝫ dici ꝙ ista imperfectio est imperfectio simpliciter quia caret illo esse quod est ꝑfectio simpliciter licꝫ non ꝓpria. imo ipsa est maior perfectio ꝙ̄ esse eius proprium. qꝛ includens illud esse. Non igitur dicitur forma imperfecta ex hoc solo ꝙ nō cōmunicat suam perfectionē alteri. sicut nec ipsa perficitur in hoc ꝙ cōmunicat sed dicitur imperfecta ex carentia perfectionis esse totius. que carentia cōcomitatur illud nō cōmunicare. Ad 4^m illud quod potest esse pars integralis omogeª totius ꝛ si participet esse eius quando est in toto: ꝛ nō participet quādo est extra totum. tamen separatū nō dicitur imperfectū. quia habet eē eque perfectuꝫ cum illo esse quod potest participare. vnde non dicitur proprie ordinabile ad esse totius sicut illud quod natum est esse pars essentialis per se ordinabilis ad eē illius cuius natum est eē aliquid nec potest esse in se aliquid eiusdem rationis cum illo. Ad aliud dico ꝙ in eodē possūt plura includi quorum cuilibet s̄m ꝓpriam rōnem etiam alio circūscripto repugnat aliquid idē. ꝛ tunc quodcūqꝫ illoꝝ pōt esse rō repugnantie illius includentꝭ ad aliud. Exēplum hoī per rationeꝫ s̄be repugnat ꝙ sit albedo etiaꝫ quocūqꝫ alio circūscripto. item ꝑ rōnem rōnalis. illa ḡ propō est negāda ꝙ vnū vni nō repugnat nisi per vnam rōnem repugnātie. sed si addatur non nisi ꝑ vnicam rōnem ꝑ̄maꝫ distingui potest. quia ratio repugnātie vni extremo cōpetit illi cui est ratio repugnandi ꝛ alteri repugnat. vel ḡ ꝑ̄mitas ista refertur ad istam ꝯuenientiam ꝛ tunc illa erit prima ratō repugnantie que primo ꝯuenit isti ꝛ cum hoc repugnat alteri. vel primitas ista refertur ad repugnantiam ꝛ tunc illa erit prima ratio repugnantie que primo opponitur illi ꝛ cum hoc cōuenit isti. ꝛ vtroqꝫ modo potest distingui de ꝑ̄mitate comunitatis ꝛ perfectionis. Quantū ad ꝑ̄mitatem cōmunitatis prius repugnat substantie eē quantitatē ꝙ̄ animali. eꝯ° tamen quantū ad primitatē perfectionis. quia animal plura includit ꝓpter que repugnat sibi ꝙ sit quantitas ꝙ̄ substātia includit accipiēdo tamen vniformiter primitateꝫ vera est ꝓpositio. ꝙ eiusdem ad idem vna est prima ratio repugnantie. ꝛ ex hoc sequiṫ ꝙ non ꝓcessit vtraqꝫ ratio posita ad conclusioneꝫ ex ratione repugnantie prima eadem ꝑ̄mitate. quod cōcedo. Similiter quantū ad primitatē cōmunitatis prius ꝯpetit homini esse s̄bam ꝙ̄ rōnalem. ꝛ quātū ad primitatē perfectionis est eꝯ°. Sed si arguaṫ idem non ꝯpetit eidem nisi ꝑ eandem rationē. ḡ similiter est de repugnantia. Rn̄deo nō est simile. qꝛ multis cōmuniter non conuenit idem ꝑ̄dicatum saltē qd̄ non est de eēntia coꝝ nisi per idem cōe eis. sed multis repugnare pōt idem non ꝑ aliquid cōe eis. Exēplum. repugnat homini ꝛ albedini esse angelum. ꝛ licꝫ forte homini ꝛ albedini sit ens cōmune: tamen non est ratio

istius repugnãtie. quia cõuenit angelo. Exemplũ manifestius. lapidi albedini chimere repugnat esse deum nõ tamen per aliquid cõmune sicut manifestũ est

Ad argum principale nego ꝯñiam ⁊ ratio est. qꝛ prius põt esse rõ repugnandi alicui ne insit sibi: qḋ si inesset esset posterius. sic̃ repugnat hoi eẽ rudibilẽ. ⁊ illud quo formalit̃ hõ est hõ est ratõ illius repugnantie. ⁊ tñ rudibile si inesset: esset posterius hoie sicut passio est posterior suo subiecto. Est igit̃ pri⁹ simpliciter nec̃io cã repugnantie. sic. s. ꝙ cõtradictio ẽ illa ꝯiungi. nõ sic necessario põt esse rõ ꝯueniẽtie alicuius posterioris. sic. s. ꝙ ꝯtradictio sit illa non vniri qꝛ non est ꝯtradictio absom prius separari a suo posteriori. Ad ꝓpositũ formam mãlem separi a materia nõ req̃rit nisi ꝙ forma non sit simplicit̃ nec̃ia rõ sue vnionis ad mãm. qḋ verum est. qꝛ est entitas absoluta ⁊ ita ṗor nã illa vnione. sed formã imãlem vt angelum posse vniri mẽ poneret aliq̃ vniri quorum vnũ est rõ repugnãtie. vt ostensuȝ est in solutione questionis.

Ad secundum

Ad quesitũ an deus posset spẽs in eucharistia conuertere in aliquid ṗexñs. arguit̃ ꝙ nõ. qꝛ non põt aliquid ꝯuerti in aliud nisi habeat aliquid cõe. iste spẽs nõ habent aliq̃d cõe cum aliquo ṗexñte. ergo ⁊c̃. maior ꝓbat̃ si nihil maneret cõe: ergo esset istaꝝ specierum ãnihilatio ⁊ nõ ꝯuersio. minor ꝓbat̃ qꝛ iste spẽs nõ hñt sb̃am subiectam nec etiã mãm que ẽ ṗm sb̃m in his que transmutant̃ adinuicẽ. Cõtra. nã põt istas spẽs ꝯuertere in aliq̃d nõ ṗexñs. ergo deus põt illas ꝯuertere in aliq̃d ṗexñs. añs pꝫ. qꝛ iste spẽs ꝯuertunt̃ ꝑ actũ nutritiõis in sb̃am nutriti ita ꝙ ex eis virtute nature generet̃ caro nõ ṗexñs. qꝛ si ṗexñs magis habet propositũ. ꝯsimilit̃ ex eis v̾tute ignis posset generari ignis ⁊ virtute celi posset generari aliquod animal per putrefactionẽ. Probatio ꝯsequentie. magis videt̃ potentia diuina posse super istas spẽs vt cõuertẽdas in ṗexistens: ꝙ potentia nature in non ṗexistens. quia potẽtia excedit potentiam in infinitũ. ṗexistentia t̃mini ⁊ non ṗexistentia nõ variant rationẽ termini in infinitũ. ergo ⁊c̃. Questio ista nõ querit generaliter ḋ possibilitate totalis cõuersionis vnius in aliud: sed specialiter de ꝯuersione inter tales terminos de q̃bus ẽ specialis ⁊ ꝓpria difficultas. Ad cuius solutionẽ ꝓpriam videndũ est ṗmo si in istis terminis de quibus queritur sit aliqua specialis ratio impossibilitatis ad cõuersionem totaleȝ. Et hoc videndũ est primo ex parte illius termini a quo qui dicit̃ quantitas separata. 2° ex parte termini ad quem qui intelligitur per hoc ꝙ est aliquid ṗexistens. 3° ex parte ꝯuersionis qualis est ista cõuersio. puta si illa ꝑm ꝙ tangit argumẽtum sit annihilatio.

De primo dico.

ꝙ non est aliqua specialis ratio impossibilitatis in quãtitate separata quin ipsa possit eque conuerti in quodcũqꝫ sicut posset aliud creatũ. vbi ponitur cõuersio totalis esse possibilis. hoc potest ad ṗsens breuiter ostendi sic. illud agẽs eque potest quemcũqꝫ terminũ in quẽcunqꝫ totaliter cõuertere: qḋ in virtute sua actiua habet vtrũqꝫ terminũ eque totaliter quantũ ad esse ⁊ non ẽe. ⁊ etiã qḋlibet necessario cõcomitans vtrũqꝫ terminum in essendo. deus habet quecunqꝫ duo creata eque isto modo ĩ sua potestate siue potentia actiua. ergo ⁊c̃. maior primo exponit̃ sic. totum aliq̃n tenetur cathe ⁊ significat idem quod perfectum ex ptibus. Aliquando sincathe: ⁊ significat idem quod quelibet pars.

In gnātione ſm phm pmo de generati
one conuerſio ē totius in totum hoc in
telligitur pmo mō qꝛ tam corruptuꝫ q̄
generatum eſt p ſe vnum. ꝛ iō vere totū
In generatione vero ſm qd qualis eſt i
alteratione vel augmētatiōe ibi genera
tum non ē p ſe vnū ſm phm. 7. met. c.
6. Non fit inqt quale ſed quale lignum
nec q̄tum ſed q̄tum lignum. ꝛ ideo ibi
genitum non ē vere vnum. In pposito
vero itelligitur ꝯuerſio totalis ſiue toti
us i totum accipiēdo totum ſincathe
vt pote q ſic ꝯuertatur compoſituꝫ icō
poſitum. vt mā i materiam ꝛ forma in
formam. maior ſic expoſita pbatur. qꝛ
agēs quod eque hēt in virtute ſua acti
ua vtrunqꝫ terminū conuerſionis quā
tum ad aliquid partiale i eo. eque pōt
vnum i alterū conuertere ꝯuerſione pti
ali. ſicut. n. generās quod hēt in virtute
ſua actiua formā huius corrupti ꝛ for
mam hꝰ geniti pōt illud i illud ꝯuerteꝛ
ꝯuerſione ptiali q̄ eſt ſm formam. ſic il
lud agēs quod eque hēt in virtute ſua
formā huius corrupti ꝛ formā huiꝰ ge
niti eque pōt ptialiter ꝯuertere illud cō
rumpendo vel generando. ergo pari rō
ne agens qȯ eque hēt in virtute ſua acti
ua vtrūqꝫ terminum iſtum ꝛ vtrunqꝫ
illum ꝛ hoc quātum ad quodlibet vtri
uſqꝫ ꝛ quantū ad quodlꝫ neceſſario cō
comitans vtrūqꝫ in eēndo. eque poteſt
vtrobiqꝫ iſtum terminum conuertere i
illum conuerſione totali. tale aūt agēs
eſt deus. Scdo modo ſic. eodem modo
poteſt aliquid conuerti i aliud in quo il
lud poteſt ſuccedere iſti. nunc auteꝫ vir
tute diuina poteſt quodcunqꝫ creatum
ſm ſe totum ꝛ quodlibet eius ſucced̄eꝛ
alteri creato ergo ꝛc̄. Contra illud ob
ijcitur primo ſic. quia ſcōm hoc deꝰ poſ
ſet eque cōuertere ſubſtantiam corpore
am i ſbam incorpoream. ꝛ vnam incor
poream i aliam ſicut pōt ꝯuertere vnā
corporeā in aliā corporeā. ꝯn̄a pꝫ qꝛ po
tentia dīna eque hēt terminū vtrobiqꝫ.

ſed ꝯn̄s eſt falſum. hoc pbaꝛ pmo per
Aug. ſup geneli 7. Omne corpus in oē
corpus poſſe mutari non defuerint qui
aſſererent. corpus aūt aliquod ꝯuerti i
aīam fieriqꝫ naturam icorpoream nec
quenq̄ ſenſiſſe ſcio. nec fides habet. In
eodem li. etiam. c. io. 24. vel. 26. expreſ
ſius habet idem. omne inquit corpus i
omne corpus mutari credibile eſt qȯli
bet autem corpus poſſe mutari in aīam
credere abſurdum eſt. Preterea Boe.
liº de duabus naturis ꝛ vna pſona chri
ſti in parte qua diſputat contra Eutitē
dicit neqꝫ corporea ſba in incorpoream
mutari poſſet nec incorporee in ſe iuicē
pprias formas mutant. ſole. n. in ſe mu
tari poſſunt que hn̄t vnius nature ſbꝫ
cōe hec ille. 2º inſtatur contra iſtam rō
nem. qꝛ cum non ſolum ſbſtantie crea
te ſed quecunqꝫ creata eque ſbſunt vir
tuti diuine ſequereꝛ q ſi aliqȯ creatum
poſſet deus totalr cōuertere i aliud cre
atum. q hoc poſſit eque de quibuſcun
qꝫ creatis. ꝛ tunc ſequunꝛ multa que vi
denꝛ inconuenientia puta q ſba poſſet
conuerti i accn̄s: ꝛ ita poſſet fieri inhe
rens. ꝛ abſolutum poſſet conuerti i reſ
pectiuum ꝛ ita poſſet habere duos ter
minos. ꝛ pari rōne econuerſo i vtraqꝫ
ꝯuerſione. Tertio inſtaꝛ cōtra iſtaꝫ rō
nem. qꝛ q agens in virtute actiua habe
at totaliter vtrunqꝫ terminum nō iſert
niſi q pōt totaliter iſtum deſtruere qȯ
eſt annihilare ꝛ illum totaliter pducere
quod eſt creare. Sed hoc creare ꝛ illud
annihilare nō eſt ꝯuertere hoc in illud
ḡ ꝛc̄. Ad iſta. Ad pmuꝫ inteº Aug. ibi
pbare q aīa in pma pductione non ſit
pducta de aliquo corpore ſicut ipſe p
cedit ꝛ pmo per viā diuiſionis de ſingu
lis corporibus ꝛ tandem ſummatim ȯ
oi corpore p illud qȯ allegatum eſt. cor
pus ꝯuerti in aīam ꝛc̄. Productio autē
pmaria nō hēt opus miraculoſum ſed
talis eſt qualis cōpetit rebus pductis.
Non vult ḡ negare quin deus poſſet ꝯ

uertere corp⁹ in aiam. ſꝫ vult dicere ꝙ hoc i pma rerū ꝑductōe non ſit factuꝫ vel nō potuit fieri ſm modū illius ꝑductōis. quia illa non erat miraculoſa ſed correſpōdens naturis rerum ꝑductarū hoc eſt de intentōe Aug. ibidem. Si arguatur ex verbis Aug. quia dicit omē corpus poſſe mutari in omne corpus ſꝫ non in aiam: non eſt primū āt poſſibile niſi per omnipotentiam diuinam. ergo nec ſcdm per illā eſt poſſibile. quod eſt propoſitum. R° ſi aliquid eſt ipoſſibile vbi cōcurrunt multe rōnes ipoſſibilitatis. quodcūqꝫ aliud vbi dficit aliqua iſtarū rōnum cōparatū ad iſtud poteſt dici poſſibile. nō abſolute ſed reſpectu h⁹. vbi gratia. Si lapidem eſt ipoſſibile videre ⁊ aial excecatum ē poſſibile vidē re ⁊ catulū ante nonuꝫ diem ipoſſibile reſpectu eſt videre. Jn iſtis ſēper poſterius ē poſſibile reſpectu prioris qꝛ nō remanet rō illa q̄ eſt precipua reſpectu impoſſibilitatis i pori. Pꝫ diſcurrendo p rōnes ipoſſibilitatis i iſtis exēplis. Ad ꝑpoſitū ignē cōuerti in ce^m multas hēt rōnes ipoſſibilitatis. puta qꝛ non habēt iſta corporea pn° transmutādi ſe iuiceꝫ cuiuſmōi ſūt qualitates actie ⁊ paſſiue formalr vel virtualr oppo°nō ēt habēt ſdm receptiuū transmutatōis adinuicē nō ꝑpter iſtas rōnes ſolas ē impoſſibile corpus ꝯuerti in aiam. ſed ꝑpter aliam rōem repugnatiue. que. ſ. eſt ꝙ vnum ē extenſum aliud nō. ⁊ ſic non ꝯueniunt in aliquo qd natū eſt manere cōe i trāſmutatione vnius corporalis in aliud. quia corporale nō transmutaꝛ in aliud niſi per alteratōem que recipit in corporali ⁊ mō extenſo. ⁊ ita nec ꝑductum ꝑducitur niſi vt extēſū ⁊ habes modū extenſi. Ad aliam auctoritatē que ē boetij. dico ꝙ intentio ſua eſt quod non ſūt ꝯuertibilia in ſe inuicē niſi que hñt materiam cōmunem. nec hec oia. ſicut ait ibi. ſed ea tantuꝫ que in ſe facere ⁊ pati poſſunt. vnde dicit ibidē ꝙ non pōt es in lapidem ꝑmutari. ergo non loquiꝛ d quacunqꝫ conuerſiōe poſſibili deo. ſed de ꝯuerſione que requirit materiam cōmunem. immo ⁊ vltra hoc etiaꝫ qualitates actias ⁊ paſſiuas mē oppoſitas. q̄ ſufficiunt ad ꝯuerſionem naturaleꝫ: qꝛ aliter intelligi non poteſt ꝙ es non poſſet conuerti in lapidem niſi de conuerſione naturali ⁊ nō quacunqꝫ ſed immediata. Si obijcias ꝙ ſic intelligendo dicta ſua non poteſt haberi ꝯ° quā intēdit probare. ſ. ꝙ humanitas non poſſet cōuerti in deitateꝫ quia ſm predicta ex ꝑmiſſis ſuis non poterit predicta ꝯcluſio concludi niſi de ꝯuerſione immediata que poſſet fieri virtute nature. de tali ꝯuerſione non fuit cōtradictio inter ipm ⁊ euticem. R° rō Boetij in premiſſis ſuis non plus concludit ꝙ qd dictum ē ſupra. ſ. ꝙ natura humana non pōt cōuerti in diuinitatē tali ꝯuerſione que requirit ſdm cōe ⁊ pncipia agendi ⁊ patiendi mutuo in ꝯuerſis. ſed vt habeatur ꝯ° quam intendit ſcilicet ꝙ per nullam potentiam poteſt humanitas conuerti in diuinitatem. oportet addere iſtaꝫ ꝑpoſitionem diuinitas non minus excedit actiuam potētiam quācunqꝫ cauſatiuam in ratioue termini ꝙ vnum ens naturale excedit quancunqꝫ potentiaꝫ naturalem cōparatum ad aliud ens naturale. patꝫ quia hec ꝑpoſitio cum diuinitas ſit infinita ⁊ incauſabilis nullo modo poteſt eſſe terminus potentie cāſatiue. quodcunqꝫ autem creatum poteſt eſſe terminus potētie cauſatiue ⁊ hoc ñ tantum abſolute ſed comparatum ad quodcunqꝫ aliud ens creatuꝫ tanꝙ ſuccedens illi. tunc fiat argumentum Boetij per locum a maiori. ſi per totam potentiam creatam non poteſt es immediate mutari in lapidem. ergo mulro magis vel eque poteſt per quancunqꝫ potētiam actiuam natura creata conuerti i diuinitatem. Ad illud de ſubſtantia ⁊ ente abſoluto concedi poteſt concluſio

que infertur. q᷑ sb̄a potest cōuerti in ac cidens. ⁊ ens absolutum in ens respecti uum non tn̄ sequitur q᷑ substantia in herebit manens substātia. quia vterq₃ terminus conuersionis habebit propri um modū essendi sibi corrn̄dētem. ita q᷑ terminus a quo si fuerit substātia ha buit modum per se essēdi. terminus au tē ad quē istius cōuersiōis si fuerit acci dēs habebit proprium modum sibi cor respōdētem. s. in alio. n̄ ergo substantia existit i alio sed substātie per se enti tan q̄ termino a quo succedit ens in alio tā q̄ terminus ad quem. Cōsimiliter de ente absoluto ⁊ respectiuo. Ad tertiu₃ dici potest q᷑ n̄ improbat cōuersionem totalem quātitatis nec etiam i aliquid preexistēs. sed si aliquid improbat. ipro bat generaliter cōuersionē totalem que tamē i ista qōe supponenda videtur. ⁊ illa supposita difficilia declarāda essēt.

De secundo pricipali cō ceditur cōi ter q᷑ nō est aliqua rō specialis ipossibi litatis ad istam cōuersionem i preexistē tia termi ad que₃. quia i eucharistia po nitur panis ꝯuerti i corpus christi p̄exi stēs. hui⁹ crediti possibilitas declaratur vno modo sic. deus quia n̄ agit vt istru mentum cu₃ sit primū agēs ideo potest agere n̄ per motum ⁊ sic sequitur q᷑. po test formam destructā eandem reduce re. ⁊ hoc i eadē materia. n̄ ideo prohibe tur forma eadē redire actione alicuius agētis creati. quia illud agēs agit p mo tum. qui cū sit successiuus n̄ potest ide₃ ridire. Ulterius deus respicit materi am vt est quid. sic est idistincta. q̄cūq₃ er go formā potest ponere in hac materia eādem potest ponere i quacūq₃ materia Ex istis duob⁹ dclaratis arguit̄ q᷑ de⁹ pōt formā destructā eādem reducere in suā mām ex p̄° ⁊ p ꝯn̄s ex 2°. pōt illā for mā in q̄cunq₃ mām reducere. ⁊ pari rō ne formā manentē i materia ꝓpria pōt eādem i quācūq₃ materiā inducere. sed

ad idēptitatē forme i numero sequitur q᷑ eadem sit materia. g̃ deus potest face re q᷑ quecūq₃ materia fiat hec materia. sicut potest facere q᷑ fiat sub hac forma potest g̃ deus facere q᷑ forma corporis christi ponatur i mā panis. sicut potest facere q᷑ materia panis fiat sub hac for ma. ⁊ sic ista mā cōuertit̄ i materiā illi⁹ corporis ⁊ forma in formā ⁊ totū in to tum. Assumpta multa in ista deducti one declarātur diffuse sed declaratiōes ille causa breuitati possūt omitti immo deductōem breuiādo vis eius i hoc vi detur stare. cōpositum a. cōuerti totali ter in cōpositum b. est potētiale a. i for mari forma ipsius b. hoc autē est possi bile ergo ⁊c. p̄ma ꝓbatur q᷑ potētiale ip sius a. iformari forma ipsius b. est istō potētiale fieri illud q₂ idēptitas forme cōcludit idemptitatem materie. ⁊ ita ꝯ uertitur a. in b. non solum forma in for mam sed materia in materiā ⁊ econtra probatio secūde quia potētiale ipsius a ⁊ potētiale ipsius b. est quid idistinctu₃ ⁊ sic in hoc et in illud potest eade₃ for ma induci ab agēte respiciente illud po tentiale vt est quid. isto modo breuian do istam deductionem non videtur ne cessariū eē ad propositu₃ illud qō ibi tā gitur de reditōe forme destructe. Con tra istud mā tota vt ē quid sub qua ra tione deus eam attingit i agendo. aut i telligitur eē eadē idemptitate numerali aut tantummō eadem q₂ eiusdem rati onis. si p̄mo modo hoc videtur falsum ⁊ contra Arl. i2. metha. c. 2°. horum in quit que sūt in eadē spē diuersa sūt pri cipia non spē. sed q₂ singulariū aliō tua mā ⁊ spēs ⁊ mouēs ⁊ mea. rōe aūt vni uersali eadē. Si ēt sit eadē numero ma teria a. ⁊ mā b. g̃ cum forma a. n̄ possit educi de mā a. q₂ mā a. iam actu hēt il lam formā pari rōne non poterit educi de materia b. intelligat̄ per a. corp⁹ chri sti ⁊ p b. panis educat̄ forma corporis christi n̄ ꝓpter hoc materia panis fier₃

materia corporis siue conuertetur i eaȝ
q₂ materia quadã prioritate ẽ prior for
ma ꝯm Aug. 12. confessi. c. 16. esse vtiqȝ
aliquid non formatũ potest formari au
tẽ quod non est. non potest. sic ergo ẽ ꝓ
or materia q̃ illud quod ex ea fit. ⁊ i li.
13. c. 18. cum aliud sit celi ⁊ terre materi
es aliud celi ⁊ terre species. materiem q̃
dem de nihilo oĩno. mundi autem spẽȝ
de informi materia. simul tamen vtrũ
qȝ fecisti. ⁊ ꝯm illud 2° methaphy. in fũ
damento nature non est aliquid distin
ctũ ⁊c̃. Et per rõem. quia ipsa materia
est eadem sub oppositis formis. forma
autẽ non potest sine ipsa manere. Nunc
autem ad variationem posterioris nõ
sequitur variatio ṗoris. non g̊ si hec for
ma recipiatur in aliqua materia seque
retur ꝙ illa fieret ista. nam ibi non ẽ ni
si inductio forme in materiã que prius
eam non habuit. materia aũt transiens
a priuatione ad formã. non ꝓpter hoc
fit mã que ipsa ṗus non fuit. Si intelli
gat 2° mõ ꝙ quecũqȝ mã vt quid est ea
dẽ. hoc est eiusdẽ rõnis ex hoc non seq̇t
ꝙ forma que ẽ in ista materia posset ea
dem numero sil'r ineẽ illi. sed tm̃° ꝙ aliq̃
eiusdem rõnis cũ ea. hoc autẽ non suffi
cit ad habendũ intentũ. Ulterius quan
tum ad istũ articulum dico ꝙ dupliciť
potest intelligi conuersionẽ fieri in p̃exi
stens. vno mõ. s. in illud quod aliquan
do fuit sed nũc non manet. Alio modo
in p̃existens quod. s. prefuit ⁊ nunc i eo
dem eẽ manet. Et hoc 2ᵐ adhuc dupl'r
intelligitur. Uno modo ꝙ manens sim
pliciter ieẽ prehabito tamen aliqua no
uitate superaddita illi eẽ sit termin⁹ no
ue conuersionis. puta ꝙ ibi sit noua pre
sentia illius termini alicui cui prius nõ
fuit pñs. Alio modo ꝙ ibi non sit aliq̃
nouitas nec in ipso eẽ nec in aliquo po
steriori. De istis tribus intellectibus ꝑ
ordinem est videndum. Primus nõ hȝ
aliquã difficultatem de termino preexi
stente. hoc est ꝙ aliqñ p̃fuit q̃ de nõ pre

existente. nisi istã si deus põt destructũ
idem numero reparare. quod ꝯceditur
ab oĩbus catholicis nec mirum q₂ non
est ibi contradictio. De alio ĩtellectu p̃
existentis. qđ. s. in eodẽ eẽ manet est am
plior difficultas. q₂ nulla mutationum
de quibus loquitur phus. 5. phy. videť
posse ad terminum preexistentẽ sic. Pri
mus aũt intellectus subdiuisionis ẽ se
cundus principalis. qui videtur possibi
lis. q₂ ita videtur de facto ponendũ in
eucharistia. corp⁹. n. christi p̃hñs ⁊ reti
nens idem eẽ simpl'r. per istã conuersio
nẽ fit de nouo pñs spẽi panis. Et consi
mil'r posset poni de q̃titate ꝯuertẽda in
preexñs. q₂ non ẽ aliqua repugnãtia ex
ꝑte termi ad quẽ. Contra ista arguiť ꝓ
mo ꝯtra illud qđ dĩ de eucharistia ⁊ h°
sic ꝫ illud aliq̇d est ꝑ se termin⁹ ad quẽ
ꝯuersionis ꝯm ꝙ succedit termĩo a quo
sed ꝑ te corp⁹ succedit pani ꝯm istã pñti
am quã hẽt de nouo ⁊ non ꝯm eẽ sb̃ale
g̊ est ꝑ se termin⁹ ꝯm ꝙ hẽt illã pñtiã vl'
ꝯm ꝙ sit pñs. sed sic eẽ pñs non dicit for
mal'r sb̃am nec aliquid sb̃ale. q₂ eadem
sb̃a per te manens non fuit ṗus pñs ⁊
nunc ẽ pñs. g̊ ꝑ se terminus ad quẽ con
uersionis i eucharistia non eẽt sb̃a. ⁊ ꝑ
ꝯñs ista ꝯuersio non eẽt transb̃atio. q̃a
transb̃atio est transitio vnius sb̃e in ali
am. Preterea 2° arguitur ꝯtra illđ qđ
dr̃ hoc eẽ possibile đ quantitate. primo
sic id genitum ẽ vbi ṗus corruptuȝ fuit
q₂ rõ locandi que ẽ quãtitas manet eađ
in vtroqȝ. sic etiã in eucharistia qđ fuit
ratio locandi panẽ manet idem i cõuer
sione. ⁊ per hoc corpus christi quod est
terminus conuersionis potest poni ibi
esse siue habere presentiam talem. ergo
per oppositum si nõ manet illud quod
fuit in termino a quo ratio locandi. se
quitur ꝙ terminus ad quem non est ibi
vel non habebit talem presentiam. sed
si quantitas conuertatur in aliquid pa
tet ꝙ ratio loquendi non manet. quia
q̃titas fuit illa ratio locandi. Preteᷓ

si per conuersionē quantitatis in aliud aliud fieret hic presēs sequeretur q illud esset hic tali modo essendi quali modo cōuersum habuit hic presens esse. sed cōuersum qd est quantitas fuit localiter circūscriptiue terminus ad quem cōuersionis est hic localiter ex quo videntur sequi duo impossibilia. Primo q idem sit simul in duobus locis localiter ꝯnia probatur. quia terminus q fit hic localiter potest manere in suo proprio loco localiter sicut corpus christi nunc manet localiter in celo. ꝯns aūt q idem sit simul in duobus locis localiter videtur inferre multa impossibilia. puta q idem simul moueretur et quiesceret. quia posset ibi moueri. et hic quiescere. Similiter q idem simul calefieret et frigefieret. si hic habeat approximatum ignē ibi aquā. Similiter idē esset cōtinuum et non cōtinuum si hic habeat diuidens partem a toto et ibi nō. Similiter idē erit simul mortuū et viuū si animal habeat ibi corruptiuū inferens mortem et hic nō habeat sed quecunque necessaria et sufficientia ad salutē. 2m impossibile pncipale sequens ex hoc q terminus cōuersionis sit hic localiter est istud. q duo corpora possent esse simul in eodem loco. ꝯnia probatur. tū quia cōuertatur istud in duo corpora qua rōne ē hic localiter vnum et aliud. tum quia conuertatur istud in aliqd maius. illud maius si sit hic localiter pars erit cū parte. ꝯns aūt scilicet q duo corpora sint simul videtur Aristot. probare esse impossibile ex intētione. 4. physicorū. Ad ista ad primum si terminus per se transubstātionis est substantia et sm esse substantie nō vt arguitur cum corpus habet esse substantie succedit pani proprie loquendo de successione. quia et si habeat esse post esse panis. non tamen incipit habere illud esse desinente pane. quod videtur necessarium ad hoc q proprie diceretur succedere ibi inesse. Alioqui posset dici sol succedere vermi corrupto. quia habet esse suum post esse vermis. negāda est ergo illa propositio sm hoc aliquid est per se terminus ad quem sm quod succedit termino a quo. quia sm idem est prius et nunc manens. et per ꝯns alteri proprie nō succedens corpus christi diceretur terminus esse ad quem transubstātiationis et hoc ideo. quia illa nō est productiua termini ad quem sed tantummodo cōuersiua alterius in ipsum. sm autem illud esse non dicitur proprie succedere termino a quo sicut prius dictum est. posset tamen ista concedi q sm illud est nouitas in termino ad quem sm quod succedit termino a quo. accipiendo proprie succedere. et tunc concedi potest q non esset hic nouitas in termino nisi sm istam presentiam sm quam nunc vere et realiter est hic. et prius non fuit hic dum substātia panis fuit hic. Ad scdm dico q nec corpus christi est vbi fuit panis nec tamē quantitas que fuit pani formalis rō essendi hic. est formalis ratō corpori christi essendi hic. tum quia quantitas ista non est formaliter in corpore christi. ergo nec aliquid corpori christi cōpetit per illam vt per ratōnem formalem. tum quia quantitas nō potest esse formalis ratio locandi nisi circunscriptiue. quia illa est rō determinata ad illum modum locationis. quicquid ergo per quantitatem vt per rōnem formalem locatur. hoc circūscriptiue locatur corpus christi nō sic est presens in sacramento patet ergo et cetera licet ergo non manēt illud quod fuit cōuersum rō formalis locandi. adhuc poterit deus terminum cōuersionis facere ibi presentem vbi cōuersum fuit. et quod adducitur de generato et corrupto. si cōcedetur eandem quantitatem manere et iō per illam generatū localiter esse vbi corruptum fuit hoc nō cōcludit propositū quia per istam conuersiōem non oportet terminum esse localiter vbi fuit ipm cōuersum. immo est hic eodem mō essendi. quem tribuit sibi agens cōuertēs ali

ud in ipsum. Ad aliud negari potest ista ꝓpositio. ꝗminus est hic eodem modo essendi quo mō fuit hic illud quod cōuersum est. Instantia eni3 est. quia sb stantia panis que ꝯuersa fuit. fuit hic localiꝭ suo modo. sicut scilicet substantia panis pōt eē alicubi localiꝭ. quia pars sb quantitate fuit in parte loci ꝛ tota i toto. nec tñ substātia corporis christi in quā ꝯuertitꝰ ē hic tali mō. immo tota est vbiq3. non ɡ͛ sequitꝰ ꝙ terminus in que3 cōuertitꝰ quantitas necessario sit hic localiter. Si tñ daretꝰ ꝙ deus posset cōuertere ꝗtitatē in illū terminū ꝛ ꝙ i͛ fiere3 hic localiꝭ. alicui forte videretꝰ ꝙ illa que sequuntꝰ ex hoc non sūt impossibilia simpliciꝭ. sic. s. ꝙ includāt ꝯtradictōem que sola dicuntꝰ esse impossibilia deo. apud quē non est impossibile omne vbū. hoc est omnis ꝯceptus possibilis in intellectu qualis est omnis cōceptus in quo non i cludunt cōtradictoria. Cum ɡ͛ ex primo istorū quod est idē corpus eē simul i duobus locis localiꝭ inferūtꝰ multa que apparent impossibilia. p duas propositiones videtꝰ ꝓbabiliꝭ posse respondere. prima est. forme priores ipso vbi. non variantꝰ ꝓpter variationem ipsius vbi. q2 ꝓpter variationem posterioris non variatꝰ prius. ex qua ꝓpositione habetꝰ ꝙ idem habens duo vbi. non ꝓpter hoc variatꝰ ꝭm aliquam formā substantialē nec ꝭm aliquā de genere quantitatis. vꝭ qualitatis. quia forme istorum generu3 sunt simpliciꝭ priores ipso vbi. Scōa propositio est ista. quācunq3 passionem ad formā substantie. vel quātitatis. vꝭ qualitatis. recipiet idem corpus a duobꝰ agētibus sibi in isto eodem vbi approximatis. illam ꝛ non aliam recipiet ab eisde3 sibi i diuersis locis vꝭ vbi approximatꝭ. Exemplum. si hic circa lignu3 approximentꝰ ignis ꝛ aqua qualem transmutationem facient circa illud lignū. eande3 ꝛ non aliā facient circa ide3 lignū si habeat duo vbi ꝛ in vno approximetꝰ sibi ignis ꝛ i alio aqua. Istud ꝓbatꝰ ex ꝑma propositione precedente. quia in diuersis vbi non variatꝰ forma absoluta que est simpliciꝭ prior ipso vbi. Istas duas applicando soluuntꝰ que tanguntꝰ i argumento ꝛ multa similia. Primum scilic3 idem moueri in hoc loco siue vbi ꝛ quiescere in alio vbi non sunt repugnātia. sicut nec habere hoc vbi ꝛ illud. q2 ista duo. s. moueri ꝛ quiescere ꝭm vbi sunt posteriora ipso vbi. iō possūt variari ꝑ3 variatōem in illo priore. Scōm de calefieri ꝛ frigefieri soluitꝰ p scōam ꝓpositionem. non. n. aliter calefieret ꝛ frigefiētꝰ existens in duobus vbi. ꝙ existēs i vno vbi in quo haberet ista duo agentia approximata. ꝛ sicut tunc si alteꝝ agentiū simpliciꝭ vincētꝰ vtutem reliqui agentis illud assimilaret sibi passum ꝛ ipediret reliquū qð eēt minoris vtutis assimilare sibi passum. si aūt eēnt aliquo modo equalia in vtute alterarent passu3. q. ad quodda3 mediū inter duo extrema. sic etiā nunc quando ponitꝰ idem in duobꝰ vbi. Tertiū de continuitate soluitꝰ p idē q2 si agens soluens ꝯtinuitatem vincētꝰ vtutem conseruantis cōtinuitate3 absolute cōtinuātas esset diuisa vtrobiq3. si tñ vt ab aliquo vtrobiq3. sicut rñdetꝰ de corpore christi in pixide quando idem corpꝰ fuit diuisum in cruce. Quartū similiter vel facilꝰ soluitꝰ. quia forma sbstantialis si vtute alicuius agentis circa istud in vno loco seperaretꝰ a mā simpliciꝭ. nusꝙ esset vnita eidem mãe. vt dicētꝰ de corpore christi quando fuit mortuū in cruce non fuit viuum in eucharistia.

Scōm ꝑncipale qð infert tanꝙ inconueniēs. s. duo corpora posse eē simul diceretꝰ non eē iconueniens. nec impossibile. q2 contradictio non apparet cū vnitas loci non sit formaliꝭ vnitas corporꝭ sed corpus habet ꝓpriam vnitatem intrisecā cui accñtaliꝭ aduenit eē i vno loco. ɡ͛ non sequitꝰ qðcūq3 corpꝰ est in hoc eodem loco ē idē corpus. nec simultas

variat vnitatem corporis vl' loci. Ad auctem Ari. 4. phy. dici potest. q̄ pba tio sua ad hoc pcedit q̄ vtute ppria vl' nature create ppter sui limitatoēm nō potest idem corpus eē in diuersis locis adequatis. sed de virtute diuina illimi tata non concludit. Tertius intellec tus principalis scilicet q̄ aliquid ma nens in eodem esse quod iam prius ha buit nulla oino nouitate facta circa ip3 potest esse terminus noue conuersionis declarat esse possibilis hoc modo/ quan do deus conseruat creaturam terminus illius conseruationis non ē aliquid no uum sed idem 7 ƀm idem esse quod pri us habuit. non g requirit conseruatio actio vel passio nouitatem in termino. g nec conuersio. pñia declarat ex hoc q̄ sicut deus volens hoc hr̄e esse. q. post idem esse conseruat illud. sic volens illō habere esse post esse illius conuertit illō in istud. quia facit esse istius 7 si non p prie tamen aliquo modo succedere ipsi esse illius non requirit autem ad hoc q̄ illud sit terminus actionis qō simplicit 7 pprie succedit alteri. s. tanq̄ nouum. sicut patet in conseruatione. ƀm hoc di ceret q̄ sicut deus eodem velle creat il lud inq̄tum vult hoc esse post non esse 7 conseruat illud inq̄tum vult hoc esse. q. post idem esse. sic eodem velle cōuer tit aliud in illud. q2 vult illud esse post istud. Si arguit quomō pōt illud eē ter minus ꝯuersionis positiue si p eam nō accipiat aliquod esse. cum etiam in di uinis illud quod est terminus actionis accipiat esse per illam actionem. Dicere tur q̄ non oportet omnez terminū acti onis positiue habere esse acceptum p il lam actōem. nisi vel simplicit vel i ordi ne ad aliquod aliud. 7 sic terminus cō uersionis potest dici accipere esse i ordie ad conuersum inq̄tu3 deus vult istō eē post illud. Alit diceret q̄ actio positia vel est pductiua termini simplicit vl' eq ualent 7 ista conuersio 2° mō est pducti ua. q2 q̄tum est ex parte sua ipsa suffice ret ad hoc q̄ terminus acciperet esse p eam. sed si non accipit esse. hoc iō est q2 iam p̄hēt illud esse. Contra istam de claratōem arguit. q2 ƀm hoc posset dici deum q̄cquid annihilat conuertere i so lem. q2 vult sole3 manere in suo eē. post esse illius annihilati sicut hoc preexistēs manet post esse illius conuersi. Aliter pōt declarari possibilitas illius intelle ctus 7 hoc sic quod pōt esse termin' cō uersionis concomitante ipm aliquo po steriore quod non includit in pse termi no ipsi' illo circūscripto pōt eē termin' eiusdē hoc p3. q2 vt prius est termin' cō uersiōis 7 a pore vt pus pōt circūscrit i posterius. nunc aūt sƀa corporis christi ē pse tminus transƀationis l3 concomi tet pñtia ill3 qua de nouo est pñs speci ei panis. sicut declaratū fuit exponēdo intellectū p̄cedentē. g sine tali pñtia 7 q̄ cunq̄ nouitate alic' posterioris ipso eē corporis. posset corp' eē tmin' ꝯuersiōis

De tertio pncipali tenet cōi ter q̄ in conuersi one totali non ē annihilatio tmi a quo vna opinio deducit ex hoc q̄ p' ꝯuersi onē. panis non ē nihil. 7 pbat pª. q2 si eēt nihil oporteret dicē q̄ eēt annihila tū. 7 vltra deducit si non ē nihil ē aliq̄d non aūt ē qō p̄fuit. q2 illud conuersum ē. nec aliquid extra tminum ad quē pa tet discurrēdo. g p' ꝯuersionē ē illud in qō ꝯuersum ē vt sic ve3 sit dicē. qō p̄fu it panis est corpus christi. Aut si ista ne garet necio est dare q̄ aliq̄tas corporis christi sit ei' qō fuit panis. Contra illō qō ipse addit q̄ panis p' ꝯuersionē non ē nihil s3 aliq̄d sic q̄ aliq̄tas corpori sit eius qō fuit pāis. pōt argui p° sic. quod nullo° alr se hēt i se post cōuersionē q̄ p us se hūit nec aliq̄d in se alr h3. non hēt aliquam aliquitatem quā pus non ha buit. corpus christi nullo° se hēt in se ali ter post conuersionem q̄ ante. sed ante conuersionem panis non habuit in se

aliquitatē panis nec aliquitas corporis
erat aliquitas panis. ergo nec post con
uersiōem. Preterea eē termini ad quē
conuersionis requirit nō esse termini a
quo. patet si termini sint oppositi cum
esse vnius oppositi excludat esse alteri
us oppositi. ergo terminus ad quē con
uersionis vt talis non habz in se entita
tez vel aliquitatē termini a quo. Aliter
dicit quod non annihilat. qr manet in
potentia materia corporis christi.
Contra hoc arguit quia tunc non pos
set deus annihilare aliquod materiale
nisi simul annihilaret omnia materialia
quia quocūqz materiali nō annihilato
semper in materia eius manet in poten
tia quodcūqz materiale. Preterea vbi
totum trāsit in totū. ibi non manet ma
teria termini a quo. cum ergo i trāsmu
tationibus que requirunt materiaz ma
teria manēs sit illa que fuit corrupta. g
7c. Aliter dicitur q sicut sm Arl. 5°.
physicorū. transmutatio naturalis ali
qua est a non subiecto in subiectuz. 7 il
la est generatio. aliqua econtra. vt cor
ruptio. aliqua a subiecto in subiectum
vt alteratio. 7 generalr motus proprie
dictus. sic in transmutatione supernatu
rali aliqua est versio a non subiecto in
sbiectum. vt creatio. aliqua eɔ° vt anni
hilatio. 7 aliqua a subietco in subiectuz
vt cōuersio totalis vnius positiui i aliō
non est ergo ista ɔuersio annihilatio qr
hēt per se terminum positiuum. Con
tra hoc. licet sint duo termini positiui
tamen cōcomitātur duo termini nega
tiui. sicut quando concurrunt generatō
7 corruptio cōiter in naturalibus sunt
duo termini negatiui concomitātes du
os terminos positiuos sicut esse aque
corrumpende concomitat non eē ignis
generandi. 7 esse ignis concomitatur n̄
esse aque. Cōsimiliter in proposito eē
panis concomitatur non esse corporis
christi. 7 esse corporis concomitatur n̄
esse panis. Tunc arguitur mutatio dici
tur esse creatio vel annihilatio ex perse
terminis eius. non aūt ex cōcomitanti
bus perse terminos. sicut generatio nō
est perse creatio propter hoc q termin°
pse a quo non ē nihil sed priuatio. 7 cō
similiter ē de perse termino ad quē cor
ruptionis. Cum ergo comparando per
se terminos hui° ɔuersiōis qui sī eē pāis
7 n̄ eē panis cū illud nō esse sit totale n̄
esse quia nihil panis manet. sequeretur
q ipsa destructio perse cōsiderata sit an
nihilatio. Aliter potest dici 7 deduci
ad ꝓpositum illud exemplum de corru
ptione vbi non tantuz per accn̄s termi
nat aliquod positiuum. quod. s. est per
se terminus generationis concomitand
sed cum corruptio sit destructio partia
lis. s. totius non nisi sm formam ibi re
linquitur altera pars compositi. s. mate
ria pse. g corruptio nō ē ānihilatio. quia
aliquid corrupti manet. Sed si ista esset
precisa ratio. tunc forma videretur āni
hilari quia nihil eius remaneret. Silr
illud manens non est perse termin° cor
ruptionis ad quem. Ideo magis adhuc
distinguitur perse corruptio ab annihi
latione per suum perse terminum. quia
ille non est nihil siue negatio absoluta.
sed est negatio in apto nato siue priua
tio. 7 pro tanto etiam forma posset dici
non annihilari. quia ei succedit pro ter
mino non nihil. sed priuatio illius for
me. adhuc si vtraqz istarum rationum
deficeret. puta si deus subito conuerte
ret totum ignem in totam aquam non
manente eodem subiecto communi. ad
huc non esset annihilatio. quia termin°
ad quem destructionis ignis 7 si non sit
ꝓprie priuatio forme ignis. tamen non
est negatio extra genus. sed ē negatio vt
includatur in forma opposita positiua
negatio autem in genere non potest esse
terminus ad quem annihilatiōis. sicut
nec talis negatio potest esse terminus a
quo creationis. In proposito licet due
prime rationes non inueniantur qr nec

aliquid termini a quo mãet. nec forme eius succedit priuatio ipsius proprie loquendo. quia non in eodem susceptiuo tertia tamen ratio inuenitur. quia destructionem panis terminat negatio eẽ panis non extra genus. sed vt includit inesse termini ad quem. Sed contra hoc arguitur. quia termino destructionis accidit ꝙ sit terminus aliqs ad quē positiuus. ergo qualis esset ista destructio si non esset terminus positiuus concomitans. talis est modo quantum ad perse rationem destructionis. non ergo prohibetur esse annihilatio per hoc ꝙ terminus positiuus cõcomitatur. Diceretur autem hic ꝙ negatio extra genꝰ ⁊ negatio i genere absoluta tamen ⁊ negatio que dicitur priuatio. non differũt formaliter ꝓm rationem negatiõis. ⁊ tamen sic distinguũtur ꝙ alicuius mutationis vnum est perse terminus ⁊ non aliud vt patet de corruptione. ita negatio vt includitur in termino positio succedente est hic perse terminus. Ad argumentum principale. aliquid esse commune terminis potest esse dupliciter vl cõitate reali. sicut materia que est commune sbstractum vtriqꝫ termino i corruptione. hoc modo non oportet in cõuersione totali aliquid esse cõe terminis immo tale commune repugnat conuersioni totali. Alio modo potest intelligi cõe communitate ratiõis. puta ꝙ vtrqꝫ terminus contineatur sub ente. ⁊ hᵒ sufficit ad excludendum rationem creationis ⁊ annihilationis. quia in illis alter terminus non continetur sub ente ⁊ hoc modo diceretur ꝙ iste species ⁊ illõ preexistens in quod conuerterentur haberent aliquid cõe. Aliter posset põi aliquid commune terminis non essentialiter. sed cõis habitudo ad idez agens. qꝛ potentie agentis eodem modo subiacet vterqꝫ terminus conuersionis. ⁊ hoc etiam sufficit ad excludendum annihilationem. quia nihil proprie non subiacet potentie agentis. cuꝫ non sit aliquid cãbile. Argumentum in oppositũ ꝓbat ꝙ natura potest conuertere aliquid i aliud conuersione totali. ⁊ ita non requirit sbm cõe quod manifeste est inconueniens. in quacũqꝫ trãsmutatõe naturali ꝓm phm ideo ad illud argumentum dicendum est. ꝙ agens naturale põt omnem transmutationem illam ⁊ soluꝫ cãre circa istas species. que transmutatio potest hic habere subiectum transmutabile nulla autem transmutatio substantialis habet hic subiectuꝫ transmutabile. quia nulla est hic substantia. nec cõposita nec materia. ideo agens naturale non potest hic transmutationem sbalẽ cãre sed accñtalem in qua sufficit q̃titas ꝑ sbo. In illo ergo nunc in quo ꝑ actionem agentis naturalis eucharistia hẽt. ꝑmo non esse cuꝫ natura nihil corrum pat nisi aliquid incompossibile ꝓducẽdo ꝓducerctur virtute nature qõdam compositum per accñs. s. q̃tum quale qualitate incompossibili eucharistie q̃ corrũpitur ⁊ istius compositi sbm ꝓfuit. ⁊ forma iducta ẽ ab agente creato habente eam in virtute sua actiua. Sꝫ nũquid tunc ꝓducitur aliqua sba. Rᵒ ñ actione nature. qꝛ non passum de quo producat sbam. si ergo tunc sba ꝓducatur. hoc est actiõe dei qui disposuit nusq̃ accñs esse sine sbo nisi in eucharistia manente. ⁊ ideo illa destructa deus producit sbam compositaꝫ que nata est afiici suis accñtibus cãtis per agens naturale nec illa sba noua requiritur ꝓpter actionem nature. immo actionem illaꝫ sequitur ordine nature. nec necessario. quia deus posset non producere sbam illam. sed sequitur ordine dispositionis diuine. De ipsa autem desitione eucharistie duplex est opinio. vna que videtur esse Inno. de officio misse pte tertia. vbi dicit ꝙ q̃uis spẽs maneant que possẽt afficere sbaꝫ panis ⁊ vini si eẽnt ibi. si tñ tãta fiat alteratio circa spẽs ꝙ

panis eis affectus non eēt ꝯueniens nutrimentum. desinit eē eucharistia. ⁊ i eodem instanti actione diuia fiet ibi noua sb̄stantia que nata est affici illa qualitate. hoc aūt est substantia panis. ⁊ tūc illa manet vlterius in alīatione vsq₃ ad instans generationis noue substantie. ⁊ illam generare natura corrūpēdo illa₃ sb̄stantiam cōpositā quam potentia diuina reduxit. Alia est opinio ꝙ manet q̄diu manēt qualitates que possent afficere sb̄am conuersā. licet ipsa sic affecta non eēt conueniens nutrimentū: nō ḡ desinit eē eucharistia nisi qñ desineret ipsa sb̄stantia panis: ⁊ fm̄ hoc eēt dicendū ꝙ in illo instanti corruptionis spēꝝ est ibi sb̄stantia noua sed non panis. q̄a illa non eēt nata affici qualitatib⁹ incōpossibilib⁹ pani iam iductis. sed talis ē illa sb̄stātia noua qualem nā generaret de pane corrupto. si substātia panis ibi fuisset.

Ad tertium sic

ꝓceditur. arguit ꝙ deus non pōt facere ꝙ manente corpore ⁊ loco cōpus non hēat vbi i loco. q₂ non possūt manere extrema qn̄ maneat relatio media. sicut nō pn̄t eē duo alba quin sint silia. corp⁹ ⁊ locus vident eē extrema inter q̄ ipsum vbi ē q̄si hitudo media. fm̄ illud. 6. principioꝝ. vbi est circūscriptō corporis a circūscriptōe loci ꝓcedens.

Contra sic se hn̄t corpus ⁊ loc⁹ ad vbi sicut actiuū ⁊ passiuū ad actionē ⁊ passionē. nunc aūt de⁹ pōt facere ꝙ manente actiuo ⁊ passiuo non sit int̄ illa actio ⁊ passio ḡ ⁊c̄. maior ꝓbat. q₂ ita videt vbi hitudo media int̄ locū ⁊ corp⁹. sicut actio ⁊ passio int̄ agens ⁊ patiens. mior ꝓbatur q₂ sicut habet Dan̄. 3°. Tres pueros in fornacem missos ignis non cōbussit. ⁊ tñ fuit actiu⁹ q₂ flāma erūpens inifecit eos qui miserūt eos in fornace₃ ⁊ corpora eoꝝ erāt passiua. quia non ē visimile ꝙ tūc hūerunt dotē impassibilitatis. Ista qō pōt hr̄e duplicem intellectū. vnū de corpore ⁊ loco in cōi aliu₃ de corpore ⁊ loco determinato. ⁊ vterq₃ pōt sb̄distingui. Et iō sunt hic quatuor ꝺclaranda. p° si corpori in cōi repugnat non hr̄e vbi posito loco in cōi. 2° si repugnat loco in cōi eē sine vbi siue ñ circunscribere. ⁊ hoc posito corpore in cōi 3° si possibile sit hoc corpoī ⁊ h° loco manentib⁹ sed hoc corpore huic loco ñ pn̄te. ꝙ hoc corpus non hēat hoc vbi. 4° si hoc corpore ⁊ hoc loco manentib⁹ ⁊ hoc corpore huic loco pn̄te possibile eēt hoc corpus non hr̄e hoc vbi.

De primo dico ꝙ

non includit ꝯtradictōem corpus eē sin̄ corpore aliquo continente ⁊ p ꝯñs sine vbi. immo ita est de pmo ce° qō nō habet corpus cōtinens. posito etiam ꝙ eēt locus non tm̄ quicunq₃ sed aliquis capax huius corporis nō esset adhuc ꝯ̄dictio. ꝙ hoc corpus non haberet vbi. Ratio primi est. q₂ nō est cōtradictō absolutum manere absq₃ respectu ad illō quod nō est ꝓus eo vel saltem qō nec ē prius nec simul nā cum ipso. nunc autē locus nec est prius nā corpore nec simul immo videt posteri⁹ corpore ḡ ⁊c̄. Et hoc pōt accipi rō scōi. Contra istud corpori pse competit eē in loco. ita ꝙ cōporeitas est pse rō eēndi in loco sed ꝯtradictio est rōnem formale₃ eē. nisi illud sit cuius est rō formalis. Preterea corp⁹ locatum dependet a locante. ḡ illa hitudo locati ad locans ē hitudo quedam ꝺpendentie sed absolutū nō pōt eē sine ꝺpendentia ꝓpria quam natum est habere. Preterea cōtra illud qō dicit de p° celo arguit. q₂ illud corpus si moueat. non est dare quo motu moueret nisi locali. sed moueri localit̄ requirit eē in loco. q₂ moueri localiter est aliter se habere in loco nunc ꝙ̄ prius. Si det ꝙ celu₃ quiescit. sequit ꝙ quiescit quiete opposita illi motui quem natum est hr̄e. ⁊ ita

quiescit localiter. ꝛ tunc ꝓpositum. Ad
ꝑmum pōt dici ꝙ dimensio est rō fūda
mentalis ꝓxima respectu vbi. ꝛ si sic in
telligeret rō formalis bn̄ pōt talis ratio
formalis separi ab illo respectu cui⁹ dr̄
esse rō. ꝛ hoc intelligendo in actu lꝫ nō
separet ab aptitudine vl' potentia ad il
lud. Exemplū albedo isto° ratio essendi
simile. ꝛ tamen non est ꝯtradictio ꝙ sit
sine similitudine actuali. Contra si di
mensio est ꝓpria rō fundamentalis res
pectu passiue locatōis saltem ista erit ꝑ
se 2° mō ꝛ si non ꝑmo° corpus locat. sic
color videt sed in ꝓpositione pse 2° mō
cum sit necia simplicit sbm non pōt eē
sine ꝑdicato. R̄ ꝙ corporeitas est rō
fundamentalis respectu huius ꝙ est eē
locabile. ꝛ respectu huius ēt ꝙ est loca
ri. ꝓpria q̄dem ꝛ ꝓxima vtriusqꝫ. quia
cuius est potētia eius est ꝛ actus. sed res
pectu primi est ratio necessaria. respec
tu scdi ratio non necia. quia aptitudo ē
intrinseca per istā rōnem etiam ꝑcise ac
ceptam. sed illud ad quod est aptitudo
non inest actualiter nisi ꝑ agens reducēs
aptitudinē ad actum. negādū est igr̄ qd
assumit. s. hanc esse pse 2° mō corpus lo
cat. licet concedendū sit hanc esse pse cō
pus est locabile. Exemplū hui⁹ est perse
2° mō homo est risibilis. hec aūt cōtin
gens homo ridet. Ad tertiū illa depē
dētia que est locati ad locans non ē sim
pliciter necessaria ex parte eius quod di
citur dependere sicut est dependentia cā
ti ad causam. sed est ꝺpendentia aliqua
lis tanꝙ ad illud qd natuꝫ est cōseruare
rem in sua dispositione naturali. corp⁹
quidem naturale i suo loco naturali na
tum ē sic conseruari. sine tamen tali cō
seruante potest absolute esse. Ad terti
um potest dici ꝙ si mouetur. mouet ꝺꝫ
locare non ꝺm locari. quia nunc aliter
corpus contentum ꝙ̄ prius locauit sed
non alir̄ locatur q2 non locat. ꝛ isto mō
intelligit dictum Auero. ꝙ celum est in
loco per centrum. quia suum esse in lo
co est locare locabile fixum in loco. Si
queratur de isto locare ad quod genus
pertinet vt sic motus ille diceretur esse
in illo genere. non ad genus vbi. q2 vbi
est circūscriptio passiua. nō ad aliqd ali
ud genus. tuꝫ q2 motus esset in plurib⁹
generibus ꝙ̄ ponit phs. 5. physicorum
tum quia discurrendo non inuenit ad
quod genus aliud pertieat. Preterea
sicut celum potest circulare licet non cō
tineatur a corpore sic potest circulare
licet non contineat corpus. puta si esset
idem corpus continuum ꝛ sphericuꝫ. igi
tur illa forma fluens ꝺm quam est perse
motus circulationis. posset perse esse si
ne respectu taꝫ ad ꝯtinens ꝙ̄ ad conten
tum. ꝛ ita est forma mere absoluta Rn
sionem quere.

De secundo articu

lo dico ꝙ non apparet ꝯdictio supficiē
concauam esse sine respectu ad aliō cor
pus vt contentum. esto etiā ꝙ aliud cor
pus sit qd esset natum ꝯtineri vt prius
argutum ē de respectu locatōis passiue
ita pōt hic argui de locatiōe actiua. Itē
ꝯfirmat. q2 celuꝫ ē icorruptibile ꝛ lꝫ elā
ꝺm se tota sint icorruptibilia ꝺꝫ phm n̄
tn̄ eo° sunt icorruptibilia q̊ celuꝫ. q2 for
ma elemēti cū sit eiusdē rōis i toto ꝛ in
pte. n̄ est for̄al' rō incorruptibilitatl. i to
to. sic̄ nec in pte. ꝛ lꝫ n̄ sit aliq̄ cā nāl' cor
ruptiua toti⁹ elemēti sic ptis. tn̄ istā pos
sibilitatē itrisecā reduci ad actū non est
ita ipossibile sicut ceᵐ corrūpi. Aut sal
tem ꝺꝫ theologos possibile ē deū elā an
nihilare que ꝙ̄tum ē ex formis suis sūt
corruptibilia lꝫ non annihilet celū ꝙ ꝺꝫ
formā suā ē incorruptibile. q2 in ꝯseruā
do ꝑus ꝛ magis necium non requirit tā
ꝙ̄ mediū ad aliqd min⁹ necium ꝯserua
ri. Absolute igr̄ potest annihilare elem̄
ta ꝛ nihil inouare circa eē celi. hoc posi
to latera celi non ꝯcurrerent in instan
ti. quia natura non potest facere talem
transmutatōem in instāti. remanere igr̄

pōt superficies ꝯcaua celi ⁊ tamen non continens aliquod corpus. Cōtra ista vacuum esse est impossibile simpliciter vt probat Arl.4°.physicorum. sed si superficies cōcaua esset sine corpore. esset vacuum. igitur ⁊c. Ad ꝓbationem maioris. vna ratio phi in.c.de loco contra ponentes locum esse spacium est ista. qꝛ tunc infiniti vtiqꝫ eēnt loci ⁊ subdit ad ꝓbatōem istius ꝯñie. distante eniꝫ aere ⁊ aqua idem faciunt omnes partes i toto quod omnis aqua i vase. Preterea inter latera vacui nihil est medium ꝓm phm.5.physicorum illa sunt simul quorum nihil est medium. si igitur esset vacuum latera essent simul ⁊ non simul.

Preterea i tempore est ꝯtradictō duo instantia esse distantia ⁊ non esse tempꝰ medium. igitur pari ratione in loco cō tradictio est duo esse localiter distantia ⁊ non esse corpus medium. Ad primū ista probatio ꝯñie ꝓm phum multipliciter exponitur. sed qualitercūqꝫ ꝯñia declaretur non tenet nisi ponendo vacuū esse spacium actu dimensionatum licet non habeat qualitates naturales. quandiu enim ponitur ibi dimensio in actu semper remanet ratio scdm phm. quaꝛ non compatitur secum aliud corpus nisi vnum diuidat alterum. sed vacuum istud quod ponitur possibile deo in isto membro non est aliquod spacium hñs dimensiones positiuas. sed tantummodo est ibi possibilitas ad tantas dimensiones positiuas cum carentia cuiuscunqꝫ dimensionis in actu ⁊ hoc modo potest dici de omnibus rationibus phi ibi positis ꝙ procedunt cōtra vacuū vno mō imaginando. s. ꝙ sit spacium actu dimensionatū sine corpore. ⁊ ita nihil cōcludunt cōtra intellectum qui cōceditur deo esse possibilis. Ad scdm dico ꝙ medium pōt intelligi vel positiuū ⁊ actuale. vel priuatiuum ⁊ potentiale. et vtroqꝫ mō debet intelligi nullum esse medium eorum que tangūt se ⁊ que sūt simul. latera autem vacui ⁊ si nō habeant medium. primo mō. habent tamen medium 2° mō quia inter ea posset tm̄ corpus intercipi quantum est illud corpus qđ intercipitur qñ spaciū est actu plenum. est ibi igit̄ medium potentiale ⁊ sequit̄ ex hoc ꝙ est ibi medium priuatiuū siue priuatiue. qꝛ carens tanto medio q̄tum posset intercipi inter illa extrema. Ad tertiū diceret ꝙ nullo motu exñte possꝫ esse q̄es aliqua etiā ꝓprie accepta. qꝛ nllo corpore moto possꝫ aliqđ corpus vniformiter se habere. ⁊ cuꝫ hoc esse aptū natū aliter ⁊ aliter se hie sicut corpus beati posset vniformiter se habere in sua dispositōe licet nullū corpus aliter se haberet. qꝛ non oportet ꝙ aliqua corpora inferiora aliter se habeant ad hoc vt beati vniformiter se hēat nec aliqua alia corpora ponuntur tunc forma mouēda. huic ēt vniformi dispositioni correspondet propria mensura que est tēpus. inter cuiꝰ quecūqꝫ duo instātia imaginata posset tātus fluxus siū motꝰ intercipi. ⁊ ita si tēpus dicit̄ mēsura motus siue fluxus illa vniformis existentia habebit tēpus licet nō vniformit̄ actuale positiuū sed potentiale ⁊ ꝑuatiuum. vnde itellectus habens noticiā tēporis actual' ⁊ positiui applicando eaꝫ ad istā duratōem vniformē pōt cognoscē q̄titatē ipsiꝰ. s. ꝙ tātā hr̄et positiue si eēt tps positiuū. ꝓsilr ē i ꝓposito de distātia i loco positia ⁊ ꝑuatia. sicͣ mora ꝑuatia mēsurat ptes alicꝰ successiuas sic dimensio ꝑuatia mēsurat ptes pmanentes ⁊ hꝰ qꝛ ꝑuatio equat̄ hitu suoꝰ. vñ illud arᵐ pōt adduci ꝓ ꝓposito ꝯfirmādo. ⁊ hoc sic. possibile est distantiaꝫ aliquā eē inter aliq̄. q. ꝓm tps lꝫ non sit inf̄ illa tps positiuū intermediū. hoc ē positiua m̄sura motꝰ. sꝫ sufficit ꝙ sit tps potētiale vl' ꝑuatiue acceptū ad hoc vt sit distātia iter illa tp̄alis ꝓm quā hoc dicitur eē posterius vel pus eo igr̄ a sili ō loco ⁊ distātia localiter si arguit contra

hoc q distantia non potest esse nisi sit aliquid in quo sit illa distantia. et hoc nihil est quia nullum medium. Potest dici q distantia formaliter importat respectum inter extrema. respectus autem est in vno extremo et ad aliud sicut ad terminum. hic autem est dare vtrunque terminum positiuum licet non sit medium positiuum. et si ex solo primo istorum diceretur habitudo positiua posset concedi q hic esset distantia positiua. sed si vltra hoc requiratur q medium sit positiuum tunc saltem saluatur propositum. quia hic est distantia priuatiua et positiua potentialis sed non actualis.

De tertio patet q si hoc corpus non sit huic loco presens non inscribit isto loco igitur non habet vbi in hoc loco si etiam non est huic loco presens. secundum cursum nature est in alio loco. et secundum naturam non potest simul habere duo vbi. ergo non habet hoc vbi. et tamen iste locus manet quia manet hic vltimum corporis continentis et hoc patet in 2° articulo

Contra hoc locus importat rationem continentis. quia superficies absoluta circumscripta ratione continentis non habet rationem loci nunc autem continere cum dicat rem non videtur manere nisi sit ad eundem terminum. igitur quando continetur aliud et aliud non videtur manere idem locus. sed quando corpus non est presens huic loco non est idem contentum.

Rº. 4º phy. vult phs q idem locus maneat succedentibus sibi inuicem corporibus. ex hoc patet q non est alius locus si aliud locatum contineat. quando igitur arguitur de relatione continentis ad contentum concedi potest q locus vltra superficiem addit relationem continentis. vt intelligitur per illud quod dicitur in diffinitione vltimum continentis. hoc est proximum et immediatum continens et tunc consequenter dicendum est vel q variato contento non variatur relatio in alio extremo. et hoc eodem modo quo respicit illud extremum. quia respicit pro extremo per se. contentum in communi et non hoc signatum. vel potest dici q variato contento variatur relatio ipsa correspondens. et ita est aliud et aliud continere respectu alterius et alterius contenti. sed non variatur extremum relatum. quia idem est continens et ita idem locus. Exemplum huius corpus habens albedinem si secundum eam est simile multis multas habet similitudines. quia similitudo numeratur termino numerato. sed tamen ipsum non est multa similia sed vnum simile. sicut habens multas scientias est vnum sciens: quia concretum non numeratur ad solam numerationem forme. sed oportet q cum hoc sit numeratio suppositi habentis formam.

De quarto videtur q posset esse ibi triplex intellectus primus q hoc corpus modo quantitatiuo sit presens huic loco sine alio corpore sic presente. Alius intellectus q simul cum alio presente sit hoc modo presens. Tertius intellectus q sine modo quantitatiuo sit huic loco presens: de primo planum videtur q talis presentia non potest esse sine vbi. sicut non potest poni sine circumscriptione passiua corporis a loco: quia circumscriptio illa non videtur aliquid ponere vltra hoc q est corpus esse presens huic loco modo quantitatiuo scilicet tanquam coextensum et commensuratum.

Sed hic est dubium. quia ista circumscriptio vel presentia non videtur dicere aliquid nisi respectum formaliter et per consequens ipsum vbi nihil esset formaliter nisi respectus. hoc consequens videtur falsum. quia secundum philosophum. 5. et 7. physicorum. ad relationem non est per se motus. sed secundum philosophum. 5. physicorum. motus est per se in genere vbi. Si dicitur q vbi per se importat et absolutum et respectum et per illud absolutum quod importat distinguitur ab aliis generibus que similiter importat respectus. sed determinatos per determinata fundamenta. Contra absolutum et respectus non faciunt per se vnum

ꝯceptum. ſʒ cuiuſcūq; generis ē concep tus p ſe vnꝰ. ğ ꝛc. nec abſolutum p ſe ꝯ̄ bit reᵐ ad tale genus vel ad talē ſpecieʒ in tali genere ꝓpter idem mediū. qꝛ nō facit p ſe vnū ꝯceptū cum illo. Similit ex eodem mō pōt argui vlterius qꝛ acci piatur vterq; iſtorū ꝯceptuū per ſe. vī q; ſi ē cōmunis ē dicibilis de pluribus ī quid. ergo vtrobiq; aſcendendo ſtatus eſt ad vᵐ conceptum cōmuniſſimū per ſe dicibileʒ de pluribus. ꝛ tunc ī vtroq; proceſſu ſtabitur ad conceptuʒ proprij generis in illo proceſſu. Hic dici pōt ꝙ ſi ſm cōiter dicta ſaluanda ſit diſtinc tio. 10. generū. ꝛ per ꝯ̄ns. 6. genera vlti ma non ꝯtineant ſub genere relationis cū non appareat ꝙ īportent formas ab ſolutas. nec ſimul īportant abſolutū ꝛ reſpectum. vt argutū eſt ꝯ̄ns eſt dicere ꝙ ſunt eētialiter reſpectꝰ. nec tñ de ge nere relationis igitur oportet diſtingue re inter reſpeᵐ ꝛ reſpeᵐ etiam diſtictiōe ſm genus. pōt autē diſtinctio reſpectuū quos īportant iſta ſex genera ab illo reſpectu qui proprie dicitur relatio que eſt quartū genus accipi ex illo dicto cō muni quo dicuntur reſpectus de gene re relatōnis eſſe reſpectus ītrinſecus ad uenientes reſpectus autē illorū ſex gene rū extrinſecus aduenientes. hoc poteſt intelligi ſic. nullus reſpectus ſic intrinſe ce aduenit abſoluto. ꝙ conueniat ei ſm ſe ſiue ad ſe. quia tunc non eēt reſpectuſ de rōne enim reſpectus eſt ꝙ ſit vniꝰ ad alterum. ille igitur reſpectus dr̄ intriſe cus adueniens qui neceſſario ꝯſequitur fundamentū poſito termio. qꝛ non pōt eſſe reſpectus magis intrinſecus abſolu to. ꝛ p oppoſitū ille eſt extrinſecꝰ aduēi ens qui non neceſſario cōſequit funda mentū etiā poſito termino. Si iſta ſint vera. rn̄deri pōt ad illam auctoritatem phi. 5. phy. ꝙ neget motū ad relationeʒ ꝓpe dictam ꝗ pertinet ad quartū genuſ non aūt ad quencūq; reſpectū pertinen tem ad aliqͦd ſex generuʒ. imo concedit

ibi motū eē in vbi. qui cōiter non dr̄ eē motus ad formā abſolutā. qꝛ vbi vt vi detur non ē forma abſoluta. ſed reꝰ cor poris ꝯtenti ad locū ꝑtinentem. Rō au tē diūe relationis ab alijs reſpectibꝰ in ñ terminando motuʒ videt eē. qꝛ ex quo reº neceſſario ꝯſeqt̄ extrema poſita nūꝙ̄ pōt ipſa acquiri p ſe ſed tmº p accñs alio. ſ. abſoluto acqſito in altero relato rū. ꝛ talia ꝗ non acqrunt niſi p acc. s aº acqſito negat phs in. 5. phy. pͦ termina re motū. ſpēs aūt non necio ꝯ̄ns extre ma pōt hr̄e ꝓpam nouitatē. abſq; noui tate vnius vel alteriꝰ extremi. ꝛ iō pōt hr̄e ꝓpam acquiſitōem. nā ita videt eē de vbi. qꝛ pōt deus cōſeruare idē locabi le ꝛ eūdē loᵐ. ꝛ tñ non manebit cadem circūſcriptio. qꝛ corpus ē abn̄s ab iº lo co ꝛ hoc ēt pōt nā facere. ponendo aliō corpꝰ p̄ns illi loco. non igr̄ iſta extrema locū ꝛ locabile necio ꝯſequit ipm vbi. ꝛ iō poteſt eēt nouum nouitate propa ꝛ acquiri corpori nullo abſolutio acqſi to nec corpori nec ipſi loco. Sed ſi ꝗ ratur quō poteſt acqſito reſpectus eſſe ſucceſſiua niſi ſucceſſio ponat in aliquo abſoluto. diceret ꝙ corpus ſucceſſiue ſʒ ptem aliam ꝛ aliā ſit preſens eidem par ti loci. ſimiliter corpus ſm candem par tem ſit ſucceſſiue pꝛeſens alij ꝛ alij par ti loci. ita ꝙ tam ex diuiſibilitate corpo ris ꝙ̄ loci ſequitur diuiſibilitas circun ſcriptionis corporis a loco. ꝛ diuiſibili tas ſucceſſiua quando pars poſt parteʒ acquiritur. non eſt ğ diuiſibilitas in reſ pectu ſine diuiſibilitate in abſoluto. ſʒ eſt ſucceſſio ī reſpectu. qui ē circunſcrip tio ſine ſucceſſiōe in forma abſoluta cor poris vel loci. De ſecundo ītellectu in iſto articulo. ſ. an hoc corpus hr̄et hic vbi. ſi ſimul cum ipſo hic eſſet aliud cō pus modo extenſo. videt poſſe dici ꝙ tc̄ hoc corpus non haberet hic vbi. qꝛ pa ri ratione aliud corpus haberet hic vbi non poſſunt aūt eſſe duo vbi eiuſdeʒ lo ci. quia vnius loci vna circūſcriptō. Itē

corpus locatum facit latera continentis distare. sed hoc corpus quod aduenit se cando huic loco non facit latera eius distare. immo iam per aliud corpus quod prius fuit hic fuit distantia inter latera. Et confirmatur. quia si vtrunque faceret latera distare. igitur vtrunque esset medium inter ista distantia. sed vbi est aliud et aliud medium per se. ibi videtur esse alia et alia distantia. et ita inter eadem latera eiusdem loci esset duplex distantia. Potest tamen dici quod in isto intellectu vtrunque corpus haberet vbi in hoc loco. quia cum vtrunque ponatur hic sicut contentum coextensum et commensuratum. vel vtrunque erit locatum quod est propositum vel neutrum. et tunc est locus iste vacuus in quo ponuntur esse duo corpora modo extensiuo. quod nullus diceret. Similiter vtroque istorum amoto altero remanente. illud remanens habebit hic vbi. sed non alium modum habebit hic ex parte sui ad locum continentem quam modo habeat. Istud patet per oppositum de angelo. quia si angelus sit simul cum corpore non habet proprie vbi in isto loco in quo corpus coexistens habet proprie vbi. quia angelus non est ibi coextensus et commensuratus illi loco nec replet illum locum. vnde si corpore amoto solus angelus ibi maneret. locus ille proprie diceretur vacuus opposita istorum sunt vera de corpore coexistente alteri corpori. Et si queras quomodo potest locus iam plenus iterum repleri. Respondeo ad obiectiones pro aliqua parte. Ad primam secundum istam viam que ponit in eodem supposito et fundamento posse esse plures respectus eiusdem rationis ad diuersos terminos concedendum est quod eidem loco potest competere alia et alia circunscriptio actiua. et potest sibi in alio et alio corpore alia et alia circunscriptio passiua correspondere. Ad aliam facere latera distare potest intelligi dupliciter. vel effectiue. et sic agens distendens latus a latere facit ea distare. vel quasi formaliter. et sic medium interceptum dicitur facere distare et hoc secundo modo concedendum esset quod vtrunque corpus hic extensiue existens facit latera huius loci distare. quia vtrunque est medium inter extrema. primo autem modo neutrum corpus facit latera distare. sed ipsum agens quod primo diuidit hoc latus ab illo. et per hoc etiam patet quomodo vtrunque replet. quia non effectiue sed formaliter. non enim est maius inconueniens locum plenum repleri de nouo aliquo replente formaliter quam continens vnum sibi commensuratum de nouo continere aliud simili modo continendi. Ad confirmationem illam diceretur quod accipiendo distantiam pro illa habitudine que est in vno distante ad alterum vt ad terminum non est nisi vna distantia inter eadem extrema siue sint plura media siue vnicum. nec illa est vera hoc modo loquendo quod distantia quod vbi est aliud per se medium. ibi est alia per se distantia. nisi intelligatur aliud per se medium. hoc est aliud necessario requisitum tanquam medium distantie. sed in proposito non requiritur illud tanquam aliud. Si autem distantia acciperetur alio modo pro dimensione media inter extrema que distant concedendum esset sic loquendo quod inter latera continentia duo corpora est duplex distantia. De tertio intellectu in isto articulo scilicet quod si hoc corpus esset presens huic loco. sed non modo quantitatiuo hoc est non tanquam coextensum loco nec commensuratum. Potest dici quod tunc proprie non haberet vbi in hoc loco. quia proprie vbi est forma secundum se diuisibilis. cum secundum eam per se posset esse motus et ideo non conuenit alicui nisi diuisibili. et per modum diuisibilis se habenti corpus autem quod non coextenditur loco. sed est totum presens cuilibet

pti illius loci. non hẽt modum diuisibi
lis in cõparatione ad locum. nec p ꝯñs
habet vbi ꝓprie respectu eius. Extendẽ
do tamen vbi ad talem pñtiam simpli
cem ẜm quam angelus dr̃ eẽ hic. sic con
cedendum eẽt ꝙ corpus pñs ẜm istum i
tellectuz diceret iproprie habere vbi. nã
vere est hic pñs non circũscriptum. Ad
arᵐ principale si illa maior que accipit
vera est. non hẽt veritatem nisi de rela
tione ꝓprie dicta. respectus autem quẽ
importat vbi non est talis. Istoruz aũt
declaratio pȝ ex dictis i tractãdo pͥmuz
intellectum in 4° ar. pͥncipali.

Expeditis his

que q̃sita erant de deo. sequũ
tur aliq̃ quesita de creaturis. ⁊ pͥmo de
oibus in cõi. deinde de q̃busdã in spãli
De oibus in cõi fuit vnum quesitũ ⁊ ẽ
istud. Utrũ rei create sit idẽ respect⁹ ad
deum vt creantem. ⁊ deũ vt ꝯseruantez
Arguit ꝙ non. aliq̃d põt creari ⁊ nõ ꝯ
seruari igr̃ tm̃ põt hr̃e respectum ad de
uȝ vt creantẽ. ⁊ nunq̃ hr̃e respectuz ad
deum vt ꝯseruantem. igr̃ non ẽ idẽ res
pect⁹. ꝓbatio pͥmi añtis. Res i istãti cre
ationis non ꝯseruat. q2 non indiget con
seruatõe. nisi qñ põt non eẽ ⁊ de se tẽdit
ad non eẽ. sed dum creat non põt nõ eẽ
nec tunc tendit ad ñ eẽ cum tunc accipi
at eẽ. nihil igĩ ꝯseruatur nisi qȯ manet
post instans creatõis sue sȝ deus potest
aliquid creare qȯ non maneat p⁹ instãs
creatõis sue. q2 non ẽ cõtradictio ꝙ tm̃
mõ hẽat eẽ in vno instanti ⁊ in illo cree
tur. Contra eiusdem simplicis ad idez
simplex non ẽ nisi idem respectus realis
nunc aũt dei creantis ⁊ ꝯseruantis eadẽ
ẽ voluntas qua formaliter creat ⁊ ꝯser
uat. ⁊ ipsa exñtia rei create ⁊ ꝯẜuate ea
dem ẽ. igr̃ respectus ẽ idẽ rei create ⁊ cõ
seruate ad deum vt creantem ⁊ ꝯseruã
tem. Hic sunt tria videnda. pͥmo de eo
qȯ pͥncipalr̃ querit. s. si idem sit respect⁹
realis in creatura ad deum vt creantez
⁊ ꝯseruantem. 2° de eo ꝙ tangit pͥmũ ar
gumentũ si simul posset dici res creari
⁊ conseruari. ⁊ ista difficultas magis tã
git modum loquẽdi. 3° de quodã anne
xo qȯ tangit idẽ arᵐ. s. si posset aliquid
creari qȯ tñ non ꝯseruet post instãs cre
tionis.

De primo

dici põt ꝙ idez
ẽ respectus cre
ature ad deum vt creantem ⁊ ꝯseruãtez
⁊ hoc ꝓbatur sic. eiusdẽ re ⁊ rõne ad iȯ
re ⁊ rõe non ẽ dependentia eẽtial' nisi
vnica eiusdẽ rõnis. exñtia aũt creature
pmanentis est eadẽ oino in creatõe ⁊ ꝯ
seruatõe. ⁊ ex pte termi est oino idẽ re ⁊
rõne. s. velle diuum ⁊ hitudo non solũ
ad creantẽ. sed ad conseruantẽ est habi
tudo dependentie eẽtialis ⁊ eiusdẽ rõis
igr̃ ⁊c̃. maior ꝓbat. si eẽnt plures depen
dentie oino eẽntiales inter extrema oio
eadẽ. sicut dependentia creature ad deũ
vt ad efficientẽ ⁊ vt ad finẽ. tñ iste vidẽ
tur eẽ alterius rõnis. si eni eẽnt eiusdez
rõnis eẽnt sibi incõpossibiles in eodem
⁊ ẜm idẽ. q2 qñ aliquid dependet ad ali
ud aliqua depẽdentia si illa sit sufficiẽt
terminata non dependet ab eo alia ꝺpẽ
dentia eiusdẽ rõnis. q2 tunc vtraq3 illa
rũ sine alia terminaret ⁊ dependeret ta
li dependentia ⁊ non dependeret. ⁊ hoc
dependentia sufficiẽter terminata. mior
hẽt tres partes. pͥma. s. ꝙ idẽ sit eẽ rei p
manentis in creatõe ⁊ ꝯseruatione ꝓba
tur. q2 in hoc est drĩa pmanentis a suc
cessiuo. q2 successiuum dũ manet semp
hẽt aliud ⁊ aliud eẽ. sicut aliam ⁊ aliaz
partẽ. sed pmanens hẽt sẽper idẽ eẽ. nec
variat ẜm partẽ ⁊ partẽ. q2 tunc eẽt suc
cessiuũ. nec ẜm totũ ⁊ totũ. q2 tunc i q̊lȝ
alio ⁊ alio instanti haberet totalr̃ aliȯ
⁊ aliud eẽ. qȯ est absurdum. 2ᵃ ps mio
ris. s. ꝙ velle diuum oino idẽ. est rõ ter
minandi hitudinẽ rei create ⁊ conserua
te. ꝓbatur. q2 velle diuinũ respectu cui⁹
cũq3 volibilis sp manet idẽ. illud autez
ẽ rõ ꝓxia intrinseca terminandi qȯcũq3

extrinsecū/3ª ps minoris.s. q̄ vtraq; hi tudo est hitudo dependētie essential' de creatōe est manifesta. de ꝯseruatōe ꝓbat̄ q: ad illud depēdet res eētialit̄ in essen do qd̄ est sibi rō hn̄di esse. talis est cōser uatio cāe ꝯseruantis iuxta illud Aug°. iiij. sup gen̄. c. xiiij. Creatoris nanq; po° ꝛ oīpotentis atq; oītenētis virtus: causa subsistendi est omni creature: que vtus ab eis q̄ creata sūt regēdis si aliqn̄ cessa ret: sil' ꝛ illoꝝ cessaret spēs. oīsq; nā ꝯci derz. neq;. n. sicut structor ediū cū fabri cauerit abcedit: atq; illo cessāte atq; ab cedente stat op°eius. ita mūdus nec ictu oculi stare poterit si ei deus regimē sub traxerit. hec ibi. Diceret hic q̄ fundam̄ tū relōnis creature ad deū ut creantem nō est absolute exn̄tia rei create. s; ipsa creatio passiua. ꝯsilr fundamentū relō nis creature ad deū ꝯseruantē nō est exi stētia creature absolute. sed ipsa ꝯserua tio passiua. h°ꝓbat̄ p phm̄. v. meta. c. de ad aliquid. ubi vult q̄ relōnes secun di mōi fundant̄ sup actōem ꝛ passionē nunc aūt l; absoluta exn̄tia creature sit eadē in pmo nūc essēdi ꝛ deinceps: tam̄ creatōem passionē ꝛ cōseruatōem passi onē eē eadē nō est manifestius q̄ illō qd̄ q̄rit̄. Hic dici pōt q̄ phs. v. meta. nō in telligit q̄ actio ꝛ passio sint ꝓxima fun damēta relōnū scdi modi. q: relatio nō manet fundamēto nō manēte. mānet āt relō scdi modi nō manēte actōe uel pas sione: sicut aliq̄s manet pr̄ non manēte generatōe. qd̄ aūt dicit relatōnem de 2° mō fundari sup actiōe; ꝛ passionē intel ligend̄ est nō tanq̄ sup fundamētū pro priū uel sup rōem ꝓximā fundādi: sed tanq̄ sup dispōnem mediā inter funda mentum ꝓprium ꝛ ipsam relationē. ip sa aūt potentia actiua ꝛ passiua possūt poni fundamentū imediatū relatōis ip sius actōnis ꝛ passionis. licet requirat̄ actio ꝛ passio media: non ut ratio fūdā di relatōem: sed ut quoddam preuium ad hoc ut ipsa in fundamēto tali fūdet̄

Specialiter aūt in ꝓposito nō vr̄ conce dendū q̄ aliqua passio sit ratio funda mentalis huius habitudinis quā hab; creatura ad deū: ut creantē uel ꝯseruan tē: quia nunq̄ ꝓprie est passio nisi quan do est aliqd̄ passū recipiens formam ab agente: q: s̄m phm̄. v. meta. Po° actia est pnci^m trāsmutādi aliud inquātu; ali ud. igit̄ pō passiua est pnci^m transmutā di ab alio. talis trāsmutatio nō inuenit̄ nisi ubi ē passum recipiēs eā ab agēte. i ꝯseruatōe ꝛ creatōe nō est ita. sed totu; creatū ꝛ totū ꝯseruatū ē totalit̄ a crean te ꝛ ꝯseruāte: n̄ sic ut aliquid eius ut pas sum recipiat formā ab agēte. Hic obijci tur p illud August. xi. sup Gen̄. vbi vult q̄ aer nō est factus lucidus a sole: sed fit lucidus. alioq̄n recedēte sole remaneret lucidus. eque aūt vr̄ quecūq; creatura dēpēdere a deo in esse sicut aerē in illūia to esse: qd̄ ipse intelligit p lucidu; esse a sole. igit̄ nulla creatura respectu dei ē fa cta in eē: s; ꝯtinue fit in eē. ꝛ p ꝯn̄s eē cre ature est in ꝯtinuo fieri. Rn̄°. phs. 3. phi si. dicit q̄ aliqua sunt in fieri q̄ non hn̄t ꝯpletū eē: sicut successiua. ꝛ p oppositū aliquid dr̄ in facto eē qn̄ sic habet eē cō pletū qd̄ nō depēd; in eēndo ab aliquo extrinseco. creatura aūt sp in essendo eq̄ depēdet a deo in esse: q: eque sp ab ipo p idē uelle ipsius h; idē eē. ꝛ h° mō pos set dici: q̄ ꝓductio psone diuine sp est i fieri: quia nunq̄ ista psona pōt hre esse nisi accipiendo actualit̄ a ꝓducēte. ꝛ tn̄ eē psone est maxime pmanēs. hoc mō es se creature l; sit pmanēs: tn̄ respectu dei a cuius volitōe actuali sp eque depēdet sp est q̄si in fieri. hoc est actu dependens a cā dante eē: ꝛ nunq̄ in facto eē. hoc est in actu sepato ꝛ indepēdēte a q̄cunq; a° nō tn̄ est in fieri nouo ꝛ nouo: s; p obm̄ illi est in facto eē. hoc est in eē ꝯpleto ac cepto sine aliqua nouitate addēda.

De secundo articu

lo dico q̄ cū isto respcū creature hn̄tis

eē ad deū ut a quo hꝫ esse: pn̄t ꝯcurrere diuersi respectus. idē. n. eē qn̄qꝫ imediate succedit nō esse opposito. sicut in istā ti in quo res incipit eē. qn̄qꝫ aūt nō immediate succedit ipsi nō eē: sꝫ quasi eidē eē ut ꝑus hito. ita intelligēdo ꝙ lꝫ nō sit ista ꝑoritas in ipso eē ſm se: tn̄ dr̄ esse in ipso ꝑ ꝯpatōem ad aliud ꝑus secum coexn̄s. ꝑmus respcūs q̄. s. est ipsius esse ad nō eē ꝑcedēs nō est realis: q2 nō ē ad terminū positiuū. 2ꝰ aūt qui est ipsius esse ad esse idē q̄si ꝑexistēs uel magis cū alio ꝑori exn̄s: nō est realis ꝑ quāto ē eiusdē ad idē. respectus aūt ipsius eē ad causaꝫ a q̄ est: est realis. igiť neuť illoꝝ dictorū respectuū est idē illi. Cōtingit tn̄ eadem voce multa distincta aliq̄liť ipoꝛtari. sic pōt imponi aliquid ad significandū dependentiā ipsius eē ad cām nō ꝑcise. sed ut est cū respectu ad nō esse imediate ꝑcedēs. ⁊ sic significat hec uox creare vel creatio q2 ibi nō tm̄ notať depēdētia rei ad cām in eēndo. sꝫ vltra hoc in accipiēdo. tunc ꝑmo illud eē pꝰ non eē. pōt etiā aliqua uox imponi ad significanđ illaꝫ dependētiā ut est cū 2° respectu. s. ut ē ipsius eē ad seipm̄ q̄si ꝑhabitū: ⁊ sic iponitur hec uox ꝯseruare. vbi nō tm̄ notať dependentia in eēndo. sꝫ cū hoc habitudo illius eē quasi ad idē esse ut ꝑhabitū. Pro tāto igiť nō est veꝝ dicē de creatura ꝙ creatur ꝓprie nisi in ꝑmo instanti q2 nō nisi in illo habet imediatū ordieꝫ ad nō esse ꝑcedēs. nec est veꝝ dicē ꝙ cōseruetur nisi post ꝑmū instās: q2 nō nisi tc̄ hꝫ imediatū ordinē ad seipm̄ q̄si ꝑhabitū. Propter igiť istos distictos respectꝰ rōnes ipoꝛtatos ꝑ creare ⁊ ꝯseruare nō ꝑter vnū de re qn̄ aliud ꝑdicať. respectꝰ tn̄ ille q̄ est ad cām semꝑ manet idē. etsi iste pꝛecise significareť duabus vocibus vtraqꝫ simul vere ꝑdicareť de eodem sicut hoc qđ est eē ab alio dāte esse. ⁊ hoc qđ est accipe eē ab alio ꝑcise significant illā habitudinē nō intelligendo ibi daŕ uľ accipe nouitatē. nec illā impoꝛtāt: q2 verū est dicē ꝙ filius accipit deitatem a patre: ⁊ pater dat ei ⁊ cōicat deitateꝫ. et ista duo sꝑ simul ꝑdicanť de eodeꝫ. nec curo disputare de significato huius vocis creare an ꝑ se significet respectuꝫ ad creatoꝛē ⁊ ꝯnotet respcm̄ ad nō esse ꝑcedens. an ecōuerso illū ꝑ se significet ⁊ illū ꝯnotet ad cām. An vtrūqꝫ significet ⁊ tūc nō significat ꝑcise ꝯceptū ꝑ se vnū sꝫ duos respectus. ⁊ vnus est realᷝ: ⁊ aliꝰ rōnis: q̄ nō faciunt ꝯceptū ꝑ se vnū: q̄a q̄dcūqꝫ istoꝝ triū deť. hoc salteꝫ soluať ꝙ vterqꝫ respectus aliqualiť impoꝛtat: ꝑcise tamē pꝛopter illā q̄ est rōnis negať idē siľ creari ⁊ conseruari.

De tertio principa

li dico ꝙ nō est ꝯdictio aliqđ ens tantū modo in vno instāti hr̄e eē. ipm̄ eniꝫ instans raptim transit ita ꝙ nō est nisi ut ita loquar instātanee. vel si dicas instās ſm ſbam sꝑ manere idē: si illud dicať eē ſba mobilis: cum illa ſba nō sit ꝑ se terminꝰ alicuius ꝯtinui de genē q̄titatis. sequiť ꝙ illud qđ vocas instās ſm ſbam: nō est ťminꝰ ꝯtinuans ꝑ se ꝑtes tp̄is. saltē instās ſm eē nō manet sꝫ raptim transit. ⁊ ita oꝫ dicere de mutatōe: ⁊ ꝑ consequēs de instanti: qđ est ꝑ se mēsura mutatōis. nō aūt vr̄ maioꝛ ꝯtradictio đ re ꝑmanēte ꝙ nō nisi in vno instanti hēat eē: q̄ de ipso instāti uel mutatōe: q2 etsi res permanēs possit hr̄e ideꝫ esse nō ꝑcise ꝑ instās: sed ꝑmāsiue. ⁊ instans uľ mutatio nō possit. tn̄ ꝑmanēs totū eē suuꝫ habet in instāti vno: q2 in hoc distiguiť ꝯ successiuū. nō est ergo ꝯdictio si illud esse vltra hoc instās nō habeat. Contra hoc vr̄ Aris. viij. phy. ubi ait. opponunť inq̄t generatio ⁊ coꝛꝛuptio: quare si impossibile est simľ mutari ſm opposítas. nō erit aūt ꝯtinua mutatio sꝫ erit mediū ipsoꝝ tp̄s. Et in fine. c. peniťꝰ inconueniens vr̄ si factum necesse est moꝛ coꝛꝛumpi ⁊ nullo tp̄e ꝑmanere. Pꝛeterea inferius in eodē. viij. vult ꝙ non est acci

pere vltimum in esse ipsius corrumpen
di. sed ꝑmũ in eẽ gñãndi. ⁊ cũ hoc etiam
ꝑmũ in nõ esse corrũpendi. signũ inquit
vtriqꝫ cõe est. ⁊ ꝑmo ⁊ posteriori. huius
aũt finis: illius aũt ꝑnᵐ. res aũt sꝑ poste
rioris passiõis est. ⁊ idẽ paulo post ipsiꝰ
tꝑis in quo fiebat fcm̃ est in ultio signo

Preterea. si res creata tm̃mõ hẽat esse
in instãti: tunc in illo veꝝ est dicere: res
ista incipit esse: quia tunc ꝑmo est. ⁊ silr
verũ est dicẽ res ista desinit esse: qꝛ tunc
ultimo est. nunc aũt repugnãtia vĩ ꝙ silr
res incipiat esse ⁊ desinat eẽ. Ad ꝑᵐ
intentio pħi est ibi ꝙ solus motus localꝭ
potest esse ꝯtinuus ⁊ ꝑpetuus ⁊ nullus
alius motus nec etiã mutatio. ⁊ hoc ꝓ
bat: qꝛ oẽs aliȷ̃ motus ⁊ mutatiões sunt
ex oppositis in opposita. ut gñãtiõis in
quit ⁊ corruptõis. esse ⁊ nõ eẽ t̃mini sunt
Alteratõis aũt ꝯtrarie passiones ⁊c̃. Si
igit aliqs istoꝝ motuum uel mutatioᵐ
posset esse perpetuo ꝯtinuus: hoc nõ es
set ab eodem termino a quo ad eundeꝫ
terminũ ad quem: quia in motu sic sim
pliciter vno uera est ista ꝓpositio. vi.
physi. mutatio autem neqꝫ vna infini
ta. esset ergo illa ꝯtinua perpetuo ꝑ con
tinuam reflexioneꝫ a termino in termi
num. puta si motu finito moueret a ca
lido in frigidum cessaret alteratio quã
tum est in istis terminis. nisi statim essꝫ
reflexio a frigido in calidum. sed in tali
reflexione motus prior ⁊ posterior cum
sint oppositi nõ possunt ꝯtinuare nec fa
cere vnum motum continuum. cuius ꝓ
batõ est: quia tunc mobile simul moue
retur motibus uel mutatõibus opposi
tis. hec cõsequẽtia probatur: quia i mo
tu ꝯtinuo verum est dicere a princiᵒ mo
tus ꝙ mobile mouetur ad ultimuꝫ t̃mi
num. sicut si ultimus terminus motus
continui est calor: verum est dicẽ ꝺ mo
bili in ꝑncipio motus ꝙ calefit. si igitur
calefactio posset continuari frigefactõi
a ꝑncipio huius totalis motus continui
esset ueruꝫ dicere ꝙ mobile calefit ⁊ fri
gefit. Et ꝓpter ꝯsilẽm rõem ꝓbauit ibi
ꝙ non potest ꝯtinuari corruptõ genera
tioni ut sit vna mutatio: quia tunc a ꝑn
cipio mutaret oppositis mutatõibus qꝛ
corruptõe ⁊ generatõe. Naꝫ in quacũqꝫ
vna mutatõe siue ꝯtinua uerũ est dicer
ꝙ a ꝑncipio mutat ad ultimũ terminũ.
Ille aũt est t̃minus generatõis. igit a ꝑn
cipio mutat mutatione generationis. et
tñ tunc ꝑ positũ mutatur mutatiõe cor
ruptõis. quia illa ponit ꝓcedere ut cõti
nuãda generatõi. istud aũt nihil est con
tra hoc ꝙ dcm̃ est rem in vnico solo in
stanti. s. creatõis habẽ esse: qꝛ nõ ꝯcedo
ꝙ illi creatiõi possit ꝯtinuari adnihilaᵒ
ut sit vna mutatio. qꝛ tunc ꝭm arᵐ pħi
qñ creatur uerũ est dicere ꝙ adnihilat:
sꝫ tm̃mõ ꝯcedo ꝙ creatõem ꝯseqt adni
hilatio. Et si arguit ꝙ tam adnihilatio
ꝙ̃ creatio est in instãti: qꝛ vtraqꝫ est a vᷣ
tute infinita que nõ põt agere in tẽpe ut
vĩ phs ꝓbare. viiȷ̃. phy. igit in ꝓposito
uel erunt in eodẽ instãti qꝺ est incõueni
ens pħo. s. idẽ sic mutari oppositis mu
tationibus. uel erunt in diuersis instan
tibus. ⁊ tunc illa instantia erunt imme
diata: quod etiam est inconuẽiens apud
phylosophum. Ad hoc dico ꝙ ratõ
phylosophi que tacta est: scilicet ꝙ ideꝫ
non potest simul mutari mutatõnibus
oppositis probat corruptõnem non pos
se continuari generatõni. sed cum hoc
est alia conclusio uera: scilicet ꝙ genera
tõnem non potest immediate sequi cor
ruptio. sed illius est alia ratio hec: scili
cet ꝙ vtraqꝫ est in instanti: ⁊ non simul
in eodem ut patet. erunt igitur in alio ⁊
alio instanti: sed non sunt duo instantia
sibi immediata. Hec probatio que est se
cundum intentõnem phylosophi lꝫ nõ
ibi ponat eã nõ est ꝯ ꝓpoᵐ nr̃m: qꝛ ista
res creata q̃ nõ manet nisi ꝑ instans cre
atõis adnihilatio eiꝰ non est in instãti.
sed in tꝑe habito instanti creationis: si
quidem post instans non est aliquid in
tꝑe indiuisibilit imediatũ: sꝫ diuisibilit

tali.s.imediatõe qua ↄtinuum t̃miatuȝ
ē imediatũ suo termino. ⁊ hoc mõ mo
tus ē imediatus ultimo q̃etis: quia post
illud statiȝ est motus sicut diuisibile pꝰ
indiuisibile qđ est eius p̃ncipiũ. Cũ igi
tur arguit: ꝙ adnihilatio ē in instãti ne
gandũ esset de adnihilatõe in casu in q̊
loq̃mur. ⁊ hoc semp referendo intentio
neȝ ad instans tp̃is siue in illo dicat̃ pro
prie eẽ creatio ⁊ adnihilatio siue magis
cũ illo. Et cũ ꝓbat̃: q₂ v̓tus infinita nõ
agit in tp̃e. Illã ꝓpõnem ph̃s nõ ↄcedẽt
nisi de v̓tute infinita nãli neĉitate agẽte
q₂ de alia nõ est incõueniẽs illud ad qđ
ipse deducit. s. ꝙ v̓tus finita et infinita a
gunt in equali mẽsura. Theologi auteȝ
nõ ↄcedunt deũ agere nãli neĉitate cirᵃ
creaturã. Sed nunq̊d tenẽdo deũ agẽ
nãli neĉitate nõ posset ↄcedi aliq̊d posse
manere tm̃ p instans: cũ mutatio sic tm̃
maneat etiã ẜm ph̃m. Querere r̃n̄sioneȝ.

Ad aliã auctem ph̃i illa req̊rit alium
intellcm̃ etiã ab vtroq₃ p̄dictoꝝ. q₂ scili
cet nã nihil ꝓducit ꝙ statim corrumpa
tur. nec ꝙ neĉe est mox corrũpi: sic̃ ipse
dicit. q₂ nã ꝓducẽs sic influit ad ↄserua
tõem ꝓducti ꝙ possit p tp̃s aliqđ manẽ
ita ꝙ corruptia uel nõ sunt approxima
ta uel nõ vincũt v̓tutẽ gñãntis ⁊ ↄseruã
tis generatũ. quia tunc generans impe
diretur generare. nec ex illo põt haberi
aliq̃ impossibilitas respectu poᵉ diuine
sed tm̃ impossibilitas ẜm cãs nãles int̃
se ↄpatas. Ad aliud dico ꝙ in gnãtõ
ne ⁊ corruptõe nãli corruptũ non habȝ
ultimũ sui esse: quia tũc h̃ret q̃litates cõ
ueniẽtes saltẽ in tali gradu in q̊ possent
stare: cum forma illius. ⁊ si sic: nõ subi
to abijcerent. nec igit̃ corrumpẽdo subi
to corrumpet̃. ⁊ sicut corruptũ nõ habȝ
vltimũ sui in eẽ: sic hȝ p̊ᵐ in nõ eẽ: quia
cũ eẽ geniti ↄcurrit nõ eẽ corrupti. geni
tũ aũt in instãti gñãtõis hȝ eẽ: q₂ tũc for
ma eius est in mã. ⁊ hȝ tũc p̊mũ esse: q̊a
tunc forma imediate succedit p̊uatiõi: ⁊
sicut genitũ hȝ p̊ᵐ in esse: sic corruptum

hȝ p̊mũ in nõ esse. sed si aliq̃ v̓tute cõser
uaret̃ aliqđ ens i eẽ in aliq̃ instanti vltiõ
ibi tunc nõ esset dare p̊mũ nõ esse: sic es
set đ illa creatura pmanẽte q̃ nõ h̃ret eẽ
nisi p instans. Uniuersalit̃ aũt dico ꝙ i
succedẽtibus sibi inuicẽ siue sint opposi
ta p̊uatiue siue ↄ̄dictorie siue quasi ↄ̄rie
q₂ ambo positiua: nunq̃ꝫ est dare vltiᵐ
p̄cedentis ⁊ cũ hoc p̊ᵐ ↄn̄tis. q₂ tunc op
posita essent in eodẽ instanti. uel duo in
stãtia imediata: semp tñ alteruȝ est dare
s. uel vltimũ p̊oris uel p̊mũ posterioris
q₂ diuisibile nõ est immediatũ nisi indi
uisibili. ⁊ succedẽtia sibi inuicem sũt op
posita immediata. Cum igitur illa que
accipiũt nõ esse post eẽ quedam sunt ra
pti transeuntia quedã pmanẽtia nãlit̃
genita ul' corrupta. quedã aũt pn̄t eẽ en
tia pmanẽtia v̓tute diuina ꝓducta l' cor
rupta. In p̊mis. s. rapti transeuntibꝰ est
dare tam ultimũ q̃ꝫ p̊mũ in eẽ. q₂ illud
instãs in q̊ solo hn̄t eẽ: ⁊ iõ nec est dat̃ p̊
mũ nec vltimũ in nõ eẽ: q₂ tã in toto tẽ
pe t̓minato ad hoc instans q̃ꝫ in toto tẽ
pe sequẽte h̃ instãs hn̄t nõ esse. In s̃cõis
aũt est dare p̊ᵐ in eẽ sȝ nõ vltiᵐ. ⁊ silr̃ in
nõ eẽ est dare p̊mũ ⁊ nõ vltiᵐ: sic̃ expo
sitũ est p̊us ꝑ intentõe ph̃i. In aliĳs autẽ
q̃ p v̓tutẽ diuinã ꝓducunt̃ l' destruunt̃
põt eẽ vterq₃ istoꝝ mõꝝ. Et etiã 3° mõ
. s. ꝙ sit ibi dare vltimũ in eẽ ⁊ nõ p̊muȝ
in nõ eẽ: q₂ illa v̓tus põt i quẽcunq₃ mo
dũ successionis vnius ad alterũ qui nõ
includit ↄ̄dictõem. Ad aliud dico: ꝙ i
cipit: dupl'r exponit̃. vno mõ cũ positõe
pn̄tis ⁊ negatõe p̄teriti. sic. s. est ⁊ non p̊
us fuit. alio mõ p negatõem pn̄tis ⁊ po
sitõem futuri: sic nõ est ⁊ erit. Simi
liter desinit dupl'r exponit̃. dico igit̃ ꝙ se
cũdũ vnũ modum exponendi veruȝ est
ꝙ simul aliquid incipit ⁊ desinit: q̊a ra
ptim transiens incipit. hoc est est ⁊ ñ fu
it. ⁊ desinit esse: hoc est: est ⁊ nõ erit: ubi
vtrobiq₃ affirmatur esse. ⁊ negationes
iste hinc ⁊ inde. s. nõ fuisse ⁊ nõ fore nõ
sunt opposite. p̄cise autem repugnantiã

importãt incipere ⁊ desinere fm istos intellectus in quibus est aliquid idez af firmatū ⁊ negatū: vel opposita aliqua includuntur. Ad pmū argum pncipa le patet ex secundo articulo pncipali: q̄ mō pmū añs est vez. s. q aliquid pt cre ari ⁊ nunq̄ pseruari. hoc. n. ē tm̄mō ex rōe alterius ⁊ alterius respectus ipoꝛta ti in hoc q est creari ⁊ pseruari. s. rspcūs ad oppositū. s. ad nō esse pcedens quan tū ad creatõnem ⁊ ad ipmmet esse ut p habitū q̄tum ad pseruatõem: qui duo respectus sunt tm̄ respectus rõnis. pmꝰ est respectus negatiuus: qꝛ ad nō esse. et nullus talis est realis. 2ꝰ est eiusdē ad idē phabitū sicut pmus ad idē esse non ha bitū. nō ē ãt vez rōe rspectꝰ ad cām. Et cū infert igit pōt habere respectū ad de um creantē: ⁊ tñ nunq̄ hēre respectuz ad deū pseruantē pcedi pōt si vniformit ac cipiat. hoc est q deꝰ nunq̄ dicat pseruar illud quantū ad totū quod impoꝛtat p pseruare. Si aūt intelligatur q nunq̄m habebit ad deū respectū illum quez im poꝛtat hoc qō est pseruari a deo qui est respectus depēdentie ad cām in eēndo. neganda est psequentia: quia etsi nunq̄ habeat respectū dependētie cū illo alio qui est quasi successionis ad seipm: tam illū qui est depēdentie necessario hēbit ⁊ tunc in ultimo pñti nō pōt plus cōclu di nisi q totū qō impoꝛtat p illum ter minū creari nō idem toti: qō impoꝛtat p pseruari. s. duplex respectus hic dupli ci respectui ibi. qō uerū est: quia lz ille q̄ cōiter vtrobiq̄ impoꝛtat sit oio idē. tñ alter qui impoꝛtat in hoc quod est crea ri alius est ab illo altero qui impoꝛtat per hoc qō est pseruari.

De creaturis

in spāli tm̄mō querebat de creatura viuente ⁊ hꝰ vita sensitiua uel intelle ctiua. Et erit questio cōmunis omīs vi uenti hac vita uel illa ⁊ erat ista. Utruz actus cognoscēdi ⁊ appetendi sint essen tialiter absoluti: vel eētialiter relatiui. Arguit q relatiui: quia talis actꝰ nō pōt intelligi nisi cointelligēdo terminū. absolutū aūt pōt intelligi nō cointelligē do aliquid in rōne termini. igit ⁊c. pᵃ p bat: quia non potest intelligi q sit visio nisi sit alicuius visibilis uel obiecti. mi noꝛ de se est manifesta. Contra. talis actus est qualitas. omnis aūt qualitas est foꝛma simplr absoluta: quia genera sunt impermixta. g̃ ⁊c. Questio ista nō querit de actu terminato ad cogniti onē quo. s. actu pducitur uel educit uel inducit ipsa cognitio: sed querit de actu cogscēdi: q. s. ē ipsa cognitio actualis ita q iste actus si dicat actio nō intelligitur q sit de genere actõis: quia ipsa est semp ad terminū aliquē accipientem aliq̄ mō esse p ipsā actõem. sed intelligit q sit a ctio hoc est opatio q̄ agēs tanq̄ actu vl timo pficit. Et breuit ad cautius loquē dū in tota ista questione intelligit hꝰ no mē actio p actõe de genere actõis. q. s. ē actio pductiua: uel saltē aliq̄ mō ad esse termini p ipsā ponēdi. ⁊ hoc nomē opa tio intelligit p actu intrinseco quo ipm opans pficit vltimate. Item lz que stio generalit posset intelligi d respectu ad obiectū vel subiectū. nō tñ arguᵃ vi dent restringere eā ad pmū intellectum Est igitur intellectus questionis pmo tractandus iste. An actualis cognitō sit essentialit relatiua ad obiectū cognituz ⁊ similiter de actuali appetere vbi tria sunt videnda. pmo q in omni intellecti one ⁊ generaliter opatiōe quacūq̄ de q̄ loquimur est aliq̄ entitas absoluta. scdo qualiter illud absolutū hēat aliquaz re latõem ad obiectū sibi annexam. tertio an illa relatio sit actui isti essentialis.

Prima conclusio

probatur tripliciter. pmo sic: vltima p fectio substantie viue non est sola relaᵉ operatio est huiusmodi pfectio sbstanᵉ

viue que nata est operari. puta viuenti
vita sensitiua vel intellectiua. igit opatõ
ñ est sola relo. igit rc. maior pbat: qa so
la rlo ñ sũme appetit appetitu nãli r ele
ctio nãe pfectissime appetẽtis. sz ultima
pfectio nãe viuẽtis a tali nã sũme deside
rat desiderio nãli. de q intelligi põt illõ
aug⁹. iz. d tri. c. iiij. Beati oẽs eẽ uolum⁹
qd sp verũ est siue de btitudine actu co
gitemus siue nõ. r tñ sine actuali cogni
tiõe nõ est in nobis actuale uelle uolun
tati. Ibidẽ etiaz vult q qcqd aliud qsq
lateni uelit ab hac uolũtate cõi nõ rece
dit. desiderat etiã sũmo desiderio electi
uo uolũtatis bñ disposite. Minor pba
tur ẽt p phm. i. r. x. ethy. ubi vult q feli
citas q est finis vltim⁹ nãe intellectualis
r p ɔñs sũme desiderabil: ẽ opatio opti
ma. uel ɔsistit in opatõe optia. Idẽ vult
xij. metha. c. vi. ubi de deo loquẽs dicit
q si nõ intelligat qd vtiqz ẽ insigne r sta
tim post. si nõ ẽ h qd sua intelligẽtia sed
põ: nõ est utiqz optia sba p itelligẽtiã in
telligit actualẽ intellectõem. nã ad pbõ
nẽ dcẽ ɔñtie statim sbdit. p intelligẽ. n.
ei honorabile iest. Idẽ hr. ix. meta. c. vij
ubi vult q act⁹ est por põ nõ soluz tpe et
rõe: sz etiã sba: hoc ẽ pfectõe. vñ in pbõ
ne illius mẽbri q act⁹ por est sba: exem
plificat ipse ut vir puero r hõ spermate
r ɔclõnẽ sic intellectã ibi pbat: qr grã a
ctus tanq finis sunt alia ordinata ad a
ctũ: sicut declarat ibi in multis exẽplis.
Silr auctes multe de fine vlti⁹ r sũme
desiderabili q est btitudo siue dicant de
cognitõe sicut illa aug⁹. visio ẽ tota mer
ces. siue loquant de dilectiõe. sic de doct
na xpiana sũma merces est ut ipso pfru
amur saltẽ in hoc oẽs ɔueniũt q finem
ultim r maxime desiderabilẽ dicũt esse
opatõem uel in opatõe ɔsistere. 2° pbat
ɔclo pncipalis sic: relo pprie dcã nõ est
noua sine nonitate alicuius absoluti p
oris. r hoc in sbo uel in tmino. opa° aũt
põt esse noua sine nouitate cuiuscũqz al
terius poris absoluti in ipo opante. sine
etiã cuiuscũqz alteri⁹ absoluti nouitate
in tmino. igit opatio nõ est pcise relatio
pprie accipiendo relonẽ. igit rc. maior
pbat. tũ p phm. v. physi. ubi negat mo
tũ in ad aliqd. r expssi⁹ in. vij. ubi vult
q ad vtutẽ r maliciã nõ est alteratio. qr
sunt ad aliqd. hec autẽ q ad aliqd neqz
gnãtiões sũt: neqz gnãtio est ipsoz neqz
alteratio oio. hec ille: tũ p rõnem: qr re
latio pprie dcã necio sequit extrema sit
posita. r ita nõ pt eẽ noua sine nouitate
alicuius extremi. minor pbat qtũ ad p
mã ptem: qr illud qd erit de põ accñtali
ad actũ nõ recipit aliquã formã nouaz
porem ipsa opatõe: qr tũc nõ fuisset pri
us in põ accñtali sz eẽntiali. 2ª ps mino
ris est manifesta. pz. n. q nihil absolutũ
aduenit visibili qñ vi actu. nec intelligi
bili qñ intelligit actu: r ɔsilr de aliis.
Preterea ois relatio realis fundamẽ
tũ suum px^m uel rõem fundãdi pximã
necio ɔsequit uel ɔcomitat. r hoc posi
to termino nũc aũt ipsã põm opatiuaz
nõ necio ɔcomitat relo actual ad obm
igit ipsa põ nõ est pxima rõ fundãdi ta
lẽ relonẽ. igit si ponat aliq relo actualis
opantis ad obiectũ oporteret dare sibi
p fundamẽto uel rõe fundãdi pxima a
liqd posterius ipsa põ: r qsi mediũ inter
ipsam põm r illã relonẽ. tale qd non vr
posse poni nisi ipsa opatio. nũc aũt illõ
qd est pxi^m fundamẽtũ relonis uel pri
ma rõ fundandi eã. aut est absolutũ. iu
xta illud vij. de tri. ca. ij. Omne qd rela
tiue dr est aliquid excepto relatiuo. aut
saltẽ nõ est pcise illa relatio cuius ẽ fun
damentũ uel rõ fundãdi. igit opatio nõ
est pcise relo opantis ad obiectum. r pa
ri rõne operatio non est pcise aliqua re
latio. ¶ Ex hac ɔclusione sic pbata cõ
cluditur ulterius ppositũ sic. si hec ope
ratio essz pcise respectus: tunc eẽt relatõ
quia respectus quem phus concedit ali
quo modo conuenire operatõni est pro
prie de genere relatõis. r ptinet ad tciuz
modũ relatiuoz: ut patet ex. v. meta. cũ

igit̃ opatio non sit p̄cise relatio ut ꝓbāt
ratões iam posite: sequitur ꝙ non sit p̄
cise respectus. ⁊ p̲ consequens est ibi ali
qua entitas absoluta quod est proposi
tum in isto articulo.

De secundo articu

lo p̄ncipali tria sunt vidēda. p̄mo argui
tur ꝙ in opatõe nec̃io est aliq̃ relatio re
alis ad obiectū/2° dicet̃ q̃liter hoc sit in
telligendum/3° videbit̃ de ratõnibus ad
istud ꝓbandum positis. Primū ostēdit̃
tripliciter: ⁊ hoc correspondenter tripli
ci ꝓbatõi posite in p̄mo arti. p̄mo ex ra
tõne pfectõnis que fuit mediuz in p̄ᵃ ra
tõne. arguit̃ sic: vltima ⁊ summa pfectõ
nãe opatiue non potest esse sine reali re
latõne ad obiectū pfectissimuz circa qȯ
ipsa nata est opari, opatio aūt est sūma
pfectio talis nãe. igit̃ ⁊c̃/maior ꝓbat̃: q²
si sūma pfectio nature viue diceretur a
liquid ut est ad se: ipsa sb̃a rei hoc mõ es
set sūma pfectio: q² sb̃a est pfectior quo
cūq̧ suo accidente ſm aris. vij. metaph
igit̃ ꝯcedat̃ btĩtudinē creare esse accidēs
illi nãe beatificabili. ⁊ cū hoc summam
eius pfectõem/hoc nõ pȏt poni ut ē ali
q̃d ad se: sed p̄cise inquantū ꝯnectit ⁊ se
ꝯiungit fini ultimo simpl̃r. s. obiecto ex
trinseco qȯ p̲ ip̄m attingit̃. ipsa igit̃ rela
tio ad ip̄m obiectū est formal̃ rõ ꝓpter
quā beatitudo dı̃ sūma pfectio. Cõfir
matur hoc p̲ illud augᵘ. iз. de tri. c. v. ul̃
xv. ubi alijs diffinitõibus beatitudinis
reprobatis ꝯcludit quasi ꝓ uera diffini
tiõe. beatus igit̃ nõ est nisi hз oĩa q̃ vult
⁊ nihil mali vult. /Ex hoc arguit̃: qñ i
ꝯcretis est p̄dicatio p̲ se p̄mo mõ sequit̃
ꝙ abstractū p̄dicat̃ de abstracto: patet i
exemplo albū est coloratū p̲ se p̄mo ⁊ p̲
ꝯsequēs nõ rõne subiecti: sed rõe forma
li. ⁊ ideo hec ē uera: albedo est color. igĩ
si hec est uera. p̄mo mõ beatᵘ habet q̃c
quid bene vult. sequit̃ ꝙ beatitudo ē ut
ita dicā habitio cuiuscunq̧ bene uoliti
nunc autem habitio vel habere vı̃ p̲ se
importare relatõem. ¶ P̃. iuxta 2ᵐ me
dium. s. de nouitate absoluti arguit̃ sic.
Ad formā absolutā nouaз pȏt eẽ per se
mutatio. Ad opatõem puta intelligere
uel huiusmodi nõ pȏt eẽ p̲ se mutatio.
igit̃ ⁊c̃. maior ꝓbat̃. q² forma absoluta
pȏt acq̃ri sb̃o nõ tm̃ p̲ accñs ad acq̃sitõ
nem alteriᵘ: sз p̲ se ꝓpria acq̃sitõe: q² p̄t
p̄mo p̲ se succedē sue ꝓprie p̄uatõni/mi
nor ꝓbat̃ p̲ ph̃m. vij. phy. dicentē. neq̧
in intellectiua pte aĩe ē alteraᵒ. sciēs eni
maxᵉ ad aliq̃d dı̃. ⁊ multa ibidē tam in
lr̃a ph̃i ꝙ in ꝯmēto vident̃ eẽ ad hāc in
tentiõez. /P̃. iuxta tertiū mediū. s. de di
stinctõe relõnis ⁊ fundamēti eius argui
tur sic. In cuius sb̃a est relõ illud nõ est
aliq̃d absolutū. sз in 3ᵒ ° relatiuoꝝ i sb̃a
vniᵘ extremi. s. mēsurati est relõ. opatõ
n. refert̃ ad obm̃ illo 3ᵒ mõ. igit̃ ⁊c̃. maiõ
ꝓbat̃ q² absolutū nõ includit in sua rõ
ne eẽntiali relatm̃: q² tūc eẽt p̲ se ad alte
rū p̲ illū respcm̃ inclusuз ⁊ eẽ p̲ se nõ ad
alterū sз ad se: q² ponit̃ absolutuз/mior
pз p̲ ꝯmentatorē. v. meta. ubi vult ꝙ in
3ᵒ ° relatiuoꝝ relatio est in substantia al
terius extremi tantum: sicut in ratione
intellectus ⁊ non in ratõne intellecti uel
intelligibilis. relatio inquit non est i sb̃
stantia intellecti. sicut est in substantia i
tellectus. igit̃ ⁊c̃. Ibi etiam illud verbū
ph̃i idē bis diceret̃. exponit sic. intellectᵘ
non refert̃ ad intelligentē sз ad intellcm̃
quia si ita esset tunc intellectus ꝯstituere
tur p̲ intelligentem: ⁊ videtur esse econ
uerso. ex quo sequeret̃ ꝙ illud qȯ ꝯstitu
itur p̲ aliud cõstituat illud: sicut ipse ar
guit ꝙ intellectus si diceretur ad intelli
gentem constitueretur p̲ ipsum: ita intel
ligit ꝙ ꝯstituitur p̲ itelligibile ad qȯ dı̃
nõ aūt ꝯstitueret̃ p̲ illud: si eẽt i se aliqȯ
absolutū. Circa 2ᵐ i isto arti. distiguo
de opatione: ⁊ est distinctõ manifestior
in actu cognoscēdi. pȏt tñ poni forte in
actu appetendi. aliq̃ est p̲ se exñtis sicut
q̃ attingit obiectuз in sua ꝓpria exñtia
actuali. Exᵐ de visione coloris ⁊ cõiter

in sensatõe sensus exterioris. Aliq̃ etiã
est cognitio obiecti nõ vt exñtis in se: sz
vl' obiectũ nõ existit: vel saltẽ illa cogni
tio nõ est eius vel actualit' exñtis. Exm:
vt imaginatio coloris: q2 cõtingit ima
ginari rem qñ nõ existit sicut qñ existit
Cõsimilis distinctio ꝓbari põt i cogni
tione intellectiua. hoc ꝓbat. pmo q2 pz
ꝙ aliqua põt eẽ intellectio nõ existẽtis
aliqua etiã potest esse obiecti exñtis vt
exñtis: q2 talẽ hẽbit btũs de obiecto be
atifico: alioqn posset aliq̃s esse btũs in
obiecto. esto per impossibile ꝙ ipm nõ
esset exñs: de q̃ dr hre clarã visionẽ siue
facialem ꝑpt hoc ꝙ actus ei' cognoscẽ
di tẽdit in illud ut in se pñs in ꝓpria ex
istentia actuali. 2° ꝓbat idem. q2 q̃cq̃d
est pfectionis in cognitõe magis põt cõ
petere cognitõi intellectiue q̃ sensitiue.
nũc aũt posse attingere obm̃ in se realr
pfectiõis est: vbi nõ vilesceret po^a attin
gens ꝑpt impfectõem obiecti g̃ intelle
ctus põt hre actũ quo sic attingat obm̃
in sua reali exñtia: saltẽ illud obm̃ qd ẽ
nobilius tali intellectu vel eque nobile
Et si ꝯcedatur de intellectu nr̃o ipm .s.
posse hre talem actũ cognitiõis q̃ attin
gat rem vt exñtem in se: pari ratõe põt
hoc ꝯcedi de quocũq3 obiecto: q2 intel
lectus nr̃ est põlis respectu cuiuscũq3 in
telligibilis. Cõtra istã distinctiõem ar
guit pmo p hoc ꝙ intellect' nr̃ in cogno
scendo abstrahit ab hic ⁊ nũc: ⁊ pari ra
tione ab oĩ cõditiõe exñtis vt exñtis.
igit nõ ꝯpetit sibi aliq̃d p se intelligẽ vt
existẽs. Pñ si sint due tales intellectões
possibiles intellectui nr̃o: tũc pari rõne
eiusdẽ obiecti poterũt eẽ due t'les. Que
ro tunc quõ distinguerent. nõ nũo tm̃:
q2 duo accñtia eiusdez speciei nõ pñt eẽ
in eodẽ sbo siml'. nec specie: q2 siue act'
cognitõis accipiat speciez a po^a siue ab
obiecto cũ hic sit eadẽ po^a ⁊ idem obie
ctum: nõ potit poni differẽtia specifica.
Ad primũ illorz dici põt ꝙ distinctio
q̃ ponitur cõiter int' cognitõez intellecti
uam ⁊ sensitiuaz ex pte obiecti: puta q̃
intelligim' vniuersale: sentim' singl'are
⁊ quecũq3 distinctio alia isti corrñdens
nõ dz intelligi tanq̃ int' potẽtias dispa
tas ex equo: sicut ẽ distinctio visus i vi
dendo colores: ab auditu in audiẽdo so
nos. sed dz intelligi distinctio intellect'
a sensu sicut potẽtie supioris cognitiue
ab aliq̃ cognitiua subordinata sibi: ⁊ p
ꝯñs ꝙ po^a supior põt cognoscere aliqd
obm̃ vel sub aliq̃ rõne qd obiectuz: vel
sub qua rõe po^a inferior nõ põt cogno
scere. nõ tñ oportet ecõuerso ꝙ inferior
possit aliqd obiectũ vel sub aliqua rõe
cognoscere quin supior possit etiã perfe
ctiori mõ obm̃ illud cognoscere: et sub
eadem rõne cognoscibilitatis ex pte ob
iecti. ⁊ sic põt ꝯcedi ꝙ intellectus põt co
gnoscere obiectũ nõ vt hic ⁊ nũc: q2 sb
rõne quidditatiua absoluta. sensus aũt
nõ põt sic cognoscere obiectũ: q2 est vir
tus limitata ad cognoscenduz ipm sub
rõne exñtis: sed nõ ꝑpter hoc intellect'
determinat ad cognoscenduz obm̃ sub
mõ opposito: q2 indifferẽs ẽ ad cogno
scendũ ipm sub vtroq3 mõ. Ad 2m cõ
cedi põt ꝙ sint due cognitões eiusdẽ ob
iecti simul: sic ꝙ nõ distinguat obiectuz
ab obiecto: sic essentia ab exñtia: q2 licz
inter ista sit aliq̃ distinctio obiecti: tam̃
nõ sufficiens ad ꝓpositũ: q2 etiã ipa ex
istentia põt cognosci cognitõe abstracti
ua. sicut. n. essentiã sic exñtiam possuz
intelligere lz nõ sit realiter extra intelle
ctum. dicent igit cognitiões distincte: et
hoc fm speciẽ ꝑpter rões formales mo
tiuas hinc inde: q2 in cognitõne intuiti
ua res in ꝓpria exñtia est p se motiua
obiectiue. in cognitõe aũt abstractiua ẽ
p se motiuũ aliquid in q̃ res habet esse
cognoscibile: siue sit cã virtualit' ꝯtinẽs
rem vt cognoscibilẽ: siue sit effect' puta
species vel silitudo rephensiue ꝯtinens
ipm cui' est similitudo. Ista distinctio
ne actus cognoscẽdi supposita põt dici
ꝙ pmus. s. qui ẽ rei exñtis in se necessa

rio habet annexã relatõem realẽ ⁊ actu
alem ad ipm obiectũ. ⁊ rõ est: q꞉ nõ po
test esse talis cognitõ nisi cognoscẽs ha
beat actualiť ad obiectuʒ talem habitu
dinem q̃ necessario requirit extrema in
actu ⁊ realiter distincta: ⁊ que etiã nãm
extremoꝝ necessario cõsequiť. In spe
ciali aũt vı̃ esse duplex relatio actualis
in isto actu ad obiectũ. vna põt dici re
latio mensurati vel veriꝰ mensurabilis
ad mensurã. Alia põt dici relatio vniẽ
tis formaliť in rõne mediȷ̃ ad terminuʒ
ad quẽ vnit: ⁊ ista relatio mediȷ̃ vniẽtis
specialiori nomie põt dici relatio attin
gentie alteriꝰ vt termini vel tendẽtie in
alterũ vt in terminũ. Ista autẽ distin
ctio duarũ relationũ. s. mẽsurabilis ad
mensurã ⁊ attingentie ad terminũ: satł
videť esse mãifesta: q꞉ vtraqȝ ab altera
separi põt: sicut in eentȷ̃s supior habet
rõnem mensure respectu inferioris. nec
tñ semp inferior habʒ respectu supioris
relatõem attingẽtie de qua loquimur.
Actus etiã volũtatis vel intellectꝰ tota
liter causantis obiectũ: videť hr̃e relati
onem tendẽtie respectu eius vt termini
intellectõis vel volitõis: siue ista relatõ
sit realis siue tm̃ rõnis: nõ tñ talis intel
lectio vel volitio habet respectu tal̓ ob
iecti relatõem mẽsurabilis: sed magł re
lationẽ mensure. De pᵃ relone. s. men
surabilis loquiť Aris. v. meta. ꝙ illa p
prie ptinet ad tertiũ modũ relatiuorũ.
vbi sciendũ ꝙ aliq̃d mensurari ẽ intelle
ctum de eius quãtitate dẽminata p ali
ud certificari: ita ꝙ mẽsurari importat
respectũ ad intellectuʒ cui fit certitudo:
⁊ ad mensurã p quã fit certitudo. pma
nõ est realis: sic̃ nec scibilis ad scientiaʒ.
2ᵃ est causati nõ in esse sed in cognosci
ad cãm in cognosci: ⁊ hec est relo realis
q̃tum est ex pte dependentie cãti ad cãm
q̃ dependentia ẽ rõe extremoꝝ: ⁊ nõ tm̃
p actũ intellectꝰ ꝯpantis hoc ad illud: tñ
q꞉ ista hitudo dependenᶜ nõ quidẽ ipius
cognitõis ad cãm cognitõis q̃ bñ est rea
lis: sed dependentie obiecti vt cogniti ad
obm̃: vt p qȯ cognosciť est inť extrema
ñã ut hñtia esse reale sed tm̃ ut hñtia eẽ
cognitũ: iõ ista hitudo nõ est simplr̓ re
alis: nec tñ est ita pure relo rõnis: sic̃ est
illa q̃ est vl̃is ad singulare: vel illa q̃ est
ꝯdictorȷ̃ ad ꝯdicᵐ: q꞉ Aristo. nõ dicit
relonem in 3ᵒ mõ eẽ mẽsurati ad mẽsu
ram sed eẽ mẽsurabilis: hoc ẽ apti nati
mẽsurari ad mensurã: hoc ẽ aptã natã
mẽsurare. qȯ sic põt intelligi sic̃ ex dc̃is
pʒ: mẽsurari actualiť est actualiť depen
dere i cognosci: ita mẽsurabile dic̃ apti
tudinalẽ vl̓ põlem dependẽtiã in cogͦsci
vel dicit dependentiã in cogͦscibilitate.
vnũquodqȝ aũt se hʒ ad cogͦscibilitatẽ
sic̃ se hʒ ad entitatẽ. igiť per mẽsurabile
intelligiť illud substratũ rõne cuiꝰ hoc
ẽ mẽsurabile: ⁊ illud ẽ entitas cãta vl̓ p
ticipata: vt sic in 3ᵒ mõ relatiuoꝝ p hᵒ
qȯ est aliq̃d dici vt mẽsurabile ad men
surã: intelligiť dici tanq̃ depẽdens in en
titate ad illud a q̃ pticipat entitateʒ: vt
sic sit relo simplr̓ real̓ ex pte mẽsurabil̓
in hoc 3ᵒ mõ. q꞉ illud intelligiť ens p p-
ticipationẽ vl̓ imitationẽ respc̃u alteriꝰ
Ulteriꝰ ad ꝓpoᵐ: cũ aliq̃d possit mul
tipliciť pticipare pfectiõem ab alio actꝰ
cogͦscendi sic pticipatiue se hʒ respectu
obiecti sic̃ silitudo respc̃u cuiꝰ est. nõ di
co silitudo p cõicationẽ eiusdẽ forme si
cut ẽ albi ad albuʒ: sed silitudo p imita
tionẽ: sicut est ideati ad ideã. Scd̃s
actꝰ cogͦscendi q̃. s. nõ est necãrio exñtis
vt exñtis: nõ necãrio hʒ relonem realẽ
actualẽ ad obm̃: q꞉ relo realis actualis
req̃rit p se ťminũ realẽ ⁊ actualẽ: tñ iste
scd̃s actꝰ põt poni hr̃e ad obm̃ relonem
realẽ põlem: ⁊ hoc pmã de q̃ in p̃cedẽti
mẽbro dictũ est. s. mẽsurabilis vel depẽ
dentie: nõ aũt scd̃am. s. vniõis vel attin
gẽtie. põt etiã ista cognitio hr̃e ad obm̃
relonem rõnis actualẽ: sed illã nõ necã
rio requirit ad hoc ꝙ sit ipsiꝰ obiecti.
Sũt h̃ q̃ttuor declarãda. pᵒ ꝙ cognitio
abstractiua hʒ relonem realẽ põlem et

aptitudinalē.ſ.mēſurabilis ad obm̄ ēt
nō exn̄s.hoc ꝓbat:qꝛ illud qḋ hēt relo
nem actualē ad ťminū exn̄tem ⁊ q̄ꝫtum
eſt ex pte ſui vniformiť ſe hꝫ ad illū hꝫ
realeꝫ aptitudinalē ad illū terminū qn̄
nō eſt exn̄s.opatio ē hmōi: qꝛ eſt aliq̄d
menſurabile p obm̄:hoc ē aptū natum
in entitate ſua depēdere ad obm̄:⁊ hoc
in ſpēali tali depēdentia q̄lis ē eius qḋ
eſt ſil̄itudo p imitationē vel pticipatōeꝫ
ad illud cuiꝰ eſt ſil̄itudo. hec om̄ia q̄ꝫtū
eſt ex pte fundamēti eſſent in actu ſi ter
minus eēt in actu/ 2^m.ſ.de reloe attingē
tie ad ťminū qui attingiť pōt dici ꝙ co
gnitioni abſtractiue nō ꝯuenit talis rlo
realis pōlis vel aptitudinalis. ꝓbať:qꝛ
nō ꝯuenit fundamēto q̄ꝫtū eſt ex pte eiꝰ
nec ſibi ꝯpeteret in actu ſi ťminꝰ ponere
tur in actu:qꝛ ťminus nō eſt natꝰ p illū
actū attingi vt actu exn̄s. /3^m.ſ.de relo
ne rōnis in cognitōe abſtractiua poteſt
dupl'r intelligi. Uno mō ſic:qn̄ terminꝰ
nō hꝫ eſſe reale:ſed tm̄ eſſe in intellectu
tūc ad ip̄m nō pōt eſſe niſi relo rōis:qꝛ
nō pōt relo veriꝰ hr̄e eſſe q̄ꝫ terminꝰ ad
quē eſt. nūc aūt obm̄ qḋ terminat cog
nitionē abſtractiuā nō oportet hr̄e eſſe
niſi in intellectu.igiť ⁊c̄. Alius pōt eē
intellectꝰ talis: actꝰ intelligēdi obm̄ ab-
ſtractiue pōt intelligi actu reflexo. cum
n.iſta intellectio ſit ſil̄itudo obiecti per
obm̄ cognitū: pōt illa cognoſci reflectē
do:⁊ intellectꝰ ſic cognoſcēs iſtā cogniti
onē pōt ꝯpare ip̄am ad obm̄. ip̄a autē
ſic ꝯpata p actū intellectꝰ referť relone
rōis. Inť iſtas duas relones rōis vna
eſt dr̄ia.nā 2^a ſicut pōt eſſe obiecti non
exn̄tis:ſic pōt eſſe cognitōis nō exn̄tis.
ſi tn̄ illa cognitio ſit intellecta ⁊ p intel
lectū ꝯpata. p̄^a aūt relo nō pōt eſſe niſi
actꝰ exn̄tis ⁊ nō vt obiecti cogniti p ali
quem actū reflexū nec p intellectū ꝯpa
ti. Ex hac dr̄ia ſequiť alia.ſ. ꝙ 2^a relo ē
ratōis q̄ꝫtum ē ex pte vtriuſq; extremi.
p̄^a q̄ꝫtum eſt ex pte obiecti ē rōnis:q̄ꝫtū
eſt ex pte actꝰ eſſet realis:qꝛ vr̄ ſequi na

turā actus ⁊ nō tm̄ ꝯpetere illi actui vt
obiecto intellecto vel ꝯpato. Cōtra hꝰ
ens reale nō req̄riť tanq̄ꝫ ad naturaꝫ eiꝰ
ꝯn̄s vel cōcomitans aliqḋ nō reale.igiť
actus cognoſcēdi realis nō hꝫ relonem
rōnis ꝯſequentē ip̄m ex nā ſui. Rn̄° p
actū cognitōis obm̄ hꝫ eſſe cognituꝫ:et
iō pōt nām actus ſequi aliq̄ habitudo
que ſit ad obm̄ vt hn̄s tale eſſe/Ex hoc
patet q̄rtum quō.ſ.relo ratōis necario
cōcomitať:qꝛ hoc verū eſt de p̄^a relone
rōnis. nā ſine ſcḋa poſſet cognitio ipſa
eſſe ſicut actꝰ rectus ſine reflexo ꝯn̄te.et
multo magis poſſet obiectū terminare
actū illū abſq; hoc ꝙ hēret relonem rō
nis ad actū. 2^a ꝯtingenť cātur poſt actū
intellectōis recte. igiť nō fuit in obiecto
necaria rō terminādi illū actū. Nunc
ťtio in iſto arti.rn̄dendū eſt ad argumē
ta facta in p̄ma parte huiꝰ articuli pro
q̄nto videnť minus ꝯcludere. Ad p̄mū
ꝯcedo ꝙ opatio que ē vlti^a pfectio nāe
opantis neceſſario hꝫ annexā relonem
puta ſi loq̄mur de opatōe beatifica ho
minis vel angeli iſta neceſſario ē exn̄tis
vt exn̄tis:qꝛ ſi ſit cognitio ē intuitiua:ſi
ſit volutio eſt neceſſario ꝯcomitās intu
itionem.ſed cū dr̄ ꝙ ipſa eſt vltima pfe
ctio p̄ciſe inq̄ꝫtuꝫ ꝯnectit cū obiecto.di-
co ꝙ vltima pfectio pōt intelligi vel ali
qua ſumma pfectio p ſe vna:vl' pfectio
integrata ex illa ⁊ omibꝰ neceſſario ꝯco
mitantibus. p̄mo mō dico ꝙ opatio ē
vltima pfectio:⁊ eſt ſimpliciter pfectioꝛ
quocūq; ꝯcomitante ipſam:etiā illa re
latione quā formaliť importat ꝯnexio.
qꝛ ſi poſſem hr̄e opationem ſine illa re
latōne eſſem btūs:nō aūt eſſem btūs ſi
haberē relonem ſine opatiōe. Iſtud pa
tet de beatitudine dei q̄ formaliť ꝯſiſtit
in opatione ſm illud phi.xij.meta.vbi
de eo loquēs ait: Si nō intelligat quid
eſt inſigne ⁊ venerabile: ſed hꝫ quemad
modū ſi dormiēs:ſiue intelligit:⁊ nō eſt
hoc qḋ ſua intelligētia.ſ.actualiſ intelle
ctio nō eſt vtiq; optima ſbā.⁊ ꝓbat cō

sequentiā .p intelligere.n.ei honorabile inest: et tū beatitudo eius nō requirit relationem rōnis inter opationē et obm̄: qz etsi possit intellectus eius ɔpare actū suū ad obm̄: tū ista ɔpatio siue relatio rōis nō includit in ipsa opatiōe que opatio fm se est beatifica. nō.n. videt ratiōabile q̄ magis dicatur sit btūs formalit aliq opatione includente relōnem rōnis q̄ q̄ beatitudo angeli includat aliquā talē relationem. beatitudo tū creata necario requirit relōnem ad obm̄ sed realē. et hoc qz nō pōt hēre maiorē vnitatē cū obiecto q̄ vnitatē relōnis. opatio aūt dei habz cū obiecto verā vnitatē et identitatez: et iō ibi nulla requirit relō ad hoc vt ipa sola et absoluta sit plene beatifica. In hoc pz vna excellētia beatitudinis diuine sup creatam. qz illa vt absoluta ē plene vltimū bonū eius. beatitudo creata nō est vltimū nisi cū relōne ānexa. Q̄n igit dī q̄ est vltima pfectio inqūtum pci se ɔnectit cū obiecto. Reduplicatio ista pōt intelligi fieri vel rōne relōnis vl rōne fundamēti .pximi. pmo mō negandū ē: qz ipsa formalis rō relōnis nō est sibi rō essendi vltimā pfectōem. 2° mō ɔcedendū est q̄ inqūtum ɔnectit hoc ē inqūtum est fundamentū .pximū ɔnectens: sic est pfectio vltima. Per idē pz ad illā ɔfirmatōem: Btūs est qui hz et c. si eniz hīe intelligat ibi importare relōem: tūc vel est descriptio p illud qd necario ɔcomitat opationē beatificā. vel hoc nomen beatitudo nō importat pcise absolutū: sed cū respectu ad obm̄. Si autē p hīe intelligat opatio q̄ obm̄ hz: iuxta illud Aug. lxxxiij. q.q. xxv. hīe deū nihil aliud est nisi nosce. tūc hīe beatificū nō importat p se relōnez: sed illa tm̄modo ɔcomitat. Cōtra hoc: non est ɔdictio absolutū separi a relōne sicut p̄us a posteriori: et maxime q̄n nō est relō dependentie essentialis. igit si opatio beatifica sit absoluta: posset p potentiaz diuinaz separi a relone illa: et tūc esset btūs: non

tū ɔnectus obiecto. R̄: posterius generatione est pfectius fm phm. ix. meta. sed relatio si ē aliud ab opatione absoluta est posterior generatōe. igit et c. Ad pm alibi. Ad 2m: illa .ppō phi dz intelligi .pcedendo ex eodez ordine: qz si in alio ordine vel gnē sit aliqd posterius generatione: nō oportet q̄ sit pfectius. sic.n. accidens esset pfectius forma sbali. et tātū isto mō est relatio posterior absoluto: nō.n. in eodez ordine aduenit tanq̄ proprium ɔplementū absoluto: sed absoluto in se hn̄te propriā pfectionem ɔpletam ex illa pfectione consurgit relatio. Ad 2m argumentū qd accipit ex. vij. physi. si diceret q̄ Aristo. oīa illa dicit non fm op. .ppriam: sed fm op. Pla. videt posse haberi ex ɔmentatore: vbi in fine ɔmenti: Aristo. inquit intelligit in hoc loco nō q̄ hec sit opinio eius: sed intendit declarare vim opinionis huius. Hec ille. Sn̄ia etiam in se videt illa quā imponit Aug. Pla. in. xij. de ciui. et Aris. .j. posterior. s. q̄ addiscere nō sit nisi reminisci. ait.n. sic: Acquirere cognitōem in pncipio nō est generatio neq3 alteratio. hō.n. sit sciens et intelligens q̄n anima eius quiescit et firmat: quēadmodū q̄n surgit a somno. Et ɔmentator exponit: et in alia translatōe apparet illa eadē sententia q̄ nō mutat anima in pma acceptione sciētie: sicut nec mutat q̄n post impedimentū somni vel ebrietatis pōt vti sciētia qua p̄us nō potuit vti. tū pōt aliter dici q̄ si Arist. ista dixerit fm .ppriam opinionē hoc fuit q̄ motū et mutationem nō dixit per se esse ad aliquā formam nisi que potest .ppria acquisitione acquiri: et ideo ad nullā formaz dixit esse motū que tm̄ acquiritur alia acquisita: sicut est de relatiōe. vn̄ vult ibi q̄ in qualitatibus illis nō est alteratio q̄ fiunt cum quedā alterantur: hoc est cū alteratio fit in alijs. densata.n. aut rarefacta et c. et post: Sicut sanitas frigidorum et calidorū cōmensuratio quedam est.

⁊ ideo sanitas nõ est ꝓprius termin⁹ alicuius alteratõis. sed aliq̃ alia alteratio ad aliquẽ gradũ calidi uel frigidi. ⁊ tũc ipm est cõmensuratũ alijs q̃litatib⁹ corporis. ⁊ sic est sanitas. Si autẽ hoc esset manifestũ. s. ꝙ scia uel actu ꝯsiderare esset sola relõ satis patẽt ꝙ ꝭm intentiõez aris. ad illã nõ esset mutatio uel altera⁹ sed ꝓbatũ est in p̊mo arti. ꝙ opatio nõ est sola relõ. ⁊ pari rõne uel maiori nec habit⁹ scie. Uñ vĩ aliquid ultra addendõ s. ꝙ aris. nõ ꝯcedit alteratõnem eẽ ad aliquã qualitatẽ: nisi q̃ p̃t p̊mo acq̃ri sic ꝙ ipsa nõ tm̃ ꝯsequat̃ p accñs ad formam inductam sic relõ. sed nec eius induc°ne cessario sequat̃ inductõem alicuius for^e p̊oris. ⁊ tunc ista ꝯclõ eius nõ est v̊a nisi de alteratõe imediata p̊mo alterãti in illo ordine. ⁊ sic ad sciam l' ꝯsideratiõnẽ non est aliqua alteratio imediata p̊mo alteranti in illo ordine: q2 p̊mũ tale est obiectũ extra. cognitio aũt in intellectu nõ imediate cãtur ab obiecto ut extra. sed in aliq̊ intra: q2 intelligim⁹ cuz volumus. nõ aũt sentimus cũ uolum⁹. ȳ. de aĩa. q2 ad intelligendũ hẽmus obiectuz intra. ad sentiendõ req̃rit̃ obiectũ extra. ꝙ aũt intelligat̃ de tali alteratõe de qua dcm̃ est ꝓbat̃: q2 paꝝ añ ꝯcedit sensum alterari dicẽs: ⁊ ipsi sensus alterant̃. patiunt̃ n. actio enim ipsoꝝ motus est per corp⁹: patiẽte aliquid sensu. h̃ aũt negat ꝑtez intellectiuã alterari: ut vĩ assignat̃ ꝑ rõne: q2 noticia intellectiua accipit̃ ñ imediate ab obiecto extra qd̊ ẽ p̊^m alterãs in isto ordine. s3 mediãte cognitõne sensitiua. vñ ad ꝓbandũ ꝙ nulla mutatio ẽ ad sciam. ait: ex ea. n. q̃ est ꝭm ꝑtez expientia vniuersalẽ accepim⁹ sciam. Et sic illud verbum sciẽs maxime ad aliq̃d dĩ d3 intelligi sic. ad aliq̃d. i. ad obm̃ intra ⁊ nõ imediate ad obiectũ extra qd̊ ẽ p̊^m alterãs. ⁊ ista ꝯclõ sic ꝑticularit̃ itellecta de alteratõe p̊ma sufficit ad ꝓpositũ suũ ibi: quia ꝯclõnem illã ꝙ mouens et motum simul sunt. intẽdit ꝓbare inductiue in singulis motibus ⁊ spãliter i alteratõibus vĩ hr̃e instantiã de illis q̃litatibus q̃ nõ imediate inducunt̃ a p̊mo alterãte: q2 ibi alteratũ ⁊ si simul sit cuz ꝓximo alterante: nõ tñ cũ p̊mo in illo ordine de quo manifestius est ꝙ ipm sit alterans. 3° mõ posset dici ꝙ dcm̃ Aris. est intelligendũ de alteratõe q̃ est mot⁹. uel si est indiuisibilis est mutatio terminatiua uel ꝯtinuatiua motus uel saltez que est subiecti mobilis ul' mutabilis ⁊ ab aliquo agẽte nãli. nullũ istoꝝ inuenitur i ꝑte intellectiua: quia ipsa est indiuisibil' ⁊ ita nõ susceptiua motus q̊ req̃rit subiectũ diuisibile. ipse etiã q2 indiuisibilis ideo nõ est localit̃ pñs alicui agenti nãli q2 non replet locũ. agens aũt physicum non est actiuum nisi in passum sibi localiter pñs. sensus aũt ꝑ oppositũ pŏt dici alterari. ⁊ q2 ibi ꝯpositũ q̃tuz recipit: et q2 ab agente nãli cui est localit̃ presens.

Istud tertiũ dcm̃ vĩ satis uerum s3 nõ vĩ posse haberi ex textu Aris. ibi. Ad tertiũ pŏt dici ꝙ in tertõ mõ relatiuoꝝ sic ꝯcedit relõnem eẽ in sb̃a alterius extremi tm̃: sicut in duob⁹ p̊mis modis cõceditur relõnẽ esse in sb̃a vtriusq3 extremi. vnde dicit ibi cõmentator: relatõ est duobus modis. aut relõ est in sb̃a vtriusq3 extremi relati. aut in substantia alterius tm̃. nunc autem in duobus p̊mis modis non includitur relatio essentialiter in utroq3 extremo. immo vtrũq3 secũdum se est absolutum. sed dicitur ibi relatio esse in substantia vtriusq3 extremi: ut in fundamento proximo siue ratõne fundandi. ⁊ sic in tertio modo ẽ tãtũ in sb̃a alterius extremi: hoc planius hr̃ in alia translatiõe ubi sic habetur: s3 numerũ ⁊ pŏm dcã ad aliq̃d oia sũt ad aliq̃d: eo ꝙ ipm qd̊ q̊d est alterius dicit̃ ipm qd̊ est: s3 nõ eo ꝙ aliud ad illud mẽsurabile v̊o ⁊ sensibile ⁊ intellectuale eo ꝙ aliud ad ipsum dicitur ad aliud dicũtur vult dicere ꝙ relatiuuz primis duobus mõis ꝑ se dĩ ad aliud: ⁊ non tantũ

ro ꝙ aliud refert ad ipsum. In tio mō tm̄ vnū extremū est per se fundamentū relatōis. reliquū uero dr̄ ad aliud solū qꝛ aliqd est eius. Hic breuiter dici pōt ꝙ hec est differētia istoꝝ modoꝝ: quia in pmis duob' est relatio mutua: ita ꝙ in vtroqꝫ extremo est rō fundandi relationem vnā: ꝛ ratio terminandi relationem aliam. In tertio mō est relatio nō mutua: sed ratio fundādi relatiōem est tm̄ in vno extremo: ꝛ in alio ratio tmīnandi eandē. quod addit ibi de illo bis diceret idem ꝛc. pōt cōmentatoꝛ ibi sic intelligi: ꝙ aliquid dicat cōstitui per illud ad quod essentialit̄ depēdet: lꝫ illud nō sit intrinsecū illi: ꝛ sic constituitur p illud qd̄ est mensura eius. si igit intellectus diceretur ad intelligentē vt ad mēsuram: cōstitueretur hoc mō per ipsuꝫ. sed intelligens cōstituitur per intellectū vt per formā suam. igitur erit circulus in constitutōibus: lꝫ nō eodem mō constituendi. ꝛ hoc est impossibile: dum tm̄ vtrunqꝫ constitutū dependeat per se a cōstituente: quia nō potest esse circulus in p se dependentib3: ꝛ hoc pōt intelligi per illud dictū cōmentatoris: ibi Idem diceret bis. ꝛ tūc idem erit causa et causatum eiusdem. sed facilius exponit littera Aristotelis ibidem ſm aliaꝫ trāslationem: quia si intellectus diceret ad intelligentem vt ad mensurā: ꝛ cum dicit ad intelligibile vt ad mensurā idem vt mensurabile erit bis dictuꝫ: hoc est ad vtrunqꝫ duoꝝ vt ad mensurā: quod ē incōueniens de duobus disperatis. s. ꝙ vtrūqꝫ sit ꝯplete mensura eiusdem.

De tertio articulo

pncipali dico ꝙ relatio pōt tripl'r se habere ad absolutū. Uno mō cōtingenter ꝛ p accidēs: vt similitudo ad albedinē. Alio mō necessario: vt relatio creature ad deū. Tertio mō ſm verā identitatē: sicut in diuinis relatio psonalis se hēt ad essentiā. sed nō videt ꝙ possibile sit amplioꝛ identitas que ꝓprie dicat identitas essentialis: quia nec relatio potest essentialit̄ includi in absoluto: qꝛ idem esset essentialit̄ ad se ꝛ essentialit̄ ad alterum. nec absolutū ꝛ relatio possunt includi in aliquo p se vno: sic p se vno ꝙ sit vnius generis: ꝛ ipius sit ꝓprius cōceptus p se vnus: ꝛ ꝙ ipm̄ sit p se i vno genere: quia sicut in rebus nō potest fieri vnū per se ex distinctis nisi illa se habeant sicut ꝓprius actus et ꝓpria potētia in eodē genere: vt patet p phm̄. viij. meta. sic nō pōt aliquid esse hn̄s per se cōceptum vnū: ꝛ cū hoc p se includens distincta nisi ꝯceptus vni' sit p se potentialis ꝛ alteri' actualis p se determinās illū potentialē. relatio ꝛ absolutū non pn̄t habere tales ꝯceptus quoꝝ vn' sit p se determinabilis: ꝛ alius p se detminans: qꝛ si aliquis cōceptus absolut' sit indifferēs pōt ꝯtrahi p cōceptum absolutum quousqꝫ sit detminatissim' sub genere absoluto. ꝯsimiliter de cōceptu relati sub genere relatiuo. neuter igitur est p se ꝯtractiuus vel detminatiuus alterius: qꝛ vterqꝫ sine altero natus ē hr̄e ꝯceptuꝫ determinatissimū in ꝓpria coordinatione. Ex his ad ꝓpo^m. in actu cognoscendi de q̄ querit est aliq̄ entitas absoluta: vt ꝓbatū est in. j. arti. ibi etiā est aliq̄ relatio vt probatū est in 2° arti. Et ex isto vltimo hr̄ ꝙ absolutū ꝛ relatiuū nō pn̄t ꝯstituere aliqd p se vnum: nec saltē vni' generis qd̄. s. habeat cōceptum p se vnū. Ex his sequit ꝙ act' cognoscendi vel nō est aliquid p se vnum vni' generis: vl' nō p se includit illa duo que ꝓbata sunt ibi ꝯcurrere. videt autē ꝓbatuꝫ in pmo arti. ꝙ essentialit̄ includat absolutū: ꝛ pcipue in p° ratiōe. igit vr̄ ꝙ act' talis nō sit eēntialit̄ relatiuus sicut p se includēs relatōem. vel si dicat ꝙ est quoddā totū includēs ambo illa tūc nō est aliquid p se vnū essentialit̄ relatiuū: sed vnū p accidens essentialit̄ includēs alterā ptem: sicut diceret impro

p̄rie q̄ hō albus ē essentialiť albus. hoc .n. improprie dī: q2 nihil essentialiť pro prie dī de eo qđ nō est in se aliquid vnū essentialiť: sicut nihil pōt eē verū de eo qđ est in se falsum: sicut ē illud cuius rō includit repugnantiā. qđ q2 nō est in se possibile: iōo nihil dī de ipo possibile. vel sibi esse possibile. sic in ꝓposito: qđ nō est ꝑ se vnū nihil pōt ei esse vere vel ꝑ se vnū. Si querat supponēdo opati onem esse ꝑ se vnā: ⁊ per ꝯn̄s vni⁹ gene ris ad qđ genus ꝑtinebit. Pōt dici ꝑ se est i genere q̄litatis. hoc ꝓbatur discur rendo ꝑ genera. p3 q̄ nō est in genē sub stantie. ⁊ siliter de om̄ibus aliis generi bus preterq̄ de q̄litate: relatōe: actiōe: ⁊ passione. nō est aūt relatio vt ꝓbatum ē in p̄mo arti. nec actio nec passio. ꝓbo p̄mo ꝑ mediū cōe illud. s. qđ positū est in p̄mo arti. q2 sicut nulla relatō nec vl la actio de genere actōnis: nec passio de genere passionis est ꝑfectio vltima agē tis vel operātis. hec opatio est ꝑfectio ⁊c̄. Preterea actio ē trāsmutatio alte rius inq̄tum alterum: sicut po^a actiua ꝯm phm. v. meta. est p̄ncipiu3 transmu tandi aliud inq̄ntum aliud. passio etia3 est trāsmutatio ab altero inq̄tu3 alterū opatio aūt cognoscendi vel appetendi nec trāsmutatio alterius: nec trāsmuta tio ab altero. qđ l3 videat eē manifestū tn̄ ꝓbari pōt: quia trāsmutatio tā acti ua q̄ passiua ē necessario ad aliquē ter minū accipientē esse illa transmutatōe q2 ꝯm terminū formalē passu3 se habet aliter q̄ prius. opatio nō est ad aliquē3 terminū accipientem esse ꝑ ipsam: imo eo mō quo habet terminū ad que3: nec est ꝓductiua termini ad quē: nec educti ua de po^a passi nec inductiua in passu3 sed p̄supponit terminū. om̄is aūt actio de genere actōis vel est ꝓductiua termi ni vel eductiua vľ inductiua: immo eo ipo quo actio talis ponit in diuinis pu ta generatio vel spiratio ꝑ ipsam aliq̄s termin⁹ accipit esse. s. suppositū genitu3 vel spiratū. Tertio sic agens actōe de genere actōis nunq̄ est simpliciť ꝑfecti⁹ ꝑ illā: immo ex ꝑfectiōe sua ꝯplete agit cōicando alteri ꝑfectionē. nunc aūt ope ratio est ꝑfectio simpliciť opantis. relin quitur igiť tandē q̄ illud absolutū qđ ē in opatione sit aliq̄d de genere q̄litatis Et si querat in qua specie. vno mō pōt dici q̄ discurrēdo ꝑ species illi⁹ generis rōnabili⁹ videť ponendu3 q̄ sit in p̄ma specie: quia in nulla alia pōt poni. pat3 de 2^a ⁊ de 4^a. de t̄tia etiā patet si in illa nō sit nisi qualitas sensibilis: sicut vide tur hr̄i in p̄dicamentis. ⁊ etia3 qđ videť innui. vii. physi. In illa etiā p̄ma specie videnť poni om̄s q̄litates sp̄uales: siue sint in esse quieto sicut sunt habit⁹: siue in fieri sicut sunt opatiōes. nisi forte di ceretur q̄ opationes ꝑtinent ad tertia3 speciē qualitatis: ⁊ q̄ sint passiones spi rituales: ⁊ q̄ phs intentionē ibi fecit ex presse de passionib⁹ corpalib⁹ tanq̄ ma nifestioribus. l3 aūt in aīa sit distingueť opationem ꝓprie dictam a passione cu iusmodi ē delectatio vel tristicia in vo luntate: q2 opatio tendit q̄si in terminū opationis. passio aūt quasi a termino causať in subiecto sicut tristicia a trista bili in volūtate. tn̄ in hoc ꝯueniunt spi ritualis opatio ⁊ passio: q2 vtraq3 ē in fieri in subiecto: ⁊ ꝓ tāto vtraq3 posset dici passio ꝑtinens ad tertiā speciē. quic quid āt dicať circa hoc de p̄^a specie vel tertia: hoc saltē videť ꝓbabile q̄ opatō sit in genē q̄litatis. Cōtra hoc vī illud phi. ix. metaph. quorū inquit nō est ali quod aliud opus p̄ter actiōem: in istis existit actio: vt visio in vidente: ⁊ specu latio in speculāte. hec ille. Intētio sua ē distinguere inť actōem transeuntē ⁊ im manentē. vult igiť ibi q̄ aliqua actio sit immanēs sicut exemplificat de visione ⁊ speculatōe. tn̄ ꝯstat q̄ iste sunt opatio nes. igitur opatio est actio ꝯm eū. Item phs. iii. de aīa: Intelligere quoddā pati est. Item. x. ethi. c. ii. vel. iii. dicit sic: nō

tñ si nō qualitatuꝫ est delectatio: ꝓpter
hoc neqꝫ bonoꝝ. neqꝫ. n. v̓tutis oꝑatio
nes sunt q̄litates neqꝫ felicitas. hec ibi.
Itē. vij̄. physi. sciens ⁊ cognoscēs dicun
tur ad aliq̄d. vbi ꝯmentator: digni⁹ esti
matur eē de. c. ad aliq̄d q̄ꝫ de qualitate.
Preterea ꝑ rōnem: absolutū nō distin
guitur specifice ꝑ aliq̄d extrinsecū sed ꝑ
ꝓpriam dr̄iam intrinsecā sibi ⁊ absolu
tam. nūc aūt oꝑatiōes distinguunt spe
cifice ꝑ obiecta distincta specie. q² oꝑa
tiōes circa distincta specie magis distin
guuntur q̄ꝫ oꝑationes q̄ sunt circa obie
cta eiusdem speciei. iste aūt distinguunt
numero. igit̄ ille hn̄t maiorē differentiā
q̄ꝫ numeralē: ⁊ ita specificā. Sꝫ: oꝑatio
habet ꝓpriā perfectōem ⁊ nobilitatem
ab obiecto: vt dr̄ satis manifestū ꝑ illud
x. ethic. c. iiij. vel. iij. fm vnūquodqꝫ op
tima est oꝑatio optime dispositi ad po
tentissimū eoꝝ que sunt sub ipa: hoc ē
circa obm̄ optimū talis oꝑatiōis. Ad
ista ad p̄mū: oꝑatio hꝫ duas ꝯditōes in
quibus ꝯuenit cū actiōe / p̄ª est q̄ꝫ semꝑ
est in fieri nō dico successiuo: q² oꝑatio
est indiuisibilis: sed sic in fieri q̄ꝫ in cōti
nua depēdentia ad cām eandem et fm
idem: sicut depēdentia rei cōseruate ad
cām cōseruantem de q̄ dictuꝫ est p̄us in
quadā q̄ōne habita de ista mā / 2ª cōdi
tio est q̄ꝫ oꝑatio transit in obm̄ sicut in
terminū lꝫ nō accipiat esse ꝑ ipam: q² p̄
suppositū in suo esse: ⁊ ꝓpter istas duas
ꝯditiones pōt oꝑatio dici actio: sicut ꝓ
pter istas significat grāmatice ꝑ verbū
actiuū: ⁊ ꝓpter easdem dr̄ oꝑatio actus
secūdus. ⁊ ita ista distinctio actionis sic
intellecta in transeunteꝫ ⁊ immanenteꝫ
nō est generis in spēs: sed vocis in signi
ficationes. nā actio transiēs est v̓a actio
de genere actiōis: actio immanēs est q̄li
tas: sed equoce dr̄ actio ꝓpter ꝯditiōes
p̄dictas. Alio mō pōt actio de genē acti
onis diuidi in actōeꝫ immanentē ⁊ trā
seunteꝫ sic̄ supius in inferiora. nā nō so
lū ad formā inductā ꝑ motū in passuꝫ
aliud ab agēte ē actio de genē actōis: sꝫ
etiā ad formā inductā ꝑ mutatiōem in
ipomet agēte. illa. n. forma absoluta cū
sit noua ē termin⁹ alicui⁹ actiōis ꝓprie
dicte ꝑ quā accipit esse. qn̄ igit̄ forª imi
nans actōeꝫ ē extra ipm agēs: tūc actio
illa trāsit. qn̄ v̓o forma illa ē in ipo agē
te: tūc actio est immanēs. distinctio isto
rum duoꝝ modoꝝ intelligēdi actōem
immanenteꝫ pꝫ: q² illud qō fm p̄ᵐ intel
lectū dr̄ actio immanēs: hic dr̄ termin⁹
actiōis immanētis fm aliū intellectū. ⁊
qō in alio 2° intellectu dr̄ actio: cōiter i
telligim⁹ ꝑ hoc qō est elicē. qn̄ dicimus
q̄ꝫ poª elicit oꝑationē. ⁊ ꝑ hoc qō est di
cere qn̄ dicim⁹ q̄ꝫ memoria siue supposi
tum ꝑ memoriā dicit verbū: ⁊ ꝑ spirar̄
qn̄ dicim⁹ q̄ꝫ ꝑ voluntatē spirat d̄s amo
rem. Iste scd̄s intellect⁹ de ista distincti
one actōis imanentis ⁊ transeūtis lꝫ sit
verus: nō tñ est de intentōe phi sic p̄m⁹
vt patꝫ ex eo qō dicit. ix. meta. nō est ali
ud opus p̄ter actōem. opus vocat oꝑa
tum. p̄ter aūt illā actiōem q̄ inducit vel
educit oꝑatio est aliqō opus: hoc ē timi
nus oꝑantis: puta ipsamet oꝑatio. ⁊ se
quitur ibi: In istis existit actio vt visio
in vidēte. vbi satis exp̄mit q̄ꝫ visionem
vocat actōem imanentē: nō aūt aliquā
aliaꝫ cui⁹ visio sit t̓minus. Ad 2ᵐ pōt
dici q̄ꝫ sicut esse albū est hr̄e albedinem
tanq̄ꝫ formā: sic sentire vl̓ esse sentientē
est hr̄e sensatiōem sicut formā. vn̄ si ob
iectū vel de⁹ causaret effectiue sensatōeꝫ
nō diceret̄ sentire: sed ipe sensus in q̄ sb̓
iectiue recipit̄ sensatio. est igit̄ sentire re
cipere vel hr̄e sensatōem: ⁊ sic intelliger̄
recipe intellectiōeꝫ. q² lꝫ intellcs fm ali
quā oꝑationē cāret in se intellectōeꝫ: tñ
nō diceret̄ intelligēs in h° q̄ꝫ causat. sed
bn̄ denōiaret̄ aliq̄ mō a v̓bo significāte
talē actōem vel causatiōeꝫ: vtpote si eēt
impositū tale verbum intelligifico. qō
igit̄ dr̄ intelligē est pati nō ꝓbat q̄ꝫ sit ꝑ
se de genē passiōis: sed q̄ꝫ formalit̄ deno
minat ꝑ hoc q̄ꝫ recipit̄ in aliq̄ sb̓iectiue:

vt sit sensus: intelligere est recipe intellectionē: ꝛ recipe ē quoddā pati. Ad aliud .x. Ethi. dici pōt vno mō ꝙ opationes ṽtutis dicunt actōes elicitiue opationum ꝓprie dictarū: ꝛ ille actōes bone sunt: qꝛ generatio boni ē bona. ille aūt opationes actōes nō sunt q̄litates: sꝫ ꝓprie sunt de genere actiōis. Iste intellcs vr̄ haberi a ꝯmentatore q̄ ad ꝓbatiōeꝫ illiꝰ. neqꝫ ṽtutis opationes q̄litates sūt dicit sic. siquideꝫ opatio motio ē opatiua. motio aūt nō est q̄litas. hec ille. operatiua motio pōt dici motio ad opationem. Et si obῄciat p hoc ꝙ dicit neqꝫ felicitas. pōt dici ꝙ sicut nomē opationis sumit hic minꝰ ꝓprie ꝑ actiōe īminata ad opationem ꝓprie dictā. sic felicitas pōt improprie sumi ꝑ actiōe īminata ad ipam. et sufficit Aristo. accipe opationes ṽtutis ꝛ felicitateꝫ ꝑ illis ꝑ quibꝰ sufficient pōt instare ꝯ hanc ꝓpōnem: oē bonū est q̄litas ꝯtra quā intendit facere instantiā. Aliṫ pōt dici ad illam auc̄tem ꝙ intendit ibi tm̄ de qualitatibus in esse quieto cū dicit: neqꝫ virtutis opationes q̄litates sunt. qȯ apparet p hoc ꝙ negat ibi istaꝫ ꝯñtiam. delectatio nō est qualitas: igiṫ nō est bona. ꝛ ꝓbat ꝙ nō sequiṫ per illam instantiā. neqꝫ. n. ṽtutis ꝛc̄. añcedens. n. in ista cōsequētia nō est verum nisi de qualitate permanente. nā delectatio vere ē qualitas sꝫ in fieri. igiṫ sufficit sibi instare de illis que hoc mō nō sunt qualitates: sicut nec delectatio ē qualitas. s. nō in fieri. ꝙ aūt delectatio ṽe sit qualitas ꝓbatur ex dictis ibidē. nā intendit ꝓbare ꝙ delectatio nō est motio. omniū inquit motionuꝫ ꝓprie videṫ esse velocitas et tarditas vel in se vel in compatione ad aliud. delectatiōi aūt nullū hoꝝ existit transponere in delectatōem velociṫ vel tarde est. nō est aūt velociter delectari. vult dicere ꝙ delectatio nō est velox: et iō nō est motus. sed contingit velociter transponi vel trāsmutari ad eā. igiṫ potest esse ṫminus transmutatōis velocis. igitur pōt esse terminus motus. sed ₰m phm. v. phisi. motus nō pōt esse per se ad actōem ꝛ passionem. igiṫ ipa delectatio nō est actio nec passio. ꝛ tūc discurrendo p genera relinquiṫ tandem ꝙ est qualitas. Illi igiṫ qui fecerūt istam ꝯsequentiā supposuerūt tanq̄ veruꝫ: oīe bonū est qualitas habens esse quietuꝫ. delectatō nō est talis. igitur ꝛc̄. Et ad istam ma. tactaꝫ in enthymetate rn̄det phs per instantiaꝫ de opatione ṽtutis. Qꝛ aūt nō oīs opatio sit actio ꝓprie dicta ꝓbatur p illud ibideꝫ. c. v. Appetere inquit delectatōem existimabit q̄s vtiqꝫ oēs. quod ꝓbat subdens: Qm̄ et viuere oīes appetūt. vita autē opatio quedā est. hec ibi. quomō vita vel viuere posset dici actio de genere actiōis.

Ad aliud de. vij. physi. lr̄a phi ₰m ea q̄ dc̄a sunt in scōo arti. intelligenda ē sic: qꝛ scientie necessario annexa est relatio ad obiectuꝫ intra: ꝛ ita nō est a p̄mo alterante immediate nec p ꝯn̄s ad ipam est p̄ᵃ alteratio: sꝫ illud qȯ ꝯmētatoꝛ addit exponēdo ꝙ dignꝰ est ꝙ sit de. c. ad aliq̄d q̄ de qualitate: pōt habere aliuꝫ intellectū: de quo diceṫ rn̄dendo ad argumentū principale. Ad p̄mam rōem diceret ꝙ actus distinguūtur p obiecta q̄tum ad manifestationē: qꝛ manifestioꝛ est distinctio obiectoꝝ q̄ actuū ꝛ ex illa tanq̄ ex manifestioꝛi innotescit ista Et ꝯfirmatur hoc: qꝛ. 2. de anima sicut vult phus ꝙ actus distinguunṫ p obiecta: immo magis ꝙ obiecta sunt p̄uia ipis actibus. ꝓpter qȯ oportet p̄us tractare de distinctōe obiectoꝝ q̄ actuuꝫ: ita etiā vult ꝙ potētie distinguunṫ per actus. hoc autē nō est essentialiṫ: qꝛ actꝰ est essentialiṫ posterioꝛ poᵃ. ꝛ posterius nō est p se ratio distinguēdi p̄us. igitur nec ibi illud aliud. s. de obiectis in ꝯparatiōe ad actus debet intelligi de distinctione essentiali. Aliter pōt dici ꝙ a q̄ aliquid habet entitatē ab eo hꝫ vnitatē

ꝛ p consequens distinctōnem cātū igit sicut hꝫ entitatem a quacunqꝫ causa p se ita vnitatem ꝛ distinctōnem. ꝛ etiā qdcūqꝫ dependens ab illo a quo depen det eētialit. ꝛ maxime veꝝ ē hoc quā do depēdꝫ ab aliq̄ tanꝙ a cā ꝑpa siue rōo ꝑpo sue depēdentie. qꝛ qn̄ communit̄ ťminat depēdētiā eius ꝛ alterius nō ita accipit vnitas ei9 ꝛ distīctio ꝫ vnitateꝫ ꝛ distinctōnem talis ťmini depēdētie. nūc aūt act9 depēdꝫ ab obō tanꝙ a ťmio ꝑpo sue depēdētie. Cōcedi igr̄ pōt ꝙ ac tus distinguuntur p obiecta sicut p ali qua extrīseca a qb9 act9 dependēt depē dētia eēnali ꝛ ꝑpa. nō tn̄ distinguūtur p illa sicut p formalia distīctiā nec etiā qd ē ad ꝑpositū sicut p ťminos relatō nis inclusé in actib9. Et cū dr ꝙ absolu ta distinguuntur p intrinseca. veꝝ ē tā ꝙ p formalia distīctia. Si acciperetur ꝙ non distinguūtur p extrinseca. conce dēdū eēt sic intelligendo sicut p correla tiua ꝛ p se ťminos relatōis. qꝛ absolutū n̄ reqrit extrinsecū vt p se correlatiuuꝫ nec p se ťminū relatōis. pn̄t tn̄ absoluta distīgui p aliqua extrinseca sicut cāta p cās ꝑpas siue per illa ad que habēt ꝑp aꝫ depēdentiā i entitate. ꝛ vnitate talia subiecta respectu opatō. Ad aliaꝫ rō nē patet p idē qꝛ act9 ꝛ si n̄ sit eēntialit̄ relatiuus cū tn̄ sit p se mediū vniēs po tētiam tali obiecto dr pfectior ex maio ri pfectōne obi. ſꝫ istā pfectōnem nō hꝫ ab illo tanꝙ a ꝑncipio intrīseco. ſꝫ sicut a cā extrinseca vel saltem ab aliquo ex trinseco quod terminat depēdētiam eius eēntialem.

De quarto princi pali dici potest. ꝙ illa qualitas que uel ē opatio uel includitur in operatōne n̄ hꝫ relationem ad subiectum magis eēn tialē ꝙ alie q̄litates. ꝛ idō si ponat alias n̄ eē eēnaliter relatas ad sbiectū de quo nō ē mō q̄stio nec ista ponetur. eēnalit̄ relata ad subiectū. ꝙ si dicatur istā eē in fieri ꝛ per hoc essentialius dependere a sbō. ꝙ alias que sunt in facto eē vel in ꝯeto eē. Respondeo istud nō variat de pendentiā ad subiectum. sed tn̄ uariat modū eēndi ipsius forme in se uel saltē in compatōne ad causam dātem eē. Ad argumētum ꝑncipale dici pōt ꝙ si aliq̄ vox imponeretur ad precise significan dū entitatē absolutā q̄ ē opatio vł i op atōne: ꝛ p se in genere q̄litatis: significa tū illi9 vocis posset intelligi nō cointelli gēdo obm̄ in ratōne termini sed cōmu nit̄ voces imposite ad significandū op atōnem important relatōnem. uel ꝑnci paliter uel cōnotando. ꝛ rō ē quia opa tō cōiter intelligitur sub respectu tendē te ad obm̄. ꝛ sub mō q̄ itelligitur sb eo cōmuniter significatur. Exemplūꝫ spēs intelligibilis ē qualitas absoluta. quod saltem oꝫ eos cōcedere qui ponunt spe ciem eē formalem rōnē intelligendi. s. p se ꝑncipatiuam actus ꝛ tamen cōmu niter vocatur silitudo obiecti. n̄ ꝙ illa sit rło quā p se importat hoc nom sili tudo. sed qꝛ ipsa ex natura sua ē quedā forma imitatiua ꝛ representatiua obiec ti ideo dicitur similitudo talis. s. p imi tatōnem ꝛ etiā cum significatur p hoc nomen spēs adhuc non significatur sb rōne absoluti precise sed includendo il lam relatōnem sub qua communiter i telligitur. vnō etiā spēs dicitur alicuius obiecti species. cōsimiliter ē de uocibus significātib9 opatōneꝫ. Et si arguas ali qua opatō puta illa q̄ nō ē obi vt exis tētis nō hꝫ ad obiectū nisi relatōneꝫ po tētionalē nunc aūt oꝫ cointelligere ob iectum tanquam terminum actualis re lationis. quia qui intelligit actum cog noscendi oportet ut cointelligat obiec tum non tantum ut cognoscibile ſꝫ ut actu cognitum igitur cognoscere impor tat relationem actualeꝫ. Respondeo re latō que ꝙtuꝫ est ex parte fundamenti esset actualis ꝛ propter non entitatem termini est potentialis ipsa denomina

nat frequenter fundamentū vel subiectū quasi actualiter inesset. Exemplū cō ceditur q aia separata nō est tm̄ iclinabil' ad corp⁹ sed qd inclinatur ad corpus et tamē non ē ibi actualis inclinatō. q2 ter minus non est in actu. sed p̄ tāto actu aliter denominat. q2 q̄tū est ex pte aie actualiter inesset. Cōsimiliter dicitur q scia practica dirigit l3 nō sit actual' di rectō fm eam. puta quādo nulla alia potentia ab intellectu operatur nec di rigitur fm eam. Consimiliter dicit q albedo ē mēsura oim colorum. et sic de p̄mo in quolib3 genere respc̄u poste riorꝫ: l3 qn̄q3 nō sit actual' mēsuratō p̄ pter defectū termini. Consimiliter pōt dici h. q q2 r'lo operatōis ad obm̄ sem per q̄tū ē ex pte eius inesset actu: iō sub rōne eius quasi actualiter inherentis op atō intelligitur. et sic significatur. et sic obiectū cointelligitur vt t'minās actua lem dependētiā. Istud qd dictū ē verū eēt si cointelligeretur sp obiectū sub rōe mēsure. q2 rō mēsurabilis ē ibi potētia lis. ut prius dictū ē. nūc aūt intelligēdo opatōem o3 cointelligere obiectū tāq̄ illō qd attingitur p opatōnem. Veri⁹ igitur vr̄ eē dicendū q o3 obiectū coin telligi tali actui vt terminū attingentie vnionis in actu q̄ ut t'minū depēdētie vel mēsurabilis. ista aūt attingentia est relatio ratōnis in actu abstractiuo. sed quia sub rōne illius relationis attingē tie communiter intelligitur. et hoc atti gentie actualis. l3 illa nō sit actualitas real' sed actualitas relationis rōis. et iō cōiter opatio significatur sub tali rela tōne actuali. et o3 obiectū cointelligi vt terminans talē relatōnem actualem. Hinc p3 q illud ar'. in predicamētis ni hil p̄hibet idem in plurib⁹ generibus enunciari. quod nō est verum de aliq̄ per se vno. s3 de aliquo vno p accn̄s. q etiā quādoq3 vno noīe significatur. sic forte hoc nomen scia. sed nō p̄pter hoc est unū fm diffinitōem fm illud. et

metha. c. 3°. diffinitio est nō si nomē ra tioni idem significet. omnes. n. rōnes es sent termini. hoc est diffinitōnes. et pro bando consequentiam subdit. Erit eni nomen qd cuilibet rōni idem. Quare et alias diffinitio erit. Et ex hoc posset intelligi dictum auerrois. 7. phisicorꝫ dignus ē inquit qd sit de. c. ad aliq̄d q̄ de qualitate. quod forte verꝫ est quā tum ad illud qd formalius ē in signifi cato nois impositi ambobus vel illi toti p accidens. quod ē absolutum sub respectu. Ex hoc etiā forte pōt intelligi illud. 5. metha. q aliq̄ dicūtur ad aliq̄d fm genus. vt medicina inq̄t eorꝫ est q̄ ad aliquid. q2 ipsius genus scia videtur eē eorꝫ q̄ ad aliq̄d. nomē forte spēi im ponitur precise ad significandum qua litatem. et p̄pt' hoc n̄ d3 ad p̄prium cor relatiuum. nomē āt generis nō impoi tur precise ad significandum genus siue qualitatem. sed ad significandum ipsā sub respectu.

Consequenter queritur de his que ptī nent specialiter ad creaturā hn̄tem vi tam intellectualem. Et primo de his q̄ sunt cōia hōi et angelo. Deinde de his que sunt hōi p̄pria. Cōmunia sunt ista intellectus et volūtas. de intellectu fue rūt quesita duo. vnū de obō. aliud de causa actiua intelligendi. Primum fu it. Utrꝫ aia sue naturali perfectōni relic ta possit cognoscere trinitatem p̄sona rum in diuinis. Et idem pōt queri de āgelo videtur q sic. q2 qui potest cog̃s cere aliquē actum ꝯgnoscendi pōt etiā cognoscere obiectum ut est obm̄ illius actus. nūc autem aia vel angel⁹ ex sua p̄fectōne naturali pōt cognoscere actū bea tificum alterius anime uel āgeli. et obm̄ illius actus est deus trinus. igitur etc. probatio maio. actus est naturalis similitudo obiecti. act⁹ etiā p se tendit in obm̄. igitur qui cognoscit illum actū

propter vtrançꝫ conditōnem predictā sequitur ꝙ cognoscat obm̄. ꝓbatio mioris. pō nō est impedita sꝫ sue naturali pfectioni relicta pōt cognoscere quodcūꝫ ꝯtentum sub suo obiecto primo siue adequato. alioquin nō esset sibi adeq̄tum. sed obm̄ adequatum cōe tā angelici intellectus ꝙ̄ nostri est ens in cōi. vl' saltem ens limitatum. actus autem beatificus creature ꝯtinetur sub isto obō primo. Contra obm̄ supnaturale ñ pt creatura cognoscē ex pfectōne sua naturali. qꝛ tunc non esset sibi supernaturale. nunc aūt trinitas est obm̄ supernaturale immo obm̄ beatificum igitur ꝛc̄.

Ad intellectum questionis aliqua p̄mittantur. primo de perfectione naturali anime vel angeli. Anima humana ꝛsi in quocunçꝫ statu. siue. s. nature institute siue destitute siue restitute hēat eādē perfectōnem naturalem intelligendo ō illa quam ex nccītate nature requirit. tñ ad perfectōnem naturalē supremam in solo 3° statu attingit in quo ñ tm̄ hēbit supnaturalem pfectōnem glē. sed ēt pfectōnem supremam ipsius nāe. Posset igitur intelligi qō vel de illa pfectōe naturali que sp habetur: vel de ista suprema. ꝛ tunc in primo intellectu bene proprie dicitur anima relicta ꝛc̄. sed in isto scōo itellectu magis proprie queritur hoc modo. An aīa ad perfectōneꝫ naturalem supremam reducta ex ista pfectōne possit sic cognoscere trinitatē Secundo premitto ꝙ aiam posse cognoscere aliquod obm̄. vno modo pōt itelligi ipam posse recipere illam cognitōnem. Aliomodo ipsam posse attigere illam cognitōnem ꝛ hoc uel ex se sola uel saltem ex ꝯcursu cārum que nate sūt concurrere naturaliter ad illum effectum. Istoꝝ membrorum. scōm infert primum sed non econuerso. qꝛ ad priᵐ sufficit nuda capacitas quomodo lapis ꝑ oppositū ñ potest ꝯgnoscere qꝛ repugnat sibi recipe illū actū. Ad scm reqritur ꝙ tali capacitati correspondeat aliqua cā actia naturalit. qꝛ vero difficultas ē in scōo mēbro q̄stionis. ideo ō pᵒ breuiter expediendo posset ꝓcedi ꝙ si itellectus possibil' est ꝑpa potētia receptiua cuiuscūçꝫ intellectionis. ita ꝙ lꝫ requiratur aliquod p̄uiū intellectioni ñ tñ tanꝙ̄ potētia receptiua vl' ratio recipiēdi. sicut supficies ponit ratio recipiendi colorē. tūc qōcūçꝫ ens qō hꝫ i nā sua intellectū possibilē potest ex natura sua cognoscere qōcunçꝫ cognoscibile. hoc ē recipe cognitioneꝫ eius q̄tū ē ex pte sui. Tertio p̄mitto ꝙ cogniō itellectia de qua ē questio potest intelligi pfecta aut impfecta. ꝛ intelligo ad ꝓpositū ñ de pfectione intensiua. ꝙ̄ ad subiectum sed de pfectione ex pte obi. ꝙ. s. illa intelligatur pfecta qua attingitur obm̄ sub pfecta ratione sue cognoscibilitatis. hoc ē p se ꝓpria ꝛ distincta. ꝛ ꝑ oppositū impfecta dicatur illa q̄ attingitur tm̄ ꝑ accn̄s uel tm̄ in aliquo ꝯceptu communi vel confuso. Item cogniᵒ distincta vel ē mediata uel imediata. dico imediatā qn̄ obiectū ñ mediāte aliq̄ alio obiecto itelligitur ꝑ qō ul in q̄ itelligatur. ita ꝙ hic excluditur mediū ꝯgnitum. non aūt mediū qō eēt precise ratio cognoscendi vl' intelligēdi. Ex istis sequitur ꝙ ad solutionē q̄stionis tria sūt videnda. p̄mo de cognitione impfecta scōo de cognitione pfecta immediata ꝛ tertio de cognitione mediata. ꝛ in q̄libꝫ istorum ad quā potest aīa l' angelᵘˢ attingere ex pfectione naturali vnomō vel alio intellecta.

De primo.

Intellectus secundum philosophum tertio de anima habet duplicem operationem scilicet intelligentiā simplicium ꝛ intelligentiam compositorum scilicet componere ꝛ diuidere intellecta. ꝛ prima potest esse sine secunda ꝛ non sic econuerso etcetera.

Primo igitur videndum ē de prima co
gnitione. dico ꝙ aīa ex perfectione nāli
etiā quā habꝫ in isto statu qui ē int̄ tres
status infimus: pōt hr̄e intellectōem im
perfectā istoꝝ terminoꝝ deus ⁊ trinus
non aūt pfectā. pōt. n. ex cognitione hꝰ
entis abstrahendo cognoscere ens scđm
se. ⁊ sic de bono. ⁊ hoc isto modo queꝫ
tangit Aug. 8. de tri. c. 3. bonum hoc ⁊
bonuꝫ illud tolle hoc ⁊ illud ⁊ vide ipꝫ
bonum si potes ita deuꝫ videbis. ⁊ ibi
dem inferius satis patet qūo non soluꝫ
potest cognosci deus in isto quasi cōfu
so conceptu boni: sed in cōceptu quodā
modo ꝓprio. si intelligit bonuꝫ per eēn
tiam vel bonum summum. vnō ait infe
rius. si poteris sine illis q̄ participatiue
bona sunt pspicere ipm bonum cuius
pticipatione sunt bona: perspexeris deū

Consilr per hoc veruꝫ potest itelligi
ipm verum. ⁊ ꝭm Aug. ibidē. c. 3°. deus
veritas ē. cum dī veritas mane si potes
in intellectōe veritatꝭ. ⁊ si intelligaſ veri
tatem nō tm̄ in cōi: sed per essentiā iam
habes ꝯceptū quodāmodo ꝓpriuꝫ deo
Breuit̄ dico ꝙ quodcūq; transcēdēs p
abstractōem a creatura cognita potest i
sua indifferētia intelligi. ⁊ tunc concipit
deus quasi confuse sicut aīali intellecto
homo intelligitur. Sed si tale transcen
dens in cōi intelligitur sb rōne alicuius
spālioris perfectionis. puta summū vel
pmum vel infinitum: iam habet conce
ptus sic deo ꝓprius ꝙ nulli alii conuēit

Consilr abstrahendo a numero ꝓprie
accepto. qui. s. est quantitas discreta ra
tionē ꝓprie discretionis: haberi potest
cōceptus eius qđ est trinitas. Et ad istū
modū acquirendi cognitionē simpliceꝫ
istoꝝ terminoꝝ deus ⁊ trinꝰ suffic̄ natu
ra aīe etiā in hoc statu. Quod ꝓbatur
pmo. qꝛ fidelis ⁊ infidelis cōtradicētes
sibi de hac ꝓpōne deus est trinus ⁊ vnꝰ
non tm̄ ꝯtradicunt sibi de nominibus:
sed de conceptibus. qđ non eēt nisi vterq;
in intellectu suo haberet cōceptum ter
minoꝝ. Hoc 2° ꝓbatur: qꝛ fides que di
stinguit istū ab illo cum non sit habituſ
inclinans ad assentiēdum ex noticia ter
minoꝝū nō est rō noscendi terminos: sꝫ
psupponit eoꝝ noticiā. 3° pōt ideꝫ osn̄
di: qꝛ abstractio entis ab hoc ente ⁊ sū
mi ab hoc sūmo in sensibilibus ē natu
ralis. ⁊ ista duo sibi ꝯiuncta nō habent
repugnantiam: ꝓpter quod rō ista ens
sūmū nō est ratio in se falsa: sicut loqui
tur phs. 5°. metha. c. de falso. ꝙ illa rō ē
i se falsa cuiꝰ partes includunt repugnā
tiam ⁊ illa nō potest cōcipi aliquo actu
simplici intellectus. ⁊ per oppositū ista
ens sūmum potest suo actu concipi. qꝛ
alterum istoꝝ non repugnat alteri.

Restat vlterius videre qualit̄ habēſ no
ticiā de predictis terminis. s. deus ⁊ tri
nus possit ex nā sua cognoscere veritatē
huius ꝓpōnis deus est trinus. ⁊ cū pos
sit intelligi de ꝯplexioue haberi noticia
credulitatꝭ vel scie: ⁊ hoc vel scie ꝓpter
q̄d vel qꝛ. videndū est que istaꝝ possit
haberi de isto ꝯplexo deꝰ est trinꝰ. Dico
ꝙ pma. s. noticia credulitatꝭ saltē acqui
site pōt haberi ēt mō ex nālibus. hoc ꝓ
bat. qꝛ ꝭm Aug. xiº. de ciui. c. 3°. Ea que
remota sūt a nr̄is sensibus qm̄ nr̄o testi
monio scire nō possumꝰ. de his alios te
stes requirimꝰ eisq; credimꝰ a quoꝝ sen
sibus remota eē vel fuisse nō credimus
⁊ idē. 15°. de tri. c. 13°. vel. 23°. Absit vt
scire nos negemus q̄ testimonio didici
mus alioꝝ. Alioquin nescimꝰ eē occa
num nescimꝰ eē terras atq; vrbes q̄ cele
berrima fama ꝯmēdat. Ex his ⁊ silibuſ
auctibuſ eiꝰ habemꝰ ꝙ credere possumꝰ
testimonio alioꝝ ēt tam firmit̄ vt illud
credere dicat apud eum scire. igitur ma
gis possumus ⁊ magis debemus crede
re testi magis veraci. ⁊ adhuc magꝭ cōi
tati q̄ꝫ persone singulari. nunc aūt eccle
sia catholica est cōitas maxime verax.
quia illa maxime veritatem cōmendat
⁊ mendacium reprehendit. igitur eiꝰ te
stimonio certissiē credi potest. ⁊ pcipue

in illis in quib' illa plus dānat mendacium. puta de his que sunt fidei τ moꝝ. Potest igit viator ex natura sua audita τ itellecta cōi doctrina ecclesie firma credulitate assentire his q̄ ipsa docet de fidē τ moribus. iter que principale ē de trinitate in diuinis. De ista credulitate acq̄sita videtur accipi illud ad Ro. x°. Fides ex auditu. s. sane doctrine christi. ō qua subdit. Auditus aūt per verbū christi de ista etiā potest accipi illud Aug' contra epistolam fundamenti. b. Ego iquit euangelio non crederem nisi me ecclesie catholice auctoritas cōpelleret. Sed vltra istā fidem acquisitam hēmus fidem infusam. τ ad illam habēdā licet possit hō ex naturalib' se disponere: non tamē ex natura intrinseca nec etiā ɔcurrentibus quibuscūq̄ cāis naturalr motiuis intellectus ad eā potest attingere. q2 cā solus deus infundit qui nō est causa naliter motiua alicui' intellect' causati.

Comparando fidē infusam τ fidem acquisitam ad actum credendi in hoc cōueniunt q̄ qñ insunt eidem anime act' vnus τ idem credendi elicitur fm inclinationem vtriusq̄. q2 quādo sunt due forme q̄ naturaliter inclināt ad actum in eodē operante. vtraq̄ q̄tum est de se necessario τ semp inclinat ad actum. τ iō quādocunq̄ actus elicitur: elicitur scōm inclinationē vtriusq̄. Et si p hoc qō est actum credendi inniti fidei isti intelligat actum elici fm inclinationem eius: tūc cōcedendum est q̄ actus credendi innitit vtriq̄ fidei. Est tñ differentia vna q̄tum ad hoc qō est actum elicere. ista. s. q̄ ex fide acquisita ēt si sola insit pōt elici act' credendi. sicut credimus certis articulis testimonio fidedigno asserentis. ad que tamē nō inclinat aliqua fides infusa. Hereticus etiā i vno articulo dissentit: aliis articulis credendo: non ex fide infusa. cum illa non possit stare cum heresi in quocunq̄ articulo. Sed ex fide solum infusa non potest quis elicere actum credendi τ hoc de lege ɔmuni licet deus fidei infuse assistendo posset mouere intellectum ad assentiendum actualiter illi ad quod fides illa inclinat. sed tunc forte non ex sola inclinatione fidei isti' eliceretur actus ille: sed ex motōne diuina τ multo magis de lege cōi ex sola fide infusa non potest haberi actus credendi. hoc patet de puero baptizato. q2 si postea nutriret in deserto vel inter ifideles τ nullam haberet doctrinam de credendis nunq̄ actum rectum credendi eliceret. Et ratio est quia fides infusa inclinat ad credendum ea que non habent euidentiam ex terminis: nec includunt aliquam euidentiam ɔnexionis terminorum si termini sint apprehensi ex sensibus. Contra. nec fides acquisita iclu dit talem euidentiam. Rōnem quere alibi. Alia differentia ē quātum ad hoc q̄ est actum inniti fidei. quia fides infusa non potest inclinare ad aliquod falsum: Inclinat aūt virtute luminis diuini cui' est participatō. τ ita non nisi ad illō qō est ɔforme illi lumini diuino. Actus igitur credendi inquātum innitit isti fidei non potest tendere in aliquod falsū. Sed fides acquisita cōiter innitit assertōiali cuius testis q̄ posset deficere. τ ideo illa fides non tribuit actui credendi inq̄tum sibi innititur qō nō possit sibi subeē falsum. frequent' tamen non sibi subest falsum. quādo. s. testis cuius testimonio innititur in testificando illō sit verax. Et dixi cōiter q̄ deo imediate reuelāti posset quis credere credulitate acquisita. si aliud non sit verum reuelari a deo q̄ actū credendi vel noscendi causari imediate a deo in eo cui fit reuelatio. Et qñcūq̄ ad idem inclinat fides infusa τ acquisita: tunc necessario acquisite non subest falsum. non q̄ hec necessitas sit ex ipsa fide acquisita sed infusa cōcurrente cum ipsa ad eundem actum. Innititur igitur actus fidei infuse tanquā regule certe τ omnino infallibili a qua actus habeat

q non possit esse falsus. sed initur ac quisite tanquam regule minus certe qz nõ p illã repugnaret actui q essz falsus vel circa falsum obiectũ. Cõtra istã dif ferentiã põt argui sic. qñ ad eundem ac tũ ɔcurrit regula fallibilis lz cũ regula infallibili ille actus ñ ẽ infallibil. pbat p simile. qz ex duabus pmissis quaruz vna ẽ necessaria ɀ alia contingens ñ se qtur cõclusio necessaria. ɀ rõ ẽ qz qd depẽdet ex pluribꝰ nõ põt eẽ pfectõis cõ ditõnis quocunqz illoꝝ. nũc aũt quicũ qz actꝰ credẽdi ad hꝰ q eliciat depẽdz a fide acquisita mouẽte igit si illa sit fal libilis nũq actus elicitꝰ erit ex pncipio tali quin sibi possz subeẽ falsum. Rꝰ ad qdcũqz inclinat lumẽ fidei infuse illud ẽ determinate verum. si aũt ad idẽ icli net simul aliõ qd qtũ ẽ de se posset icli nare in falsuz non ab illo alio vt tale sz ab isto lumie hrẽ q in illo actu nõ sit d ceptio. 3ª orã posset poni que ɔuenit cũ pma que. s. est q non percipio me incli nari in actum p fidem infusam siue fm illam elicere actum. sed tantum perci pio me assentire secundum fidem ac quisitam vel eius principium. scilicet testimoniũ cui credo. quia si pciperem me habere actum secundum fidem infu sã. ɀ cum hoc scirem q fm fidem in fusaz nõ põt haberi actus nisi determi nate verus. pciperem q actus meus nõ eẽ possz falsus. qz ex hꝰ seqtur q pciperẽ q obm actus non posset esse falsum. ɀ tunc scirem illud. i. infallibiliter cognos cerem illud eẽ verum qd nullus expe ritur in se ut credo quãtuncuqz alids habeat vtranqz fidem ɀ secunduz vtrã qz assentiat tm̃modo igitur credimus i vniuersali. quod tendens in aliquod cõ plexum fm inclinationem fidei infuse i hoc non posset errare. ds autem ɀ quã do secundum eam tendit nec ipsemet tendens scit nec alius. nec aliquis certi tudinaliter expitur: Contra hoc. iz. de tri. c. 2º. sic videtur fides in corde i quo

ẽ q eam tenet certissima scia clamatqz ɔscia. ɀ post. Illud q credere iubemur videre non possumus: ipaz tamen fidẽ qñ est in nobis videmus in nobis. Rñº itelligit sic fidem videri quomodo con cedit animã sp se noscere. nõ semp q sit actus elicitus. sed qz semp ẽ pfecta pñ tia obi actu intelligibilis. vnde subdit ibi: rerum absentiũ pñs est fides ɀc. ita q generaliter illõ ad quod hz aĩa potẽ tiam actualem ppinquã noscendi. hoc Aug. dicit eam noscere. Aliter diceret q accipit fidem p actu credendi de qua ibidem paruz post dicit. Aliquãdo re bus falsis accomodatur fides. hoc ẽ ali qs actus credendi. De scia qz dico q ñ põt aliquis mo do ex naturalibus atti gere ad sic intelligenduz trinitatẽ in di uinis. qz nõ põt scire illud de cã p effec tũ demõstratõne qz. q circumscripto re manet in causa quicqd est necium ad cãndum. sed circũscripta p impossibile trinitate hrẽtur quicquid necium ẽ in deo ad cãndum creaturam: qz ɀ pnci piũ formale cãndi pfectum ɀ completũ ɀ suppositũ hñs illud pncipium forma le perfectum. ut pz in quadã qõne phi ta de hoc mota videtur aũt ad cãtõnẽ sufficere suppositum pfectum hñs pnci piũ formale pfectum. De scia pter qd dico q non potest anima modo ex na turalibꝰ attingere ad sciẽd pter quid deũ eẽ trinũ. qz noticia eius qd ẽ ppis simũ subiecto nõ continetur vtualiter pmo ɀ euidẽter nisi in p se ɀ ppzio ɔcep tu subiecti vel in ipo subiecto sic cõcep to eẽ trinum ẽ huiusmodi respectu dei igitur nõ põt sciri propter quid de deo nisi habito tali conceptu dei. sz talis ñ habetur pro statu isto nisi de lege com muni. sicut patet in prima conclusione q fuit de simplici notitia terminoꝛuz pbatio maioris. qz tale proprium aut sci retur de subiecto pprio ɀ p se concep to ɀ tunc patet veritas illius ma. Aut

sciretur de subiecto concepto in vniuer
sali ul' indistincte ꝛ de ipso sic concepto
non pōt sciri ꝑpter quid nisi ꝑ concep
tum illius ꝑprium ꝛ distinctuꝫ. Exem
plū esse primam figurarum non potest
sciri ꝑpter quid de aliqua figura ī com
muni nisi per medium proprium. s. per
ratioñem circuli. nec mirum. quia pre/
dicatum proprium ad hoc ꝙ sciatur ꝑ
pter quid requirit medium proprium.
De isto sciri ꝑpter quid vere eēnt due
conclusiones que posite sunt. s. in qōne
de omnipotentia. sed nō sunt hic ad ꝑ
positum qꝛ hic tm̄ querit̄ ō noticia pos
sibili modo haberi ex naturalibus.

De secūdo princi

pali lꝫ notitia per se ꝛ ꝑpria ꝛ immedi
ata possit distingui in intuitiuam ꝛ ab
stractiuam de qua distinctōne prius est
habitum. tamen de vtraqꝫ videtur ista
conclusio nūc tenenda ꝙ aīa non pōt at
tingere ad notitiā dei ꝑpriā ꝛ imedia/
tam ex perfectione sua naturali etiaꝫ ꝑ
quocunqꝫ statu nature. concurrentibus
etiā quibuscūqꝫ caus naturaliter moti
uis ipsius anime ad cognoscendū. ꝛ idē
diceretur de angelo. Et ratio ē qꝛ omīs
talis intellectō. s. ꝑ se ꝛ ꝑpria ꝛ imedia
ta requirit ipsum obm̄ sub ꝑpria ratio
ne obi pn̄s ꝛ hoc ul' in ꝑpria exn̄tia. pu/
ta si est intuitiua. uel in aliquo ꝑfecto
repn̄tante ipm sub propria ꝛ ꝑ se ratio
ne ꝯgnoscibilis. si fuerit abstractiua. ō
us aūt sub ꝑpa rōe diuinitatis non est ꝑ
sens alicui intellectui creato nisi mē vo
luntarie. de pn̄tia reali pꝫ per illō Am
bro. sup luc. in eius potestate satis ē vi
deri. in cuius natura non ē videri si vlt
videtur. si non vult ñ videtur. optime
dicit ꝙ eius nature ñ ē videri. supple a
creatura. qꝛ eius natura ñ est cā natura
liter actiua huius visionis. nec etiā ali
qua natura creata que ē naturaliter ac
tiua potest ēē cā huius visionis vel per
fecte pn̄tie obi. qꝛ ñ ꝑt ꝯtinere in se ꝑfec
te eēntiā illā ſꝫ entitatē suā. igit̄ nec ſm
suā itelligibilitatē. Per idē etiā pꝫ ꝙ ni
hil creatū ꝑt ēē cā ei⁹ pn̄tie etiaꝫ abstra
ctie apō itellectū. qꝛ ñ ꝑt cāre aliq̄d qō
sit represētatīm propriū ꝛ ꝑ se dīnitatis
sb propria ratione ꝯgnoscibil'. qꝛ tale re
pn̄tatiuū ñ ꝑt cāri nisi l' ab ipomꝫ ꝯgsci
bili l' ab aliq̄ ꝑfecte continēte ipꝫ sb ra
tione sue ꝯgscibilitatis. Et si igit̄ deus
possit ꝯgsci ꝑ aliquod representatiuuꝫ
illō tm̄ nō possꝫ cāri nisi imediate ab ip
so deo illud volūtarie cānte. Contra is
tud. q̄cq̄d ꝑse continetur sub primo ob
iecto nāli alicuius potentie ad illud po
tentia potest naturaliter attingere alio
quin obm̄ primū nō esset adequatum
potentie sed transcendens in ratōne ob
iecti nūc aūt ens qō est primū obm̄ na
turale intellectus verissime ꝯuenit ipi
dō. igit̄ ꝛc̄. Diceretur ꝙ obm̄ primū na
turale pōt dupl'r intelligi. vnomodo ad
qō potētia iclinatur. Aliomō qō potē
tia pōt naturaliter attigere. s. ex cōcur
su cārum naturalium. Ens in sua cōita
te siue sit vniuocatōnis siue analogie. ñ
curo modo. ꝛ si ponatur obiectum ad
equatū cuiuscunqꝫ intellectus creati lo
quēdo de obiecto adequato primo mo
do ñ tamē de obiecto adequato secun/
do modo. immo sic pro quocunqꝫ sta/
tu cuiuscunqꝫ intellectus creati precise
ens limitatū ē obiectū adeq̄tū qꝛ ꝑcise
illud potest attingi virtute cause natu/
raliter motiue intellectus. Sed nec ens
adhuc in tanta communitate acceptuꝫ
est obiectum naturale intellectus hūā
ni/vt videntur aliqui dicere. sed specia
liter quidditas rei materialis. Ad quod
ponitur talis ratio. potentia ꝑportio/
natur obiecto. Triplex autem po
nitur potentia cognitiua. quedam om
nino sepata a materia ꝛ i eēndo ꝛ i ꝯg
noscendo vt intellectus sbe separate.

Alia coniūcta materie ꝛ in eēndo ꝛ in opando ut potentia organica. sicut sensus 3ᵒ q̄ est forme habentis eē in mā. ſ3 ipā nō vtit̄ materia siue organo māli i opando. talis est intellectus nr̄. Isti tripliciter potētie corrñdet triplex obm̄ proportionatū pme q̄dditas sepata oīno a mā. scḋe singulare oīno māle. tertie igitur correspōdet q̄dditas rei mālis. que l3 sit in mā tñ nō cognoscit̄ vt i mā singulari. S3 si illud intelligeret̄ de ꝓprio obiecto intellect⁹ humani vt ē tal' potētia sequeretur ꝙ intellect⁹ bti hrēt q̄dditatē rei mālis ꝑ obō adequato vel si ñ nō manēt eadē potentia que mō quoꝝ vtrunq3 ē falsum nec valet dicere ꝙ eleuat̄ p lumē glīe. null⁹. n. bitus eleuans potētiam pōt hrē obm̄ qḋ trāscēdat pᵐ obm̄ pōᶜ. q2 tūc iᶜ hit⁹ ñ eēt illi⁹ pōᶜ. ſ3 l' eēt in se potētia uel facēt potētiam esse aliam ab ista. sicut hrēt aliud obiectu3 pmū dico igitur ꝙ obiectū naturale hᵒ ē natur aliter attingibile adequatū itellectui nrō. ꝛ si ꝑ statu isto sit q̄dditas rei material' uel forte adhuc spālius q̄dditas rei sensibil' intelligēdo nō de sēsibili ꝓpe solū. ſ3 etiā de iclusō eēntialit̄ vel v̄tualiter in sensibili. tñ obiectū adequatū intellectui nr̄o ex natura potētie nō ē aliq̄d spālius obō inte⁹ angelici. q2 q̄cq̄d pot intelligi ab vno ꝛ ab alio. ꝛ hᵒ saltē ꝯcedere o3 theolog⁹ q̄ pōit istum statū nō eē naturalē. nec istā ipotētia3 intelligendi respectu mltoꝝ intelligibiliū eē naturalē ſ3 penalē. Iuxta illḋ. 15. de tri. 28. vel. 82. certa inq̄t oculis tuis interiorib⁹ lux illa mōstrauit. illa. si eēna de qua ibi locu⁹ ē ꝛ subdit que igitur cā cur acie fixa ipam vidē nō possis nisi vtiq3 infirmitas ꝛ q̄s eā tibi fecē nisi iniq̄tas: ꝛ de hᵒ. ē. ibidē. Q tu aīma mea vbi te sentis eē vbi iaces. sequitur agnoscis recte te eē in hᵒ stabulo quo samaritan⁹ ille pduxit illū quem reperit multis a latronib⁹ inflictis vulneribus semiuiuū relictū. Tam phus qui sta tū istū dicēt simplr naturalē homini: nec aliū exptus erat nec rōe cogente cōclusit: diceret forte illud eē obiectu3 adequatū intellectus humani simplr ex natura tal' potētie qḋ pcepit sibi eē adequatū ꝑ statu isto. Contra ista arguitur. ꝙ ens nō tm̄ limitatum. sed illimitatū sit obiectū naturaliter motiuū intellectus creati ꝛ ita ens vt est indifferēs ad vtrūq3 erit obiectu3 adeq̄tū naturale. s. p actōem cāe naturalit̄ agētis attingibile. Et arguitur pmo sic. eiusdē obi primi accepti ſm sua3 indifferentiā ad potentiā quā pmo respicit accepta3 ſ3 suam totam indifferentiā: ē idē modus se habēdi in mouēdo. s. naturaliter vel nō naturaliter. nūc aūt ens illimitatu3 mouet naturaliter aliquē intellectū vt diuinum igitur silī mō mouet quēlibet intellectū. Alia est minor ista. aliquod ens mouet naturaliter intellectū cātum ꝛ seq̄t igi qḋlib3 silī mō mouebit. Maior ista ꝓbat̄ pᵒ iduc̄eᵒ de potētijs ꝛ obiectis eaꝝ pmis. ꝛ p se obis ꝯtentis sb̄ ill' pmis ꝓbatur scḋo q2 obm̄ ꝓpu3 ſ3 totā suā indifferentiā ē adequatū obm̄ ꝛ respicit potētiam ſm totū gen⁹ suum vt ꝓpū extremū. Aliq̄s igit̄ ē mod⁹ ꝓpus ſm quē hᵒ extremū respicit illud. Ille idē mod⁹ saluabit̄ int̄ q̄cūq3 extrema pticulariter ꝯtenta sub istis primis extremis quia particularia extrema. ꝛ se respiciunt secundum hoc ꝙ includunt prima extrema. ꝛ ita se respiciunt eodē modo quo illa prima. Preterea omnis actus precedens actum voluntatis est mere naturalis nunc autem actio essentie diuine etiam vt est obiectum mouens intellectum creatum precedit actū volūtatl igit. ꝛc. ꝓbatō minorl. q2 eēntia ut eēntia ē obm̄ beatificū ñ aūt eēntia vt volūtas l' vt volēs igit mouē ad actū btificū ꝯueit eēntie rōe q̄ eēntia ē. ꝛ ꝑ ꝯsequens illa eīt pōr actōne voluntatis Confirmatur q2 si per impossibile de⁹ nō eēt volens eēntia sua naturaliter mo

Iamplius opi [illegible]

Opinio Tho. [illegible]

ueret intellectũ ad videndum ipaȝ .igit ⁊ modo similiter mouebit cum nõ mo ueat inq̃tum volens. sicut nec ẽ pmum obm̃ inquantum volens. Preterea obm̃ oẽ gignit noticiã actualẽ sui ⁊ ista gignitio ẽ naturalꝭ ꝓpter qð genituȝ ðz ple) ẜm aug. 9°. de tri. c. ul. igitur ista vi sio eẽntie in intellectu bti nãliter gignet ab illa eẽntia. Preterea si volũtas necciᵒ concurrit cum eẽntia in rõe pncipij mo tiui ad actũ beatificũ intellectus creati. quero q̃s est ordo eẽntie ⁊ voluntatis in mouẽdo. volũtas ñ põt dici rõ moti ua prima ⁊ eẽntia scða q̃i vtute eiᵒ mo uẽs oȝ igiẽ dare ecõuerso. s. ꝙ eẽntia sit pᵃ rõ motia. sed pmo rõ motia in mo uendo tenet suum ꝓpriũ modum mo uendi ñ. n. determinatur ad mouendũ p illud quod secundum est. sȝ determi nat ipm ad mouendũ. sicut videmᵒ ꝙ actiuũ nãliter q̃tũ ẽ de se necio agit in illa tñ actõne in qua subiacet volunta ti nõ neccrio agit. sȝ põt contingẽter age re ⁊ ñ agere nõ quidẽ ex se: sȝ ꝓpter con tigẽtiã in volũtate ad agẽdũ. Similit si volũtas in agẽdo sbiacẽt pnᵒ nãliter actõ determinaret ab illo ad determi nate agẽdũ. Hic intelligẽdũ ẽ ꝙ motio oĩo pᵃ in entibᵒ ẽ necessario nãlis, qꝛ oĩ motiõi volũtatꝭ ẽ alia ꝑsupposita. Etsi aliqua motõ in entibᵒ ẽ nõ nãl maxie motio volũtatꝭ ẽ nõ nãl. Itẽ aliqua mo tio põt intelligi esse ad terᵐ simpliciter ĩfinitũ: aliqua aũt ad tmiᵐ finitũ ꝉ ad i finitũ includẽtẽ finitũ. ⁊ illa q̃ ẽ ad ter minũ infinitũ simplr ẽ prior. quia ñ põt infinitũ pexigere finitũ. Sic igitur loq̃ possumᵒ lȝ iprope accipiẽdo motõnem extẽsiue: assignari põt ordo motõnum in entibᵒ. ⁊ sic loq̃ndo oĩno pmũ mobi le motõne nãli extensiue loquẽdo est in tellectus diuᵒ. ⁊ iõ pmũ motiuũ motõe nãli ẽ eẽntia dina ut ẽ pmũ obiectũ iteᵒ sui. igit oĩo pᵃ motõ ẽ nãlis motõ iteᵒ dini a suo obõ ⁊ cũ naturale mouens moueat mobile inq̃tum põt: illud ãt

obm̃ põt mouere ad intellectõnem ac tualẽ sui. ⁊ hoc in intelligẽtia igenita illius ꝑsone in qua pmo ẽ eẽntia. ⁊ ad actualẽ noĩatõnem sui genitã: ad vtrã ꝙ mouebit lȝ ordie q̃dã. qꝛ qð ẽ alicui pncipiũ opãdi opatõne imanẽte ⁊ ꝓdu cẽdi ꝓductũ distinctũ q̃dãmodo ẽ pus pncipiũ opandi. Si dicas ꝙ ꝓductõ in manet i diuinis sic opatio. Rᵒ. ꝓductᵒ tõ nõ imanet q̃tum ad tminum. opaᵒ omnino autem immanet. Similiter es sentia est naturale motiuum ad intelli gendum qðcunq̃ intelligibile simplex sed nõ nisi prius illa eẽntia sit in omni bus suis suppositis. nõ quidẽ ꝙ sine hᵒ eẽt defectus pncipij actiui sed ex pte ter mini req̃ritur ordo. Sic igit completa est actio mere naturalis ⁊ ad tminum omnino pmum. s. infinitum vbi motõ omnino pma est elicere vel quasi elicer intellectionem in intelligentia pma. ⁊ huic ꝓxima est gignere vbum. hanc se quitur actio q̃ nata est eẽ ad terminum omnino primum. puto ad essentiam p mam communicandam q̃ lȝ nõ sit na turalis tamen est omnino necessaria. ⁊ hec est motio volũtatis ⁊ hoc quasi du plex. scilicet ad amare simplex ⁊ ẽt ad amorem procedentem. ⁊ hec duplex motio voluntatis corrñdet duplici mo tioni naturali que dicta est eẽ i intellec tu ad intelligere ⁊ dicere. Contra actio naturalis in codẽ pcedit actõnem non naturalem. nũc aũt p te actõne natura li inteᵒ dinus itelligit creabile. igit ista actõ pcedit oẽm actõnẽ volũtatꝭ. ⁊ ita spiratõnẽ spũs sci. Rᵒ maior ẽ vera lo quẽdo de codẽ ordine ex pte tmini. hic aũt ẽ alius ordo ex pte pmi tmini ⁊ secũ di. ⁊ iõ naturalꝭ i vno ordine seq̃tur nõ naturalẽ in alio ordine. pᵃ. n. distictio ordinũ attẽdit ex pte tminorũ, 2ᵃ ex pte pncipiorꝝ q̃tũ ad moð pncipiãdi, ꝓtra ordo pricipiorꝝ ẽ prior ordie tminorꝝ si cut ⁊ pricipiũ tio. nã p pnᵐ tinᵒ ꝓducit vel cõicatur. Rᵒ aña verꝝ ẽ de tio totali

qui simplr capit eē. non autē de termio
formali qui solūmodo capit eē fm qd.
Completo toto isto pcessu originis
respectu pmi termini. s. eēntie diuine cō
cōicande: sequitur ordo alius respcu ter
mini scdi eēntie. s. creabilis: ꝛ quidē eēn
tia ipa diuia in isto scdo ordine mouet
primo ad itellectionē simplicem ois in
telligibilis. ꝛ hec intelligentia vt iam ē
in tribus suppositis. non aūt mouet ad
distinctam noticiaȝ veritatis cuiuscūqȝ
complexionis: qꝛ si moueret determina
te ad cognoscendā alteram partem i fu
turis ꝯtingentibus: cum nāle mouēs ne
cessario moueat: sequtur ꝙ inteᵉ diuinus
necessario itelligeret hanc partem ꝯtra
dictionis fore verā. ꝛ ita vel posset erra
re: vel oppositū non posset euenire. ꝛ tē
non eē ꝯtingens sed necessariuȝ: illō qō
ponitur eē ꝯtingens. Si querat cū ideȝ
videat esse ordo cuiuscūqȝ intelligibilis
ad pmum itelligibile quare pmū nō eq
necessario mouet ad cognitōeȝ cuiuscū
qȝ. Rn̄deo nāliter mouet ꝛ per ꝯn̄s
necessario ad cognitionē cuiuscūqȝ qō
est possibile nāliter ꝛ nccio cognosci. hu
iusmōi est quodcūqȝ obiectū simplex ꝛ
etiā quodcūqȝ ꝯplexū verū nccīuȝ. non
aūt tale ē aliqō ꝯplexū de exn̄tia ꝯtingē
tis: qꝛ non est natuȝ eē determinatū ad
veritatē. Et si q̄ras q̄re nō necessaᵒ mo
uet ad talē cognitōeȝ de ꝯplexo hn̄dam
q̄lis posset hri de eo. Rn̄ᵒ mouet autē
ad cognoscendū sb disiunctōe hoc fore
vel non fore: ꝛ hec cognitio nō ē detmi
nata de altera pte. Si aūt moueret de
terminate ad cognoscēdū alterā ptē illa
nccio eēt determiata. Cōpleto toto or
dine motōis nccie. sequit motio ꝯtingēs
illa nō pōt esse p principiū nālis motōis
qꝛ illius nō esset nisi nccio. mouē igit oȝ
illius motōis pnᵐ ponere volūtatē. Et
fit huiusmōi motō ꝯtingēs ordinate. pᵒ
ad itra. qꝛ nisi ipa detmiet i se ad volen
dū alterā ptem nunq̄ detmiabit aliqd
ad extra. pᵒ igr̄ detmiat se ad volēdū hᵒ
fore detmiate. 2ᵒ ex hoc inteᵉ vidēs istā
determinatōeȝ volūtatl nouit hoc eē futu
rū. eꝯᵒ igit est i motōe nccia ꝛ ꝯtingēte.
qꝛ in nccia pmū pnᵐ est nāle. ꝛ iō pᵒ nā
liter detmiat ad ppriā actōeȝ. In ꝯtingē
te primū prinᵐ ē liberȝ huiᵘ actꝰ i prio
ordine sequtur nāle. Cōpleta motōe ꝯtin
gēte ad itra sequtur motio ad extra. Illa
igr̄ tota ē ꝯtingēs ꝛ p ꝯn̄s imediate ipiᵘ
volūtatl vt pricipū. nullū igit itellectuȝ
creatū mouet eēntia vt eēntia tāq̄ mo
tiuum p modū nāe sȝ oēȝ intellectiōeȝ il
liᵘ eēnᵉ quā nō cāt aliqō creatū cāt ime
diate volūtas diuia. Per hoc pȝ ad
argumēta iā fcā in ꝯriū. Ma. n. pmi ar
gumēti oȝ sic itelligi quācūqȝ potētiā i
mediate mobilē a tali obō ipȝ obm̄ vni
formit mouet. Nūc aūt q̄tū ad pmam
mi. eēntia diuina ē motia imediate sui
itellectᵘ: sȝ nō iteᵘ creati. qꝛ iteᵘ diuinᵘ est
primū mobile oio. ꝛ iō prio mouet a p
ma forma motia. ꝛ nihil aliō ē imedia
te mobl̄e a pma forma motia: qꝛ nō po
test imediate mouē nisi prioᵒ motōis: et
nihil aliud natū est sic moueri. Si igit
ꝯcludas ꝙ eēntia diuia eodē mō mouet
oēȝ inteᵐ. ꝯcedat queȝ imediate mouet.
sȝ ille ē solᵘ intellectᵘ diuinᵘ: vt pȝ ex dcis
Alia minor. s. ꝙ obm̄ creatū nālit mo
uet. va ē de itellcu quē imediate mouet
falsa aūt eēt si aliquē iteᵐ moueret me
diāte actu volūtatl: qꝛ illū nō nālit mo
ueret. sic si volūtas mea posset libere cā
re itellectōeȝ eēntie mee. Sȝ istoᵒ forte n̄
ē de aliq̄ eēntia ꝛ volūtate creata. qꝛ q̄li
bet eēntia ē imediate motia iteᵘ creati: ꝛ
iō motōe nāli. nulla aūt volūtas ē moti
ua ad itellectiōeȝ pfectā alicᵘ essentie vt
eēntia ē: qꝛ nec pfecte eā ꝯtinet eminent
vel vnitiue. ꝛ q̄litcūqȝ sit de obō creato
mouēte inteᵐ nālit: pȝ pus ꝙ nō ē cadeȝ
rō de eēntia diuina: qꝛ ipa nō est imedi
te motia alicᵘ inteᵘ nisi primi. Ad ali
ud dico ꝙ mouere ad actū btificū nō ē
primᵘ actᵘ volūtatl diuie. imo est pprie
actᵘ illiᵘ volūtatl. eēntia. n. vt quodamō

prior volūtate lʒ sit obm̄ primuʒ ⁊ imediatū illius visionis in rōne terminātis tn̄ nō ē obm̄ imediatū i rōne mouentis. sʒ tm̄ mouēs remotū ꝑ ꝗto mouet itēͫ diuinū ad visionē ꝓcedenteʒ. illud velle quo mouet inte⁹ michael ad visionē. Et ꝑ hoc pʒ ad ꝯfirmatōeʒ ibi positā. qꝛ si illa eēntia nō eēt formalit volens nihil oio posset cāre ad extra:qꝛ nihil posset cāre nisi nāliter. ⁊ quodcūqꝫ itrinsecuʒ cū sit formalr possible n̄ possʒ eē a nccī° nisi ꝯtingēter. Ad 3ᵐ dici pōt ꝙ eēntia nō hʒ rōem motiui ad visionē sui in itellectu creato:nisi inq̄tū ꝓsupponitur ipaʒ mouisse inteͫ diuinū ad visionē;q̄ ꝓsupponit ipi velle diuino motio itellectus creati. nō igit se hn̄t eēntia ⁊ voluntas,vt mouēs supius ⁊ inferi⁹ ꝓprie loquēdo sic itelligēdo ꝙ vtrūqꝫ attingat ipm motū. sʒ tm̄ volūtas attingit inteͫ creatū:tn̄ ꝓsupponit motōem intellect⁹ diuini ab ipa eēntia sine q̄ ipsa volūtas nō hēret illud velle q̄ mouet. Si arguit ꝯtra hoc. qꝛ volūtas vt volūtas n̄ pōt pōt mouere nisi ad videndū volūtateʒ vt volūtas ē. nō aūt ad vidēdū eēntiaʒ vt eēntia. nc āt videre volūtatē vt volūtas ē. ⁊ nō eēntiā vt eēntia ē:nō ē vider btificū. ꝓbatō mioris. qꝛ idē ē obm̄ btificum intellectus creati ⁊ intellectus diuini. Intellectus autem diuinus nō beatificat in vidēdo volūtatē vt volūtas ē qꝛ volūtas nō ē pmū obm̄ inte⁹ sui ⁊ nō btificat nisi attigēdo primū obm̄. ꝓba° maioris. qꝛ cū voluntas sit q̄si posterior ipa nā qꝛ ꝓprietas:nō pōt eē priͫ cāndi pfcāʒ visionē eēntie vt eēntia q̄ q̄dāmō ē prior ⁊ pfectior. Juxta illō Dam.c.9° totū inq̄t i seipo ꝯphēdēs habʒ eē velut q̄ddā pelag⁹ sbe infinitū ⁊c. Ad illō dico ꝙ qꝛ volūtas ē pfecte ideʒ cū eēntia. iō pōt eē prinͫ motiuū ad vidēdū essentia vt eēntia ē. negāda est igit illa maior veꝫ q̄dē ē qō ibi affirmat. s. ꝙ volūtas pōt eē prinͫ motiuū ad videndū volūtatē vt volūtas ē. falsuʒ aūt ē qō ibi negat. s. ꝙ nō pōt eē prinͫ ad vidēdū eēntiā vt eēntia. Ad ꝓbationē ma. Rn̄deo ꝙ prioritas illa ē q̄si prioritas fundamēti. sʒ illō fundamētū nō solū ē pfcē ideʒ cū illo qō itellr fūdari i eo:sʒ ēt illō hʒ ꝑfectionē formalē formalr ifinitā. pp qō pfcē idētice ⁊ vnitie ꝯtinet pfectiōeʒ fūdamēti. ⁊ pp istā rōeʒ pōt volūtas esse priͫ cōicādi eēntiā:qꝛ ipa ē idēptice oio eiusdē pfectōis cū eēntia. Ad aliō pos sc⁹ dici ꝙ Aug. loq̄tur ibi de no^a q̄ est v̄bū. vn̄ cū dixisset nascit ꝓles ipa no^a:sbdit in fine capl̄i. Est q̄dā imago ipa mēs ⁊ noticia ei⁹ q̄ est ꝓles ei⁹ ac de seipa verbū ei⁹ ⁊ amor 3⁹. hec ille. Nō igitur q̄cūqꝫ noticia actual' obi ē v̄bū ei⁹. sʒ illa sola q̄ de ipo nascitur tāq̄ ꝓles. h°ē nō tm̄ ē nālis sili° ei⁹ sʒ nālr gignitur ab ipo nascēdo. no^a igr actual' q̄ ꝓduc imediate ꝑ volūtatē nō ē v̄bū obi:qꝛ ⁊ si sit sili° nālis obi. nō tn̄ ē nālit genita. Et pp illud posset dici ꝙ btūs nō hʒ v̄bū de deo. qꝛ ⁊ si illa visio sit imago diue essentie ipaʒ nāliter repn̄tās:nō tn̄ ē imago nālis nālit ab ipa ꝓcedens. sʒ illi⁹ essentie est tm̄ vnicū verbū ⁊ hoc i solo itellcū increato. in q̄ solo pōt eē noticia ipius obi nālit genita. Alr posset dici ad illō. 9°. de tri. cū dic Aug. ꝙ ois res quācunqꝫ cogscim⁹ ꝯgenerat in nobis noticiā sui. qō vel intelligit de re quā nāliter cognoscim⁹ hoc est ex cāis nāliter motiuis inte⁹ nr̄i. illa q̄dē in seipa vel in cāis suis ꝯgenerat h° ē nāli fecūditate ⁊ nccitate cāt i nobis tāq̄ nāleʒ silitudinē noticiā sui. ⁊ sic v̄bū nō gignit nisi de memoria. nc aūt obm̄ qō fit cognitū ꝑ actū volūtatl ... oʒ ꝑesse i mēoria l' saltē nō agit vt ꝑ exn̄s in memoria. Sic igit mō dcō salvat ꝓpe rō v̄bi. l' si hoc qō ait. ois res extēdat ēt ad eēntiā dinaʒ:tūc illō qō seq̄t .s. ꝯgnāt noticiā sui oʒ itelligi vel formaliter ꝑ obō nāliter motiuo: vel equiualenter ꝑ obō increato:qꝛ ipm vel per se vel ꝑ aliquid sibi idē:cāt in nobis noticiā sui. que equiualet in pficiendo inteͫ

ac si esset ples naturaliter genita. quia est similitudo naturaliter ducens i obiectum: sicut si esset ab obiecto naturalit̃ expressa. Hic videtur sequi ꝙ essentia non est repñtatiua sui michaeli. prius natura q̃ visio eius causatur in michaele. igitur multo magis non est representatiua alicuius alterius. sed tam ipsa q̃ alia contingẽter representantur p actuꝫ voluntatis ita ꝙ ipm representare non est precedens quocunqꝫ ipsam intellectionem obiecti qd̓ dicitur repñtari. Sed si queratur quare hec repñtatio quodã modo poꝛ actuali intellectione illa tm̃modo iuenitur i memoria. ꝛ in memoria diuina nihil ꝓprie est nisi obiectuꝫ qd̓ quasi tribuit actum p̄mum siue imediatũ actui. ꝛ̃. s. intellectõi actuali. illud aũt sic actuans ẽ presentia ꝯpleta primi obiecti. s. essentie diuine. Cõtra. quo igitur beatus videt obiectum scd̓arium in ipa essentia si non est aliquo modo ibi repñtatum. ꝛ non repñtatur sibi in voluntate. quia voluntas non est speculũ in quo videat lꝫ per voluntatẽ manifestet. Rñdeo. lapis uidet̃ in essentia diuina non vt in speculo in q̃ reluceat vt obiectum pñs. sed ipa essentia se solam ꝛ soli suo intellectui se repñtat añ actuꝫ intelligendi. sꝫ lapis videt̃ in eẽntia diuina vt obiectũ scd̓ariuꝫ in p̄mo obiecto nõ quidẽ motiuo ad intellectiõem scd̓i sic mouet intellectũ ꝓpriuꝫ ꝛ sic intellectũ nr̃m mouet principiũ ad ꝯclusionẽ sꝫ oꝛdine p̄mi obiecti ꝛ scd̓i terminãtis. quodã alio. s. voluntate mouẽte ad ista duo obiecta oꝛdine quodã actum intellectus terminantia.

De tertio principali

Dico ꝙ aia ex nãlibus in quocũqꝫ statu vel angelus non põt cognoscẽ eẽntiam diuinã sub rõne ꝓpria mediate. sic intelligẽdo ꝙ per obiectũ cognitum mediũ vel in obiecto cognito medio cognoscatur rõ eius. quia nihil potest per se distincte intelligi hoc modo mediate nisi in illo medio cõtineatur essentialit̃ vel virtualiter. ꝛ hoc perfecte. s. scd̓ꝫ totam rõnem cognoscibilitatis sue. essentia diuina in nullo alio sic continet̃. igit̃ ꝛc̃. minoꝛ ꝓbatur. quia nihil aliud a diuinitate ꝯtinet eam perfecte sb̓ rõne entitatis. igitur nec sb̓ ratione cognoscibilitatis. maioꝛ ꝓbatur. qa obiectũ qd̓ cunqꝫ si moueat ad aliquam noticiam. tũc ꝺm vltimuꝫ v̄tutis motiue moueat ad ꝓpriam ꝛ pfectam noticiã sui. igitur nec potest mouere ad noticiã simplicit̃ pfectioꝛem illa. nec per ꝯñs ad noticiaꝫ ꝓpriã pfectioꝛis obiecti. Contra istõ instatur p̄mo ꝯtra rationem sic. sufficit ꝙ causa virtualit̃ ꝯtineat illud cuius est cã: ita ꝙ ad hoc ꝙ sit cã non opoꝛtet ꝙ ꝯtineat illud cuius nõ est causa: nũc aũt quicquid moueret ad distinctam ꝛ pfectam noticiã essentie diuine non ꝓpter hoc oꝫ ꝙ esset cã illius essentie. sꝫ tãtum causa illius noticie. igitur lꝫ non ꝯtineat illã essentiam vt ꝓbatur: si tamẽ cõtineat illam noticiã: vtputa ꝙ sit pfecti⁹ ea. sic sb̓a est pfectioꝛ accñte h⁹ suffic̃ ad h⁹ ꝙ moueat ite^m^ ad talẽ noticiã. vr̃ aũt ꝙ illa no^a^ possit eminẽt̃ ꝯtinẽi i sb̓a angeli l' aĩe. cũ illa sb̓a sit mlto pfectioꝛ q̃ no^a^ ꝛ mlto imediatioꝛ ipi obõ i oꝛdine eẽntiali. Pretea istat̃ ꝯ̄ ꝯclõnẽ illã ꝓbatã. p⁹ sic. p illõ qd̓ ẽ imago ꝓpa alicuius obi vr̃ posse distĩcte cogñsci illõ c⁹ ẽ imago. sic. n. sẽsus visus distĩcte cogñscit obm̃ i speclo. nũc aũt nõ solũ ang l': sꝫ ẽt aia ẽ imago dei ꝺꝫ Aug. 14. tri. c. 8. vtqꝫ ãt põt distĩcte cogñscẽ seipm̃ ẽt ex nãlib⁹. sic de ipa aia de q̃ min⁹ vr̃. vl't Aug. 14. de tri. c. vl. qm̃ sp se noscẽ spqꝫ seipaꝫ velle ꝯphẽdebat. sil' ẽt sp sui meminisse spqꝫ seipaꝫ intelligẽ ꝛ amare ꝯphẽderet: q̃uis nõ sp se cogitare discretã ꝛc̃. li⁹. 14⁹. c. 4 vl 9⁹. diximꝰ mẽtẽ noscẽ semetipaꝫ. nihil. n. tam nouit mens q̃ illud qd̓ sibi p̃sto ẽ. nec menti magis quicq̃ p̃sto est q̃ ipa sibi. ꝛ de hoc ibidẽ mltũ. c. 6⁹. ꝛ 7⁹.

Secūdo instatur ad idem p hoc q itel lect⁹ creatus btūs pōt nāliter ɔgnoscer suū actū beatificū. igitur p illū pōt na turaliter cognoscere obiectū. ɔñtia ista pbatur. tū qꝛ act⁹ ē naturalꝰ silitu⁹ obi imo vꝛ eē exp̄ssioꝛ silitu⁹ q eēt spēs in telligibil ipsius obi si ponēt. igit obm̄ distincte pōt ɔgsci per ip̄z vt p natura lē silitudiēz sui. tū qꝛ ñ vꝛ q act⁹ possit ɔgnosci ut est huius obiecti nisi cogno sceret hoc obiectum sub ea ratione sub qua ipsius ē actus. Ad ista ad p̄mū di co q nihil sufficienter continet cōtinen tia vtuali ipsam noticiam nisi contine at obm̄ cognoscibile tanq̄ ppriū repre senta^m eius. s. formale l ei⁹ repn̄ta^m vir tuale. species autem ppria obiecti ꝛ si sit respectu eius diminuta in entitate tñ continet ipsum p̄mo modo taq̄. s. re p̄sentatum p ipsam formaliter. sed qñ nō est rep̄sentatiuū formale obiecti oꝫ q virtualiter ɔtineat tale rep̄sentatiuū ppriū ꝛ quando ē rep̄sentatū sicut ob iectū ɔgnitū tūc oꝫ q ɔtineat aliud ob iectū qō p ipsū dꝫ cognosci. Ad duo alia argumenta negaretur forte q aia l āgelus ex naturalib⁹ posset cognoscere se ip̄m ꝛ etiā actum suū btificū. Qꝫ qꝛ vtraq̄ vꝛ contineri sub pprio obiecto intellectus huius ꝛ illius ꝛ hoc sub p⁹ naturalꝛ attingibili. s. sb ente limitato Jō dici possꝫ aliꝛ. q tā aia q angel⁹ licꝫ possit naturaliter nosce se q̄tū ad illō absolutū qō ip̄m ē. ñ tñ pōt naturalꝛ nosce se iq̄tū ē imago dei siue se eē ima ginē dei. qꝛ ñ pōt naturaliter ɔgnosci re latio nisi naturalꝛ possit ɔgsci vtrūq̄ extremū. Pro ista rñsione videt eē illō Aug. 15. de tri. 24. uel. 7. Qui vidēt in q̄t suam mentem ꝛ i ea trinitatē istam .s. memoriā intelligētiā. ꝛ volūtatē nec tñ credūt ea que intelligūt eē imaginēꝫ dei speculū quidem vident: sꝫ vsq̄ adō ñ vidēt p speculū ut. s. ip̄z specłꝫ q vi dēt sciāt eē specłꝫ. i. imaginē. Cōtra istā rñsionem duplr argui pōt. p⁹ sic. relatō imaginis vel est idem cum essentia ani me vꝛ āgeli l saltē necio ɔñs naturā ei⁹ igiꝛ p ip̄sā ɔgnitā pōt ip̄a relatio ɔgsci Añs sic. qꝛ relatio dependentie. eēntia lis l ē idē nature dependenti vꝛ necessa rio consequꝛ. qꝛ si ɔtingēt adueniret na ture nā possꝫ eē sine illa depēdentia. ꝛ ita ñ eēntialiꝛ depēdēt. rlatō aūt imagꝛ vꝛ eē relatō depēdētie imitātꝛ ad illud qō imitaꝛ. 2⁹ sic potētia pōt nāliꝛ ɔgscer qōcūq̄ cōtentū sb suo p̄mo obō natu li. nūc autēꝫ sub ēte limitato qō est p^mo obiectum naturale intellectus creati cō tinetur illa relatio imaginis. quia ipsa nō est infinita cum sit in fundamento finito. Ad primum relatio nō pōt ɔgs ci nisi cognoscatur vtrunq̄ extremum qñ igitur fundamentū nō includit ꝛmi num in rōne cognoscibilitatis ip̄m nō est cā sufficiens ad cognoscēdū relatō nem. ita est hic. Et cum arguitur q ne cessario ɔsequꝛ fūdamētū ex h⁹ ñ sequtur q p ipsū possꝫ pfce ɔgsci nisi eēt ētitas absoluta ad c⁹ cognitōem nō reqriꝛ ali ud cognosci in rōne ꝛmini. Cōtra hoc qō icludit aliō i entitate ꝛ i ɔgscibilita te fūdamtū illō icludit i ētitate relatōꝫ istam si necessario cōsequaꝛ ipsū igiꝛ ꝛ icludit ipsam i cognoscibilitate. Rñde includit eam in entitate vt totalꝛ cā ei⁹ sed vt pxima cā supposita tñ alia cā. s. ꝛmino quia ꝛ ipsum fundamētum illā aliā cāꝫ supponit. Cōsilr cōce⁹ q inclu dit eaꝫ i cogscibilitate p̄ supposita alia cā eius in cognoscibilitate. ꝛ h⁹ si sim pliciꝛ simplr si alicui ali cui. sed isti cog noscenti. s. angelo uel anime ꝛ h⁹ natu raliter siue ex cāis naturaliter motiuis non presupponitur obiectū siue ꝛmin⁹ eē naturaliter cognoscibilis. ꝛ ideo fun damentum licet sit huic naturaliter ɔg scibile non sequitur relatōnem huic eē naturaliter cognoscibilem. Ad ꝑm ens limitatum ꝛ ad se. vel si etiam est limi tatum ꝛ ad alterum tamen limitatum est naturale obiectum intellectus crea

ti.sed entitas limitata i se q̃ est eẽntialit̃ ad alteꝝ illimitatũ.non ẽ nãliter intelligibile ab intellectu creato:sic nec terminus sine quo.nec ipa intelligi põt. Licet iste rñsiones ꝓbabilit̃ videantur salua re ꝙ absoluta entitas aĩe vel actus btifici possit naturalr̃ intelligi ab aĩa lʒ non nãliter possit intelligi ab ea relatio ad terminũ.nec ꝑ ꝯñs oportcat deũ intelligi in rõne termini illius relationis. Tñ rationes ille de anima ⁊ de actu vident̃ habere aliam diffinitatem.vnam cõeʒ qꝛ per illud quod ẽ natural' imago obiecti põt ipm obiectum cognosci.licet per hoc qδ est imago non cognoscat̃ relatõ imaginis. Exemplũ.per spẽm albi i oculo videtur album lʒ non cognoscat̃ relatio illius spẽi ad album.⁊ ita est de intellectu ponendo spẽm intelligibilem.⁊ rõ est:qꝛ illa relatio fundata in spẽ sensibili vel intelligibili non ẽ formalis ratio cognoscendi obiectum.sʒ illa forma in qua fundatur relatio.igitur in ꝓposito lʒ nõ naturalr̃ intelligat̃ relatio anime l' actus beatifici ad deũ:tñ qꝛ est tale fundamẽtũ ꝙ ex se est similitudo obiecti ꝑ ipm poterit cognosci obm̃. Uidetur autẽ stare ratio ꝑus facta de actu.qꝛ actus videt̃ esse formal' sĩlitudo obiecti ⁊ actu alioꝝ q̃ spẽs intelligibil' si poneretur.igr̃ si ꝑ spẽm possit obiectũ distincte intelligi vel cognosci mag' vel eque poterit intelligi ꝑ actum. Uidetur ẽt stare aliud qδ fuit ibi tactũ.quia ꝙ actus intelligatur vt est obiecti ⁊ nõ intelligat̃ obiectũ sδ illa rõne sub qua terminat actuʒ:videtur eẽ ꝯtradictio.nunc aũt ex nãlibus aĩa que beata ẽ potest cognoscere ex nã sua actũ beatificum vt est beatific'.⁊ ꝑ ꝯñs vt ẽ obiecti beatifici.qꝛ ⁊ si' non habeat actũ illũ ex nã sua:tamẽ sup illum actũ iam exñtem potest reflecti:⁊ hoc v̄tute sua nãli. quod ꝓbo ꝑmo per illud 15°.de tri.c.xi°.vbi dicitur. Qui dicit scio me viuere.vnum aliquid se scire dicit ꝓinde si dicat.scio me scire me viuere duo sũt.⁊ sequitur sic põt addere 3^m ⁊ 4^m ⁊ inumerabilia si sufficiat. potest inquã ex virtute naturali.si tñ sufficiat ad ꝯtinuandũ istos actus reflexos. Hoc ꝓbat̃ 2° qꝛ si ad actum reflexionis requiritur aliquod supernaturale pari rõne ad nouum actum nouum supernãle et tunc sicut in infinitum põt ꝓcedi in actibus reflexionis.sic in infinitum requiritur aliud ⁊ aliud supernaturale quo reflectetur. Confirmat̃. quia actus 3° haberet se ad 2^m sicut reflexus ad rectuʒ si igitur poito actu recto non põt aĩa reflecti super illum nisi virtute alicuius supernaturalis ad hoc eleuantis.pari ratione nec per 3^m reflecti potest super 2^m nisi per aliud supernaturale. hoc ꝓbat̃ 3°:quia intellectus actum quem habet potest percipere ⁊ experiri. ⁊ hoc scd̃m ꝓpriam perfectionem illius actus ⁊ ex nã ipius potentie:sicut quando video. ex uirtute potẽtie natural' percipio me videre.⁊ possem illud ex ratione virtutis visiue percipere si esset reflexiua sic intellectus. Ad ista aliquid eẽ medium cognoscendi vel in cognoscendo põt intelligi dupl'r.vno mõ ꝙ sit mediũ cognituʒ sic ꝙ per ipm cognitũ cognoscat̃ aliud:sicut cognoscit̃ ꝯclusio per p'in^m Alio mõ ꝙ nõ sit medium cognitũ sed rõ cognoscẽdi solũ.sic spẽs sensibil' in se su ẽ ratio sentiendi.ꝑmo mõ nihil põt eẽ mediũ cognoscendi obiectũ illud nisi ꝯtineat in se cognoscibilitatẽ illi' obiecti ꝭm quã istud cognoscitur ꝑ illud: quia si istud excedat illud in cognoscibilitate tunc illud qualitercunq; perfecte cognitum deficiet ab isto cognito in cognoscibilitate. 2° modo bñ potest aliqd esse mediuʒ cognoscendi illud lʒ cognoscibilitas sua ꝓpria deficiat a cognoscibilitate illius.dum tamen sit natuʒ ducere in illud vt cognoscibile.per hoc pʒ ad primum:quia licet anima sit imago dei.tamen non est nata esse medium cognoscendi deum. 2° modo:sed tantum

primo modo. vt habē potest ex aucto ritate Aug. prius adducta. Qui videt suam mentem rc. Medium autem cognoscēdi. 2° modo respectu istius medij vt cogniti est aliquod pprium formale representatiuum ipsius anime. et per illud cognoscitur anima sub ppria ratio ne tanquā perfectissimum representabi le per illud. et per ꝯsequens per illud nō potest intelligi deus sub ratione sue intelligibilitatis. sed tm̄ in aliquo diminuto intelligibili imitante et participante intelligibilitatem eius. Et per idem ad 2m quia actus est similitudo cognita et talis non sufficit ad cognoscendum illud cuius est actus. sicut species intelligibilis in vno intellectu visa: alij intellectui videnti eam non sufficeret ad perfecte cognoscendum obiectum cuius est.

Contra. actus in illo intellectu cui inest est ratio perfecte attingendi obiectū tanquā presens per illum actum: igitur ei cui iste actus est presentialiter notus ille per illū actuꝫ notum poterit attingere illud obiectum. quia per illum actuꝫ et in illo habet idem obiectum sibi pn̄s

Respōdeo intellectus cui actus inest per illum vt rōnem pximam attingendi attingit obiectum suppoita tamen pn̄sentia obiecti ppria. cui autē ille actus est cognitus non habet illum vt sibi ppriam rationem attingendi: sed ad hoc ꝙ haberet actum quo formalit attingeret oꝫ habere alium actū et cum hoc ppriaꝫ presentiā obiecti. Ad aliud cū arguitur ꝙ anima ex natura sua potest reflecti super actū beatificū vt beatificus est. hoc posset negari. verum quidem ē ꝙ reflecti potest. sed nō nisi virtute illius: virtute cuius habet actum rectuꝫ. Nec plus pbat auctoritas Aug. quia non dicit ꝙ possit semper ex sola natura: sꝫ si habet actum rectum potest reflecti sup illum vel ex virtute nature vel ex virtute illius per quod habet actum illum. et non sequitur illud inconueniens de processu in infinitum: quia idem supernaturale sufficit ad actum rectuꝫ et ad oēs reflexos. Ad idem etiam de sensu pꝫ quia ꝙ percipio me videre esto ꝙ hoc non sit per potentiam visiuaꝫ: tamē nō est per potentiam aliquam inferiorem sed forte per aliquam superiorē. cuius ē cognoscere actum visus.

Consequenter queritur de mō quo intellectus exit in actum siue de cā intellectionis. Et est qō posito ꝙ beatus i patria hēat vbum de creatura visa in essentia diuina. Utrum respectu illius verbi creature intellectus possibilis habeat se pure passiue. Arguitur ꝙ sic. qꝛ intellectus possibilis recipit illam intellectionem. sed idem respectu eiusdem non habet rationem receptiui et actiui quod enim recipit est in potentia. quod autem agit est in actu. Idem autem nō potest esse simul in potentia et in actu: cum iste sint pme differentie entis. igit intellectus possibilis nullo modo actiue se habet respectu verbi. et per cōsequēs pure passiue. Contra. si verbum ibi formatur quero a quo formatur. non potest dici ꝙ formatur ab obiecto. qꝛ intellectio est actio imanens fm phm 9° metha. si autem esset actio obiecti in intellectum illa esset actio transiens. nec potest dici formari ab intellectu agente qꝛ intellectus agens facit de potentia intelligibili actu intelligibile fm philosophum 3° de anima. igitur tota actio eius completa est ante intellectionem actualem. et per consequens ante verbuꝫ. nec potest dici ꝙ memoria formet actiue vbum. quia verbum formatur per intellectum intelligendi. memoria non intelligit. sed omne intelligere est ipsius intelligentie. 15. de trini. igitur relinquitur tandeꝫ ꝙ nihil in anima actiue format verbum nisi intellectus possibilis.

Hic nõ queritur si de obiecto beatifico possit haberi v̈bũ, nec de obiecto scđa rio viso in illo obiecto p°, nec si aliđ sit v̈bũ obiecti p̃mi ⁊ scđi, sed supponitur de obiecto secundario haberi verbuꝫ ⁊ querit qualit̃ intellectus possibilis se ha beat in eius formatione. Incipiendo igi tur a manifestioribus p̃mo inquiret de formatione verbi s̃m modũ intelligẽdi queꝫ nunc experimur, ⁊ 2° applicabitur ad intellectionem in patria.

De primo Suppoĩto q' in tellectõ perfecta puta diffinitiua de obiecto diffinibili si ue sit v̈bũ illi' siue nõ saltez non est sine verbo ipius. ⁊ per ꝯñs si quis actiue se habeat ad intellectionẽ illã perfectã ipꝫ quodãmõ actiue se habebit i formatio ne verbi. de causa igitur itellectionis in nobis ꝓ statu isto tria sunt videnda. p° q' in parte intellectiua est aliquod prin cipiũ actiuum respectu intellectionis. 2° vtrum illud actiuum sit aliquid anime intellectiue, vel tm̃modo sit obm̃, vel re p̃ntatiuuꝫ obiecti qđ dicat esse in aĩa ꝓ tanto q' sit in ipa sic accñs eius vel repñ tatiuũ. non aũt sicut aliquid nãe eius. 3° dato q' sit aliquid aĩe inquiret si ẽ in tellectus agens vel possibilis. p̃ma ꝯclu sio ꝓbatur sic. itellectio aliqua in nobis ẽ noua. vt expitur quilibet. ⁊ est forma absoluta vt dictũ est in qõe de hoc ha bita. oĩs aũt forma absoluta cuꝫ sit ter minus actõnis hꝫ aliquod p̃ncipiũ acti uuꝫ p quod accipit eẽ, igitur respcu itel lectionis nostre noue non est aliqđ acti uum principiũ. illud est intrinsecuꝫ sup posito intelligenti: vt pꝫ p phꝫ 2°. de aĩa c. 6°. differt aũt supple in intellcu ⁊ sen su: qm̃ hec quidẽ actiua opatõnis extra sunt vt visibile ⁊c̃. ⁊ seqtur, causa aũteꝫ qm̃ singularium s̃m actuꝫ ẽ sensus, scia aũt vl'iuꝫ. hec aũt in ipsa quodãmõ sũt aĩa. vnde intelligere in ipa quidẽ est cuꝫ velit. sentire aũt non ẽ in ipa. necessariũ aũt est eẽ sensibile. hec ille. habetur igit hec ꝯclusio tanq̃ certa q' alicui' intelle ctionis noue principiũ actiuũ sufficiẽs est intrinsecũ supposito intelligenti.

¶ Tunc arguitur vltra per diuisionẽ vl' illud principiũ pertinebit ad voluntatẽ vel ad pteꝫ sensitiuã, vel ad ptem intelle ctiuam vt distinguit contra volũtatem ⁊ sensum, nõ potest dare p̃mum saltem in prima itellectõe: q2 ipa p̃cedit omnẽ actũ voluntat, nec est dare 2m. s. q' illud principiũ sit p̃cise in pte sensitiua: relin quit igitur q' sit in pte itellectiua. 2m. s. q' non in pte sensitĩa. ꝓbatur primo sic effectus equiuocus semp est min' nobil' totali causa sua equiuoca: vt hr̃. 13°. su p Señ. sed itellectio ẽ simpl'r pfectior fã tasmate ⁊ quacũqꝫ tali pfectione q̃ est i pte sensitĩa. q2 inte° est ꝓprie pfectio na ture itellectualis vt itellectual' est. q̃ inq̃ tum talis nobilior est tota a ia sensitia. ⁊ ita pfectior pfectione. 2° ꝓbatur sic. an gelus nõ semp hꝫ oẽm intellectõeꝫ quã põt habere: q2 cum possit itelligere qđ cunqꝫ intelligibile vel haberet vnicã q̃ esset simul oĩum intelligibiliũ: vel hẽret tot distinctas quot corrñderent oĩbus i telligentibus. quoꝝ vtrũqꝫ videtur esse ipossibile. q2 primũ poneret nimiã per fectionem illius itellectionis. imo videt q' infinitam. q2 nec inte° diuina excedẽt eam q̃tum ad m'ltitudinem obiectoruꝫ 2m videtur ponere nimiã perfectiõeꝫ in tellectus. q' ita distincte cognosceret oĩa p distinctos actus siml'. sicut vnũ obie ctum p vnũ actũ, seqtur igitur q' cum possit quodcũqꝫ intelligibile intelligere q' possit habere aliquã intellectionem nouã. igitur videtur sibi attribuenduꝫ q̃cquid pfectionis ẽ in intellectu potẽte habere aliquã nouam intellectõem. sꝫ i tali pfectionis est habere noticiã hitua leꝫ pfectam p quã actus sit in potentia accñtali tm̃ ad intelligẽdũ s̃m phm 3° d aĩa. qui loquens de itellectu possibili di cit. cũ aũt sic singula fiat vt sciens dicit q̃ s̃m actum. hoc aũt confestim accidit

cum possit opari p seipsum. Est quidez igitur et tunc potentia quodammõ non tñ similiter et ante addiscere vult dicere quod qñ habet habitum p quem põt ex se opari licet tũc sit in potentia aliqua: nõ tamẽ essentiali que ẽ ad formaz siue ad pncipium operandi. sed tm̃modo accñtali ad opationem. et hec ẽ dispositio pfectior eius quod de potẽtia opãdi exit in actum operandi. hic dicit quod angelum posse habere nouã intellectionem ẽ mere creditum. qz phi pcipui hoc nõ viderunt. Preterea. hic etiã diceret quod angelus ad quãlibet intellectionem quam hz moueret imediate a deo. Cõtra hoc lz forte phs q̃ posuit intellectionẽ angeli idem cũ sba angeli diceret ꝯsequenter intellectionez esse ab eo a quo est sba. et licet catholicus dicens intellectionẽ illã qua angelus intelligit se esse coeuã angelo et quasi ppriam pfectionẽ necessario ꝯsequentẽ naturam eius posset aliq̃ mõ possibilit dicẽ illã imediate a deo iuxta illam pponem pbabilem. accñs ppriũ coeuũ sbe cuius ẽ: est a generãte illã substantiam. tñ de accidente p accñs qd cõtingenter inest nõ vr pbabile dicere: quod illud sit a generante. Et ꝯfirmant quia licet deus possit imediate cãre quãcũqz intellectionẽ in angelo. tñ si aliquaz nõ causet vtpote huius obiecti. sed derelinquat angelum sibi et ordini causaz naturaliter actiuarum: nõ videt probabile quod angelus nõ possit attingẽ ad intellectionem huius obi. cũ aia sic sibi et cãis nãlibus relicta: ad eius itellectõez possit attingere lz mediãte sensu. Nõ. n. vr quod aia possit attingẽ ad intellectionez alicuius obiecti etiã mediante sensu qn ad itelligendum idẽ obm̃ possit angelus attingẽ sine sensu. Istud qd vr ex pho vr facere ad ppositũ nr̃m. qz si phs vidisset aliq̃ intellectionẽ nouã posse competere ãgelo dixisset ipm aliqñ esse in potẽtia accidentali ad intellectionẽ qz hec ẽ dispõ pfectior eius qd aliqñ est in potẽtia ad intelligendum. igit ille qui tz siue p rõnem siue p fidem aliquã eẽ itellectionẽ nouã in angelo ꝯñter dicat angelũ qñqz ad illam esse in potẽtia accidẽtali. sicut phus ꝯsequẽter dicẽt ad illud qd ipe tz. mag aũt ꝯcordat cũ pho. q tenens aliqd añs concedit ꝯñs quod phs etiam concedẽt si illud añs teneret: quod ille qui tenẽdo illd añs negat illud ꝯsequẽs. quia Aristo. illud nõ negaret concedẽdo illd añs 3° ppositum pbatur p auctes. 15° . de tri. 7°. vel. 14°. dicit August. quod excellit i aia mens vocat et post hõ non sm oia que ad naturã eius ptinent. sed sm solã mẽtem imago dicit. Et li°. 14°. c. 8°. imago ibi inueniẽda in nobis est. quo etiaz nãnr̃a nihil hz melius. Ex istis auctibus et aliĳs similibus hr quod tota imago ẽst in parte intellectiua accipiendo intellectiuaz pea q̃ transcẽdit sensitiuam. Sz imago includit parentẽ et plem. vt pz. 9°. de tri. c vlt. et alibi multotiẽs. igitur i pte intellectiua ẽ parẽs gignẽs illam noticiam que est ples. et per ꝯsequẽs pncipium actiuũ respectu intellectionis. Qui igit ponerz fantasma vel aliquã formã talẽ i pte sensitiua esse rationẽ imediate gignẽdi noticiã actualem nõ saluaret vt vr ratõez parentis in mẽte pprie accepta. Preterea. Aug. 15. de tri. c. 22°. Memoria hominis et maxie illa quã pecora nõ habẽt i. qua res intelligibiles ita ptinent vt nõ in eam p corpis sensus venerint hz i hac imaginem trinitatis imparẽ quidem. sz tamẽ qualemcũqz similitudinem patris hoc exponit. c. 13°. in fi. sic. hoc verbum nostrum de scientia nostra nascitur quẽadmodum. et illud de scientia patris natum est. et capitulo 21°. vel 63°. Memoria inquit tribuens esse quod scimus. Ex istis habetur quod illa memoria quam pecora non habent hoc est pprie intellectiua p tanto habet similitudinem patris. quia de ipa vel de scientia que ẽ in ea nascitur verbum nostrum. sicut vbũ eternum nascitur de scientia patris. sed

expresse videtur in istis auctoritatibus velle q in pte intellectiua ppie accepta sit pncipiu actiuu respectu intellectonis

De secundo primi

pncipalis certu est q ad actuale intellectionem cãndam pcurrunt aliquid ipius aie intellectiue τ obm aliquo mo pns. s. vel in se vel in aliq repñtante. sed quoz istoz debet poni p se actiuum: respectu intellectionis auctoritates videt varie loqui. Aug. 12° sup Gen. c. 29°. Non putandum inquit est corpus aliquod agere in spiritum quasi spus corpi facienti materie vice subdatur omi. n. modo prestantior est res que facit illa de qua facit nec vllo modo corpus pstantius spiritu imo spiritus pstantior corpi. quamuis igitur imago esse incipiat in spiritu tam eandem imaginem non corpus in spu: sed spus in se ipso facit celeritate mirabili. Item idem. x°. de tri. c. 5°. aia conuoluit τ rapit imagines corporuz. Pro actiuitate tn obiecti videt dicere. 15°. de tri. x°. vel. 20°. formata cogitatio ab ea re quam scimus. verbum est quod i corde dicimus. τ ibidem ex ipsa sciẽtia quã memoria tenemus nascitur verbu. τ. c. 12°. vel. 30. verbum est similitudo rei note de q gignitur τ imago eius. Phus aut videtur loqui p actiuitate obiecti. qz illud vr esse pncipium actiuu per qd aliqd reducitur d potentia essentiali ad accidentalem. hoc aut est aliqd ex parte obiecti. quia illud p quod obiectum est pns sub rone actu intelligibilis. Pro hoc est illud scdi de anima quod pus est adductum. s. vniuersalia quodãmodo sut in anima. vn intellige in ipa quide e cu velit. ac si diceret. q quia obiecta itelligibilia sut presentia aie. ideo ipa est in potentia accntali potens intelligere cuz velit. Sed p actitate potetie videtur aliquibus esse illud. 9°. metha. q speculatio est actio imanens. si autem intellectio no est ab intellectu. sed tm ab obo. non esset ibi actio imanens sed tm transiens. De isto articulo potest dici: q vtrunqz pcurrit in ratoe pncipij actiui respectu intellectionis. aliqd. s. ipius aie τ ipm obiectu vel aliqd ex pte obiecti. Et hoc videt haberi ab Aug. 9. de tri. c vlti. Liquido inquit tenendum e q ois res quãcunqz cognoscimus pgenerat in nobis noticiam sui. Ab vtroqz enim pcipitur noticia scz a cognoscente τ cognito. Ex. xi°. de tri. c. 3°. vl. 5°. ex visibili τ vidente gignitur visio. Et lz ibi subdat i formatio sensus que visio dicit a solo iprimitur corpore quod videtur hoc no est contra illud quia equoce accipit hoc nomen visio. p° p actu vidédi. 2° p ipa similitudine rei vise. τ illa a solo corpore causat. Et ista equiuocato pot colligi ex multis verbis illius capituli. Pro hac pclusione vr esse rato qn qn obiectu intelligibile e actu pns intellecui pot haberi intellectio actualis illius obiecti sed no pot hri sine pncipio pfecte actio. igitur vel alteз illoz est pfecte pncipiuз actiuum vel ambo integrant vnuз pnm actiuu. ita q vtrunqz sit ptiale actiuum Quod aut neutz sit pfecte pnm actiuu pbatur p° de obiecto. qz aliqd obiectu no est nobilius ipa intellectoe: sic accns sensibile. τ pncipium actiuu perfectum qn e equocum necessario est perfectius forma causata. 2° pbatur idem. qz obiecto existẽte eque pnte intellectui si maior est conatus τ maior intensio ad intelligendu pfectior pot hri intellectio. τ h videt qz pfectius vestigiu delinquit. igit maior intensio volutatis causat aliquo modo perfectiorem intellectionem: qd non videretur pbabile si solum obiectu esset causa actiua eius. qz illud videret semp agere sm vltimum potẽtie cum sit agẽs nãle no liberu p eẽntiã pz. sz nec liberu p pticipatione vr. cu no sit in eade nã cu volutate. 3° ondit ide sic. opatio illa no e p se pfectio agẽtis quã ipm elicit pcise mediante aliquo suo accidente per

accidens. Exemplum calefacere vel etiam calere non est p se perfectio ligni calidi. quia non competit sibi nisi per calorem qui est accidens eius. illud a q̃ obiectum aliud ab aĩa est pñs intellectui est eius accñs p accidens. quia qñq3 ptingenter inest qñq3 non. igit si solũ illud ẽ pncipium actm̃ respectu intellectõis. intellectio nõ esset ppria pfectio intellect9 vel hominis

Item 2° pbatur: q nec totalis actiuitas cõueniat intellectui. q2 actus videt ppria similitudo obiecti. videt etiã sortiri spẽz ab obiecto l3 nõ sicut a pncipio formali intrinseco tm̃ sicut a. pse pncipio extrinseco. vr etiã essentialiter dependẽ ab obiecto ppter quod refertur ad ipm 3° mõ relatiuorũ. hoc nõ videretur verum si obiectum eẽt tm̃ causa p accidẽs vel cã sine qua non. Concedo igitur auctoritates pus adductas ad q̃scunq3 affirmatiuas siue de intellectu siue ð obiecto. verum quidẽ est q vtrunq3 istorũ aliquo mõ est actiuum ad intellectionẽ sed actiuum partiale. ambo autem integrant vnum actiuum totale. Sed h sunt duo dubia. pmo quõ ista2stituunt vnum pfectum pncipium. 2m ð q̃busdã auctoritatib9 adductis. puta de illa August. Ex ipsa scia nascitur verbum quõ isto facit p obiecto. 7 simili illa Arist. 2° de aĩa. scia autem vniuersalium est.

Ad pm dico. q cause concurrentes qñq3 sunt eiusdem rationis 7 ordis: vt plures trahentes nauem. qñq3 vero sũt alterius rõnis 7 ordinis. Et hoc dupl'r. qñq3 posterior habet virtutem suam a priore. Exemplũ. sol 7 pr in generatõe hominis. qñq3 posterior nõ h3 vtutẽ suam a priore. nec dependet in hñdo suã vtutem ab ea. sed tm̃ depẽdet ab ea i agẽdo fm suam vtutem. ita q superior principalius agit 7 inferior minus pncipaliter agit. Exemplum forte ð patre 7 mr̃e i generatione plis. vt enim videtur haberi ex. 16°. de aialibus. mater aliquo mõ se habet actiue qð videt rõabile cũ formã eiusdem spẽi 2sequatur virtus eiusdem speciei. Mas autem 7 femina nõ differunt specifice fm phm. x° metha. Mr̃ autem virtutem suam actiuam nõ habet a patre nec in habendo ipsam ab illo depẽdet. sed dependet ab ipo i agen° fm ipsam virtutem 7 agit minus principaliter. Ad ppositum. intellectus 7 obiectum non concurrunt primo mõ quia ille concursus nõ est necessarius ex ratõne concurrentium. sed tm̃ ex defcũ virtutis in vno. q2 si duplicaretur vtus vnius ipm solum sufficeret: non sic hic. quia q̃tumcunq3 sit obiectum pfectum vel intellectus perfectus neutrum causaret actum sine alio. Nec concurrunt 2° quia intellectus non habet virtutem suam actiuam ab obiecto. nec econuerso. 3° igitur modo possunt dici concurrere quod autem eorum sit pncipalius non oportet discutere. Ad 2m dico. q ista tria accipit August. pro eodem. verbu3 gigni de memoria. 7 verbum gigni ð scientia in memoria. 7 verbum gigni ð re nota quia p sciam intelligit actum pmũ per quem anima ẽ in actu sufficienti ad actum intelligendi: 7 virtute illius pmi actus gignitur verbum 7 in illo actu p°mo relucet obiectum. 7 pro tanto dicit gigni de obiecto. igitur de scientia gignitur vt de pncipio formali gignendi: de obiecto vt relucente in illo pncipio: de memoria vt ptinente illud principium. ita q omnes tales auctoritates Augus. fm intentionem illius loquuntur p actiuitate obiecti. Consimilit 7 ille auctoritates Aristo. que dicunt q per sciẽtiam possumus intelligere cũ volumus 7 in 2° de aĩa. scientia est vniuersalium 7 in 3° de aĩa. cũ autẽ vnaqueq3 sciat. vt habetur. s. Et est intelligendum q tam August. q̃ Aristo. accipit sciam n̄ pro habitu illo acquisito ex actibus frequentatis 7 facilitate ad similes actus. sed pro illo per qð obiectum est presens vt actu itelligibile. siue ponatur species

intelligibilis siue aliquid aliud. Scien-
tia eniꝫ est illud ſm Arist. ſm ꝙ anima
educitur de potentia essentiali ad accidē
talem. hoc autē precedit omnē actualeꝫ
intellectioneꝫ. quia illa est terminus po-
tentie accidentalis. Scientia enim acq-
sita ex actibus ⁊ facilitans ad considerā
dum non precedit omnē actum intelligē
di. Similiter apud Aug^m^. Scientia est
formalis ratio ſm quā memoria est pa-
rens siue gignens. Ista auteꝫ scientia ac-
quisita ex multis considerationibus nō
est formalis rō gignendi quācunqꝫ intel
lectionē. imo gignitur ex multis precedē
tibus. Si dicas ꝙ illa auctoritas. 12. sup
Geñ. nō affirmat tantū de aīa. sed etiā
negat obiectū agere in animā. Simili
Aristo. nō tantū cōcedit obiectū agere.
sed videt negare intellectū agere. qꝛ vide
tur ponē ꝙ intelligere sit pati quoddaꝫ.

Ad p^m^ posset dici ꝙ Aug⁹. negat ibi
obiectū agere in animā imediate ſm eē
mãle quod hꝫ extra animam. Ad 2^m^
Aristo. videt frequētius loqui pro acci-
dente obiecti ⁊ passibilitate potētie. cui⁹
ratio est. quia cōmuniter locutus est de
potentijs anime inq̄tum sunt illa q̄bus
formaliter possum⁹ operari. puta de sen
su inq̄tuꝫ est quo possumus formaliter
sentire. ⁊ de intellectu quo intelligere. si-
cut loquitur de anima vt est illud q̄ for-
maliter viuimus. nūc autē licet intellec-
tus actiue causet intellectionē nō tamen
dicitur intelligere inq̄tum causat. quia
si deus causaret illam eandē intellectio-
nem nō tamē dicit intelligē illa intellecti
one. sed intellectus ille in quo causat in-
tellectio. igit ⁊ modo intellectus dicit in
telligere nō quia causat. sed quia recipit
intellectionē. Et si verū est ꝙ intelligere
est quoddā pati. quia itellectū intelligē
nō est nisi ip̄m recipere itellectionē. Illa
autē auctas. 9°. metha^e^. si faciat ꝓ acti-
uitate obiecti vel non patet ex questōne
de actu cognoscendi ⁊ appetendi. ¶ De
3° p̄mi p̄ncipalis. videndū est an illud in

parte intellectiua q̄d est actiuū ad intel-
lectionē sit intellectus agens vel possibi-
lis. videt ꝙ agens. quia intellectus possi
bilis recipit intellectionē. si igit cuꝫ hoc
sit actiuus respectu intellectiōis. pari rō
ne posset dici ꝙ respectu speciei intelligi
bilis quā recipit esset actiuus. ⁊ ita non
requireretur intellectus agens ad aliquē
actum in intellectu. Confirmat illud
quia actiuū ⁊ passiuū distinguūt potē-
tias in aīa. 2° ad idem sic. p̄hs. 3°. d̄ aīa
distinguens intellectū agentē a passibili
sic ait. Est eni intellectus hic q̄dem talis
in oīa fieri. ⁊ de agente. ille autē quo ē
omia facere. Ex hoc videt sequi ꝙ intel-
lectus agens adequat passibili in ratōne
actiui ⁊ passiui. Est igit actiuus ad oīe
illud cuius passibilis est receptiuus. ⁊ p
ꝯñs ad intellectionē. Preterea ibidē
sequit de intellectu agente. Est habitus
q̄dem vt lumē. lumen autē intellectuale
videt esse p̄ncipiū actiuū cognoscēdi ve-
ritates intelligibiles. ſm illud. 12. de tri.
15. Mens reb⁹ intelligibilibus naturali
ordine disponēte conditore subiecta. sic
ista videt in q̄dam luce sui generis incor
porea: queādmodū oculus carnis videt
que in hac corporea luce circūadiacent.

Preterea ibidē sequit semp nobilius
est agens patiente. ⁊ p̄ncipiū mā. ⁊ sub-
dit de intellectu agente. igit impassibilis
est substantia in actu. igit vult ꝙ intelle-
ctus agens est nobilior passibili vel sal-
tem nō minus nobilis. nūc autē imago
ꝯsistit in eo q̄d optimū est in nostra mā
vt ꝓbatur in p̄° arti. per Aug. igitur in
tellectus agens ptinet ad imaginē. sꝫ nō
potest ptinere nisi ad memoriā pꝫ. sꝫ cū
memoria habet cōseruare obiectum vel
specieꝫ obiecti ⁊ exp̄mere vel gignere no
ticiam actualē eius. pꝫ ꝙ intellectui agē
ti nō potest cōpetere primū. quia nō est
virtus receptiua nec cōseruatiua. igitur
competit sibi 2^m^. s. exp̄mere noticiā. Sꝫ
pro alia parte. s. intellectu passibili argu
itur p̄mo per illud Aristo. ꝙ intellectus

Tertiu pncipale

agens est sicut lumen. ɔmētator vult ibi ꝙ sicut lumē facit quodammō potētia colorem actu colorem: sic intellect⁹ agēs facit de potētia intelligibili actu intelligibile. igitur actus eius termiatur ad obiectum actu intelligibile. ⁊ hoc precedit intellectionem. Confirmatur p illud 3° de aia. ɔmento. 18°. vbi vult commētator. ꝙ si res haberent esse eo modo: q̄ posuit plato nō oporteret ponere intellectum agentem. igitur nō ponitur nisi vt p ipsum fiat obiectum actu vniuersali. sed hoc p̄cedit actualē intellectōem.

Preterea 2° ſm ɔmētatorē itellect⁹ agēs ponit vt p ipsum transferat obiectuꝫ de ordine in ordinē. quod sic itelligi pōt. d ordine sensibiliū ad ordinē itelligibiliuꝫ ⁊ p ɔsequēs de ordine corpaliū ad ordinem spiritualium. ⁊ quare requirit ibi aliquod transferēs ppriū. rō videt eē: quia vbi habet eē corpale nō habet rationem agentis nisi in passum corpale: ppter hoc ꝙ tale agēs requirit passum approximatum sibi localiter. quia si nō esset localiter pn̄s esset tali agenti quasi nō pn̄s. igitur nunꝙ aliquod corporale pōt esse rō imediate cāndi aliqđ sp̄ūali. nec per ɔsequēs transferēdi ab illo ordine ad illum ordinem. Et ista videtur eē rō August. 12°. sup Gen̄. 29. Sed quando obiectū fit de actu intelligibili actu itellectum nō transfert sic de ordine ad ordinē. igitur nō requirit ibi intellectus agens. Confirmatur. quia ad hoc ꝙ inte^m fiat actu volitū nō ponit talis trāslatio ab ordine in ordinē. ⁊ hoc ideo: qꝛ actu intellectum est sufficiens ꝓportōnatum voluntati. Cum igitur actu itelligibile habēs esse in memoria intellectiua sit eque sufficienter ꝓportionatum itelligibile ad hoc scꝫ vt sit actu intellectuꝫ. sequitur ꝙ ibi nō requiritur virtus transferens de ordine ad ordinem.

Preterea tertio. si intellectus agens esset per se actiuus ad intellectionem actualē pari ratōne vbicunqꝫ poneretur potentiam esse actiuam ad ppriam opatōem ⁊ cum hoc etiam potentiam receptiuaꝫ talis operationis. ibi esset distinguē potentiam agentem ⁊ possibilē: vtpote voluntatem agentem ⁊ voluntatem possibilem. ſm communē opinionem q̄ pōit voluntatem actiuam ⁊ etiā receptiuam volitōnis. ⁊ similiter si sensus ponat actiuus ppter hoc forte: ꝙ sensatio videt nobilior ipso subiecto sensibili extra eēt distinguendum de sensu agente ⁊ possibili. Cum igitur phus istam distinctionem de agente ⁊ possibili nusꝙ ponat ibi nisi intellectu. sequitur ꝙ ista differētia nō est ppter illa que cōmuniter inueniuntur in aliis potentiis: ⁊ ita nō ppē agere ⁊ recipere actōnem. Preterea. 4° videtur esse idem 9°. de tri. vlti. a cognoscente ⁊ cognito pit noticia. intellectus autem agens nō est cognoscens: sed solum possibilis igit abillo pitur intellectio. ⁊ per ɔsequēs actiue se habet respectu intellectionis. De isto articulo si p^a via tenetur posset dici ꝙ tam agens ꝙ possibilis habet duas actiones ordinatas. pma est facere de potentia intelligibili actu intelligibile. vl de potentia vniuersali actu vniuersale. 2^a est facere de potentia intellecto actu intellectum. primum intelligitur sic. ꝙ de virtute intellectus agentis de fantasmate in fantasia gignitur species intelligibilis in itellectu vel aliqua ratio in qua actu relucet itelligibile. que breuiter loquēdo dicat species intelligibilis. ⁊ ad istam gignitōem realem representatiui de repn̄tatiuo dicitur ɔcomitari quedaꝫ gignitio methaphorica obiecti de obiecto. s. intelligibil de imaginabili. quod ideo rationabilit dicitur. quia tale esse obiectiuum habet obiectum in repn̄tari quale habet representatiuum correspondens. ⁊ ideo translatione reali facta in representatiuo quādo de corporali gignitur spirituale d representatiuo singulari gignitur representatiuum vniuersale ɔsimilis dicitur vel

intelligitur translatio in obiectis de corpali ad spirituale. vł de singulare ad vłe 2ª actio poneretur p quā de potentia intellecto fieret actu intellectum. vbi similiter intelligit factio methaphorica ex pte obiectorꝝ correspondēs factioni reali ex pte eorꝝ quibus tenditur in obiecta. quia realiter speciem intelligibilem seqt actualis intellectio. ⁊ sic prima translatio de potentia ad actum. sic etiā 2ª diceretur fieri p intellectū agentem: tam ex pte obiectorꝝ. ⁊ hoc methaphorice q̄ ex pte illorū in quibus relucent obiecta ⁊ hoc realiter. p tanto scꝫ q̄ virtute intellectus agentis de fantasmate gigneret speciēs intelligibilis. ⁊ sic methaphorice de potentia intelligibile gigneret actu intelligibile. ⁊ 2° virtute speciei intelligibilis gigneretur actualis gignitio. ⁊ sic methaphorice loquēdo in obiectis de potentia intellecto fieret actu intellectum. Cō similit posset poni duplex passio ordiata in intellectu possibili correspondens isti duplici actioni intellectus agentis. q̄rum pma esset receptio speciei intelligibilis a fantasmate p pmam actionem intellectus agentis. ⁊ 2ª esset receptio itellectionis a specie intelligibili p 2ᵃᵐ actōnem intellectus agentis. Et ṗm hoc diceret q̄ ad memoriam intellectiuam ptinent intellectus agens ⁊ possibilis. agēs quidem non quantum ad pmam actionem que est facere de potentia intelligibili actu intelligibile. immo illius actionis terminus est memoria in actu. quia p illam actōnem est intellectus habens obiectū actu intelligibile sibi pn̄s. sed q̄tum ad secūdam actōnem: quia cū memorie sit exprimere actualē noticiam vł intellectionem. intellectus agēs quātum ad scđam eius actionem includeretur in memoria intellectus autem possibilis q̄tum ad pmam eius receptōnem qua. s. recipit actu intelligibile sibi pn̄s dicitur memoria. ⁊ quantū ad secundam receptionem scꝫ actualis intellectionis dicit intelligentia. Et ṗm hoc responderi possꝫ ad illa que vident adducta in contrariū per hoc q̄ actio abstrahendi que est prima actio intellectus agentis est magis ppria sibi q̄ 2ª que est causare intellectōeꝫ quia illa potest ꝯpetere aliis potentiis. nulla autem alia transfert obiectū suuꝫ de ordine ad ordinem sic intelligēdo de ordine corporalium ad ordinē spūaliuꝫ imo voluntas licet causando actū suuꝫ ṗm aliquos p hoc methaphorice transferat obiectum suū de ordine intelligibilium ad ordinem appetibiliū. tamē ista translatio nō requirit voluntatē agēteꝫ sic intelligēdo hoc est ꝑparātem obiectū suū vt sit actu volibile. quia quādo obiectum est actu intellectum. est actu volibile. nō. n. requirit aliqua actio preparans obiectum volūtati. ille igit auctoritates affirmant qđ veꝝ est de pmo actu intellectus agentis. ⁊ si quādoqꝫ dicat q̄ ppter illū solū ponitur intellectus agēs verum est vt talis virtus ē ppria intellectui. quia est ibi tm̄ potentia preparans obiectum: ppi 2ᵐ. n. actum non ē pprie in intellectu talis virtus agēs: nam alie potenti e possunt agere ad opatōnem p supposito obiecto. Si teneretur alia via. s. q̄ illud anime quod est actiuū ad intellectionem est intellectus possibilis. ⁊ q̄ agens habet tm̄ actionem abstrahēdi obiectum. tūc esset dicendum q̄ agēs nō pertinet ad memoriam. sed actio eius terminatur ad memoriam ⁊ hoc respectu sensibilium. quia terminatur ad illā formam per quā obiectum actu intelligibile relucet intellectui. ⁊ illa est forma constituens perfectam memoriam. Respectu autem mere intelligibilium puta spūalium nullam actionē omnino hēt ⁊ hoc si talia intelligantur non p spēm vel si per speciem tamē possunt eam cāre virtute ppria. Intellectus autem possibilis ṗm hoc poneretur pertinere ad memoriam non tantum vt retinēs omē repn̄tatiuum obiecti actu intelligibilis.

sed etiam vt exprimens actiue noticiaꝫ actualem. Et tunc ad illa que sūt adducta contra hoc posset responderi. Ad p'mum ꝙ potentia operatiua non est actiua sui obiecti. licꝫ sit actiua sui actuſ circa obiectum. ⁊ ideo non pari ratōne potest intellectus possibilis causare specieꝫ intelligibilem sic potest causare intellectionem illam. Ad ↄfirmationē illaꝫ diceretur ꝙ loquendo de potētia vt dīc respectum bñ distinguitur in actiuuꝫ ⁊ passiuum: sed loquēdo de illo quod est subest respectui quod communiter intelligimus cum dicamus potentia quēadmodum dicimus ꝙ calor est potētia calefactiua. sic nō oportet ꝙ actiuū ⁊ passiuum distinguūt ipsam. quia tūc volūtas esset scđe potētie Ad aliud cū arguitur ſm Arist. ꝙ agēs est quo est omnia facere. Intelligēdum est sic. facē omnia actu intelligibilia. Et hoc habet ex eo quod sequitur ꝙ lumē facit quodam modo potētia colores actu colores. qꝛ facit eos actu visibiles. sic intelligēdo ꝙ licet natura absoluta coloris que est i genere qualitatis maneat eadem i tenebris tamē vt sic nō est visibilis intelligēdo ꝺ potētia propīqua. quia quādo oportet duas causas ↄcurrere ad agēdum vna earꝫ scꝫ scđa nō est in potētia propīqua. nisi alia scꝫ p̄ma ↄcurrēte. Ad hoc autē ꝙ color agat in visum requirit alia causa ↄcurrēs ad agendum scꝫ lumen. ideo tūc solum est color visibilis in potentia ꝓpinqua quādo est actu illuminatus. hoc modo fantasma nō potest gignere speciem itelligibilem nisi ↄcurrēte actione intellectus agētis. Ille igitur intellectus facit omīa intelligibilia ⁊ hoc in potentia propīqua. quia relucētia in speciebus itelligibilibus que p̄us fuerunt in potētia remota. quia tm̄ relucentia i repn̄tatiuo materiali ⁊ repn̄tante ea sub ratōe singularis. nō autem dicit ꝙ agēs est quo est anima facere actu intellecta.

Cum igit̄ ↄcluditur adequatio intellectus agentis in agendo ad possibilem in recipiendo debet inferri vniformiter de actōne ⁊ receptione actu itelligibilis nō de actōe ⁊ receptione actu intellecti. Ad 3m. veritas p̄ncipiorū videtur i rationibus terminorum. ille aūt ratōes terminorum vt actu intelligibiles ⁊ vniuersales relucēt intellectui per actionem lucis intellectus agentis. Sic igitur videt veritatem p̄ncipiorꝫ in luce intellectus agentis nō tanꝙ immediate causāte illam visionem. sed mediate scꝫ causādo ratiōes terminorum in esse itelligibili per quas postea causat actus videndi veritatē p̄ncipiorꝫ. Ad 4m diceret. ꝙ agens ē nobilius possibili precise vt respicit obiecta sensibilia. quia precise respectu illorꝫ est agens in intellectum possibilē. De isto articulo hoc tenendum videt: ꝙ illā distinctionem Aug. x°. de tri. c. 14°. memoria intelligentia ⁊ voluntas comparādo ad illam Arist. in itellectu agenteꝫ ⁊ possibilem sic sibi inuicem correspondent ꝙ solus possibilis est intelligentia. quia solus recipit actum intelligendi: ⁊ sic etiam ↄmūiter Arist. loquit de itellectu vt est quo itelligimus siue quo recipimus intellectionem. etiam possibilis pertinet ad memoriam inquantum memorie est recipere noticiam habitualem. secundum illud. 15° de trini. x. scientia quam memoria tenemus. ⁊ sic loquitur Aristo. quandoqꝫ de intellectu possibili vt est quo scimus: siue vt est quo habemus scientiam per quam reducit de potentia essentiali ad accidentalem.

Sed ad alium actum memorie qui est gignere noticiam actualem: patet ꝙ hoc competit adhuc intellectui possibili per accidens. quia quando forma actiua iest alicui sbiecto actiuo secūdaꝫ illā formam per accidens competit eidem. sicut lignum per accidens calefacit. nunc autem illud quo obiectum habꝫ

actiue se habet ad gignendū intellectio
nem est forma intellectus possibilis. igi
tur intellectus possibis saltē per accidēs
gignit. Sed si vltra hoc queras an cō
ueniat actus gignendi noticiā per se ipi
parti intellectiue. potest teneri ſm predi
cta vel competere precise intellectui agē
ti. vel precise intellectui possibili. et ſm
hoc iste vel ille diceret pertinere ad me
moriā. Uel posset poni tertio modo ac
tus gignendi vtriqꝫ competere. sed agen
ti tanqꝫ principaliori: ⁊ passibili tāqꝫ mi
nus principali. nec sequitur si sint vna
natura. igitur nō possunt habere respe
ctu eiusdem causalitatē principaliorem
⁊ minus principalem. patet enim instan
tia de intellectu ⁊ voluntate quarū vna
ſm multos est actiua pricipalior: ⁊ alia
subordinata in aliqua actione: ⁊ tamen
sunt vna natura. Sed ista instantia
ſm aliquos nō est similis. quia nō vtra
qꝫ potētia imediate attingit idez ut cau
satū. sed vna per operationē suā causa
tam mouet aliā ad suā operationē. Bre
uiter si nō teneret distinctio potentiarū
nec re absoluta: nec relatione reali. sed
tantū ꝙ idem absolutū quodammō il
limitatū est principiū immediatū mul
torū actuū. ⁊ sic respectu alterius ⁊ alte
rius dicetur alia ⁊ alia potentia. tūc pri
ma via ꝓbabilis videtur.

De secundo articulo

dico. ꝙ intellectus beatus pōt habere
verbū de creatura cognita in genere ꝓ
prio. ⁊ ad formationē illius verbi ponē
dum est intellectū possibilē sic se habere
tunc: sicut se habet nūc ad formationez
verbi quod habet de obiecto nunc. qꝛ
ſm Aug^m. 7. de ciui. c. 30. Sic deus res
quas cōdidit administrat vt eas ꝓpos
motus agere sinat. igiť remanebit in pa
tria naturalis actio que nata est compe
tere nature ſm suā pfectionē. sed de cre
atura visa in essentia diuina dubiuz est
an intellectus beatus habeat de ea ver
bum ꝓprium. ꝙ si sic consiľr dicenduz
esset de intellectu possibili in formatōe
verbi de creatura visa in eēntia diuina.
sicut de visa in ꝓprio genere dictum est
Sed posset dici ꝙ nō est ibi verum de
obiecto viso in essentia diuina. tū quia
habēs verbū imediate attingit obiectū
cuius est verbū. lapis enim visus in eēn
tia nō imediate attingiť vt obiectū p ac
tū visionis. qꝛ sic videť in genē ꝓprio. ſꝫ
ibi sola eēntia diuina imediate attingiť.
qꝛ ipa sola pmo mouet. ⁊ per ɔ̄ns ad se
ipam attingendā. Preterea verbum
ꝓpriū alicuius gignit de scia siue ꝓpria
spē ipius. nūc aūt in memoria intellect⁹
beati non est scia ꝓpria vel spēs lapidis
vt videť in verbo. quia per illā nō vide
tur nisi in genē ꝓprio. Item codez actu
videť eēntia diuina ⁊ res i ipa. ſꝫ de eēn
tia visa nō hꝫ intellectus videns verbū.
qꝛ tūc nō videret illā imediate. igiť nec
habet verbū de re visa in ipsa essentia.
Cōtra ista motiua. cōtra pmū et si p
pncipiū cognoscať p°. tñ ipa pt ɔgnosci
imediate in rōne obiecti. qꝛ discursus ñ
terminať pcise ad illud qd fuit pncipiū
discurrendi. qꝛ tūc ab illo adhuc eēt vl
terius discurrendū. nec per ɔ̄ns eēt dis
cursus termiatus. nūc aūt p° de se ē ter
minus discursus syllogismi demōstrati
ui. igiť illo discursu terminato stat intel
lectus in cognitōe imediata pclonis pa
ri rōne: lꝫ eēntia diuīa moueat p° ad vi
dendū seipm. tñ qꝛ est motiuū illimita
tum mouet 2° ad videndū creaturā i ter
mino. igiť illius motōnis intellect⁹ pōt
videre creaturā vt obiectū immediatū.
Cōtra 2^m sic. ad gignendū verbuz ꝓ
priū alicuius obiecti sufficit memoria p
fecta siue actualr̄ siue virtualr̄ continēs
illud obiectū. sicut per noticiā habitua
lem pncipiǔ pōt gigni actualis cognitio
pclonis. lꝫ illa memoria nō sit huius ob
iecti formalr̄ ⁊ ꝓpria: sed eius virtualr̄
cōtentiua. sic intellect⁹ bti hñs eēntiam
diuinā actualr̄ pñtem vt intelligibilem

habet memoriā ꝓpriā respectu visionis illius eēntie. ⁊ cū hoc memoriā pfectaꝫ virtualr ꝯtentiuā visionis creature. qꝛ sicut virtualr ꝯtinet in entitate sic in co gnoscibilitate. beatus igit̃ hꝫ memoriaꝫ siue sciam in memoria sufficientē ad gi gnendū ꝓpriū verbū lapidis. nec sequit̃ in illa 2ª sicut nec in p̄ma rōne ꝙ illa vi sio sit rei in ꝓprio genē. qꝛ visio in ꝓpo genē est per rōneꝫ videndi acceptā a cre atura aliqua. Cōtra 3m motiuū. ille actus nō est ꝓpria cognitio huius obie cti qui pōt stare in intellectu. ⁊ tñ illud obiectū oio nō cognoscit̃. nūc aūt visio essentie diuine pōt stare eadē in itellectu beati ⁊ tñ lapis nō videri ab ipo. igit̃ ⁊c̄. Probatio maioris. qꝛ pximū formale in itellectu ad hoc vt obiectū sit sibi co gnitū est ipe actus cognoscendi illud ob iectū sibi inherens. pxima ⁊ rō formal̃ nō videt̃ posse inesse alicui sine illo cuiꝰ est rō formalis. sicut albedo nō pōt ineē alicui nisi illud sit album. Preterea. pari rōne idem actus visionis eēt ipius essētie ⁊ cuiuscūqꝫ creati visi in ea. ⁊ ita vnus actus finitus posset esse infinitoꝝ obiectoꝝ possibiliū videri in ipa. quia qua rōne nō repugnat vnū actū eē duo rum vel triū obiectoꝝ: pari rōne nec q̊ rūcunqꝫ obiectoꝝ. Jteꝫ nō pꝫ necessitas illius ꝯñtie. si eadē est visio diuine ⁊ la pidis. igit̃ si est verbū lapidis est verbuꝫ essentie. Ad p̄m istoꝝ diceret̃. ꝙ illud qꝺ cognoscit̃ per aliud bene pōt imedia te cognosci. Sed nō sic si cognoscat̃ pre cise in illo. sicut intellectus diuinus pre cise cognoscit creaturā in essentia sua et nō per illā creaturā vt obiectū imedia tū. qꝛ tūc intellectio eius vilesceret. Cō similiter dicit̃ de visione quā beatus ha bet in verbo de creatura. Ad 2m dice retur ꝙ eēntia diuina ñ est in memoria creata beati aliquo ordine q̃ prius q̃ in intelligētia. qꝛ nō causat̃ aliqua forma ī intellectu beato repñsentans illā eēntiam Sed p̄m qꝺ causat̃ in intellectu beato est ipa visio. illa aūt causatur in ipa itelligē tia. Uel aliter diceret̃ ꝙ illa visio imedi ate causat̃ a voluntate diuina sic dictuꝫ est in. q. pxima p̄cedente. ⁊ consilr visio lapidis. ⁊ p ꝯñs neutra gignit̃ a memo ria nō solū ipius vidētis. sed nec ab ali qua memoria. Cōtra intellectio eēn tie diuine cōtinet virtualiter intellectio nē lapidis. igit̃ ista intellectio gignit illā ⁊ tunc illa est verbū. R°. intelligētia nō gignit. Uel pōt dici ꝙ vtraqꝫ visio ime diate causat̃ a voluntate diuina. Ad 3m illud videtur eque cōcludere qꝺ non est idem actus diuinus respectu essentie sue ⁊ obiecti secundarij. qꝺ omēs negāt Unde maior rōnis est neganda. nisi in telligat̃ de p̄mo obiecto. Ad alia q̄re alibi. Ad p̄mū principale si teneat̃ in 3° articulo. ꝙ intellectus agens actiue se habeat ad intellectionē ⁊ possibilis pas siue: tūc non ꝭm idem mouet ⁊ mouet̃. anima ad intellectionem. nec tamen ꝭm distincta subiecto. quia illa duo non sic distinguunt̃. Si autem dicatur ꝙ possi bilis actiue se habeat ad intellectionem tunc idem ꝭm ideꝫ mouet ad eam ⁊ mo uetur. Et si dicatur hoc esse impossibi le. quia tunc idem ꝭm idem esset in po tentia ⁊ in actu. R° omnis actio que est ad formā nō actiuā est agentis equiuo ci ⁊ non vniuoci. quia si agens esset vni uocum forma qua agit esset eiusdem rō nis cum forma terminante: ⁊ ita illa eēt actiua. Augmentationū autem ⁊ mul tarum alterationū ⁊ cōmuniter motus localis termini nō sūt forme actiue. igit̃ mouens in istis ⁊ vniuersaliter agēs eq̄ uocum est in actu aliquo non eiusdem rationis cum termino ad quem mobile est in potentia. sed est in actu ꝭm q̄d vir tualiter vel eminenter contingens illuꝫ terminum. sic diceretur in proposito ꝙ idem in anima est ratio virtualiter con tinendi intellectionem vt effectum equi uocum ⁊ recipiendi eandem. Cōtra hoc. habens formam nobiliorem nō est

natum recipere foꝛmam minus nobilē.
igitur habens istam nobilioꝛi modo .s.
virtualiter non est natum recipere illaꝫ
foꝛmam foꝛmaliter. Et confirmatur
quia pari ratione diceretur ꝙ quodlibꝫ
quod sit tale foꝛmaliter: esset tale virtu-
aliter. ⁊ ita quodlibet transmutaretur
a seipso. Ad primum dico ꝙ foꝛma
eiusdem speciei non potest simul habe-
ri intensius ⁊ remissius. nec due foꝛme
ut contraria ⁊ media possunt simul esse
in eodem. sed tamen due foꝛme dispara
te bene possunt simul esse: ⁊ etiam eius-
dem generis remoti: sicut caloꝛ et coloꝛ
quarum tamen vna est nobilioꝛ altera.
Non est igitur impossibilitas foꝛmarū
in eodem. quia vna est eminentioꝛ alte-
ra. vel eminenter siue virtualiter ipsius
contentiua: sed ex aliqua ratōne specia
li. puta propter contrarietatem. vel vni
tatem specificam. vel aliquam aliam ta
lem. Antecedens igitur vniuersaliter sū
ptum falsum est. ⁊ licet in multis singu-
laribus videatur esse verum. tamē hoc
non est ratione nobilioꝛis foꝛme vel no
bilioꝛis modi habendi foꝛmam ⁊ min⁹
nobilis. sed ex aliqua alia ratione speci-
ali que non reperitur hic in pͥncipio mo
tiuo ⁊ in ista foꝛma recepta. Si tamen
aliquid haberet istam foꝛmam eminen
ter sic ꝙ infinite virtualiter: non essꝫ ca-
pax eius foꝛmaliter. quia īfinitas exclu-
dit omnem potentialitatem. sed quādo
foꝛma illa virtualiter sꝫ finite habetur
bene potest aliqua perfectio licꝫ ſm qd
⁊ accidentalis addi per hoc ꝙ illa reci-
pitur foꝛmaliter. sicut licet substātia sit
simpliciter perfectioꝛ accidente. tamen
aliquo modo perficitur recipiendo acci
dens ⁊ totum illud .s. substantia qualis
perfectio est q̄ substantia sola. si poten
tia operans est perfectioꝛ q̄ potentia so-
la. ⁊ operatio est aliqualis perfectio ip-
sius potentie. licet potentia sit simplici-
ter perfectioꝛ operatione. Ad confir
mationem illaꝫ potest dici. ꝙ ibi est cau
tela transferendi se a parte opponentis
ad partem respondentis propter defec-
tū argumenti. nec videtur aliud nisi ob
ligare respondentem ad probandū vnū
necessarium manifestum. puta ꝙ nō qd
libet mouet se. Et ad illam probationeꝫ
pari ratione ⁊c. potest dici ꝙ licꝫ in hoc
ꝙ est esse in potentia tale foꝛmaliter nō
sit aliqua repugnantia ad hoc ꝙ est esse
tale virtualiter. nec econuerso quantuꝫ
est ex parte rationis terminoꝛum. quia
tunc vbiqꝫ esset eadem repugnantia: ta-
men alicubi concomitatur vnum isto-
rum aliquid quod repugnat alteri. Et
tunc gratia materie verum est: ꝙ illud
quod est tale virtualiter non potest reci
pere tale foꝛmaliter. sed non per se pro-
pter hoc ꝙ est habere virtualit̄. sed pro
pter illud concomitans. Exempluꝫ. sol
est calidus virtualiter. ⁊ tamen non po-
test recipere caloꝛem foꝛmaliter. sed ta-
men non repugnat ei esse foꝛmaliter ca
lidum propter hoc ꝙ est calidus virtu-
aliter. quia etiam saturno qui est frigi-
dus virtualiter repugnat esse calidum
foꝛmaliter. huius autem repugnantie
causa communis ē soli ⁊ saturno. quia
coꝛpus celeste non est receptiuum quali
tatis elementaris vel cuiuscunqꝫ coꝛpo-
ris coꝛruptibilis. sicut nec econuerso. sic
in pꝛoposito aliquod mobile ad foꝛmā
concomitanter habet aliquid propter
quod repugnat sibi virtualiter contine-
re eam. sicut lignum habet aliquid pro
pter quod repugnat sibi virtualiter cō-
tinere caloꝛem. sed hoc non est: quia est
receptiuum caloꝛis. sed quia habet talē
foꝛmam mixtam. Ad argumentum
in oppositum cum arguitur de obiecto
ꝙ actio est immanens. concedo ꝙ intel-
lectō que dicitur actio .i. operatio est ac-
tio imanens simpliciter in potentia ope
rante. sed actio illa de genere actionis q̄
terminatur ad illam operationem aliq̄
quidem est immanens non solum in eo
dem supposito: sed etiam in parte intel

lectiua ꝛ ꝓm vnum modum dicendi in tertio arti°. est immanens in eodem intellectu possibili. ad illam tamen intellectionem est aliqua actio non imanens puta illa que est obiecti. Cum arguitur de memoria ꝙ illa non intelligit. illa ratō deficit dupliciter. primo quia removendo aliquid de memoria non propter hoc cōcluditur illud competere intellectui possibili. sed magis contrariuꝫ quia ꝓm dicta in tertio arti°. vel solus intellectus possibilis est memoria vl' saltem intellectus ille includitur necessario in memoria. 2° deficit sic. quia memoriam non intelligere non concludit ipam non esse actiuam respectu intellectionis vt termini per actionem eius producti. verbum autem nō est terminus productus per intellectionem. sed per actionē aliquā ꝓductiuā de genere actionis.

Consequenter queritur de voluntate. Et primo de actione eius in communi. 2° in speciali de distinctione vnius actus eius intrinseci ab alio actu Et 3° de distinctione actus intrinseci ab extriseco. Prima q̄stio est hec. Utrū libertas voluntatis ꝛ necessitas naturalis possunt se compati in eodem respectu eiusdem actus ꝛ obiecti. Et arguitur ꝙ non. quia necessitas ꝛ libertas videntur repugnare. Juxta illud Aug. de li. ar. Satis inquit compertum est nulla ratione fieri mentem seruaꝫ libidinis nisi ꝓpria voluntate. ꝛ stati post. Qui motus si culpe deputetur non est naturalis sed voluntarius. in eo quideꝫ simili motui illi quo deorsum lapis fertur ꝙ sicut iste est proprius lapidis. sic ille animi. sed in eo dissimilis ꝙ in potestate non habet lapis cohibere motū quo mouetur deorsum: animus vero nō sic ꝛ sequit̄. Ideo naturalis lapidis est ille motus. animi vero iste volūtarius. hec verba Aug. ꝛ paulo post verba discipuli ab Aug. quidem approbata sequunt̄ ista. Motus quo volūtas conuertitur nisi esset voluntarius ꝛ in nostra penit' potestate neqꝫ laudandus neqꝫ culpandus homo esset neqꝫ mouendus. mouēdum autem hominem non esse quisqꝫ existimat de hominū numero exterminandus est. Ex istis satis patet ꝙ repugnat nālis motio ꝛ libera respectu eiusdē Cōtra. 5. de ciui. x°. Si necessitas inquit dicenda est que nō est in nostra potestate: sed etiam si nolum' efficit qḋ potest: vt est necessitas mortis: manifestuꝫ est voluntates nostras quibus recte vel praue viuitur sub tali necessitate nō eē. Et sequitur. Si autem diffiniat̄ illa necessitas esse ꝓm quā dicimus necesse est vt ita sit aliq̄d aut vt ita fiat nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat voluntatis. neqꝫ enim ꝛ vitam dei ꝛ prescientiā dei sub necessitate ponim' si dicamus necesse est deum semper viuere ꝛ omnia prescire. Et post cum dicimus necesse est vt cum volumus libero velimus arbitrio. ꝛ verum dicimus. et non ideo liberum arbitrium necessitati subijcimus que adimit libertatem. Hic sunt tria videnda. primo an in aliquo actu voluntatis sit necessitas. 2° si cum hoc stet ibi libertas. 3° si quandoqꝫ cum libertate possit stare naturalis necessitas.

De primo dico ꝙ in actu voluntatis diuine est necessitas simpl'r. ꝛ hoc tam in actu diligēdi se: ꝙ in actu spirandi amorem ꝓcedentē. scꝫ s. s. hoc sic patet. quia deus necessario ē beatus. igitur necessario videt ꝛ etiā diligit obiectum beatificum. Similit̄ spiritus sanctus est deus ꝛ per consequens summe necessarius in essendo. igit̄ cum accipiat esse procedendo: actus ille quo procedit est simpl'r necessarius. vtraqꝫ autem conclusio ꝓbatur ꝓpter quid sic

voluntas infinita ad obiectum perfectissimum se habet modo perfectissimo se habendi. volūtas diuina est huiusmodi igit ad summum diligibile se habet mō pfectissimo quo possibile est aliquā voluntatem se habere ad ipm. sed hoc nō esset nisi ipm necessario ⁊ actu adequato diligeret. ⁊ etiam amorem eius adeqtum spiraret. quia si aliquod istorum ō ficeret posset sine contradictione intelligi aliquam voluntatem perfectiori modo se habere ad obiectum. quia ille modus posset intelligi perfectior. ⁊ ille modus non includit contradictionem. qr non est contradictio ꝙ voluntas infinita habeat actum infinitum circa obiecm infinitum ⁊ per ꝯsequens actum necessarium ⁊ etiam necessario. quia si posset non habere talem actum circa tale obiectum posset carere summa perfectiōe. Similiter si amor adequatus obiecti ē spirabilis vt credimus maxime competit voluntati infinite esse principium spirandi illum Ad hanc conclusionem ponunt quedam probatōnes que etiam concludunt ō omni voluntate respectu illius obiecti siue clare visi siue in vniuersali apprehensi sicut modo ipm app hendimus. Prima pbatio talis est. voluntas necessario vult illud in quo ē ratio omis boni. quia nō potest obiectū aliquod non velle in quo nō est malitia aliqua nec aliquis defectus boni. finis autem vltimus est huiusmodi. 2ª pbatio habetur ex dicto philosophi 2° phyficoꝝ. sicut pncipium in speculabilibus sic finis in operabilibus. Et. 7° eth. in actionibus ꝙ cuius gratia est pncipium: quemadmodū in mathematicis suppositiones. nunc autem intellectus assentit necessario pncipiis in speculabilibus. igitur volūtas necessario assentit vltimo fini in agibilibus. 3ª pbatio talis est voluntas necessario vult illud cuius pticipatione vult quicquid vult. vltimus finis est huiusmodi. igitur ⁊c. probatio maioris. omne variabile reducitur ad aliquid inuariabile. ⁊ ita varietas actuum circa ea que sunt ad finem preexigit actum inuariabilem. ⁊ maxime circa illud cuius participatōne alia obiecta terminant actum. minor pbatur per illud 8° de tri. 3°. tolle hoc tolle illud vide ipsum bonum si potes ⁊ ita deum videbis non alio bono bonum: sed omnis boni bonum. Iste ratōnes nō videntur pbare conclusionem necessariam de quocunqꝫ voluntate in cōmuni: nec etiam videntur in se necessarie. primum pbatur. quia quando sunt due nature absolute ⁊ essentialiter ordinate por sine contradictione videtur posse esse sine posteriore. nunc autem istorum triuꝫ que sūt obiectum diligibile ⁊ ipsa apprehensio vel visio illius obiecti in intellectu creato. ⁊ etiam ipsa voluntas creata. quodcunqꝫ est absolutum ⁊ prius naturaliter actu diligendi illud obiectum. ⁊ hoc loquendo de dilectione in voluntate creata. igitur quodcunqꝫ illorum possit esse immo ꝙ omnia illa possint esse sine actu illo dilectionis: non includit contradictionem: nec per ꝯsequens oppositum est simpliciter necessarium. quomodo illud dicitur necessariū cuius oppositū includit ꝯtradictionem. Hic dicit ꝙ maior vera est de illis absolutis quoꝝ vnū nō depēdet ab alio nec ambo a 3°. in pposito aūt visio ⁊ fruitio dependent ab eodem 3°. s. obiecto Cōtra hoc qōcūqꝫ absolutū deus pōt imediate cāre ⁊ tamen nō necessario. si causat illud p cām mediā pōt nō necessario cāre. qr illa causa media nō necessitat ipm ad cādū effectū illius cause medie. igit lꝫ ambo ista causent a causa cōi. tñ 2m nō solum ꝯtingenter causabit. sed etiā posito pmo adhuc ꝯtingenter causabitur. Preterea potentia que necessario agit circa obiectum necessario continuat actum illum qūtū potest. volūtas autē saltem viatoris nō necessario ꝯtinuat actum circa finē

in vniuersali apprehensū. q̄tum posset cōtinuare. igit nō necessario agit circa illum. Maior patet exº de appetitu sensitiuo. ⁊ videt posse pbare per rōnem. qꝛ illud qd est intrinseca rō ipius potentie necessario agendi: erit etiā ratio semper necessario agendi q̄tum est ex parte potentie: ⁊ ita continuādi q̄tum ipa potentia potest cōtinuare. Minor pbatur qꝛ volūtas viatoris posset quādoqꝫ continuare actū intellectus quo ꝯsiderat finē qn̄ nō cōtinuat. sed vel cōuertit intelligētiam ad consideratione alicuius alteriꝰ vel saltē nō impedit quin obiectū aliud occurrēs impediat illā consideratiōnez. illa autē cōsideratōne nō cōtinuata non continuat circa illud obiectū actꝰ volūtatis. ⁊ cōtinuata illa cōtinuaret ista. pbatio eiusdē minoris. per illud pmo retractationū. 9º. ⁊ .22º. nihil tam est in potestate volūtatis q̄ ipsa volūtas. qd nō intelligit q̄tum ad esse illius voluntatis sed q̄tum ad agere eius. nūc aūt in potestate voluntatis est q̄ per eius imperiuz alia potentia habeat actū vel nō hēat. sicut q̄ intellectus nō cōsiderat saltem illud obiectū sine cuius cōsideratōne pōt voluntas habere actū imperādi. igit in potestate volūtatis est q̄ ipamet nō habeat actū circa illud obiectū determinatuz. hoc nō intelligo sic q̄ ipa possit voluntarie suspendere omnē actū suū. sed voluntarie potest nō velle illud obiectū sed habet tunc aliud velle. s. reflexū sup suū actū. istud. s. volo modo nō elicere actū circa illud obiectū. ⁊ hoc bene pōt ex se. alioquin nō posset omnē actuz suspendere post deliberationē. ⁊ est simile de actu intellectus ⁊ voluntatis quo ad hoc q̄ nō potest suspendē illā intellectionem que necessaria est ad volitionē illā per quā suspendit illam intellectionem. sed potest quācunqꝫ aliam suspendē. sic nō potest pro nūc suspēdere omnē volitionem. qꝛ nō illā qua volūtarie suspendit. sed potest suspendē quācunqꝫ aliam ad hoc nō necessario requisitā. Preterea. necessitas agendi est ab illo qd est pncipium per se agendi. quia si illud nō necessario se habet nec aliqd p illud necessario agit. passū autē ḿ se est in potentia cōtradictiōis. si igit per te obiectū sit rō necessitatis in volēdo. qꝛ ponis q̄ quecūqꝫ voluntas ꝯpata ad ipm obiectum necessario vult ipm. nulla autē voluntas vult necessario qdcunqꝫ obiectuz tūc videt sequi q̄ obiectū sit pncipale actiuū respectu volitōnis. qd tn̄ sic arguēs nō cōcedit. 2m. s. q̄ ille pbatōnes non sunt necessarie pꝫ discurrendo per eas. Ad pmā negat maior. q̄tūcunqꝫ in obiecto aliquo sit pfectio tota obiecti: tn̄ ad necessitatē actus requirit q̄ potentia necessario tēdat in illud obiectū. ⁊ qcqd sit de volūtate creata beata: ⁊ de pfectōne eius supernaturali qua tendit in obiectum illud. tn̄ diceret q̄ volūtas viatoris simplr contingēter tendit in illud. et etiā quādo est in vniuersali apprehensū qꝛ illa apprehensio nō est ratio determinandi voluntatē ad necessario volendū illō. nec ipa volūtas necessario se determinat illo posito: sicut nec necessario cōtinuat illud posituz. vt tactū est in 2ª rōne. tn̄ ista posset cōcedi q̄ volūtas non potest resilire ab obiecto siue nolle obiectū in quo nō ostendit aliqua rō mali nec aliquis defectus boni. qꝛ sicut bonū est obiectū huius actꝰ q̄ est velle ita malum vel defectus boni qd p malo reputatur ē obiectū huiꝰ actꝰ q̄ est nolle. ⁊ nō sequit vltra nō potest nolle hoc. igit necessario vult hoc. qꝛ pōt hoc obiectū neqꝫ nolle neqꝫ velle. vt tactū est supra per tractādo illā auctem pº retractationuz. Cōtra hoc pōt argui sic. si nō potest nolle hoc obiectū hoc ideo est qꝛ habet in se aliquid cui repugnat illud nolle. tale autē repugnās nō potest esse nisi actu velle illud obiectū. igit illud necessario sibi inest. Maior pbatur. quia si vnuz incompossibiliū repugnat: alterū neces-

sario inest. Minor ꝓbatur. quia nulla inclinatio ad volendum habitudinalis vel aptitudialis repugnat illi nolle actu ali. quia cum vno actu potest stare possibilitas vel aptitudo ad oppositũ actũ Hic potest dici ꝙ illud repugnans actui nolendi finem est ipsamet potentia volũtatis. quia ipsa nõ potest habere velle nisi respectu obiecti volibilis. vel nolle nisi respectu obiecti nolibilis. quia nullum aliud velle vel nolle est possibile fieri. finis autẽ nõ habet rõnem nobilis. quia nec maliciã nec defectum boni. vnde hoc quod est nolle finem includit cõtradictionẽ sicut videre sonum. Sicut vult Aug. in enche. 63. Sic enim beati esse volumus: vt miseri esse non solum nolumus. sed nequaꝙ velle possumus. Sicut igitur repugnat ipsi actui volẽdi tendere in miseriam. ita videtur repugnare actui nolendi tendere in beatitudinem. vel forte magis. quia non ita caret miseria omi rõne volibili sicut beatitudo rõne nolibilis. Ad scđam probationẽ. illud simile phi de fine ⁊ pncipio debet intelligi quo ad duo. s. quo ad ordinẽ obiectorũ intelligibiliũ ⁊ obiectoruꝫ volibiliũ: ⁊ etiã quo ad ordinẽ queꝫ hñt respectu potentiarũ ordinate tendẽtium in ipsa. Intelligo sic primũ. ꝙ sicut est ordo in veritate inter principium et conclusionem que habet veritatẽ participatam a principio: sic est ordo inter finem ⁊ ens ad fineꝫ in bonitate siue appetibilitate. quia ens ad finẽ habet bonitatem participatam respectu finis. Et ex hoc sequit 2^m. s. ꝙ sicut intellectus ordinate tendẽs in illa vera ꝓpter principium assentit conclusioni: sic voluntas ordinate tendẽs in illud quod est ad finẽ tendit in ipm ꝓpter finem. Sed non est simile hincinde comparando ad potentias istas vt absolute operãtes. quia tũc nõ posset aliqua voluntas velle illud qđ est ad finem nisi vtendo. s. volendo ipm ꝓpter finem. Cum tamẽ dicit Aug. 83. q. q. 30. ꝙ peruersitas voluntatis est in vtendo fruendis ⁊ fruendo vtendis. Ex quo habetur ꝙ volũtas potest obiecto vtendo frui. nõ sic aũt potest intellectus verum scibile intelligere tanꝙ principiũ s. tanꝙ euidens ex terminis. ⁊ ratio differentie est. quia intellectus mouetur ab obiecto naturali necessitate. volũtas autem libere se mouet. patet etiã in alijs ꝙ nõ est similis necessitas hinc inde. quia per principium necessario scitur conclusio. non sic per bonitatẽ finis necessario appetitur illud quod est ad finem. Ad tertiã ꝓbationẽ maior potest simplr negari. quia si voluntas nihil necessario vult nõ oportet ꝙ rõne cuius vult alia necessario velit. sed ꝙ illud contingẽter velit sufficit ad volendũ alia eo modo quo vult ea. Aliter potest dici ꝙ maior potest habẽ duplicẽ intellectũ. vnũ talẽ illud cuius pticipatõne vult alia tanꝙ participatione obiecti voliti: illud magis vel prius vult. Aliũ talẽ. cuius pticipatione in entitate vult alia que participant entitatẽ illud prius vult. pmus intellectus videtur esse verus sed nõ scđs. quia ⁊ si color quẽ video participet entitatem suam a pmo ente: ⁊ visibilitateꝫ a primo visibili. nõ tamẽ color visus requirit primũ ens vel primũ visibile prius videri. quia nõ videt participatõne eius vt visi. sed vt entis vel visibilis. et tantũ in isto 2° intellectu est minor vera sicut ⁊ illa ꝓbatio adducta tantum probat ꝙ illud sit bonum: vel volibile participatione pmi volibilis. nõ aũt ꝙ hoc precise sit volitum participatõne illius primi vt voliti. De isto igitur articulo quicquid sit de voluntate creata beata: vtrum. s. per aliquid supernaturale necessitetur ad volendum vltimum finem vł non: saltem probabiliter potest dici ꝙ non omnis voluntas creata necessitatur ex natura sua ad volenduꝫ finem. nõ solũ absolute: quod manifestũ est. sed nec posita apprehensiõe obscura

illius obiecti sicut modo apprehēdim⁹: h⁹ saltē certum videtur ꝙ volūtas diui na necessitatur simpliciter ad volenduȝ bonitatē ꝓpriam. Et si querat an neces sario velit aliquod aliud obiectū ab eo posset dici ꝙ exclusa necessitate coactio nis de qua non est sermo potest itelligi vna necessitas immutabilitatis que ex cludit posse oppositum succedere ei qđ inest. Alia est necessitas omnino de ine uibilitatis siue determinationis que nō solum excludit oppositum posse succe dere isti: sed omnino excludit ipsum pos se inesse. loquendo de sola prima neces sitate. de⁹ necessario vult quicquid vult quia non potest succedere oppositum ei quod inest neqȝ ex parte actus neqȝ ob iecti. quia hoc nō posset esse sine aliqua mutatione in deo: cum obiectum eē vo litum non ponit aliquid extra ipm deū ⁊ non potest de non volito fieri volitū. vel econuerso quin sit mutatio in aliq̄ non enim est transitus a contradictorio in contradictoriū nullo aliter se habēte quia tunc nō esset ratio quare illud cō tradictorium magis esset verum modo ꝙ prius. ⁊ quare illud falsuȝ. Sed de secunda necessitate posset dici ꝙ licet ne cessario voluntas diuina habeat actuȝ complacentie respectu cuiuscunqȝ intel ligibilis. inquantum in illo ostenditur quedam participatio bonitatis proprie tamen non necessario vult quodcunqȝ creatum volitione efficaci siue determi natiua illius ad existendum. immo sic vult contingenter creaturam fore. sicut contingenter eam causat. quia si neces sario hac secunda necessitate vellet eaȝ fore necessario etiam necessitate ineuita bilitatis eam causaret: saltem pro tunc pro quando vult eam fore.

De secundo articu

lo principali dico ꝙ cum necessitate ad volendum stat libertas in voluntate. h⁹ probatur primo per auctoritates. ꝑma est Aug⁹. in enche. que dicta est supra. Sic enim oportebat prius fieri homi nem vt bene posset velle ⁊ male nec gra tis vel frustra si bene: nec impune si ma le. hoc est in statu illo primo meretur: vel deme etur. Et sequitur. Postea ve ro si erit: vt male velle non possit. nec ideo libero carebit arbitrio: m̄lto quip pe liberius erit arbitrium quod omni no non poterit seruire peccato. ⁊ s̄bdit q̄si pro ꝓbatione. neqȝ culpanda est vo luntas: aut voluntas non est: aut libera dicenda non est. qua beati sic esse volu mus vt esse miseri non solum volumus sed nequaq̄ velle possumus. sicut igitur anima nostra nunc habet nolle infelici tatem. ita tunc nolle iniquitatem semꝑ habitura est. Item Ans. de libe. arbi. c. ꝑmo. Qui sic habet quod decet ⁊ expe dit vt hoc amittere nequeat liberior est ꝙ ille qui sic habet hocipsum vt possit perdere. Et ex hoc cōcludit. liberior igi tur est voluntas que a rectitudine decli nare nequit. Idem probatur per ratio nem: ⁊ primo quia ita est. nam ex prece dente articulo habetur ꝙ voluntas di uina necessario vult bonitatem suam. ⁊ tamen in volendo eam est libera. igit̄ ⁊c. probatio minoris. quia potētia ope rans circa vnum obiectum non absolu te licet in ordine ad aliud eadem est ope ratiua circa vtrunqȝ obiectum. sicut ar guit phus in .2⁰ de anima. ꝙ illa poten tia qua cognoscimus differentiam vni⁹ obiecti ab alio obiecto ipsa nata est cog noscere vtrunqȝ obiectum in se. sicut ip se arguit ibi de sensu cōmuni. nunc au tem voluntas ipa diuina refert ad finē alia obiecta que sunt volibilia ꝑpter fi nem. igit̄ ipsa sub eadē rōne potentie est opatiua circa vtrūqȝ. sed circa illud qđ est ad finem libere operatur. pȝ q: cōtin genter vult illa ⁊ contingentia in agen do reducitur ad primuȝ nō naturaliter

actiuum sed libere. igit ipa sub ratione potentie libere vult bonitatem suam. Preterea .2° pbatur idem ppter quid et pmo sic. actio circa finem vltimum est actio perfectissima. et in tali actione firmitas in agendo est perfectionis. igitur necessitas in ea non tollit. sed magis ponit illud quod est pfectionis cuiusmodi est libertas. Preterea coditio intrinseca ipsius potentie vel absolute vl' in ordine ad actum pfectum non repugnat pfectioni in operando. nuc autez libertas vel est coditio intrinseca voluntatis absolute vel in ordine ad actum volendi. igitur ipsa libertas potest stare cum conditione perfecta possibili in operando. talis conditio est necessitas specialiter vbi ipsa est possibilis. est enim semp possibilis vbi neutrum extremum requirit contingentiam in operatione que est media inter extrema. sic est in pposito. sicut pbatum est in precedenti articulo. Si queras. quomodo stat libertas cum necessitate. R°. fm phm. 4° metha. no est querenda ratio eorum quoz non e ro. demonstrationis enim pncipij non e demonstratio. ita dico hic. q sicut ista est immediata et necessaria voluntas diuina vult bonitatem diuinaz: nec est alia ratio. nisi quia hec est talis voluntas: et illa talis bonitas. sic voluntas diuina contingenter vult bonitatem seu existentia alterius. et hoc quia est talis voluntas et illud est tale bonum nisi addamus gnaliter vnum breue. q volutas infinita necessario habet actum circa obiectu infinitum buia hoc e pfectionis: et pari roe no necessario habet actu circa obiectuz finitum. quia hoc esset impfectionis na impfectionis est necessario determinari ad posterius et pfectionis requisite e sic determinari ad prius. et pfectionis concomitantis ad illud quod est simul natura. Confirmatur illud. quia no est eadem diuisio in principium naturale et liberum. et in principium necessario a ctiuum et contingenter. aliquod. n. pot contingenter agere quia potest impediri. igitur pari ratione possibile est aliqd liberum stante libertate necessario agere: Sed semper est dubium in quo stat per se ratio libertatis. siue. n. dicatur q stat in indeterminatone ad agendu siue in dnatione respectu actus. neutrum. n. videtur posse saluari. Hic diceret q cum dicitur voluntatem necessario velle necessitas potest determinare actu volendi vt terminatur ad obiectum. et sic est veruz manifestum intelligendo d bonitate diuina que sola est ppriuz et per se obiectum. alia aut non sunt p se obiecta ppria. ideo non necessario vult illa. aut potest necessitas determinare actuz vt egreditur a voluntate. Et hoc potest intelligi dupliciter. vno modo vt sit necessitas preuia ad voluntatem. et voluntas intelligatur cadere sub necessitate ta qua impellete in actum et figente in actu si sic esset voluntas ageretur et no agerz nec staret in tali actu libertas. Alio mo potest intelligi necessitas concomitans: ita q ipa intelligatur cadere sub voluntate sic q voluntas ppter firmitatez libertatis sue sibiipsi necessitatem imponit in eliciendo actum et in pseuerando siue figendo se in actum. inspiratione comitatur necessitas nature. quia vis queda nature pmo. mo dicte. i. essentie siue nature 2° modo dicte. s. principij naturalis pductiui similis. talis. n. assistit voluntati in coicando naturaz spirituisancto. Est igitur ordo quadruplicis necessitatis. pma qua deus necessario viuit. 2a qua necessario intelligit. 3a qua necessario spirat. 4a qua necessario diligit se. In quo igitur est libertas volendi R°. quia delectabiliter et eligibiliter elicit actum et pmanet in actu. Contra fm Ric. gloriosius est quod fm naturaz habetur q quod aliter habetur. R° q ex necessitate nature habetur velle. non necessitate tamen nature, habet obiectu

quia esset ꝯtradictio. igit̃ in ista ꝓpositō ne que est de dicto deū se velle esse nec. sarium. patet distinctio ꝙ necessitas potest determinare actū volēdi sic vel sic. scʒ absolute vel cū respectu ad obiectuʒ sed nō eque apparet in ista. deus vult necessario que est de re. tamē eadem vitas est cōmunis ꝙ necessitate nature habet actus. sed nō vult obiectum necessitate nature.

De tertio principali dicit̃. ꝙ in aliquo actu volūtatis diuine scʒ in actu spirandi. s. s. est aliquo mō necessitas naturalis. sic intelligēdo volūtas vt est simpliciter voluntas nō est pn̄cipium elicitiuum actus notionalis quo ꝓducitur simile in forma ipsi producti. quia tūc in quocūqʒ esset: esset pn̄cipiū elicitiuū actus quo produceret̃ simile in forma quod falsum est in creaturis.

Sed voluntas vt est in nā diuina: ꝛ vt sic per illaʒ habet quandā naturalitateʒ ad ꝓducendum actum notionalem. sic est pn̄cipium elicitiuū actus notionalis Ex hoc enim ꝙ fūdatur in natura diuina siue in essentia habet sibi annexam quandam vim nature. ꝛ sic quandā necessitatem naturalem ab ista nālitate siue vi naturali annexa voluntati contrahit. ꝛ sic est principium elicitiuuʒ actus notionalis. licet enim in actu volūtatis vt ordinatur in summum amatū ab ipsa sola voluntate ratione qua est libera sit necessitas immutabilitatis tamē inq̄tum actio volūtatis ordinat̃ in amoreʒ productum tendentē in amatū terminaliter sic ab illa naturalitate annexa voluntati procedit necessitas immutabilitatis circa solum actum notionalem elicitum a voluntate vel potius ab ipsa libertate volūtatis vt ei talis naturalitas est annexa. Addit ad hoc ꝙ illa naturalitas in volūtate nullo modo preuenit eius libertatem. nec est ratio elicitiua actus notionalis. hoc. n. esset omino cōtra eius libertatem. sed potius est ꝯsecutiua ꝛ annexa libertati vt aliquid quo assistenti voluntati. voluntas ipsa ex vi q̄ habet ex eo ꝙ est volūtas ꝛ libera pōt elicere actum suū notionalem quem sine illo assistente elicere omnino nō posset. Sunt igitur aliter ꝛ aliter iste ꝓpositiones in diuinis necessarie. deus necessario viuit. quia necessitate nature. deꝰ necessario intelligit. quia necessitate intelligibilis determinantis intellectū ad hoc: vbi est aliqua diuersitas ratōis deꝰ necessario spirat. s. s. quia necessitate naturali non ꝑueniente sed concomitante deus necessario amat se. necessitate consequente infinitatem libertatis absqʒ aliqua necessitate nature. Contra istō nō videt̃ ꝙ illud quod fundatur in aliq̄ possit habere rationem aliquā necessitatis vlteriorem vltra illud in quo fūdatur. nec etiam ꝙ fundatū posset habere duplicem rationem necessitatis. ꝛ illud in quo fundatur tm̄ vnicam. quia tunc circūscripta per impossibile vel possibile illa vnica ratione necessitatis in fūdamento adhuc remaneret alia ratō necessitatis in fundato. ꝛ ita illud fundamētum remaneret necessarium. ꝛ tamen non remaneret necessitas fundamenti. nunc autem ƀm istos actus notionales fundatur in actu essentiali. ꝛ ƀm omnes actus essentiales aliquo modo sūt pores igitur non pōt esse ꝙ in actu essentiali quo deꝰ diligit se sit tm̄ vnica necessitas ꝛ ex vnica ratione necessitatis scʒ ex infinitate libertatis. ꝛ tamen ꝙ in actu spirandi sit cum hoc alia ratio necessitatis scʒ naturalis. Preterea. sicut memoria perfecta in supposito ꝯueniente ē pn̄cipium perfectum ꝓducendi verbum ꝑfectum. sic videtur ꝙ voluntas perfecta in supposito vel suppositis ꝯuenientibꝰ sit perfectuʒ pn̄cipium producēdi amorem ꝑfectum. sicut igitur memoria i patre est principiuʒ gignendi filium sic voluntas in patre ꝛ filio est pn̄cipiū spiran

di spiritū sanctū. nec videtur vltra ratio nem perfecte memorie vel perfecte volū tatis coassistentia alicuius esse necessa- ria. sic q illa nō assistente nō posset vo- luntas in actum spirandi ⁊ memoria i actum dicendi. Si intelligeret assistē tiam esse vt obiecti ad potentiam: forte illa requiritur tam in memoria q in vo luntate ⁊ magis forte ad hoc vt p actū ꝯmunicetur natura q ad ho c vt actus sit necessarius. quia principioꝝ illorum scꝫ obiecti ⁊ potentie vtrunq per se ē ra tio ꝑprie necessitatis in eliciendo actuꝫ suum vt suus est. sed forte non vtrunq per se est ratio pfecta consubstantialitat termini ad ipm ꝑducens. ⁊ tunc veruꝫ esset q nō requiritur talis assistentia ad actum essēcialem. quia licet ibi requira tur obiectum nō tamē vt pricipium cō- municādi suam ꝑpriam perfectionem.

De isto articulo potest dici q non est hic difficultas accipiēdo naturam extē- siue ꝑut extēdit se ad oīne ens. sic. n. di- cimus naturam volūtatis immo exten dendo ad nō ens dicimus naturam ne- gationis. Sic enim extensiue loquendo necessitas i ente quocunq posset dici ne cessitas naturalis. ⁊ tūc cum volūtas sal tem diuia ex sua perfecta libertate habe at necessario aliquod velle. ista necessi- tas perfecte libertat potest dici isto mo do necessitas naturalis. Sed difficultas nō est nisi accipiendo naturam magis stricte: ꝑut scꝫ natura ⁊ libertas sūt pri- me differētie agentis vel pricipij agendi quomodo loquitur phus 2° phisicoꝝ. vbi diuidit causam actiuam i naturam ⁊ ꝑpositum. Forum iquit que fiūt ꝑpt hoc. i. ꝑpter finem cuiusmodi sūt oīa que fiūt a per se causa: alia quidem ſm ꝑpositum alia vero nō ſm ꝑpositum. ⁊ paulo post sūt autem ꝑpter hoc que- cūq ab intellectu vtiq agūtur. ⁊ quecū q a natura. ⁊ reducit ad istas duas cau sas per se duas causas per accidēs. scꝫ ca sum ⁊ fortunam. de hac distinctōe loqt 9°. metha. c. 4°. distinguens modū quo potentie actiue ratōales ⁊ irratōales di- uersimode exeūt in actus suos tales in- quit scꝫ irratōales potētias necesse ē quā do actiuum ⁊ passiuū appropinquātur hoc quidem facere. illud autem pati. il- las vero scꝫ ratōnales nō necesse est sup- ple hoc facere ⁊ illud pati. de hac distin ctione loquitur Aug. 5°. de ciui. c. 9° est causa fortuita. est naturalis: est volūta- ria ⁊ declarat ibi membra. Ista diui sio ꝑncipij actiui diuersis nominibus exꝑ mitur nō solum apud diuersos: sꝫ etiaꝫ apud Arist. vt patet ex 2° phisicoꝝ. vbi ꝑmisit ſm ꝑpositum ⁊ nō ſm ꝑpositū ⁊ subdit ab intellectu. ⁊ a natura. ⁊ in 9° methaᶜ. ratōales ⁊ irratōales potētias. per ista tria nō ſm ꝑpositum ⁊ a natuā ⁊ potētie irratōalis intelligit ꝑncipium actiuū quod communiter dicimus na- turam. per alia tria intelligit illud aliud ꝑncipium actiuum i quo concurrūt re- spectu actus extrinseci ⁊ intellectus ⁊ vo lūtas. sed vtrūq istorum per se acceptū habet suū ꝑprium modū ꝑncipiandi: i- tellectus quidē per modū nature. vñ ad suū ꝑprium actum compatus natura ē sicut filius in diuinis ꝑducitur per mo- dum nature. licet eius ꝑncipium ꝑduc- tiuum sit memoria. volūtas aūt semper habet suum modum causādi ꝑpriū scꝫ libere. ⁊ ideo quādo concurrit cū intelle ctu vt in ꝑductōe artificialium totū di citur ꝑduci libere ⁊ a ꝑposito. quia ꝑ- positum est ꝑncipale ⁊ immediatum ꝑn cipium illius productionis extrinsece. si autem quandoq concurret potētia na- turaliter actiua cum ipsa volūtate. sic ē de potentijs inferioribus quib' vtimur ad agenduꝫ licet actio proprie vt est hu- ius principij sit per modum nature. ta- men quia totum subiacet volūtati. iō li bere vtimur ⁊ dicimur libere agē a pri- cipali agēte. ⁊ hoc modo loquit. 9°. me thaᶜ. vbi vult. q vltra intellectum reqri tur aliquod determinans vt appetitus.

alioquin simul faceret ꝯtraria. nam ipa
sciētia simul cōtraria ostēdit. ⁊ ipa quā
tum est ex parte sui esset pncipium per
modum nature. ⁊ necessario ꝙtum ē ex
parte sui causaret quodlibȝ respectu cu-
ius est in potētia. Ille inquit ꝯtrario
rum quare simul facerent ꝯtraria. hoc ē
impossibile. necessarium ē igitur alterū
adesse quod ꝓpositum ē. hoc est deter-
minans ad vnū oppositoꝝ. ⁊ sbdit: di-
co autem hoc appetitum ꝛc̄. Ad pro
positum dico: ꝙ licet aliquod pncipiuȝ
posset ꝯcurrere i agendo cum volunta-
te puta ſm aliquos obiectū. ſm aliq̊s in
tellectus. ⁊ illud ꝯcurrens quātum ē ex
se sit naturaliter actiuum. tamē volūtas
per se loquēdo nunq̄ꝫ est pncipium acti-
uum naturaliter. quia esse naturalit̄ ac-
tiuum vt esse libere actiuum sūt prime
differentie pncipiȷ̄ actiui. ⁊ volūtas vn-
de volūtas est pncipium actiuū libere. ñ
magis igitur potest volūtas esse natuā-
liter actiua: ꝙ natura vt est pncipiū dis-
tinctum contra volūtatem pōt esse libe
re actiua. Sed querit̄ vnde est ꝙ vo-
luntas licet necessario agat non tamē na
turaliter agit. cum nō possit natura ma
gis esse determinata ad agendum. ꝙ ꝙ
sit necessitata ad agere. Rñdeo. om̄e
agēs naturale. vel est omnino primū vl̄
si est posterius erit ab aliquo priore na-
turaliter determinatum ad agendum.
volūtas nūq̄ꝫ potest esse agens omnino
pmum: sed nec potest esse determinata
naturaliter ab aliquo agente superiore.
quia ipsamet est tale actiuum ꝙ seipsam
determinat in agendo. sic intelligēdo ꝙ
si volūtas aliquid necessario velit: puta
a non tamen illud velle causatur natuā
liter a causante voluntatē etiam si natu
raliter causaret voluntatem. sed posito
actu pmo quo voluntas est voluntas si
ipsa sibi relinqueretur posset contingen
ter habere vel non habere hoc velle. ta-
men seipsam determinaret ad hoc velle

Quando igit̄ dicitur ꝙ naturale princi-
pium non potest magis determinari ꝙ
ꝙ necessitetur. Respondeo. licet neces
sarium sit summe determinatum: quo
ad exclusionem determiationis ad vtrū
libet. tamen aliquod necessariū aliquo
modo est magis determinatum ꝙ aliō
sicut ignem esse calidum. vel celum esse
rotūdum est determinatum a causante
vel dante simul esse celi ⁊ rotunditatem
sed graue est determinatū ad descensuȝ
nō habito actu descendēdi ab ipo gnāte
te sȝ tm̄ hito ab ipo pn° nāliter ḋtermia
to ad descendendū. voluntas cāta si ne
cessario vult aliquid non sic est determi
nata a causante ad aliud velle: sicut gra
ue ad descensum. sed tantum a causāte
habet principium determinatiuum sui
ad hoc velle. Si autem queratur q̄-
re si descensus causatur a grauitate itri-
seca tunc graue mouet se: quare igitur
non libere eque sicut voluntas. sed ad il
lud velle: respectu cuius ipsa voluntas
est ratio necessaria causandi. Respō-
deo illa causatio grauitatis est naturalı̄
ista libera. quia hoc est hoc ⁊ illud est il
lud. Breuiter igitur posset dici. ꝙ esse
forme ⁊ modus essendi agere ⁊ modus
agendi sunt immediata ideo sicut nō est
alia ratio: quare hoc habet talem mo-
dum essendi nisi quia est tale ens. sic nō
est aliqua ratio quare hoc habet talem
modum agendi. puta libere vel necessa-
rio. nisi quia est tale pncipium actiuum
scȝ liberum vel necessarium. Ad ar-
gumentum in contrarium dici potest.
ꝙ intentio augusti. est ibi arguere cōtra
Ciceronem qui negauit prescientiaȝ dei
ne ex illa prescientia concessa oporteret
eum negare liberum arbitrium nostrū.
Augustinus autem docet qualiter pre-
scientia dei ⁊ liberum arbitrium simul
stant sic arguendo. Si inquit deo cer-
tus est ordo causaꝝ. qd̄ concessit ipe Ci
cero. subdit Augustinus. Et ipse quippe

nostre voluntates in causaꝶ ordie sunt quoniã humane volũtates humanorũ operum cause sunt. atqꝫ ita qui omnes reꝶ causas presciuit profecto in eis causis etiam nostras voluntates ignorare non potuit. Et post. q̃uo igitur ordo cãrum prescienti deo certus id efficit vt nihil in nostra sit volũtate cum in ipsarũ causaꝶ ordine magnũ habeant locũ nostre voluntates. Etiaꝫ in sequenti. c. nõ ꝑpterea nihil in nostra volũtate est: q2 deus presciuit quid futurũ eẽt in nostra voluntate. non enim nihil presciuit sed aliquid. ⁊ illo presciente est aliquid i nostra voluntate. Respondendo aũt vult ostendere quomodo simul stant necessitas illa quam in prescito requirit prescientia: ⁊ tamen ꝙ prescitum sit in nostra potestate. hoc quidem non esset verum si esset ibi necessitas violentie ꝺ qua ait etiam si nolimus efficit quod potest. sic est necessitas mortis. sed si est necessitas qualiscunqꝫ de qua solemus dicere. necesse est vt ita sit aliquid: vel vt ita fiat aliquid non oportꝫ timere ꝙ talis necessitas si ponaᷓ in actu nostro prescito nobis auferat libertatem. quia ista necessitas prescientie vel presciti vt presciti. ⁊ si sit necessitas imutabilitatis: non est tamen simpliciter necessitas ineuitabilitatis siue omnimode determinatõnis. sed tantũ ineuitabile ex suppositõne ista ꝙ illud est iam prescitum. Et ad ostendendum ꝙ non qualiscunqꝫ necessitas tollit libertatem subdit illud ex quo argutum est. neqꝫ ⁊ vitam dei ⁊ prescientiaꝫ ⁊c. si precise dixisset ⁊ presciaꝫ facile essꝫ videre qualiter illã non ponimus sꝺ necessitate que repugnet libertati. quia libere ⁊ contingenter presit hoc. licet supposito qꝺ presciat immutabiliter presciat. Et eodem modo est de actu meo prescito. ꝙ licet sit immutabiliter prescitus tamen contingenter ex parte dei presciẽtis. ⁊ similiter relinquitur contingentia ex parte mei exequentis. Sed difficilius est ꝙ addit vitam ⁊ prescientiam. Sed ibi potest esse duplex responsio. vna ꝙ vita accipiatur ibi pro actu beatifico. sicut accipitur vita Joh. 17. Hec est vita eterna vt cognoscãt te. ⁊ sicut loquitur phus. 12. metha. intellectus actus est vita. ⁊ pari ratione actus voluntatis ẽ vita. vita ista non cadit sub necessitate excludente libertatem etiam in deo. si itelligatur vita pro vita naturali illius dei tunc nõ debet intelligi de illa vita fm se accepta: sed de ipsa vt a voluntate diuina acceptata. potest autem esse aliquid bene in se necessariuꝫ ⁊ necessitate repugnante libertati quãuis tamen sit libere immo contingenter acceptatum. Exemplum. Si quis voluntarie se ꝑcipitat ⁊ semper in cadendo illud velle cõtinuat necessario quidem cadit necessitate grauitatis naturalis. ⁊ tamen libere vult illum casum. ita deus licet necessario viuat vita naturali ⁊ hoc tali necessitate que excludit omnẽ libertatẽ tamẽ vult libere se viuere tali vita. igitur vitaꝫ dei non ponimus sub necessitate intelligendo vitam vt a deo libera voluntate dilectam.

Deinde queritur. Utrum actus dilectionis naturalis: ⁊ actus dilectionis meritorie sint eiusdem speciei. Arguit ꝙ nõ. q2 illi actus differunt specie qui eliciunᷓ a principijs diuersis spẽ. isti actus sunt huiusmodi. igiᷓ ⁊c. Probatio maioris. nõ est minor differentia in ꝑncipiatis ꝙ̃ in principijs imo maior. Probatio minoris. actꝰ dilectõnis naturalis elicitur a volũtate ꝑpria actione naturali ipius. Actus autẽ dilectõnis meritorie elicitur mediante habitu supnaturali puta charitate. nãle autẽ ⁊ supnaturale differunt specie.

Contra. differentia specifica actuum precipue accipitur ex ꝑ se obiectis. nunc autem idem est per se obiectũ dilectõis

naturalis ⁊ meritorie. quia deus sᵇ rati
one summi boni vtroqꝫ actu diligitur.
Hic primo videndū est quid intelli-
gendum sit per dilectionem naturalem
2° quid per dilectionem meritoriam.
3°. ex his infert veritas quesiti.

De primo non in
telligitur hic dilectio naturalis illa icli-
natio nature ad bonū que est coeua ipsi
natuē. immo forte non aliud ab ipa na-
tura. quia queritur de actu elicito dilec-
tionis naturalis. illa autem inclinatō n̄
est actus elicitus. ⁊ pro tanto posset dici
dilectio habitualis. quia assimulat ha-
bitui in hoc ꝙ est precedens actum ⁊ p-
manens sine actu. Actus autem dile
ctionis naturalis de quo queritur possꝫ
vno modo intelligi actus elicitus ꝑm il
lam inclinationem naturalem. puta qn̄
mens actu diligit se. vel actu vult sibi cō
modum. Alio modo posset intelligi ac-
tus naturalis dilectionis. distinguendo
contra supernaturalem ille. s. quem vo
luntas ex se ipsa actu naturali potest ha
bere. licet non sit ꝑm inclinationeꝫ natu
ralem. sicut voluntas ex seipsa potest ha
bere actum viciosum tamē ille actus est
preter naturam vel contra naturā. ꝑm
Dam̄. hoc 2° modo magis videtur intel
ligi. in. q. quia sic procedit ꝓmum argu
mentum. tamē ꝓmo modo intelligēdo
dilectionem naturaleꝫ illa forte contine
tur sub dilectione naturali 2° modo ac
cepta. saltem vt in pluribus. quia pluēs
actus dilectionis ad quos naturaliter i
clinamur possumus potestate naturali
elicere licet non oēs. quia ad perfectis
simum circa vltimum finem est inclina
tio naturalis licet ad illum nō possit na
tura attingere ex se.

De secundo dico
ꝙ actus meritorius est actus deo specia
liter acceptus tanquā. s. dignus premio
reddendo pro illo actu. specialiter dixi.
quia omnia acceptat acceptatione gene
rali diligendo ea ꝑm bonitatem suam
⁊ ordinando ea ad seipsum vt ad finem
sed actum meritorium specialiter accep
tat in ordine ad aliquod bonū iuste red
dendum pro eo. meritorium igitur ad
dit supra actum duplicem relationem.
vnam ad voluntatem vt acceptantem.
⁊ aliam ad illud bonum ad quod volū
tas acceptans illud ordinat. ⁊ huic respe
ctui 2ᵉ similis est illa que importatur in
hoc quod est vti. vti. n. est obiectum vo
litum ordinare ad aliud vt ad fineꝫ. sic
voluntas apud quam meretur quis ac
tuꝫ istum meritorium ordinat ad aliud
vt ad premiuꝫ. Neutra autem relatio i
portata per meritorium est realis. quia
non competit actui ex natura alicuius
realis in actu. sed tantum per actū volū
tatis quo actus acceptatur. Non so-
lum. n. intellectus potest comparare ob
iectum aliqua ꝯpatione q̄ non est ex nā
rei. sed etiam volūtas potest hoc accep-
tando. sicut intellectus ꝯgnoscēdo ⁊ for
te posse compare obiectū compatōne q̄
nō est ex natura obiecti ꝯpetit illis potē
tījs per ratōeꝫ ꝯmunē in eis scꝫ ꝓpter in
mālitatem eaꝝ. Et si queras de cōp-
atione causata in obiectu per actū volū
tatis an sit relatio ratōis pōt dici ꝙ stri-
cte accipiendo relatōem ratōis. s. ꝑ ha-
bitudine causata in obiecto ꝑ actum ꝑ-
tis rationalis ꝑ essentiam. s. intellect⁹ nō
est relatio ratōis. quia compatio ista im
mediate causat per voluntatē sic ipa im
mediate hꝫ actū ꝯpatm̄. ⁊ tunc sequit ꝙ
sic stricte accipiēdo relationē ratōis non
omis relatio ē realis vel ratōis. sed ē 3ᵃ
scꝫ relatio volūtatis compantis. Alio°
pōt intelligi relatio ratōis ꝑ q̄cunqꝫ ꝯp
atione facta ꝑ actum ꝑtis ratōalis siue
ꝑ essentiā siue ꝑ ꝑticipatōeꝫ. ⁊ sic ista po
test dici relo rōnis. Vlteri⁹ meritoriū
ꝯnotat siue q̄si ꝑexigit in actu duplicem
habitudinē eius q̄i ad duplex ꝓncipiuꝫ
vna ē ad voluntatem vt libere elicientē

vel impantem actū.nihil.n.acceptat vt meritoriū nisi sit libere in potestate opantis.imo illud qđ est cōe ad meritū ꝛ demeritū qđ potest intelligi per hoc qđ est imputabile reqrit istam habitudinē ad volūtatem vt in ptāte sua hñtē actū nihil.n.imputat alicui nec vt pmiabile nec vt pūibile.nisi sit in potestate ei⁹:nec per ꝯsequēs vt laudabile vel vitupabile laus.n.quodāmodo premium ē.vitupium quidē pena. Alia hitudo reqrit ipsius actus ad formam supnālem q̄ acceptatur ipa psona vel potētia opans que ponit esse grā vel charitas.non.n.actus alicui⁹ acceptat vt dignus premio nisi psona opans sit accepta.ſm illđ Gen.4° Respexit deus ad Abel ꝛ ad munera ei⁹ pus ad Abel q̄ ad munera.quia nō placet oblatio nō dilecti. Unde sequit ibi ad Cayn vero ꝛ ad munera eius non respexit. Sed qlis requirit habitudo actus ad charitatem ad hoc vt sit meritorius dubium est.vř.n.ꝙ sufficit charitatem ineē ipi opanti.qꝛ exquo ſm charitatem est speāliter dilectus act⁹ eius specialiter acceptabit.sicut videmus ꝙ supplicatio vnius apud aliquē acceptatur ꝛ alterius non.licet inter eos nō sit dr̄ia in aliquo quod sit pncipiū actiuū respectu actus supplicandi.sed tm̄ in hoc est dr̄ia ꝙ iste est specialiter dilectus ab illo qui rogat ꝛ iste non. Sed ꝯtra h° arguitur.quia habens charitatē pōt peccare venialiter. Dicit ꝙ ille actus nō est acceptabilis qꝛ habet aliqđ repugnans.sed ad h° ꝙ actus aliqs nō hñs aliqđ tale repugnans acceptet.sufficit solum pncipium acceptationis psone Cōtra h videt esse ꝙ ab hñte charitatem pōt aliquis act⁹ indifferēs elici.qꝛ nō appaēt repūgnantia ꝙ aliquē actū eliciat:non ordinans actualiter ad finem vltimum vł virtualiter hoc est virtute alicuius act⁹ immediate ordinati ad illum.ille igitur non est meritorius.nec tamen est peccatum:quia nullo precepto astringit quis actualiter omeȝ actū suum ordinare in deum vel virtualiter modo predicto. Potest igitur dici ꝙ ad hoc ꝙ actus sit meritorius non sufficit ꝙ habeat secum charitatem inexistenteȝ psone.sed vltra hoc requirit ꝙ ſm inclinationem charitatis inexistentis actus eliciatur.deus.n qui se solum ꝓpter se ipm diligit potest aliquā formā deformem dare creature quam habēs spāliter diligatur. ꝛ opus eius ad quod ipsa inclinat ꝓ q̄to fit ſm ipsius inclinationem specialiter acceptetur.

De tertio principa

li pōt dici.ꝙ actus dilectionis naturał ꝛ meritorie nō differūt specie. ꝛ hoc loquendo de per se differentia quā important p se ratio naturalis.ꝛ rō meritorꝗ nō autem p accidens de dr̄ia scȝ aliqua ꝯcomitante.puta dr̄ia obiectoꝝ vel aliqua tali.intelligendo etiam de differentia actus specifica in esse natura. Hec ꝯclusio sic intellecta.ꝓbatur sic.qꝛ forma absoluta: nō distinguitur specie ab alia per solam relationem.sed p aliquā dr̄iam absolutam eiusdem generis:ſm illud in pdicamentis.diuersoꝝ generuȝ ꝛ nō sbalternatim positoꝝ diuerse sunt species ꝛ dr̄ie. Absolutum igit non distiguitur specifice per aliquod respectiuū actus autem dilectionis est forma absoluta vt habitum ē pus in quadam questione de hoc mota.meritorium autem vt iam dictū est nō importat nisi respectum.igit ꝛc̄. Si istius ratōis altera premissaꝝ negaret saltem ambe iste videntur vere.ꝙ nō est distinctio specifica rei a re per solū respectū rationis vel nō realem.nunc autem meritorium vt dictū est nō importat formaliter nisi respectū vel respectus ꝛ non reales: puta ad voluntatem acceptantem.ꝛ ad premiuȝ in ordine ad illud ad quod acceptatur. Diceretur ꝙ ꝛli iste rationes ꝯcludant: ꝙ non distinguitur actus ab actu in ge

nere nature. tamen distingui potest i genere moris. quia illa distinctio fit p respectus cum circũstantie formaliter dicant respectus. ⁊ forte alique dicunt respectus nõ reales sicut videt de circũstãtia finis. nam ꝙ aliquis velit hũc actũ ꝑpter hũc finem nõ videt dicere in actu nisi relationem voliti. ⁊ per actũ voluntatis ad talem finẽ relati. Contra hͦ illud quod est ꝓprium potẽtiale ad formam specificã nõ distinguitur specifice ab ipsa specie. quia ipm vt est potentiale nõ est complete in aliqua specie. nunc aũt actus naturalis vt hic loquimur ē ꝓprium potentiale. respectu illius quod dicit actus meritorius. quia actus sƀ illa ratione ꝯsideratus sub qua est in potestate naturali voluntatis capax est ordinis illius quem importat meritoriũ Exemplum huꝰ. Si animal esset tantũ ꝯstitutũ per formã animalis ⁊ non per formam specificam sƀ aiali. illud nõ eēt distinctum specie ab aliqua spē sƀ aiali. quia esset ꝓprium potẽtiale respectu fõme specifice. ita est ỏ natura actus cõpata ad illas ꝯditiones quas importat meritorium. Diceret ꝙ tũc actus moralis posset dici distingui specie a meritorio in spē moris. quia iste actus est i spē virtutis moralis. actus autem meritoriꝰ est in specie alterius virtutis puta supernaturalis. Iste aũt virtutes differũt specifice. igitur ⁊ actus differũt specie in genere moris ⁊ tamen ille qui est actus virtutis moralis est actus naturalis sic intelligendo ꝙ in naturali potestate volũtatis. quia actus virtutis moralis nõ excedit totam potestatem illã. Respõdeo. actus qui est complete circũstantionatus ſm virtutem moralem est potentiale respectu virtutis quã dicit meritorium. immo est immediatius potentiale q̃ actus naturalis. naturalis hoc ē nature nude vt presupponit virtuti morali. Est. n. rationabile vt actus mere nãlis ꝑ prius recipiat ꝑfectõem illam que nõ transcendit totam facultatem nãe. cuiusmodi perfectio est ſm virtutem moralẽ ⁊ vlterius illa habita recipiat perfectionem simpliciter supernaturalem. Non solum igitur de actu mere nãli vt. s. ꝑor est perfectione morali. sed etiam de actu perfecte morali ꝯcludit ratio prius facta scʒ ꝙ potẽtiale nõ distinguitur specifice ab illo respectu cuius est potentiale. quia sub illa maiore potest accipi mi. vera. nõ solum de actu mere naturali: sed de actu morali. Et cum arguitur ꝙ v̄tus moralis differt specie a charitate igitur actus differt specie ab actu i gnē moris. ꝯñtia nõ valet quando sũt virtutes sƀordinate. licet. n. de virtutibus dispatis videret ꝙ earum essēt actus distincti specie saltem i esse moris. tamē qñ vna est superior ⁊ alia inferior nõ oportet ꝙ bonitas quã habet actus ab vna sit distincta absolute specie a bonitate quam habet ab alia. sed magis ꝙ virtus superior tribuat bonitatem vlteriorē que sit quasi completiua bonitatis illius quã tribuit inferior. Et hoc modo charitas dicit esse forma aliaꝝ virtutũ. quia bonitas meritoria que competit actui aliq̃ modo a charitate est completia bonitatis cuiuscũq; alterius i actu. Contra hoc: saltem acꝰ vt est charitatis siue meritorius. lʒ nõ sit i specie dispata ab actu vt est virtꝰ moralis. erit tñ in spē vlteriori ⁊ ꝯpletiori q̃ sit actus vñ moral. Et talis distictio specifica sufficit ad ꝓpositum. Hic vnoͦ posset ꝓcedi cõclusio. ⁊ tũc dilectio meritoria diceret hr̃e quãdam ratõẽ specificã quã nõ habet aliq̃ dilectio nãlis vñ naturalis. lʒ eadem dilectio nũero sit nãlis ꝯsiderata vt ꝓsupposita ratõi meritoriȝ. rõ igit meritoriȝ ē rõ specifica ꝯpletiua bonitatis ꝓcedentis nõ aũt specifica dispata. nec plꝰ ꝓbat mediũ pꝰ positũ ỏ potẽtiali ꝓpo ⁊ ꝑfectõ e ꝯpletiã. Si aũt iusticia generalis ē v̄tus supma ⁊ forma aliaꝝ virtutũ moraliũ. tũc ỏ illa essʒ aliqͦ sile ⁊ ỏ charitate

Aliter dicitur. q ratio meritorij nō est aliqua ratio specifica ⁊ completiua in genere moris. quia non dicit aliquā bonitatē vel rectitudinē intrinsecā actui. sz tantū illā psupponit. ⁊ dicit vlterius respectum ad voluntatē acceptantē. Sed si meritoriū nō psupponat pcise bonitatem actus moralem. sed bonitatē quaz tribuit charitas cum illa sit completior bonitate morali in actu: sequit q actus qui est meritorius habet aliquā bonitatem specificam vlteriorē q bonitatē moralem. licet eni meritoriū non importet talem bonitatem vlteriorem: tn̄ pexigit ⁊ hoc videtur probabile. quia aīs possz actus esse meritorius qui tamē nullam haberet bonitatem vltra bonitatē moralem. Contra hoc. actus potest hr̄i etiam complete exn̄s in spē moris lz nō habeatur habitus virtutis. sicut est generaliter de electione qua generat virt' moralis. igitur a simili omnē bonitatē quā actus habebit quando charitas inerit habere posset si nō inesset. Rº ratio probat. q omnē illā rectitudinē posset habere. qz conformitatē eandē ad regulam puta dictamen verum. ⁊ ideo in moralib' haberetur eadez bonitas moralis quia illa rectitudo est bonitas moralis. vel non est sine ea. sed actus charitatis vltra rectitudinē hoc est conformitatem sui ad cognitionē directiuā habz ppriam bonitatem ex hoc q est fm inclinationē charitatis. imo esse fm illaz inclinationem est habere ppriam bonitatem charitatiuam non sic de virtutibus moralibus. Contra conclusionē que tenetur in solutōne qōnis obijcitur sic. cognitio naturalis de deo ⁊ cognitō fidei infuse sunt actus differētes specie i intellectu. igitur pari ratione dilectō naturalis ⁊ dilectio charitatiua in affectu aн̄s pbatur. quia actus fidei infuse ē determinate veridicus. ita q non potest ei subesse falsum. actui autez credulitatis acquisite ex naturalibus potest subesse falsum. in cognitiuis autem illud quod est determinate veridicum distinguitur a non determiato veridico specie. vt pz 6º. ethi. quia sic suspitio ⁊ opinio qbus potest subesse falsum distinguit a virtutibus intellectualibus que sunt habitus determinate veridici. pbatur etiaz ān̄s de cognitōne naturali scientifica ō deo. de qua videtur manifeste q differat spē a quacūqz credulitate. ₃n̄tia pbatur tū per locum a simili. quia videtur esse simile de actibus in intellectu ⁊ de illis in voluntate. tum a causa. quia quādo cognitōnes preuie differunt specie. act' voluntatis sequētes differunt specie. quia ea que sunt eiusdem speciei nō pexigūt per se nisi aliqua eiusdem speciei. Ad illud ān̄s potest negari loquēdo de actu credendi naturali ⁊ supernaturali. quia credere supernaturale est actus vt elicit fm inclinationē fidei infuse. credere autem naturale est actus elicitus fm certitudinem acceptam ab aliquo testificante. nunc autem vt dictum est prius in qdam questione simul potest quis vno ⁊ eodem actu credere ex testimonio asserentis ⁊ credere fm inclinationem fidei infuse. si inest. igitur idem est actus in re ⁊ ille vt est naturalis est potentialis ad illam perfectōnem quā recipit a fide infusa. pprium autem potentiale non distinguitur specie a perfecto habente vltra illud potentiale ppriam perfectōez.

Ad pbationē ān̄tis potest dici q cognitio certa que habet ppriaz certitudinem intrinsecā. ⁊ hoc vel a se vel ab obiecto vt includit in ipa. vel ab aliqua p se causa: distinguit specie ab icerta cognitione. Exᵐ cognitio pncipij seipsa est certa vel ab obiecto. s. a principio qd est a se verum manifestum. vl' saltem ē manifestum ex terminis qui sunt per se cāe euidentie pncipij ⁊ includuntur in ipso conclusio autem est certa per principiuz tanq per causam sue certitudinis. sed p nullum istoꝝ modoꝝ est actus fidei in'

fuse certus. sed tantummodo a quodam extrinseco. illud enim lumen fidei infuse. quia est participatio quedam luminis diuini non potest inclinare intellectum nisi in aliquod determinate verum. certitudo ergo illa in actu est ex quadam comparatione ad quoddam extrinsecum infallibile cui actus ille conformatur. non est autem ex ipsa intrinseca perfectione actus quia eque perfectus esset quantum ad quodlibet intrinsecum sibi si eque intense eliceretur. precipue secundum fidem acquisitam. Contra. saltem istam certitudinem habet a per se causa sua. et hoc sufficit. Respondeo. qualiscunque sit causalitas fidei infuse respectu actus credendi: tamen non facit actum illum esse certiorem intellectui habenti actum quam si ipsa fides non causaret. certitudo enim nata est inesse intellectui de actu suo excludens non tantum deceptionem sed etiam dubitationem. et hoc non est nisi intellectus percipiat illud a quo actus habet quod sit certus. quia si nihil potest percipere vnde sit certus: videtur quod possit dubitare. intellectus autem non percipit illud principium certificans. Alia probatio antecedentis que tangit de actu scientifico videtur accipere manifeste verum et tunc neganda est consequentia. non enim sequitur si intellectiones distinguantur specie. igitur et volitiones nisi addatur in antecedente quod intellectiones vt sunt per se preuie ad volitiones distinguuntur specie. hoc est quod requiratur in eis distinctio specifica ad hoc vt possent habere tales volitiones et ita non est in proposito. quia si quis naturali ratione sciens deum esse bonum eliciat actum fruitionis circa ipsum et alius credens ipsum esse bonum diligat ipsum. nec primus actus requirit per se ad habendum dilectionem vt scientificus: nec secundus vt creditiuus. sed vterque requiritur sub quadam ratione communi. scilicet vt ostensiuus obiecti diligibilis. Consimiliter etiam possum dici ad aliam probationem antecedentis de credulitate infusa et acquisita. esto quod illi actus differrent specie hoc non est per se inquantum sunt preuii ad diligere. hoc est inquantum precedunt ipsos actus diligendi non requiritur illa differentia istorum specifica. Exemplum. si alicui demonstratiue concluderetur hoc esse volendum et alteri dialetice: tamen actus quo iste vellet hoc non differt specie ab actu quo ille vellet idem. quia in cognitionibus inquantum sunt preuie non requiritur ista differentia. Ad argumentum principale dicitur. quod habitus est causa non substantie actus sed modi in actu. et ille modus posset concedi differre specie suo modo a substantia actus Ista responsio licet videatur secundum aliquos probabilitatem habere loquendo de illo modo quem habitus attribuit actui cuiusmodi est delectabiliter vel faciliter vel prompte operari vel expedite. istos quidem modos vel etiam istum modum si sint vnus modus videtur habitus acquisitus communiter tribuere actui. vel si vltra hoc dicatur quod habitus aliquis puta virtutis virtuosis tribuit recte vel virtuose agere. tamen nullus istorum modorum potest esse proprius charitati vel actui meritorio. quia meritorium vt dictum est dicit actum acceptatum voluntati diuine in ordine ad premium reddendum. nunc autem nihil aliud est actum acceptari a voluntate diuina sic: quam voluntatem sic acceptare actum nihil autem causatum potest esse ratio formalis voluntati. quia sic acceptet actum et hoc intelligendo vt ratio formalis medians inter potentiam et actum. igitur de charitate non videtur posse dici quod ipsa sit principium illius modi in actu qui modus sibi proprie correspondet. Potest igitur aliter dici ad argumentum. quod maior illa quod actus illi differunt specie qui eliciuntur a principiis differentibus specie vera est de principiis totalibus. quia ab illis habent totaliter actus entitatem suam et per consequens vnitatem suam et distinctionem. vera est etiam de principiis partialibus: dum tamen sunt principia disparata et

per se requisita inquantū distincta. q2 si sint subordinata vel non per se requira tur q sint distincta. non oportet q specie distinguant. nunc autem charitas non est principium totale actus nec disparatum respectu ipsius voluntatis sed subordinatum. quia potentie est vti habitu non ecōuerso. nec est per se requisita non solum ad substantiam actus. sed nec ad actum inquantū meritorius. sed tantū requiritur vt quoddam preuiuz ad hoc q actus sit acceptabilis. Sz nec requiritur vt tale preuiuz necessitate ordinis essentialis causarum. sed tantum necessitate dispositionis illius voluntatis que contingenter disposuit non acceptare actum nisi ꝭm istam inclinationē sit elicitus. principium autem specie distinguens vel est per se principium illius in se. ⁊ per consequens dans sibi aliquā entitatem realē que sit eius in se. vel saltem est principiuz eius ꝭm illud ꝭm qd distinguitur specie. vel si est principium dispositiue distinguens oportz q per se disponat ad hoc q ꝭm ordinem essentialem causarum hoc vt distinctum causetur. nullum istorum competit actui p habitum charitatis. Nota hic per ordinez quis sit actus imputabilis ad laudem vel vituperiū actus virtuosus ꝭm virtutem moralem. actus charitatiuus ⁊ actus meritorius. pmus dicit respectū ad potentiā libere elicientem actum. 2ᵘˢ addit respectū ad virtutē inclinantē vel verius ad regulam virtutis. s. rationem rectam vt dictantem. 3ᵘˢ dicit respectum ad charitatem inclinantem. 4ᵘˢ ad voluntatem diuinam specialiter acceptantem 5ᵘˢ dicit bonitatem aliquam vltra 2ᵐ. et ꝑexactam ad 4ᵐ. nō ex natura rei. sz ex dispositione voluntatis acceptantis.

Deinde queritur de comparatione actus intrinseci voluntatis ad actum extrinsecum. Utrum actus exterior addat aliquid bonitatis vel malicie ad actum interiorem. Arguitur q non. quia quod nō habet rōnem voluntarij non habet rationē boni vel mali. actus autem exterior vt distinctus ab interiori non habet rōnem voluntarij. q2 non habet q sit voluntarius nisi ab actu interiori. igitur actus exterior ꝭm se non habet bonitatem vel maliciam. non adderet autem nisi tale aliqd ꝭm se haberet. igitur ⁊c. Contra que preceptis negatiuis distinctis ꝓhibētur habent ꝓpriam ⁊ distinctam rōnem illiciti. nunc autez alio ꝑcepto ꝓhibetur actus exterior ⁊ alio interior. vt patet d istis ꝑceptis. nō mechaberis. ⁊ nō cōcupisces vxorem ⁊c. ⁊ similiter de istis preceptis. non furtū facies. ⁊ non concupisces rem ꝓximi ⁊c. Ista questio habet maiorem difficultatem de bonitate actꝰ morali. quia de vnitate actus naturali manifestum videtur quicquid per illaz intelligatur q ipsa est alia ⁊ alia alterꝰ nature. patet autē q alia est natura actꝰ interioris ⁊ exterioris. imo isti actus eliciuntur immediate a diuersis potētijs interior a voluntate. exterior a potentia aliqua exteriori. licet per imperium voluntatis. 2° etiam habet difficultatem intelligendo de actu illo ⁊ isto non quādo sunt diuersi siue in diuersis suppositis. puta si vnus habeat actum interiorem ⁊ alius exteriorem. siue in eodē supposito. puta si vnus nūc solum habeat interiorem ⁊ alius exteriorem. Sed difficultatem habet de actibus istis quādo sunt coniuncti. puta quando in eodem ex actu interiori sequitur actus exterior. 3°. non est intelligenda questio de additione bonitatis ⁊ malicie ꝭm intensionem sed ꝭm extensionem. frequenter qdem euenit q tā in bonis q in malis actus desiderij qui est respectu absētis est remissior actu illo qui est presentis. quā Augᵘ. vocat amorē. 9°. de tri. vlti. dicēs q appetitus inhiantis sit amor fruentis

Et forte nō tantū est actus intensior circa obiectū p̄sens q̄ circa absens: sed simpliciter alius actus sed siue sit idem act⁹ desiderij ꝛ amoris siue alius ꝛ alius. saltem actus amoris est perfectior intēsiue quietat enim voluntatē eo modo quo actus desiderij non potest eam q̄etare. quādo igit exterior habet tunc vel causaliter vel occasionaliter actus interior intendit. Sed de hoc nō queritur. ſꝫ an actus exterior ex se addat bonitatē aliā illi que est in actu iteriori. Est igitur intellectus questionis iste in quo p̄cipuam habet difficultatem. an actus exterior quādo in eodem est coniunctus interiori habeat bonitatē moralem ꝓpriā distinctam a bonitate actus interioris. Ubi sunt tria videnda. p̄mo a quo act⁹ habeat bonitatē moralem vel maliciā. 2°. an ab eodem habeat q̄ sit laudabile vel vituperabile siue culpabile. 3° si est alia bonitas vel laudabilitas in actu exteriori q̄ interiori.

De primo bonitas

moralis actus est integritas eorum oīuꝫ que recta rō operantis iudicat debē ipsi actui conuenire vel ipsi agenti in suo actu conuenire. Hec descriptio declarat Sicut eniꝫ bonitas primaria entis que est integritas entis in se importat positiue negationem imperfectōnis per quod excluditur imperfectio ꝛ diminutio. sic bonitas entis secundaria que est accn̄talis siue superueniēs entitati est itegritas conueniētie vel integra cōuenientia eius alteri cui debet cōuenire vel alterius sibi. ꝛ iste due conuenientie communiter sunt connexe. Exemplum p̄mi. sanitas dicitur bona homini. quia sibi conueniens. ꝛ cibus dicitur bonus quia habꝫ saporem sibi conuenientē. Exemplū vtriusqꝫ potest haberi ab Aug. 8. de tri. c. 3. vel. 8. Bona inquit valitudo sine doloribus ꝛ lassitudine hoc ꝓ p̄mo mēbro. quia valitudo est bona homini. quia ē ei conueniens. Et subdit Aug⁹. ꝛ bona facies homis dimensa pil'r ꝛ affecta hylariter ꝛ luculente colorata. hoc pro 2° membro. quia talis facies dicitur bona habendo illa que sibi conueniunt. et est differentia. quia illud quidem quod est conueniens alicui dicitur ei bonuꝫ. hoc est illi perfectio vel bonitas. sed nō dicit denominatiue vel accidentaliter bonuꝫ in se illud autem cui aliquid cōuenit dicitur denominatiue bonum eo q̄ habꝫ illud quod sibi conuenit. ꝛ in p̄mo ē denominatō quasi forme a subiecto. sicut anima dicit humana sic aliq̄d dicit bonum homi quia bonum humanuꝫ. sed in 2°. ecōuerso est denominatio subiecti a forma. cum dicit homo est bonus ſm illud bonū suū. actus aūt natus est conuenire agenti ꝛ etiā habere aliquā cōditionē sibi conuenientē. vtroqꝫ igit mō habens illam potest dici bonus bonitate accidentali. ꝛ hoc verum est general'r de actu etiā naturali. ꝛ per ꝯñs bonitas ista in habendo illud quod sibi cōuenit nō tantū est bonitas accidētalis sed naturalis. Ista conueniētia vel est a nā extremoꝝ vel si debeat reduci ad iudicium alicuius intellectus cum intellectus sit mensura conuenientie hoc est ad iudicium illius intellectus qui est mēsura totius nature qui est intellectus diuin⁹. Iste quidem sicut p̄fecte cognoscit q̄cūq̄ ens ita p̄fecte cognoscit conuenientiā vel disconuenientia vni⁹ entis ad alteꝝ. Ulterius aliquod agens de eo q̄ cōuenit actui suo nō iudicat. nec illud in potestate sua habet sic est agēs sine intellectu ꝛ volūtate. ꝛ ibi vl' ex solis causis mere nālibus determinat q̄d ꝯueniat actui ꝛ ex eis inclinat agens ad agendū. vel si vltra illud sit iudiciū alicui⁹ itellect⁹. et motio alicui⁹ volūtat h° ñ est nisi ipi⁹ dei inq̄tū ē vl'is director toti⁹ nāe. ꝛ ista bonitas in actu agētis sine intellectu nō erit nisi mere naturalis. Aliud ē agēs quod de conuenientia sui actus iudicat

ꝛ illū in potestate sua habet sicut agens p intellectum ꝛ voluntatem. ꝛ bonitas scđaria talis actus integra dicitur bonitas moralis. in actu autem cuiuscūqꝫ alterius agentis: nō est bonitas nisi mere naturalis. quia vel ſm causas mere naturales vel si ſm intellectum vel voluntatem hoc non est nisi dei quasi naturaliter mouentis. Ultra istud iudicium generale actus quod est cōmuniter de actu agentis per cognitionē: siue sine cognitione sunt aliqua que ſm iudiciū spūale agunt ex cognitione intrinseca sibi. ꝛ q̄dam cum cognitione sensitiua tātū que aliquo modo apprehendūt cōuenientiā obiecti siue iudicent de cōuenientia act᷒ siue non saltem non transcendunt bonitatem naturalem. Alia agunt ex cognitione intellectiua que ꝓprie sola est iudicatiua de tali conuenientia. ꝛ talia nata sunt habere regulam intrinsecam rectitudinis in suo actu. ꝛ in solis istis pōt esse actus bonus habens bonitatem moralem: sed non sufficit ad illam ꝙ in agēte sit potentia iudicatiua de conuenientia sui actus. sed oportet ꝙ actu recte iudicet de actu. ꝛ ſm illud rectum iudiciū actus fiat. si enim cognitio propria sit erronea licet agatur conformiter cognitōni recte alterius cognoscentis. quia tam̄ tale agens natum est regulari in suo actu per propriam cognitionem. ꝛ ſm illā non agit sed contra illam ideo nō recte agit. Consimiliter talem actum elicit qualem habet in sua potestate. habꝫ autem in potestate sua talem actum qualē cognoscit ꝛ eligit. quia potestas liberi arbitrij vel formaliter vel concomitant̄ existit in cognitione ꝛ electione. Sic igitur patet qualiter bonitas moralis act᷒ est conuenientia iudicata secūdū rectam rationem opantis. Quod autē addebatur omniū eorum que debent conueniē actui sic declaratur. omē iudicium incipit ab aliquo certo. primum iudicium: de conuenientia non potest presuppone re aliquaꝫ conuenientiam dictatam ab illo intellectu. quia tunc non esset pmuꝫ Presupponitur igitur aliquod certum ꝛ non ab illo intellectu iudicatum ꝛ huiusmodi est natura agentis ꝛ potentia ſm quam agit. ꝛ ratio quidditatia act᷒ ex ratione enim istoꝝ quidditatiua cōcluditur hunc actum esse conuenienteꝫ huic agenti ſm istam potentiam vel disconuenienteꝫ. nullo presupposito nisi rationibus istoꝝ terminorum. sicut ex ratione homis ꝛ potentie intellectiue ꝛ actus intelligendi. patet ꝙ conuenit homi per intellectū intelligere. patet etiā ꝙ nō conuenit sibi per intellectū tangere cognita ratione illius actus qui est tangere. similiter patet ex rationibus nature potentie ꝛ actus quare bruto nō conuenit intelligere vel magꝭ ꝓprie sibi repugnat intelligere. in isto quidem pmo iudicio quod precise accipit ex natura opantis ꝛ potentie opatiue ꝛ ipsius actus nō est inconuenientia hoc est indebita siue iordinata connexio. sed disconuentia hoc est impossibilitas absolute conueniendi

Ulterius ex ratōibus istorum trium concludi potest quid sit obiectum cōueniens tali actui vt est talis agentis. puta de actu ꝯmedēdi ꝙ ꝯuenient̄ transeat super cibū restauratiuū deperditi. nō aūt super illud quod non est natum esse nutrimentū. sicut lapis vel aliqd hi᷒ ꝙ licꝫ alijs aiali essꝫ nutrimētum non tamē homini. Ista determinatio obiecti est pma determinatio que ptinet ad genus moris. nō tanꝙ differētia determinans ad aliquid in illo gnē. sed tanꝙ potentiale receptiuū determinatōis moralis. quia qn̄ actus est habēs obiectū ꝯueniēs agēti tūc est capax determinatōis moralis. ſm circūstantias ordinatas ꝓpͭ qḋ dicitur ex obiecto act᷒ hr̄e bonitatē ex gnē. qꝛ sic genus ē potētiale respectu differētiaꝝ sic bonitas ex obiecto est pͣ in gnē moris ꝓsupponēs solam bonitatē nāe. ꝛ capax ois bonitatis specifice in genere

moris. In ista autem bonitate specifica que dicitur bonitas ex circūstantia talis est pcessus pma bonitas videtur esse ex circūstantia finis. quia ex natura agētis et actionis et obiecti statim concluditur q talis actus non debet competere tali: nisi in ordine ad talem finem. et debz eligi et appeti pter finem talem. et ista circumstantia non est ipius actus. vt in eē reali positi vel nō preci sic. sed est ipius actus vt voliti et per actum voluntatis ad talem finem relati. imo nō minus ē electio bona que fit pter finem debitū esto q per actū illum elicitum extra nō attingatur finis electōnis q si attingeretur. Post circūstantiā finis videt sequi circūstantia modi agendi que concluditur ex omnibus pdictis vel aliquib eorū talis vel talis debere esse. Postea cōcludi potest de tempore. quia tali agenti talis actio pter talem finē etiam talem habens modū nō debet semp cōuenire. sed pro tempore pro quo ordinabilis est ad talem finem: vel pro quo pōt talem finē habere. Ultima aūt oiūz videt circūstantia loci. imo multi sūc actus quoz etiā bonitas completa moralis nō determinat locū. Sic igit patz de pluralitate eorūz que recta rō dictat debere cōuenire actui. qz ad hoc vt sit pfecte bonus debet hēre fm descriptionez iam positā oiūz istoz integritatē. Unde Diony. de di. no. pte. 4. bonū ex vna et tota est cā. malū aūt ex pticularibus defectibus: tota inquit cā hoc est integra ex oibus circūstantijs. Cōtra circūstantie sunt relatōnes. et bonū est qualitas. x°. ethi. virtus etiā est qualitas in pdicamentis. R°. 7. phy. virtus ois et malitia ad aliquid sunt. actus igitur eē bonos vel virtuosos importat relationem vel multas relōnes. sed tñ habet modū denominādi vel pdicandi qlitatis. sicut sanū vl pulchrū. et cōiter ita ē de prima specie qualitatis. Iuxta 2am partem auctoritatis Diony. videndū est vñ actus habeat malitiam moralē. vno modo potest malitia opponi priuatiue bonitati in actu. Alio mō ɔtrarie. sic etiaz homo dicit malus cōtrarie. qñ hz habitum vitiosū qui est habitus qdem positiuus licet cum puatōne pfectōnis debite. Alio modo dicit malus puatiue tm̄ s. quia caret bonitate quā deberet habē licet nō habeat habitū vitiosū contrarium positiuū. Distinctio ista potest hēri a Boecio sup pdicamēta exponendo pmam pprietatez qualitatis. Dicit inqt iusticie iniusticiam esse contrariā. putāt enim iniusticiam priuationem esse iusticie nō contrarietatē. Et subdit h° reprobando multe habitudines puatōnis vocabulo pferuntur vt illiberalitas atqz imprudentia que nunq virtutibus opponerentur que sunt habitus nisi ipe q qz habitus essent. Per rationem apparet ista distinctio. potest enim aliquis agere non cum circūstantia debita et tñ nō cum circūstantia indebita. puta qñ nō ordinat actum ad finem debitū. nec tamen ipm ordinat ad finem indebitū. tunc ille actus est malus puatiue nō cōtrarie. sicut ille qui ordinat ad finem indebituz. et ex multis talib actibus generatur habitus ɔsilis in malitia. s. puatia non contraria. Exm huius dare elemosynam non pter bonū finem. s. amorē dei vl subuentionē pximi. nō tñ pter malū finem puta vanā gloriā vel nocumentū alicuius: est actus malus puatie nō tamē contrarie. De malitia priuatiua loquitur Diony. q quicūqz defect particularis cuiuscūqz circūstantie necessario requisite reddit actum sic malum sed malus contrarie nō est nisi hēat circumstantiā positiuā habentē aliquā deformitatē. Breuiter igit sicut bonitas moralis est integra conuenientia. sic malitia moralis est disconuenientia. et malitia qdem priuatiua disconueniētia puatiua. hoc est carentia conuenientie debite. malicia autē ɔtraria discōueniētia

contraria .hec est conditio aliqua repu
gnans conuenientie. Ex dictis sequi
tur correlariū ꝙ in eodem actu sbstra
to potest esse multiplex bonitas moral'.
quia idem actus potest esse recte circun
stantionatus non solum multis circun
stantijs particularibus que nō sūt mul
te bonitates sed integrāt vnam bonita
tem. sed etiam potest idem actus esse cir
cūstantionatus complete omnibus cir
cūstantijs pertinentibus ad vnā virtu
tem ⁊ etiam omībus ptinentibus ad ali
am virtutem. ⁊ ita ſm dictamina diuer
sa pfecta prudentie respectu multoꝝ fi
nium ppriorꝝ. Exm vado ad ecclesiā ex
iusticia. quia teneor per obedientiā vel
ex voto. vado etiā ex charitate ad deū.
vt orem vel vt exhibeā deo cultū latrie
⁊ vado etiam ex charitate fraterna vt
edificē pximū. Et breuiter in quocūqȝ
actu siue bono tantū bonitate morali:
siue vltra bonitate meritoria quāto cō
currunt plura motiua ordinata agendi
tanto melior est. Consil'r in eodē ac
tu possunt cōcurrere multe malitie tot
quidem quot sunt dictamina de oppo
sitis que deberent inesse.

De secundo princi

pali dico ꝙ laudabile ⁊ vitupabile im
mo generalius pmiabile ⁊ punibile con
tinent sub hoc cōi qȝ est iputabile ⁊ illi
us cōis est vna rō. hec. s. actū esse in libe
ra ptāte agētis. ⁊ licet ad istā ptātem cō
currant intellectus ⁊ volūtas. tñ illa in
differentia qua posset non fieri illud qȝ
fit. ⁊ posset fieri illud qȝ nō fit intelligē
do diuisim nō coniuncti in sensu. s. diui
sionis nō compositōnis. Ista inquā dif
ferentia vel indeterminatio ad alteram
partē nō potest cōplete reduci nisi in ip
sam voluntatē. quia quecūqȝ alia potē
tia actiua est nāliter actiua. ⁊ ita deter
minate vnius q̄tum est de se. vnius in
quā partis ɔ̄dictōnis. ita ꝙ licet sit inde
termiate actiua respectu multoꝝ dispa
ratoꝝ. sic sol est causa multoꝝ effectuū
hic inferius. tamē loquēdo de quacūqȝ
vna ɔ̄dictōne cā quecūqȝ talis est deter
minata ad vnā ptem. puta sol ad gene
randū herbā hanc determinate. ⁊ hunc
vermē. ⁊ sic de alijs. volūtas autē sola
habet indifferentiā ad ɔ̄dictoria. ⁊ talē
ꝙ ipa est sui determiatiua ad alterꝝ eo
rum. ex. 9°. metha. c. 4°. alit simul agēt
cōtraria. ppter hoc igit ꝙ actus eius in
different est in ei9 ptāte. licet nō nisi sup
posita intellectōe. ideo per se est imputa
bilis agenti. Vñ 2° de li. arbi. dic Aug.
satis compertū est ⁊c. motus si culpe de
putatur nō est nālis sȝ volūtarius Et p9
discipulus. mot9 q̄ volūtas cōuertit nisi
eēt voluntarius ⁊ in nr̄a ptāte positus.
neqȝ laudandus esset hō neqȝ culpādus
ut supra in. q. de neccītate nāli in volun
tate. Imputabile igit duos respect9 ipor
tat. vnū ad ptātē vel dñium agentis. ⁊
aliū ad aliq̄d corr̄ndens actui vel agēti
ſm iusticiā. ⁊ hoc pp ipm actū. ⁊ 2m seq
tur ad pmiū. qr enī iste est dñs sui actus.
iō actui ⁊ agenti debet aliq̄d pp actum
pmus respectus manet nō variat9 p se i
actu bono vel malo. 29 aūt variat non
q̄dem formal'r ſm bonū vel malū. sȝ p̄
supposita differētia boni vl' mali q̄ attē
ditur ſm ɔuenientiā vel discōuenietiā
aliquā dictā in p° arti. variat penes ali
qua corr̄ndentia isti ⁊ illi. bonū q̄ppe sic
est iputabile qȝ ad laudē vel pmiū. ma
lū aūt sic qȝ ad vitupium vel penā. Ac
tus aūt neuter siue indifferēs dū tñ sit in
ptāte agētis iputat: vl' vt q̄dammō vitu
perabilis. qr poterat ordinate agē. vl' sal
tem vt nō laudabilis. ⁊ hoc pp defectū
eius q̄ potuit laudabilit egisse. Ex h° pȝ
ꝙ nō ab eodē formal'r est actus bonus
bonitate morali ⁊ iputabilis. sed pm hȝ
ex cōueniētia ad regulā iuxta quā debȝ
elici. 2m ex eo ꝙ est in libera ptāte agētis
Laudabile aūt ⁊ vitupabile ambo ista
iportāt. qr ⁊ lȝ formal'r dicant h° qȝ est
iputabile cū determiatione illius ad q̄

est imputabile. tamen materialiter connotāt illud propter quod ipsum est ad hoc imputabile. scilicet bonitatem vel maliciam propter que ad penam vł premium imputandum est. De imputabili tamen distingui potest. ꝙ vno modo propriissime accipiendo illud potest dici imputabile quod est imediate in potestate voluntatis. ⁊ sic solum velle est imputabile. quia ipsum soluꝫ est immediate in potestate libera volūtatis. Alio modo imputabile potest dici quicquid est simpliciter in potestate voluntatis: licet non imediate. ⁊ sic actꝰ alteriꝰ potē quē volūtas mediāte actu suo volendi pt imperare vt eliciat vel ipedire ne eliciat est imputabile volūtati. qꝛ tota coordinatio vsqꝫ ad illū actū etiā includēdo istū actū est in ptāte volūtatis. Et ē dīia inter iputabile pͦ°° ⁊ 2°°. vna qꝛ ad imputabile pͦ°° nō requirit nisi ipa pōᵃ volūtatis. ⁊ illud qđ requirit pp actum eius cuiusmodi est intelligere. ⁊ rō ē. qꝛ illud est immediate effectus volūtatꝭ. et de hoc pōt accipi illud pͦ retrac. 9°. Nihil tam in ptāte volūtatis ꝙ ipa voluntas. intellige volūtas nō q̄tum ad suuꝫ esse: sed q̄tuꝫ ad actū suū ppriū. Ad actum imputabilē 2°° requirit poᵃ alia a volūtate exequēs illū actū. Ex hoc seqt alia. ꝙ vno° est maior ꝯtingētia siue indifferētia respectu actus pͦ°° iputabilis. qꝛ. s. nō requirit ad illū nisi volūtas supposita ostensione sufficiēti intellectꝰ. vñ per alia posteriora quecūqꝫ impediri ñ pōt ne eliciat sed ad actū 2°° iputabilem requirit alia pō per cuꝰ ipotentiā impeditur potentia ad actū illū. nō igit ex sola indifferentia volūtatis est contingentia eius sicut ꝯtingentia primi actus. cū igitur ꝯtingentia cuiuslibet alterius cāe vel potentie in agendo magis recedat a ratōne contingentie simpliciter ꝙ cōtingentia voluntatis in causādo. sequit ꝙ simpliciter maior est contingentia respectu actus voluntatis pmo modo imputabilis ꝙ alterius. pro quanto tamē actus 2° modo imputabilis depēdet a pluribus: ex quorum quocunqꝫ vel defectu eius potest accidere ne ille effectꝰ eueniat: potest dici effectus ille magis contingens. vel magis proprie multiplicius contingens.

De tertio principali

primo dici potest. ꝙ actus exterior scilicet imperatus habet bonitatem moralem propriam aliquam aliam ꝙ actus interior elicitus. ⁊ 2° videbitur qualiter habet vel non habet propriam imputabilitatem. primum probatur dupliciter pmo per Augᵐ. .13. de trini. c. 5. vel. 14. Mala voluntate vel sola quilibet miser efficitur. sed miserior potestate qua desiderium male voluntatis impletur. profecto quāuis ⁊ sic male volendo miser esset. minus tamen esset si nihil eoꝝ que perperam voluisset habere potuisset. patens est ꝙ hoc non potest intelligi de miseria pene. quia desiderans et non potens habere quod desiderat plus habet de pena ꝙ ille cuius desiderium impletur. Intelligitur igitur đ miseria culpe. actus igitur maluſ exterior addit ad miseriam culpe que prefuit in actu interiori malo. 2° probatur idem per rationeꝫ. ex primo articulo habetur ꝙ bonitas moralis est integritas eorum que ẜm rectam rationem operantis dictantur debere conuenire ipsi actui. est autē alia integritas eorum que ẜm dictamē recte rationis debent conuenire actui interiori ⁊ eorum que actui exteriori. igit ⁊ alia bonitas moralis. ⁊ per consequēs alia malicia moralis. ⁊ hoc siue priuatiua tantum. quia alia carentia eorum que debent conuenire siue contraria. qꝛ alia disconuenientia repugnās illis que debent conuenire. Probatio minoris. recta ratio non dictat actui conuenire debere quod impossibile est sibi conue-

nire. nunc autem actui exteriori impossibile est conuenire illud quod conuenit actui interiori. vel conuenire potest & h intelligendo de vtroque actu vt inesse reali & de eo quod sibi conuenit vt in tali esse. licet enim actui exteriori inquantum est obiectum volitum & non vt actu elicitu) posset aliquo modo competere denominatiue denominatione quadam exteriore illud quod conuenit actui interiori realiter. non tamen idem eodem modo conuenit illi & isti. quia etiam potentie operatiue non sunt capaces eiusdem actus. immo nec eiusdem rationis: nec per consequens actus illi essent capaces conuenientie eiusdem ratois vel ad minus quod sufficit ad propositum poterunt habere conuenientiam aliam & aliam. Et per hoc patet ad aliquas instantias contra predicta. Contra ista instatur primo. quia eadem est veritas actus intelligendi & ipsius obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem e bonitas actus volendi & obiecti voliti quod videtur manifestum i exemplis. quia sicut veritas principii est immediata sic noticia eius potest dici immediata & conclusionis mediata. Similiter noticia principii est ex terminis & conclusionis ex principiis sic istis competit veritas. Consimiliter idem. quia vbi vnum propter alterum ibi tantum vnum. sed actus exterior non habet bonitatem nisi tantum propter bonitatem actus interioris. igitur non est ibi alia & alia bonitas. Preterea peccatum secundum Ansel. de conceptu virginali est carentia iusticie debite. non est autem in actu interiori & exteriori nisi vna iusticie debite carentia: quia iusticia vel iniusticia secundum ipsum non est nata esse nisi in voluntate. Preterea. vbi est vna auersio & vna libido. ibi videtur esse vna ratio formalis peccati. sed in actu interiori & exteriori non est nisi vna auersio. quia voluntas est illa potentia cuius solius est auerti a fine sicut conuerti ad finem. libido etiam que aliquando vocatur ab Aug°. cupiditas. vt. 83. q. q. 36. ipsa secundum ipsum ibi est proprie venenum charitatis. igitur inest proprie illi potentie cui nata est charitas inesse. hec est voluntas sola. Ad primum esto quod eadem veritas que e ipsius actus intelligendi formaliter sit quodammodo scilicet obiectiue ipsius obiecti intellecti. & hoc inquantum obiectum habet esse in ipso intelligibili. & consimiliter bonitas que est formaliter actus volendi sit quodammodo denoiatiue ipsius obiecti voliti inquantum volitum est. tamen actus ille bene potest habere aliquam bonitatem propriam inquantum positus in esse reali extra voluntatem sicut inesse suo reali habet propriam conuenientiam debitam vel disconuenientiam. Ad confirmationem illa potest deduci ad oppositum. quia si actus exterior habet conuenientiam ad regulam suam per actum interiorem siue mediante actu interiori. igitur habet aliam quam actus interior. quia idem non est causa: nec etiam medium respectu sui ipsius. nec etiam est causa vel ratio mediandi respectu sui ipsius. Exemplum huius habet in actibus intellectus. conclusio autem licet habet veritatem a principio tamen habet propriam veritatem. quia propriam conformitatem eius quod affirmatur ad existentiam rei & ad ipsos terminos proprios conclusionis. non enim conclusio est vera formaliter veritate principii: sed est veritate mediata & demonstrata. & ita habet veritatem demonstrabilem. Consimiliter multe conclusiones sequentes ordinate ex eodem principio habent veritates proprias distinctas. & forte prior est verior & magis necessaria. quia in necessitate sua non dependet a posteriori: sed econuerso. Consimiliter conclusiones false repugnantes eidem vero habent proprias falsitates. quia proprias disconuenientias eius: quod enunciatur ad illud quod est in re. Consimiliter de actibus voluntatis non solus actus volendi natus est habere illud ad

conuenientiam ꝛ l'disconuenientiaꝫ ꝓ priam ad dictamen rectum. sed actus imperatus natus est mediante illo haberẽ conuenientiam ꝛ conformitatem ꝛ lꝫ idem sit cui debet conformari actus iste ꝛ ille tamen ea que conformantur sunt diuersa. ꝛ ideo habent ex pte sui diuersas conformitates sue conuenientias licet ad idem. Si dicas ꝙ veritas non cõuenit alicui extra intellectum sed tantũ actui intellectus vel obiecto vt est in intellectu. igitur a simili bonitas non cõuenit actui exteriori vt exterius elicito sed precise vt obiecto act⁹ volẽdi. Rñdo pñtia negari posset iuxta illud. 6. meta phi. in fine non est falsum ꝛ verum in rebus ut quod quidem bonum verum quod autem malum falsum sed in mẽte. Aliter posset negari añs. quia si intellectus aliquis sit regula intellecti. sicut est de intellectu diuino exemplãte ꝛ regulante creaturam illud potest dici verum non tantum vt est actu cognitum sed etiam ut est in se. quia secundum esse suum in se est exemplatum. ꝛ conforme exemplari. Ad aliud dico quod iusticia potest accipi vnomodo prout est rectitudo habitualis siue habitus voluntatis. ꝛ ab illa dicitur voluntas recta habitualiter etiam. quando nihil vult actu ꝛ sic dicitur dormiens iustus qui habet habitum. ꝛ alius iniustus ꝗ caret isto habitu vel habet iniustitiam contrariam. Alio modo potest accipi rectitudo pro rectitudine actuali siue i actu ꝗ ẽ conformitas act⁹ eliciti ad suam regulam. primum membrum distinctõnis conceditur satis communiť. Secundum probatur. quia actus non dicitur formaliter rectus vel iustus ab illa iusticia habituali in voluntate. qa stante illa potest haberi actus peccanti venialis. vel actus indifferens. quorum neuter est act⁹ iustus nec rectus. sed oꝫ ꝙ rectitudo qua formaliter actus dicitẽ rectus precise insit dum actus inest. immo forte non inest immediate voluntati sed ipsi actui. ꝛ mediante illo volũtati. quia voluntas nata est immediate recipere habitum ꝛ operationem. iusticia autem actualis neutrum horum est. sꝫ tantum est conditio quedã ipsius actus puta conformitas eius propria ad suã regulam. Istud autem esset manifestũ⁹ si actus non esset raptim transiens. sed idem aliquamdiu manens. quia sicut motus ꝓ propria parte sui potest esse velox. ꝛ idem pro scõa parte sui tardi⁹ ex hoc sequitur ꝙ nec velocitas nec tarditas omnino sunt idẽ motui. ita possꝫ actus prius elici conformiter regule recte. ꝛ idem actus continuatus ẽt posset elici postea non conformiter illi regule ꝛ ita eẽt act⁹ ꝓ priori pte rect⁹ ꝛ ꝓ p⁹terio ri ñ rect⁹. Sꝫ qꝛ act⁹ rapti trãsit l'si maꝫ manet communiter cum eo sua rectitudo. nec idem manens mutatur a recto in non rectum. nec sibi recto pro priori parte succedit alia pars non recta. ideo non ita manifesta est differentia actus ꝛ sue rectitudinis. Concluditur tamen ista differentia mõis predictis ꝛ ꝑ hoc etiam ꝙ relatio non consequẽs necessario naturam fundamenti non est omnino eadem fundamento. nunc autem rectitudo non necessario consequitur naturã actus. iusticia etiam actualis ꝛ si primaria sit precise in actu volendi. tamẽ scõa vel secũdaria põt esse in actu impato ꝑ actuꝫ volendi. qꝛ ꝛ ille habꝫ rectitudinem ꝓpriam licet dependẽtẽ a rectitudine actus volẽdi. Quãdo igiť dꝫ ꝙ iusticia nõ est nisi i volũtate verũ ẽ de iusticia hituali que ẽ rectitudo ꝑ ꝑ se suata ut diffinit Ansel. suatũ. n. pro ptẽ puenit hitui vł magis extẽdẽdo. verũ ẽ de iusticia actuali primaria. qꝛ volũtas illã ꝑpter se suat h⁹ ẽ tꝫ in actu suo quẽ illa iusticia rectũ elicit. Si aũt sit fmo õ iusticia actuali secũdaria illã oꝫ dicere eẽ volũtati non subiectiue sed causaliter tantum. ꝛ ita adhuc de ista

potest aliqualiter saluari diffinitio illa iusticie. quia illa est rectitudo voluntatis non vt voluntati formaliter iherens sed voluntatis vt cause et imperantis est etiam propter se seruata tanquam effectus voluntarie positus. Ex isto sequuntur quedam correlaria per que etiam declaratur propositum vnum quod manente eadem iusticia habituali sunt tot iusticie actuales quot sunt actus eliciti quarum vna potest esse intensior alia si actus vnus cum maiore conatu eliciatur quam alius et si habitus maneret equalis. immo actus prior potest elici cum maiori conatu et tunc habebit iusticiam actualem intensiorem correspondentem intensioni sue. et secundus actus potest elici cum minore conatu. licet certum sit quod tunc habitus non sit minor. Aliud quod singuli actus mali habent proprias malicias actuales quia sicut nati sunt habere proprias bonitates. quia conuenientias vel conformitates siue eidem regule siue alijs sic singuli habent proprias carentias. Aliud quod malicie eo modo differunt quo bonitates que deberent inesse. si specie specie si numero numero. priuationes enim distinguuntur sicut habitus nati essent distingui. puta surditas et cecitas suo modo differunt specie priuatiua sicut audit et visus specie positiua et hec cecitas et in numero priuatie sicut hic visus et ille differunt numero positiue. Et hinc patet quod non solum distinctio viciorum philosophice loquendo. sed etiam peccatorum theologice. loquendo et hoc specie et numero et etiam genere accipi potest non tantum per distinctionem conuersionis. quia illa nec per se constituit nec etiam distinguit peccatum ut peccatum. sed accipitur secundum rationem propriam huius priuationis que est formalis ratio distinguendi priuatiue sicut habitus positiue Apparet etiam quomodo vnum peccatum est grauius alio siue intelligatur secundum distinctam speciem grauitatis siue secundum distinctam grauitatem et in eadem specie. quia actus eo modo quo debet habere bonitatem maiorem siue in specie siue intentionis in specie. eodem modo si caret bonitate debita est peior priuatiue. et si habeat conditionem aliquam positiuam repugnantem est peior contrarie. Tertio apparet quomodo peccata possunt continuari in infinitum in damnatis et tamen natura non consumetur. nec bilitas naturalis siue quodcunque aliud in natura. nam nulla creata natura potest naturam intellectualem vel aliquid naturale in ipsa corrumpere. et si posset diminuere posset aliquando destruere totaliter illam. Similiter effectus contingens alicuius cause non necessario concomitatur suam causam. igitur oppositum talis effectus vel alicuius conditionis in ipso non destruit vel diminuit talem causam. malicia autem in actu est priuatio alicuius in illo quod est effectus contingens voluntatis igitur nihil diminuit de ipsa voluntate. Quid ergo adimit peccatum aditum peccato. cum secundum Augustinum in enchi. intantum sit malum quantum adimit de bonitate. Respondeo. malicia actualis in aliquo actu elicito non adimit bonum quod simul secum inest patet nec oportet quod adimat bonum quod infuit. quia ut dictum est prius actus raptim transiens non mutatur de bono in malum. Si autem intelligatur per bonum quod infuit habitus gratuitus qui adimitur peccando. hoc non potest intelligi de quocunque peccato. quia secundum peccatum non adimit illum. quia iam ademptum fuit nec primum peccatum ex per se ratione sua magis ademit illud quam secundum. quia tunc peccatum primum esset simpliciter grauius secundo. quia magis bonum adimeret. contingit autem quandoque quod secundum sit grauius primo. et ita natum esset adimere magis bonum. et ita per se adimit bonum illud actuale adimiret etiam per se bonum habituale

si inesset adimit igitur peccatum gene-raliter illud quod deberet inesse. sicut in ceco nato cecitas adimit visum non q̄ infuit. sed qui debuit inesse. et ita dicit Aug°. 13° super Gen. 8°. de angelo pec-cante q͛ cecidit non ab eo quod accepit sed ab eo quod accepisset si deo subdi voluisset. et si infinitum adderetur pec catuȝ peccato quodlibet adimeret boni tatem propriam que deberet inesse nec est incōueniens in vno bono finito vir tualiter contineri sicut infinitos effect⁹ successiue eliciendos: sic et infinitas rec titudines eorundē. Ad aliud ꝺ auer sione auersio a fine potest intelligi actu alis nolitio ipsius finis. et patet q͛ n̄ om nis peccans auertitur isto modo cum forte frequenter peccans non actualiter consideret finem vel si consideret non il lum in se ex malicia respuit. Alio modo pōt itelligi auersio nō sic forma lis sȝ quasi vtual' que pōt poni accepta tio aliq̄ volūtatꝪ incōpossibil' volitōi finis saltem efficaci vel consecutioni fi nis. sicut qn̄ volūtas vult omnino ali q̄d inordinatum et deordināns a consecu tōe finis. puta aliquid contra pceptū diuinum sine cuius obfuatōne possibi le non est consequi finem. adhuc isto mō intelligendo auersio ē solius volū tatis. Tertio mō largius pōt dici auer sio quecunqȝ malicia sepans a fine effi caciter volendo vel consequēdo. et talis malicia pōt eē in actu volūtatꝪ impato quia cum impare actū sit malū nō stat voluntatem efficaciter velle finem vlti mum nec etiam consequi ipm. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabi litas ad finem potest dici conuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. qn̄ igitur accipitur q͛ nō ē nisi vna auersio in actu interiori et exteriori ver̄ ē duo bus primis modis intelligendo. immo non ē talis auersio nisi in actu interiori et si sic intelligatur q͛ auersio sit formal' ratio in peccato negandum est. immo sufficit illa inordinabilitas actus impe rati. que possȝ dici auersio tertō modo dicta. Quod etiam additur ibi de libi dine si libido intelligatur eē improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido non est formaliter in omni pec cato sed vel formaliter vel causalit' con currit ad peccatuȝ. Si igitur libido vl' cupiditas debet esse conuertibile cum peccato. oportȝ extendere ista non tan tum ad actum interiorem voluntatis immoderatuȝ. sed etiam ad actum im patum. De scdo. in isto articulo scȝ de imputabilitate patet ex distinctōne posita in scdo articulo. qꝛ si stricte acci piendo solum illꝺ dicat imputabile qꝺ ē imedia° i ptāte volūtatꝪ pȝ q͛ solū vel le vl' nolle ē iputabile. Si āt iputabile generaliter dicatur illꝺ qꝺ ē simpliciter in ptāte volūtatis sic act⁹ impatus ꝓꝑe est imputabilis quia et si non sit imme diate in potestate voluntatis est tamen mediante actu volendi qui actus non solum secundum se est in potestate vo lūtatꝪ. sȝ ēt ut pn^m act° exteriorꝪ. qꝛ volū tas pt p iteriorē ponē i^m exteriorē. Ex^m suus ex precepto dn̄i occidit illa occi sio imputatur dn̄o qꝛ in ptāte sua erat act⁹ sui licet mediate. Et si arguitur sicut pus q͛ ille nō ē imputabil' nisi me diāte isto. Rn̄° ex hoc sequit' ꝓpositū q͛ illi⁹ et istius ē alia iputabilitas. idē eni nō est mediū nec rō mediādi respcu sui ipsius et potest idem declarari sicut pri us de propria bonitate. quia quanquā terminus sit idem. tamen in diuersis fundamentis sunt diuersi respectus ad eundem terminum. actus ille et iste sūt diuersa fundamenta. igitur licet impu tabilitas conueniat istis in ordine ad eandem voluntatem. tamen illa erit alia sicut est alia causabilitas vel aliud subiacere potestati cause licet causa sit eadem. Ad primum argumentum principale. voluntarium potest dici il lud quod est subiectiue in voluntate.

vel illud quod est volitum a voluntate vel illud quod est imperatuz a voluntate. primum non facit complete ꝙ aliqd sit voluntarium. quia habitus potest eē in voluntate: ⁊ tamen non voluntarie voluntas habet illum. quia tristicia est in voluntate subiectiue. 2ᵐ dicitur volūtarium participatiue. quia acceptatio eius vt obiecti est voluntaria. ipm eniz magis diceretur volituz ꝙ voluntariuz voluntarium enim ꝓprie dicitur quod est in potestate voluntatis. ⁊ sic dicitur 3ᵒ modo. ⁊ sic actus exterior est voluntarius: sicut actus interior simpliciter. non tamen est eque primo. sed illo presupposito generaliter ⁊ sic minor ē falsa. Ad probationez minoris dico ꝙ licet actus exterior separatus ab actu interiore hoc est sine illo positus i esse nō sit voluntarius. ⁊ hoc quia effectus remotior non dicitur voluntarius nisi ponatur in eē per actum interiorem qui ē effectus ꝓpinquior tamen quādo actus exterior coniungitur cum interiori ⁊ ex illo procedit tunc ille exterior vt distinctus habet rationem voluntarij ⁊ distinctam: quia volūtarij mediate. actus aūt interior non sic ē voluntari⁹ sʒ imediate

Consequenter

queritur de depēdentia nature assumpte ad uerbuz. Utꝝ in christo vnitas nature humane ad v̄bum sit sola dependentia nature assumpte ad psonam verbi. Arguit ꝙ nō. talis est ibi vnitas que sufficit ad verificandum p̄dicationē nature de persona iuxta illud p̄mo de tri. 16ᵒ. talis fuit illa vnio que deum faceret hoiem ⁊ hoiem deum. Nunc aūt sola dependentia non videtur ad hoc sufficere: quia depēdēs non predicatur semper de illo a quo dependet. qđ patet in ꝓposito. natura eniz assumpta dependet a patre. non tamen pater est homo: igitur ē ibi aliqua alia vnitas ꝙ dependentia nature humane ad verbum. Contra. discurrendo ꝑ omnes modos vnitatis non videt̄ posse ibi alia vnitas inueniri. Hic tria sūt videnda. primo quis modus vnitatis sit hic ponendus. 2ᵒ inquiretur qualit̄ ipsa vnitas sit possibilis q̄tum est ex pte persone assumentis. 3ᵒ qualiter ē possibilis q̄tum ex parte nature assumpte.

De prio creditum

est naturam humanam personaliter eē vnitam verbo. Jo. primo. Uerbuz caro factum est. vbi caro ſm Aug. pro homine pōitur. ⁊ hoc expresse habetur i symbolis diuersis. Ex isto infertur hec cōclusio ꝙ ibi est ordo siue dependētia nature humane ad verbum. ꝯña ꝓbatur quia omnis vnio vel est per informatōnem vel per aggregatōnem vel est vnio ordinis: ⁊ ne it altercat o de perfectiōibus essentialibus vel de ꝓprietatib⁹ notionalibus vel alijs que dicuntur vnita in deo. intelligo de vnione que est realit̄ distinctorum. hic autē non potest poni vnio per informationem. quia verbum non est potentiale nec informabile nec actus informans naturam humanam. nec est hic tantū vnio per aggregationē quia sic verbum habet vnionem ad naturam meam: vel pater ad naturam assumptaz. ⁊ generaliter quodcunqꝫ distinctum ad aliud simpliciter distinctum. nec illa vnio aggregationis vt patet sufficit ad vnitatem persone. Restat igit̄ tertia vnio. s. ordinis. Ordo autē est posterioris ad prius. patet aūt ꝙ verbum non habet rationem posterioris respc̄u nature. igitur econuerso natura habʒ ꝑ se ordinē posterioris respc̄u verbi: ⁊ ita dependentiā. ꝓbatur ēt ꝯña. quia vnio nature ad verbum importat relationez realem non ex parte verbi. igitur in natura assumpta tantum. omnis autez relatio realis non mutua nec equiparātie vel est quedam dependentia vel requirit dependentiam relati ad illud ad qđ

refertur. Ulterius qualis sit illa de pendentia nature ad verbum: concludi tur ex quodam credito isto. scilicet ꝙ solus filius est incarnatus. ex quo se quitur ꝙ natura illa ñ est vnita cuilibꝫ persone in trinitate. sed soli filio. ex quo sequũtur tria. primum quod ista depẽ dentia non est propria causati ad causã quia secundum Augustinum. 5. de tri ni. 17. ad creaturam pater ꝛ filius ꝛ spi ritus sanctus sunt vnum principium. Secundum võ est quod ratio for malis terminandi istam dependentiaꝫ non est aliquid commune tribus perso nis. quia in quocunqꝫ est istud quod ẽ formalis ratio terminandi aliquam de pendentiam ꝛ hoc prius naturaliter ꝙ dependentia sit terminata. ad ipsum de pendet dependens. Si igitur ratio terminandi esset communis tribus per sonis: tota trinitas terminaret quod falsuꝫ est. hic dicitur ꝙ licet sit aliquid commune toti trinitati tamen aliomo do est in vna persona ꝙ in alia ꝛ pro tã to posset esse in vna ratio terminandi licet non in alia. Contra hoc in ha bendo illud quod est commune tribus psonis non est aliqua distinctio nisi p tinens ad originem. puta quod prima persona habet illud a nullo. scda a vno tertia a duobus. Sed ista differentia nõ facit ꝙ vna persona terminet dependẽ tiam nature ꝛ non alia. quia illa diffe rentia eẽt omnino eadem etiam si nulla psona fuisset incarnata siue quelibet si ue quecunqꝫ sola persona puta si pater solus fuisset incarnatus. tertium sequi tur ex isto. s. ꝙ ratio formalis terminã di illã dependentiã nature ẽ entitas per sonalis persone verbi. hoc probatur qꝛ realis vnionis est aliqua entitas realis formalis terminus siue ratio terminan di. quecunqꝫ autem entitas generalissi me loquendo eniꝫ de entitate vel ẽ en titas essentialis siue nature vel est enti titas hypostatica siue personalis quan do est in natura intellectuali de qua lo quimur probatum est autem ꝙ ratio terminandi istam dependentiam non ẽ entitas nature siue essentie in deo. igit erit hypostatica ꝛ breuiter ista depedẽ tia non est ad aliquid communicabile vt per se terminum vel per se rationeꝫ terminandi. sed est ad aliquid incom municabile: siue incommunicabiliter subsistens vt tale. sicut est nature depẽ dentis vt communicabilis vel sub com municabilitate: sic patet primum. s. qõ vnitas siue vnio nature humane ad uerbum est quedam dependentia uel consistit in dependentia tali scꝫ nature vt communicabilis ad aliquod subsi stens incommunicabile. Contra vnio eiusdem rationis posset esse ad personã patris. ergo haberet terminum forma lem eiusdem rationis. sed entitas hypo statica est alterius rationis in personis igitur ꝛc̃. Respondeo dicetur ad hoc sicut diceretur de communitate ei' qõ est persona in diuinis. quia si ponatur aliqua communitas realis persone ad tres personas posset concedi commu nis ratio terminandi eadem non tamẽ propria.

De secũdo articu

lo principali videndũ est quomodo sit possibile ex parte termini. quomodo s. h' subsistẽs incommunicabile vt tale potest terminare dependentiam. hoc autem potest aliqualiter declarari sic. si repugnaret sibi dependentiam termi nare aut illa repugnantia esset per hoc ꝙ est illud subsistens siue persona aut p hoc quod est persona diuina. aut per hoc ꝙ est hec persona que. s. sola poni tur terminare dependentiam. sed prop ter nullum istorum repugnat isti perso ne. qõ proba tur dupliciter primo sic. in dependenti non repugnat terminare dependentiã: ꝛ si hẽat ꝑpriã idepẽdẽti am ñ repugnat sibi i eẽ terminum ꝑpꝰꝫ

dependētie. nunc autem verbum ꝙ tuꝫ ad entitatem suam etiam personalem est independens. ⁊ hoc independentia sibi propria. igitur nullo istorum trium modorum repugnat sibi terminare dependentiam. probatio minoris. cui formaliter repugnat omnis imperfectio: ei formaliter repugnat omnis dependētia. ⁊ quod est formalis ratō repugnātie respectu vnius ⁊ respectu alterius. hoc patet. quia dependentia vel est formaliter imperfectio vel omnino habet necessario imperfectionem annexam. nunc autem filio ratione proprietatis hypostatice repugnat formaliter omnis imperfectio. ita ꝙ ista proprietas est ipsi filio formalis ratio repugnantie. nihil enim ponitur in diuinis ex natura rei qui sibi precisissime considerato repugnet quecunqꝫ imperfectio. alioquin precise quantuꝫ est de se: possibile esset sibi aliquam imperfectionem competere ⁊ ita posito ꝙ illa imperfectio competēt adhuc ipsa posset manere ipsa. ⁊ si ipsamet manet est intrinseca deo. igitur possibile esset aliquam imperfectionem eē intrinsecam deo. quod est impossibile. Contra istam rationem obiicitur primo contra maiorē. quia si independētia concluderet posse terminare dependētiam. igitur independentia talis concluderet posse terminare talem dependentiam. consequens est falsum. sicut patꝫ in multis primo in substantia ⁊ accidēte. quia omnis substantia est independens independentia accidentis ad subiectum. ⁊ tamen non omnis substantia potest terminare dependentiam accedtis cuiuscunqꝫ ad subiectum. sicut lapis non potest terminare dependentiam sapientie. Consimiliter patet de dependentia totius ad partes. quia multa sūt quibus repugnat dependē tali dependentia que est totius ad partes nec tamē possunt terminare talem dependentiaꝫ sicut est quodcunqꝫ simplex quod non est totum nec pars. patet etiam de independentia cāti ad causaꝫ. quia angelus est independens a quocunqꝫ cāto. ut a causa. non tamen potest terminare qōcunqꝫ cātum. Apparet etiam cōissime de proprietate de qua est propositum. quia proprietas personalis cum sit omnino independens secundum hoc possꝫ terminare omnem dependentiam creature ad deum ut cāti ad causam. ⁊ hoc secundum quācunqꝫ rationeꝫ cālitatis. quod est manifeste falsum. quia proprietas in persona non est formalis ratio causandi sed aliquid comune tribus. ut dictum est. ꝰ. per Aug. Respondet igitur ad maiorem. ꝙ licet independētia rōne sue independentie nō repugnat ꝙ ipm terminet dependentiam alterius: tñ indepēdētia nō sufficit ad hoc ut sibi cōueniat terminare. sed oꝫ ꝙ habeat prioritatē vl̄ pmitatē eētialē respectu illius qō dependet ad ipm. qꝛ depēdentia est posterioris eētialit̄ ad prius eētialit̄. oꝫ etiā ꝙ habeat pfectiōeꝫ aliquā respectu cuius dependens sit ipfectū. ⁊ ad ppoᵐ entitas hypostatica nō hꝫ prioritatē eētialē respectu creature. qꝛ ordo eētialis est per se inter essentias distiguēdo essētias ꝯ entititatē hypostaticam. forme. n. i. qdditates reꝝ se habent sicut nūeri. entitas āt hypostatica non est simpliciter perfecta uel simpliciter perfectio. prout dictū est in qōne de hoc mota. p idem negaretur minor qꝛ si aliqd esset ratio repugnantie respectu cuiuscunqꝫ ipfectionis ipm eēt pfectio simplr. si igit entitas hypostatica nō est pfectio simplr seqt ꝙ ipa ñ est formalis rō repugnādi oi ipfectiōi. ⁊ p ꝯñs nec per ipsaꝫ habet psona formalit̄ ppriā indepēdētiaꝫ. Ad ista. ad pᵐ. depēdētia pōt duplr distigui. vno mō formalr sine qsi spē fm rōneꝫ distictā formalē depēdētie. Alioᵒ qsi malr hꝫ distictionē in depēdētiū. Et h duplicit. uel in eodeꝫ ordine. vl̄ i alio ⁊ alio. pma distictio reqrit in termino rationem formalem terminandi aliam ⁊ aliam uel eandem qsi illimitataꝫ vir

tualiter.s. vel eminenter continentem
tales ratōnes formales distictas.scd̄a di
stinctio non requirit distictōem nisi eo
rum q̄ dependēt.⁊ qñq₃ ista disticta sūt
eiusdē ordinis.qñ.s.eque immediate vł
eque mediate.dependent ad idē.qñq₃ si
alterius ordinis quādo.s.vnum depen
det mediate ⁊ aliud immediate. ʒ igit
ista ꝓpō sit falsa independens tali depē
dentia pōt qualēcunq₃ depēdentiaʒ ter-
minare ⁊ ista etiam independens depē
dentia tali pōt talem dependentiā cuiꝰ
cunq₃ dependentis terminare. tamē vr̄
ista ꝓbabilis quod independens tali d̄
pendentia p̄t alicuiꝰ dependentis talem
depēdentiā terminare vł poꝛē ⁊ hꝰ vel i
mediate vel saltē mediate.⁊ ista ꝓbabi
lioꝛ simpl'r indepēdens potest cuiuscun
q₃ dependentis vel saltem alicuius de-
pendentis aliquā dependentiam termi
nare. Et istaꝝ duaꝝ ꝓpōnum veritas
apparēt si ista esset nota ꝙ quecunq₃ en
titas quacunq₃ alia vel est per se prioꝛ ł
posterioꝛ.⁊ ista vr̄ posse haberi ex con-
nexione entium ⁊ vnitate coꝝ siue vni
uersi. q̄ vnitas ē ordinis ſm ph'm duo
decimo metha.videretur.n.illa entitas
inconnexa cum aliis q̄ nō hr̄et ꝑ se ordi
nem prioris nec posterioris. Quando
igitur arguitur si indepēdentia ⁊c̄.vno
modo posset negari consequentia quia
si independens tali independentia non
possit terminare talem dependentiam
hoc est propter aliquid annexum sue
independentie que est limitata ⁊ ideo
potest habere aliquam imperfectioneʒ
annexam sed hec ratio non tenet de in-
dependente simpliciter .quia in tali sal
tem nulla est perfectio . Aliter etiam de
ficit illa consequentia.quia non oportʒ
ꝙ talis independentia concludat taleʒ
terminationem nisi independentia sim
pliciter acciperetur in ante .sic ꝙ inde-
pendentia simpliciter ⁊ omnimoda cō
cluderet posse determinare omnem de
pendentiam.ʒ hoc nō fuit acceptum ʒ
solūmodo ꝙ indepēdens omnino possʒ
aliquā dependentiā terminare . Hoc
eni sufficit ad propositum.qꝛ ꝑ viam di
uisionis sequitur cū illud independens
de quo ē ſmo.s.persona vel entitas ꝑ
sonalis non possit termiare aliquam d̄
pendentiam q̄ est causati vel mensura
ti vel aliam huiusmodi:ꝙ possit termi
nare istam q̄ est nature vt ē communi-
cabilis ad aliquid vt incommunicabili
ter exn̄s. Aliter possʒ concedi conse
quēs ſm intellectū ꝑus expositū.s.ꝙ in
dependens tali dependentia alicuius ta
liter depēdentis vel poꝛi depēdētia de-
pendentis pōt depēdētiam terminare ꝑ
hoc patet ad illas instātias ibi positas.
Ad primā quia substantia illa pōt ali
quam dependētiam alicuius accn̄tł ter
minare.puta illius quod natum est si-
bi cōuenire. Et esto ꝙ eēt aliq̄ substātia
non susceptiua alicuius accidentis. sic
ē natura diuina illa tn̄ pōt terminare
aliquā depēdentiam poꝛem ꝙ sit ista .
puta alicꝰ cāti poꝛis ipo accn̄te .⁊ sic me
diate t'minat depēdētiā ipiꝰ accn̄tis. ad
ſaʒ de toto ⁊ de ꝑtibꝰ ꝑ idē.qꝛ simplex
qd̄ nec ē totū nec ps pōt t'iare depēdētiā
poꝛē ꝙ sit illa que ē totius ad partes .
Et si queras quā dependentiam termi
nat angelus respc̄u ignis q̄ dependet a
partibus suis . Respōdeo illā dependē
tiam q̄ est minus nobilis ad magis no-
bile in ordine eēntiali naꝝ. Per idē
ad tertiam.qꝛ angelꝰ terminat depēdē-
tiā cuiuscūq₃ nāe inferioris ⁊ hoc medi
ate vel immediate .illam quidē q̄ ē ſm
ordinē eēntialeʒ q̄dditatuʒ ⁊ illa ē q̄dā-
mō poꝛ depēdētia illa q̄ ē effc̄us a cā ef
ficiēte imo hec videt' oīno pᵃ.⁊ h p̄t as
signari cōit' cōuenire cuilibʒ idepēdēti
respc̄u illiꝰ respc̄u cꝰ d̄r idepēdēs. Ad q̄r
tā idepēdēs oīno bn̄ vr̄ ꝙ nec̄rio possit
aliq̄ depēdētiā t'iare .qꝛ nō vr̄ al' cōnex
ionē hr̄e cū aliis ētibꝰ.ʒ n̄ oʒ ꝙ q̄lēcūʒ d̄
pēdētiā possit termiare.qꝛ illā q̄ r̄q̄rit i
termino perfectōneʒ simpl'r cuiusmōi ē

dependentia cāti ad causam non termi nat: nisi sit perfectum simplicit. pōt au tem eē independens si sibi repugnet im perfectio licz sibi non ꝯueniat simplicit perfectio. quia entitas hypostatica vt ta lis non est perfectio simplicit. nec tamē ois talis est imperfecta. Per hoc ex cluditur respōsio ad maiorem. qꝛ inde pendenti oio nec ratione independētie sue nec rōne alicuius sibi annexi pōt re pugnare generalr terminare quancūqꝫ dependentiaz. Et cum tangit ꝙ ad hoc vt terminet requiritur ꝙ sit prius essen tialiter pōt dici ꝙ ꝓprie loquendo de ṗo ritate essentiali: que. s. est rōe essentie vt distinguitur ꝯtra entitatez hypostaticā sic vna est prioritas trium personarum sz extendendo ṗoritatem essentialē ad ṗ oritatē per se. ⁊ hoc respectu cuiuscunqꝫ entitatis siue q̄dditatie siue hypostatice pōt entitas personalis in diuinis dici ṗ oꝛ essentialr. vel magis ꝓprie per se ṗoꝛ quocunqꝫ causato. Et isto 2°° accipiēdo prioritatem necesse ē vt omne dependē tiā terminans sit prius eo qō dependet. nō aūt primo° accipiendo ṗoritatem. ni si tm̄ qn̄ est dependentia causati ad cāz vel aliqua silis dependētia. puta cāti po sterioris ad causatū prius. vel cāe vnius ad aliam cām. vel mēsurati ad mēsurā. Et cum dicit ꝙ sole forme hoc est q̄ddi tates se hn̄t: sicut nūeri q̊ ad hoc ꝙ i eis solū attendit ordo essentialis. nō igitur in entitate hypostatica potest distingui de dependentia eēntiali. quia est simplr essentialis que ē rōne essentie in vtroqꝫ extremo. vbi. s. fundamentum rōne eēn tie dependet. ⁊ terminus ratiōe essentie terminat. Et isto mō est dependētia eēn tialis creature vt cāti ad deū vt ad cāz. Alio° potest dici essentialis tm̄ ex parte fundamti. cui. s. essentia est rō depēdēdi sz nihil rōne essentie terminat: sz ratiōe entitatis distincte ab eēntia puta hypo statice. Et cuz additur ꝙ terminans de pendentiam dz esse perfectum. licet hic possit distingui ꝙ perfectio sicut ⁊ enti tas equiuoce conuenit entitati quiddi tatiue ⁊ hypostatice. tamē ꝓprie ꝑfectō non videtur cōuenire nisi entitati q̄ddi tatiue. qꝛ entitas hypostatica non ē ꝼm quā aliquid formalr perficit: sed ꝼz quā recipit ꝑfectionem: vel saltem determia tur ad ꝑfectionē receptaz. Et scōm hoc neganda esset illa ꝓpō oz ꝙ terminans dependentiam sit perfectum. suffic t eni ꝙ sibi repugnet iperfectio qualis conue nit dependenti. Et per hoc patet ad illō quod dicit ꝯtra minorem: quia perfecti onem non extendendo sz ꝓprie accipiē do negāda est ista ꝓpositio ꝙ si aliquid sit rō repugnātie respectu cuiuscūqꝫ im perfectionis ipm est ꝑfectam vel ꝑfectio simplicit. quicquid. n. pōt realiter eē idē simpliciter ꝑfecto. ipum non potest esse aliquomō impfectum ⁊ tn̄ non oportet ꝙ quodcunqꝫ tale ꝼm rōnem sui forma lem sit simpliciter ꝑfectum. 2° potest ꝓpositum sic declarari. aliqua est in en tibus dependentia nature cōicabilis in quantū cōicabile ad suppositūz cui cōi catur. g̊ in illa dependētia status est ad i cōicabile vt terminans talem dependē tiā. aūs declarat. quia aliqua nā habet ꝓprium per se suppositum sicut est nā sb stātialis. ⁊ ibi ē idētitas realis nature ⁊ suppositi. nec est dependentia nāe ad ali quid extrinsecū: vt eius suppositū ⁊ ali qua nā ꝓpter eius iperfectionē supposi tū per se hr̄e nō pōt. ⁊ per ꝯn̄s nō potest sic intrinsece termiari. sz requirit suppo sitū extrinsecū: sicut nā accn̄tis requirit suppositū sbstantie ad quod vltimate eius dependentia terminat tanq̄ suum suppositum. ⁊ hoc per accn̄s. quia sup positum per se habere nō potest. tali au tē supposito per accn̄s non est natura ꝑ se idem. quia natura ⁊ tale suppositum sunt alterius generis: sz est ibi aliq̄ vnio supplens: vt possibile vicem idētitatis il

la est actualis dependentia nature ꝛ ex parte suppositi actualis sustentatio nature vł terminatio dependētie eiꝰ. sic ꝙ illam naturam dependere ad illud suppositum est cōicari ipi tanq̄ suo supposito: sicut potest habere suppositum: qꝛ non potest per se habere suppositum: sicut sb̄stantia: sed tm̄ per accidens. ꝯñtia principalis pꝫ. qꝛ cum suppositum sit ꝑ se aliquid incōicabile dependentia nature vt cōicabilis ad suppositum erit ꝑ se ad incōmunicabile: ꝛ ita cuꝫ persona diuina sit verissime incōicabilis. immo sit sola per aliquod positiuum incōicabił vt dicetur in 3° arti. non repugnabit sibi ex parte sui terminare dependentiaꝫ natnre vt cōmunicabilis tanq̄ suppositum eius non per se vel intrinsecuꝫ: sed tm̄ extrinsecum ꝛ alterius nature. Dicetur ꝙ nulla natura potest dependere ad ipsum vt ad suppositum extrinsecū quia non potest informari per accidens aliqua natura: sicut suppositum substā tie informatur accidente. ꝛ pro tanto ē suppositum per accidens nature accidētis. Preterea dicetur ꝙ dependētia accidentis est per se ad singularem sb̄aꝫ non aūt ad suppositum vt suppositum .s. quātum ad illud quod suppositū addit vltra rōnem singularis. qꝛ illud nō videt eē nisi negatio. negatio autē nō ē ratio terminandi dependentiā. Confirmatur. qꝛ natura singularis assumpta a verbo eodem mō terminat dependentiam accidentis sicut terminaret si non esset assumpta: sed assumpta nō hꝫ rōnem ꝓpriam suppositi. igitur quādo nō est assumpta ratio suppositi nō ē ratō per se terminandi. Nec potest dici ꝙ qñ est assumpta dependentia accidētis quod sibi inheret terminat ad personā assumentem: qꝛ dependentia accn̄tis est inherere. accidens autem nature assumpte non inheret ꝑsone assumenti. Ad pmum dici pōt ꝙ sufficit hoc habere ꝙ nō sit repugnātia a parte incōicabilis ꝙ sit terminus alicuius dep̄dentie. an autē aliqua natura alia ab illa que est ꝓpria ipius incōicabilis possit dependere ad ipm̄ incōicabile. de hoc in sequēte arti. Qō aūt tangitur ꝙ incōicabile terminans dependentiā nature extrinsece oꝫ eē informablē a tali natura: sicut substantia informat accidente dependente ad ipam. Rn̄deo qñ accidēs inest sb̄stantie sunt sibi due habitudies: vna forme ad informabile ꝛ illius extremum ē substantia vt receptiua talis forme ꝛ vt potentialis saltē potentialitate ꝺm quid Alia ē habitudo accidentis vt depēdentis ad substātiam vt ad quā dependet. ꝛ illius extremū est substantia vt essentialiter prior accedente naturaliter posteriori. Prima habitudo non potest eē alicuius nature ad verbum. quia illa requireret imperfectōnem in verbo. quia aliquam potentialitatem. 2ᵃ potest esse quia illa non requirit in verbo nisi per se prioritateꝫ que non repugnat sibi respectu cuiuscunq̄ nature create. hic patꝫ illud dictuꝫ. deus est respectu cuius omnis substantia creata est quasi accidens quia ꝛ si habitudinem accidentis ad sb̄stantiam que est forme secundum quid ad informabile non possit substantia creata habere respectu dei tamen habitudinem nature cōmunicabilis extrinsece ꝛ posterioris potest habere respectu persone diuine: qualem habitudinem habet etiam natura accidentis respectu suppositi substantie. Ad 2ᵐ potest dici ꝙ substantia singularis est incōmunicabilis ꝓut incōmunicabile opponit vniuersali quod est cōmunicabile pluribus: sed non ꝓut incommunicabile excludit omnem communicabilitateꝫ tā communis q̄ forme. ꝛ hoc tam forme partialis que dicitur communicari materie informate q̄ forme totalis. puta quidditatis vel nature. que dicitur cōmunicari supposito participanti. sic inquam incōmunicabile non conuenit oī

ſingulari:ſed ſolum illi quod non ē ali-
cui forma altero duorum modorum.⁊
tale eſt illud quod eſt vltimatuȝ habēs
formam vel ens per formam ita ꝙ nihil
habet ipſum tanquā formam ſiue prin
cipium quo eſſendi.⁊ tale eſt ſuppoſitū
licet igitur accidentis dependentia ter-
minetur aliqualiter ad ſubſtantiaȝ ſin-
gularem tamen non eſt vltima termia-
tio niſi ad ſingularē ut incōmunicabilē
quia dependentia que eſt in cōmunica-
ri non videtur habere ſtatum niſi ad i
cōmunicabile: quia ſi eſt dependentia
ad ſingularem cōmunicabilem cuȝ illa
ſit ratio eſſendi ei cui cōmunicatur.nō
eſt dependentia adhuc terminata vlti-
mate niſi ad illud cui cōmunicabile cō-
municatur. Nec tamen intelligo ꝙ cō-
municabile terminans dependeat ad in
cōmunicabile:⁊ propter hoc cōmunica
bile non vltimate terminat. ſed illō ad
quod ipſum dependet.quia non eſt ve-
rum ſubſtantiam ſingularem cōmuni
cabilem dependere ad ſuppoſitum ſub
ſtantie.ſed eſt ibi vera idētitas ſingula-
ris cōmunicabilis ⁊ ſuppoſiti: ſed ꝓ tā
to quod dependet ad ſingulare cōmuni
cabile vltimate dependet ad incōmuni
cabile:quia ꝯmunicabile eſt alicui incō
municabili ratio eſſendi.⁊ quod depen
det ad illud quod eſt alicui ratō eſſendi
dependet vlterius ad illud cui ipum eſt
ratio eſſendi.incōmunicabile autē non
ſic eſt ratio eſſendi alicui. ⁊ ideo qō de-
pendet ad ipm non oportet vlterius de
pendere ad aliquid quaſi habens eſſe p
ipm. Non igitur vltimate terminat de
pendentia accidentis vt cōmunicabilis
niſi ad ſuppoſitum ſubſtantie:vt incōi
cabiliter ſubſiſtens ⁊ ſuſtentans ipſuȝ.⁊
eſt iſta ad aliquid extra totum genus de
pendentie talis que eſt incōmuuicari.qꝛ
eſt ad incōmunicabile. Et cum argui
tur ꝙ ratio ſuppoſiti vltra ſubſtantiaȝ
ſingularem non addit niſi negationem

Rn̄deo ſi hoc veruȝ ſit.tamen illa ne
gatio prius conuenit ſubſtantie ſingula
ri ꝙ̄ terminare dependentiam acciden-
tis.nec eſt inconueniens aliquam nega
tionem imperfectionis prius conuenire
alicui ꝙ̄ aliquod poſterius dependere
ad ipſum ſicut prius conuenit homini
non eſſe irrationale ꝙ̄ eſſe album. quia
negatio illa ſtatim ſequitur affirmatio
nem que includitur in ratione hominis
etiaȝ ſi nunquā tale accidens cōpeterȝ ſ
ꝯpetere poſſȝ hoi. Et cum dicitur nega
tio non eſt ratio terminandi. Reſpō
deo vltimate terminare duo dicit ſcilicȝ
terminare.⁊ ſic terminare ꝙ nihil vlte
rius terminet.ratio igitur terminandi ē
aliquod poſitiuum.ſ.ratio iſtius ꝙ ter-
minatio ſit vltimata:eſt illa negatio. qꝛ
ſcilicet terminans non eſt cōmunicabile
ſi eni eſſet cōmunicabile:tunc adhuc vl
terius terminaret dependentiaȝ illō cui
ipſum cōmunicaretur. Exempluȝ. ſi ac-
cidens dependeret ad aliud accidens:ſic
ſm aliquos color ad ſuperficies:eius de
pendentia non vltimate terminat ad ſu
perficiem: ſed ad illud cui ſuperficies ē
forma.⁊ eſto ꝙ non dependeret ad illō
cuius eſt forma. ſed tm̄modo eſſet ſibi
ratio eſſendi:adhuc vltimata dependē
tia eſſet ad illō cui ſuperficies eſt forma

Ad ꝯfirmationeȝ poſſet dici ꝙ acci-
dens nature aſſumpte ⁊c. 3° ſm ali-
quos declaratur ꝓpoſitum ſic. perſona
diuina eminent cōtinet perfectionē oīs
ſuppoſiti cauſati.igitur poteſt ſupplere
vicem cuiuſcunqȝ in ſuſtinēdo illā nām
quā poſſet tale ſuppoſitū ſuſtentare.

Preterea.q̄libet nā creata ē in potētia
obedientiali reſpectu pſone diuine: igit
pſona diuina poteſt ſuſtentare quācūqȝ

Prima ratio videt deficere: qui ⁊ ſi
pſona diuina rōe eſſentie ꝯtineat vtua-
liter quācunqȝ entitatem creatā: tamen
nō videt virtualiṫ ꝯtinere rōne ꝓprieta
tis pſonalis aliquā entitatem creatā.qꝛ

pari rōne ptineret quālibet ⁊ ita ꝓprie-tas psonalis esset formalr infinita: cui⁹ oppositum ostensū est in qōne de h⁹mo ta. Preterea. si ꝓprietas personalis contineret virtualr oēs entitates creatas videtur ꝙ possꝫ esse rō formalis creandi creaturas. cuius oppositum dictuꝫ ē in quadam alia qōne. 2ª etiaꝫ ratio videt deficere. quia potentia obediētial creature respicit omnipotentiam creatoris ⁊ illa est cōmunis. igitur illa sustentatio per quā filius per omnipotētiam sustentat naturā istam est ꝯmunis trib⁹ illa autem sustentatō que est psone vnite est ꝓpria filio. non igitur p hoc ꝙ est naturā esse in potentia obedientiali persone ꝯcluditur ipam posse naturā sustētare hypostatice vel suppositiue: sed tm̄ posse sustentare cāliter. s. effectiē. Cōtra ꝯclusionēꝫ istius articuli arguit pri⁹ quia vnio realis habet terminū realeꝫ. que igitur sūt simplicit idem in re sunt idem in terminando talem vnionem. ꝓprietas ⁊ essentia sunt simplicit idem in re. igitur sicut vnum terminat. sic ⁊ reliquum terminabit. Item ad relatiuū vt relatiuum non dependet aliud a suo correlatiuo. igit ad uerbum vt verbum nō dependet natura humana. qꝛ sol⁹ pater ē correlatiuum. Ad pmum dicendū ꝙ formalis distinctio relationis ab essentia sufficit ad hoc ꝙ ꝓprietas posset dici formalis terminus vnionis real ⁊ non essentia. tñ ratio videt efficax cōtra ponentes idētitatem realeꝫ ⁊ formalē essentie ⁊ ꝓprietas cōstituentis psonā Ad 2m dici potest. vno modo negando aīs. nam aliud est dependere ad relatiuuꝫ vt relatiuuꝫ. ⁊ dependere ad ipꝫ verbū relatiuum nō tamē dependet ad ipm tanꝙ correlatiuū. Aliter pōt dici ꝙ natura assumpta dependet ad verbū sed non ꝓprie vt ad relatiuuꝫ. sed vt ad incōicabile sbsistens. ⁊ sic negāda ē ꝯña

De tertio articulo

certum est fm Dam̄. 57. ꝙ verbuꝫ assūpsit naturam in athomo. hoc est singularem: ⁊ tamen non habentem personalitatem propriam. quia illa non posset stare cum assumptione in vnitate persone verbi. si aūt ꝓpria singularitas nature personalis eēt formaliter ꝓpria personalitas eius: non posset illa esse sine ista ꝓpter quod oportet videre quo formaliter ⁊ completiue natura creata sit personata in seipsa vt ex h⁹ pateat si potest ipsa carere propria personalitate ⁊ personari etiam personalitate extrinseca. Est aūt dubium an personalitas propa sit formaliter per aliquid positiuum. et videtur ꝙ sic. quia negatō non est pmo incōmunicabilis. negatio enim quātuꝫ est de se posset cuicunqꝫ competere. tm̄ modo igitur est incōmunicabilis ꝓpter incōmunicabilitatem positiui ad quod ipsa consequitur. ⁊ ita primum incōicabile est positiuū. ꝓprietas personalis ē pmo incōicabilis. qꝛ est rō formalis cōstituēdi incōicabile. s. psonam. Preterea. negatio non est pmo ꝓpria alicui enti. sed tātuꝫ ꝓpter hoc ꝙ sequitur aliquā affirmationem ꝓpriam. ꝓprietas eniꝫ personalis est primo ꝓpria illi cui⁹ est. igitur ⁊c̄. Preterea. quod excludit imperfectionem ipum⁹ est perfectum vl saltem aliquod positiuum. nunc autem dependere ad personam extrinsecaꝫ est imperfectionis. igitur personalitas propria que excludit formaliter illam depēdentiam est aliquid positiuum. Confirmatur. ꝓpter hoc eniꝫ ponitur ꝙ singularitas nature est per aliquid positiū quia excludit imperfectōnem que est diuidi. vnde singulare dicitur indiuiduū hoc est in plura indiuisibile a simili in ꝓposito. personari in se excludit dependere ad personaꝫ extrinsecam. Sed cōtra. Dam̄. c. 50. Jn nullo enim eorum que plantauit in nostra natura deus v̄bum a principio plasmans nos defecit sꝫ oia assumpsit. totus enim toti vnitus

est mihi ut totū toti cbuat. quod est in
assumptibile ⁊ incurabile. vult dicere
igitur. ꝙ quecunq̧ entitas positiua in
nostra natura est vnita verbo. Et
ꝙ hoc sit possibile de quacūq̧ ꝓbatur
ratōe. quia quecūq̧ natura ē simplr in
pō obediētiali ad dependendū ad ꝑso
nam diuinam si ergo esset aliqua enti-
tas positiua qua natura esset in se per
sonata illa entitas esset assumpta a ver
bo. ⁊ tunc natura nostra in xp̄o esset ꝑ
sonata simul duplici personalitate. qð
est impossibile. q̄ꝛ si creata. igitur per
illam est formaliter incommunicabi-
lis alteri persone ⁊ per consequens per
sone verbi non communicatur. ⁊ ita ī
ipso non personatur. Preterea si ali
qua entitate positiua esset formaliter ꝑ
sona creata. igitur verbum non posset
deponere naturam assumptam. nisi uł
illa maneret non personata quod vide
tur inconueniens. uel oporteret ꝙ dare
tur sibi de nouo videlicꝫ aliqua alia en
titas. qua ēt haberet personalitatem
creataꝫ. sed hoc est impossibile. illa. n.
non posset eē entitas accidentalis quia
accidens nō est ratio formalis personā
di subiectum nec posset esse aliqua en-
titas substātialis. quia nec materia nec
forma. nec substantia composita. quia
quecunq̧ talis si daretur non manēt
natura eadeꝫ que prius. q̄ꝛ haberet ali
am materiam vel formam uel entitatē
substantie composite. Potest igitur
dici ꝙ nostra natura est personata per-
sonalitate creata nō aliquo positiuo tā
ꝙ̄ ratione formali. quia ultra singulari
tatem non inuenitur aliqua ētitas po
sitiua qua singulare completiue sit icō
municabile. sed tantum singularitati
superadditur negaͦ cōmunicabilitatꝭ.
siue dependentie que est incōmunicari
Potest autem intelligi triplex negatio
communicabilitatis siue dependentie
sicut enim possumus intelligere depen
dentiam actualem potentialem ⁊ apti
tudinalem sic possumus intelligere ne-
gationem actus dependendi. ⁊ nega-
tionem possibilitatis dependendi. ⁊ ne
gationem aptitudinis ad dependendū
Prima negatio est nuda siue sola. secū
da est cum repugnantia ad actum. ter
tia est cum inclinatione opposita siue
aptitudine contraria. Exemplum pri-
mo modo superficies si esset sine colorē
omnino esset non alba. quia haberꝫ so
lam negationem albedinis. secūdo mo
do angelus est non albus. quia sibi re-
pugnat albedo. Tertio modo lapis est
non sursum. quia in lapide est negatō
aptitudinis ad sursitatem cum inclina
tione ad non sursitatem sicut ad suum
oppositum. Ad propositum loquē
do de dependentia ad hypostasim extri
secam ⁊ spāliter diuinam de qua modo
loquimur sola negatio actualis depen
dentie non sufficit ad hoc quod aliqd
dicatur in se personatum vel persona.
q̄ꝛ anima petri hꝫ talem negationem.
⁊ tamen nō est ꝑsona. Secunda negaͦ
nō iuenitur in natura creata ꝑsonabili
q̄ꝛ nulli tali potest oīno repugnare de-
pendere ad ꝑsonā diuinam. immo que
cunq̧ entitas positiua i tali natura est
in potentia obediētiali ad depēdendū
ad ipsā ⁊ per consequēs illa negatio n̄
constituit personā creatā. tⁱtia ēt negaͦ
n̄ sufficit. q̄ꝛ illā habet natura assump
ta. ipsa enim cum sit eiusdem ratōnis
cum mea natura habꝫ aptitudinē eius
dē rōis. ⁊ ēt hꝫ aptitudinē ad sbsistēdū
in se ⁊ non hꝫ aptitudinem ad depēden
dum ad personam extrinsecam. nec est
inconueniens possibilitatem eē sine ap
titudine quia ad formas supernatura-
les ⁊ si sit potentia aliqua in susceptio
non tamen proprie aptitudo quia illa
non est proprie nisi ad formam natura
liter perfectiuam. Ad persona lita-
tem igitur propriam siue creatam opꝫ
concurrere duas negationes. primam
⁊ tertiā. ita ꝙ tertia est quasi habitualꝭ

siue sit personata in se siue in psona ali
ena. sed alia negatio. s. actualis dependē
tie superueniens isti negationi complet
personalitatem ꝓpriam. Ad illa igi
tur que ꝓbant ꝙ personalitas ꝓpria ē
formaliter per aliquid positiuū ad oīa
simul est vna. Rn̄deo ꝙ nulli simplr̄ re
pugnat esse cōicabile nec tanꝙ cōicabi
le dependere nisi sibi sit simplr̄ ꝓprium
aliquod positiuū3 qd̄ sit ratio repugnā
tie cōicabilitatis ꝛ dependentie. tamen
cōicari ꝛ dependere pōt fm̄ quid repu
gnare alicui p solam negationem. quia
dum negatio illa inest: affirmatō nō po
test inesse. sed non ꝓpter hoc est simplr̄
ipossibile affirmationem inesse: nisi illō
cui talis negatio inest esset necessaria ra
tio ꝙ talis negatio consequeretur. ꝛ tc̄
negatio esset simpliciter ꝓpria. alias nō
esset nisi scd̄m quid propria. Simili. n.
modo ꝓpria est alicui negatio sicut ipsi
repugnat opposita affirmatio. sola per
sona diuina habet incommunicabilita
tem primo modo. quia entitatē aliquā
intrinsecam simpliciter propriam: per
quam sibi repugnat posse cōmunicari.
natura creata licet in se subsistat non ta
men aliquid habet intrinsecum per qd̄
impossibile sit eandem dependere. ꝛ iō
sola persona diuina habet propriam p
sonalitatem completam. natura creata
personata in se non habet: quia non h3
repugnantiam ad posse dependere: sed
tantum ad actū dependere. ꝛ hoc scd̄m
quid. s. dum sibi inest negatio dependē
tie actualis. Ad formam igitur pme
rationis dico ꝙ incōmunicabile simplr̄
quod. s. importat repugnantia3 ad pos
se dependere non conuenit primo nega
tioni siue alicui ratione negationis. nec
talis incōicabilitas est in creatura etia3
in se personata: sed tantū incōicabilitas
secundum quid. s. repugnantia ad cōica
ri. ꝛ hoc stante illa negatione dependen
tie actualis. ista autem incōicabilitas s3
quid non requirit entitatem positiuam
simpliciter incōmunicabilem: sed tantū
entitatem positiuam receptiuam nega
tionis dependentie actualis. sed incōmu
nicabilitas simplicit̄ si alicui negationi
conueniat hoc non est nisi quia illa con
sequitur entitatem positiuam simplicit̄
incōicabilem. Per idem ad aliā ma
iorem de dependentia concedo ꝙ si ali
cui repugnat posse dependere. hoc est
propter aliquam perfectōnem vel ratō
nem positiua3. sed illa repugnantia nō
est in creatura: sed sola negatō dependē
tie actualis. Exemplum. accidenti sepa
rato non simpliciter repugnat inherere
vel posse inherere. sed scd̄3 quid dici pos
set ei repugnāe inherere. pro quanto ꝙ
stante illa separatōne non potest simul
stare cum hoc ꝙ inhereret: Consimilit̄
ad illud de proprio dico ꝙ incōicabili
tas simpliciter est simpliciter ꝓpria illi
cui ꝯuenit siue incōicabilitas. incōmu
nicabilitas aūt scd̄m quid non est ei pro
pria. sed tm̄ sic ꝙ soli illi conuenit.
De 3° igitur articlo principali videtur
ꝙ nature humane repugnat dependere
ad personam alienam vt sustentantem
ipa3. primo quia est natura substantial'
2° quia intrinsece siue idētice habet rati
onem non dependendi tali dependētia
3° quia non potest habere aliquid itrin
secum quod sit sibi ratio taliter depen
dendi. Et primo sic arguitur. natura
sb̄alis non est nata dare supposito nisi
esse simpliciter. ꝛ per cōsequens nō pre
supponit esse simpliciter. natura autē
dependens ad suppositum alienum pre
supponit in eo esse simpliciter: quia cē
nature ꝓprie que prius conuenit sibi ꝙ
ista natura dependens ad ipsum. Ans
ꝓbatur. natura substantialis est entitas
simpliciter. sicut accidentalitas est enti
tas fm̄ quid ꝛ qualis est aliqua entitas
formaliter tale esse tribuit. sicut igit̄ nā
accidentalis tribuit esse tantū esse secun
dum quid. ꝛ ideo presupponit ens sim
pliciter: ita natura substantialis dat cē

simpliciter. ⁊ iõ ñ presupponit tale eẽ.

Ex 2° arguitur sic. omne dependẽs hꝫ intrinsece aliquid quod est sibi ratio dependendi natura humana nõ habꝫ nec habere potest aliquid tale itrinsece: qḋ sit sibi ratio dependendi tali dependentia. igitur ⁊c. Ma. patet inductiue i dependentia causati ad causaꝫ in quocũqꝫ genere cause. ⁊ ꝓbatur ratione. quia nisi in isto sit aliqua ratio dependendi q̄ non est in illo non magis istud depẽdet ꝙ̄ illud. natura autem mea non dependet a verbo tali dependentia. igitur nec illa assumpta magis dependet nisi habeat aliquã rationem dependẽtie sibi intrinsecam. ꝓbatio maioris non dependens non sit dependens nec econuerso: nisi sit aliqua mutatio. mutatio autem non habet per se termino nisi aliquam formam absolutam. si igitur natura sit de nouo dependens aduenit sibi aliqua forma absoluta que sit ratio dependendi ⁊ talem etiam amittit vt terminuꝫ a quo mutationis. si fiat de depẽdente ñ dependens. ꝓbatio minoris: tum quia natura illa posset deponi nullo absoluto corrupto in ea. si autem haberet aliquod absolutum quod esset ratio depẽdendi sibi propria: oportꝫ illud corrumpi quando ipa fieret non dependens. tum quia nature eiusdem ratõnis competit similis ratõ dependendi ⁊ ad siłeꝫ terminum vel eundem terminum quãdo non est nisi vnicuꝫ natuꝫ terminare talem dependentiam. natura auteꝫ christi ⁊ mea sunt eiusdeꝫ ratõnis: ⁊ mee nõ competit aliquid quod sit ratio taliter dependendi ad verbum: quia tunc mea violenter subsisteret in ꝓpria persona.

Ex 3° arguitur sic. ꝓpria personalitas que potest competere huic nature hũane est realiter eadem sibi. igitur manente hac natura manet habens hanc personalitatem. sed personalitas ꝓpria est ratio repugnantie ad sic dependere. igitur ⁊c. ꝓbatio ãntis. quia certum est ꝙ huic nature humane singulari põt cõpetere ꝓpria personalitas illa non põt eẽ aliud ab ipsa nec ei accidens. quia accidens non est ratio personandi substãtiam: nec potest esse substantia alia ab hac natura. quia nec substantia composita. patet eni ꝙ vna substantia composita non est ratio formalis personalitatis alteri substantie composite. nec potest esse alia substantia sicut pars. quia non maneret eadem natura composita nisi maneret eadem vtraqꝫ pars substantialis. Potest dici ꝙ non est ponenda iter aliqua esse formalis repugnantia nisi vł in rationibus eorum propriis aliqua repugnantia includatur manifeste vel necessaria ratione probetur includi vel sequi. sed neutro modo est de natura humana ⁊ de dependentia ad personã alienam. igitur ponendum est ꝙ talis depẽdentia non est simpliciter impossibilis ꝙ̄tum est ex parte fundamenti. Maior probatur. quia quodlibet ponendum ẽ possibile esse cuius non patet ratio impossibilitatis. Consimiliter quodlibꝫ compossibile vbi non apparet ratio incompossibilitatis. prima pars minoris declaratur ex rationibus istorum de q̄bus est sermo. Ratio autem nature humane magis patet. ratio autem illiꝰ dependẽtie de qua loquimur potest circũloquendo vel aliqualiter describẽdo poni talis. dependentie nature vt cõmunicabilis ad personam ꝓpriam alterius nature vt terminantem eius dependentiam. hec ratio exponatur. primo illud quod dicitur vt cõicabilis. potest aliqd cõicari alicui sic. ꝙ illud sit ipsum quod cõicatur. sicut vniuersale cõicatꝰ singulari. Alio modo sic ꝙ illud cui cõicatur sit isto tanꝙ formali principio essendi. Et hoc dupliciter: vel vt forme partial' que cõmunicatur materie informare et aliter cõicatur composito constituto ꝑ ipam vel vt forma totalis sicut quidditas cõicatur supposito vt humãitas sor

ti. In ꝓposito intelligitur cōicabile. 3ᵒ .s. ꝙ sic cōicatum sit forma totalis quā habens dicatur ſm eam esse formaliter tale. sed ꝓprium suppositum nature dicitur hoc modo tale ſm illam non propter dependentiam sed magis ꝓpter pᵉ idētitatem. sed ad suppositum non proprium non potest esse per se idētitas: ꝫ illud quod potest ibi eē quasi supplens vicez idētitatis est perfecta dependentia nature ⁊ perfecta sustentatio ex parte suppositi siue terminatio dependentis. tale autem suppositum: quia est per se suppositum alterius nature ⁊ istius nature dependentis non per se suppositum. ⁊ per se. est prius eo quod non est per se sequitur ꝙ prius habeat naturaꝫ ꝓpriam ꝗ istam dependentem que ē sibi tanꝗ natura aduentitia vel natura scđa. Et qđ nature humane non repugnet talis dependentia qualis dicta ē potest sic aliqualiter declarari. vt ꝓbatuꝫ est in 2ᵒ articulo. persona diuina potest esse propriꝰ terminꝰ aliċ depēdētie nō aūt dependentie que est cāti ad causam nec breuiter cuiuscunqꝫ terminati ad aliquid ratione perfectionis formał in ipso: sed tm̄ illius que ē nature vt cōicabilis ad incōicabile sustentans ipam igitur talis dependentia est possibilis in aliqua natura. qꝛ non pōt esse possibilitas terminandi dependentiam nisi i aliquo sit possibilitas dependendi: sed hoc non magis repugnat nature humane ꝗ alteri. Preterea 2ᵒ. quia accidens dependet tali dependentia ad suppositum substantie cui inheret. nunc autem licet ibi coniungatur dependere ⁊ inherere tamen prior videt eē ratō dependētie ꝗ inherentie: sicut in termino videt esse prior ratio prioritatis eētialis propter quam terminat dependentiā: ꝗ informabił vel susceptiui ꝫ quā termiat inherentiam. Si igiṫ intelligatur alicui ꝓuenire depēdentia nature vt cōicabił. ⁊ hoc sine inherentia nō videt cōtradictio. ꝫ talis ē illa que poniṫ in ꝓposito. Confirmat. qꝛ ſm phꝫ. 5ᵒ. metha. ꝗle vno mō diciṫ dr̄ia substātie: igiṫ modꝰ qualitatis nō repugnat sbe. 3ᵒ declaratur sic. accidens potest hr̄e moduꝫ sbstantie lꝫ non perfecte. s. ꝙ sibi repugnet dependere ad subiectum: tamen aliqualiter similem. s. in non dependendo actualiter: sicut apparet in accidente separato. pari rōne igitur videt ꝙ substātia potest habē modū accidētis lꝫ nō pfecte. s. depēdendo ⁊ inherendo subiecto tamē modum aliqualiter similem. s. in dependendo actualiter ad suppositum alienū

Ad illa que adducta sunt in contrarium ad primum concedo ꝙ natura sbstantialis est ad esse sbstantiale: sed non oportet ꝙ sit primum esse suppositi habentis esse per ipsam nisi quando illud est eius per se suppositum. quando aūt est eius suppoitum non per se: sed per se alterius nature tunc per illam alteram prius habet esse. ⁊ cum accipitur illud quod dat esse simpliciter non presupponit esse simpliciter in eodem. Respō deo aliquod esse in se est esse simpliciter ⁊ tamen supposito non proprio nō dat esse simpliciter omni modo. Ad secundum aliquid potest esse ratio depentie dupliciter. vno modo sic ꝙ ipsuꝫ cōsequatur vel concomittetur dependentia actualis. Alio modo ꝙ licet ipsum necessario concomitetur aptitudo ad dependenduꝫ non tamen necessario dependentia actualis. sed ipsum quantuꝫ est ex natura sua dependeret: ⁊ quando est actualis dependentia contingit scđꝫ ipsum vt proximum fundamentum. primo modo est dependentia creature ad deum. quia necessario fundamentū dependentie est in actuali dependentia semper 2ᵒ est depēdētia causati ad causam secundam sine qua posset ipsum i mediate cāri a prima: ⁊ ita possꝫ ab illa scđā nō depēdere actualiter. licꝫ semper haberet aptitudinem ad dependenduꝫ.

Ma. igitur rõnis vera est intelligendo
de ratione dependenti non precise p̃mo
modo. sed indifferenter primo modo l̕
secundo nihil plus concludit ꝓbatio p̄
ma ma. inducendo de dependentĳs ca
ti ad causam. Secunda ꝓbatio ꝓbat ꝙ
dependens habet aliq̃ ratõnem depen
dendi quam non habet non dependens
qđ nec̃ium est intelligendo per rationẽ
dependentie rationem formalem depẽ
dendi que est ipa depẽdẽtia. q2 sine illa
non posset aliquid dependere. sed intel
ligendo ratõnem fundamentalem depẽ
dentie ꝰm quam inest dependentia sic̃
ꝰm albedinem similitudo. non oportz
ꝙ illa ratio sit magis in dependente q̃
in illo quod non dependet actu ẽ tamẽ
eque aptum ad dependendum. Exem
plum accidens quando est in subiecto
non magis habet talem rationem de
pendendi quam quando ipsuz est sepa
tum. quia ipsamet natura est isto mo
do proxima ratio dependendi. nec opz
ad hoc ꝙ actu dependeat superaddi ac
tu talis ratio dependendi sed sola ratõ
formalis. s. actualis dependentia. Consi
militer hic de natura assumpta ⁊ non
assumpta. Tertia probatio videtur
plus probare. s. ꝙ actu dependens hẽat
semper rationẽ dependẽdi fundamenta
lem. ⁊ hoc aliquam entitatem absolu
tam. Ad illam igitur propositionez
cui illa probatõ innititur scilicet ꝙ om
nis mutatio habet pro persone termi
no formam absolutam. Responde
tur per interemptionem immo motus
est secundum vbi ⁊ ad vbi. nec tamen
vbi dicit aliquam formam absolutam
Qualiter aũt sit hoc n̄ cõtra philosophũ
quinto phisicorum. vel septimo dictũ
est supra in quadam questione de cor
po. e ⁊ ubi ⁊c̃. Minor principal̕ rõis
non est vera eo modo q̊ maior est vera
scz intelligendo indifferenter de ratõne
formali dependendi vel fundamentali.
⁊ hoc necessario fundãte actualiter. vel
saltem aptitudinaliter. habet enim na
tura assumpta rõnem formalem depẽ
dendi. s. ipsam dependentiam ⁊ rõnem
fundamentalem. immo ipsa est ꝓxima
ratio fundamentalis dependentie. licet
non necessario consequatur ipsam talis
depẽdentia actu sed aptitudine. nec pl⁹
ꝓbat prima ꝓbatio. quia si natura de
poneretur nullum absolutum in ea cor
rumperetur. ⁊ ita non habuit aliquod
absolutũ quod esset necessaria rõ actu
dependendi sed absolutum fuit ꝓximũ
susceptiuum dependentie. ⁊ sine illa ma
nere potest sicut sine respectu non neces
sario consequente potest manere funda
mentum absolutum. Ad aliam ꝓbatio
nem dico ꝙ licet nature eiusdem ratio
nis habeãt aptitudinem similem ad de
pendendũ: tamen non oportet ꝙ si vna
actu depẽdeat ꝙ similiter ⁊ altera. patet
de accidente coniucto ⁊ separato. natu
ra autem mea ⁊si non actualiter depen
deat ad verbuz dependentia predicta. s.
ad suppositum ypostatice sustentans ta
men habet aptitudinem sicut natura
illa assumpta habet aptitudinem. Ad
argumentum principale dico. ꝙ licet n̄
omnis dependentia sufficiat ad veri fi
candum predicationem de dependenti
de illo a quo dependet. tamen illa que
est nature ut communicabilis ad sup
positum vt hypostatice sustentans eaz
sufficit ad verificandum predicationez
nature sic dependentis de supposito ad
quod dependet. patet de accidente sic
dependente ad suppositum substãtie d̄
quo etiam predicatur. ⁊ sicut predica
tio accidentis de subiecto licet sit vera
non tamen est per se sicut eẽt nature de
proprio supposito non est predicatio
per se nature humane de ipso verbo.

Utrum sacer
dos obligatus ad dicenduz
missam ꝓ vno obligatus

etiam ad dicendum missam ꝓ alio suf ficienter soluat debitum dicēdo vnam missā ꝓ ambobus. Arguit ꝙ non qꝛ q̄ tenet ad maius bonum nō satisfacit sol uēdo minus bonū. sic est in ꝓposito. qꝛ due misse sunt magis bonū q̄ꝫ vna. vna etiā missa ꝓ isto est maius bonū sibi si dicat ꝓ illo. q̄ꝫ si dicat simul ꝓ illo ꝛ a°

¶ Cōtra qui plus soluit q̄ꝫ illud sit ꝓpt quod obligat videt abundāter satisface re. sed vna missa est maius bonum q̄ꝫ sint illa ꝓ quibus obligat duob⁹. quia bonū misse est ex virtute sacrificij. sacri ficium autē ē īfinitū ꝛ infinitis sufficiēs Christus .n. qui offert in illo sacrificio sufficiens fuit quādo offerebat in cruce ad satisfaciendum ꝓ peccatis infinitis. ergo ꝛc̄. Hic premittendū est vnū. hoc .s. quod ꝓbabile videt ꝙ missa non so lū valet virtute meriti siue operis ope rātis. sed etiā virtute sacrificij ꝛ operis operati. vel non solū valet virtute meri ti ꝑsonalis sacerdotis offerētis sed etiaꝫ virtute meriti generalis eccl'e in cuius ꝑ sona mistrum cōem offert sacrificiū. ali oquin missa mali sacerdotis qui in illo actu non meretur personaliter sed ōme retur nulli valerꝫ in ecclesia. quod repu tat cōiter incōueniens. ꝛ ratōabilit iux ta illud Joh. 6°. panis quem ego dabo caro mea est ꝓ mundi vita. quādocūqꝫ .n. Christus vt summus sacerdos offert panis quem dat. i. caro eius est mundi vita. Ex hoc sequit ꝙ ad solutōem hu ius questionis tria sunt vidēda. ꝑmo si missa dicta ꝓ duobus tantuꝫ valet isti sicut si ꝓ eo solo diceretur. ꝛ hoc meri to personali celebrātis. scd̄o si tantū va let merito generalis eccl'e offerētis. 3° si iste simpl'r soluit debitū vtriqꝫ cui obli gatur.

De primo est sciē dum ꝙ inter opa meritoria oīo habet magis rōem meriti applicabilis alti. qꝛ ipsa de rōne sui est placatiua dei ꝛ recō ciliatiua rei deo ꝛ hoc illius ꝓ quo per ipm orantē spāl'r offertur. Pōt aūt me ritū vel spāl'r orō in triplici gradu intel ligi valē alicui siue ꝓ aliquo. Uno mō specialissime ꝛ sic semꝑ valet oranti qñ est in grā. ipse. n. habꝫ motū animi bo nū ꝛ elicit opus bonū. Iste motus ꝛ il lud opus nō sic sūt alterius ꝓ quo orat sicut orātis. nec potest iste ordinata vo luntate sic illud alteri dare. ꝙ non sit su um meritū qꝛ magis tenet ex charitate diligere seipm q̄ꝫ aliū. imo forte nō pos set dare quin istud esset suū. Alio° gene ralissime ꝛ sic vꝫ toti eccl'e. nec. n. debet orās aliquē de eccl'a excludere. sed ex in tentione habituali oēs includere. 3° mō .s. mō medio vꝫ illi cui ꝑ orantem spāli ter applicat. non. n. vꝫ ei spālissime patꝫ ex primo membro. sed nec ꝑcise valet si bi gnālissime sicut cuicunqꝫ. tūc. n. fru stra in eccl'a eēnt spāles oratiōes assigna te alie ꝓ viuis alie autē ꝓ mortuis. ꝛ ite rū ꝓ viuis alijs ꝛ alijs. puta bñfactori bus amicis ꝛ alijs vt pꝫ in orōnibus in missali romano pro diuersis assignatis ꝑsonis ꝛ statibus vl' ꝯgregatōibus. Fru stra inquā eēnt iste spāliter assignate. qꝛ non plus valerēt illis q̄ꝫ generalit cuicū qꝫ in ecclesia. Habꝫ g° articulus iste dif ficultatem spāl'r intelligēdo hoc tertio°

Et pōt dici ꝙ vna missa dicta ꝓ duob⁹ ñ tm̄ valet hoc mō isti q̄tū valeret si ꝓ eo solo diceret. Quod ondi pōt sic. me rito finito ſm plenā iusticiaꝫ adequate corrn̄det aliqd̄ ꝑmiuꝫ determinatū ad certū gradū preter aūt bonuꝫ qd̄ det ex eccl'e gnāl'r ꝛ preter bonū quod debetur isti oranti spālissime que duo semꝑ iclu dunt in ꝑmio debito orōni. accipio illd̄ bonū quod virtute meriti ipsius orātis debet mediomō ei ꝓ quo spāliter orat. illud est determinatū ad certū gradum virtute igit istius meriti nō debet alicui isto mō medio aliquod bonū quod nō includit in isto bono medio determina to. si g° totum illud bonū detur isti tāq̄ꝫ

ꝓmium modo medio debitū orationi.
nullū bonū debitum oratiōi isti dabit
alteri ⁊ ꝑ ꝯn̄s si v̄tute isti⁹ meriti datur
aliqđ bonuz illi vt debitū isti or̄oni mō
medio. seqtur ꝙ non totū bonum sic đ
bitū datur isti. ğ ⁊c. Confirmat. qꝛ eq̄
li merito ꝓcise debetur equale bonū si
ue premiū. ⁊ hoc in quocūq; mō. s. gene
raliter specialissime. ⁊ medio mō. Nūc
autem ex equali deuotōe celebrās habȝ
op⁹ eque meritorium loquēdo de meri
to personali. ꝯtingit aūt ꝙ eque deuote
celebret quando celebrat ꝓ isto speciali
ter sicut quādo specialr̄ celebrat ꝓ vtro
q; simul. ergo v̄tute eius meriti đbetur
precise equale bonū merito huius mis-
se dicte ꝓ vno ⁊ merito illius dicte ꝓ du
obus. ğ si quādo dicitur pro duobus đ-
betur isti totum illud bonum equale. se
quitur ꝙ virtute illius meriti nihil đbe
tur alteri. quia bonuz ꝙ daretur illi al-
teri. non includitur in bono qđ corn̄dȝ
adequate isti merito. Dicetur ad ma
io. ꝙ merito equali tam ꝯm intensionez
ꝙ scđm extensionē debetur bonū equa-
le vtroq; modo. nunc autem quādo qs
simul ꝓ duobus orat licet sit meritum
equale scđm intensionem sicut quando
orat ꝓ vno. tamen est maius ꝯm exten-
sionē. qꝛ pluribus applicat. ⁊ iō đbetur
bonum eque intēsiue sed maius extensi
ue. qꝛ vtriq;. Similr̄ rn̄det ad ꝓmaȝ
ma. ꝙ merito certi gradus corn̄det bo
nū determinatū ad certum gradū. verȝ
est vniformiter accipiendo vtrobiq; . s.
ꝯm intēsionem vel vtrobiq; scđm extē-
sionē. sed licet meritum ad plures exten
datur ⁊ per ꝯn̄s premiū pluribus debe-
at non tamē oportet ꝙ intēsiue minuat
licet pluribus cōicetur. Hoc declaratur
ꝓmo sic. bonū spūale ꝓportionat spūi
⁊ spūs est vbiq; totus ⁊ non ꝑ ꝑtes cōi-
cat. ğ bonum spūale cōicat sine diuisiōe
⁊ ita nō diminuitur licet pluribus cōice
tur. Hoc etiā ostēdit exēplo vbi tn̄ min⁹
apparet ꝙ in ꝓposito. Aliqua quidem
corporalia de quibus minus videt ꝙ đ
spūalibus nō minus tn̄ cōicant ⁊ si plu
ribus cōicent patet de lumine candele
sil' illuminātis plura illuminabilia ⁊ eq̄
liter sicut illuminaret quodlibet istoruȝ
pꝫđe. patet etiā in voce que equalit sil' i-
mutat quēcunq; multorū audientium
sicut imutaret vnū illorū solum. Cō
firmat tertio. respōdeo per auctem que
hētur de cōse. di. 5. nō mediocriter. ⁊ co
tat ibi Hiero. vbi inter alia sic habetur
Cū ꝓ centuȝ aiabus psalmus vel missa
dicit. nihil minus ꝙ si pro vna qualibet
ipsoꝝ dicēt accipit. Potest dici ꝙ ista
non impediunt rōes prius pōitas. quia
vtraq; minor istarū rōnuȝ est vera sim
pliciter tam ꝯȝ extensionē ꝙ scđm inten
sionez. ita ꝙ equali merito non debet se
cundū strictam iusticiā bonū numerosi
us. sicut nec bonū intensius. quia plura
bona equalia equiualēt vni bono ma-
iori intensiue. ⁊ hoc in omni retributio
ne iusta ⁊ commutatione. Si ergo meri
to equali non debetur maius bonū ꝯm
intensionem. nec per ꝯn̄s scđm extensio
nem. quia sicut ista si facerēt vnum face
rent vnum maius altero illorū. ita sunt
maioris valoris scđm iusticiā ꝙ alteruȝ
illorū. Hoc cōfirmatur. quia alioqui
qui vellet orare ꝓ omnibus aiabus in
purgatorio intendens ꝙ singulis vale
ret modo medio eque valeret cuilibȝ si
cut si oraret ꝓ vna. ⁊ tunc scđm ordina
tam charitatem deberet quis orare pro
quocūq;. quia deberet impetrare bonū
pluribus. dum tn̄ hoc posset per eundē
actū sine diminutione boni alicuius eo
rum. Dices ꝙ per modum satisfacti
onis non tantum valet pro pluribus si
cut ꝓ vno. quia pena debita non relaxa
tur nisi aliquid equiualens soluatur.

Contra tunc aliquis posset impetrare
primam gratiam peccatoribus quotcū-
q; sicut vni. quia hic non requiritur pe
ne solutio. sed dei placatio ⁊ impetratō
boni ab ipso. Item sicut plures pene

equiualent vni maiori pene ꝛ non relaxantur nisi ꝑ opus satisfactionũ maius vel per plura opera satisfactoria: sic videt de pluribus bonis impetrandis. ꝙ equiualent vni maiori. ꝛ ideo nõ nisi ꝑ plura bona vel vnum maius bonũ impetrantur. Quare etiã non sufficit ad õlectõem mali aliquid sicut sufficit ad ĩpetrandum bonum. immo scõm videt magis. ¶ Confirmatur etiã ꝓpositũ scõo. quia in amicitia humana dilectus per supplicatõem suã meretur mai' bonũ vni q̃ si supplicaret ꝓ multis. naꝫ ꝓ vno exaudiretur vt tantũ bonũ ĩpetret ei. ꝛ si ꝓ multis peteret vel nõ ꝓ oibus exaudiretur. vel non tantũ bonum impetraret. ꝛ istud est scõm iustaꝫ legẽ amicitie. ¶ Confirmatur tertio. quia volũtas nõ videtur efficatior vt est causa meritoria q̃ vt est causa elicitiua vel imperatiua imo minus efficax. quia vt meritoria est tantũ causa dispositiua habilitans ꝛ disponens ad actionem principalis agentis. vt autẽ est elicitiua vel imperatiua est causa principalis. sed volũtas vt ẽ causa elicitiua vel imperatiua non equalem effectum causat simul in quolibet multorum sicut in vno solo causaret. neqꝫ enim simul intensa est amicitia ad quotcunqꝫ sicut esset ad vnuꝫ. 8. ethicorũ. nec voluntas eque perfecte imperat plures operationes potentiarum inferiorum sicut vnam. minuitur eñi itẽtio voluntatis plures actus inferiores ĩperantis. consimiliter videtur ꝙ voluntas minus bonum intensiue mereatur quando plurib' meretur. ¶ Et si dicas h° verum est quando deuotio minuit ex distractione circa plures. sed si deuotio sit equalis non oportet ꝙ minus bonũ mereatur multis q̃ vni. ¶ Contra. distractio non necessario cõcurrit ex hoc ꝙ ꝓ pluribus celebratur. quia nõ oportet celebrantem ꝓ multis tunc de eis actu cogitare. sed sufficit ꝙ ante recollegerit istos ꝓ quibus intendit specialiẽ orare. ꝛ intentionem suã talem deo obtulerit. ex tũc. n. si tantũ in cõi eoruꝫ memoriam habeat. hoc sufficit. quia deus oblationem ꝛ deuotõem ꝓ illis acceptat. ꝓ quibus ordinauit prius se velle offerre. ꝛ in isto casu verũ est ꝙ ꝓpter multitudinem attentio actualis ad singulos minuitur. quia nõ est ad eos nisi in cõi. sed deuotõem que est motus mẽtis ĩ deum nõ oportet minui. Exẽplũ nõ min' deuote celebrat q̃s de oib' sctis q̃ õ vno sctõ. qꝛ si min' distincte attendat ad quẽlibet tñ attentõ ad totã cõitatẽ suffic̃ ad deuotõem. non tm̃ equalẽ sed maiorem q̃ sufficeret attẽtio ad vnũ eorũ. nisi forte ad illũ ĩ quo eminẽter est illud quod est mã deuotõis ad oẽs. qui est solus deus trinus. sic q̃n orat ꝓ multitudine siũ cõitate indigente vt ĩpetret sibi bonum q̃ indiget maior cõpassio ꝑt hri ꝛ ita ma' desideriũ ĩpetrãdi illud q̃ ĩdiget q̃ si ꝓ v° indigẽte oraret. ꝛ ita nõ minuit ibi deuotio lꝫ minuatur attẽtio actualis ꝛ distincta. ñ g̃ min' bonũ tũc ĩpetrat singulꝫ ꝓpter diminutõem deuotõis. sed ꝓpt hoc solũ ꝙ merito suo corrñdet aliquo bonum certũ ꝛ hoc in quocũqꝫ eodem gradu. s. credendũ illi cui valet specialissime vel illis quibus valꝫ generalissime vel etiam illi vel illis quibus valet medio modo. ꝛ per ꝯñs ĩ isto tertio gradu in quo loquimur si est maior extensio ẽ minor intensio vnicuiqꝫ. ¶ Ad illa in contrarium. Ad primum de spiritu dico ꝙ spiritus ꝛ si extensiue non diuidatur tamen numeraliter spiritus a spiritu distinguitur. sunt enim singulorum corporum animatorum singule anime ꝛ ille habent bonitatem naturalem magis extensiue q̃ vna ex eis. imo equiualentem bonitati magis intense scõꝫ illõ 7° trini. 12. vel. 42. plus aliquid sit duo homines q̃ vnus homo. ꝛ per hoc distinguitur pluralitas in diuinis a pluralitate in creaturis. quia plus aliquid sit hic duo q̃ vnum. non sic ibi. vnde sub

dit nō maior est pater et filius quam solus pater. bonitates etiam plures spūum sūt maioris valoris. et iō requirūt plura bona vel vnum maius bonū propter qd retribuant. nō. n. qui orando meret viuificare vnū mortuum eadē rōe eque meret viuificationem quorūcunque mortuorum. ita dico quod bonū spūale cōicat sine diuisiōe quātitatiua sm extensionē. tn̄ cōicatur cū distinctione. s. aliud alteri. et ita req̄rit distinctum meritū propter qd reddat et hoc dico equale itēsiue. Contra. saltē bonū spūale non cōicat p ptes. g̃ si virtute h' misse debet bonū vtrique tanquā vnū totale pmium. illud non reddet p ptes. sic. s. quod ps dabit vni et pars alteri. Confirmat qz qui spiritū recipit totū spūm recipit. g̃ similr qui aliquod bonum spirituale recipit recipit ipsum totū. R° Aug. 7. de tri. 7. In his que ñ mole magna sunt iō est maius eē qz melius duo vō bona eq̄lia sūt meliora altero. g̃ in eis est maior bonitas. ma' autē lz non possit actu diuidi. tn̄ habz plura pua sibi eq̄lia. sicut lz celū non posset actu diuidi tn̄ toti equāt plura pua quam medietati. et in illis paruis est distinctio. et p illo vno magno lz in se idiuisibili tn̄ diuisibili vel magis distinguibili in eq̄ualentia possent illa multa reddi. sic h. tanto merito debet adequate tm̄ bonū illud in se diuidi non potest. sz tn̄ illi eq̄ualē possunt multa bona minora. et ita ipsum potest diuidi in valore dū p ipo diuersa bona minora distincte reddant non ergo illud bonū spirituale realit p ptes dat. sed dat in multis bonis minoribus que respectu illius boni habent p tialem valorem. Ad ꝯfirmatōnem. si possibile esset eundē spūm distribui multis in valore sicut hic est possibile de bono reddendo virtute orationis vnicuique minus bonū daretur et forte etiam realit spūs minus cōicaret si transcenderet suum susceptiuū pportionatū. sicut forte aia nō eque viuificaret corpus quantū cunque cresceret. sed passio pportionato eque cōicatur in pposito receptiuum pportionatum bono illi quod est reddendū p merito ē vna persona et quod datur illi dat non p partes. Cōtra exēpla ista prius posita istat per alia exempla. quia non eque possum portare duo equalia sicut vnum. Si dicat quod in mouendo localiter non eque pōt agens in plura et pautiora tn̄ in alterando potest et hoc quādo illa plura sunt agēti eque approximata. dico quod aliqui motus sūt tales quibus necessario totū simul scz omnes sui partes mouet hoc est non prius vna pars quam alia. sicut est motus localis. et de hoc intelligit. 5. meth. continuum est illud cuius motus est vnus scz se. vnus autē cuius indiuisibilis: indiuisibilis aūt scōm tps. si. n. moueretur v' pars continui. alia nō mota. solueret cōtinuitas. Alius est motus quo nō est necessario totū sm oēs ptes simul moueri vt est alteratio. mobile etiam aut intelligitur illud quod est adequatum virtuti mouentis vel agentis. ita. s. quod nō posset sil' mouere ma'. aut aliqd mobile minus tali adequato. est g̃ aliq̄ dr̃ia iter motū localem et alios mot'. qz sp totum cōtinuū sm se totū est mobile adeq̄tum mouenti ita quod nō aliqua ps eius sine alia ē mobile adeq̄tū. In motu āt alratōis aliq̄ ps ipsius mobilis pōt esse mobile adequatū mouenti tāte virtutis sic quod siml' non mouebit nisi tanta pars. Sz vtrobique immo in motu generaliter verum est quod ab isto mouente nihil simul mouetur nisi suum mobile adequatū. vel qd includitur in illo. et dico inclusum i illo realiter sicut aliquid eius vel equiualēs sicut minus quod etiā non est pars maioris potest dici includi in eo. et sic illud quod potest simul mouere illud mobile tanquam adequatum. non potest simul aliud mobile maius mouere nec etiam cum isto aliquod aliud. potest tamē sil' mouere duo mobilia que simul iuncta

non excederet mobile adequatū. ⁊ ō talibus verū est φ nō min⁹ mouet plura ꝙ pauciora. qꝛ nō min⁹ mouet mobile sibi simpliciť adequatū ꝙ mobile min⁹ ipso. qꝛ tūc illud nō eēt oīno adequatū intelligo adequatū nō sic φ mouens ꝫ totū conatū sui possit illud mouere. sed sic φ cum ꝙtocūqꝫ modico conatu pōt ipm mouere. tale mobile oīno subiaceret tali mouēti. ⁊ mobile oīno subiaceť mouēti pōt dici ipsū mobile oīno adeqri passiue ipsi agenti. Aliť celū ꝑm phm est mobile adequatū itelligētie que ⁊ si nō possit mouere mai⁹ tū posset minus Ad exēpla illa dico φ passi ꝓportionati agēti pōt quelꝫ pars eque pfici ita salťē φ vna nō minus pficiť si alia pficiať ꝙ si sine illa pficereť. qꝛ eni totū ē ꝑmoꝓportionatū agēti. ideo pluralitas ptiūm que includūť in isto toto non īpedit pfectōem actōis in oēs sicut nec in totū includēs eas sed si vno passo ꝓportiōato addereť aliud passū illud nō oporteret eque pfici ab agente sicut si solū receperat actōem agētis. hoc pꝫ in exēplis lux. n. ⁊ sonus ⁊ silia ꝙtum est de se mľtiplicāť se ꝑspice. passū ğ ꝓportionatū tali agēti quātuncūqꝫ sit paruū cū tū spericū includit ptes. ⁊ ille que sūt ptes eiꝰdem spere circūstātis lumē. eque illuminabūtur. hoc est tm̄ illuminabiť mediū ꝑm vnā diametrū eiusdē spere circa cādelā sicut scōm aliā. sed si accipiať alia spera remotior a candela ambiēs ꝑmaꝫ sperā acceptā circa candelā. illa nō eque illumiabit sicut prima / quod ğ dr̄ φ eq̄ illuminanť plura illuminabilia sic̄ vnū verū est qn̄ illa plura sunt ptes eiusdē illuminabilis adequati. puta qn̄ sūt ꝯtenta in eadē spa siue intra candē sperā respectu illuminātis vt centri accipiendaꝫ In ꝓposito aūt duo illi ꝓ qbus oratur nō sūt ꝑ se ptes vnius qō sit susceptiuū adequatū boni reddendi vtute orōnis sed vtriqꝫ ꝑse est susceptiuum adequatum. Cōtra φ 2ª spera minus illuminatur ꝙ ꝑma hoc est qꝛ 2ª est remotior a luce. nō aūt qꝛ siľ cū scōa alia. s. prima illuminať. imo scōa nullū lumen recipet nisi prima siľ illuminareť. ğ nō min⁹ recipit hoc vnū passum qꝛ aliud siľ recipit. sed qꝛ ipsū est remotius ab agente. In ꝓposito nō est talis remotō ꝫ tm̄ distinctio recipientiū. Rn̄º duo mobilia posse eque approximari eidē mouēti necessario cōcludit illa eē mobilia ptialia contēta. s. realr vel equiualenť in vº mobili adequato qō ꝑp est imaginare ꝑspicū circa centrū ipsius agētis ⁊ que ēt sūt in eadē spera hoc est infra distātiā eiusdeꝫ axis illa eque mouēť ⁊ alia nō eque cuꝫ illis. Ad auctem Hiero. glo. ponit ibi duplicē rn̄sionem. vna ē referēs hec ad ipsū celebrātē. vt sit sensus nihil minus accipiť supple ꝓ ipso celebrāte. qꝛ siue ꝓ vno siue ꝓ mľtis dicať. ꝑp vꝫ spālissime celebrāti. ⁊ equalr qn̄ est eque dispositꝰ. ⁊ eque ordiate facit hoc qō facit hoc est eq̄ celebrať ꝓ multis qn̄ ꝓ multis ⁊ pro vno qn̄ ꝓ vno. Alia rn̄sio glo. ē ibi referens ad casū in quo loqť φ. s. nō minus valet vna missa dicta ꝓ centū aīabꝰ cuꝫ cordis hilaritate. ꝙ si ꝓ qlꝫ vno diceret cū anxietate. Premittiť. n. ibi sic. Melior est. 5. ps. decantatio cū cordis puritate ac serenitate ⁊ ēt spūali hilaritate. ꝙ totius psalterij modulatio cū cordis anxietate ac tristicia. Et tūc subdit illō qō adductum est. cū ğ ꝓ centū ⁊c. ⁊ hoc 2ᵐ fuit forte spāľr ꝑm intētioneꝫ beati Hiero. volentis loqui ad ꝯsolatōem monachoꝝ φ si ꝓ multis tenereť orare tū nō oꝫ tot psalmos legere. qꝛ vrgēt in fastidium. sed melius satisfit illis si ꝓ eis dicātur pauciores ⁊ cū hilaritate meľ ēt, vꝫ dicenti si pōt stare cū obligatiōe eiꝰ.

De secūdo articulo ꝑncipali

tria sūt vidēda. ꝑº si in ptāte sacerdotis sit applicare certe ꝑsone boᵐ qō debet eccľe vel alicui in eccľa vtute sacrificij. 2º si sacerdos pōt illud boᵐ appli

care ꝑ libito voluntatis sue. 3° si valꝫ isti eque qñ applicat sibi ⁊ alijs sicut sic sibi soli applicaret. De pmo videt ꝙ ñ qꝛ instrm non hꝫ vtutem applicandi actionem vel effectu actois. agentis eiꝫ pncipalis est applicare vtutem ⁊ actionem nūc aūt sacerdos qtum ad vtuteꝫ sacrificij est mere instruꝫ. qꝛ organū inaiatuꝫ licet. n. sit organū viuum qtum ad meritū psonale in celebrando. qꝛ sic mereri est eius inquātū in se viuit vita gre. tam quātum ad illud bonū quod debet vtute sacrificij. est organū precise rōne ordinis. ⁊ eque ꝑuenit effectus iste vtute sacrificij. etiaꝫ si minister i se nō viuat vita gre. g ⁊c. 2° sic bonū quod nō debet isti nō hꝫ iste ius alij assignandi vel applicandi sed bonū quod debet vtute sacrificij non debet sacerdoti inqtuꝫ celebrans sed tm ipse est nunci⁹ offerens petitōem eccle: ⁊ bonū quod vtute sacrificij debet non sibi debet. quia eadem eēt vtus sacrificij si ipsa eēt in mortali peccato. ¶ Dico tñ ꝙ in ptāte sacerdotis celebrantis est aliq mō applicare vtutem sacrificij. quod ꝑbat duplici aucte. Augusti. in enchi. 89. vel. 77. non est negādum defūctorū aias relevari cum ꝑ illis sacrificium mediatoris offert. g offerens potest applicare illis sacrificium ⁊ ille ꝑ hoc poterunt relevari. Idem in sermōe de cathedra sācti Petri. Ostēdam inqt qua ratōe animas defunctorum iuvare possunt. adhibeāt ꝑ eis sanctorum preces ⁊ sacerdotali eos ꝑsecutiōe dño cōmendēt. Juvant g aie ꝑ hoc ꝙ sacerdos ꝑ eis applicat vtutem sacrificij. Ad h° est duplex cōuenientia vna qꝛ vbi i domo aliq est aliqō bo^m est distribuendū diversis scōm eoꝝ exigentiam vel indigentiam. rōnabile est ꝙ dñs domus nō immediate singulis distribuat. sed talis distributio alicui vl aliquibus certis ministris in domo concomitatur. Ita vidimus regulariter in familijs ordinatis. eque ergo vel magis debet ita esse in domo dei que est eccla. ꝙ bonum ibi vtute sacrificij communicandum: non solum deus distribuat sed aliquis mīster in ecclesia. nulli aūt magis ꝯuenire pōt in ecclesia ꝙ sacerdoti sacrificium offerenti. cui sicut ꝯuenit determinare intentionem suam pro quo specialit offerat. sic cōuenit sibi dispensatorie vel dispositive determinare cui vtute sacrificij bonuꝫ qō impetratur reddatur. Ad illa que ꝑbant ꝙ nullo mō cōueniat sacerdoti applicare vtutem sacrificij. Ad pmum dico ꝙ licet bonum quod impetrat vtute sacrificij non impetret vtute meriti ꝑsonalis sacerdotis. sed vtute meriti eccle in cuius psona fit oblatio ⁊ ob cui⁹ gratiam oblatio acceptat. ⁊ ideo quo ad h° .s. tale bonum sic impetrandū sacerdos licet sit materie organum. tamen rōe ordinis habet gradū notabilem in ecclia ꝑpter quē sibi ꝯuenit offerre ⁊ oblationis vtutem determinare. ⁊ in hoc est precise organum sed minister ⁊ dispēsator. Ad scōm dico ꝙ ⁊ si bonum reddēdum vtute sacrificij non debeat sacerdoti ꝑ se. debet tamē eccle scōꝫ eius distributōem: qꝛ ipse ex ordine suo est nunci⁹ sponse ad sponsuꝫ offerens petitōes specialit ꝑ determinatis psonis. ⁊ ita dispensatorie vel dispositive determinans eis illud quod ꝑ talibus petitionibus reddetur. ¶ De secūdo i isto articulo. s. an possit ꝑ libito distribuere bonum debitum vtute sacrificij. ita. s. ꝙ hoc bonum specialit reddat illi cui ipse specialit applicat vtutem sacrificij diceret ꝙ non. sꝫ ad hoc ꝙ applicatio sua habeat effectū oportet ꝙ eam faciat fm beneplacitum dei. qꝛ ipse solus est dator illius boni et scōm suum ꝑprium beneplacitū. non g dabit illi cui sacēdos applicat. nisi sacerdos in applicando conformet se voluntati datoris. Cōtra hoc nullam videtur ille hre auctatem applicandi vl assignādi aliquod bonum alicui. cuius applicatio nunꝙ tenebit nisi fiat fm voluntatē

alterius de qua iste regulariter non potest habere certitudinem sed sacerdos ñ potest hr̄e certitudinem determinatā d voluntate diuina cui velit dare bonum reddendum virtute sacrificij. quia nec regulariter hoc deus reuelat in speciali nec ex scriptura habet doctrina de hoc nisi multum remota ⁊ vniuersalis que non sufficit ad sciendum voluntatē diuinam in speciali respectu huius persone vel illius. ergo si nunq̄ applicatio facta per sacerdotem habet effectum nisi esset facta ſm bn̄placitū diuinū. seq̄ret q̄ sacerdos nullam haberet auctoritatē applicandi virtutem sacrificij nisi mltū in vlī. Pōt ergo dici q̄ vbi habet doctrina certa de applicatione ibi est sic facienda. ita. s. q̄ si contrarium fiat forte nec ei cui applicatur valet. ⁊ applicanti nocet. q̄ peccat. cum autem oratio possit vt dictum in principio pmi articuli alicui tripliciter applicari. s. spālissime generalissime ⁊ mō medio inť ista. s. specialiť licet nō specialissime/pma aūt applicatio deīminata ē. q̄ semp fit ipi orātī/2ª etiam determinata est. q̄ semp fit toti ecclesie. ⁊ has duas deīminationes facit regula caritatis que debet eē potissime ad seipsū ⁊ generaliť ad om̄em pxīmū/3ª applicatio. s. media aliq̄n videť deīminata eē ex īstitutōe siue ordinatōe eccľe q̄ i diuersis pochijs instituit diuersos sacerdotes pochiales q̄ tenenť officiare eccľas ⁊ celebrāť spālr p suis pochianis. ꝯsilr in diuersis collegijs ptialibus sunt diuersi sacerdotes instituti ad offerendū sacrificium altaris ⁊ spālī' sep p illis q̄ sunt i tali collegio/de hoc pōt accipi illud. 7. q. i. ⁊ cotať Hiero. ad rusticū monachum. in apib' pnceps vn' est grues sequunť vnā. Roma aūt condita duos fratres reges simul hr̄e non potuit. ⁊ sequiť singuli eccľarum epī. singuli archidiaconi ⁊ oīs eccľasticus ordo suis rectoribus regiť. hec ille./Nec tm̄ req̄rūtur rectores in eccľa ad correctionem faciendā sed ad recōciliatōem faciēdā peccatoꝝ p orōnes eccľe ⁊ hostiam salubrē. Similiter videtur dterminari applicatio ex iusticia. ⁊ hoc illis qui prouident vel puiderunt ministris de necessaria sustentatione. hoc modo multi dotauerunt monasteria ⁊ ecclesias solēnes collegiatas vel mīores ecclesias ad hoc vt ministri in talibus ecclesijs tenerentur celebrare p illis ⁊ p illis p quibus ipsi itendebant eos obligare. ⁊ est obligatō rationabilis. vt qui recipit elemosynas temporales refundat p eis suffragium spūale orōnis ⁊ oblatōis. sicut de tpali bn̄ficio refūdendo p spūali bn̄ficio predicatiōis. ait apľs. i. ad Corinth. 9. Si nos vobis spūalia seminamus magnū est si carnalia vestra metamus. q. dicerē non. Ex quo ǵ licitum ē immo rōnabile q̄ elemosyna requirat orōnem. illi q̄ cū elemosyna sua imponit obligationē orandi p se ratiōabiliter facit. ⁊ ita ista elemosyna ad quencunq̄ succedentem semper transit cum onere sibi imposito nullus tn̄ presumiť se ⁊ suum collegiū sic alicui obligare q̄ non posset de cetero alteri aliqua suffragia committere vel pmittere. ⁊ ita presumitur obligatō fieri scđm intentionem obligantis pcise tn̄ ſm notulā lʒ non sit hec obligatio nisi premissoria. Isti quoꝝ orationes ⁊ oblationes sunt sic determinate certi psonis nō possunt eas pro libito alijs applicare. quia facerent iniusticiam sb̄trahendo debitum illis quibus iam sunt obligati. ⁊ intelligo si applicarent alijs ita specialiter sicut ipsis. ⁊ hoc alijs quibus non eque obligantur. Si quidem illa applicatio medio modo potest habere multos gradus. Exempli gratia ponantur tres. ⁊ semper ipsa plus valet illi cui fit in priori gradu. puta si quis sic intendat q̄ quantum potest oblatio valere alicui alij ab offerente tantū valeat ipsi a. ⁊ tūc post ipsum a. q̄tū valeť pōt alicui alteri valeat ipi b. ⁊ p'

b.ipſi c.⁊ hoc ſiue ꝑ a.intelligat vna ſo
la ꝑſona ſiue multe ꝓ quibus vult i eo
dem gradu orare. Eſto igit ꝙ ex ordine
eccleſie vel ex bn̄ficio recepto tenet quis
offerre medio mō.⁊ hoc i ṗmo gradu ꝓ
vno nō ṗiudicat tn̄ illi ſi medio mō i 2°
gradu offerat vel applicet virtutem ob
latōis alij.⁊ i 3° gradu 3°.⁊ ſic de quib⁹
cūqꝫ gradibus. qꝛ nunꝙ̄ applicatio fctā
in gradu poſteriori ſb̄trahit aliquid illi
cui facta eſt i gradu priori. Cui autē fie
ri debet applicatio ⁊ ī quo gradu dubi
um eſt. an.ſ.curatus debeat pri⁹ applica
re oblatōem ſuo parochiano ꝙ̄ pr̄i vel
mr̄i. Uidet.n.ꝙ de lege nāe obligat ꝑen
tibus.⁊ illi legi ṗiudicare nō pōt poſiti
ua obligatio. nec quiſꝙ̄ recipiēs obliga
tionem debet velle ſibi ſacerdotem obli
gari ꝯtra rectū ordinem legis nature. ⁊
ita interpretādum eſt ꝙ nūquā voluit
ſacerdotē ſibi ſic obligari qn̄ poſſꝫ libe
re reddere ſꝑ patri ⁊ matri illud in quo
eis tenet. Sed ꝯtra pat ⁊ mat ſi ſint pa
rochiani alterius ſacerdotis habēt euꝫ
obligatum ad orandum ꝓ ſe ſicut pro
ſubditis.⁊ videtur ꝙ obligatio iſta ſpū
alis filiationis ṗualeat quātum ad effi
caciam. Alij aūt ſūt ſacerdotes in ec
cleſia nō habētes curam nec etiam capl
laniā vel prebēdam rōne cuius ſit eorū
oblatio applicata certe perſone vel cer
tis ꝑſonis ⁊ tales magis poſſunt libere
ꝓ ſuo beneplacito applicare. debent tn̄
applicationem ſuaꝫ conformare bn̄pla
cito ſummi ſacerdotis quantū poſſunt
de illo veriſimiliter conicere vel ꝯci
cipere quod difficile quādoqꝫ ē ꝑcipere
in ſpāli de hac ꝑſona vel illa/ꝓbabilius
aūt ꝯcipit magis in cōi. puta parētibus
bn̄factoribus ṗncipibus ⁊ ṗlatis. iuxta
illud apl̄i. ꝓ mortuis ēt iuxta illud .2°.
machabe.12. Sctā ḡ ⁊ ſalubris ē cogita
tio ꝓ defunctis exorare. Et adhuc ſiſtē
do etiam ſic in cōi dubium eſt quib⁹ de
bet offerens medio modo applicare ſa
crificium.⁊ hoc in gradu priori ⁊ quib⁹
i gradu poſteriori. nā in aliquib⁹ ē ma
ior indigētia ſicut in mortuis q̄ nō pn̄t
ꝓ ſe mereri ꝙ̄ in viuis.⁊ in pctōrib⁹ ꝙ̄ i
iuſtis qui ꝑ gr̄am ꝓpriam quā hn̄t pn̄t
mereri nō ſic peccatores.⁊ magis idigē
ti videt iuſtuꝫ prius ſb̄uenire. tn̄ ex alia
ꝑte videt maior vtilitas. vtilius ē.n. vi
atori gratiaꝫ augeri ⁊ ex ꝯn̄ti merita ꝙ̄
mortuo ſolā penam remitti vbi non au
getur gr̄a nec creſcūt merita/ videt ēt q̄s
magis obligatus fratri ſuo exn̄ti in cha
ritate ꝙ̄ peccatori q̄ nec deū diligit nec
a deo diligit ſicut iuſtus.⁊ debeo magiſ
diligere eum quē de⁹ diligit ⁊ qui deuꝫ
diligit ꝙ̄ illum qui ꝯ̈rio mō ſe hēt. Tu
tius ḡ vr̄ applicatōem facere gnāl̄ē talē.
digneris dn̄e oblatōem iſtaꝫ ſpecialiter
acceptare ꝓ illis ꝓ quibus noſti me te
neri ſpāl̄r offerre.⁊ in illo gradu in quo
noſti me teneri ꝓ eis. Et ſi in ſpāli d̄ter
minet ad aliquem vel aliquos tuti⁹ eſt
ꝙ fiat ſic ſub ꝯditiōe. ſi tibi placet. ¶ De
3° i iſto articulo dici pōt ſicut in precedē
ti articulo. ꝙ.ſ. miſſa non tm̄ valet vir
tute ſacrificij applicata pluribus in eod̄
gradu ſicut ſi vni ſoli applicaret. hoc d̄
clarat ſili rōne qua ṗus. qꝛ bonuꝫ qd̄ de
bet v̈tute ſacrificij corrn̄det ſm iuſticiaꝫ
alicui merito in eccl̄a. illud meritum eſt
finitū ⁊ certi gradus. ergo ſibi ſcd̄ꝫ iuſti
ciam plenā adequate correſpondet bo[m]
certi gradus reddenduꝫ. ita ꝙ nihil red
det virtute ſacrificij niſi illud vel inclu
ſum in illo. ergo ſi totū illud reddat iſti
nihil v̈tute ſacrificij reddet illi. qꝛ quod
daret illi nec eſt iſtud bonū quod datur
iſti. nec includit in illo vt aliquid ei⁹. ⁊
ꝑ ꝯn̄s ex oppoſito ꝯn̄tis ſi virtute ſacri
ficij aliqd̄ bonū det illi. nō totū dat iſti
qd̄ debet v̈tute ſacrificij daret aūt ei to
tum in medio gradu ſi ſibi ſoli ſpāliter
applicaret. ḡ ⁊c̄. Iſta rō poſſet habē iſtā
tias que poſite ſunt in ṗmo arti. ⁊ ꝯſil̄r
ſoluerentur. Sed hic eſt quoddam du
bium ſpāle. nam ibi patet cui merito fi
nito dꝫ correſpondere bonum reddēdū

q2 merito psonali celebrantis. nō ita p3 hic cui merito correspondet bonū red dendum vtute sacrificij. Et dici pōt q n̄ correspondz precise bono contento i eu charistia. illud quidem bonū equiuale est qn̄ eucharistia seruat in pixide. ꝛ tn̄ non tūc eque v3 ecclesie sicut qn̄ offert i missa. ꝛ siue hic indisticte dicat oblatio eucharistie siue sit ꝯsecratio siue pceptō siue oblatio vel opatio aliqua sacerdo tis in psona ecclesie. vltra ergo bonū cō tentum in eucharistia requirit oblatio eucharistie ista nō est accepta nisi sit of ferentis accepti. Juxta illud Geñ. 4. Re spexit deus ad Abel ꝛ ad munera eius. prius ad Abel q̄ ad munera. Et iuxta illud Luce. 21. Uidua hec paupcula pl' q̄ oēs misit. q2 ex voluntate magis acce pta. ꝛ Grego. hom. sup illud math. 4°. Ambulans Jesus ꝛc. nec pensat dñs quā tum in eius sacrificio. sed ex q̄to defera tur affectu. Unde si iudeus obtulisſ3 pa tri christū volentem vel non volentem nō fuisset ista oblatio ita accepta a pr̄e. sicut qn̄ Christus spōte se obtulit. imo non fuisset accepta iuxta illud eccl'astice 34. q. Qui victimat filium in cōspectu patris. Ex istis patet q sicut eucharistia non precise rōne rei contente plene acce ptat sed o3 q sit oblata sic nec plene ac ceptat oblata nisi rōne bone voluntatis alicuius offerentis. non aūt precise rōne ipsius voluntatis celebrantis. q2 hoc p̄ tinet ad meritum personale non ad vir tutem sacrificij. nec immediate rōne vo luntatis ipsius christi offerentis. q2 xps ꝛ si hic offerat vt contentus in sacrificio non tn̄ hic imediate offert sacrificiū. iux ta illud hebre. 9. Neq3 vt sepe offerat se metipsum. ꝛ ibidem. christus semel ob latus est. supple a seipso offerente. alio quin videret q vnius misse celebratō eq ualeret passioni christi. si idem esset offe rens immediate ꝛ oblatus. certum ē au tem q missa nō equalet passioni christi licet specialius valeat ꝓ quādo ibi ē spā lior cōmemoratio oblationis qua3 chri stus obtulit in cruce. Juxta illud. Lu. 22. ꝛ pmo ad Corin. Hoc facite in meā cō memorationem. q2 fit missa tā repn̄tan do illā oblatōe3 i cruce. q̄3 p eā obsecrā° vt. s. p eam deus acceptet sacrificiū eccl'e obsecratio ēt cōiter fit per aliquid magl acceptū ei qui rogat q̄3 sit sibi supplica° obsecrantis pat3 in exemplis cōiter. Si .n. supplico vt p salutē vel ꝓ salute aie patris hoc mihi facias. suppono t̄ magl acceptam eē salutem eius q̄3 supplicatō nem meam. vn̄ ꝓpter illam acceptā vo lo supplicatōem meam acceptari. ꝛ pp ter qd vnūquodq3 ꝛ illud magis. Sic g̃ p3 q eucharistia oblata acceptatur non rōne voluntatis christi vt imediate of ferentis. rōne ergo volūtatis ecclesie ge neralis. i° aūt habet rōnem meriti fini tam. Et esto q acceptaret ratione volū tatis Christi vt offerentis ꝛ instituentis oblationem ꝛ dantis sibi valorem ꝛ ac ceptationem. tn̄ non equiualeret nec ac ceptaret sicut passio christi. ꝛ ita eēt me ritum finitum cui correspondet bonu3 debitum vtute sacrificij. Sed cū accepte tur rōe volūtatis gn̄alis eccl'e: nunquid simul eccl'e triumphantis ꝛ militātis n̄ vr̄. immo istud sacrificiu3 ē ꝓpriū eccl'e militanti. sicut ꝛ sacrm̄ in quo est sacri ficium. Contra si est solius eccl'e mili tantis. g̃ si nll's viator eēt in grā vtus sa crificij eēt n°. ꝛ si vnus solus eēt in grā equaret merito psonalis illi'. qualr aūt mō ad meritum istud ꝯcurrit mot' illi' qui nihil cogitat de oblatōe cuiusmodi est alius a celebrante nec assistēs sibi. di ci potest.

De tertio articulo

principali dico q sacerdos potest teneri ad dicendum missam ꝓ isto dupliciter vno modo ex liberali ꝓmissione. alio° ex stricta obligatione. nec intelligo stric tam obligationem per conuentōnem le galem siue per commutationem spūa

vt orationis pro temporali vt elemosyna que data est quia illa videtur simoniaca. Nec valet dicere quod sacerdos commutaret pro aliquo temporali suum laborem corporalem. quia non est verisimile quod aliquis vellet sibi tantum dare pro labore corporali in illo actu. Sed elemosyna liberaliter offertur cum mendicatione orationis. et recipiens elemosynam tenetur secundum iusticiam exaudire mendicantem orationem suam. et tunc secundum iusticiam liberaliter. tamen scilicet siue conuentione et commutatione obligat se ad orandum pro benefactore. vel si est communitas aliqua prelatus eius se pro tota obligat vel ipsam totam obligat vel ipsa tota se totam obligat. et quelibet istarum obligationum potest esse stricta. licet non sit secundum commutationem huius pro illo. secundum istud intelligenda sunt multa que dicuntur in questione et questionis solutione si primo modo teneatur. in potestate promittentis fuit tantum promittere quantum voluit et ad tantum se obligauit et non plus. Si tamen iste intellectus possit sine mendacio stare cum verbis que habentur extra de sponsalibus. Ex litteris. vbi glo. in fi. dicit secundum promissorem sit interpretatio. quia liberum fuit stipulatori verba late concipere. ff. de verbo. obliga. quicquid. et tunc si reddat sicut intendebat in promittendo soluit debitum. Si autem teneatur secundo modo. scilicet ex stricta obligatione alia et alia facta illi et isti de dicendo missam pro eo. potest dici tunc quod dicendo pro ambobus simul non soluit debitum. distinguendo tamen de verbis obligationis potest dici quod aut sunt certa et simpliciter determinata ad vnum intellectum. puta si obliget se ad dicendum missam pro isto vel cum alijs pro quibus tenetur. vel si ex alia parte obliget se ad dicendum missam pro isto ita specialiter sicut potest sacerdos specialius pro alio a se celebrare hoc est quantum potest et meritum personale et etiam virtutem sacrificij alicui alij specialius applicare. et in isto casu quando scilicet obligatio est determinata ad certum intellectum patet quod satisfacit si secundum illum intellectum satisfacit. et aliter non. Aliquando autem verba obligationis possunt habere diuersos intellectus ita quod possunt intelligi strictius et minus stricte. puta si dicam sic. dicam pro te vnam missam. vel adhuc generalius sic celebrabo pro te. et in isto casu vt videtur verba accipienda sunt secundum intentionem obligantis quod probatur per illud extra de iurando. venientes. vbi dicitur de quodam a. quod cum graues inimicitias incurrisset illi qui partis vtriusque amatores extiterant sugesserunt predicto a. quod in satisfactionem inimicitiarum iuraret quorundam obedire mandato. Cumque ille non credens se tale quid comisisse propter quod ei aliquod graue debetur imponi iuramentum illud sub tali confidentia prestitisset. ipsi sibi sub iuramenti debito preceperunt. vt nunquam curiam ducis intraret nisi cum omnes per edictum ipsius generaliter ad curiam vocarent. et infra vero. quia ille qui dicti ducis est consiliarius nequaquam sic iurasset sic iurasset si mandatum illud sibi contrarium presciuisset. noueritis nos mandasse patriarche tali vt si mandatum priori iuramento licite facto repugnet. ipsum auctoritate nostra denunciat non seruandum. vult ergo papa quod illud iuramentum non seruet quando virtute iuramenti impositum est aliquid tam difficile quale non credidit imponendum et ita non videtur teneri nisi in alijs facilioribus de qualibus intellexit. licet illi quibus iurauit intenderunt obligare eum ad illud difficile quod postea virtute iuramenti imposuerunt.

Preterea extra de sponsali. ex litteris ibi glosa contra eum fit interpretatio qui pactum apposuit qui debuit legem aptius ponere. ff. de pac. veteribus. Si ergo ille cui alius obligatur non ita determinat verba vt sint omnino certa ad intentionem suam sibi imputet. quia obligans non videtur se velle obligare nisi ad illud minus quod potest stare cum verbis. Sed

videtur q verba obligationis sunt acci pienda scdm intellectum quem habet il le cui fit obligato. 22. q. 5. quacunqz. quacunqz arte verborum quis iuret. deus ita accipit sicut ille cui iuratur itelligit. et cotatur ibi Isido. 2° senten. Et ibidez .c. xxi. ecce. et cotatur Aug. in sermone quodam. qui per lapidem iurat falsum periurus est. si tu illud sanctum non putes sanctum putat ille cui iuras. non eiz tibi aut lapidi. sed primo iuras. Rndeo ad hoc dubium videt haberi extra de spon. ex litteris. Ubi dicitur si aliter non intellexerit quod alter pposuit ad communem vbi intelligentiam recurratur et cogatur vterqz verba prolata i sesu illo retinere quem solent recte intelligentibus generare. Et glo. ibi adducit illud. ff. de suppellectili legata labeo. Nō ex opinionibus singulorum sed ex communi vsu nomina sunt intelligēda. Sz queres que est cōmūis intelligentia habenda de talibus verbis. videtur q obligans districte sacerdotem ad celebrandum p se. intendit obligare eum ad illō quod est sibi vtilius dum tamen illum ad illud liceat ipsum obligare. nunc aūt q maximum bonum quod debetur vtute meriti personalis. et etiam virtute sacrificij. medio modo alicui applicandum totum reddatur isti. est isti vtilius q q non totum reddatur. et hoc licet. qz nō est ptra charitatem q vnusquisqz bonum spūale sibi procuret quantū potest sine preiudicio alterius: ergo iste sic intendit sacerdotem obligare q. s. totuz illud bonum sibi debeatur. non autem sibi deberetur totum si simul p altero celebraretur sicut declaratum est in primo articulo quantum ad illud quod debetur merito personali. et in secundo articulo quantum ad illud quod debetur virtute sacrificij. Si ita esset tc celebrās p duobus non solueret debitum isti.

Ad illa que pbant verba intelligenda esse scdm intentionem pmittentis. Ad pmum presumitur q null' vult se obligare ad illicitum et hoc psumendum est qncunqz non apparet expsse q obligatio sit ad illicitum. nūc aūt obligatioez prius licite factā velle auctoritate ppria reuocare est illicitum. ergo presumendū ē q nullus in aliqua obligatione posteriori hoc velit. et hoc qñ vba obligationis sequētis non expsse sonāt reuocatōem precedentis. verba ista generalia iuro stare mandato vestro in intellectu quem important videntur illicita nec expresse sonant talem reuocationem obligationis precedenti. Si ergo virtute iuramenti talis imponatur sibi q non seruet obligationem priorez. recte interpretandum est q iuramentuz suum ad istud non obligauit. Sic est i casu de quo arguis. quia iste a. obligatus fuit duci vt consiliarius. et per conseqns per iuramentum quod fecit ciuibus p pace eorum habenda nullo modo intelligendum erat obligare eum ad recedēdum ab obligatione facta duci. Et breuiter si hoc in speciali fuisset sibi ppositum ad iurandum nullo modo licerz sibi iurare. et si iuraret periuraret. et tenetur in hoc non seruare iuramentum secundum obligationem priorem. quando ergo istud in speciali non iurat sz aliquod iuramentum generale licitum. nullo modo intelligitur in illo istud illicitū includi. non ergo papa hic mādauit eū absolui a iuramento. sed denunciari iuramentum secunduz priori iuramento licite facto repugnare vel esse repugnās et ideo non esse seruanduz. Intelligo repugnans non secundum formam iuramenti. quia generale fuit et de sollicitis intelligentiis. sed repugnans quantum ad illud ad quod ipsi voluerint iuramtum applicare. quod s. vtute iuramenti imposuerunt et ideo quo ad hoc specialiter non est obseruandum. Si tamē aliud imposuissent quod non repugnaret

iusticie ad illud fuisset virtute iuramẽti pstiti tanq̄ simpliciter liciti ⁊ i tali casu licite obligatᵣ. Ad 2ᵐ ⁊ si videatᵣ q̄ obligans ita velit se ad modicū obligare sicut pōt stare cū verbis que acceptat ille cui fit obligatio ⁊ iō ita modicū soluere sufficit. Sed nūquid i casu aliq̄ spāli satisfacit iste qui tenetᵣ ad vnā missā ꝓ eo si celebrat simul ꝓ eo ⁊ alio/dr̄ q̄ sic. qꝛ rōnabilis ꝯsuetudo iterptatᵣ obligatōez generalē. nūc aūt rōnabilis ꝯsuetudo ē. q̄ anniuersaria celebrẽt in illis ecclesijs vbi corpora sepeliuntᵣ ⁊ in quibꝰ ecclesiis ipsi mortui dū vixerūt pcepunt ecclesiastica sacra. si g̃ talis ecclesia rōnabilez ꝯsuetudinem habeat q̄ eodē die nō dicat nisi vna missa ꝓ mortuis. si ꝯtingat eodem die plura anniuersaria cōcurrē satisfit illis multis p vnā missā. Sic ergo videntᵣ monachi ⁊ clerici i ecclesijs cathedralibus ⁊ alijs collegiatis ⁊ ēt sacēdotes curati satisfacere p vnā missaz q̄uis teneantᵣ pluribus sic q̄ cuilz ad vnā missā. Isti. n. ñ obligāt ad ipossibile vel oino ad incōueniens illi eccle in qua ministrāt cuiusmodi eēt ibi eodez die plꝫes missas ꝓ mortuis solenniter celebrare. nec ista difficultas oritᵣ ex aliquo illicito qꝛ licitū fuit istis obligare se ad āniuersaria suoꝝ familiariū in suis ecclesijs celebranda ⁊ debet intelligi ista obligatio fm̄ rōnabilē ꝯsuetudinē taliū ecclesiarū. Secus est ð paupibus religiosis ⁊ sacerdotibus nō curatis nec collegiatis. tales .n. tenentᵣ ad singulas missas ꝓpter singulas obligatōes nec excusaret eos ꝯsuetudo de nō celebrādo plures missas eodem die. qꝛ nec habēt rōnē ꝓmittendi illa ad que oppositū sequeretᵣ. qꝛ nō habēt rōnem sic accipiēdi anniuersaria. sꝫ tm̄ licet eis ad illa se obligare de quibꝰ fuerit certi q̄ possint cōplete soluere.

Alii dici pōt q̄ bene pōt aliquis si voluerit cedere iuri suo. ⁊ ideo ille qui obligat sacerdotez pōt cedere vt nō teneatᵣ solus habere missam sed simul cū multis. ⁊ ista cessio lꝫ expresse nō fiat quandoq̄ in obligatōe. tamē ratiōabilitᵣ itelligenda est fieri in aio eius nō solum eiꝰ qui se obligat. sed eius cui fit obligatio: ⁊ hoc quādo ille cui fit obligatio bñ nouit cōsuetudinē ecclesie. s. q̄ q̄q̄ multis ꝓ eodem die sit obligata non tamen solet solui vna missa. Et ideo probabile videtur si canonicus talis ecclesie ordinet sibi anniuersariuz celebrare. ⁊ si mlta cōcurrūt vna die satisfit dicēdo vnaz missam simul pro illis multis. Sed si aliquis nesciens modum illius ecclesie simpliciter intendat obligare ad tantuz ad quantum obligaret sacerdotem simplicem non curatuz. non videtur q̄ isti satisfit nisi sibi reddatur tantuz in ecclesia collegiata. s. propria missa quantuz teneretur reddere sacerdos nō curatus qꝛ ꝯsuetudo spālis est isti ignota ⁊ licite ignota. qꝛ iste non tenetur scire consuetudines spāles ecclesiarum. non debꝫ g̃ esse preiudiciū isti. esset autem si ꝓpterillam sacerdos iste minus sibi teneretur q̄ alius sacerdos modo simili obligatᵣ. Si igitur vult sacerdos ꝓpter suaz consuetudinem sibi notam alleuiari exprimat eam illi ignoranti. ⁊ si cōsentiat q̄ secundum illam consuetudinem sibi satisfiat bene quidem. Qz g̃ ibi allegatᵣ rōnabilis consuetudo tanq̄ satisfaciens. Dici pōt q̄ quāq̄ absolute possit rationabiliter esse ꝯsuetum q̄ in hac ecclesia fiāt anniuersaria defunctoꝝ sepultoꝝ in hac parochia. absolute etiā possit eē rationabilis consuetudo q̄ in eodē die in ista ecclesia non dicatur missa ꝓ mortuis nisi vna tamē in casu non possunt ista duo rationabiliter esse consueta. in isto casu. s. qñ iusticia requirit ꝓ singulꝭ obligationibus singulas missas dici. quia eque requiritur iusticia in ecclesia collegiata sicut a simplici sacerdote. nisi ille cui sacerdos tenetur velit cedere

iuri suo. saltem implicite acceptando ꝓ se consuetudinē illius ecclesie. quā non debet ꝑsumi acceptare. nisi sit sibi nota Et cū dr̄ ꝙ non tenet ad īpossibile vel ad incōueniens. R̄o duo pn̄t eē inter se repugnantia saltē in casu ita. s. ꝙ ambo nō iuste fiant simul. ⁊ tn̄ vtrūqꝫ eorū di uisim posse iuste fieri. ⁊ sicut de iuste ita de decenter fieri. Dico ḡ ꝙ si ex ꝯsuetu dine in hac eccl̄a approbata factū ē sim plicit incōueniēs hic plures missas dici de mortuis eodem die. isti nō licet se ob ligare aliquibus obligatōibus ex quibꝰ sequeret scd̄m iusticiā debere plures di ci. Si ḡ iam obligatꝰ est ad vnā missam ꝓ tali die non obligꝫ se obligatōe noua obligatōe ad aliā. qꝛ illa noua obligatō non eēt ad istam iam debitā ḡ ad aliaꝫ. qd̄ est incōueniēs in hac ecclesia. Et cuꝫ di ꝙ rationabilis ꝯsuetudo est ꝙ anni uersaria celebrent in ꝓprijs ecclesijs. Di co ꝙ aliqd̄ pōt esse in se rōabile. ⁊ tn̄ cū alio non stat qd̄ absolute posset esse rō nabile in se. Sic absolute rōnabile esset anniuersariū hic fieri si possit stare cuꝫ ordinatione istius ecclesie ꝙ ita fieret sic ipse intendit q̄ ꝓcurat sic. videlicet ꝙ hē at ꝓpriam missam. sed quādo non pōt sicut in casu posito ibi rōnabile est āni uersarium nō in ista eccl̄a celebrari. vel si oino sacerdos iste velit istud anniuer sarium recipe. ⁊ tamen cōsuetudinē sue ecclesie seruare ꝓcuret missam ꝓpriam ꝓ isto dici ab alio sacerdote. Et ꝯsimi lir̄ videret esse dicendū de ecclesijs dota tis quarū minister rōne ordinationis ec clesie vel elemosynarum receptarū iam sunt dotantibus vel certis ꝑsonis obli gati specialr̄ ad tm̄ numerum missaruꝫ ꝓ quanto ipsi sufficiunt vel ad certum numerum suffragioruꝫ. non. n. videt ꝙ tales se licite pn̄t obligare ad missas vel ad talia suffragia alijs soluenda. nisi in tendant ꝓcurare talia spāliter solui per alios q̄ nō sūt iā totalr̄ obligati. De 3ᵒ isto ar. pōt dici ꝙ in casu ꝓposito abso lute non satisfit eccl̄e. qꝛ obligatio cōple ta siue que fit insolidū quando est alia ⁊ alia ad idem in spē. ipsa est ad aliud ⁊ aliud. sicut pꝫ. ff. Secus est quādo est ad idem in numero. vt qn̄ pluribus ob ligatōibus obligor hac sexta feria ieiūa re. puta ex precepto ecclesie. qꝛ est sexta feria quatuor temporū. ⁊ iterum qꝛ est vigilia apostoli ieiunanda. ⁊ iterum ex regula mea. Istis obligatōibus qꝛ sunt ad idē numero satisfactō vno actu ieiu nandi. Secus aūt est si ad idem in spē. ⁊ rō videt. qꝛ obligatio nō est ad impossi bile solui: quotcunqꝫ aūt sunt obligatō nes ad hoc nulli pōt satisfieri nisi soluē do hoc. nō ḡ tenet ad aliud. Sed quan do sūt plures obligatōes ad idē in spē. pōt satisfieri eis soluendo aliud ⁊ aliud Nūc aūt in casu ꝓposito ē alia ⁊ aᵃ ob ligatio cōpleta ⁊ ad idem in specie. s. ad dicendū missam. ḡ simplr̄ non satisfacit nisi reddat distincta. Cōfirmat. qꝛ ad aliā ⁊ aliam obligatōeꝫ erat aliud ⁊ ali ud ex pte eius cui fit obligatō alliciēs ⁊ inducēs obligantē. ⁊ ita videt ꝙ debeat eē obligatio ad aliud ⁊ aliud corrn̄dens alteri ⁊ alteri inductiuo. Ad arᵐ pn̄ cipale patet ex dictis in 2ᵒ arti. qꝛ virtus sacrificij non adequat valori eius qui ꝯ tinet in sacrificio. sꝫ corrn̄det alicui me rito in eccl̄a non etiaꝫ adequat merito passionis christi sicut dictum est inferi us. lꝫ ꝓ tanto ad illud plus accedat pro quanto illam passionem specialius rep sentat. ⁊ ita virtute illius specialius deū placat ⁊ bonum impetrat q̄tuꝫ ad me ritū cōe.

Ultimo que ritur. Utrū ponens mūdi eternitateꝫ possit sustinere aliqueꝫ esse vniuersaliter bene fortuna tum. arguit ꝙ sic. qꝛ ponens mūdi eter nitatem nō negat motum sed ponit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s non negat naturaꝫ que est princi piū motus. bona aūt fortuna ꝫm phm

in li. de bona fortuna est sine ratione na tura. ergo &c. Contra ponens mūdi eter nitatem negat deū posse aliquid imedi ate influere in aias nostras. sicut habet 8. physico. q impossibile est pncipium eternū. s. deū aliquid agere in inferiora nisi mediāte celo. & mediante illo nō po test fieri influentia in animā nostram. ergo nullā influentiā potest deus causare pz illam positionem. sed ponens bonā for tunā habet ponere deum immediate in aias nostras influere. vt habetur in illo libello versus finē. bene fortunatis non expedit cōsiliari. habēt. n. pricipiuz tale quod est melius intellectu. & parū p⁹. rō nis autē principiū nō rō sed aliquid me lius. quid ergo erit melius scia & intellectu nisi deus. virtus. n. intellect⁹ ē organum vult ibi exp̄sse q isti imediate mouētur a deo. Questio ista vt pz per ar^m ad oppo^m non querit de quocūq mō po nendi eternitatē. sed precise de mō ponē di philosophi. an. s. cum illis principijs philosophi ppter que ponit mūdū esse eternū possit stare aliquem esse bn̄ for tunatum. non potest aūt aliquarū posi tionū cōpossibilitas videri vl' repugnā tia nisi vtraq positio videatur. Hic er go pmo videndū est de positione ponē tis aliqu: esse bene fortunatū. & specialr illa que tangit in li° de bona fortūa que dr̄ fuisse Arl. & 2° videndū ē de pōne h⁹ mūdi eternitatis que hētur ex 8° phys. & mltis alijs locis. 3° patebit si ē iter istas pōnes repugnātia.

Quantum ad pri mū sufficienter potest sentētia philoso phi de bona fortuna ad duo reduci. p° an sit. & quō sit. scdo ppter quid siū pp ter cām sit. Primū istorū requirit tria. s. an sit fortuna. scdo an bona fortuna. 3° an aliquis sit bene fortunatus. De pmo habet succinte veritas in trib⁹ con clusiōibus. pma est affirmatiua & cōi cō ceptui plurium cōsōa. & talē pbandi mo dū hūit cōiter Arl. qr supponit semper cōiter cōcessa. sic pz ponens locū eē imo bilē. sicut cōiter oēs ɔcipiunt. lz in quirē do per rōem videat difficile. & ponendo tps esse idē numero vbiq qd ēt oēs cōi ter ɔcipiūt lz p rōem aliqua circa h° dif ficultas occurrat. & ita in multis que ac cipit Arl. tanq cōiter ɔcessa. hoc mō po terat accipe tanq cōiter cōcessū q aliqd euenit a fortuna. Manifestū est enim q agentia pposito aliquid euenit pter in tentōem & illud dicitur fortuitū siue ef fectus fortuitus. eius igr̄ vt sic euenien tis fortuna est causa. qualis aūt cā sit pz ex 2° phy. vbi phs dclat q est cā p accn̄s eorū que eueniūt in mior̄i pte actōe agē tis a pposito. 2ª ɔclusio q fortuna non ē aliqua cā per se distincta a nā & itellec tu siue pposito. imo eadē volūtas que respectu effectus itēti est p se cā respectu effectus nō intenti dr̄ eē fortuna. intētū quidē euenit a pposito. & ideo cātur vo luntarie. nō intentū euenit pter ppositū & iō cātur fortuite. falsa est ergo pō pagano rū imaginātiū fortunā esse quādā deaz cui tāq cāe per se attribuūt effect⁹ quos videmus fortuite euenire. & ppter istuz intellectū malū paganorū reprehendit: Aug. seipm pmo retracta. c. p°. Nō mi hi inquit placet totiens appellasse fortu nā &c. catholici aūt potius debent talia attribuere puidentie diue saltē generali ter. Tertia ɔclusio est q fortuna nō est cā totalis. hoc est q nihil sic euenit a fō tuna quin ēt eueniat ab aliq cā. p se intē dente iuxta illud Pla. in thimeo. nihil ē cuius ortū nō pcessit legitima cā. & . 5. de ci. dei. c. ex°. dicit Aug. Cicero ɔcedit nihil fieri si cā efficiēs non pcedat. & hoc rōnablr cōcessit. qr qd non est a se n̄ pōt hr̄e eē nisi a causa efficiente. & ibi reqrit aliqua cā p se siue intendēs qr sub inten tōe cāe vl'ioris cadunt plures effectus. & ita sub intentōe cāe prime cadunt omes

sed qñ alicuius effect⁹ non apparet causa pxima p se siue intendens. tunc iᵉ dr effectus fortuitus vel casualis. ꝛ sic est intelligendu3 illud Aug. de achade. qõnibus in pn. vbi dicit fortasse nihil aliud in rebus casum vocamus nisi cui⁹ rõ secreta est. Et hanc opi. tãgit phs in isto libello tractatu .2. Si aũt inquit a fortũa nihil dicendũ est fieri sed nos alia exñte cã ppter nõ videre. hoc ē qꝛ nõ videm⁹ eam fortunã aim⁹ esse cãm ꝛc. 2ᵐ i ista particula qõ ē de bõa fortuna explicat i vna conclusione ꝛ duplici distinctione. Cõclusio que ēt videt cõiter pcessa hec est bonã fortunã esse manifestũ .n. est ꝙ agenti alicui a pposito euenit pter intẽtõem aliquod bonũ. ꝛ ita cu3 bona fortuna dicat bonus effectus fortuitus. vel magis pprie licet minus vsitate cã talis effectus ꝛ illa duo sine se inuicem esse ñ possunt. sequit ꝙ bona fortuna sit. Hãc diuisionem. q. vocis in significatões puta bone fortune vt accipit p causa vel effectu tangit philosophus. c. pᵒ causa3 frequent aius ipsam esse. cã aũt alienu3 a noie. cã. n. ꝛ cuius est cã aliud est. hec ibi. Ulterius aũt bonã fortunã distiguit philosoph⁹ duplicit penes ea in quibus est. hoc est penes effectus bone fortune. ꝛ est pma distinctio ista. fortuna bona est in his que nõ in nobis existunt. hoc est quoꝝ non sumus dñi. sicut exemplificat nobilẽ bene fortunatu3 dicimus ꝛ totalit cui talia existũt quorũ ipse non dñs est. Alio⁹ bona fortuna est in his q̃ sunt in nobis. eteni cui preter cogitatio nem suã acciderit aliquod bonum opa ri bene fortunatũ aimus. sine ratiõe .n. habẽs ipetum ad bonũ ꝛ hoc adipiscẽs dr bene fortunatus. vel planius intẽdẽs vnum ꝛ in exequẽdo adipiscens aliud non intẽtũ ꝛ tñ bonũ. dicit i hoc habere bona3 fortunã. Ista distinctio bone fortune penes effectus videtur esse in illud quod est pprie tale. ꝛ in illud quod est cõiter vel minus pprie tale. nam pprie bona fortuna vr ee illoꝝ que sũt in potestate nostra. sicut ꝛ absolute fortuna. ꝛ hoc sic intelligẽdo ꝙ l3 fortuitum nõ sit p one siue pᵒ in potestate volũtatis. qꝛ nõ euenit ex intẽtõe eius. tñ est in potestate ei⁹ p accñs ꝛ quasi secũdario vt annexum p se intẽto. respectu aũt illoꝝ que nec sic nec sic sunt in nostra potestate ꝛ p pñs accidunt nobis nõ inquãtu3 agentibus a pposito nõ est pprie fortuna sed casus sicut patet. 2. physico. Aᵃ est distinctio bone fortune fm effectus. s. per se ꝛ p accñs. effectus p se est bonu3 sumere effectus p accñs est malũ nõ sumere. ꝛ hec distinctio sepe tangit in illo liᵒ. 3ᵐ in hac pticula. s. õ bene fortũato stat in quadam diuisione trimẽbri. Primum mẽbrum. nullus dicit bñ fortunatus eo ꝙ semel sibi bene accidit fortuite. 2ᵐ membrũ. nullus dr bene fortunatus ex hoc precise ꝙ sibi semper fortuite bene accidit. quia siue intelligitur sic ꝙ cum oi pposito suo annexum est aliquod bonũ fortuitum siue sic ꝙ cuicunque proposito suo annexum est aliquod fortuitum ipsum est bonum neutrum. n. istoꝝum semper accidit sine miraculo speciali. ꝛ hoc nõ solum intelligẽdo vniuersalr absolute. verũ etiã in tali actu puta militari vel ñegociatiuo ꝛ hoc siue de bono euentu simili puta victoria vel lucro siue dissimili. puta hoc vel illo annexo casualit. Nullo quide3 istoꝝ modoꝝ diceret phus aliqué3 esse bene fortunatum sicut nec rõ pbabil 3ᵐ membrum. ꝙ aliquis dr bene fortunatus. quia sibi vt in pluribus bene fortunate accidit. vnde scõm Arl. pmo ethi. vna hirundo non facit ver. sic vn⁹ actus ꝛ simlr vnus euentus effect⁹ fortuiti non facit hominẽ dici bene fortũatum. sed qñ accidit ei vt in pluribus. vnde dicit Arl. in liᵒ de bona fortuna. Insipientes existentes dirigunt multa. ꝛ iõ quãdo habent actões per se intentas ad quas preter eoꝝum intentiones euenerit

vt in pluribus bona. dicũtur bñ fortũati. et hoc pz ex cõi sermone. vnde primo rhetorice videmus ꝓpter bonas fortunas bene fortunatos electos. Sed est ne aliqs vlr bene fortũatus. hoc põt dupliciter intelligi. Uno mõ vt cuilibet intẽto ab eo per se. sit sp annexum aliquid bonũ per accñs. vt in arte placãdi et sanãdi etc. Alio mõ sic vt sit talis qꝫ quandocunqꝫ est annexuz sibi aliquid fortuitum illo sit bonũ. et credo qꝫ neutro mõ aliquis dr vlr bene fortunatus sine miraculo speciali. qz nullus põt esse quin i actõe sua aliqs causis contingẽtibus cõcurrẽtib' possit aliquid malum p accñs ꝯcurrere. qz in ptãte sua non est concursus aliarũ causarũ. s. vt fodiens fodiat ad bufonem vel ad serpentẽ nisi de' faceret ex miraculo ꝯcursum cãrũ spãlez ad hoc. sed vt in plurib' põt aliqs eẽ bene fortunatus et hoc aliqñ quãtũ ad bona silia ꝯiuncta silibus ꝓpositis. vt qñ euenit victoria ꝯiũcta voluntati bellandi. Aliqñ quãtũ ad dissimilia bona dissilib' ꝓposit. Aliqñ ecꝯ qꝫtũ ad bõa dissilia silib' ꝓpositis et sic est possibile aliquem vt in pluribus esse bene fortunatum vt pz per expientiã. Sed in quib' ꝯsistit bona fortuna Arl. dicit pmo rhetorice sue qꝫ in duobus. s. in assequendo bonũ pter intentũ. et fugiendo malũ. vt si quis non incidit in latrones. Alio mõ distinguitur bona fortũa fm Arl. i li. d bõa fortũa qꝫ. s. bõa fortũa dr respectu eorũ q in nobis sunt: vt qñ aliquis intẽdit vnũ per se et aliud euenit.. Alio mõ respectu eorꝫ que nõ sũt in nrã ptãte. vt qꝫ aliqs sit nobilis et pulcher et diues nascatur etc. Et ista distinctio fortune ẽ in fortunam ꝓprie dictam. et minus ꝓpe dictã que magis dicit casus qz non ẽ ab agente a ꝓposito. qz non est talis euent' in potestate nostra. Sed que est cã extñdi bene fortunatũ quod est scõm principale in pmo articulo principali. et hoc d bona fortuna impropria dicta que nõ ẽ in ptãte nrã. Non inuenio aliquid intrisecum in homine ꝓpter qd debeat dici bñ fortunatus isto mõ. sed hoc accidit sibi ex concursu cãruz extrinsecarũ que potest esse de deo disponente fz theologos lz non scõm Arl. sicut si aurũ sit ibi et aliquis intendẽs fodere ipm inueniat hoc est ex concursu cãꝝ extrinsecaruz et non est alia cã nisi qz ipse est magis dispositus vt cã vlis moueat ipsuz ad hũc locum magis qꝫ ad alium. Sed cã quare ad ꝓposituz illius sequit bonũ et nõ ad ꝓpositum alterius Arl. in libello d bona fortuna inquirit cãm intrinsecã quã dixit esse impetum. Sed si tu dicas tu queris cãm vbi nõ est cã: effectus fortuitus non hz cãm. Dicendũ qꝫ notuz fuit Arl. qꝫ sicut illud qd euenit in pluribus hz cãm vt i plurib' vniformiter. ita qꝫ euenit in paucioribus et difformiter hẽt reduci ad cãm vniformiter agentẽ et per se. Cã aũt intrinseca et ꝑxima hu' euẽtus fortuiti fm Arl. in pdicto libello est impetus. dicit eniz sic. Est g bona fortuna sine rõe nata bñfortunatus. n. est sine rõne bñs ipetum ad bona. et hec adipiscens. hoc aũt est nãe in aia. n. iest tale nã q impetu ferimur sine rõe ad q vtiqꝫ bene hẽbimus. et siqs interroget ab opãte qre sic facit. nescio inquit sz placet mihi sile patiẽs his que a deo agunt. eteni a deo vecti sine rõne impetũ hñt ad operari aliquid. Et vult dicẽ qꝫ aliq habẽt velle ad quod sequit bonũ aliqd pter intentuz ex impetu et sine rõne. et causa huius impetus est nã. Et istã diuersitatẽ hoim accipit Arl. p experiẽtiã. qꝫ. n. iste impellat et iste nõ cũ sine rõne e' cui impellit hoc accidit non põt eẽ rõ. g cã est natura sed illa dñia vel diuersitas ñ ponit dñiam specificã in natura sz idiuidualem. qꝫ. n. agens extrinsecũ vniformiter agens moueat istũ ad bonũ et ñ alium. eiusdem rõnis extñtis. non põt esse nisi ꝓpter aliquid intrinsecum in vno quod non est in alio. hoc aũt nõ põt eẽ

rō vt dictum ē nec aliqd ꝯñs spēm. q2 il lud vniformit̄ cuilibet inest. ē ḡ aliquid ptinens ad indiuiduū. ꝙ aūt non sit rō p3. q2 vbi plurimus intellect⁹ ꝛ ratō ibi mīma fortuna. vbi aūt plurima fortūa ibi mīmus intellect⁹ ꝑm Arī. nec etiam volūtas q2 silis pōt esse act⁹ volūtatis i vtroq3 ꝛ tñ vnus assequit̄ effectum fortuitū ꝛ alius non assequit̄. ḡ illud intrīsecū est impet⁹ a nā ꝓueniens. iō dīc bñ fortunatum bñ natū. q2 in eo ē dispō q̄ a supiore motore ipellit̄ ad ꝓposita ꝑm que eueniunt sibi cōmoda. Sz illa dispositio nālis ē ne dispō ex pte aīe vl̄ corporis. R̄° si Arī. intellexerat ꝙ aīe dn̄t ꝑm gradus nāles in nobilitate ꝛ pfectione. tūc eēt dō ꝙ aīa nobilior hēt talez ipetū sic brutū nobili⁹ h3 nobiliorē estiatōez ꝛ nobliorē istictū nālē ad asseqñdō cōmodū maius. sed ñ credo Arī. sic itellexisse. s. ꝙ iste impet⁹ sequat̄ aliquez ex nobilitate aīe. q2 dicit vbi mīmus intellect⁹ ibi maxima fortuna. vñ dicit ꝙ talem non expedit ꝯsiliari. ñ ḡ hoc ꝯuenit intellectui ex sua pfectōe sed q2 h3 nobiliorem impellentē sicut nauis male regibilis meli⁹ frequent̄ nauigat. sed ñ ꝓpt seipsā sed h3 bonum gubernatorem. In corpore ḡ ista dispō ē ꝯñs cōplexionem determinatā. Sed ē dubitatio q̄liter nā est cā istius ipulsus ad volendū aliquid ad qō sequat̄ cōmodū pter intentōnem opantis si sicut grauitas ē cā descensus deorsū in graui. tūc. n. fortuitū non ess3 a fortuna. q2 i nā est aliq̄ dispō inclinās ad hoc: l3 non sufficiēter motiua. Itez ꝓbo ꝙ oīa eēnt a fortuna si ex hoc dicatur q̄s bñ fortunat⁹. q2 hēt dispōez qua impellit̄ ad volendū aliquid ad qō seq̄t cōmodum sine rōne ꝛ ꝯsilio. q2 in actibus humanis consilians nec prius ꝯsiliatur nec ꝯsiderans prius ꝯsiderat aliter eēt ꝓcessus in infinitū. in pmis ḡ actib⁹ non hētur impulsus a rōne cogente ad eliciendū tales actus. ḡ eliciunt̄ sine rōe ꝛ a nā. ꝛ talis dī fortuna. ḡ ꝛc. Item tu dicis ꝙ aliquis h3 impetū sine rōne.

Cōtra. non ē bona fortūa sine actu volūtatis. q2 fortūa est effect⁹ ꝯtingēs ꝯñs effectum agētis a ꝓposito. nūc aūt act⁹ voluntatis est circa obiectum ostēsū a rōne. ḡ talis impulsus ad volendū non est sine rōne. Itē si natura ipellit̄ aliquē ad volēdum ꝛ nō ratio: ḡ nō esset fortuna qō euenit sed casus q2 hec est dīa inter fortunā ꝛ casum 2° physi. R̄° pma rō vadit ad hoc ꝙ pma itellectio sit fortuita. ꝛ seq̄t aliqō bonū ꝛ ꝯueniēs dicēt ur quis per eā bñ fortūatus. Rn̄deo igī ꝛ dico ꝙ ꝑ3 ꝙ vnus doctor exponit phm in predicto libello videt̄ velle ꝙ pma itellctio siue volitio sit a deo mouēte intellectū ꝛ volūtatem non p oñsonē obiecti. ꝛ dicit predictus doctor ꝙ hec est snīa Ansel. de casu diaboli. Lo. 21°. q̄ dicit ꝙ angelus non habuit primū actū a se. Sed credo ꝙ hūit primū actuz a se sicut 2^m. licet voluntatem hūit a deo. ad actum. n. volendi nō requirit̄ nisi volūtas ꝛ intellect⁹ ꝓuius ostēdēs obm̄. ꝛ p hoc patet solutio ad rōem suā. Cōtra. si angelus habuit pmum actū volendi a se aūt hūit volendo ꝛ sic est ꝓcessus i infinitum. aut nō volēdo. qō est incōueniens. Rn̄° d° ꝙ hn̄do intellectū oñdētem obm̄ ꝛ hn̄do volūtatem ꝓus nā sit tñ tpe hūit velle. Dico ḡ ꝙ ista ꝯclusio ē ꝯcedenda q̄ ad aliquid. s. pmā intellectionem non eē a rōne sed a casu: q2 itelligens non ꝓus intelligendo intelligit. p^a ḡ intellectio non est a rōne oñdente obiectum ꝓus. ḡ est a casu q̄dammō. q2 ꝑ3 Aug. li. 3. de li. ar. non ē in potestate nostra quibus visis tangamur. ꝛ iō illud ē fortuitum ꝛ casuale. Et si arguas p^a intellectō si sit fortuita omnia ꝯña erūt fortuita. Dico ꝙ non sequitur quia habita pma intellectione ꝛ volitione pōt aliquis rōcinari de agendis ꝛ ita que sequuntur illam deliberationem nō erūt fortuita sed a rōe deliberante. Sed si queras prime intellectiōes sit ne simplr

fortuite dicẽdum ꝙ non. qꝛ sunt ab ob
iectis fortius mouẽtibus ſm fantasma
ta magis impressa cessantibus impedi
mentis. ⁊ sic prima intellectio habꝫ cau
sam naturalem motiuam in nobis. qꝛ
tamen non est a ratione deliberante nõ
est imputabilis homini nisi interpreta
tiue: quia in potestate hominis fuit fa
cere obiectum fortius mouẽs ex frequẽ
ti consideratione ex qua fortius impri
matur fantasma tale in memoria. ⁊ per
consequens fortius mouet ⁊ prius cessã
te impedimento. prima ergo intellectio
non est in potestate nostra. sed prima i
differentia qua potest quis se determia
re ad volendum vel non volenduꝫ hoc
est a voluntate non ab intellectu. quia
ĩtellectꝰ ab obõ nalr mouet ⁊ iõ volũtas
nalr mouẽt ab itellectu nalr moto vo
luntas naturaliter moueretur. ⁊ sic ho
mo esset vnum bonum brutum. volun
tas igitur nõ mouetur necessitate natu
rali. sed habita prima intellectione i po
testate eius est conuertere intellectuꝫ ad
considerandum hoc vel illud. ⁊ hoc il
lud velle vel nolle. ⁊ sic prima volitio
omnino est a nobis nec est ita a casu sic
prima intellectio. Ad secundum dicen
dum ꝙ Aristl. videtur dicere in libro p̃
dicto ꝙ ille impetus vel impulsus ad vl
le aliquid ad quod cõsequitur commo
duꝫ non est sic a ratione ꝙ talis sciat sic
reddere rationem quare hoc facit. dicẽ
dum ergo ꝙ illud velle habet a ratione
ostendente obiectum volitum. sed non
a ratione consiliante ostendente causaꝫ
quare hoc facit distincte. sed hoc habet
ab impetu. Ad tertium dicendum ꝙ
licet natura sit mediata causa illius euẽ
tus fortuiti non tamen immediata sed
voluntas vnũ intendens lꝫ sit aliud eue
niens preter intentum quod dr fortuna
non casus. Sed de cã extrinseca huius
modi euentus fortuiti ſm Arl. videtur
dicendũ ꝙ non nã est cã eius: qꝛ natura
est determinata ad vnũ saltem vnitate

eiusdem ordinis ⁊ connexionis. euentꝰ
aũt fortuiti non vident habere cõnexio
nem nec ordinationeꝫ ad alia. ğ natura
non ẽ cã sufficiens ⁊ cõpletiua euentus
fortuiti. Item tũc sequeretur ꝙ fortuna
esset cã per se. Item nullus dr bene for
tunatus qꝛ impellit ad volẽdũ aliquid
ad quod consequitur bonum nisi illud
bonum adipiscatur. sed illud bonũ adi
pisci non potest nisi cause intermedie
concurrant ad hoc. cum ergo natura ñ
potest esse causa sufficiens huius ꝯcurꝰ
natura non sufficit. ideo sequitur ꝙ est
aliqua cã extrinseca coniũgẽs. Sed q̃
sit illa cã extrinseca ſm Arl. ẽ ne celum
vel intelligentia mouens celum mediã
te celo vel deus ipse immediate mouẽs
Dicendũ ꝙ si nihil sit effectus fortuitus
nisi illud ad qd cãlitas celi põt se exten
dere tunc nõ est necessarium cãm inq̄re
re nisi celũ ⁊ mouens celuꝫ. ⁊ hoc vide
tur ꝓbabile: qꝛ nihil fortuitum videt i
homine nisi illud ad qd cãlitas celi se ex
tendit mediate vel immediate. Sed pᵐ
non credo esse verum: qꝛ aliquid ẽ i ho
mine ad qd cãlitas celi non põt se exten
dere sicut ẽ volitio nisi occasionalr mo
uendo appetitum sensitiuũ ſm cuꝰ icli
nationeꝫ apta est voluntas inclinari: ce
lum ğ qꝛ non potest volitionem attiger
nec etiã cãs ad eius cãtionem ꝯtingere:
iõ aliquid ẽ in hoie ad qd celi cãlitas ñ
põt attingere. Et si diceret ⁊ forte verũ
ẽ ꝙ nullus effectus fortuitꝰ ẽ i volũtate
⁊ ꝯiunctus volitõi p accñs sꝫ tñ cãlitas
celi ad oĩa alia se extendit ⁊ sic nõ opor
tet aliam cãm extrinsecã ponere nisi ce
lum ⁊ intelligẽtiam mouẽtem celuꝫ me
diate. ita ꝙ si Arl. videt dicẽ ꝙ tale ꝑn
cipium sit deus oꝫ glosari verum ẽ me
diate. Si aũt aliquis effectus fortuitꝰ
ponat in voluntate cum celuꝫ non pos
sit taleꝫ effectũ attingẽ nec cãs ad cãndũ
ipsuꝫ ꝯiũgere nec aliqua intelligẽtia cre
ata tũc oꝫ aliquos effectus fortuitos i ð
um reducere: qui oĩa ꝓuidet ⁊ cõiungit

cās medias ad effectus tales fortuitos cāndos. Sed quō hoc pōt concordarī cum pncipijs Arl. qui nō videt ponere aliqđ nouum immediate eē a deo: vnđ ipse ponens mundū etnū ñ posuit mo' tū potuisse eē nouū nisi f3 partes. ita q̃ totus non potuit eē nouus. Et ista ōclu sio potest dependere a tribus principijs pmo ppter immutabilitatem pncipij: q2 pmum est oino imutabile iō nullum motum nec mobile potest immediate đ nouo pducere q2 aliter se hr̄et nunc q̃ prius. Sed non credo q̃ arguat solū ex immutabilitate agentis imo o3 addere aliquid ex pte effectus. sic q̃ agēs imuta bile nō pōt imediate cāre aliquid nouū alterius rōnis. q2 aliter ōtradiceret sibi ipsi. q2 intelligētia oino imutabilis fm eū cāt nouā ptem motus: nec ppter h° est mutabilis. nec adhuc sufficit s3 opor tet addere sic. agens oino imutabile nō potest cāre aliqđ nouū alterius rōis ni si immediate nulla posita diuersitate in medijs causis actiuis vel receptiuis. alr non hr̄et ppō Arl. veritatem. si. n. cau se intmedie actiue sint diuerse dispōnis in agēdo. vel passiue diuerse dispōnis i recipiendo pōt eē diuersitas effectuum dato q̃ in cā pma nulla sit mutabilitas vł nouitas aliq̃ mō. Dicem' ḡ f3 Arl. q̃ agens oino immutabile non hn̄s cās medias actiuas vel receptiās diuerse dis positionis non pōt cāre aliquid nouu3 alterius rōnis: sed aliq̃ istaꝝ ōditionu3 deficiente ñ hēbimus fm Arl. vñ ōclu damus aliquā nouitatē in deo. Dicen dū ḡ q̃ ñ ōdicit sibi in libello de bōa for tuna. 7. 8. physi. fm q̃ aliqui volūt sibi iponē. q2 si fm pmā viam sufficiat oēm effectū fortuitū reducē in celū hoc ñ po nit aliquā nouitatē vel mutabilitatem i deo: q2 non cāt de' effect' fortuitos de nouo nisi mediāte celo. 7 hoc non est ō eū. Dato ēt fm' aliā viā q̃ opteat aliq̄s effectus fortuitos nouos reducere ime diate in deū adhuc non ōdicit sipsi. q2 certum fuit Arl. fm sua principia aiam intellectiuā eē a deo imediate. 7 ad hoc attingere pōt rō nālis cū sit immortalis 7 ita aliquid nouū pōt immediate eē a deo 7 tñ ñ ōdicit sibi fm sua principia.

Sed quō est hoc possibile dicendum q̃ imutabilitas agentis excludēdo cās actiuas intermedias vel receptiuas con cludit fm Arl. q̃ non possit fieri aliqđ nouū alterius rationis. sed si vna ōditō defecerit. s. qñ cause intermedie actiue vel passiue diuersimode se hn̄t in cāndo po test cāre de nouo aliquid alterī' rōnis. Si etiam effectus cāe eius sit eiusdē rō nis pōt deus ipsum finire imediate nul la posita nouitate in eo. ppter diuersita tem cārum receptiuarū sicut sol imme diate soluit glacies 7 coagulat lutū nul la posita nouitate in eo. ita f3 Arl. hoc corpore organizato de' necessitate im mutabilitatis cāt hanc aiam 7 prī' non q2 mā non erat disposita. sicē nec sol cāt alium 7 alium radiu3 in aere 7 in aqua nisi ppter diuersitatem recipientiu3. sic in pposito deus influit vniformiter in qōlibet inquantum potest fm Arl. 7 q2 ista est dispositus ille non. iō deus ipel lit istum ad tale ppositum ad qō conse quitur commodū. illu3 aūt non impel lit. q2 non inuenit in eo dispositione3 il lam quā diximus prius. 7 ita pō. Arl. de bona fortuna stat cum pōne sua. 8°. physi. s. q̃ deus non potest causare no^m mundum vel nouum celum vel nouu3 motum fm suam totalitatem. Sed fm fidem 7 veritatem dicendum ē q̃ deus habens puidentiam generalē de oibus regit res fm q̃ nate sunt regi. fm q̃ dici tur. 7. de ci. c. 30. Sic deus res q̄s condi dit 7c. tñ pter istam generalē puidentiā h3 puidentiam spālem ex q̄dam electio ne fm quam puidet vnicuiq3 hoium f3 merita presētia vel futura 7 occulta no bis. tamen sibi pñtia. quia eius iudicia iusta sunt semper licet occulta. ita q̃ ali quando aduersitas pl' pficit q̃ pspita)

ſm Boe. 4. de ꝯsola. Ita ꝙ lꝫ ponamus aliquē bñ fortunatū tñ ex hoc nihil nouum ponimus in deo vt dictuꝫ est. ⁊ sic pꝫ ad rões.

Explicit feliciter.

Additiones.

Fo. 37. 4. c.

¶ Ad solōnes istoꝝ oboꝝ doctor remittit se alibi. pōt tñ dici ad primuꝫ negando ꝯñam. qꝛ lꝫ intellectus viatoris possit ex suis nālibus cognoscere ibi eē pfectissimam voluntatē. hoc tñ est p cōceptū impfectū. qꝛ non ē incōueniēs per ꝯceptū impfectū cognosci aliqͣd eē pfectissimū sicut p ꝯceptum finitū cognoscitur aliquid eē infinitū. Et iō non sequitur ꝙ per talē rōnem volūtatis quam viator hꝫ ex lege cōi possit tanꝙ p medium euidēs a pori cognoscere deo inesse oipotentiā. Ad 2m dicendū ē ꝙ qlitcūqꝫ sit ō maior. minor videt neganda. qꝛ ⁊ si deus sit res simplicissima non tñ ois ꝯceptus quem nos hēmus de eo est simplr simplex. ⁊ iō non oꝫ oēꝫ ꝓpōem talem eē per se ꝓprie. ⁊ tñ si eēt per se. ñ tñ ex hoc eēt per se nota. Ad 3m dicendū ꝙ cognitio methaphysici de deo excedit cognitōem phyci. de deo tam extēsiue ꝓpter multitudinem passionū vel ꝓprietatū cognitaꝝ. ꝙ intēsiue ꝓpꝛ maiorem pfectōem ⁊ pfectiorē moduꝫ cognoscendi. ⁊ p hoc ad formam argumēti dicatur ꝯcedendo pͥmam ꝯñam ⁊ ꝯñs ad istū intellectū. ꝙ methaphyc' pōt ad altiorem cognitōem attingē ꝙ ē iᵃ cognitio. qꝛ ad quā sufficit nālis vel phycus attingere. nā in cognitōe qꝛ est dare latitudinē ⁊ excessum ſm maius ⁊ min' tā intēsiue ꝙ extēsiue. Et iō cum vlterius infert. ğ pōt attingere ad cognitōeꝫ ꝓpter quid. neganda est ꝯña: de demonstratōne quia ⁊c̄.

Fo. 37. c. 4. añ illā pticulam tex. Et p idem ad 2m.

¶ Exm h' apparet in sensu. qñ. n. species coloris videt sicut qñ radi' trāsit per vitrū rubeū rubor apparet in piete oposito. ⁊ ille rubor ita visus non ē ratō vidēdi ruborem in vitro sub ꝓpria rōe sed tm̄mō diminute. vel forte nullo m̄ nisi p collationē h' ruboris ad illum taꝙ silis. qñ aūt spēs sensibilis est rō sentiendi obm̄ sub ꝓpria rōe sua. ipsa non ē pcepta p sensum. sicut apparet mãifeste i visione recta vbi nihil videt in meº iter colorem ⁊ oclm̄. ⁊ tñ est ibi spēs coloris multiplicata. Sed ꝫ lꝫ hoc sit ibi: i visione tñ reflexa videt ꝙ ipsa species videatur: qꝛ hoc videt appet videri in speculo. ⁊ tñ in tali visione reflexa spēs est rō sentiendi obm̄ in rōne sua ꝓpria qꝛ obiectū videt sub ꝓpria rōne visibilitatis sue. ğ a sili in ꝓposito posset de' videri p medium. q. speculatū ⁊ tñ sub rōne ꝓpria obiectiua. Sed hic dicendū ꝙ Alacen. in perspectiua sua liº. 4. c. 4. ex intētione determinat ꝙ spēs nō est in speculo subiectiue ⁊ vt ibi termināś actuꝫ vidēdi. Et breuiter oñdi potest vnico expimento: qꝛ quod alicubi exñs in se vidtur ab oculo exñte in hoc situ. pōt etiaꝫ videri ab ipso existente in alio situ dum tñ mediū sit illuminatū. ⁊ nō sit opacū interpositū. ⁊ sit ēt debita distantia. sed oculus qui in determinato situ exñs videret album in speculo alibi exñs ñ videret. qꝛ non fit visio ista nisi in illo pūcto ad quē puenire pōt radius reflexus qui semper ē in eadeꝫ supficie cū radio incidētie ⁊ cuꝫ ipso ꝯstituit angulū eqlē illi āgulo q̄ intercipit int radiū incidēt ⁊ corpus sup qō incidit. Pꝫ etiam ꝓposito p hoc ꝙ aliqua specula non sūt formalr perspicua sicut in calibe polita et argēto polito bñ videt aliqs color taꝙ in speculo ⁊ tñ in istis nō recipit spēs coloris qꝛ non ē nata recipi nisi i pspicuo tm̄mō: ğ hic recipit in aere ꝓpinquo talibus speculis sed vt ibi non pōt tminare visioneꝫ. qñ ēt recipit in speculo pspicuo vitreo adhuc ibi nō terminat visio nisi ad aliquid opacū supm puta plūbū

vel aliud huiusmõi. dico g̃ ꝙ in visione tali speculari spẽs non est visa sed tm̃ rõ videndi obm̃ illud cuiꝰ est spẽs nõ tamẽ p lineã recta sed p lineã reflexã. vnde obiectũ quidẽ non est pñs oculo p lineã recta sed reflexam cõcurrentẽ cũ recta in puncto vbi est concursus radij visualis cũ catheco. Et p idem ad scdm.

Fo.87.2.b.añ illd de 2° pncipali.

¶ Nota ꝙ vltra nãlem bonitatẽ volitionis que cõpetit sibi inq̃ntum ens q̃ etiã cõpetit cuilibet enti positiuo ꝑm differẽtiã sue entitatis magis ⁊ minus preter illam est triplex bonitas moralis ꝑm gradus se hñs. pma dicit bonitas ex genere que cõpetit volitõi ex hoc ꝙ transit sup obm̃ ꝯueniens actui tali ꝑm dictamẽ recte rõnis ⁊ non solũ qꝛ cõueniens actui tali nãliter sicut sol visioni. ⁊ hec est prima bonitas moralis que iõo põt dici ex gener̃ quia quasi m̃lis respectu omnis bonitatis posteris siue vlterioris in genere moris. naꝫ actus transiens sup obiectũ ꝯueniens est.q.formabilis per quãcunq; aliã circũstantiã moralẽ ⁊ ita.q. potentiale non oio sic extra genus mori sicut fuit ipse actus in genere nature sed in genere moris quia iam habet aliqd õ illo genere puta obm̃ debitum actui. 2ª potest dici bonitas virtuosa siue ex circũstantia que cõpetit volitiõi ex hoc ꝙ ipsa elicit a voluntate cũ omnibꝰ circũstantijs dictatis a recta rõne debere sibi ꝯpetere in eliciendo ipam. bonũ.n.est ex causa integra ꝑm Dio.4.de di.no. ⁊ illud est.q.in spẽ moris bonum quia iam habet omnes drĩas morales ꝯtrahentes bonũ ex genere /3ª bonitas potest dici meritoria siue gratuita in acceptatione diuina in ordine ad premiũ que ꝯuenit actui ex hoc ꝙ psupposita duplici bonitate iaꝫ dicta elicit conformiter pncipio merendi quod est gr̃a vel charitas. Exm̃ primi dare elemosynã. Exm̃ scdi dare elemosynã pauperi qui eget ⁊ in loco quo põt sibi cõpetere propter amorẽ dei. Exemplũ tertij illud opus facere nõ tantũ ex inclinatione nãli sicut potuit fieri in statu innocentie ⁊ forte posset modo fieri a peccatore si adhuc peccator exñs et non penitens ex pietate nãli moueretur ad proximũ: sed tantũ ex charitate ex q̃ faciens est amicus dei inq̃ntum respicit opera eius hec tripliciter bonitas est ordinata ita ꝙ prima presupponit 2ᵉ.2ª 3ᵉ ⁊ nõ ecõuerso huic triplici bonitati correspondet triplex malicia. pma siquideꝫ est malicia ex genere quãdo.s.actus qui tantũ habet bonitateꝫ nature ex primo ex quo debet ꝯstitui in genere moris habet maliciã quia transit super obiectum discõueniens puta si odire transit super deũ. 2ª autẽ malicia est ex aliqua circunstantia deordinãte actũ licet habet obiectum conueniens. 3ª demeritoria. De 2° principali.

Additiones.

In ista tabula pm⁹ numer⁹ cotat cãtam.2⁹ cotat colũnã.lr̃a a.cotat pn^m colunnã b.mediũ.c.finem

Expliciũt q̃ones quolibe. edite a fratre Joãne duns. ordinis fratrũ minorũ doctore sbtilissimo. ac oium theologorũ principe. Per excellentissimuz sacre theologie doctorē magr̃m Thomã pēketh anglicũ ordinis frm hēmitarũ scti Aug. in gymnasio patauino ordinarie legentē maxima cũ diligentia emēdate Impresse Uenetijs ope ac impēsa Joãnis d Coloia. Nicolai Jēson. sociorũq̃z Curam ac diligentiam adhibuit in his sũmus i hac arte vir: magr̃ Joannes d Selgenstat nō mediocrit obseruãdus. Anno salut. i48i.i4. Nouembris.

Registrū sup Quo libe. Scoti.

A
ꝓma vacat
Cuncte res.
.s. eēntiale
cōpleta

B
vnum prīs
vt prior
necessario finita
2° qꝛ a deo

C
ptiuum ꝓpri.
suam limitatam
opposita
multi ma

D
siue ꝑdicatio
ex ꝑdicatiōem
cōtinet in se
qō est numeratio
aūt illud ꝓtinet
.s. de equalitate

F
sola cognitio
deo ⁊ hoc
eēt eque
istas tres

G
ꝑncipium
spectum quē
habet filius
probatur

H
In generatōe
que infertur
si per cōuer
variat

I
extrinsecū
pere vltimū
important
igitur opatio

K
⁊ ꝑ ꝓñs
ꝓpter
in illis
sciretur

L
cum possit
accidēs
agens est
sed etiam

M
qꝛ esset
alioquin
natura is
nere nature

N
conuenientiam
si inesset
refertur
tualiter

O
etiam ad di
equiualent
non excederit
alterius de qua

P
rō vt dictum
vel aliud
cās medias
Actus ex

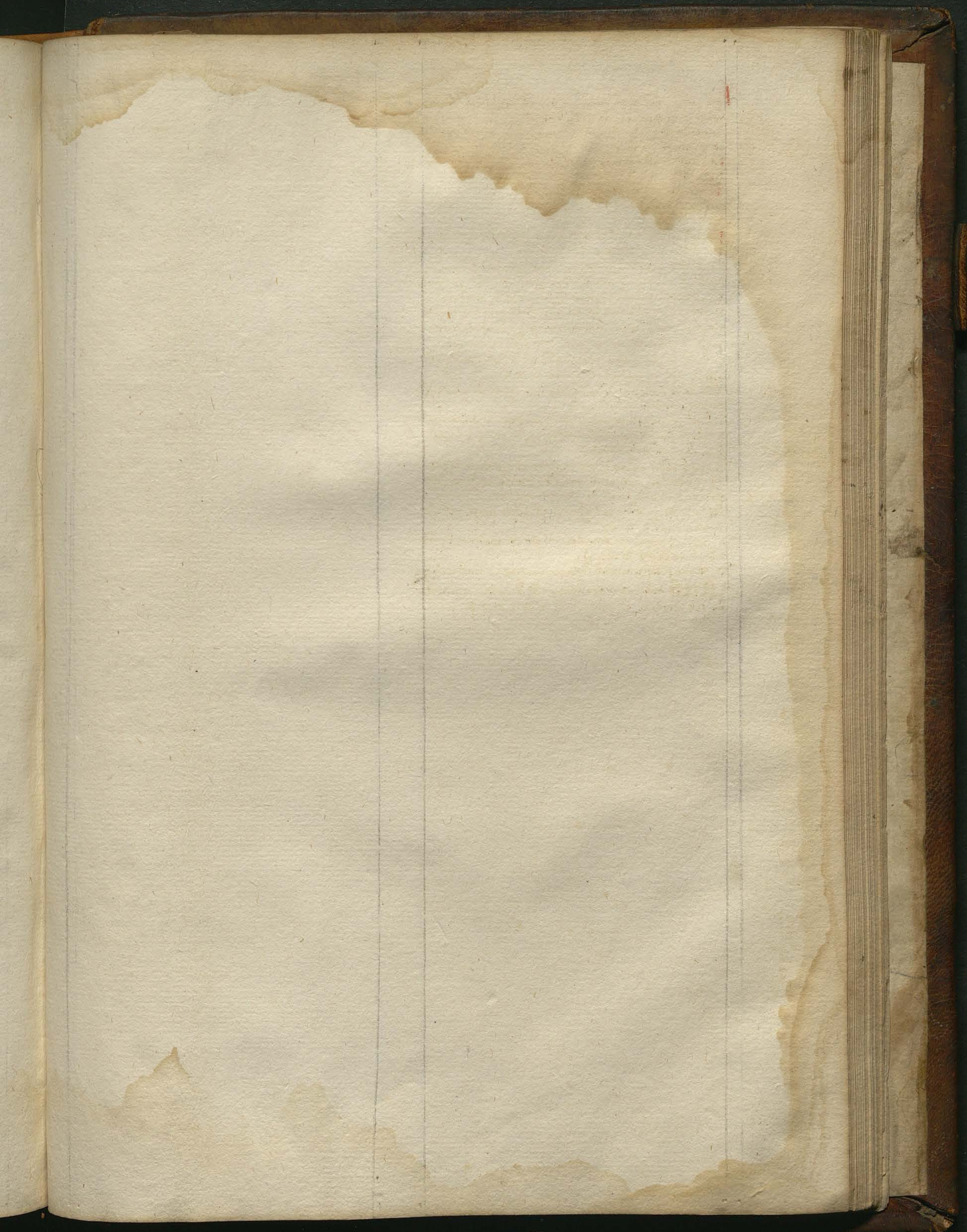

BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

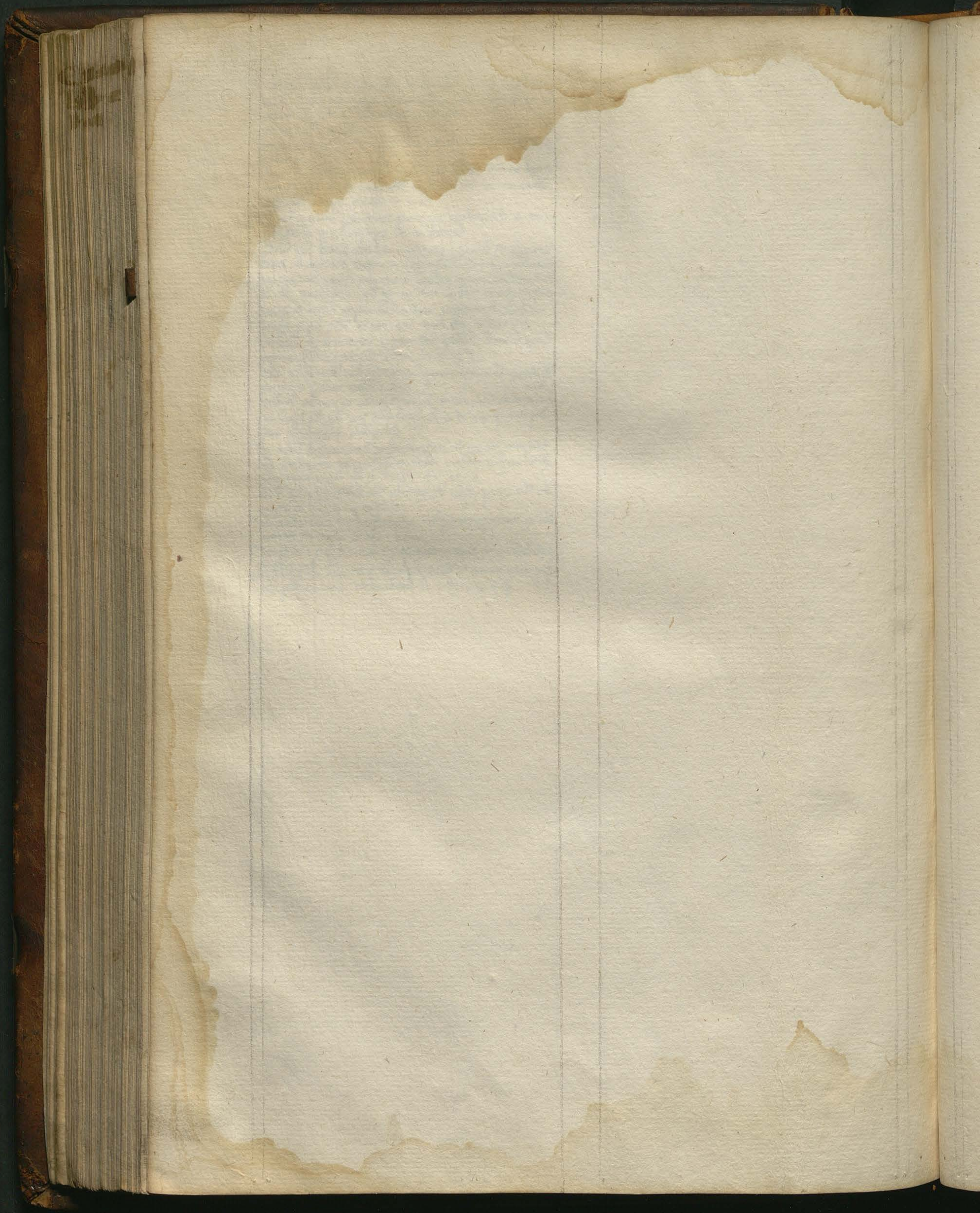
Abstractio Qd a forma absoluta et com
mumcabili et relatiua pt abstrahi conceptus
indiuidior ut suppositum indiuis ad absolutum et
relatiuum quolibet q 8 d
De abstractiua cognitione q q 5 d
Qd sciencia abstrahit ab extrinsica rerum ita q non includit
ipsam in ratione scibilis q q 7 b
De multiplici abstractione tam in substancia quam in accidente tam
in absoluto quam in respectiuo : et quod pluribus modis pt fieri
abstractio tam in accidentibus quam in substanciis : et in relatio
nibus pluribus modis quam in accidentibus absolutis li 1 di 5 in so
Quid est esse abstractum vltima abstractione ibidem q p
Cuius conceptus pt abstrahi ab aliis conceptibus et quomodo
li 1 di 23 in sol primi dubii
Quid nomen verbi abstracti significat principium agendi con
stantis cum gerundio significante aliquam actionem na
tum est haberi a supposito ut sit principium agendi in actione q q 2 f
Abstractio triplex huius nominis caro li 3 di 22 q 1 prope finem
Duplex abstractio et duplex concretio 3 meta q 1
Qd abstractum aliquid concretum includit ut denominat 4 me
taphisice q 1 g
De intellectione intuitiua et abstractiua li 2 di 3 q° q
q b et 1 li di 3 q e d e et q° q 8
Qd ab eodem abstracto pnt imponi multa denominatiua
li 4 di xi q 1 arti 3 b et li 4 di 12 q 3 in sol 2
argumenti principalis
Quando est abstractio cum mendacio et quando sine mendacio
li 1 di 2 q 6 in sol primi ar principalis f in 3 di 1 q q
2 ad argumentum principale Item in 3 di 3 q 1 in
obiectione ad primum arg Item in 4 dis 50 q 2 tendendo
ad secundum argumentum principale
Absolutum Qd absolutum pt manere sine re ad
id quod non est prius eo nec simul tu eo q q xi a
Qd de ratione absoluti non est respectus et q absolutum et re
spectus non faciunt conceptum per se vnum ibidem d
Qd absolutum non trahit relatiuum nec ad genus nec ad
speciem generis ibidem
Qd absolutum non includit in sua ratione formali relationem
q° q 13 b
Qd absolutum et relatiuum non constituunt conceptum per se v
num nec vnius generis ibidem d
Quid probatur q quodlibet absolutum possit produci ce[?]
ri absque alio absoluto q° q 16 b
Qd absolutum non distinguitur per se per respectum q° q 1 b
Actio Quid actio presupponit suppositum cuius est et quod est
suppositum existens et quod agere presupponit potens agere et quod
actio non est absolutum sed respectum et habitudo ad alte
rum q° q in fine
De triplici actione generis actionis et q omnis actio etiam di
uina et q omnis transmutatio siue actiua siue passiua est
ad terminum ad quem accipientem esse illa transmutatione q
q 13 d. Qd omnis actio que non est ad formam
actiuam est agentis equiuoci q° q 15 g
De actione manente et transeunte ibidem a quibus tamquam
principiis dependeat actio li 1 di 3 q 1 a
De actione intellectus agentis et quis est terminus actionis
eius li 1 di 3 q 1 in reprobatione prime opinionis
Vtrum de actione intellectus agentis li 1 di 3 g q in
recitatione 2 op
De actione manente quid sufficit q sit subiectiue in sua
potencia ut agente reali licet oportet q sit subiectiue in
reali li 1 di 3 q 8 b in solutione vltima argumenti
prime opinionis
Expositio de actione manente et transeunte q° q 16

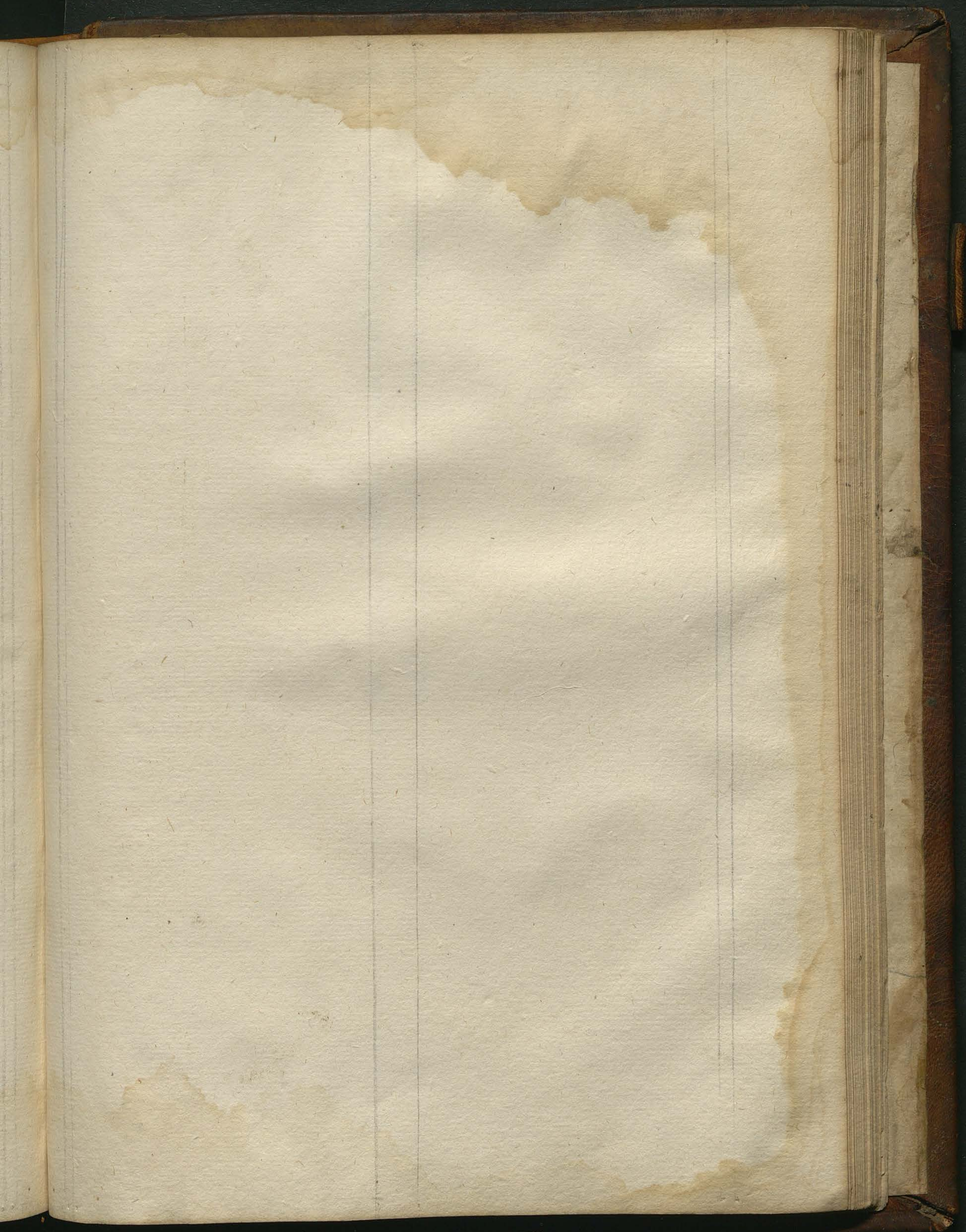
Qd actionis realis non pt esse ens rationis principium li 1 di
23 q 1 in reprobatione 2 opinionis
Quid vnius accidendentis est vnum principium et quod omnis
subiecti et accidentis est accidentalis principio vnius ac
cidentis quando illud principium non includit plura realiter
li 1 di 17 q 2 in solutione et instancie contra 3 op
Qd actio et passio differunt a relatione 5 methe q 6 in sol q
Quid tenet 2 phi 5 phi 7 q actionis non est actio ibidem
Quid actio et passio distinguuntur inter se et a motu 5 me
q 6 in responsione
Qualiter actio et passio multiplicantur 5 methe q 6 in fine
Qd actio sit in agente ibidem in fine An forme substancialis
sint immediatum principium actionis uel agant mediantibus
actiuis et passiuis 4 li di 12 q 3 b f
Qualitates actiuas sunt simpliciter idem in sol secundi argumenti
An actio vel distinguitur ratione actionis conueniat deo ad intra
uel extra li 4 di 13 q 1 ar 1 b
An actio sit absolutum uel respectiuum et in quo est ibidem
Qd actio est respectus extrinsecus adueniens tum est ad
ueniens ibidem f
Quintuplex est equiuocatio huius nominis actio ibidem a
Qd actione non refertur aliquid per se primo modo dicendi per
se sed secundo modo 5 methe q 7 d
Qd triplex actio pt accidentibus conuenire li 4 di 12 q 3 a
Qd actio de genere actionis non est perfectio agentis li 4 di
49 q 2 g
Qd actio et passio non sunt proxima fundamenta relatio
nis secundi modi quodli q 13 b et li 4 di 13 q prima
Qd cum insunt hec actio et passio est motus quomodo debent
intelligi li 4 di 13 q 1 articulo primo c : in fine
Quid productio actio in diuinis est tamen actio relationis ibidem
Accidens Qd licet accidens communi subiecto posset
dici esse a generatione generante ~~quodli q 15 a~~ tamen ac
cidens quodcumque inest cuicumque non non pt poni inesse
a generante quodli q 15 a
Quid declaratur qd accidens pt esse principium aliquorum ef
fectus receptiuus in suo subiecto li 1 dis 17 q 2 in sol
rationis contra secundam op
De accidentibus in sacramento eucaristie quomodo ibi poterit
manere et quid nam et quid sit ista hec ponitur opinio
Godi li 1 di 17 q 3 in explanatione prime opinionis que
est eius et li 4 di 12 q prima : q circa finem
Quid accipitur accidens in fallacia accidentis li 1 di 2 q
An plura accidencia eiusdem rationis pnt esse in eodem subiecto
3 li di 8 et 5 methe q xi
Qd accidens habet duplicem habitudinem ad subiectum
et quod vna illarum dicit imperfectionem in subiecto al
tera non li 3 di 1 q 1 ar 1 et quodli q 19 d
An totum ens per accidens posset stare respectu predicati pro
ratione totius entis per accidens ratione totalitatis an pro
ratione partis principalis formalis an per se pro ratione par
tis principalis li 3 di xi q 2 in sol
Vtrum sit possibile accidencia tamen numero differencia esse in eodem subiecto
5 methe q 7
Vtrum in eucaristia sit aliquod accidens sine subiecto li 4
di 12 q 1 et nota distinctionem ibidem in sol q
Quid probatur q nullum accidens est singulare per ali
quid alterius generis li 4 di 12 q 3 in replicatione primi ar
gumenti 1 opinionis ÷ est auctoritas ibidem
Qd loquendo de eo qd denominat et per se significato acci
dentis et ut est per se respectiuus contradictio est q sit sine
subiecto extendendo subiectum ad fundamentum ibidem q 2
Ad quod genus pertinet illud qd per se significat hoc qd

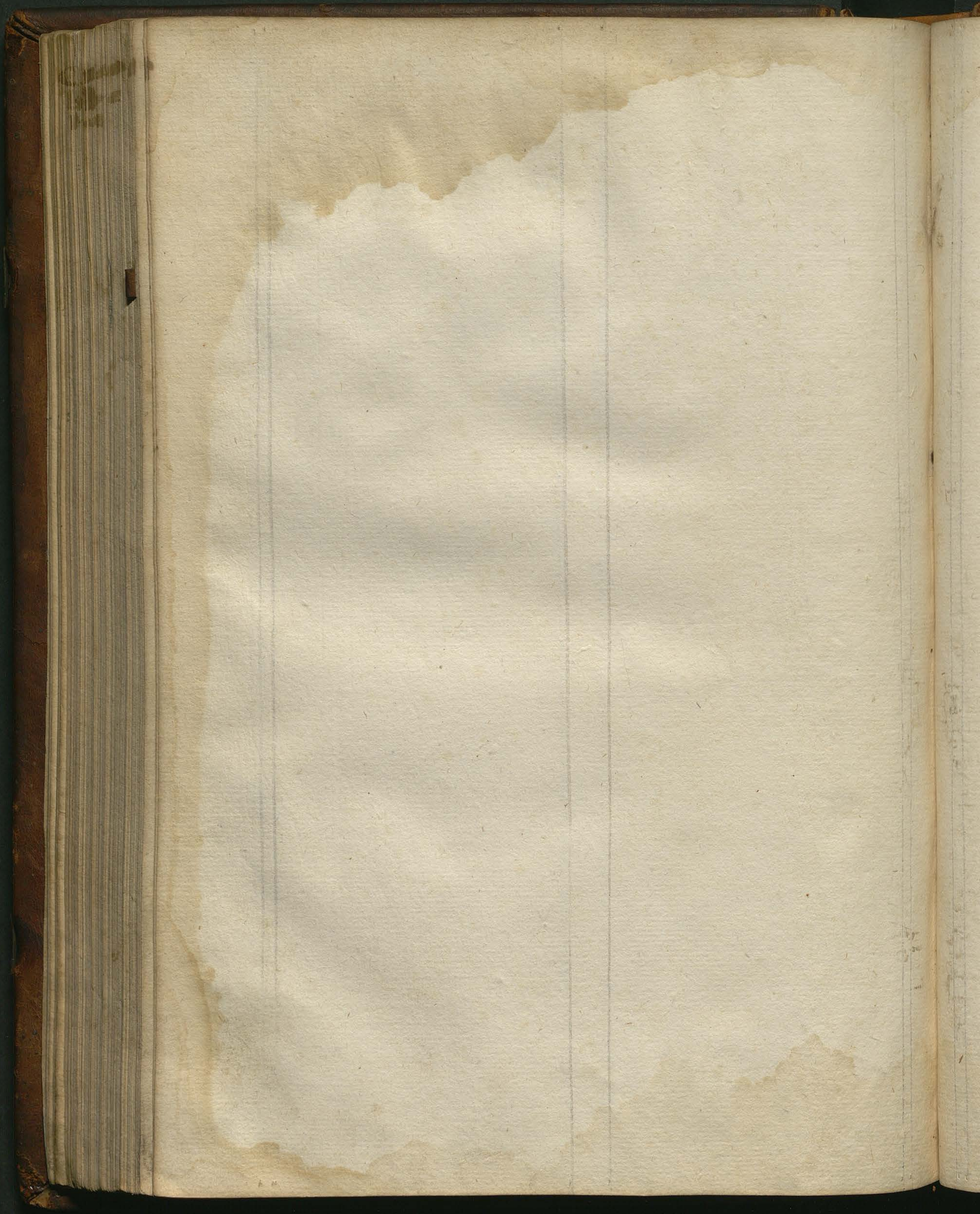
Quod secundum philosophum 8 phisicorum et 8 methe accidentia non habent
materiam ex qua sed in qua non si habent ex qua illud non est sub-
iectum ibidem a . in eadem conclusione dubitacione 1.
et 7. methe q. prima
An relacio accidentis ad subiectum sit eadem illi accidenti ibidem
dubi .2.
Et si non sit eadem an sit prior accidente ibidem du. 3
aut sit ipsa passio accidentis ibidem dubi. 4 an accidens
diffinatur per substanciam .7. methe
Quare subiectum ponitur in diffinicione accidentis li 4 .di. 12
q. 1 . gelon 3 . in conclusione ad 2 dubium
Quod ipsa habitudo inherendi accidentis : qualiter se habet acci-
dens ad accidens ibidem in responsione ad 1 . ar. principale
An accidens per se subsistens habeat optimum modum essen-
di illi quem habet quod est in alio ibidem in eadem conclusione
An istud accidens ex sua habitudine possit accidentaliter
inesse si fiet substancia in actu que nata est informari
Vtrum accidencia in eucaristia possint habere quamcumque actionem quam
possint habere in subiecto li 4 . . di . 12 . q . 3
Quod accidens nullomodo potest esse principium effectiuum agendi sub-
stanciam ibidem gelon 1 et 2 ar. 3
Quod non potest per se attingere substanciam et terminum ibidem conclusione
An inesse sit ipsa passio accidentis . li . 4 di . 12 . q . 3 in sol.
primi argumenti principalis
Vtrum omnis transmutacio possit causari ab agente causato
nam accidentia eucaristie manente nutricio requirat eadem
quantitatem manere li 4 di . 12 . q . 1 . ar . 3
Quod nil est parum respectu alicuius quod non sit per se respectu ali-
cuius 6 methe q . 2 . 5.
Vtrum accidens sit forma simplex vel sit compositum ex eo
realiter distinctis 8 me . q 1.
Vtrum forma substancialis suscipiat magis et minus ibidem q. 2

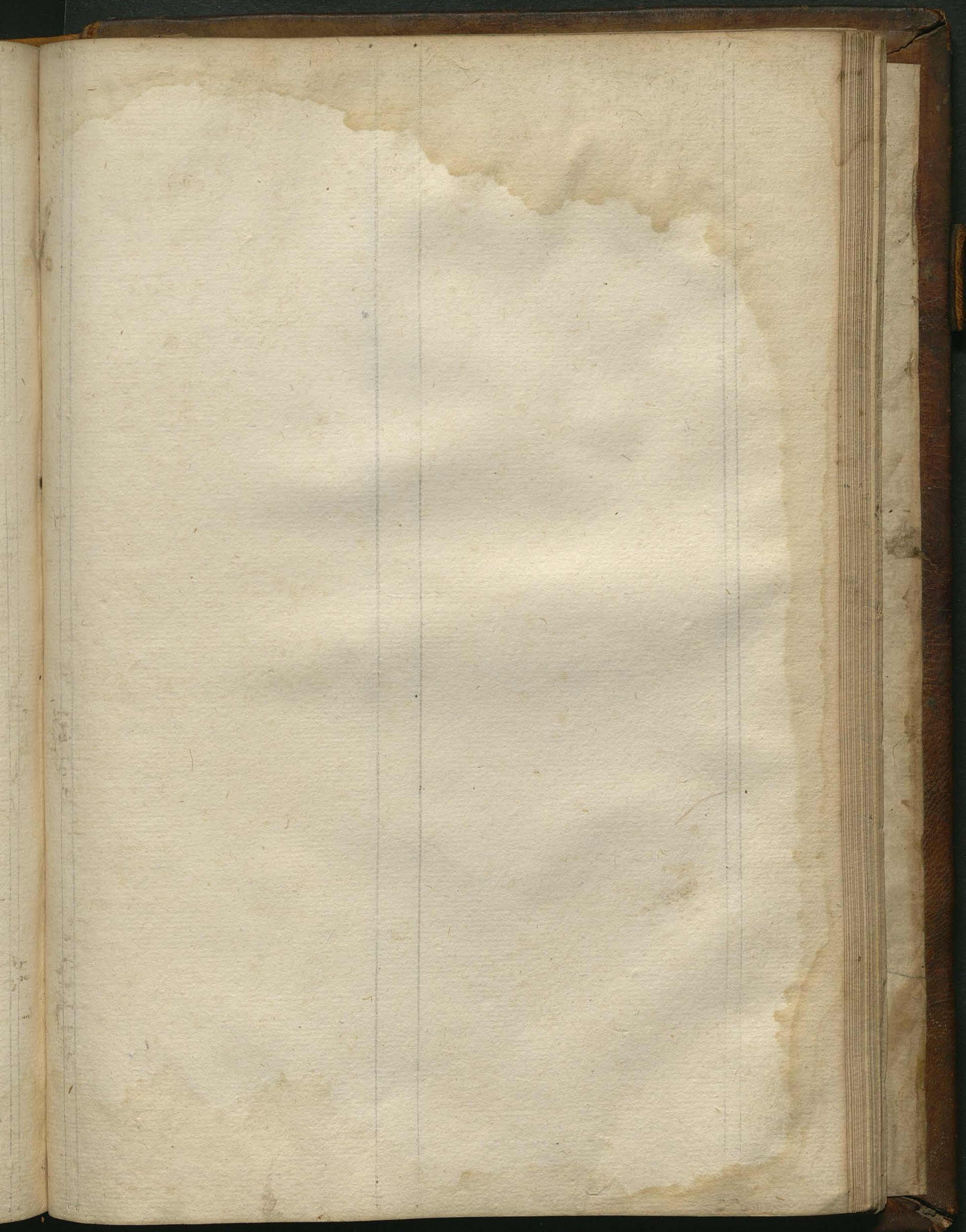
Actus Actus beatificus non est amor concupiscen-
tie sed amicicie et qualiter . li . 1 . di . 1 q . q . 5

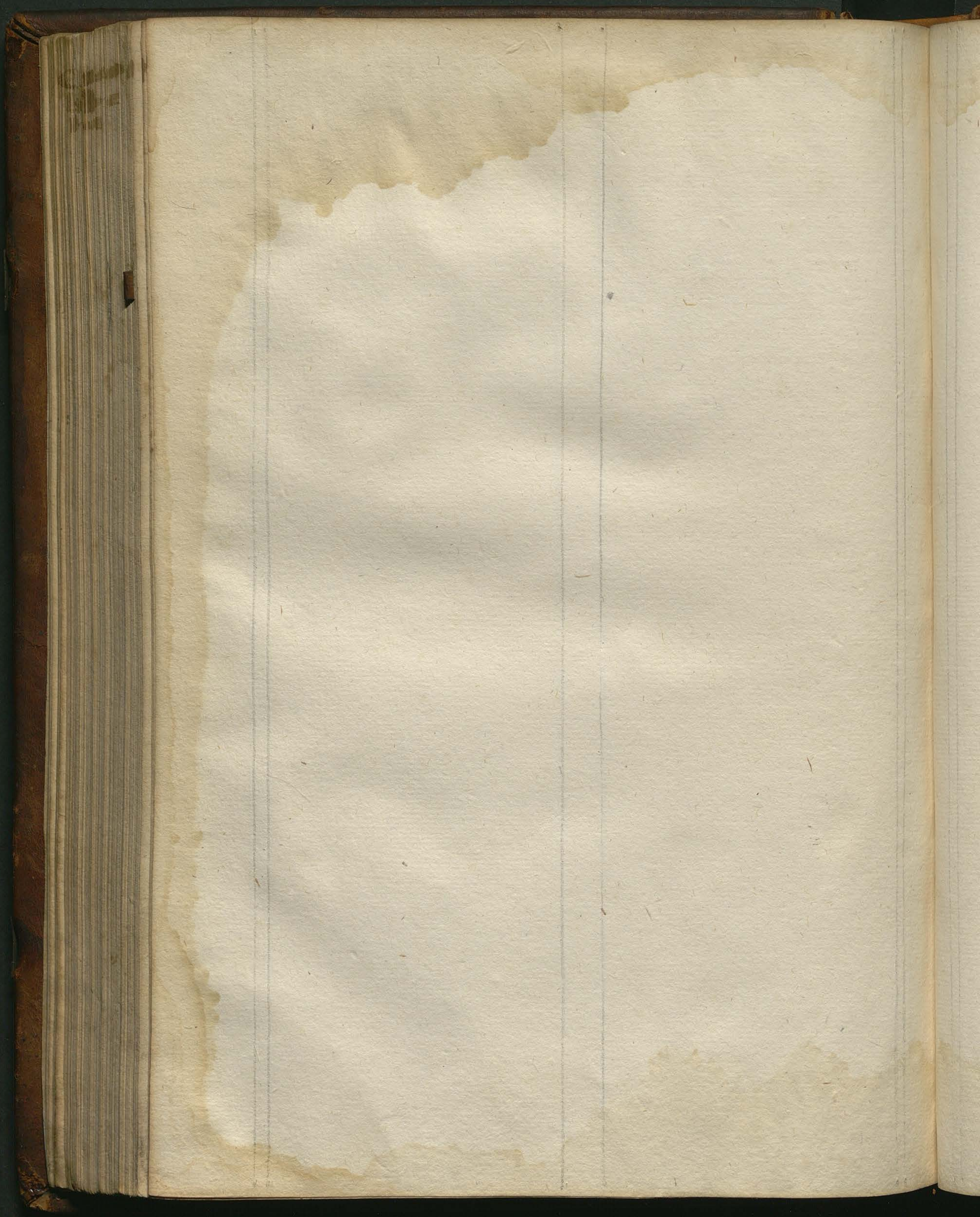

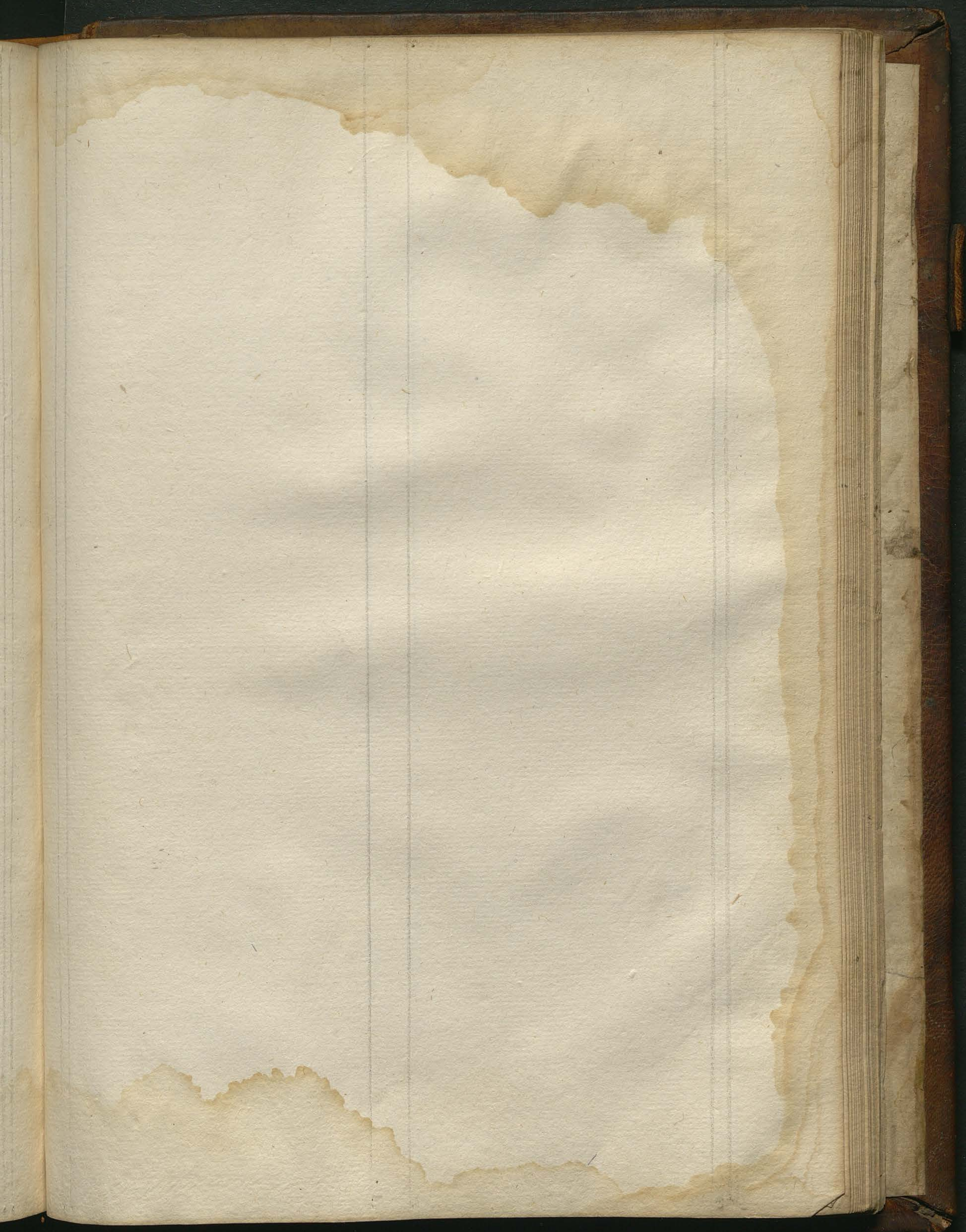

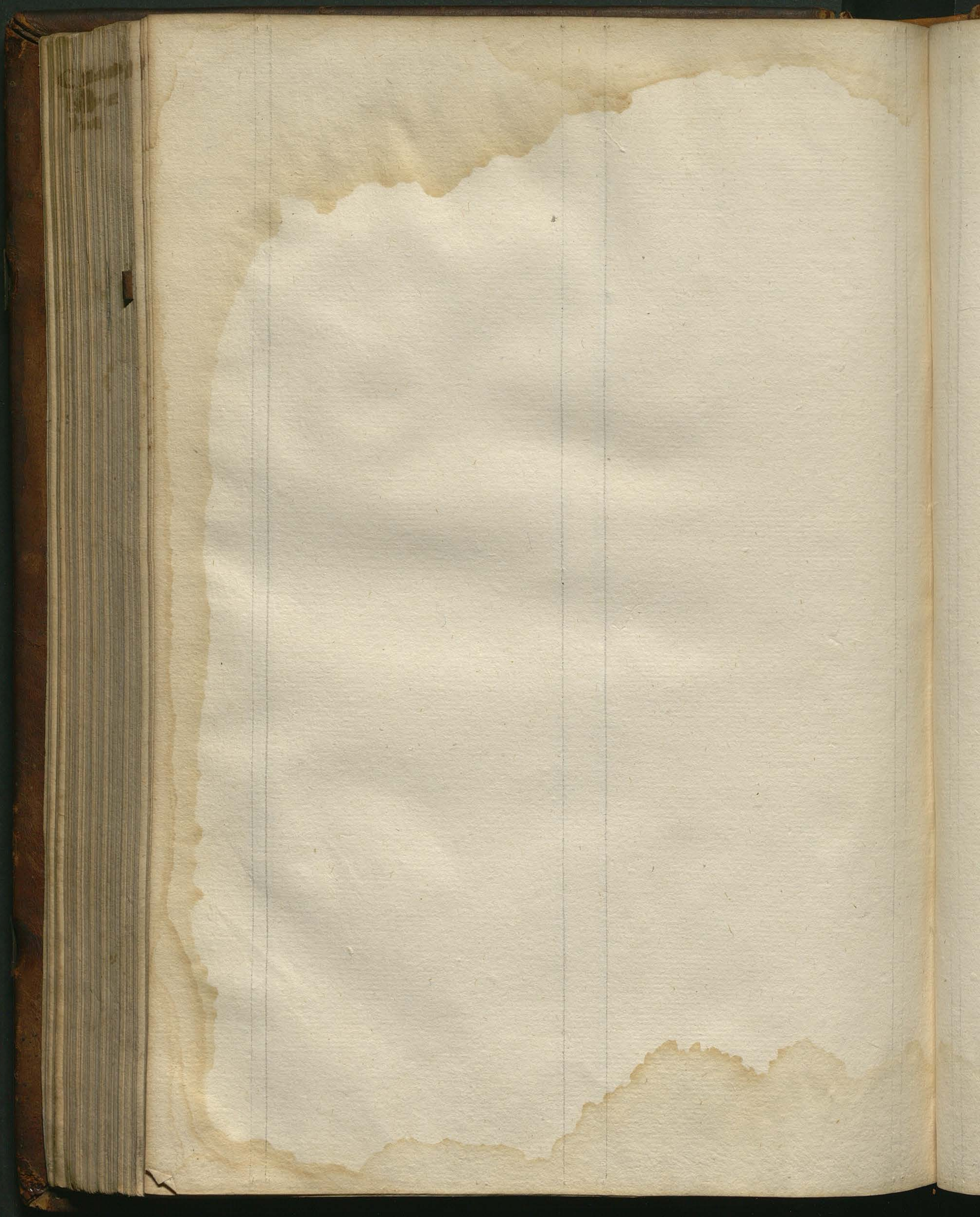

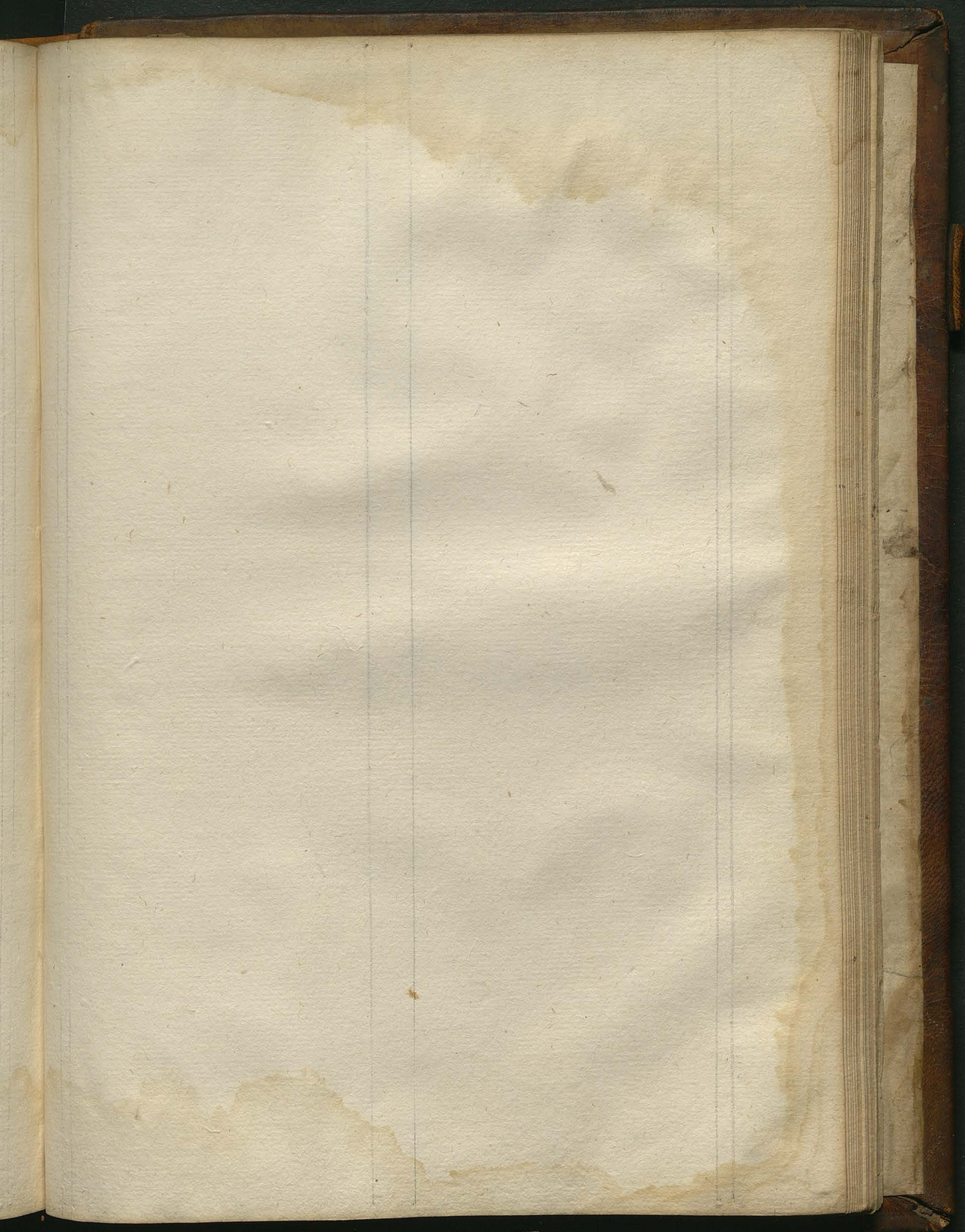

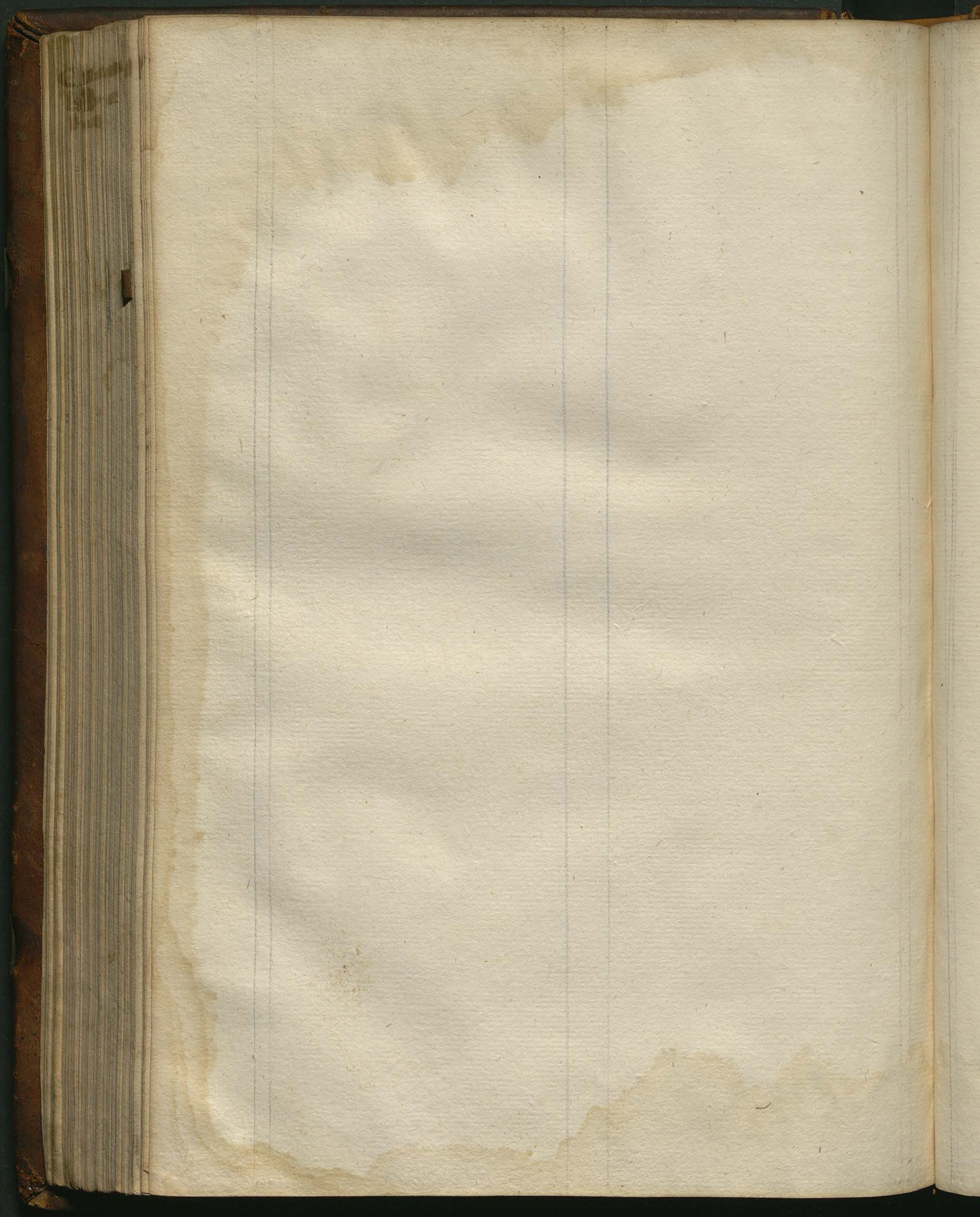

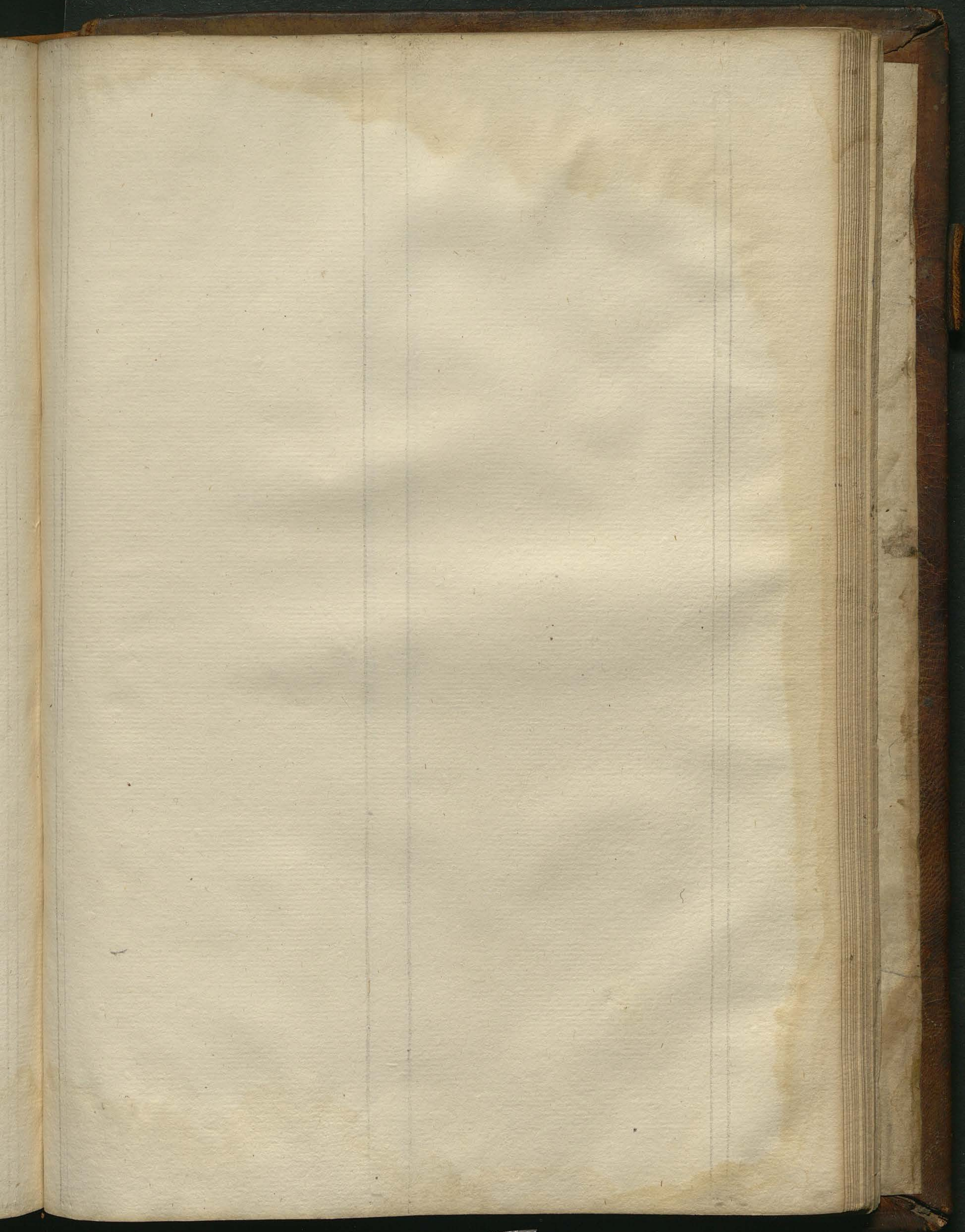

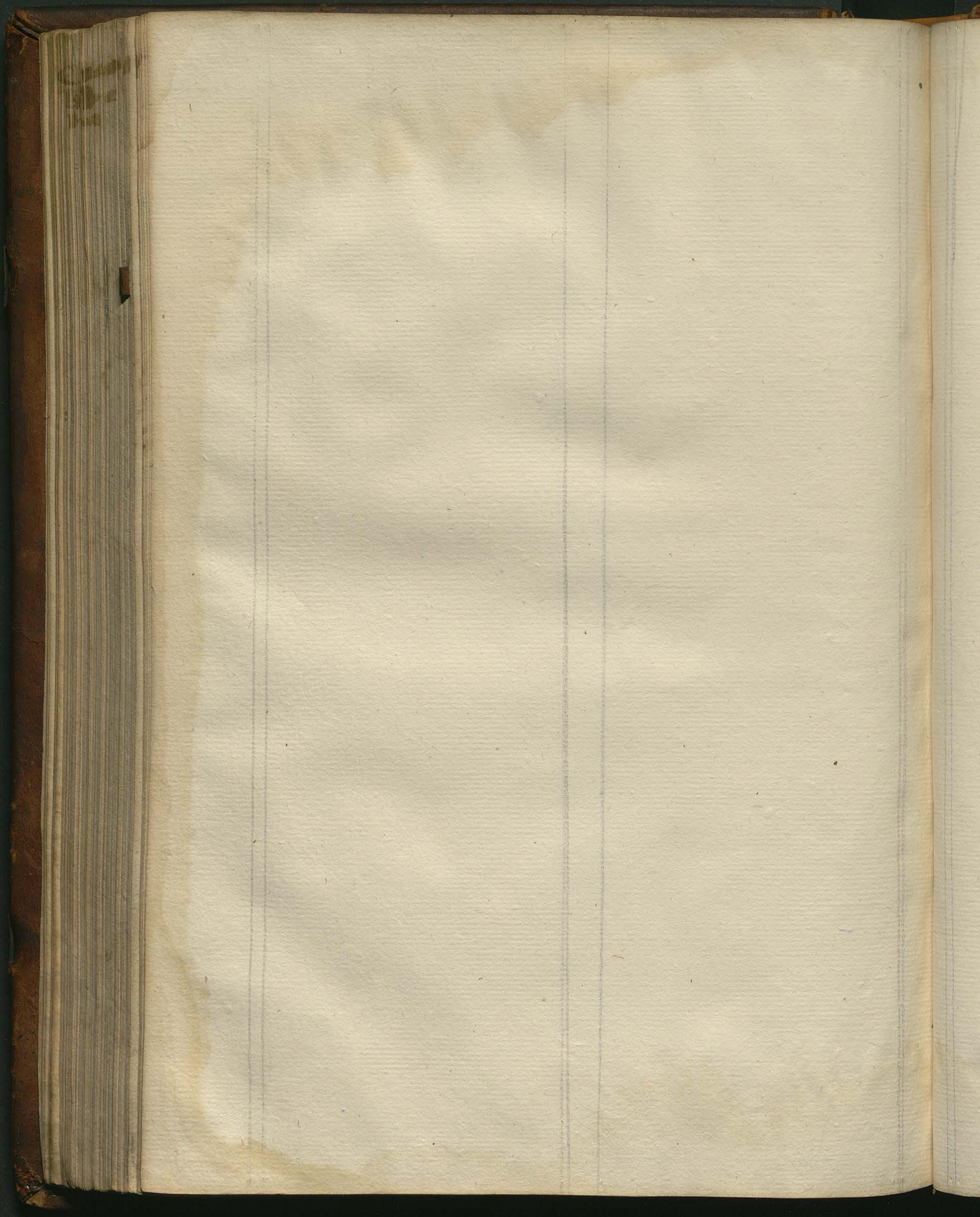

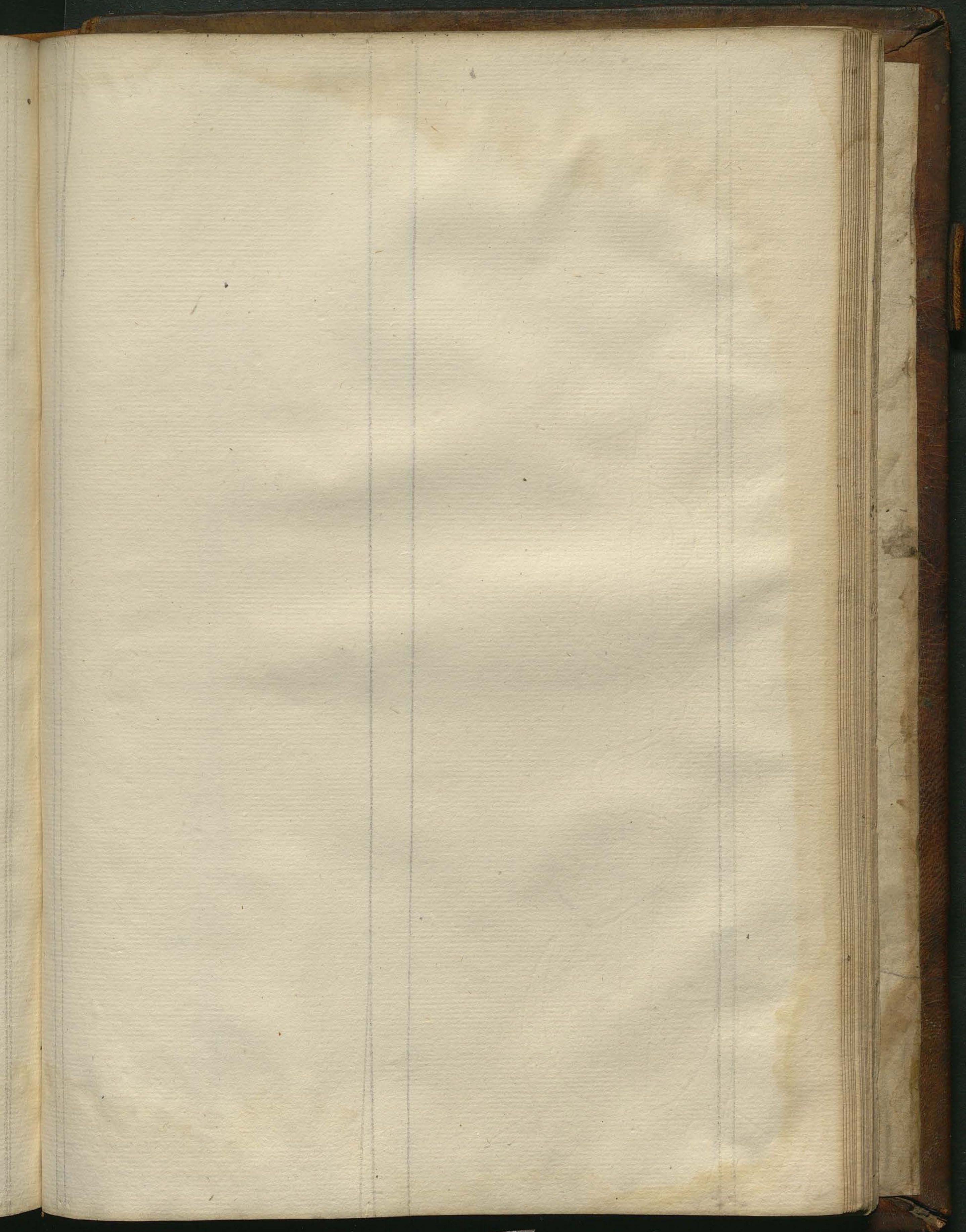

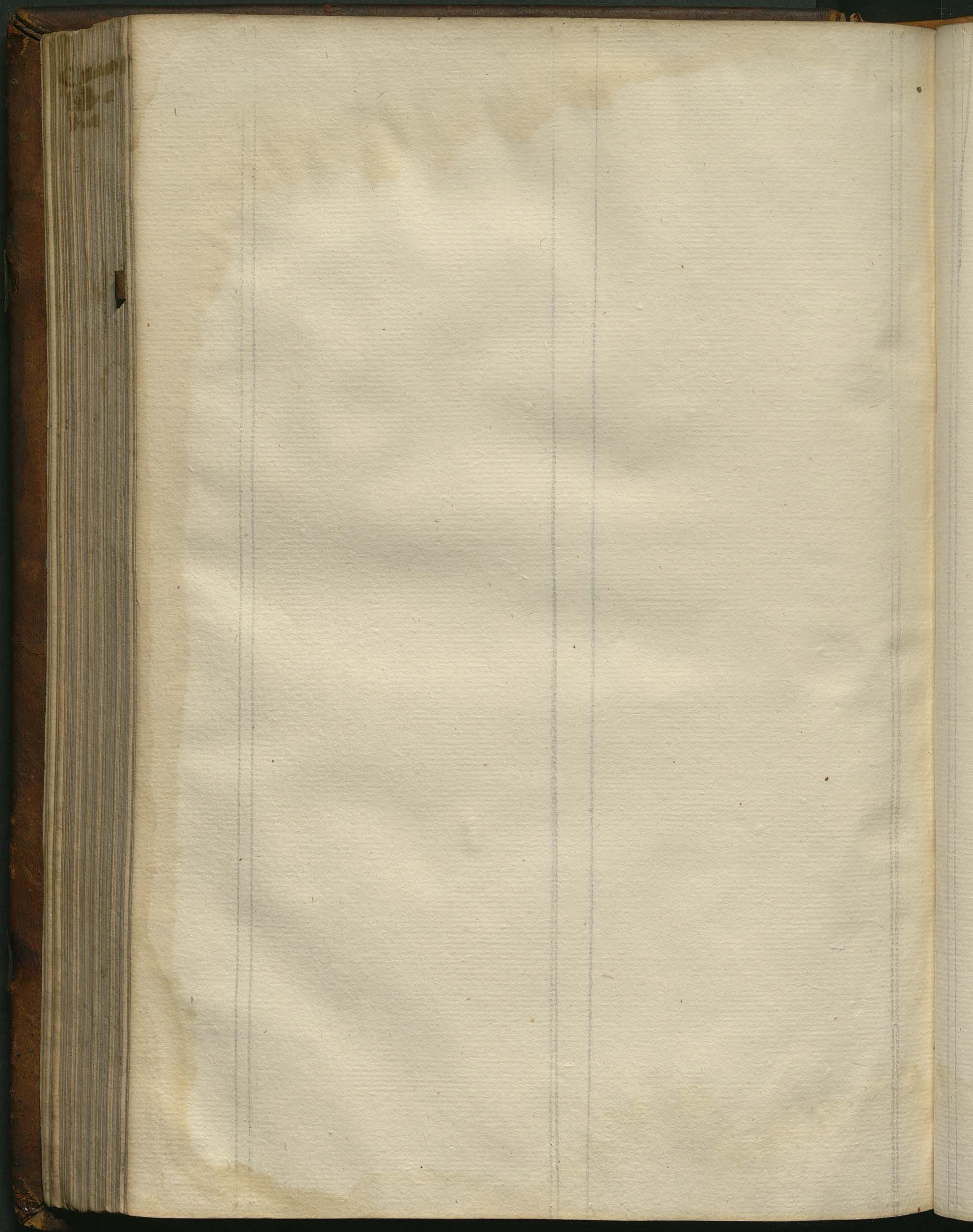

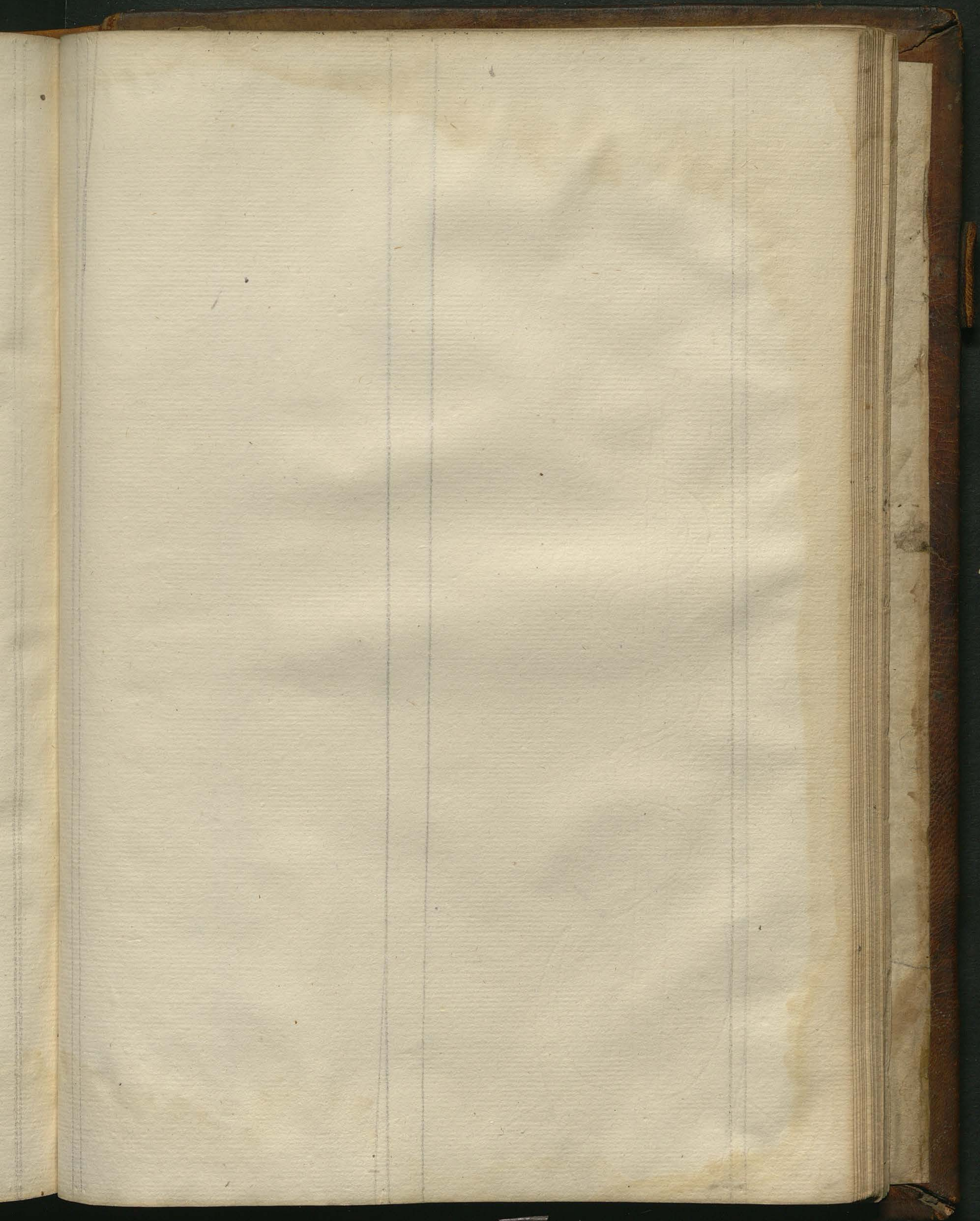

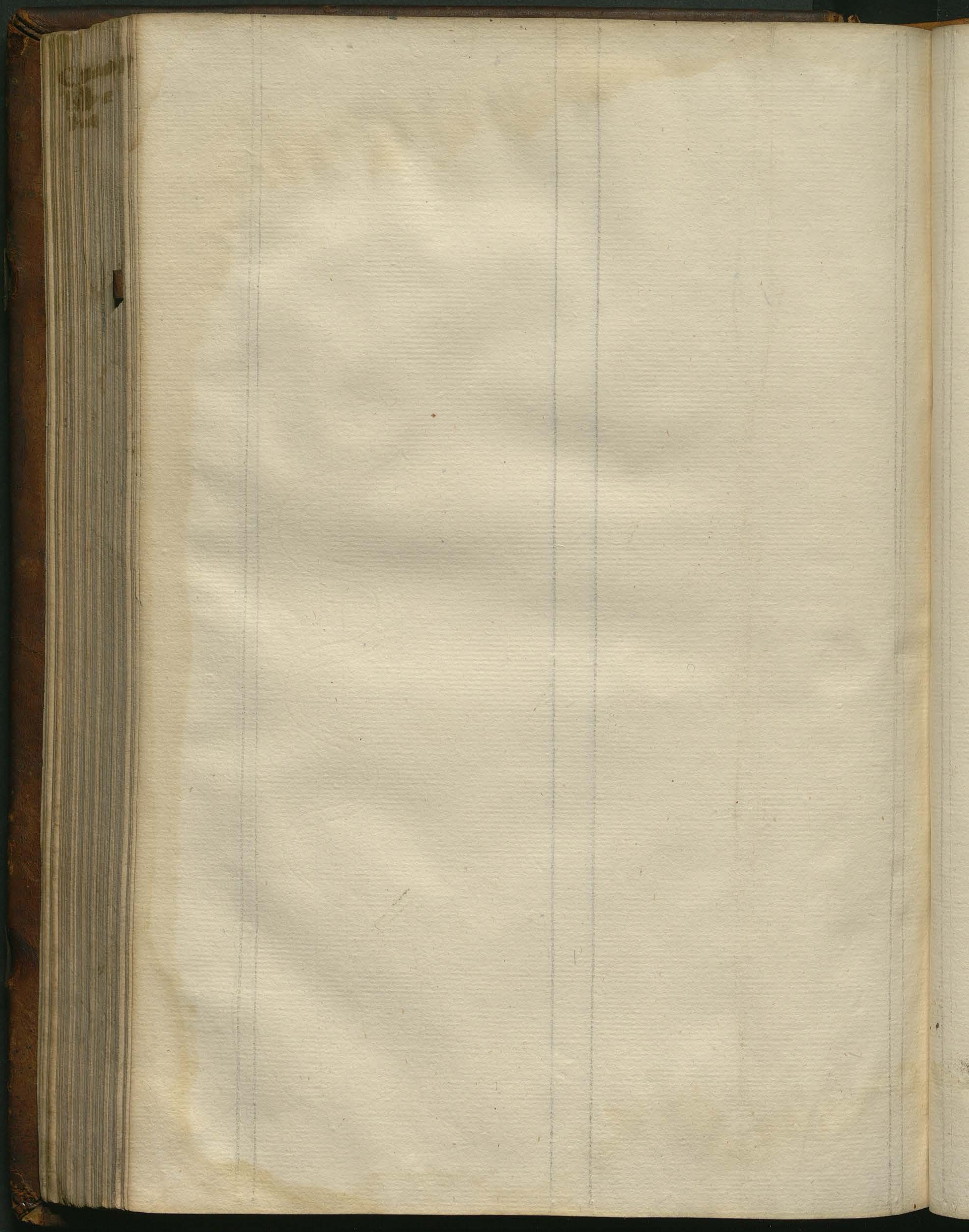

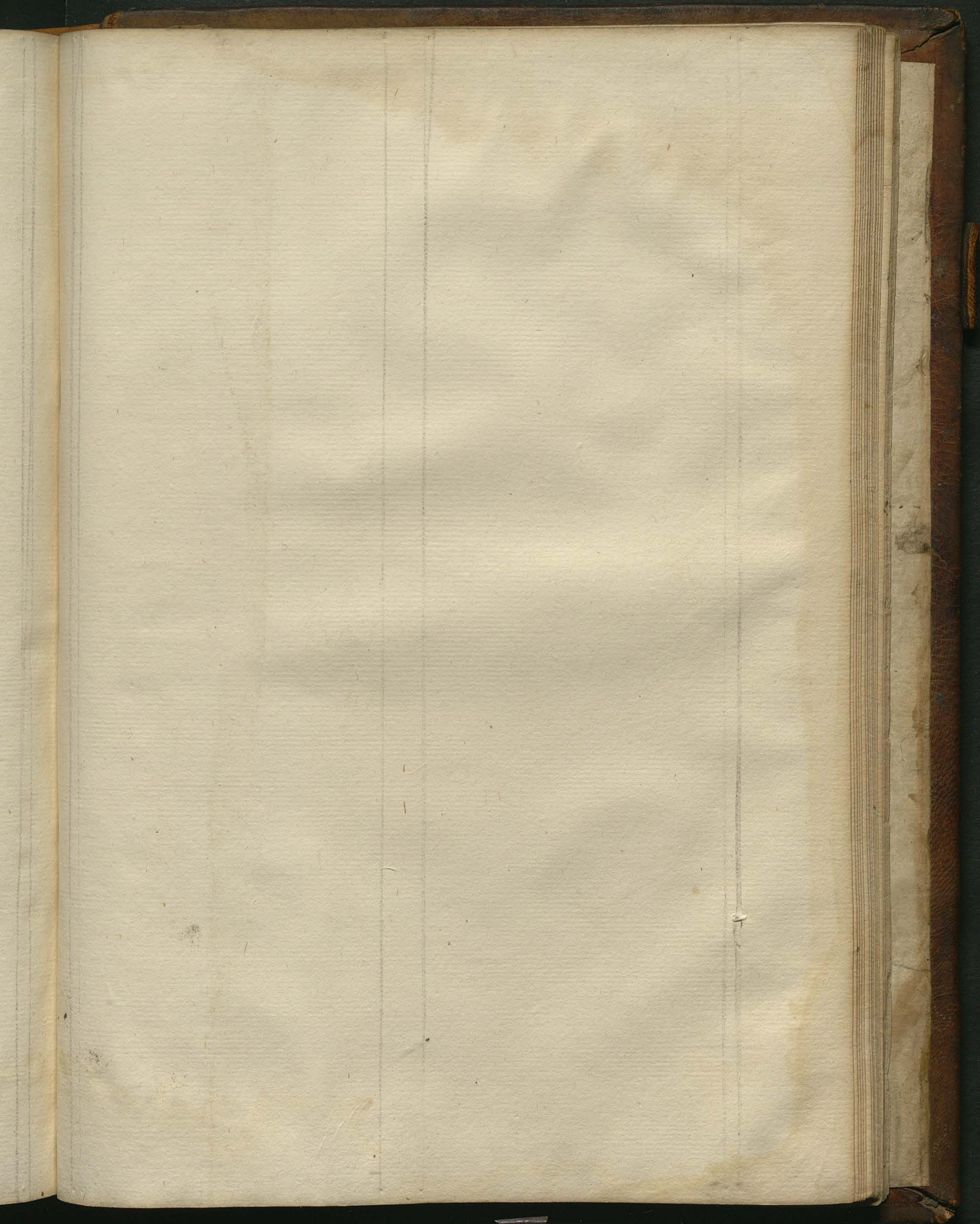

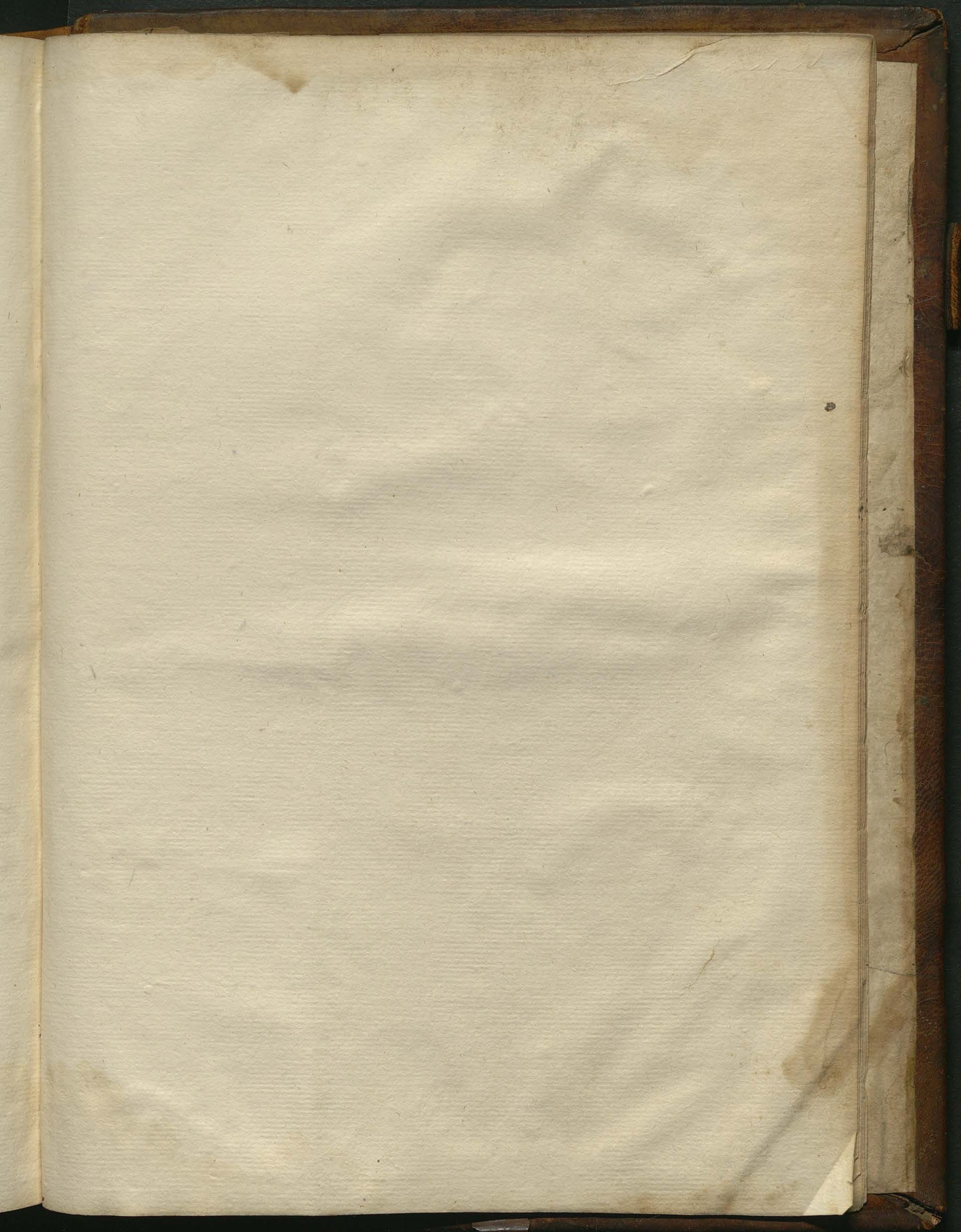

[illegible]

ואחר וכו׳ ד׳ ...
דאין חיובהן
קדאוו ולא ייגא
ומן דרבן עימט
והם דאין דטע׳
טוין שאסורב
מינות מיני מע
מטות ואם אחר
ותנן׳ שתי מ
מיאדם ודי א
הא יכול תי׳
מחלף מעתני
עם זה מפורש ט
וחמרו מאשר ע
להשתמר מין
שורה בזה׳ ע
מד׳ אסורן גם
בקורן מטו א
ומתענות גם ב

ויליף שאסור
ואומר שאס
מינה דרבה.
קבו עליהן ב
קבלו עליהן ח
ומשתה ויום
אהבו ימי חט
לא מכב" ומ
החגותי יאו
תוליהן אם
ושל מצות
עשר ואת יס

מתניא

Konserwacja oprawy
1990r. - BJ

